

VRHOVNO DRŽAVNO TOŽILSTVO
REPUBLIKE SLOVENIJE

SKUPNO POROČILO

O DELU DRŽAVNIH TOŽILSTEV ZA LETO

2020

SKUPNO POROČILO O DELU DRŽAVNIH TOŽILSTEV ZA LETO 2020

Ljubljana, april 2021

KAZALO VSEBINE

PREDGOVOR	1
SPLOŠNI STATISTIČNI DEL	4
1. PREDSTAVITEV DRŽAVNEGA TOŽILSTVA	4
1.1. ORGANIGRAM DRŽAVNEGA TOŽILSTVA	4
1.2. PRIPRAVA LETNEGA POROČILA (OBLIKA IN STATISTIČNI PODATKI)	5
1.2.1. PRIPRAVA POROČILA	5
1.2.2. OBLIKOVANJE POROČILA	5
1.2.3. STATISTIČNI PODATKI	6
2. SISTEMIZACIJA IN ZASEDBA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA	8
2.1. PRAVNA PODLAGA ZA DELO DRŽAVNEGA TOŽILSTVA	8
2.2. KADROVSKE PODLAGE	9
2.3. FINANČNE IN MATERIALNO-TEHNIČNE PODLAGE	13
3. GIBANJE ZADEV IN KRITERIJ UČINKOVITOSTI	14
3.1. KAZENSKÉ OVADBE	14
3.1.1. UVODNO POJASNILO	14
3.1.2. OVADENI STORILCI KAZNIVIH DEJANJ	15
3.1.3. REŠEVANJE OVADB	19
3.1.4. STANJE NEREŠENIH OVADB	22
3.1.5. DOPOLNJEVANJE OVADB	24
3.1.6. NAČIN REŠEVANJA OVADB	28
3.1.7. ZAVRŽENJE OVADB (RAZLOGI ZA ZAVRAČANJE PREGONA)	31
3.2. KAZENSKI PREGON	36
3.2.1. UVODNA POJASNILA	36
3.2.2. ODLOČITVE PO PREISKAVI (DELEŽ OPUSTITVE PREGONA)	36
3.2.3. OBTOŽNI AKTI (DELEŽ OBTOŽEVANJA)	39
3.2.4. SODBE (USPEH OBTOŽEVANJA)	42
3.2.5. IZREČENE KAZENSKÉ SANKCIJE (DELEŽ KAZNOVANJA)	45
3.2.6. PREGLED POSAMEZNIH PROCESNIH AKTIVNOSTI	53
USMERJANJE POLICIJE TER DRUGIH PRISTOJNIH ORGANOV IN INSTITUCIJ PO 160.A	
ČLENU ZKP	53
USTANOVITEV SPECIALIZIRANIH IN SKUPNIH PREISKOVALNIH SKUPIN	54
PREVERITEV PODATKOV, PRIMERJAVA, ANALIZA, OCENA PODATKOV	56
3.3. INSTITUT PRIZNANJA KRIVDE	60
3.3.1. UVODNO POJASNILO	60
3.3.2. SPORAZUM O PRIZNANJU KRIVDE	61
3.3.3. PREDOBRAVNAVNI NAROK IN NAROK ZA IZREK KAZENSKÉ SANKCIJE	63
3.4. ALTERNATIVNE OBLIKE KAZENSKÉGA PREGONA TER DRUGE POENOSTAVITVE	
KAZENSKÉGA POSTOPKA	65
3.4.1. UVODNO POJASNILO	65
3.4.2. OBSEG IN USPEŠNOST UPORABE INSTITUTA ALTERNATIVNEGA PREGONA	65
3.4.3. ODLOŽEN KAZENSKI PREGON	66

3.4.4.	PORAVNAVANJE.....	70
3.4.5.	KAZNOVALNI NALOG	74
3.5.	PRITOŽBENI POSTOPEK.....	75
3.5.1.	UVODNO POJASNILO	75
3.5.2.	PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA.....	76
3.5.3.	PRIPORNE ZADEVE	77
3.5.4.	PRITOŽBE OBDOLEŽENCEV IN NJIHOVIH ZAGOVORNIKOV	78
3.5.5.	PRITOŽBE OŠKODOVANCEV	78
3.5.6.	PRITOŽBENI POSTOPKI V MLADOLETNIŠKIH ZADEVAH	79
3.5.7.	UDELEŽBA NA SEJAH	79
3.6.	ODVEZA NADALJNJEGA DELA IN PREVZEM ZADEV.....	80
4.	TRAJANJE POSTOPKOV	81
4.1.	UVODNO POJASNILO	81
5.	SODELOVANJE IN IZOBRAŽEVANJE.....	88
5.1.	UVODNO POJASNILO	88
5.2.	SODELOVANJE DRŽAVNEGA TOŽILSTVA.....	89
5.2.1.	SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI IN ORGANIZACIJAMI	89
	SODELOVANJE S POLICIJO IN MNZ.....	89
	SODELOVANJE S SODIŠČI	91
	SODELOVANJE S CENTRI ZA SOCIALNO DELO	92
	SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI IN ORGANIZACIJAMI	92
5.2.2.	PREVZEM PREGONA OD OŠKODOVANCEV KOT TOŽILCEV	93
5.2.3.	SODELOVANJE Z MEDSEBOJNIM OBVEŠČANJEM, USMERJANJEM DELA POLICISTOV TER DRUGIH PRISTOJNIH DRŽAVNIH ORGANOV IN INSTITUCIJ.....	94
	SODELOVANJE S POLICIJO.....	94
5.2.4.	SODELOVANJE Z MEDNARODNIMI INSTITUCIJAMI NA PODROČJU ODKRIVANJA IN PREGONA	96
	EVROPSKA UNIJA	96
	EUROJUST	99
	OECD	101
	SVET EVROPE	101
	OBISKI IZ TUJINE.....	101
	OBISKI V TUJINO.....	102
	PREOSTALE DEJAVNOSTI.....	102
5.2.5.	MEDNARODNA PRAVNA POMOČ	103
5.2.6.	MEDNARODNO (BILATERALNO) STROKOVNO SODELOVANJE IN IZOBRAŽEVANJA	107
5.3.	AKTIVNOSTI NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA.....	110
5.3.1.	IZOBRAŽEVANJE DRŽAVNIH TOŽILCEV IN DRŽAVNOTOŽILSKEGA OSEBJA	110
6.	DRŽAVNOTOŽILSKA IN PRAVOSODNA UPRAVA.....	113
6.1.	UVODNO POJASNILO	113
6.2.	PROBLEMATIKA S PODROČJA IZVAJANJA ZADEV DRŽAVNOTOŽILSKE IN PRAVOSODNE UPRAVE	113
6.3.	PROBLEMATIKA S PODROČJA PRORAČUNSKEGA FINANCIRANJA	122
6.4.	PROBLEMATIKA PRI IZVAJANJU ZAKONODAJE	123

6.5.	DRŽAVNOTOŽILSKI NADZOR IN USMERJANJE	125
6.5.1.	UVODNA POJASNILA	125
6.5.2.	SPLOŠNI STROKOVNI PREGLED	126
6.5.3.	USMERJENI STROKOVNI PREGLEDI	129
6.5.4.	DELNI STROKOVNI PREGLEDI	130
6.5.5.	NADZORSTVENE PRITOŽBE IN POSAMEZNI NADZORSTVENI PREGLEDI	131
6.5.6.	NADZOR DRŽAVNOTOŽILSKE UPRAVE	133
7.	PREGLED POSTOPKOV PO POSAMEZNIH SKLOPIH KAZNIVIH DEJANJ	135
7.1.	UVODNO POJASNILO	135
7.2.	RAZVOJ KRIMINALITETE NA DOLOČENEM PODROČJU	136
7.2.1.	GOSPODARSKA KRIMINALITETA	136
	BORZNA KRIMINALITETA	145
7.2.2.	KORUPCIJSKA KRIMINALITETA	146
7.2.3.	ORGANIZIRANA KRIMINALITETA	151
7.2.4.	KAZNIVA DEJANJA ZOPER OKOLJE IN PROSTOR	155
7.2.5.	HUDA NASILNA KAZNIVA DEJANJA	157
7.2.6.	KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO ŽRTVE OTROCI IN MLADOLETNIKI	159
7.2.7.	KAZNIVA DEJANJA Z ZELO HUDIMI POSLEDICAMI	164
7.2.8.	KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO HUDO KRŠENE PRAVICE DELAVCEV IN RANLJIVIH SKUPIN LJUDI	168
7.2.9.	KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO STORILCI NOSILCI JAVNIH FUNKCIJ	173
7.2.10.	PRIMERI, V KATERIH SO IZKAZANI POGOJI ZA ZAČASNO ZAVAROVANJE IN ODVZEM PREMOŽENJA NEZAKONITEGA IZVORA	177
7.2.11.	KAZNIVO DEJANJE JAVNEGA SPODBUJANJA SOVRAŠTVA, NASILJA ALI NESTRPNOSTI ..	178
7.3.	STAREJŠE NEREŠENE ZADEVE	191
7.3.1.	RAZLOGI ZA DOLGOTRAJNOST POSTOPKOV	191
7.3.2.	SPREJETI DODATNI UKREPI ZA POSPEŠITEV REŠEVANJA STAREJŠIH NEREŠENIH ZADEV	192
	IZVRŠEVANJE PRISTOJNOSTI VRHOVNEGA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA V SODNIH POSTOPKIH	194
8.	IZREDNA PRAVNA SREDSTVA NA PODROČJU KAZNOVALNEGA PRAVA	194
8.1.	UVODNA POJASNILA	194
8.2.	IZREDNA PRAVNA SREDSTVA V KAZENSKIH POSTOPKIH	196
8.3.	IZREDNA PRAVNA SREDSTVA V POSTOPKU O PREKRŠKU	197
9.	CIVILNE IN UPRAVNE DRŽAVNOTOŽILSKE PRISTOJNOSTI	199
9.1.	UVODNA POJASNILA	199
9.1.1.	ZAHTEVA ZA VARSTVO ZAKONITOSTI V CIVILNIH POSTOPKIH	199
9.1.2.	DRUGE PRISTOJNOSTI DRŽAVNEGA TOŽILCA V CIVILNIH POSTOPKIH	200
9.1.3.	PRISTOJNOSTI DRŽAVNEGA TOŽILCA NA UPRAVNEM PODROČJU	200
9.2.	PRIPAD IN REŠEVANJE ZADEV	200
9.3.	PRIKAZ VSEBINSKIH USMERITEV PRI VLAGANJU ZAHTEV ZA VARSTVO ZAKONITOSTI ..	202
	ANALITIČNI DEL	203

10.	ANALIZA POSLOVANJA IN OCENA DOSEGANJA CILJEV	203
10.1.	VPRAŠANJE OCENJEVANJA POSLOVANJA TOŽILSTVA.....	203
10.2.	GIBANJE ŠTEVILA ZADEV IN TRAJANJE POSTOPKOV	204
10.2.1.	PRIPAD OVADB.....	204
10.2.2.	REŠEVANJE OVADB	212
10.2.3.	UDELEŽBA NA NAROKIH.....	214
10.2.4.	TRAJANJE POSTOPKOV.....	215
10.3.	VIRI, UČINKOVITOST IN GOSPODARNOST	232
10.3.1.	VIRI.....	232
10.3.2.	UČINKOVITOST.....	239
10.3.3.	GOSPODARNOST.....	241
10.4.	IZVRŠEVANJE POLITIKE PREGONA.....	243
10.4.1.	ODLOČITVE O PREGONU.....	243
10.4.2.	ZAVRAČANJE PREGONA	248
10.4.3.	OBTOŽEVANJE IN ALTERNATIVE OBTOŽBI	251
10.4.4.	KAZNOVALNA POLITIKA	257
10.5.	IZVAJANJE LETNIH PROGRAMOV DELA.....	260
10.6.	ZAKLJUČEK	263

KAZALO TABEL IN GRAFOV

Skica 1: Območja državnih tožilstev	5
Tabela 1: Izjeme pravil.....	7
Tabela 2 a: Seznam načrtovanih in zasedenih mest državnih tožilcev (31. 12. 2020)	10
Tabela 2 b: Seznam načrtovanih in zasedenih mest državnotožilskega osebja (31. 12. 2020).....	10
Tabela 2 c: Seznam načrtovanih in zasedenih mest policistov začasno premeščenih na delovna mesta v Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili posebni na dan 31. 12. 2020.....	11
Tabela 3: Razmerje med državnotožilskim osebjem in državnimi tožilci (dejanska zasedenost na dan 31. 12. 2020).....	12
Graf 1: Število zasedenih mest državnotožilskega osebja in državnih tožilcev (na dan 31. 12. 2020)..	12
Graf 2: Razmerje med državnotožilskim osebjem in državnimi tožilci (dejanska zasedenost na dan 31. 12. 2020).....	13
Tabela 4: Ovadeni znani storilci kaznivih dejanj v zadnjih petih letih.....	15
Tabela 5: Ovadeni znani in neznani storilci kaznivih dejanj (in naknadno odkriti storilci) v zadnjih petih letih.....	16
Tabela 6 (p): vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja zoper polnoletne storilce	17
Tabela 6 (m): vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja proti mladoletnikom	18
Tabela 6 (po): vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja zoper pravne osebe.....	19
Tabela 7 (p): Prejete, rešene in nerešene ovadbe zoper polnoletne storilce	19
Tabela 7 (m): Prejete, rešene in nerešene ovadbe proti mladoletnikom	20
Tabela 7 (po): Prejete, rešene in nerešene ovadbe zoper pravne osebe.....	20
Tabela 8 (p): Nerešene ovadbe zoper polnoletne storilce (na dan 31. 12. preteklega leta).....	22
Tabela 8 (m): Nerešene ovadbe proti mladoletnikom (na dan 31. 12. preteklega leta).....	23
Tabela 8 (po): Nerešene ovadbe zoper pravne osebe (na dan 31. 12. preteklega leta).....	24

Tabela 9 (p): Zahteve za dopolnitev ovadb zoper polnoletne storilce	25
Tabela 9 (m): Zahteve za dopolnitev ovadb proti mladoletnikom	26
Tabela 9 (po): Zahteve za dopolnitev ovadb zoper pravne osebe	27
Tabela 10 (p): Odločitve o ovadbah zoper polnoletne storilce	28
Tabela 10 (m): Odločitve o ovadbah proti mladoletnikom	30
Tabela 10 (po): Odločitve o ovadbah zoper pravne osebe	31
Tabela 11 (p): Zavrženje ovadb zoper polnoletne storilce	32
Tabela 11 (m): Zavrženje ovadb proti mladoletnikom	33
Tabela 11 (po): Zavrženje ovadb zoper pravne osebe	33
Tabela 12: Obvestila pristojnemu prekrškovnemu organu in obdolžilni predlogi v primerih, ko hitri prekrškovni postopek ni dovoljen	35
Tabela 13 (p): Odločitve po opravljeni sodni preiskavi zoper polnoletne storilce	36
Tabela 13 (m): Odločitve po opravljenem pripravljalnem postopku proti mladoletnikom	38
Tabela 13 (po): Odločitve po opravljeni sodni preiskavi zoper pravne osebe	39
Tabela 14 (p): Delež obtoževanja zoper polnoletne storilce.....	40
Tabela 14 (m): Delež predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kazenske sankcije za mladoletnike	41
Tabela 14 (po): Delež obtoževanja zoper pravne osebe	42
Tabela 15 (p): Uspeh obtoževanja zoper polnoletne storilce	43
Tabela 15 (m): Delež izrečenih vzgojnih ukrepov in drugih sankcij mladoletnikom	44
Tabela 15 (po): Uspeh obtoževanja zoper pravne osebe	45
Tabela 15 a: Alternativni načini izvršitve kazni zapora.....	46
Tabela 16 (p): Izrečene kazenske sankcije polnoletnim storilcem	47
Tabela 16 (m): Izrečene kazenske sankcije in vzgojni ukrepi mladoletnikom.....	48
Tabela 16 (po): Izrečene kazenske sankcije pravnim osebam.....	49
Tabela 17: Odvzem premoženjske koristi in odvzem premoženja v kazenskem postopku	50
Tabela 18: Pregled posameznih dejanj v postopku po državnih tožilstvih.....	53
Tabela 19: Postopki po Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora	58
Tabela 20 (p): Pregled dela državnih tožilstev v zvezi s finančnimi preiskavami in pripravo procesnega gradiva po zakonu, ki ureja odvzem premoženja nezakonitega izvora za fizične osebe	59
Tabela 20 (po): Pregled dela državnih tožilstev v zvezi s finančnimi preiskavami in pripravo procesnega gradiva po zakonu, ki ureja odvzem premoženja nezakonitega izvora za pravne osebe ..	59
Tabela 21: Sporazum o priznanju krivde in predobravnavni narok oziroma narok za izrek kazenske sankcije.....	61
Tabela 21.a: Delež uspešnosti pogajanj in sporazumov glede na število obtoženih oseb.....	63
Tabela 22: Obseg in uspešnost alternativnega pregona	65
Tabela 23 (p): Odloženi kazenski pregon zoper polnoletne storilce	66
Tabela 23 (m): Odloženi kazenski pregon proti mladoletnikom	67
Tabela 24 (p): Pregled nalog pri odloženem pregonu zoper polnoletne storilce.....	68
Tabela 24 (m): Pregled nalog pri odloženem pregonu proti mladoletnikom.....	68
Tabela 25: Skupna višina vplačil pri odloženem pregonu	69
Tabela 26 (p): Uspešnost poravnavanja v postopkih zoper polnoletne storilce	70
Tabela 26 (m): Uspešnost poravnavanja v postopkih proti mladoletnikom	70
Tabela 27 (p): Razlogi za neuspešno poravnavanje v postopkih zoper polnoletne storilce	71
Tabela 27 (m): Razlogi za neuspešno poravnavanje v postopkih proti mladoletnikom.....	72
Tabela 28 (p): Naloge pri doseženih sporazumih v postopkih zoper polnoletne storilce	72
Tabela 28 (m): Naloge pri doseženih sporazumih v postopkih proti mladoletnikom	73

Tabela 29: Pregled skupnih in povprečnih stroškov za delo poravnalcev po okrožnih državnih tožilstvih	73
Tabela 30: Kaznovalni nalogi	74
Tabela 31: Pritožbe v letu poročanja.....	76
Tabela 32: Uspešnosti pritožb državnih tožilcev v letu poročanja	77
Tabela 33: Pritožbe v zadevah, v katerih so bili obdolženci ob izreku sodbe v priporu.....	78
Tabela 34: Pritožbe v postopkih proti mladoletnikom v letu poročanja	79
Tabela 35: Pregled dela pred pritožbenim sodiščem	80
Tabela 36: Pregled zadev, v katerih je prišlo do odveze nadaljnega dela in prevzema zadeve	81
Tabela 37: Dejanski čas trajanja postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj	82
Tabela 38: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe do zavrženja ovadbe.....	83
Tabela 39: Dejanski čas reševanja postopkov po prejemu ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja	84
Tabela 40: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta	85
Tabela 41: Dejanski čas trajanja postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega predloga	86
Tabela 42: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o kateri od alternativnih oblik kazenskega pregona (odložen pregon in poravnavanje)	86
Tabela 43: Število vseh zadev, ki jih v letu poročanja niso rešili v pričakovanem času glede na časovni standard in seštevku vseh dni prekoračitve	87
Tabela 43 a: Prevzem pregona od oškodovanca s strani DT	93
Tabela 43 b: Pregled prejetih ovadb in odločitev.....	179
Tabela 44 a(p): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – polnoletni storilci.....	181
Tabela 44 b(p): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – polnoletni storilci, organiziran kriminal.....	184
Tabela 44 a(m): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – mladoletniki.....	186
Tabela 44 b(m): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – mladoletniki, organiziran kriminal.....	186
Tabela 44 a(po): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – pravne osebe	187
Tabela 44 b(po): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – pravne osebe, organiziran kriminal.....	190
Tabela 45 a: Izredna pravna sredstva v kazenskih postopkih – zahteve	196
Tabela 45 b: Izredna pravna sredstva v kazenskih postopkih – pobude.....	196
Tabela 45 c: Število pobud in vloženih izrednih pravnih sredstev v postopku o prekršku.....	197
Graf 3: Delež vloženih ZVZ od prejetih pobud v zadevah o prekrških.....	198
Tabela 46: Izredna pravna sredstva v civilnem postopku	202
Graf A1: Gibanje števila prejetih, rešenih in nerešenih ovadb na koncu leta za znane storilce po letih za vsa tožilstva v RS skupaj za obdobje od 2015 do 2020.	205
Graf A2: Gibanje števila prejetih ovadb za znane storilce po letih in skupinah tožilcev po Merilih za obdobje od 2015 do 2020.	206
Graf A3: Struktura prejetih ovadb za znane storilce po skupinah tožilcev po Merilih za leto 2020 ..	207
Graf A4: Gibanje deležev prejetih ovadb za znane storilce po skupinah tožilcev po Merilih in po letih za obdobje od 2015 do 2020.	208
Graf A5: Gibanje števila vseh prejetih ovadb zoper znane storilce po pogostosti kaznivih dejanj in letih za 15 najpogostejših kaznivih dejanj v obdobju od 2015 do 2020.....	209

Graf A6: Gibanje števila prejetih ovadb zoper znane storilce po pogostosti kaznivih dejanj, po skupinah tožilstev po Merilih in letih za 15 najpogostejših kaznivih dejanj za leti 2019 in 2020.	210
Graf A7: Gibanje števila prejetih ovadb zoper znane storilce za kaznivo dejanje prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države (308. člen KZ-1)	212
Tabela A1: Sprememba v številu prejetih, rešenih in nerešenih ovadb na koncu leta, obvladovanje pripada in pričakovani čas rešitve - po tožilstvih	213
Graf A8: Spremembe v številu narokov za glavne obravnave po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	214
Graf A9: Trajanje postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj – skupaj.....	216
Graf A10: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja ovadbe – skupaj.....	216
Graf A11 : Trajanje postopkov od prejema ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja - skupaj.....	217
Graf A12: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta – skupaj	218
Graf A13: Trajanje postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega akta – skupaj	219
Graf A14: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o kateri od alternativ kazenskemu pregonu (odloženi pregon in poravnavanje) – skupaj	220
Graf A15: Povprečni čas trajanja postopka – skupaj.....	220
Graf A16: Trajanje postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	221
Graf A17: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja ovadbe - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	222
Graf A18: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja – po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	225
Graf A19: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	227
Graf A20: Trajanje postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega akta - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	229
Graf A21: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o odloženem pregonu - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih).....	231
Graf A22: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o poravnavanju - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	232
Graf A23: Zasedena mesta državnih tožilcev, število predvidenih mest državnih tožilcev po kadrovskega načrtu.....	233
Graf A24: Odprti postopki za imenovanje državnih tožilcev na koncu leta	233
Graf A25: Načrtovana in zasedena mesta	234
Graf A26: Spremembe zasedenih mest in prisotnosti po tožilstvih	234
Graf A27: Spremembe zasedenih mest in prisotnosti - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	235
Graf A28: Zasedena mesta državnotožilskega osebja - po tožilstvih	236
Graf A29: Projekcija na ravni celotne države	238
Graf A30: Projekcija na ravni celotne države	239
Graf A31: Razmerje med številom rešenih ovadb in dejansko prisotnostjo državnih tožilcev – skupno	240

Graf A32: Razmerje med številom rešenih ovadb in dejansko prisotnostjo državnih tožilcev – po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	240
Graf A33: Razmerje med številom rešenih ovadb in porabo sredstev državnih tožilcev – skupno	242
Graf A34: Razmerje med številom rešenih ovadb in porabo sredstev državnih tožilcev – po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	242
Graf A35: Trend gibanja skupnega števila sprejetih odločitev o pregonu po vrstah odločitev za obdobje 2014 -2020	243
Graf A36: Trend gibanja skupnih strukturnih deležev sprejetih odločitev o pregonu po vrstah odločitev za obdobje 2014 -2020	244
Graf A37: Deleži odločitev o pregonu – skupaj	245
Graf A38: Deleži odločitev o pregonu - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih).....	245
Graf A39: Deleži zavrženj - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	247
Graf A40: Deleži razlogov za zavrženje - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	248
Graf A41: Delež zavrženih ovadb po odloženem pregonu in poravnavanju - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	249
Graf A42: Delež zavrženih ovadb zaradi nesorazmernosti - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	250
Graf A43: Delež zavrženih ovadb zaradi umikov - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	251
Graf A44: Število aktov pregona - skupaj	252
Graf A45: Deleži obtožnih aktov – skupaj.....	252
Graf A46: Deleži obtožnih predlogov s kaznovalnim nalogom in delež pravnomočnih kaznovalnih nalogov – po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	253
Graf A47: Deleži obtožnih aktov - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	254
Graf A48: Delež obsodilnih sodb - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih).....	255
Graf A49: Primerjava deležev alternative kazenskemu pregonu med leti 2019 in 2020 - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)	256
Graf A50: Število kazenskih sankcij – skupaj	258
Graf A51: Deleži kazenskih sankcij - skupaj.....	258
Graf A52: Deleži kazenskih sankcij - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih).....	259
Tabela A2: Pričakovano in prejeto število ovadb, ocena doseganja načrtovanega števila rešenih ovadb in pričakovanega časa rešitve - po tožilstvih	260
Tabela A3: Ocena doseganja dejanskega trajanja od pripada do rešitve zadeve - po tožilstvih	261
Tabela A4: Ocena doseganja načrtovanega trajanja postopka za tipična procesna dejanja - po tožilstvih	262
Tabela A5: Ocena doseganja načrtovane učinkovitosti - po tožilstvih.....	262
Tabela A6: Ocena doseganja načrtovane gospodarnosti - po tožilstvih	263

PREDGOVOR

Vrhovno državno tožilstvo RS (v nadaljevanju VDT RS) v svojem skupnem letnem poročilu, sestavljenem na podlagi 150. člena in drugega odstavka 241. člena Zakona o državnem tožilstvu ter Pravilnika o obliki letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva, prikazuje uspešnost, učinkovitost in gospodarnost državnotožilske organizacije v letu 2020. Poročilo, ki je pred nami, temelji na statističnih podatkih in vsebinskih analizah, ki so jih za svoja področja dela pripravili oddelki na VDT RS, Specializirano državno tožilstvo RS (v nadaljevanju SDT RS) z Oddelkom za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili, posamezna okrožna državna tožilstva in slovensko predstavništvo v Eurojustu.

Analiza zbranih podatkov za preteklo leto, upošteva izjemne razmere, ki so nastale zaradi globalne epidemije covid-19, kaže na uspešno in stabilno delovanje tožilske organizacije. Leta 2020 so državna tožilstva zoper polnoletne osebe, proti mladoletnikom in zoper pravne osebe skupaj prejela 27.770 kazenskih ovadb (501 ovadbo manj kot leta 2019), v istem času pa so rešila 28.472 kazenskih ovadb. Navedeno pomeni, da so državna tožilstva rešila skupaj 702 ovadbi več, kot so jih prejela, kar je 103 odstotna stopnja obvladovanja pripada. Gibanje učinkovitosti dela državnih tožilcev se je torej nadaljevalo tudi leta 2020, ki se je v marsičem precej razlikovalo od preteklih poročevalnih obdobj.

Leto 2020 je bilo specifično tako glede narave in vrste kaznivih dejanj, ki so bila posledica spremenjenega načina življenja in spremenjenih družbenih razmer, kot tudi zaradi spremenjenega načina dela v posebnih razmerah. Tožilstvo se je moralo med drugim prilagoditi tudi na spremenjen obseg dela sodišč. Predsednik Vrhovnega sodišča RS je z odredbo dvakrat spremenil obseg njihovega dela, zato so sodišča pretežni del leta delovala v omejenem obsegu in v skladu z ukrepi za zajezitev epidemije.

Zaradi izrednih razmer, ki so močno vplivale na utečen način poslovanja, je bila odpovedana večina aktivnosti na državnih tožilstvih, ki v siceršnjih razmerah vključujejo osebne stike. Zaposleni, ki jim je to omogočal delovni proces, so delo v spomladanskem valu epidemije opravljali večinoma od doma, nato pa izmenjaje, na sedežu tožilstva in od doma, glede na varnostne razmere in razporeditev dela.

Zaradi dobre organizacije, visoke sposobnosti prilagajanja tožilcev, podpornega osebja in dobrih tehničnih zmogljivosti je delo potekalo brez večjih težav. S sodobno tehnologijo nam je uspelo zagotoviti udeležbe predstavnikov državnega tožilstva na nujnih sestankih doma in v tujini ter udeležbo vseh zaposlenih na predvidenih izobraževanjih na daljavo.

Razumljivo je, da je bila zaradi ukrepov močno okrnjena siceršnja opazna mednarodna dejavnost državnega tožilstva, saj je bila odpovedana večina srečanj na mednarodni ravni. Kljub izrednim razmeram so se nadaljevale aktivnosti državnega tožilstva v postopkih ustanavljanja Evropskega javnega tožilstva (v nadaljevanju EJT). Januarja smo na Vrhovnem državnem tožilstvu RS gostili evropsko glavno tožilko Lauro Kövesi, ki se je v Sloveniji srečala s predstavniki organov, ki so ključni pri vzpostavitvi in uspešnem delovanju te nove mednarodne institucije. Glavna tema pogovorov je bila vzpostavitev mednarodne zakonodaje, ki bo evropskim tožilcem omogočala izvajanje njihovih pristojnosti, kot to določa Uredba Sveta EU z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo EJT. Konec julija je Svet EU imenoval kolegij EJT s sedežem v Luksemburgu, ki je sestavljen iz 22 evropskih tožilcev. Za predstavnika Slovenije v prvem mandatu, ki traja šest let, z možnostjo podaljšanja za največ tri leta, je bil izbran okrožni državni tožilec s SDT RS Jaka Brezigar.

Leto 2020 so zaznamovale tudi številne zakonodajne spremembe, na katere je odpadel velik del delovnih aktivnosti državnih tožilcev in strokovnih sodelavcev, kot je, denimo, uveljavljanje novele ZKP-N zaradi implementacije Direktive 2021/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta Evrope. Novela je uvedla pomembne spremembe v ureditev kazenskega postopka s poudarkom na boju proti negativnim družbenim pojavom, kot sta korupcija in organiziran kriminal, in na izboljšanju položaja oškodovancev v predkazenskem in kazenskem postopku, kar še poudarja smisel dela državnih tožilcev in njihovo skrb za to, da sodišča sprejemajo zakonite, pravilne in pravične sodbe. Oktobra je stopila v veljavo novela Zakona o državnem tožilstvu (ZDT-1D), ki predvideva, da je za zavrženje ovadbe pri kaznivem dejanju, katerega predpisana kazen znaša več kot tri leta zapora, potreben tudi sopodpis vodje tožilstva.

Kar zadeva aktivnosti državnega tožilstva glede sprememb procesne in kazenske materialne zakonodaje je treba izpostaviti še predlog Zakona o spremembi KZ-1G, predlog zakona o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v Hiši za otroke, leto 2020 pa je zaznamovalo tudi prizadevanje za spremembo kazenskega zakonika v delu, ki se nanaša na redefinicijo posilstva. Tožilstvo je za ta namen aktivno sodelovalo v delovni skupini, ki je bila ustanovljena na Ministrstvu za pravosodje RS. Državno tožilstvo je sodelovalo tudi v številnih drugih delovnih skupinah v okviru resornega ministrstva, med drugim v delovni skupini, ki naslavlja vprašanja implementacije novele ZKP-O, delovni skupini za implementacijo določb novele ZKP-N glede žrtev kaznivih dejanj, delovni skupini za vzpostavitev oziroma delovanje Hiše za otroke in vprašanja t. i. romske problematike.

Posebno težo pri pregonu kaznivih dejanj po prioritetah aktualne Politike pregona državnega tožilstva so imela tudi v letu 2020 težja kazniva dejanja, ki so zbudila tudi veliko pozornost javnosti: bančni kriminal, medenj sodijo kazniva dejanja na škodo bank, pri katerih je storilec opravljal vodstveno ali nadzorstveno funkcijo in pri katerih je bila povzročena velika škoda oziroma pridobljena velika premoženjska korist; korupcijska kriminaliteta v zdravstvu; korupcijska kazniva dejanja, pri katerih je bil storilec nosilec javne funkcije ali je bila pridobljena velika premoženjska korist, in gospodarska kriminaliteta v primerih, ko je bila povzročena velika škoda oziroma je bila pridobljena velika korist.

V okviru aktualnih družbeno-političnih razmer je treba posebej izpostaviti tudi pregon različnih oblik organiziranega kriminala oziroma prepovedanega prehajanja meje. Državna tožilstva so v letu poročanja prejela kazenske ovadbe za 178 tovrstnih kaznivih dejanj, kar je 46 manj kot leta 2019 in 127 več kot leta 2018. Skupaj z 22 kaznivimi dejanji iz prejšnjega obdobja so državna tožilstva v letu 2020 obravnavala skupaj 200 kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje. Od tega so državni tožilci vložili neposredne obtožnice za 47 kaznivih dejanj in zahteve za preiskavo za 105 kaznivih dejanj. Sodišča so izrekla obsodilne sodbe za 131 kaznivih dejanj; v zvezi s 140 kaznivimi dejanji še ni izrečena pravnomočna sodba, v zvezi s 112 kaznivimi dejanji je bil odrejen pripor.

Pri obravnavanju prednostnih zadev si je tožilstvo prizadevalo za čim krajše roke v zadevah, v katerih je bila povzročena velika premoženjska škoda. Prav pri najzahtevnejših gospodarskih in korupcijskih kaznivih dejanj, kot sta bančna kriminaliteta in korupcija v zdravstvu, so sodišča v zadnjih štirih letih na tem področju izrekla precej večje število obsodilnih sodb kot pri klasičnem organiziranem kriminalu.

Ne glede na omenjene oteževalne razmere zaradi izrednih ukrepov za zajezitev epidemije se državno tožilstvo v letu 2020 lahko pohvali z nadaljevanjem uspešno začrtanih smernic na področju pregona bančne kriminalitete. Leta 2020 je Specializirano državno tožilstvo RS obravnavalo 44 zadev s tega področja, večina njih se že obravnava na sodiščih. Zahteve za preiskavo in obtožni akti so bili vloženi tudi zoper člane uprav in nadzornih svetov največjih slovenskih bank. Skupna vrednost povzročene škode oziroma pridobljene premoženjske koristi v zadevah bančne kriminalitete, ki so se obravnavale

na sodiščih, znaša 305 milijonov evrov, pri čemer je bilo do konca poročevalnega obdobja v bančnih zadevah izdanih 16 sodb, od tega 14 obsodilnih za skupaj 23 oseb, od tega 18 bančnikov. Devet obsodilnih sodb za 12 oseb je že pravnomočnih.

Glede pregona kaznivih dejanj v zdravstvu so bile do konca leta 2020 vložene štiri obtožnice in dva obtožna predloga. Postopek po vloženi obtožbi se vodi zoper 36 oseb, od tega je 5 pravnih oseb. Skupna škoda oziroma protipravna premoženjska korist v teh zadevah pa znaša najmanj 1.327.363 evrov.

Po sprejeti Politiki pregona je ena od prednostnih nalog tožilstva tudi obravnava kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po 297. členu KZ-1. V okviru navedenega kaznivega dejanja je sovražni govor posebej opredeljen kot družbeni pojav, ki presega okvire kazenskega prava. Državno tožilstvo se pri tem zavzema za ločevanje med možnostmi, ki jih omogoča t. i. prekrškovno in odškodninsko pravo. V tem delu je s sodno prakso že uspelo doseči natančnejšo razmejitev med ustavno pravico do svobode govora in ravnanji, ki imajo znake kaznivega dejanja. Na obseg kriminalitete po 297. členu KZ-1 so v letu 2020 močno vplivale posledice ukrepov, povezanih z epidemijo. Pojav tovrstnih protipravnih dejanj se je povečal zlasti po svetovnem spletu in na družbenih omrežjih, kjer se z razkritjem svoje identitete avtorjem spornih besedil ni treba javno izpostaviti. Pomemben vpliv na število prijav oziroma obravnav kaznivih dejanj po 297. členu KZ-1 je imela migrantska kriza in zaostrena komunikacija med političnimi predstavniki in njihovimi privrženci, ki so s svojimi izjavami precej pripomogli k ustvarjanju nestrpnosti v že tako dodobra pregretem političnem razpoloženju. Sodišča so v letu poročanja državnim tožilcem pri izrekanju sodb glede na število vloženi obtožnih aktov večinoma sledila, na kar kaže podatek o izrečenih obsodilnih sodbah in izdanih kaznovalnih nalogih. Razen tega so bili tožilci uspešni tudi v obeh primerih vloženi rednih pravnih sredstev zoper sodbe sodišč prve stopnje, pri čemer je treba posebej poudariti, da je delež zavrženih kazenskih ovadb glede na število ovadb v letu 2020 povsem primerljiv z deležem iz leta 2019.

Pod črto lahko sklenemo, da je državno tožilstvo kljub izraziti kadrovski podhranjenosti (po številu državnih tožilcev na 100.000 prebivalcev je Slovenija z 10,2 državnega tožilca pod evropskim povprečjem, ki znaša 12,13 državnega tožilca), s katero se najbolj spopadata Vrhovno državno tožilstvo RS in Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani, ter kljub omejitvam zaradi epidemije uspešno nadaljevalo izvajanje postavljenih strateških ciljev. Konec leta 2020 je bilo na državnih tožilstvih 206 državnih tožilcev, 88 strokovnih sodelavcev in 233 članic in članov državnotožilskega osebja, ki so po najboljših močeh prispevali k dobrim rezultatom dela v poročevalnem obdobju.

Ljubljana, 5. 4. 2021

Drago Šketa
generalni državni tožilec RS

SPLOŠNI STATISTIČNI DEL

1. PREDSTAVITEV DRŽAVNEGA TOŽILSTVA

1.1. ORGANIGRAM DRŽAVNEGA TOŽILSTVA

VRHOVNO DRŽAVNO TOŽILSTVO REPUBLIKE SLOVENIJE

Državni tožilci (imenovani): 15
Državni tožilci (dodeljeni): 2
Generalni direktor: 1

Strokovni sodelavci: 10
Pripravniki: 0
Preostali javni uslužbenci: 30

ODDELEK ZA KAZENSKÉ ZADEVE

STROKOVNO INFORMACIJSKI
CENTER

ODDELEK ZA CIVILNE IN UPRAVNE
ZADEVE

ODDELEK ZA ORGANIZACIJO IN
RAZVOJ UPRAVLJANJA

ODDELEK ZA IZOBRAŽEVANJE IN
STROKOVNI NADZOR

SPECIALIZIRANO DRŽAVNO TOŽILSTVO REPUBLIKE SLOVENIJE

Državni tožilci (imenovani): 11
Državni tožilci (dodeljeni): 22
Direktor: 1

Strokovni sodelavci: 13
Pripravniki: 1
Ostali javni uslužbenci: 21

ODDELEK ZA PREISKOVANJE IN PREGON URADNIH OSEB S POSEBNIMI POOBLASTILI

OKROŽNA DRŽAVNA TOŽILSTVA

ODT SLOVENJ GRADEC

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 5 (0)
Strokovni sodelavci: 2
Pripravniki: 0
Direktor: 0
Preostali javni uslužbenci: 7

ODT NOVO MESTO

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 11 (1)
Strokovni sodelavci: 4
Pripravniki: 1
Direktor: 0
Preostali javni uslužbenci: 10

ODT MURSKA SOBOTA

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 9 (0)
Strokovni sodelavci: 4
Pripravniki: 1
Direktor: 0
Preostali javni uslužbenci: 11

ODT KRŠKO

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 9 (1)
Strokovni sodelavci: 3
Pripravniki: 1
Direktor: 0
Preostali javni uslužbenci: 8

ODT PTUJ

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 8 (2)
Strokovni sodelavci: 4
Pripravniki: 1
Direktor: 0
Preostali javni uslužbenci: 7

ODT CELJE

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 26 (2)
Strokovni sodelavci: 8
Pripravniki: 1
Direktor: 0
Preostali javni uslužbenci: 17

ZUNANJI ODDELEK
VELENJE

ODT MARIBOR

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 26 (4)
Strokovni sodelavci: 7
Pripravniki: 1
Direktor: 0
Preostali javni uslužbenci: 24

ODT KRANJ

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 15 (5)
Strokovni sodelavci: 5
Pripravniki: 0
Direktor: 0
Preostali javni uslužbenci: 10

ODT KOPER

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 13 (1)
Strokovni sodelavci: 4
Pripravniki: 0
Direktor: 0
Preostali javni uslužbenci: 12

ZUNANJI ODDELEK:
POSTOJNA

ODT NOVA GORICA

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 7 (0)
Strokovni sodelavci: 3
Pripravniki: 1
Direktor: 0
Preostali javni uslužbenci: 6

ODT LJUBLJANA

Državni tožilci (od tega dodeljeni na drug organ): 57 (11)
Strokovni sodelavci: 16
Pripravniki: 5
Direktor: 1
Preostali javni uslužbenci: 46

ZUNANJI ODDELEK
DOMŽALE
TRBOVLJE
KOČEVJE

Skica 1: Območja državnih tožilstev

1.2. PRIPRAVA LETNEGA POROČILA (OBLIKA IN STATISTIČNI PODATKI)

1.2.1. PRIPRAVA POROČILA

Skupno poročilo o delu državnih tožilstev v Republiki Sloveniji za leto 2020 je pripravljeno na podlagi poročil posameznih okrožnih državnih tožilstev, Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije (v nadaljevanju: SDT RS) z Oddelkom za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (v nadaljevanju: Posebni oddelek) in Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije (v nadaljevanju: VDT RS). Poročila posameznih okrožnih državnih tožilstev vključujejo poročila in podatke za zunanje oddelke teh tožilstev.

1.2.2. OBLIKOVANJE POROČILA

Skupno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2020 je pripravljeno na podlagi 150. člena Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/11, s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: ZDT-1) in Pravilnika o obliki letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva (Uradni list RS, št. 88/15, v nadaljevanju: Pravilnik).

Osrednji del državnotožilske informatizacije so vpisniki, ki so osnovno delovno orodje državnega tožilstva, saj se v njih vodijo vse evidence in podatki, potrebni za uspešno opravljanje tožilskega dela. Razvoj informacijskega sistema se je deloma izvedel v letu 2018, nadaljeval pa se je tudi v letu 2020. Delo v zvezi z evidencami in podatki v vpisnikih opravlja Analitični oddelek Strokovno informacijskega centra (v nadaljevanju: SIC), ki je bil ustanovljen jeseni 2017.

Namen nadgradnje informacijskega sistema in razvijanje analitične službe je prepričljivo, vsebinsko jasno, pregledno in informativno polno poročilo o opravljenem delu.

Ker veljavna zakonska in podzakonska ureditev že na normativni ravni po nepotrebnem precej podrobno predpisuje vsebino in obliko letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva, kar ni nujno najboljše za aktualno vsakoletno poročanje o delovanju državnega tožilstva glede na nove ali posebej pereče pojave specifične kriminalitete na določenem področju oziroma območju, smo na VDT RS že v jesenskem času v letu 2018 v okviru podanih predlogov za spremembe in dopolnitve ZDT-1 predlagali spremembe relevantnih določb, v letu 2019 pa smo pripravili tudi osnutek novega Pravilnika o obliki letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva, ki smo ga posredovali Ministrstvu za pravosodje. V letu 2020 smo v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje uskladili vsebino predlaganih sprememb ZDT-1, ki se nanaša na letno poročilo, vsebino letnega poročila in skupno letno poročilo, zato je v letu 2021 pričakovati sprejetje teh sprememb.

Natančnejši podatki o delu posameznih državnih tožilstev so na razpolago v uradu generalnega državnega tožilca oziroma v uradih posameznih državnih tožilstev in jih ta lahko posredujejo na posebno zahtevo v skladu z zakonom.

1.2.3. STATISTIČNI PODATKI

V predhodnih skupnih poročilih o delu državnih tožilstev smo zapisali, da popolna primerljivost statističnih podatkov s podatki v poročilu za pretekla leta ni mogoča. To velja tudi za Skupno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2020 in primerjavo statističnih podatkov s poročili iz preteklih let. Razlogi, da se nekateri podatki, ki so bili dani v prejšnjih letih ne skladajo s podatki, ki se dajejo v tem poročilu, so lahko: sprememba kaznivega dejanja, ki je glavno na obdolžencu zaradi prekvalifikacije; sprememba kaznivega dejanja, ki je glavno na obdolžencu zaradi združevanja ali razdruževanja spisov; spremembe pri združevanju, razdruževanju spisov ali v okviru konstrukcije nadaljevanega kaznivega dejanja; urejanje statističnih podatkov, čiščenje napačno vnesenih podatkov in čiščenje migriranih podatkov. V skladu z zahtevami Pravilnika so v poročilu vsi podatki, s katerimi državno tožilstvo razpolaga v svojem informacijskem sistemu vpisnikov.

Ob primerjanju državnotožilskih statističnih podatkov s policijskimi je treba upoštevati, da ti običajno upoštevajo število naznanjenih ali odkritih kaznivih dejanj, ne oseb. Po drugi strani sodna statistika praviloma poroča o številu zadev, ki združujejo tudi več obdolžencev in dejanj, zato se njeni številčni podatki lahko pomembno razlikujejo od državnotožilskih.

Zbrani statistični podatki so večinoma obdelani ločeno za polnoletne storilce (z označbo številke tabele in črko p v oklepajih), mladoletnike (z označbo številke tabele in črko m v oklepajih) in za pravne osebe (z označbo številke tabele in črkama po v oklepajih). Kjer takšne označbe naziva tabele ni, je podatek obdelan za vse vrste storilcev skupaj.

Praviloma se v vseh tabelah statistični dogodki vodijo po ovadenih, obdolženih oziroma obsojenih osebah, pri tem pa je podatek vezan na glavno kaznivo dejanje na obdolžencu. Glavno kaznivo dejanje na obdolžencu je tisto, za katero je predpisana najhujša kazen. V tabelah, kjer se računa čas, je ta izračunan po metodi »bruto«, kar pomeni, da se upošteva tudi čas, ko so spisi na policiji, na sodišču in podobno.

Izjeme od teh pravil so povzete v naslednji razpredelnici.

Tabela 1: Izjeme pravil

Tabela	Uporabljeni način štetja
Tabela 12	Dogodek na ravni spisa.
Tabela 17	Dogodek na ravni obdolženca.
Tabela 18	Prvi trije stolpci: dogodek na ravni spisa. Stolpci z odrejenimi ukrepi: kadar se ukrepi knjižijo na ravni spisa štejemo dogodke na ravni spisa (recimo odredbe banki), kadar pa na ravni obdolženca pa dogodke na ravni obdolženca (recimo prisluhi). Udeležbe na narokih: dogodki na ravni spisa.
Tabela 19	Dogodek na ravni spisa.
Tabela 20	Prva dva stolpca: dogodki na ravni spisa. Preostali stolpci: dogodkih na ravni obdolženca.
Tabela 21	Prvi trije stolpci: glavno kaznivo dejanje na obdolžencu. Preostali stolpci: dogodki na spisu.
Tabela 31 (smiselno enako velja za tabele 32, 33 in 34)	Dogodki na glavnem kaznivem dejanju (vendar se v prvem stolpcu spis upošteva le enkrat; v drugem stolpcu pa se v primeru več pritožb za istega obdolženca, obdolženec upošteva enkrat).
Tabela 37	Dogodek na ravni procesne verige na spisu (čas se računa za vsak ukrep posebej, tudi če jih je v istem spisu več). Kadar se tožilski predlogi knjižijo na ravni spisa tako štejemo dogodke na ravni spisa (recimo odredbe banki), kadar pa na ravni obdolženca pa dogodke na ravni obdolženca (recimo prisluhi).
Tabela 43	V prvih petih vrsticah se šteje čas po sistemu »od zadnje bremenitve do tožilske odločitve«. V zadnjih dveh vrsticah se šteje čas po sistemu »bruto« od zadnje vrnitve spisa po preiskavi ali PPD do obtožnega akta. Dogodki pa na ravni glavnega kaznivega dejanja na spisu.
Tabela 44	Dogodek na kaznivem dejanju.
Tabele v poglavju 8 in 9	Dogodek na ravni spisa.

2. SISTEMIZACIJA IN ZASEDBA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA

2.1. PRAVNA PODLAGA ZA DELO DRŽAVNEGA TOŽILSTVA

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: URS) v 135. členu določa, da državni tožilec vlaga in zastopa kazenske obtožbe in ima druge z zakonom določene pristojnosti. Ureditev in pristojnosti državnih tožilcev določa zakon.

Temeljni zakon, ki ureja državna tožilstva, je ZDT-1. Državna tožilstva opredeljuje kot samostojne državne organe, ki so del pravosodja. Neposredno izvrševanje funkcije kazenskega pregona je zaupano enajstim okrožnim in enemu specializiranemu državnemu tožilstvu, naloge nadzora in usklajevanja pa so v pristojnosti VDT RS.

Na državnih tožilstvih opravljajo svojo funkcijo državni tožilci z izvajanjem pregona storilcev kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj, za katere je tako določeno z zakonom in opravljanjem drugih nalog v skladu z zakonom.

ZDT-1 ureja splošne pristojnosti in pooblastila državnih tožilcev, pogoje in postopek za njihovo imenovanje, napredovanje, premestitve, dodelitve na delo v drug državni organ ter za prenehanje funkcije in razrešitev državnega tožilca. Nadalje določa dolžnosti in pravice državnega tožilca ter nezdružljivost funkcije, ureja pa tudi obveščanje, poročanje, navodila in državnotožilski upravni ter strokovni nadzor.

Na podzakonski ravni poslovanje državnih tožilcev ureja Državnotožilski red (Uradni list RS, št. 7/12 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: DTR), ki ga je sprejel minister za pravosodje, generalni državni tožilec pa je (ob Državnotožilskem svetu) v postopku sprejemanja sodeloval z mnenjem.

Pri opravljanju svoje funkcije in reševanju zadev, ki so jim dodeljene v delo, delujejo državni tožilci v kazenskih zadevah na podlagi določb (od 1. 11. 2008 veljavnega) Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: KZ-1), Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 63/94 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: KZ), Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (Uradni list RS št. 59/99 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: ZOPOKD), Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 63/94 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: ZKP) in Zakona o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije (Uradni list RS, št. 48/13 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: ZSKZDČEU-1). Od njegove uveljavitve leta 2012 je za delo državnih tožilcev, zlasti tistih, ki delujejo na SDT RS, pomemben Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (Uradni list RS, št. 91/11 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: ZOPNI).

Pri izvrševanju funkcije kazenskega pregona državne tožilce usmerja Politika pregona, ki jo je generalni državni tožilec sprejel 16. 10. 2017, in je osrednji usmeritveni dokument za izvajanje funkcije kazenskega pregona, s katerim so na nacionalni ravni določene prioritete tožilskega dela. S Politiko pregona so določene predvsem zadeve, ki se obravnavajo prednostno (gospodarska kriminaliteta, korupcijska kriminaliteta, organizirana kriminaliteta, huda nasilna kazniva dejanja, terorizem, kazniva dejanja, katerih žrtve so ranljive osebe, kazniva dejanja na škodo delavcev, kazniva dejanja, katerih storilci so nosilci javnih funkcij, kibernetiski kriminal, javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti, zadeve, primerne za uporabo začasnega zavarovanja odvzema premoženjske koristi ali

premoženja ter starejše nerešene zadeve) ter okvirni standardi kakovostnega in enotnega pregona, ki se izvaja po uradni dolžnosti.

Državne tožilce zavezujejo tudi posamezna obvezna navodila, ki jih je izdal generalni državni tožilec. Splošna navodila se nanašajo na posamezne vsebinske sklope kazenskega pregona, kot so na primer: pravila o finančnih preiskavah, postopku odložitve kazenskega pregona, pogajanjih ter predlaganju sankcij v primeru priznanja krivde in sporazuma o krivdi, obravnavanju anonimnih, psevdonimnih in šikanoznih ovadb in ovadb zoper neznane storilce, predlaganju vrste in višine kazni, varnostnih ukrepov oziroma predlogov, da se izreče sodni opomin ali pogojna obsodba, pogojih pri odločanju v primerih nesorazmernosti med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon, vlaganju kaznovalnega naloga in podobno.

V letu 2020 je generalni državni tožilec sprejel novo Splošno navodilo o določitvi nacionalnega sistema za usklajevanje dejavnosti Eurojusta in nacionalnih korespondentov Eurojusta (v nadaljevanju: Splošno navodilo). To je bilo sprejeto na podlagi drugega odstavka 71. člena Zakona o državnem tožilstvu v zvezi s prehodno določbo prvega odstavka 31. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 139/2020).

Pri izvrševanju svoje funkcije državni tožilci sodelujejo z drugimi državnimi organi, najpogosteje s policijo kot organom odkrivanja. To sodelovanje poleg ZKP ureja še Uredba o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin (Uradni list RS, št. 83/10).

2.2. KADROVSKE PODLAGE

Število mest državnotožilskih funkcionarjev določa Odredba o številu mest državnih tožilcev (Uradni list RS, št. 76/11 in naslednji), ki določa skupaj 268 mest državnotožilskih funkcionarjev (18 vrhovnih, 39 višjih, 141 okrožnih in 70 okrajnih državnih tožilcev).

Na dan 31. 12. 2020 je bilo v Sloveniji 206 državnotožilskih funkcionarjev. Skupno število državnih tožilcev znaša le slabih 77 % zasedbe, kot jo za državna tožilstva v Sloveniji predvideva zgoraj citirana odredba, ter vztrajno upada (leta 2018 in 2017 je bilo skupno število 83 %, leta 2019 slabih 79 %). Tudi v kadrovskega načrtu za leto 2020 je bilo predvidenih 30 državnotožilskih mest več oziroma 8,7 % več, kot je bilo dejansko zasedenih na dan 31. 12. 2020, prav tako je bilo na ta dan odprtih 29 postopkov za zasedbo prostih mest državnih tožilcev, pri čemer se upošteva možnosti napredovanja v naziv in na višje državnotožilsko mesto znotraj državnotožilske organizacije, zaključek teh postopkov v skupnem (absolutnem) številu nikakor ne bo odrazil v kadrovskega povečanju za 29 državnotožilskih funkcionarjev.

Podobna razlika med dovoljenim in dejanskim številom zaposlenih se kaže tudi pri državnotožilskem osebju, kjer je bilo s kadrovskega načrtom v letu 2020 dovoljenih 341 zaposlitev, na dan 31. 12. 2020 pa je bilo zaposlenih 321 javnih uslužbencev, kar pomeni 94 % dovoljene zasedbe. Pri tem je treba poudariti, da je velika fluktuacija javnih uslužbencev, med njimi tudi strokovnih sodelavcev, ki tudi zaradi izrazito velike preobremenjenosti odhajajo v bolj plačane službe v gospodarstvo oziroma drugam v javnem sektorju. Državnotožilsko osebje pomembno prispeva k doseganju ciljev državnega tožilstva tako tistih, ki so povezani z izvajanjem temeljne funkcije državnega tožilstva, kot tudi tistih, povezanih z izvajanjem državnotožilske uprave. Poleg tega upada zanimanje kandidatov za razpisana delovna mesta, zaradi česar se je težko približati polni zasedenosti delovnih mest državnotožilskega

osebja. Tako ugotavljamo, da na državnih tožilstvih primanjkuje tudi podpornega osebja, ki bi opravljalo administrativno-tehnične naloge, kar vpliva tudi na hitrost in pravilnost poslovanja državnih tožilstev in državnih tožilcev.

Tabela 2 a: Seznam načrtovanih in zasedenih mest državnih tožilcev (31. 12. 2020)

Državno tožilstvo	Št. skupaj zasedenih mest državnih tožilcev	Št. skupaj načrtovanih mest državnih tožilcev	Državni tožilci												Dejanska skupna prisotnost na delovnem mestu v koledarskem letu po dnevih
			okrajni			okrožni			višji			vrhovni			
			načrt	zasedba	dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ	načrt	zasedba	dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ	načrt	zasedba	dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ	načrt	zasedba	dodeljeni na drugo državno tožilstvo ali organ	
ODT CE	21,5	27	9	6	0	16	14,5	1	2	1	0	0	0	0	4.049,50
ODT KK	8	9	3	2	1	3	3	0	3	3	0	0	0	0	1.690
ODT KP	11	14	2	0	0	10	9	1	2	2	0	0	0	0	2.144
ODT KR	8	15	6	3	3	7	3	3	2	2	0	0	0	0	1.890
ODT LJ	40,95	63	21	13	1	37	22,75	8	5	5,2	1,8	0	0	0	8.602,60
ODT MB	25	29	9	8	1	16	14	2	4	3	0	0	0	0	4.880,38
ODT MS	9	10	2	1	0	6	6	0	2	2	0	0	0	0	1.278,44
ODT NG	7	7	0	0	0	5	5	0	2	2	0	0	0	0	1.464,50
ODT NM	10	12	6	5	1	4	3	0	2	2	0	0	0	0	1.740
ODT PT	7,5	10	3	2	1	5	4	0	2	1,5	0	0	0	0	1.492
ODT SG	4,8	5	1	0,8	0,2	2	2	0	2	2	0	0	0	0	1.082
OPP	3	3	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	521
SDT	27	16	2	5	0	10	16	0	4	6	0	0	0	0	5.656,43
VDT	19	20	0	1	0	0	1	1	3	3	1	17	12	0	2.699
Skupaj	201,75	240	64	46,8	8,2	121	105,25	16	35	35,7	2,8	17	12	0	39.189,85
Povprečje ODT	14	18	6	4	1	10	8	1	3	2	0	0	0	0	2.756
Povprečje ODT SDT OPP	14	17	5	3	1	9	8	1	3	3	0	1	1	0	2.807

Tabela 2 b: Seznam načrtovanih in zasedenih mest državnotožilskega osebja (31. 12. 2020)

Državno tožilstvo	Zasedba Skupaj	Načrt Skupaj	Generalni direktor oz. direktor		Strokovni sodelavci		Državnotožilski pripravniki				Drugo osebje	
			načrt	zasedba	načrt	zasedba	zaposleni		volonterji		načrt	zasedba
							načrt	zasedba	načrt	zasedba		
ODT CE	27,75	30	0	0	10	9	1	1	0	0	19	17,75
ODT KK	11	12	0	0	3	3	1	0	0	0	8	8
ODT KP	16	17	0	0	4	4	0	0	0	0	13	12
ODT KR	14	15	0	0	5	4	0	0	0	0	10	10
ODT LJ	74	76	1	1	20	20	6	6	0	0	49	47
ODT MB	34	35	0	0	9	9	2	2	0	0	24	23
ODT MS	16	17	0	0	4	4	1	0	0	0	12	12
ODT NG	10	11	0	0	3	3	1	0	0	0	7	7
ODT NM	14	15	0	0	4	4	1	0	0	0	10	10

Državno tožilstvo	Zasedba Skupaj	Načrt Skupaj	Generalni direktor oz. direktor		Strokovni sodelavci		Državnotožilski pripravniki				Drugo osebje	
			načrt	zasedba	načrt	zasedba	zaposleni		volonterji		načrt	zasedba
							načrt	zasedba	načrt	zasedba		
ODT PT	11	11	0	0	4	4	0	0	0	0	7	7
ODT SG	8,5	9	0	0	2	2	0	0	0	0	7	6,5
OPP	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
SDT	27	33	1	1	15	12	1	1	0	0	16	13
VDT	43	46	1	1	9	8	0	0	0	0	36	34
Skupaj	309,25	327	3	3	92	86	14	10	0	0	218	210,25
Povprečje ODT	21	23	0	0	6	6	1	1	0	0	15	15
Povprečje ODT SDT OPP	20	22	0	0	6	6	1	1	0	0	14	14

Tabela 2 c: Seznam načrtovanih in zasedenih mest policistov začasno premeščenih na delovna mesta v Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili posebni na dan 31. 12. 2020

Državno tožilstvo	Začasno premeščeni policisti	
	načrt	zasedba
ODT CE	0	0
ODT KK	0	0
ODT KP	0	0
ODT KR	0	0
ODT LJ	0	0
ODT MB	0	0
ODT MS	0	0
ODT NG	0	0
ODT NM	0	0
ODT PT	0	0
ODT SG	0	0
OPP	7	5
SDT	0	0
VDT	0	0
Skupaj	7	5
Povprečje ODT	0	0
Povprečje ODT SDT OPP	1	0

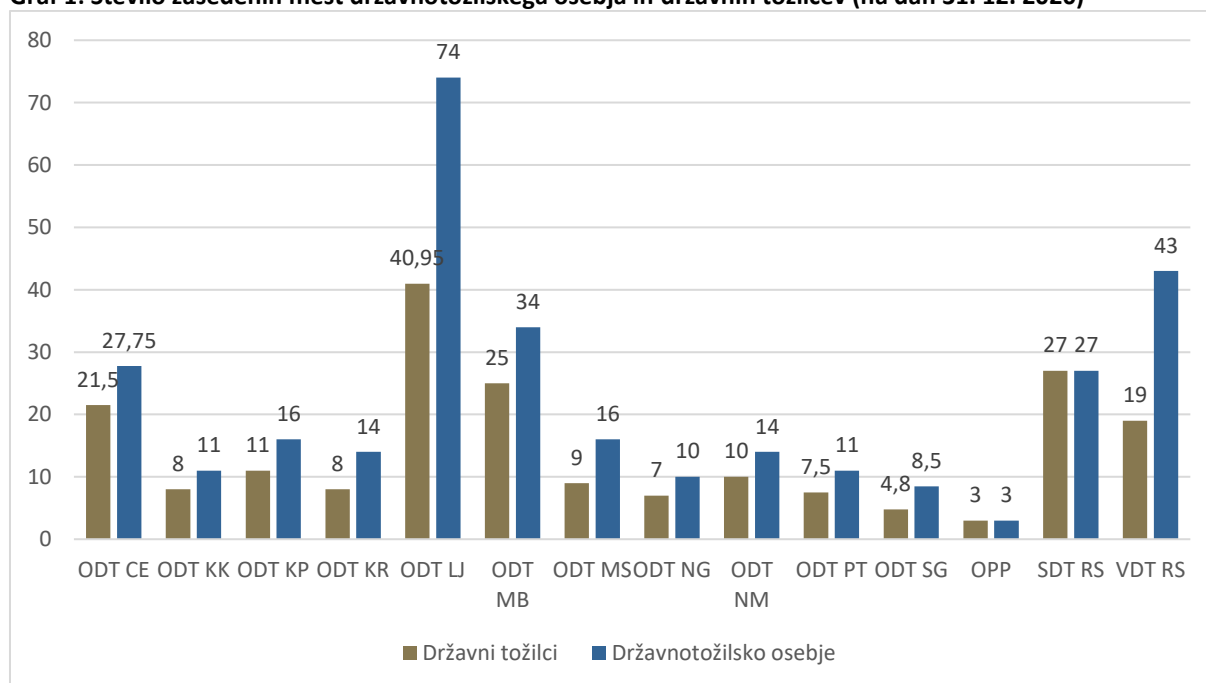
Na neustrezno kadrovske zasedbo na državnih tožilstvih kažejo tudi podatki iz poročila Komisije Sveta Evrope za učinkovitost pravosodja 2020, ki zajema 45 od 47 držav članic in temelji na podatkih iz leta 2018. Komisija Sveta Evrope za učinkovitost pravosodja (v nadaljevanju: CEPEJ) od leta 2004 na dve leti pripravi poročilo o oceni evropskih pravosodnih sistemov. CEPEJ v ocenjevalnem poročilu države obravnava z vidika več kazalnikov, in sicer z vidika proračuna, ki ga države namenjajo pravosodju, pravosodnih delavcev, organizacije sodišč, nato z vidika mnenja uporabnikov o kakovosti pravosodnega sistema, razvoja in pravilne uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije ter z vidika učinkovitosti sodišč oziroma tožilstev.

Po številu državnih tožilcev na sto tisoč prebivalcev je Slovenija z 10,2 državnega tožilca pod evropskim povprečjem, ki znaša 12,13 državnega tožilca. Slovenija je na osmem mestu med državami, kjer se je v letih 2010–2018 število tožilcev najbolj povečalo. V tem času se je število državnih tožilcev pri nas povečalo za 27 %. Slovenija ima 15 članov državnotožilskega osebja na sto tisoč prebivalcev in enega do dva člana državnotožilskega osebja na državnega tožilca.

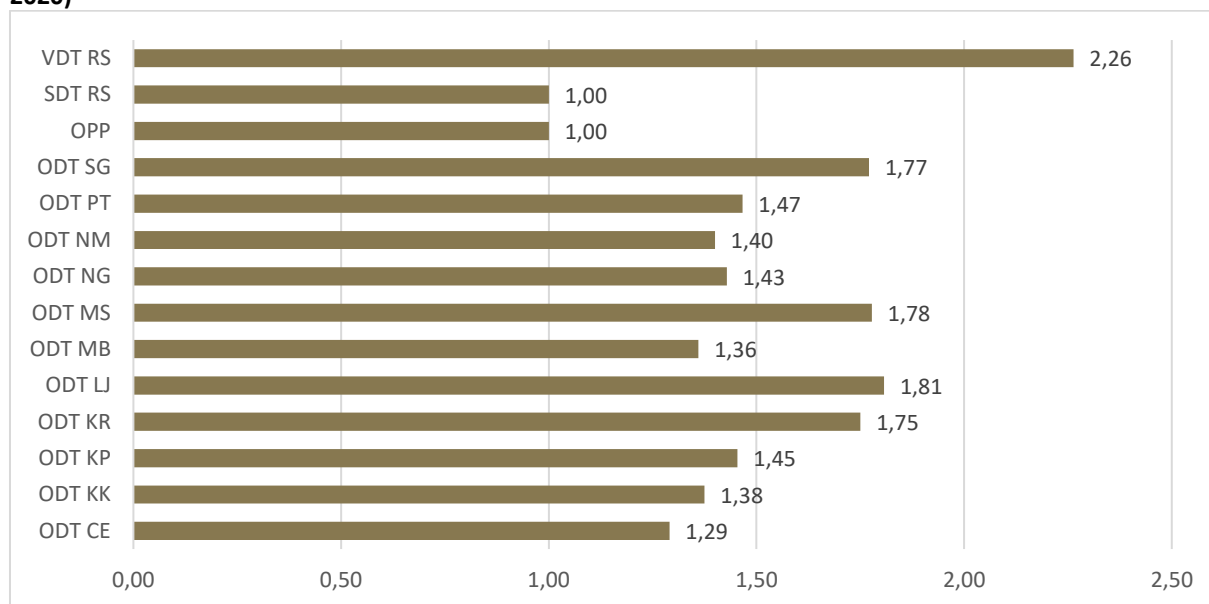
Tabela 3: Razmerje med državnotožilskim osebjem in državnimi tožilci (dejanska zasedenost na dan 31. 12. 2020)

Državno tožilstvo	Državni tožilci	Državnotožilsko osebje	Razmerje
ODT CE	21,5	27,75	1,29
ODT KK	8	11	1,38
ODT KP	11	16	1,45
ODT KR	8	14	1,75
ODT LJ	40,95	74	1,81
ODT MB	25	34	1,36
ODT MS	9	16	1,78
ODT NG	7	10	1,43
ODT NM	10	14	1,40
ODT PT	7,5	11	1,47
ODT SG	4,8	8,5	1,77
OPP	3	3	1,00
SDT RS	27	27	1,00
VDT RS	19	43	2,26

Graf 1: Število zasedenih mest državnotožilskega osebja in državnih tožilcev (na dan 31. 12. 2020)

Graf 2: Razmerje med državnotožilskim osebjem in državnimi tožilci (dejanska zasedenost na dan 31. 12. 2020)

2.3. FINANČNE IN MATERIALNO-TEHNIČNE PODLAGE

Državna tožilstva so v celoti financirana iz sredstev državnega proračuna. Posamezna državna tožilstva so samostojni proračunski uporabniki, skupni finančni načrt za vsa državna tožilstva, v katera je vključen tudi Državnotožilski svet (v nadaljevanju: DTS) kot samostojni državni organ, pa v skladu z Zakonom o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo in naslednji) pripravlja VDT RS, ki med letom skrbi tudi za ustrezne prerazporeditve sredstev med proračunskimi postavkami posameznih državnih tožilstev in Državnotožilskega sveta. Pri realizaciji proračuna se namreč pogosto pojavijo nepredvidljive vrste izdatkov, ki jih ni mogoče predvideti v okviru načrtovanja proračuna (npr. stroški prevodov).

Proračun državnih tožilstev za leto 2020 je bil sprejet v višini, kot ga je predlagal predlagatelj VDT RS. Načrtovana sredstva niso bila v celoti realizirana. Razlogi za to so v nezasedenosti delovnih mest, predvsem funkcionarskih, za katera so bila načrtovana sredstva za plače v letu 2020 in zaradi epidemije covid-19. V zvezi z epidemijo so bili precejšnji prihranki sredstev na plačah zaradi večje odsotnosti z dela, tako bolniških odsotnosti kot odsotnosti zaradi višje sile (varstvo otrok, nedelovanje javnega prometa in tako nezmožnost prihoda na delo), in zaradi znižanja plač državnim tožilcem v aprilu in maju 2020 v skladu z 69. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/2020 in naslednji; v nadaljevanju: ZIUZEOP). Prav tako se niso porabila sredstva na materialnih stroških, in sicer ta, ki so bila načrtovana za izobraževanje in izvedbo večjih izobraževanj (kot so izobraževalni tožilski dnevi). Zaradi obvladovanja in zajezitve epidemije je večina izobraževanj potekala po spletu, nerealizirana so ostala tudi načrtovana sredstva za mednarodno sodelovanje, službene poti, zmanjšali so se tudi stroški vzdrževanja službenih avtomobilov. V proračun državnih tožilstev so bila dodatno zagotovljena sredstva za izplačilo dodatkov za delo v rizičnih razmerah po 11. točki 39. člena Kolektivne pogodbe za javni sektor za javne uslužbenke in dodatkov po 71. členu ZIUZEOP za javne uslužbenke in funkcionarje v skupni višini 205.589 evrov.

Proračun državnih tožilstev za leto 2020 je bil sprejet v višini 23.407.053 evrov. Po pripravljenih načrtih državnih tožilstev so bila sredstva načrtovana po sledečih postavkah:

- sredstva za plače v višini 20.792.271 evrov,
- sredstva za materialne stroške v višini 2.230.233 evrov,
- sredstva za male investicije v višini 89.549 evrov,
- sredstva za alternativno reševanje sporov v višini 120.000 evrov,
- sredstva za izvrševanje ZOPNI v višini 75.000 evrov in
- sredstva za Zagotavljanje strokovne pomoči državnim tožilstvom v višini 100.000 evrov.

Državna tožilstva so pretežni del sredstev porabila v skladu s sprejetimi načrti. Za izvedbo nalog, ki so bile v drugačnem obsegu od načrtovanih, pa smo v skladu s 24., 25. in 28. členom Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021 (Uradni list RS, št. 75/19 in naslednji) zagotovili sredstva s prerazporeditvami med proračunskimi postavkami državnih tožilstev.

Poraba sredstev po proračunskih postavkah državnih tožilstev v letu 2020 je bila 21.930.637 evrov, in sicer (podatek ne vključuje sredstev iz t. i. postavk »covid«):

- sredstva za plače v višini 19.647.076 evrov,
- sredstva za materialne stroške v višini 2.069.100 evrov,
- sredstva za male investicije v višini 88.421 evrov,
- sredstva za alternativno reševanje sporov v višini 85.346 evrov,
- sredstva za izvrševanje ZOPNI v višini 28.455 evrov in
- sredstva za Zagotavljanje strokovne pomoči državnim tožilstvom v višini 12.239 evrov.

Na postavkah »covid« je bila poraba sredstev sledeča:

- sredstva za plače (krizne dodatke) v višini 204.443 evrov,
- sredstva za materialne stroške v višini 32.601 evrov.

Na predlog Ministrstva za finance smo v decembru 2020 prerazporedili neporabljena sredstva na postavko Rezerva Republike Slovenije v višini 1.362.672 evrov.

Ugotavljamo, da nam je kljub težki situaciji v letu 2020 uspelo realizirati veliko postavljenih ciljev.

3. GIBANJE ZADEV IN KRITERIJ UČINKOVITOSTI

3.1. KAZENSKÉ OVADBE

3.1.1. UVODNO POJASNILO

Državni tožilci so si tudi leta 2020 prizadevali dosežati cilje na področju kazenskega pregona s pregonom storilcev pomembnejših kaznivih dejanj in izvajanjem institutov odvratanja kazenskega pregona v čim večjem obsegu.

Na podlagi Politike pregona državnega tožilstva Republike Slovenije so državni tožilci leta 2020 prednostno obravnavali naslednja področja kriminalitete. Na prva mesta so postavljena kazniva dejanja s področja gospodarske in korupcijske kriminalitete ter organiziranega kriminala. Sledijo jim huda nasilna kazniva dejanja in kazniva dejanja, povezana s terorizmom, kazniva dejanja, katerih žrtve

so ranljive osebe, kazniva dejanja, pri katerih so hudo kršene pravice delavcev, in kazniva dejanja, pri katerih so storilci nosilci javnih funkcij. Politika pregona posebej poudarja prednostno naravo tudi na področju kaznivih dejanj kibernetnega kriminala, javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti, kaznivih dejanj, v katerih so izkazani pogoji za začasno zavarovanje in odvzem premoženja nezakonitega izvora ter starejših nerešenih zadev. Tudi ta kazniva dejanja so bila obravnavana prednostno.

Prednostna obravnava je obsegala celovito in kakovostno obravnavanje zadev v čim krajših rokih, zgodnje in aktivno sodelovanje z organi odkrivanja ter spodbujanje oblikovanja specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin. Iz v nadaljevanju predstavljenih podatkov izhaja, da so državna tožilstva postavljene cilje leta 2020 uspešno dosegla.

Dinamika pripada in reševanja zadev je v tem poglavju prikazana v statističnih tabelah, kjer podatki prikazujejo število oseb, ki so ustrezno razvrščene po pravnih subjektih in starosti fizičnih oseb (polnoletni storilci – p, mladoletniki – m in pravne osebe – po), v tabeli 4 pa so polnoletni storilci dodatno razporejeni v šest starostnih skupin. Opisana razvrstitev ni uporabljena le pri prikazu podatkov o številu neznanih storilcev (tabela 5). Tu so prikazani podatki o številu kazenskih ovadb oziroma kaznivih dejanj, saj v teh primerih ni znano število oseb, ki so sodelovale pri izvršitvi teh kaznivih dejanj.

Državno tožilstvo vodi vpisnike po zadevah, kar pomeni, da se kazenske ovadbe, ki jih prejme zoper znane storilce: fizične (polnoletne in mladoletne) osebe in pravne osebe vpiše v vpisnik klasifikacijskega znaka Kt, kazenske ovadbe zoper neznanе storilce pa v vpisnik klasifikacijskega znaka Ktn. Vsaka zadeva (spis) se oštevilči s svojo opravnico številko. Kazenska ovadba je lahko vložena zoper več storilcev kaznivih dejanj, zaradi česar se statistični pokazatelji po zadevah in storilcih kaznivih dejanj razlikujejo.

3.1.2. OVADENI STORILCI KAZNIVIH DEJANJ

Leta 2020 je bilo na državna tožilstva podanih 27.770 kazenskih ovadb zoper znane storilce. V tabeli 4 so prikazani podatki glede na starostno strukturo polnoletnih storilcev, polnoletni storilci pa so dodatno razporejeni v šest starostnih skupin, in sicer v kategorije od 18 do 24 let, od 24 do 34 let, od 34 do 44 let, od 44 do 54 let, od 54 do 64 let ter nad 64 let. V vseh primerih ni znanega podatka o starosti ovadenih oseb (kazenska ovadba ni vsebovala datuma rojstva), zaradi česar so razlike med seštevkom podatkov o ovadenih polnoletnih, mladoletnih in pravnih osebah in skupnim številom ovadenih znanih storilcev. Razlog za odstopanje je tudi v tem, da se postopek zoper mladoletnike ne vodi le zoper osebe, mlajše od 18 let, temveč tudi zoper osebe, ki so že dopolnile 18 let, dejanja pa so storile kot mladoletne.

Tabela 4: Ovadeni znani storilci kaznivih dejanj v zadnjih petih letih

Leto	Polnoletne osebe (po starosti)							Mladoletniki	Pravne osebe	Skupaj ovadenih znanih storilcev	Indeks na prejšnje leto	Indeks na izhodiščno leto (X – 4)
	od 18 do 24 let	od 24 do 34 let	od 34 do 44 let	od 44 do 54 let	od 54 do 64 let	64 in več let						
2020	2.626	5.632	7.071	4.444	2.621	1.562	1.428	1.062	27.770	98	99	
2019	2.851	5.698	6.963	4.602	2.671	1.586	1.474	1.168	28.271	101	101	
2018	2.684	5.650	6.801	4.541	2.850	1.764	1.301	1.100	28.085	101	100	
2017	2.672	5.918	6.629	4.537	2.783	1.550	1.132	1.186	27.937	99	99	
2016	2.785	5.861	6.636	4.495	2.714	1.471	1.280	1.184	28.113	0	100	

Kazenske ovadbe so bile podane zoper 23.956 polnoletnih storilcev, kar pomeni 86,3 % skupaj ovadenih znanih storilcev. Ovadenih mladoletnikov je bilo 1.428 (5,1 %), ovadenih pravnih oseb pa 1.062 (3,8 %). Kot je razvidno iz tabele 4, so deleži med navedenimi kategorijami povsem primerljivi z deleži iz preteklih let.

Največ znanih storilcev kaznivih dejanj je bilo v zadnjih petih letih ovadenih leta 2019, in sicer 501 več kot leta 2020. Sicer pa se je skupno število znanih ovadenih storilcev ustalilo, saj se vsa odstopanja glede na izhodiščno leto gibljejo v okviru 1 %.

Kot je že pojasnjeno, državno tožilstvo kazenske ovadbe zoper pravne osebe in znane storilce vpiše v vpisnik Kt, kazenske ovadbe zoper neznane storilce pa v vpisnik Ktn. V tabeli 5 rubrika Naknadno odkriti storilci pomeni število spisov Ktn, ki so bili iz vpisnika Ktn preneseni v vpisnik Kt.

Tabela 5: Ovadeni znani in neznani storilci kaznivih dejanj (in naknadno odkriti storilci) v zadnjih petih letih

Leto	Ovadeni neznani storilci	Ovadeni znani storilci	Naknadno odkriti storilci	Skupaj odkriti storilci	Odstotek ovadenih znanih storilcev	Odstotek ovadenih znanih in naknadno odkritih storilcev
2020	34.019	26.233	1.537	27.770	42	45
2019	35.818	26.894	1.377	28.271	42	44
2018	37.636	26.650	1.435	28.085	41	43
2017	40.063	26.432	1.505	27.937	39	41
2016	42.706	26.518	1.595	28.113	37	40

V primerjavi s podatki iz leta 2019 se je tudi leta 2020 zmanjšalo število ovadenih neznanih storilcev, in sicer so državna tožilstva v tem letu prejela ovadbe zoper 34.019 neznanih storilcev. Glede na preteklo leto je v tem segmentu opazen upad za 1.799 oseb oziroma 5 %, kar je skoraj identičen upad kot leta 2019 (upad 4,8 %).

Od 27.770 skupaj odkritih storilcev je bilo ovadenih 26.233 znanih storilcev. Pri tem je zaznati znižanje števila ovadenih znanih storilcev v primerjavi z letom 2019, in sicer za 661 oseb. Naknadno je bilo odkritih 1.537 storilcev, kar je 5,5 % glede na skupaj odkrite (znane) storilce oziroma 4,5 % glede na ovadene neznane storilce. Delež ovadenih znanih storilcev je z 42 % enak kot leta 2019, delež ovadenih znanih in naknadno odkritih storilcev s 45 % pa se je v primerjavi s preteklim letom zvišal za 1 %.

V tabelah 6 (p), 6 (m) in 6 (po) so statistični podatki prikazani glede na kategorije ovaditeljev. Podatki med državnimi tožilstvi niso povsem primerljivi zaradi različnega vnašanja podatkov v informacijski sistem, saj nekatera tožilstva vsako ovadbo, prejeto od policije, štejejo kot ovadbo tega organa, nekatera tožilstva pa kot ovadbo oškodovanca, če je ta naznanil kaznivo dejanje policiji in prvi podal ovadbo ali predlog za pregon na policijo. Podatki tako za policijo kot ovaditeljico in oškodovance kot ovaditelje ne kažejo dejansko opravljenega dela policije.

Iz tabel 6 (p), 6 (m) in 6 (po) izhaja, da drugi državni organi ovadbe podajo zelo poredko, kar pa ni odraz dejanskega stanja. Pri razlagi podatkov o ovadbah, ki jih vložijo drugi državni organi, je treba upoštevati, da so v rubriki Drugi državni organi upoštevane le ovadbe Agencije za plačilni promet, različnih inšpekcij, državnega odvetništva ali sodišča ter da so kazenske ovadbe, ki jih podajo Finančna uprava RS (v nadaljevanju: FURS), Urad za preprečevanje pranja denarja, Komisija za preprečevanje korupcije, razna ministrstva in drugi državni organi glede na informacijski sistem statistično prikazane v rubriki Drugo ali pa so prikazane v podatkih ovadb policije.

V rubriki Drugo so v tabelah upoštevane tudi ovadbe, podane od fizičnih in pravnih subjektov na področju zasebnega varovanja, ki jih oškodovani gospodarski subjekti pooblastijo za podajo kazenske ovadbe (na primer trgovski centri), ter ovadbe od vsake fizične ali pravne osebe, ki policiji naznani kaznivo dejanje, pa sama ni oškodovana s kaznivim dejanjem.

Ob upoštevanju pravkar opisanega stanja pri prikazu statističnih podatkov je iz tabel 6 (p), 6 (m) in 6 (po) razvidno, da največ kazenskih ovadb podajo oškodovanci. Tako so oškodovanci vložili 82 % vseh ovadb zoper polnoletne storilce, 85 % vseh ovadb proti mladoletnim osebam in 79 % vseh ovadb zoper pravne osebe. Policija je vložila 9 % vseh ovadb zoper polnoletne storilce, 6 % vseh ovadb proti mladoletnikom in 5 % vseh ovadb zoper pravne osebe. Primerjava statističnih podatkov s preteklimi leti kaže na podobno razmerje ovaditeljev med oškodovanci in policijo zoper posamezne kategorije storilcev.

Tabela 6 (p): vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	OVADBE				Glas o kaznivem dejanju
	Policija	Oškodovanec	Drugi državni organi	Drugo	2. odst. 161. člena ZKP
ODT CE	279	2.810	16	245	24
ODT KK	191	794	25	17	1
ODT KP	359	1.515	11	138	0
ODT KR	237	1.191	28	72	4
ODT LJ	275	6.878	23	431	129
ODT MB	113	2.554	22	560	124
ODT MS	164	925	20	70	8
ODT NG	114	814	2	140	7
ODT NM	148	1.423	19	222	0
ODT PT	198	698	2	43	1
ODT SG	38	419	3	42	3
OPP	12	317	1	61	2
SDT	49	66	1	178	4
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	2.177	20.404	173	2.219	307
Povprečje ODT	192	1.820	16	180	27
Povprečje ODT SDT OPP	167	1.570	13	171	24

Razmerje med ovadbami, podanimi od policije in oškodovancev, je na skupni ravni vseh državnih tožilstev 1 : 9. Od tega razmerja najbolj odstopajo v eno stran ODT na Ptuj, kjer je navedeno razmerje 1 : 3,5, ODT v Krškem in ODT v Kopru, kjer je razmerje 1 : 4, ter SDT RS, kjer je navedeno razmerje 1 : 1,3. V drugo stran pa ponovno odstopajo ODT v Ljubljani in ODT v Mariboru, kjer je razmerje med ovadbami, podanimi od policije in oškodovancev, 1 : 25 oziroma 1 : 22, in Posebni oddelek, kjer je navedeno razmerje 1 : 26.

Na ODT v Krškem je bilo zaradi bližine državne meje in večjega števila uradno pregonljivih kaznivih dejanj, odkritih na državni meji, razmerje kazenskih dejanj in ovadb, ki jih odkrije in poda policija napram oškodovancem, že pretekla leta drugačno, kakor je v preostalih delih države, pri čemer so se zaradi zaprtja meje zaradi epidemije in manjšega števila kazenskih ovadb v povezavi z državno mejo

leta 2020 zgodile spremembe. Tako se je leta 2020 v primerjavi z letom 2019, ko je bilo to razmerje 1 : 2, razmerje med ovadbami, podanimi od policije in oškodovancev, zvišalo na 1 : 4.

Iz enakih razlogov je v primerjavi z razmerjem na skupni ravni vseh državnih tožilstev (1 : 9) manjše razmerje (1 : 4) tudi na ODT v Kopru, kjer se že od leta 2018 število zadev v zvezi z organizirano kriminaliteto (še posebej kazniva dejanja prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1) povečuje.

Prvič od leta 2015 podatki za SDT RS kažejo, da so tudi na tem tožilstvu oškodovanci vložili več ovadb kot policija. Razlog za to je razglašena epidemija, ki je zaznamovala skoraj celotno leto 2020 in je imela velik vpliv na sodne, upravne in druge javnopravne zadeve oziroma postopke, posledično pa tudi na delo organov odkrivanja storilcev kaznivih dejanj. Po poročanju SDT RS je bilo delo policije omejeno, predvsem v smeri pridobivanja dokazov, zaradi omejenih stikov med posamezniki; preiskovalna dejanja, ki so zahtevala kontakt, pa se v tem času niso izvajala. Posledično je SDT RS prejelo manj kazenskih ovadb kot v preteklih letih. SDT RS se je tako leta 2020 približalo razmerju preostalih tožilstev med ovadbami, podanimi od policije in preostalih ovaditeljev oziroma oškodovancev.

Enako kot v preteklih letih je razlika med ovadbami, ki jih poda policija, in ovadbami, ki jih podajo oškodovanci, največja na ODT v Ljubljani (1 : 25) in ODT v Mariboru (1 : 22). To gibanje je enako kot v preteklih letih, iz česar izhaja, da se število ovadb, ki jih podajo oškodovanci, ujema z velikostjo mest oziroma številom prebivalcev mest, na območju katerih delujejo ta državna tožilstva. Razmerje Posebnega oddelka med ovadbami, podanimi od policije in oškodovancev (1 : 26), pa je posledica stvarne pristojnosti in vsebine pripadlih zadev Posebnega oddelka (obravnavata kaznivih dejanj, ki jih storijo uradne osebe s policijskimi pooblastili), saj veliko večino kazenskih ovadb vložijo oškodovanci.

Enako kot pri polnoletnih storilcih lahko na podlagi primerjave statističnih podatkov z letom 2019 ugotovimo zelo podobno razmerje ovaditeljev tudi pri mladoletnikih in pravnih osebah.

Tabela 6 (m): vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	OVADBE				Glas o kaznivem dejanju
	Policija	Oškodovanec	Drugi državni organi	Drugo	2. odst. 161. člena ZKP
ODT CE	5	136	0	18	0
ODT KK	4	85	0	0	0
ODT KP	21	77	0	4	0
ODT KR	13	76	0	2	0
ODT LJ	11	469	0	24	0
ODT MB	4	129	0	28	4
ODT MS	2	27	0	7	0
ODT NG	4	33	0	19	1
ODT NM	3	132	0	27	0
ODT PT	6	30	0	1	0
ODT SG	5	19	0	2	0
OPP	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	78	1.213	0	132	5
Povprečje ODT	7	110	0	12	0

Državno tožilstvo	OVADBE				Glas o kaznivem dejanju
	Policija	Oškodovanec	Drugi državni organi	Drugo	2. odst. 161. člena ZKP
Povprečje ODT SDT OPP	6	93	0	10	0

Tabela 6 (po): vse vložene ovadbe po ovaditeljih kaznivega dejanja zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	OVADBE				Glas o kaznivem dejanju
	Policija	Oškodovanec	Drugi državni organi	Drugo	2. odst. 161. člena ZKP
ODT CE	8	111	3	18	1
ODT KK	3	25	7	2	0
ODT KP	6	61	6	10	0
ODT KR	6	42	8	3	0
ODT LJ	6	339	4	22	4
ODT MB	4	98	8	31	7
ODT MS	2	29	8	0	0
ODT NG	5	25	0	10	0
ODT NM	5	36	7	3	0
ODT PT	1	20	1	2	0
ODT SG	0	23	0	2	0
OPP	0	0	0	0	0
SDT	9	16	0	12	3
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	55	825	52	115	15
Povprečje ODT	4	74	5	9	1
Povprečje ODT SDT OPP	4	63	4	9	1

3.1.3. REŠEVANJE OVADB

Obremenitev državnih tožilstev s pripadom zadev in njihova uspešnost pri reševanju zadev sta razvidni iz tabel 7 (p), 7 (m) in 7 (po). Navedene tabele prikazujejo tudi podatke o skupnem številu ovadb, ki so v delu na posameznem državnem tožilstvu. Seštevek podatkov, ki se nanaša na prenesene nerešene ovadbe, prejete ovadbe in kasnejše odločitve, se ne ujema s podatki o številu ovadb iz rubrike Skupaj v delu, saj so kazenske ovadbe lahko predmet prenosa med različnimi državnimi tožilstvi, večkrat tudi zaporednih odstopov. Pripomniti je treba, da podatki iz rubrike Skupaj v delu zajemajo primere, ko je bil spis kadar koli v letu poročanja na tožilstvu, ovadba za kaznivo dejanje pa ni bila rešena. V rubriki Kasnejše odločitve so upošteevane rešitve ovadb, ki niso prve za posamezno kaznivo dejanje (npr. obtožni akt oziroma zahteva za preiskavo, potem ko je enkrat že bil sprejet sklep o zavrženju ovadbe).

Tabela 7 (p): Prejete, rešene in nerešene ovadbe zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Kasnejše odločitve	Skupaj v delu	Rešene ovadbe	Nerešene ovadbe na dan 31.12. preteklega leta	Odstotek rešenih	Kazalec učinkovitosti glede na rešene zadeve na dan 31.12. preteklega leta
ODT CE	1.808	3.374	15	5.415	3.333	1.628	62	68
ODT KK	186	1.028	6	1.419	1.151	262	81	61

ODT KP	855	2.023	29	2.946	2.108	838	72	78
ODT KR	548	1.532	2	2.154	1.584	525	74	72
ODT LJ	3.217	7.736	44	11.281	7.765	3.007	69	68
ODT MB	1.461	3.373	25	5.015	3.480	1.508	69	59
ODT MS	487	1.187	7	1.742	1.178	466	68	47
ODT NG	425	1.077	13	1.650	1.156	469	70	68
ODT NM	687	1.812	10	2.521	1.556	762	62	65
ODT PT	456	942	10	1.515	1.041	460	69	56
ODT SG	254	505	3	952	714	213	75	54
OPP	184	393	1	618	431	176	70	72
SDT	341	298	23	685	361	266	53	7
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	10.909	25.280	188	37.913	25.858	10.580	68	51
Povprečje ODT	944	2.235	15	3.328	2.279	922	70	63
Povprečje ODT SDT OPP	839	1.945	14	2.916	1.989	814	69	60

Tabela 7 (m): Prejete, rešene in nerešene ovadbe proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Kasnejše odločitve	Skupaj v delu	Rešene ovadbe	Nerešene ovadbe na dan 31.12. preteklega leta	Odstotek rešenih	Kazalec učinkovitosti glede na rešene zadeve na dan 31.12. preteklega leta
ODT CE	71	159	0	247	163	57	66	3
ODT KK	2	89	2	111	97	7	87	5
ODT KP	37	102	1	152	91	45	60	3
ODT KR	17	91	0	118	99	16	84	4
ODT LJ	137	504	6	715	528	79	74	5
ODT MB	35	165	8	228	177	56	78	3
ODT MS	9	36	0	47	33	8	70	1
ODT NG	6	57	0	71	60	11	85	4
ODT NM	32	162	7	220	148	65	67	6
ODT PT	12	37	1	56	37	18	66	2
ODT SG	9	26	0	42	35	9	83	3
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	367	1.428	25	2.007	1.468	371	73	3
Povprečje ODT	33	130	2	182	133	34	75	4
Povprečje ODT SDT OPP	28	110	2	154	113	29	63	3

Tabela 7 (po): Prejete, rešene in nerešene ovadbe zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Kasnejše odločitve	Skupaj v delu	Rešene ovadbe	Nerešene ovadbe na dan 31.12. preteklega leta	Odstotek rešenih	Kazalnik učinkovitosti glede na rešene zadeve na dan 31.12. preteklega leta
ODT CE	141	141	0	304	145	131	48	3
ODT KK	37	37	0	89	65	27	73	3
ODT KP	89	83	0	177	96	82	54	4
ODT KR	49	59	1	115	62	49	54	3
ODT LJ	445	375	5	863	340	467	39	3

ODT MB	149	148	4	316	173	139	55	3
ODT MS	62	39	0	103	34	57	33	1
ODT NG	35	40	2	83	42	41	51	2
ODT NM	36	51	0	90	42	38	47	2
ODT PT	35	24	0	74	40	31	54	2
ODT SG	34	25	0	67	40	24	60	3
OPP	1	0	0	1	1	0	100	0
SDT	63	40	2	116	66	35	57	1
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.176	1.062	14	2.398	1.146	1.121	48	2
Povprečje ODT	101	93	1	207	98	99	52	3
Povprečje ODT SDT OPP	90	82	1	184	88	86	56	2

Leta 2020 so državna tožilstva zoper polnoletne osebe, proti mladoletnikom in zoper pravne osebe skupaj prejela 27.770 kazenskih ovadb (501 ovadbo manj kot leta 2019), v istem obdobju pa so rešila 28.472 kazenskih ovadb. Navedeno pomeni, da so državna tožilstva rešila skupaj 702 ovadbi več, kot so jih prejela, kar je 103-odstotna stopnja obvladovanja pripada. Gibanje uspešnosti in učinkovitosti dela državnih tožilcev se torej nadaljujeta tudi leta 2020.

Odstotek rešenih ovadb zoper polnoletne storilce se v zadnjih petih letih giblje od 67 do 69 % in je bil leta 2020 tako 68 %. Od navedenega povprečja najbolj odstopata ODT v Krškem, pri katerem odstotek rešenih ovadb znaša 81 %, ter SDT RS, kjer so rešili 53 % ovadb (leta 2019 52 %). Leta 2020 je SDT RS prejelo 298 kazenskih ovadb in v istem času rešilo 361 kazenskih ovadb. Navedeno pomeni, da je bila stopnja obvladovanja pripada 121 % in tako še višja kot v preteklem letu. Nekoliko nižji odstotek rešenih ovadb glede na državno povprečje gre pripisati povečanju zahtevnosti in kompleksnosti na novo prejetih kazenskih ovadb. Zadeve, ki jih obravnavajo državni tožilci na SDT RS, so pogosto izjemno obsežne in strokovno zahtevne ter praviloma z mednarodnim elementom, zaradi česar državni tožilci pričakovano rešijo manjše število zadev, čas reševanja posamezne zadeve pa je praviloma daljši.

V postopkih proti mladoletnikom je bilo rešenih 73 % ovadb, kar je 1 % več kot leta 2019. Državna tožilstva so bila večinoma uspešna tudi pri obravnavi ovadb zoper pravne osebe. Rešenih je bilo 48 % ovadb, kar je enako kot leta 2019.

Državna tožilstva so 31. 12. 2020 imela 12.072 nerešenih ovadb zoper fizične in pravne osebe. Glede na podatke iz preteklega leta (12.620) se je število nerešenih ovadb leta 2020 zmanjšalo za več kot 4 %.

Kazalnik učinkovitosti glede na rešene zadeve na 31. 12. 2019 je v skladu s Pravilnikom izračunan kot količnik med številom rešenih zadev in skupnim številom zasedenih mest državnih tožilcev in tožilskega osebja. Pri številu zasedenih mest pa se ne upošteva začasna odsotnost državnega tožilca in tožilskega osebja (na primer zaradi bolniškega dopusta, odsotnosti zaradi starševskega dopusta, skrajšanega delovnega časa, dodelitve na druge organe javne uprave ipd.).

Iz tabel razvidni kazalniki učinkovitosti so precej nižji pri ovadbah proti mladoletnikom in zoper pravne osebe. Nižji kazalniki pa ne pomenijo slabše učinkovitosti državnih tožilstev na tem področju, ampak je podatek ustrezen glede na manjše število kazenskih ovadb pri navedenih dveh skupinah storilcev kaznivih dejanj.

3.1.4. STANJE NEREŠENIH OVADB

Zbrani statistični podatki v tabelah 8 prikazujejo število nerešenih ovadb po posameznih državnih tožilstvih glede na mesto, kje so na 31. 12. 2020. Ob upoštevanju, da so posamezne ovadbe lahko v delu pri različnih organih (policija, sodišče, državno tožilstvo), se podatek o skupaj nerešenih ovadbah ne ujema s seštevkom ovadb, navedenim pri posameznih organih v teh tabelah. Iz podatka, ki prikazuje število nerešenih ovadb pri tožilcu, ni mogoče sklepati na nedejavnost tožilca v posamezni zadevi, saj se mednje uvrščajo tudi ovadbe, ki so v postopku odloženega pregona ali poravnavanja.

Za pravilno razumevanje podatka o številu nerešenih ovadb pri državnem tožilcu je treba upoštevati tudi, da so vključene tudi ovadbe, ki jih državni tožilec prejme v delo na koncu leta (decembra je tudi sicer povečan pripad zadev), in ovadbe, kjer gre za vsebinsko zahtevne zadeve, ki zahtevajo daljšo proučitev. Ne glede na navedeno je bila večina ovadb rešena ob upoštevanju 90-dnevnega roka od prejema zadeve oziroma so bila procesna opravila opravljena v enakem roku od zadnje bremenitve državnega tožilca. Izjeme so primeri, ko se je ta rok na podlagi dovoljenja vodje državnega tožilstva podaljšal (več obdolženih, več kaznivih dejanj v isti zadevi, posebej obsežno procesno gradivo, prikriti preiskovalni ukrepi, posebej zahtevna dejanska in pravna vprašanja ter drugi upravičeni primeri).

Podatki iz tabel 8 (p), 8 (m) in 8 (po) kažejo na izboljšanje v primerjavi z letom 2019 tudi glede števila vseh nerešenih ovadb na koncu leta 2020. Na presečni dan 31. 12. 2020 je bilo nerešenih 12.072 ovadb, medtem ko je bilo na presečni dan leta 2019 nerešenih ovadb 12.620. Leto 2020 torej kaže boljše sliko tako po stopnji obvladovanja pripada kot tudi po številu nerešenih zadev na koncu obdobja (glej obrazložitev pri tabelah 7).

Tabela 8 (p): Nerešene ovadbe zoper polnoletne storilce (na dan 31. 12. preteklega leta)

Državno tožilstvo	Nerešene skupaj	Pri sodišču	Pri policiji	Pri drugih organih	Pri državnem tožilcu	Odstotek nerešenih pri državnem tožilcu
ODT CE	1.628	230	368	49	997	61
ODT KK	262	84	56	7	122	47
ODT KP	838	61	243	60	488	58
ODT KR	525	74	129	28	304	58
ODT LJ	3.007	255	981	160	1.658	55
ODT MB	1.508	345	275	78	844	56
ODT MS	466	109	96	30	238	51
ODT NG	469	120	135	66	163	35
ODT NM	762	166	79	24	505	66
ODT PT	460	89	62	38	275	60
ODT SG	213	21	68	13	118	55
OPP	176	12	86	5	75	43
SDT	266	5	65	121	111	42
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	10.580	1.571	2.643	679	5.898	56
Povprečje ODT	922	141	227	50	519	55
Povprečje ODT SDT OPP	814	121	203	52	454	53

Iz tabele 8 (p) je razvidno, da je bilo na zadnji dan leta 2020 nerešenih ovadb zoper 10.580 polnoletnih storilcev, od tega so bile ovadbe zoper 5.898 storilcev pri državnih tožilstvih, kar je 56 % nerešenih ovadb.

V primerjavi z letom 2019 se je delež nerešenih ovadb pri državnem tožilcu zmanjšal za pet odstotnih točk, saj je leta 2019 znašal 61 % (leta 2018 62 %), kar je posledica večje učinkovitosti dela državnih tožilcev, nekoliko pa tudi nižjega števila prejetih ovadb.

Tabela 8 (m): Nerešene ovadbe proti mladoletnikom (na dan 31. 12. preteklega leta)

Državno tožilstvo	Nerešene skupaj	Pri policiji	Pri drugih organih	Pri državnem tožilcu	Odstotek nerešenih pri državnem tožilcu
ODT CE	57	9	0	48	84
ODT KK	7	1	0	6	86
ODT KP	45	11	4	30	67
ODT KR	16	0	0	16	100
ODT LJ	79	11	7	60	76
ODT MB	56	4	1	49	88
ODT MS	8	2	0	6	75
ODT NG	11	1	1	9	82
ODT NM	65	4	4	57	88
ODT PT	18	4	3	11	61
ODT SG	9	0	0	9	100
OPP	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	371	47	20	301	81
Povprečje ODT	34	4	2	27	82
Povprečje ODT SDT OPP	29	4	2	23	70

Nerešenih je bilo 371 ovadb proti mladoletnikom, od tega so ovadbe proti 301 oziroma 81 % mladoletnikom bile pri državnih tožilih, kar je v primerjavi z letom 2019 štiri odstotne točke več. Kljub temu lahko ugotovimo, da je delež ovadb proti mladoletnikom, ki so pri državnih tožilih, primerljiv z deležem iz preteklih let. V letih 2016 do 2018 se je namreč gibal od 83 do 85 %.

Tabela 8 (po): Nerešene ovadbe zoper pravne osebe (na dan 31. 12. preteklega leta)

Državno tožilstvo	Nerešene skupaj	Pri sodišču	Pri policiji	Pri drugih organih	Pri državnem tožilcu	Odstotek nerešenih pri državnem tožilcu
ODT CE	131	5	57	3	66	50
ODT KK	27	1	7	2	18	67
ODT KP	82	3	35	11	36	44
ODT KR	49	2	28	6	14	29
ODT LJ	467	17	231	32	193	41
ODT MB	139	8	53	12	72	52
ODT MS	57	3	18	21	15	26
ODT NG	41	3	27	6	7	17
ODT NM	38	2	10	2	25	66
ODT PT	31	7	9	5	10	32
ODT SG	24	0	14	1	9	38
OPP	0	0	0	0	0	0
SDT	35	0	17	10	10	29
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.121	51	506	111	475	42
Povprečje ODT	99	5	44	9	42	42
Povprečje ODT SDT OPP	86	4	39	9	37	38

Nerešenih ovadb je bilo skupaj zoper 1.121 pravnih oseb, od tega je bilo ovadb zoper 475 pravnih oseb pri državnih tožilcih, kar je 42 % nerešenih zadev in je enak odstotek kot leta 2019.

3.1.5. DOPOLNJEVANJE OVADB

Državni tožilci lahko hitreje in učinkoviteje opravljajo temeljno nalogo na podlagi kakovostnih in popolnih kazenskih ovadb. Zato pri oceni učinkovitosti in hitrosti dela državnih tožilcev niso zanemarljivi podatki o številu primerov, v katerih je bilo treba vložene ovadbe dopolniti.

Visoka raven kakovosti ovadbe omogoči državnemu tožilcu hitro, pravilno in strokovno odločitev o vsebini in načinu pregona domnevnih storilcev kaznivih dejanj oziroma odločitev o zavrženju vložene ovadbe, kadar očitki niso dokazno podkrepljeni. Preverjanje posameznih navedb v prejetih ovadbah in zagotavljanje ustreznega dokaznega standarda sta najpogosteje razloga, da državni tožilci zahtevajo dopolnitev ovadb (bodisi pri policiji bodisi pri drugem organu). Pri dopolnitvah, zahtevanih od drugih organov (na primer od ministrstva za finance, FURS, Računskega sodišča, Urada za preprečevanje pranja denarja, Komisije za preprečevanje korupcije ...), po navadi ne gre za vsebinsko dopolnjevanje ovadbe, temveč za opravljanje poizvedb z namenom zbiranja dodatne dokazne dokumentacije (na primer preverjanje podatkov o premoženjskem stanju storilcev, stanja povezanih prekrškovnih in upravnih postopkov, stanja sodnih postopkov v tujini ...). Velik obseg ovadb, ki zahtevajo dopolnitev, so tudi ovadbe oškodovancev, vložene neposredno na tožilstvo, saj te pogosto ne vsebujejo dovolj podatkov in dokumentacije, potrebne za takojšnjo odločitev, po naravi stvari pa niti ne vsebujejo zbranih obvestil oziroma zaslišanj osumljencev.

Za uspešno delo državnih tožilcev sta zelo pomembna celovit pristop k preiskavi pomembnih dejstev in okoliščin določenega kaznivega dejanja in kakovost dokaznega gradiva. Kazenska ovadba, ki vsebuje celovit opis kaznivega dejanja in s tem zahtevane zakonske znake tega kaznivega dejanja, dejansko

stanje pa je podprto s predloženimi dokazi, pripomore k skrajšanju kazenskega postopka, saj državni tožilec v takšnih primerih lahko vloži neposredni obtožni akt.

Iz letnih poročil posameznih državnih tožilcev je slutiti, da tudi roki za zaključitev primera na policiji vplivajo na to, da policija kdaj vloži ovadbo na državno tožilstvo, čeprav stopnja raziskanosti obravnavane zadeve še ni takšna, da bi omogočala sprejetje tožilske odločitve. V praksi se tudi dogaja, da policija pošlje državnemu tožilstvu (do tedaj) zbrano gradivo o zadevi z najavo, da bo preostalo poslano naknadno, česar pa ne stori v razumnem času, zato mora državni tožilec zahtevati dopolnitev (nepopolne) ovadbe.

Na splošno lahko ugotovimo, da državna tožilstva, ki veliko vlagajo v intenzivno sodelovanje s policijo tako s skupnim analiziranjem napak v ovadbah, pogostejšimi delovnimi sestanki kot tudi z medsebojnimi izobraževanji, zato poročajo o kakovostnejših ovadbah in nižjih odstotkih dopolnjevanja ovadb.

V zadevah, v katerih državni tožilec usmerja policijo pri odkrivanju kaznivih dejanj in storilcev, ob kakovostnem usmerjanju praviloma ni potrebe po dopolnjevanju kazenske ovadbe. V tej zvezi pa je treba poudariti, da je usmerjanje predkazenskega postopka strokovno zahtevno opravilo, ki ga lahko učinkovito in z uspehom opravi predvsem izkušen, strokovno usposobljen državni tožilec, ki mu tudi policijsko delo in njeno delovanje nista tuja.

Vsaka zahteva državnega tožilca za dopolnitev ovadbe pa ne pomeni slabega dela policije in niti ne slabega dela državnega tožilca. Pri obravnavanju zadeve se lahko pokažejo tudi novi vidiki, drugačna presoja ugotovljenih dejstev in zbranih dokazov, ki zahtevajo dejanski in pravni preizkus obravnavanega primera še v drugi smeri ali širše, kar upravičeno zahteva dopolnitev ovadbe z dopolnjeno ali novo nalogo organu odkrivanja in preiskovanja.

Dodaten razlog za dopolnjevanje ovadb je zagotovo tudi v kadrovske podhranjenosti policije oziroma posameznih policijskih enot ter v premajhnem številu ustrezno usposobljenih in izkušenih preiskovalcev. Problematika preobremenjenosti obstoječih kadrovske virov se kaže v oviranju organa odkrivanja za hitro, učinkovito in kakovostno opravljanje njegovih nalog. V praksi zato nastajajo velike zamude in zastoji pri preiskovanju zadev, pogosto tistih, ki so najbolj strokovno zahtevne in obsežne.

V priloženih tabelah so prikazani podatki o zahtevah za dopolnitev ovadb po posameznih državnih tožilstvih. Pri tem je treba upoštevati, da je v statističnih podatkih, ne glede na število dopolnitev ovadb v posamezni zadevi, prikazana le ena oziroma prva dopolnitev ovadbe.

Tabela 9 (p): Zahteve za dopolnitev ovadb zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Skupaj ovadb v delu	Zahtevana dopolnitev ovadbe	Odstotek dopolnitev	Predlagana preiskovalna dejanja	Odstotek preiskovalnih dejanj	Skupaj zahtevanih dopolnitev in preiskovalnih dejanj	Odstotek zahtevanih dopolnitev in preiskovalnih dejanj
ODT CE	5.415	1.310	24	385	7	1.695	31
ODT KK	1.419	292	21	110	8	402	28
ODT KP	2.946	845	29	84	3	929	32
ODT KR	2.154	767	36	103	5	870	40
ODT LJ	11.281	2.924	26	368	3	3.292	29
ODT MB	5.015	1.237	25	474	9	1.711	34
ODT MS	1.742	448	26	127	7	575	33

Državno tožilstvo	Skupaj ovadb v delu	Zahtevana dopolnitev ovadbe	Odstotek dopolnitev	Predlagana preiskoval na dejanja	Odstotek preiskoval nih dejanj	Skupaj zahtevanih dopolnitev in preiskovalnih dejanj	Odstotek zahtevanih dopolnitev in preiskovalnih dejanj
ODT NG	1.650	493	30	174	11	667	40
ODT NM	2.521	481	19	293	12	774	31
ODT PT	1.515	427	28	89	6	516	34
ODT SG	952	244	26	60	6	304	32
OPP	618	262	42	15	2	277	45
SDT	685	205	30	6	1	211	31
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	37.913	9.935	26	2.288	6	12.223	32
Povprečje ODT	3.328	861	26	206	7	1.067	33
Povprečje ODT SDT OPP	2.916	764	28	176	6	940	34

Zbrani podatki v tabeli 9 (p) kažejo, da je bilo v zadevah od vseh 37.913 ovadenih polnoletnih storilcev treba dopolniti kazensko ovadbo za 9.935 oseb, ker tožilec na podlagi prejetega gradiva iz kazenske ovadbe ni mogel sprejeti končne odločitve. Delež dopolnitev se je tako po letu 2016 in 2017, ko je znašal 31 %, leta 2018 znižal na 27 % ter leta 2019 na 26 %, kjer je ostal tudi leta 2020.

Iz predstavljenih podatkov izhaja, da so državna tožilstva odstotek dopolnitev ovadb zoper polnoletne storilce ohranila na ravni, primerljivi s preteklimi leti, in s padajočim gibanjem. Razlog je predvsem izboljšanje kakovosti kazenskih ovadb. Navedeno je bilo doseženo z učinkovitejšim sodelovanjem državnih tožilstev s policijo. To potrjuje tudi dejstvo, da je pri odkrivanju zahtevnejših oblik kaznivih dejanj zahtevanih dopolnitev že ves čas manj, saj v takšnih zadevah policija o svojih aktivnostih običajno sproti obvešča državne tožilce. To pa pripomore, da dopolnjevanja ovadb praviloma ni in so kakovostni dokazi sproti pridobljeni v predkazenskem postopku, še preden policija poda formalno ovadbo na tožilstvo.

Relativno visok odstotek dopolnjevanja ovadb se pojavlja pri Posebnem oddelku. Leta 2020 je bilo zahtevanih dopolnitev 262 ali 42 % ovadb (kar je za 4 % več kot preteklo leto in 1 % več kot leta 2018), vendar ne gre za dopolnitev kazenske ovadbe na podlagi 161. člena ZKP, pač pa praviloma za odreditev preiskovanja policistom Posebnega oddelka.

Tabela 9 (m): Zahteve za dopolnitev ovadb proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Skupaj ovadb v delu	Zahtevana dopolnitev ovadbe	Odstotek dopolnitev
ODT CE	247	46	19
ODT KK	111	10	9
ODT KP	152	37	24
ODT KR	118	21	18
ODT LJ	715	91	13
ODT MB	228	28	12
ODT MS	47	10	21
ODT NG	71	9	13
ODT NM	220	18	8
ODT PT	56	14	25
ODT SG	42	3	7

Državno tožilstvo	Skupaj ovadb v delu	Zahtevana dopolnitev ovadbe	Odstotek dopolnitev
OPP	0	0	0
SDT	0	0	0
VDT	0	0	0
Skupaj	2.007	287	14
Povprečje ODT	182	26	15
Povprečje ODT SDT OPP	154	22	13

V zadevah proti mladoletnikom odstotek ovadb, ki so bile dane v dopolnitev, ostaja na enaki ravni kot leta 2019 (14 %). Tudi sicer se ta odstotek v preteklih letih ni precej spreminjal (13 % leta 2018, 15 % leta 2017 in 15 % leta 2016).

Tabela 9 (po): Zahteve za dopolnitev ovadb zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Skupaj ovadb v delu	Zahtevana dopolnitev ovadbe	Odstotek dopolnitev	Predlagana preiskovalna dejanja	Odstotek preiskovalnih dejanj	Skupaj zahtevanih dopolnitev in preiskovalnih dejanj	Odstotek zahtevanih dopolnitev in preiskovalnih dejanj
ODT CE	304	129	42	6	2	135	44
ODT KK	89	35	39	2	2	37	42
ODT KP	177	69	39	3	2	72	41
ODT KR	115	54	47	2	2	56	49
ODT LJ	863	353	41	20	2	373	43
ODT MB	316	119	38	12	4	131	41
ODT MS	103	34	33	3	3	37	36
ODT NG	83	38	46	2	2	40	48
ODT NM	90	28	31	3	3	31	34
ODT PT	74	28	38	5	7	33	45
ODT SG	67	31	46	0	0	31	46
OPP	1	1	100	0	0	1	100
SDT	116	27	23	0	0	27	23
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	2.398	946	39	58	2	1.004	42
Povprečje ODT	207	83	40	5	3	89	43
Povprečje ODT SDT OPP	184	73	43	4	2	77	46

Kot vsa leta poprej je odstotek ovadb, ki so bile dane v dopolnitev, najvišji v zadevah zoper pravne osebe. V primerjavi s preteklim letom je na enaki ravni, in sicer na 42 %.

Skoraj enak kot leto prej je delež primerov, v katerih so bila predlagana posamezna preiskovalna dejanja pri pristojnem sodišču, predvsem zaradi izvedbe ali zavarovanja dokazov v ustrezni procesni obliki. Ovadb, pri katerih so bila predlagana posamezna preiskovalna dejanja, ni mogoče avtomatično šteti za slabe, saj gre lahko za pridobivanje določenih dokazov, ki so pridržani sodišču, kot je na primer postavitve izvedencev prometne stroke, zdravnika travmatologa, psihiatra, psihologa itd., česar z enakovredno dokazno vrednostjo policija v predkazenskem postopku ne more opraviti. Leta 2020 so bila preiskovalna dejanja predlagana zoper 2.288 polnoletnih storilcev oziroma 6 %, kar je enak odstotek kot leta 2019, ter zoper 58 pravnih oseb oziroma 2 %, kar je ena odstotna točka manj kot leta

2019. Leta 2020 je bilo zahtevanih dopolnitev ovadb in predlaganih posameznih preiskovalnih dejanj skupaj zoper 12.223 polnoletnih oseb, kar je 32 % (isto kot leta 2019), in zoper 1.004 pravne osebe, kar je 42 % (44 % leta 2019).

3.1.6. NAČIN REŠEVANJA OVADB

Tožilska odločitev o vloženi kazenski ovadbi je tudi pokazatelj politike pregona, ki jo uveljavlja državno tožilstvo. V tem kontekstu se zlasti poudarjajo primeri zavrženja ovadb iz razloga nesorazmernosti med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon, ter z uporabo institutov odloženega pregona in poravnavanja. Odločanje državnih tožilcev o kazenskih ovadbah je pomemben mehanizem za razbremenitev kazenskih sodišč, saj na podlagi ustreznih procesnih in materialnopravnih institutov izloči več kot polovico vseh obravnavanih zadev (61 % leta 2020). Gre za zadeve manjšega pomena, za katere se v zelo velikem deležu uveljavijo tudi alternative kazenskemu pregonu, kar pomeni, da so storilci še vedno ustrezno kazenskoppravno obravnavani.

Treba je poudariti, da gre statistične podatke o zavrženju kazenskih ovadb presojsati na podlagi razlogov za takšno odločitev državnih tožilcev. Primerov, ki so bili rešeni z uporabo alternativ kazenskemu pregonu, nikakor ni mogoče enačiti in jih uvrščati med primere, v katerih pregon zaradi vsebinskih ali formalnih razlogov sploh ni bil mogoč ali je bil opuščen. V vseh zadevah, pri katerih je bil postopek odloženega pregona ali poravnavanja uspešen (poglavje 3.4), so se vendarle uporabile oziroma izvršile ustrezne sankcije oziroma naloge.

Natančnejši podatki o odločitvah tožilcev na posameznih okrožnih državnih tožilstvih, na SDT RS in Posebnem oddelku so razvidni iz tabel 10, podatki o deležu zavrženj kazenskih ovadb leta 2020 pa se ne razlikujejo veliko od podatkov za prejšnja leta.

Tabela 10 (p): Odločitve o ovadbah zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Vse rešene ovadbe	Zavržene ovadbe	Odstotek zavrženih	Zahteve za preiskavo	Odstotek zahtev za preiskavo	Neposredne obtožbe in obtožni predlogi	Odstotek obtoženih	Umik obtožnega akta		Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
								Obtožnica	Obtožni predlog		
ODT CE	3.333	2.117	64	362	11	846	25	12	41	0	0
ODT KK	1.151	560	49	174	15	413	36	3	13	0	0
ODT KP	2.108	1.141	54	234	11	730	35	6	17	0	0
ODT KR	1.584	951	60	211	13	414	26	4	35	0	0
ODT LJ	7.765	4.958	64	1.077	14	1.710	22	31	95	0	0
ODT MB	3.480	2.109	61	498	14	866	25	13	36	1	0
ODT MS	1.178	670	57	182	15	326	28	15	17	0	0
ODT NG	1.156	740	64	167	14	242	21	7	15	1	0
ODT NM	1.556	793	51	257	17	503	32	13	16	1	0
ODT PT	1.041	626	60	161	15	234	22	1	18	0	0
ODT SG	714	437	61	68	10	209	29	12	15	0	0
OPP	431	395	92	22	5	14	3	0	3	0	0
SDT	361	230	64	104	29	16	4	10	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	25.858	15.727	61	3.517	14	6.523	25	127	321	3	0

Državno tožilstvo	Vse rešene ovadbe	Zavržene ovadbe	Odstotek zavrženih	Zahteve za preiskavo	Odstotek zahtev za preiskavo	Neposredne obtožbe in obtožni predlogi	Odstotek obtoženih	Umik obtožnega akta		Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
								Obtožnica	Obtožni predlog		
Povprečje ODT	2.279	1.373	59	308	14	590	27	11	29	0	0
Povprečje ODT SDT OPP	1.989	1.210	62	271	14	502	24	10	25	0	0

Skupno povprečje zavrženih ovadb zoper polnoletne osebe leta 2020 je 61 % in je tako nekoliko nižje kot v preteklih petih letih, ko se je odstotek gibal od 62 do 64 %. Delež zavrženj bi bil nižji, če bi se dekriminalizirala bagatelna kazniva dejanja, kot so npr. majhne tatvine in zatajitve. Več tožilcev tako predlaga, da bi se bagatelna premoženjska kazniva dejanja opredelila za prekrške, za katere bi se globe izrekale na mestu ugotovljenega prekrška. Normativne spremembe na tem področju bi prispevale k učinkovitejšemu koriščenju resursov tako organov pregona kot državnih tožilcev za delo na zahtevnejših zadevah.

Od ugotovljenega povprečja vsako leto navzdol odstopa delež zavrženih ovadb zoper polnoletne storilce na ODT v Krškem. Razlog za to je večje število uradno pregonljivih dejanj v povezavi z državno mejo, ki jih ni možno rešiti z zavrženji. Enako velja tudi za ODT v Kopru in ODT v Novem mestu, ki se spopadata s podobno obmejno problematiko. V nasprotju z državnim povprečjem pa ima Posebni oddelek velik delež zavrženj (92 %). Takšno odstopanje je zaradi obsežnega števila ovadb oškodovancev, pri katerih se je ugotovilo, da dejansko stanje ne dosega standarda utemeljenega suma, da je storilec storil kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

Zbrani podatki nadalje kažejo, da je bila glede na preostale rešene kazenske ovadbe zoper 3.517 ali 14 % polnoletnih oseb zahtevana preiskava, zoper 6.523 ali 25 % polnoletnih oseb je bil vložen neposredni obtožni akt, zoper tri ali manj kot 1 % polnoletnih oseb pa so bile ovadbe rešene drugače (na primer odstop drugi državi). Deleži zahtev za preiskavo in vloženih neposrednih obtožnih aktov so primerljivi z deleži preteklih let in po posameznih tožilstvih (z izjemo Posebnega oddelka) ter ne odstopajo precej od državnega povprečja.

Glede vloženih zahtev za preiskavo od povprečja preostalih državnih tožilcev z 29 % zahtevanih preiskav odstopa SDT RS. Razlog je v tem, da SDT RS obravnava najzahtevnejša kazniva dejanja, za katera je praviloma predvidena okrožna pristojnost. Za vložitev neposredne obtožnice za kaznivo dejanje, za katero je zagrožena kazen zapora osem let ali več, je treba pridobiti soglasje preiskovalnega sodnika. Praksa kaže, da državni tožilci SDT RS obtožni akt največkrat vložijo po končani preiskavi.

Na Posebnem oddelku je delež neposredno vloženih obtožnih aktov za 22 odstotnih točk nižji od skupnega povprečja, prav tako je za devet odstotnih točk nižji delež vloženih zahtev za preiskavo, razlog za to pa je predvsem v visokem odstotku (92 %) zavrženih ovadb.

Tabela 10 (m): Odločitve o ovadbah proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Vse rešene ovadbe	Zavržene ovadbe	Odstotek zavrženih	Zahteve za pripravljalni postopek	Odstotek zahtev za pripravljalni postopek	Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
ODT CE	163	107	66	53	33	2	1
ODT KK	97	38	39	59	61	0	0
ODT KP	91	59	65	32	35	0	0
ODT KR	99	63	64	36	36	0	0
ODT LJ	528	257	49	257	49	13	2
ODT MB	177	75	42	96	54	6	3
ODT MS	33	15	45	18	55	0	0
ODT NG	60	40	67	19	32	1	2
ODT NM	148	55	37	93	63	0	0
ODT PT	37	26	70	7	19	3	8
ODT SG	35	18	51	14	40	3	9
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.468	753	51	684	47	28	2
Povprečje ODT	133	68	54	62	43	3	2
Povprečje ODT SDT OPP	113	58	46	53	37	2	2

Proti mladoletnikom je skupno povprečje zavrženih ovadb 51 % (58 % leta 2019). Odločitve o zavrženju gre pripisati razlogu nesorazmernosti med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon, torej v primerih bagatelne kriminalitete. Državni tožilci se pri ovadbah, vloženih proti mladoletnikom, kadar so izpolnjeni pogoji iz 466. člena ZKP, pogosto tudi odločijo, da ne uvedejo postopka proti mladoletniku iz razloga smotrnosti. Še posebej je treba poudariti, da se odločitve o ovadbah proti mladoletnikom na državni ravni razlikujejo in so odvisne od vseh okoliščin, ki so povezane z osebnimi lastnostmi mladoletnika, z njegovim odraščanjem in razmerami, v katerih živi. Odstopanja so zato odraz mladoletniške kriminalitete in ustreznosti ukrepov pristojnih služb ob njenem pojavu, ki se med tožilstvi razlikuje.

Pri mladoletnikih je delež zahtevanih pripravljalnih postopkov nekoliko višji, kot je bil leta 2019, in sicer so bili pripravljalni postopki zahtevani proti 684 mladoletnikom (47 %), kar je za šest odstotnih točk več kot leta 2019, zoper 28 ali 2 % mladoletnikov pa so bile ovadbe rešene drugače.

Tabela 10 (po): Odločitve o ovadbah zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Vse rešene ovadbe	Zavržene ovadbe	Odstotek zavrženih	Zahteve za preiskavo	Odstotek zahtev za preiskavo	Neposredne obtožbe in obtožni predlogi	Odstotek obtoženih	Umik obtožnega akta		Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
								Obtožnica	Obtožni predlog		
ODT CE	145	118	81	18	12	9	6	6	1	0	0
ODT KK	65	56	86	3	5	4	6	0	0	0	0
ODT KP	96	87	91	4	4	5	5	0	0	0	0
ODT KR	62	54	87	8	13	0	0	2	2	0	0
ODT LJ	340	306	90	9	3	23	7	11	9	0	0
ODT MB	173	139	80	13	8	20	12	2	4	0	0
ODT MS	34	28	82	4	12	2	6	1	1	0	0
ODT NG	42	37	88	1	2	3	7	0	1	0	0
ODT NM	42	32	76	9	21	1	2	0	1	0	0
ODT PT	40	32	80	5	12	3	8	0	1	0	0
ODT SG	40	34	85	2	5	4	10	1	0	0	0
OPP	1	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	66	52	79	13	20	1	2	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.146	976	85	89	8	75	7	23	20	0	0
Povprečje ODT	98	84	84	7	9	7	6	2	2	0	0
Povprečje ODT SDT OPP	88	75	85	7	9	6	5	2	2	0	0

Leta 2020 so državni tožilci zavržli ovadbe zoper 1.146 pravnih oseb, kar je 85-odstotni delež (86 % leta 2019). Delež zavrženih ovadb je pri pravnih osebah največji, kar je največkrat posledica prenehanja pravnih oseb med postopkom, izbriša pravnih oseb iz sodnega registra oziroma kadar okoliščine primera kažejo, da to ne bi bilo smotno. V navedenih situacijah zato državni tožilci uporabljajo oportunitetno načelo v skladu z Zakonom o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (28. člen).

Državna tožilstva so vložila zahtevo za preiskavo zoper 89 pravnih oseb oziroma 8 % (2 % več kot leta 2019), zoper 75 pravnih oseb ali 7 % (isto kot leta 2019) pa so vložila neposredni obtožni akt, medtem ko državna tožilstva leta 2020 niso reševala drugače zadev zoper pravne osebe.

3.1.7. ZAVRŽENJE OVADB (RAZLOGI ZA ZAVRAČANJE PREGONA)

Državni tožilec na podlagi 161. člena ZKP zavrže kazensko ovadbo, če iz nje izhaja, da naznanjeno dejanje ni kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, če je pregon zastaran ali je dejanje obseženo z amnestijo oziroma pomilostitvijo ali če so podane druge okoliščine, ki izključujejo pregon, če ni podanega utemeljenega suma, da je osumljenec storil naznanjeno kaznivo dejanje, ali če je podana nesorazmernost med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon.

Na delež posameznih razlogov za zavrženje ovadbe vpliva tudi politika pregona državnega tožilstva. Odstotek zavrženja poudarja tudi razlog nesorazmernosti med majhnim pomenom kaznivega dejanja in posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon. Pri obravnavi statističnih podatkov je treba opozoriti, da se med ovadbe, zavržene iz drugih razlogov, uvrščajo predvsem ovadbe, ki so zavržene zaradi

nezadostne podlage za utemeljen sum, da je storilec storil naznanjeno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, ker dejanje iz ovadbe ni kaznivo dejanje, ali zaradi drugih okoliščin, ki izključujejo kazenski pregon.

Pri razlagi odstotkov zavrženj iz navedenih razlogov oziroma pri primerjavi državnega povprečja z deleži po posameznih tožilstvih je nujno treba upoštevati tudi dejstvo, da lahko zaradi majhnega absolutnega števila zadev delež odstotkov glede na preteklo leto zelo hitro naraste oziroma se spusti.

V tabelah 11 (p), 11 (m), 11 (po) predstavljeni statistični podatki se ustrezno dopolnjujejo s podatki o zavrženju ovadb na podlagi opravljenega postopka alternativnega pregona, ki so navedeni pod točko 3.4 tega poročila.

Tabela 11 (p): Zavrženje ovadb zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Zavržene ovadbe skupaj	Zavrženja po poravnavanju ali odloženem pregonu	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi majhnega pomena in načela sorazmernosti	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi umika predloga oškodovanca	Odstotek od zavrženih	Zavrženo zaradi zastaranja	Zavrženo zaradi zavrženih	Odstotek od zavrženih	Zavrženo iz drugih razlogov	Odstotek od zavrženih
ODT CE	2.117	240	11	319	15	391	18	5	0	1.162	55	
ODT KK	560	74	13	48	9	60	11	1	0	377	67	
ODT KP	1.141	72	6	125	11	54	5	2	0	888	78	
ODT KR	951	124	13	119	13	100	11	3	0	605	64	
ODT LJ	4.958	266	5	971	20	506	10	26	1	3.189	64	
ODT MB	2.109	141	7	270	13	438	21	7	0	1.253	59	
ODT MS	670	80	12	69	10	206	31	0	0	315	47	
ODT NG	740	43	6	114	15	186	25	4	1	393	53	
ODT NM	793	34	4	121	15	20	3	1	0	617	78	
ODT PT	626	62	10	69	11	95	15	1	0	399	64	
ODT SG	437	48	11	65	15	34	8	0	0	290	66	
OPP	395	2	1	9	2	0	0	0	0	384	97	
SDT	230	0	0	1	0	0	0	1	0	228	99	
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Skupaj	15.727	1.186	8	2.300	15	2.090	13	51	0	10.100	64	
Povprečje ODT	1.373	108	9	208	13	190	14	5	0	863	63	
Povprečje ODT SDT OPP	1.210	91	8	177	11	161	12	4	0	777	69	

Tabela 11 (m): Zavrženje ovadb proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Zavržene ovadbe skupaj	Zavrženja po poravnavanju ali odloženem pregonu	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi majhnega pomena in načela sorazmernosti	Odstotek od zavrženih	Zavrženje zaradi smotnosti	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi umika predloga oškodovanca	Odstotek od zavrženih	Zavrženo zaradi zastaranja	Odstotek od zavrženih	Zavrženo iz drugih razlogov	Odstotek od zavrženih
ODT CE	107	27	25	13	12	2	2	29	27	0	0	36	34
ODT KK	38	6	16	17	45	1	3	2	5	0	0	12	32
ODT KP	59	15	25	8	14	3	5	1	2	0	0	32	54
ODT KR	63	7	11	17	27	3	5	5	8	0	0	31	49
ODT LJ	257	17	7	121	47	7	3	44	17	0	0	68	26
ODT MB	75	10	13	15	20	0	0	23	31	0	0	27	36
ODT MS	15	3	20	3	20	0	0	7	47	0	0	2	13
ODT NG	40	6	15	6	15	3	8	14	35	1	2	10	25
ODT NM	55	1	2	38	69	0	0	3	5	0	0	13	24
ODT PT	26	1	4	4	15	0	0	3	12	0	0	18	69
ODT SG	18	6	33	3	17	3	17	2	11	0	0	4	22
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	753	99	13	245	33	22	3	133	18	1	0	253	34
Povprečje ODT	68	9	16	22	27	2	4	12	18	0	0	23	35
Povprečje ODT SDT OPP	58	8	13	19	23	2	3	10	15	0	0	19	30

Tabela 11 (po): Zavrženje ovadb zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Zavržene ovadbe skupaj	Zavrženja po poravnavanju ali odloženem pregonu	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi majhnega pomena in načela sorazmernosti	Odstotek od zavrženih	Zavrženja zaradi umika predloga oškodovanca	Odstotek od zavrženih	Zavrženo zaradi zastaranja	Odstotek od zavrženih	Zavrženo iz drugih razlogov	Odstotek od zavrženih
ODT CE	118	3	3	24	20	0	0	0	0	91	77
ODT KK	56	1	2	25	45	1	2	0	0	29	52
ODT KP	87	0	0	16	18	0	0	0	0	71	82
ODT KR	54	0	0	10	19	0	0	0	0	44	81
ODT LJ	306	2	1	24	8	1	0	0	0	279	91
ODT MB	139	3	2	58	42	0	0	3	2	75	54
ODT MS	28	1	4	9	32	0	0	0	0	18	64
ODT NG	37	0	0	8	22	0	0	0	0	29	78
ODT NM	32	2	6	4	12	2	6	0	0	24	75
ODT PT	32	1	3	4	12	0	0	0	0	27	84
ODT SG	34	0	0	7	21	0	0	0	0	27	79
OPP	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
SDT	52	0	0	3	6	0	0	0	0	49	94
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	976	13	1	192	20	4	0	3	0	764	78
Povprečje ODT	84	1	2	17	23	0	1	0	0	65	74
Povprečje ODT SDT OPP	75	1	2	15	20	0	1	0	0	59	78

Zbrani statistični podatki izkazujejo, da je bilo po poravnavanju ali odloženem pregonu zavrženih ovadb zoper 1.186 oziroma 8 % polnoletnih storilcev, kar je eno odstotno točko manj kot leta 2019. Iz navedenega razloga je bilo leta 2020 zavrženih ovadb proti 99 ali 13 % mladoletnikom ter zoper 13 ali 1 % pravnih oseb. Pri mladoletnikih se je delež zavrženih ovadb v primerjavi z letom 2019 znižal za štiri odstotne točke, pri pravnih osebah pa se je znižal za eno odstotno točko.

Državni tožilci so zoper 2.300 oziroma 15 % polnoletnih storilcev zavrgla ovadbe zaradi majhnega pomena dejanja in uporabe načela sorazmernosti (16 % leta 2019). Iz istega razloga je bilo zavrženih ovadb proti 245 ali 33 % mladoletnikom (38 % leta 2019) in 192 ali 20 % zoper pravne osebe (17 % leta 2019). V primerjavi s preteklimi leti deleži zavrženih ovadb zaradi majhnega pomena dejanja in uporabe načela sorazmernosti ostajajo na podobni ravni in jih je mogoče oceniti kot primerne glede na strukturo in stopnjo nevarnosti obravnavane kriminalitete, v kateri osrednje mesto pripada premoženjski kriminaliteti, v njenem okviru pa prevladujejo kazniva dejanja bagatelne narave.

Zaradi umika predloga oškodovanca za kazniva dejanja, ki se preganjajo na predlog, so državni tožilci leta 2020 zavrgli ovadbe zoper 2.090 ali 13 % polnoletnih oseb (14 % leta 2019) in zoper štiri ali manj kot 1 % pravnih oseb (1 % leta 2019). Iz enakega razloga je bilo zavrženih ovadb proti 133 ali 18 % mladoletnikom (16 % leta 2019). Poudariti je treba, da se, kadar oškodovanec umakne predlog, vse predhodno delo policije, tožilstva in drugih organov pokaže za odvečno in nepotrebno.

Državni tožilec lahko (ob upoštevanju okoliščin posameznega primera) glede kaznivih dejanj, za katera je predpisana kazen zapora do treh let ali denarna kazen, iz razlogov smotrnosti odloči, da ne bo zahteval uvedbe kazenskega postopka proti mladoletniku. Iz tega razloga je bilo leta 2020 zavrženih 22 ovadb proti mladoletnikom (21 leta 2019), kar pomeni 3 % zavrženih ovadb.

Razlog, pri katerem se pojavlja najmanjši delež zavrženja ovadb, je zastaranje, saj znaša delež pri polnoletnih in pravnih osebah 0,3 %, medtem ko je bila pri mladoletnikih leta 2020 zavržena samo ena ovadba. Gre za povsem primerljiva razmerja kot v preteklih letih, pri čemer je treba upoštevati, da razlogi za zastaranje praviloma ne nastanejo v tožilskem postopku. Kazenski pregon v večini takšnih primerov zastara že pred vložitvijo kazenske ovadbe.

Državni tožilci so v največjem deležu zavrgli ovadbe iz drugih razlogov, med katere se uvrščajo primeri, v katerih zaradi pomanjkanja procesnih ali materialnih predpostavk postopka ni bilo mogoče nadaljevati (dejanje ni kaznivo dejanje, ni podan utemeljen sum, da je osumljenec storil kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, različne procesne ovire). Državna tožilstva poročajo, da je največ zavrženj iz razloga, ker ni podanega utemeljenega suma, da je osumljenec storil naznanjeno kaznivo dejanje. Državni tožilec vedno stremi k temu, da se dejansko stanje vsestransko in skrbno razišče ter popolno in pravilno ugotovi, da lahko odloči o ovadbi. Seveda pa kakovost ovadb lahko vpliva na odločitev državnega tožilca, saj je pomanjkanje dokazov ali neizkazanost ustreznega dokaznega standarda (neobstoj utemeljenega suma) razlog za zavrženje, to pa je lahko tudi posledica neuspešnega dopolnjevanja ovadb.

Državna tožilstva poročajo, da so ovadbe iz drugih razlogov pogosto zavrgli, kadar je policija na podlagi desetega odstavka 148. člena ZKP državnemu tožilcu poslala poročilo, saj na podlagi zbranih obvestil ni bilo podlage za kazensko ovadbo. V takšnih primerih je treba kljub vsemu odločiti o kazenski ovadbi oškodovanca. Neutemeljene ovadbe in naznanila, ki se zavračajo iz drugih razlogov, so neredko tudi posledica odškodninskih in drugih spornih civilnopravnih razmerij, ko posamezniki poskušajo doseči

poplačilo svojih terjatev ali povrnitev nastale škode v kazenskih postopkih, vendar za uvedbo pregona niso izpolnjeni zakonski pogoji.

Kot kažejo tabele 11 (p), 11 (m) in 11 (po), so državni tožilci leta 2020 iz »drugih razlogov« zavrgli ovadbe zoper 10.100 oziroma 64 % polnoletnih storilcev (61 % leta 2019). Tako zavrženih ovadb proti mladoletnikom je bilo 253 ali 34 % (27 % leta 2019) in 764 ali 78 % zoper pravne osebe (80 % leta 2019). Pri zadnjih so deleži tudi leta 2020 na primerljivi ravni kot v preteklem letu, pri čemer je pri pravnih osebah delež zavrženih ovadb na višji ravni kot pri fizičnih osebah ravno zaradi posebnosti v zvezi s prenehanjem pravnih oseb med postopkom.

V nadaljevanju je prikazano tudi število obvestil pristojnemu prekrškovnemu organu in obdolžilnih predlogov, kadar hitri prekrškovni postopek ni dovoljen.

Tabela 12: Obvestila pristojnemu prekrškovnemu organu in obdolžilni predlogi v primerih, ko hitri prekrškovni postopek ni dovoljen

Državno tožilstvo	Število obvestil, ko gre za prekršek, o katerem se odloča v hitrem prekrškovnem postopku 11.a člen ZP-1	Število obdolžilnih predlogov 103. členu ZP-1
ODT CE	16	1
ODT KK	0	0
ODT KP	0	0
ODT KR	1	0
ODT LJ	23	5
ODT MB	0	2
ODT MS	2	3
ODT NG	0	1
ODT NM	2	0
ODT PT	0	0
ODT SG	0	0
OPP	0	0
SDT	0	0
VDT	0	0
Skupaj	44	12
Povprečje ODT	4	1
Povprečje ODT SDT OPP	3	1

Leta 2020 so državna tožilstva na prekrškovne organe oziroma sodišča vložila 44 obvestil, ko je šlo za prekršek, o katerem se odloča v hitrem postopku po 11.a členu Zakona o prekrških (ZP-1). Primerjava s preteklim petletnim obdobjem pokaže, da so državna tožilstva v poročevalskem letu vložila največ obvestil na prekrškovne organe oziroma sodišča ter da se število obvestil v posameznih poročevalskih letih zelo razlikuje (8 leta 2016, 16 leta 2017, 42 leta 2018, 31 leta 2019). Nekoliko manjša so nihanja v številu vloženih obdolžilnih predlogov po 103. členu ZP-1, in sicer so državna tožilstva leta 2020 vložila 12 obdolžilnih predlogov, kar je dva manj kot leta 2019, v preteklih petih letih pa se je to število gibalo od 11 do 27.

3.2. KAZENSKI PREGON

3.2.1. UVODNA POJASNILA

Glavna pravica in dolžnost državnega tožilca je preganjanje storilcev kaznivih dejanj. Za kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, se kazenski postopek začne na zahtevo državnega tožilca. Državni tožilec je dolžan, razen če zakon določa drugače, začeti kazenski pregon, če je podan utemeljen sum, da je storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti. Kadar državni tožilec oceni, da je podan utemeljen sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, lahko zahteva, da se opravi preiskava, ali pa kazenski pregon začne z neposredno vložitevijo obtožnega akta: pred okrožnim sodiščem obtožnice, pred okrajnim sodiščem pa obtožnega predloga. Za kazniva dejanja, ki se obravnavajo v skrajšanem postopku, lahko državni tožilec pred vložitevijo obtožnega predloga sodniku predlaga izvedbo posameznih preiskovalnih dejanj. Kazenski postopek zoper mladoletnike se uvede za vsa kazniva dejanja, tudi tista, ki se ne preganjajo po uradni dolžnosti, na zahtevo državnega tožilca.

Ob upoštevanju navedenega so v nadaljevanju povzeti in pojasnjeni statistični podatki o kazenskih postopkih, ki so po prvotni odločitvi državnega tožilca prešli v fazo kazenskega pregona pred sodiščem.

3.2.2. ODLOČITVE PO PREISKAVI (DELEŽ OPUSTITVE PREGONA)

Preiskava se začne zoper določeno osebo, če je podan utemeljen sum, da je storila kaznivo dejanje. Preiskava je kot faza kazenskega postopka namenjena zbiranju dokazov in podatkov, ki so potrebni za odločitev, ali naj se vloži obtožnica ali ustavi postopek, dokazov, za katere obstaja nevarnost, da jih na glavni obravnavi ne bo mogoče ponoviti ali da bi bila njihova izvedba zvezana s težavami, in drugih dokazov, ki utegnejo biti koristni za postopek in je glede na okoliščine primera smotrno, da se izvedejo. Državni tožilec se za zahtevo za preiskavo odloči v zahtevnejših kazenskih zadevah, sicer pa lahko namesto zahteve za preiskavo vloži tudi neposredno obtožnico, pri čemer sme za kazniva dejanja, za katera je predpisana kazen zapora nad osem let, vložiti neposredno obtožnico samo s soglasjem preiskovalnega sodnika po predhodnem zaslišanju osumljenca, ali kadar je z obdolžencem sklenil sporazum o priznanju krivde. Po končani preiskavi državni tožilec sprejme odločitev o nadaljevanju kazenskega pregona zoper določeno osebo.

Tabela 13 (p): Odločitve po opravljeni sodni preiskavi zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Prejete zadeve po preiskavi	Odstop od pregona	Odstotek odstopa od pregona	Vložen obtožba	Odstotek obtoženih	Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
ODT CE	342	81	24	261	76	0	0
ODT KK	127	22	17	105	83	0	0
ODT KP	208	36	17	172	83	0	0
ODT KR	136	17	12	119	88	0	0
ODT LJ	857	205	24	652	76	0	0
ODT MB	371	122	33	249	67	0	0
ODT MS	146	32	22	114	78	0	0
ODT NG	115	35	30	80	70	0	0
ODT NM	182	54	30	128	70	0	0
ODT PT	113	36	32	77	68	0	0
ODT SG	72	12	17	60	83	0	0
OPP	9	5	56	4	44	0	0

Državno tožilstvo	Prejete zadeve po preiskavi	Odstop od pregona	Odstotek odstopa od pregona	Vložen obtožba	Odstotek obtoženih	Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
SDT	149	21	14	128	86	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	2.827	678	24	2.149	76	0	0
Povprečje ODT	243	59	23	183	77	0	0
Povprečje ODT SDT OPP	217	52	25	165	75	0	0

Leta 2020 so državna tožilstva prejela zadeve po končani preiskavi zoper 2.827 polnoletnih obdolžencev. Število prejetih zadev po preiskavi se od leta 2014 konstantno zmanjšuje. Glede na leto 2019 (2.952) je prejetih 4 % manj zadev po preiskavi, pri čemer je treba upoštevati tudi, da je bilo leta 2020 zaradi razglašene epidemije covid-19 dvakrat omejeno poslovanje sodišč ter da so sodišča v pretežnem delu leta opravljala preiskavo le v nujnih zadevah.

Delež prejetih zadev po preiskavi v primerjavi s preteklim letom vidneje odstopa navzdol na Posebnem oddelku (za 47 % manj zadev), SDT RS (za 25 % manj zadev) in ODT v Murski Soboti (za 24 % manj zadev). Število prejetih zadev po preiskavi pa se je v primerjavi z letom 2019 najbolj povečal na manjših tožilstvih, in sicer na ODT v Slovenj Gradcu (za 18 %) ter ODT v Krškem in ODT na Ptuj (pri obeh navedenih za 10 %).

Skladno z manjšim številom prejetih zadev po preiskavi sta za približno enak odstotek upadli števili vloženih obtožb (za 3 %) in odstopov od pregona (za 7 %). Delež vloženih obtožb po preiskavi se je v primerjavi z letom 2019 povečal za 1 % (76 % leta 2020, 75 % leta 2019) in se tako od leta 2016 skoraj ni spremenil.

Delež vloženih obtožb po preiskavi vidneje odstopa navzdol od povprečja le na Posebnem oddelku (44 %). Navedeno tožilstvo je tudi prejelo najmanjše število zadev po preiskavi v primerjavi z drugimi državnimi tožilstvi, zato je vsaka odločitev v posamezni zadevi precej bolj vplivala na njegov delež obtoževanja. Preostala tožilstva, z izjemo Posebnega oddelka, so od povprečja odstopala največ za 10 %, pri čemer je najboljši odstotek vloženih obtožb po preiskavi doseglo SDT RS, ki je po preiskavi vložilo 86 % obtožb.

Skupno število zadev, rešenih na drug način, se je leta 2019 glede na leto 2018 prepolovilo in delež teh zadev ni dosegel več niti 1 % vseh prejetih zadev po preiskavi, letos pa ni bila sploh nobena zadeva po preiskavi rešena na drug način.

Tabela 13 (m): Odločitve po opravljenem pripravljalnem postopku proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Prejete zadeve po pripravljalnem postopku	Predlog za ustavitev	Odstotek ustavitve postopka	Vloženi predlogi za izrek ukrepa in kaznovanje	Odstotek predlogov	Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
ODT CE	50	16	32	34	68	0	0
ODT KK	49	17	35	32	65	0	0
ODT KP	23	5	22	18	78	0	0
ODT KR	46	5	11	41	89	0	0
ODT LJ	136	46	34	90	66	0	0
ODT MB	77	15	19	62	81	0	0
ODT MS	12	0	0	12	100	0	0
ODT NG	11	2	18	9	82	0	0
ODT NM	73	26	36	47	64	0	0
ODT PT	6	3	50	3	50	0	0
ODT SG	13	2	15	11	85	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	496	137	28	359	72	0	0
Povprečje ODT	45	12	25	33	75	0	0
Povprečje ODT SDT OPP	38	11	21	28	64	0	0

Število skupno prejetih zadev po pripravljalnem postopku v zadevah proti mladoletnikom se je leta 2020 glede na leto 2019 (518) znižalo za 4 %, na 496. Skladno s tem je bilo leta 2020 glede na leto 2019 manjše tudi število predlogov za ustavitev postopka (za 28 %), po drugi strani pa je bilo večje število predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kaznovanje (za 9 %).

Delež predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kaznovanje je v primerjavi z letom 2019 zrastel za 9 %, na skupaj 72 %, in tako pomeni največji delež v zadnjih šestih letih (58 % leta 2015, 64 % leta 2016, 69 % leta 2017, 61 % leta 2018, 63 % leta 2019). Delež predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kaznovanje od povprečja najbolj odstopa na manjših tožilstvih, to je na ODT v Murski Soboti (100 %), ODT v Kranju (89 %), ODT v Slovenj Gradcu (85 %) in ODT na Ptuj (50 %).

ODT v Celju je od leta 2016 dosegal največji delež zavrženih kazenskih ovadb proti mladoletnikom v alternativnih postopkih v državi in tako v alternativne postopke kanaliziral tudi zadeve, pri katerih bi potencialni prišli v poštev predlogi za izrek vzgojnega ukrepa ali za kaznovanje. Takšno gibanje se je na ODT v Celju leta 2020 obrnilo, saj je navedeno tožilstvo tega leta vložilo dvakrat več predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kaznovanje kot leta 2019 (leta 2020 je vložilo 34 predlogov, leta 2019 pa 17 predlogov). Tako so na ODT v Celju zvišali tudi odstotek vloženih predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kaznovanje in skupaj 39 % prejetih zadev po pripravljalnem postopku (leta 2019) na 68 % (leta 2020).

Tabela 13 (po): Odločitve po opravljeni sodni preiskavi zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Prejete zadeve po preiskavi	Odstop od pregona	Odstotek odstopa od pregona	Vložen obtožba	Odstotek obtoženih	Rešeno na drug način	Odstotek rešenih na drug način
ODT CE	7	6	86	1	14	0	0
ODT KK	1	0	0	1	100	0	0
ODT KP	2	1	50	1	50	0	0
ODT KR	4	2	50	2	50	0	0
ODT LJ	12	9	75	3	25	0	0
ODT MB	8	3	38	5	62	0	0
ODT MS	7	2	29	5	71	0	0
ODT NG	0	0	0	0	0	0	0
ODT NM	4	3	75	1	25	0	0
ODT PT	0	0	0	0	0	0	0
ODT SG	3	1	33	2	67	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	7	4	57	3	43	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	55	31	56	24	44	0	0
Povprečje ODT	4	2	40	2	42	0	0
Povprečje ODT SDT OPP	4	2	38	2	39	0	0

Število prejetih zadev po preiskavi zoper pravne osebe je v primerjavi z letom 2019 upadlo za 20 %, na 55. Gre za najnižje število prejetih zadev od leta 2014, število vseh prejetih zadev po preiskavi zoper pravne osebe pa konstantno upada od leta 2016, podobno kot pri polnoletnih storilcih. Vendar je ob upoštevanju 20 % upada prejetih zadev po preiskavi zoper pravne osebe v primerjavi z letom 2019 treba upoštevati, da je bilo leta 2020 glede na preteklo leto vloženih za 160 % več neposrednih obtožnic, ko torej preiskava ni bila zahtevana (leta 2020 13, leta 2019 pa 5).

Odstotek obtoženih pravnih oseb je leta 2020 znašal 44 % in je tako zadnjih šest let precej stabilen (49 % leta 2019, 45 % leta 2018, 54 % leta 2017, 56 % leta 2016 in 50 % leta 2015).

3.2.3. OBTOŽNI AKTI (DELEŽ OBTOŽEVANJA)

Po končani preiskavi oziroma v primeru izpolnitve zakonskih pogojev za vložitev neposredne obtožnice državni tožilec vloži obtožnico na okrožno sodišče, v skrajšanem postopku pa obtožni predlog na okrajno sodišče. Pri mladoletnikih državni tožilec na sodišče ne vlaga katerega od obtožnih aktov, temveč predlog za izrek vzgojnega ukrepa ali predlog za kaznovanje.

Delež obtožnih aktov v razmerju do vseh (tudi na drug način) rešenih zadev, pri katerih je bila sprejeta končna državnotožilska odločitev (delež obtoževanja), je podlaga za oceno kakovosti odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, oceno kakovosti kazenskih ovadb in oceno politike kazenskega pregona.

Tabela 14 (p): Delež obtoževanja zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Vloženi obtožni predlogi	Vložene neposredne obtožnice	Vložene obtožnice po preiskavi	Skupaj obtoženih	Skupno število končnih odločitev	Odstotek obtoženih glede na skupno število končnih odločitev
ODT CE	744	102	261	1.107	3.305	33
ODT KK	360	53	105	518	1.100	47
ODT KP	553	177	172	902	2.079	43
ODT KR	398	16	119	533	1.501	36
ODT LJ	1.605	105	652	2.362	7.525	31
ODT MB	795	71	249	1.115	3.346	33
ODT MS	309	17	114	440	1.142	39
ODT NG	221	21	80	322	1.097	29
ODT NM	477	26	128	631	1.478	43
ODT PT	194	40	77	311	973	32
ODT SG	173	36	60	269	718	37
OPP	10	4	4	18	418	4
SDT	5	11	128	144	395	36
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	5.844	679	2.149	8.672	25.077	35
Povprečje ODT	530	60	183	774	2.206	37
Povprečje ODT SDT OPP	450	52	165	667	1.929	34

Leta 2020 je bilo obtoženih 8.672 polnoletnih storilcev, kar je za 43 manj kot leta 2019. To, enako kot že leta 2019, pomeni približno eno tretjino vseh končnih odločitev državnih tožilstev, s čimer je delež obtoževanja v državi stabilen.

Od skupnega deleža obtoževanja odstopajo navzgor ODT v Krškem (47 %), ODT v Kopru (43 %) in ODT v Novem mestu (43 %). Struktura kaznivih dejanj na teh tožilstvih privede do večjega deleža obtoževanja, in sicer zaradi več kaznivih dejanj, povezanih v zvezi z uporabo ponarejenih listin in prepovedanim prehajanjem meje na najbolj frekventnem delu državne meje med Slovenijo in Hrvaško. Na obmejnem območju je sicer tudi ODT v Ljubljani, vendar je na navedenem tožilstvu delež obtoževanja manjši od povprečja, kar je razumljivo, saj gre na območju tega tožilstva za koncentracijo državnih organov, bank, večjih gospodarskih družb in medijskih hiš. Zato dejstvo, da je tudi ODT v Ljubljani na obmejnem območju, nima tolikšnega vpliva na večji delež obtoževanja kot pri prej navedenih državnih tožilstvih.

Najnižji odstotek obtoženih polnoletnih storilcev glede na skupno število končnih odločitev ima Posebni oddelek (4 %), prav tako zaradi strukture kaznivih dejanj. Najpogostejše kaznivo dejanje, ki ga obravnava ta oddelek, je namreč zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu KZ-1, ki je težko dokazljivo predvsem, ker je bilo pred spremembo KZ-1E treba dokazati tudi obarvani naklep storilca. Prav tako so kazenske ovadbe zoper uradne osebe s posebnimi pooblastili zaradi kaznivega dejanja po 257. členu KZ-1 velikokrat vložene zaradi nestrinjanja z odločitvijo uradnih oseb. Takšne ovadbe so dokazno nepodprte in so zato po izvedenih obsežnih predkazenskih postopkih relativno pogosto zavržene. Eden od razlogov za manjši delež obtoženih je tudi, da je po noveli KZ-1E, ki je začela veljati julija 2017, kaznivo dejanje zlorabe uradnega položaja ali pravic po prvem odstavku 257. člena KZ-1 kaznivo samo, če nastane predpisana prepovedana posledica.

Tabela 14 (m): Delež predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kazenske sankcije za mladoletnike

Državno tožilstvo	Vloženi predlogi za izrek ukrepa in kaznovanje	Skupno število končnih odločitev	Odstotek obtoženih glede na skupno število končnih odločitev
ODT CE	34	157	22
ODT KK	32	87	37
ODT KP	18	82	22
ODT KR	41	109	38
ODT LJ	90	393	23
ODT MB	62	152	41
ODT MS	12	27	44
ODT NG	9	51	18
ODT NM	47	128	37
ODT PT	3	32	9
ODT SG	11	31	35
OPP	0	0	0
SDT	0	0	0
VDT	0	0	0
Skupaj	359	1.249	29
Povprečje ODT	33	114	30
Povprečje ODT SDT OPP	28	96	25

Leta 2020 se je skupno število končnih odločitev državnih tožilstev v mladoletniških zadevah glede na prejšnje leto zmanjšalo za 9 %, vendar je treba vzeti v ozir, da je bilo leta 2019 skupno število končnih odločitev najvišje po letu 2016. Leto 2020 je zato povsem primerljivo s preteklimi leti (npr. leta 2018 je bilo sprejetih 73 odločitev manj kot leta 2020). Leta 2020 pa je v primerjavi z letom 2019 narasel delež predlogov za izrek vzgojnega ukrepa ali kazenske sankcije za 5 % in je zdaj pri 29 % (leta 2019 je bil 24 %, leta 2018 pa 20 %). Ta delež je primerljiv z deležem iz let od 2015 do 2017, ki je znašal od 26 % do 29 %.

Tabela 14 (po): Delež obtoževanja zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Vloženi obtožni predlogi	Vložene neposredne obtožnice	Vložene obtožnice po preiskavi	Skupaj obtoženih	Skupno število končnih odločitev	Odstotek obtoženih glede na skupno število končnih odločitev
ODT CE	7	2	1	10	134	7
ODT KK	3	1	1	5	61	8
ODT KP	4	1	1	6	94	6
ODT KR	0	0	2	2	58	3
ODT LJ	22	1	3	26	341	8
ODT MB	16	4	5	25	167	15
ODT MS	2	0	5	7	37	19
ODT NG	3	0	0	3	40	8
ODT NM	1	0	1	2	37	5
ODT PT	2	1	0	3	35	9
ODT SG	1	3	2	6	41	15
OPP	0	0	0	0	1	0
SDT	1	0	3	4	60	7
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	62	13	24	99	1.106	9
Povprečje ODT	6	1	2	9	95	9
Povprečje ODT SDT OPP	5	1	2	8	85	8

Leta 2020 je bilo obtoženih 99 pravnih oseb, kar je 15 % manj kot lani. Delež obtoževanja je z 9 % približno na ravni prejšnjih petih let (le v letih 2016 in 2017 je bil za 6 oziroma 5 % višji). Delež obtoževanja pravnih oseb je v primerjavi z deležem obtoževanja zoper fizične osebe manjši, ker te v fazi preiskave ali pozneje pogosto že prenehajo ali pa so v stečajnem postopku oziroma nimajo premoženja, zato njihov pregon ni mogoč ali ni smotrno.

Iz tabel 14 (p), 14 (m) in 14 (po) izhaja tudi struktura obtožnih aktov. Ta je letos pri polnoletnih storilcih skorajda enak kot v preteklem letu. Obtožnih predlogov je bilo dve tretjini (leta 2020 67 %, leta 2019 66 %), kar je največji delež zadnjih šest let (deleži so se pred letom 2019 gibali okrog 63 %). Delež obtožnic po preiskavi zoper polnoletne storilce (25 %) je bil enak kot leta 2019, pred tem letom pa so se ti deleži gibali okrog 29 %. Delež vloženi neposredni obtožnic pa je bil v zadnjih šestih letih približno enak (okrog 8 %) in je tudi leta 2020 znašal 8 %.

Struktura obtožnih aktov pri pravnih osebah je bila glede deleža obtožnih predlogov leta 2019 nekoliko nižja kot pri polnoletnih storilcih (pri pravnih osebah je znašala 63 %), nekoliko višji kot pri polnoletnih storilcih pa je bil delež vloženi neposredni obtožnic (13 %).

3.2.4. SODBE (USPEH OBTOŽEVANJA)

Pri oceni uspeha obtoževanja državno tožilstvo upošteva izid kazenskih postopkov na prvi stopnji, ki so se leta 2020 končali s sodbo. Uspeh obtoževanja izkazuje delež obsodilnih sodb glede na vse sodbe, ki so bile izdane leta poročanja.

Tabela 15 (p): Uspeh obtoževanja zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Skupaj prejete sodne odločbe	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Odstotek obsodilnih sodb glede na vse sodbe
ODT CE	733	686	31	16	94
ODT KK	404	365	14	25	90
ODT KP	716	653	33	30	91
ODT KR	405	370	13	22	91
ODT LJ	1.739	1.542	60	137	89
ODT MB	771	698	33	40	91
ODT MS	426	395	14	17	93
ODT NG	200	169	13	18	84
ODT NM	475	428	21	26	90
ODT PT	309	289	8	12	94
ODT SG	149	132	6	11	89
OPP	28	21	5	2	75
SDT	90	62	25	3	69
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	6.445	5.810	276	359	90
Povprečje ODT	575	521	22	32	91
Povprečje ODT SDT OPP	496	447	21	28	88

Državna tožilstva so leta 2020 prejela 18 % manj sodnih odločb kot leta 2019. Razlog je iskati v manjšem številu obravnav zaradi omejitvenih ukrepov v posledici epidemije covid-19, zato pa je bilo zaključeno manjše število obravnavanih zadev. Sodišča so leta 2020 izrekla obsodilne sodbe zoper 5.810 polnoletnih obdolžencev (90 %). Število obsojenih polnoletnih se je v primerjavi s prejšnjim letom zvišalo za 3 %. Delež obsodilnih sodb je največji v zadnjih šestih letih, ko se je sicer ves čas gibal v okviru razlike ene odstotne točke od 86 % do 87 %.

Od skupnega deleža uspeha obtoževanja državnih tožilstev najbolj odstopata ODT v Celju in ODT na Ptuj s 94 % deležem obsodilnih sodb.

Od skupnega deleža uspeha obtoževanja na ravni države pa odstopata tudi SDT RS z 69 % in Posebni oddelek s 75 % uspehom obtoževanja. Uspeh obtoževanja SDT RS se je leta 2019 v primerjavi z letom 2020 znižal za 3 %. Primerjava zadnjih šest let za SDT RS kaže, da je ta odstotek sicer precej nihal od 62 % leta 2018, ko je bil najnižji, do 99 % leta 2015, ko je bil najvišji. Razlogi za nekoliko manjši delež obsodilnosti v zadnjih treh letih je v tem, da sta Ustavno sodišče RS in Vrhovno sodišče RS sprejela odločitve, s katerimi sta, zaradi varstva ustavnih pravic obdolžencev, na novo ali pa drugače interpretirala vsebino posameznih institutov kazenskega materialnega in procesnega prava (glede uporabe prikritih preiskovalnih ukrepov, izločitve dokazov itd.).

Uspeh obtoževanja na Posebnem oddelku se je od leta 2013, ko je ta znašal 53 %, vse do leta 2019 konstantno povečeval, leta 2019 je bil spet nekoliko nižji (52 %), leta 2020 pa je znašal 75 % in je precej večji kot v preteklem letu. Posebni oddelek od skupnega povprečja uspeha obtoževanja stalno odstopa navzdol, ker se izrečene sodbe nanašajo na kazniva dejanja, storjena z zlorabo uradnega položaja, korupcijska kazniva dejanja in druga kazniva dejanja, povezana z opravljanjem službe, katerih dokazovanje je zahtevno in tudi na splošno manj uspešno od dokazovanja tistih kaznivih dejanj, ki jih uradne osebe storijo zunaj opravljanja svoje službe.

Tabela 15 (m): Delež izrečenih vzgojnih ukrepov in drugih sankcij mladoletnikom

Državno tožilstvo	Skupaj prejete sodne odločbe	Sklep o izrečenem vzgojnem ukrepu	Sodba o izrečeni sankciji	Sklep o ustavitvi postopka	Odstotek izrečenih sklepov in sodb glede na vse odločbe
ODT CE	19	15	0	4	79
ODT KK	43	28	0	15	65
ODT KP	14	10	0	4	71
ODT KR	30	27	0	3	90
ODT LJ	70	23	1	46	34
ODT MB	47	31	0	16	66
ODT MS	4	3	0	1	75
ODT NG	3	3	0	0	100
ODT NM	32	22	0	10	69
ODT PT	7	2	0	5	29
ODT SG	5	5	0	0	100
OPP	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	274	169	1	104	62
Povprečje ODT	25	15	0	9	71
Povprečje ODT SDT OPP	21	13	0	8	60

Število prejetih sodb v postopkih proti mladoletnikom se je leta 2020 (274 prejetih) v primerjavi z letom 2019 (315 prejetih) znižalo za 13 %. Še vedno pa je leto 2020 povsem primerljivo z letom 2018, ko so tožilstva prejela 283 sodb v postopkih proti mladoletnikom.

Razlog za manjše število prejetih sodb v postopkih proti mladoletnikom je predvsem v manjšem številu prejetih sodnih odločb na ODT v Ljubljani, ki je leta 2020 prejelo 37 sodb manj kot v preteklem letu. V letih 2016 in 2017 je ODT v Ljubljani prejelo še približno eno polovico sodnih odločb v postopkih proti mladoletnikom glede na skupno število prejetih sodnih odločb v državi. V letih 2018 in 2019 je ta delež znašal le še približno eno tretjino. Leta 2020 pa je ta delež znašal le še eno četrtno, kar pomembno vpliva na manjše število prejetih sodnih odločb na ravni celotne države. Kot razlog za manjše število prejetih sodnih odločb na ODT v Ljubljani navajajo, da je sodišče v precejšnjem delu leta 2020 zaradi epidemije covid-19 obravnavalo le nujne zadeve, ki pa jih je pri mladoletnih storilcih manj v primerjavi s polnoletnimi storilci kaznivih dejanj.

V kazenskih postopkih proti mladoletnikom je leta 2020 delež sklepov o izrečenem vzgojnem ukrepu in sodb o izrečeni sankciji znašal 62 %. V deležu negativno najbolj izstopata ODT v Ljubljani (34 %), ki je od 70 prejetih sodnih odločb prejel 46 sklepov o ustavitvi postopka, in ODT na Ptuj (29 %), ki je od sedem prejetih sodnih odločb prejel pet sklepov o ustavitvi postopka. Delež sklepov o izrečenem vzgojnem ukrepu in sodb o izrečeni sankciji na ODT v Ljubljani je bil leta 2020 najnižji v zadnjih petih letih, kljub temu pa je bil višji kot leta 2015, ko je znašal 32 %. Majhen delež prejetih sklepov o izrečenem vzgojnem ukrepu in sodb o izrečeni sankciji na ODT v Ljubljani je tako pomembno vplival na znižanje skupnega povprečja na državni ravni.

Tabela 15 (po): Uspeh obtoževanja zoper pravne osebe

Državno tožilstvo	Skupaj prejete sodne odločbe	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Odstotek obsodilnih sodb glede na vse sodbe
ODT CE	7	4	1	2	57
ODT KK	6	2	3	1	33
ODT KP	2	1	0	1	50
ODT KR	0	0	0	0	0
ODT LJ	13	5	0	8	38
ODT MB	6	6	0	0	100
ODT MS	6	3	0	3	50
ODT NG	2	2	0	0	100
ODT NM	4	3	1	0	75
ODT PT	6	4	0	2	67
ODT SG	1	0	1	0	0
OPP	0	0	0	0	0
SDT	3	1	2	0	33
VDT	0	0	0	0	0
Skupaj	56	31	8	17	55
Povprečje ODT	5	3	1	2	52
Povprečje ODT SDT OPP	4	2	1	1	46

Leta 2020 so bile obsodilne sodbe izrečene zoper 31 pravnih oseb, kar pomeni 55 % uspeh obtoževanja (59 % leta 2019). Število prejetih sodnih odločb zoper pravne osebe je leta 2020 najnižje v zadnjih šestih letih, ko se je gibalo od 78 leta 2016 do 106 leta 2017. Razlog za manjše število prejetih sodnih odločb zoper pravne osebe je, tako kot zaradi manjšega števila prejetih sodnih odločb zoper fizične osebe, v manjšem številu obravnav zaradi omejitvenih ukrepov epidemije covid-19. Delež obsodilnosti se je v zadnjih šestih letih gibal od 50 % leta 2018 do 71 % leta 2015, zato je za leto 2020 delež obsodilnosti (55 %) mogoče oceniti za povprečen.

3.2.5. IZREČENE KAZENSKÉ SANKCIJE (DELEŽ KAZNOVANJA)

Za oceno končnega izida postopka po obtožbi državnega tožilca je pomembna tudi struktura izrečenih kazenskih sankcij. Državni tožilec lahko vpliva na kaznovalno politiko sodišča samo v primerih, ki jih določa zakon (kadar v obtožnici predlaga vrsto in višino kazenske sankcije, ki naj se izreče obdolžencu, če bo, ko se bo prvič izjavil o obtožbi, priznal krivdo, s predlogom o vrsti in višini kazenske sankcije na naroku za izrek kazenske sankcije, v postopku pogajanj, ki se končajo s sklenitvijo sporazuma o priznanju krivde, predlogom o vrsti in višini kazenske sankcije v zaključni besedi, predlogom o vrsti in višini kazenske sankcije v predlogu za izdajo kaznovalnega naloga in možnostjo pritožbe zoper odločbo o kazenski sankciji).

Pri analizi podatkov je treba upoštevati, da seštevek kazenskih sankcij lahko presega število izrečenih obsodilnih sodb, saj lahko sodišče v posamezni obsodilni sodbi osebi izreče več kazni (npr. zaporno kazen kot glavno kazen in denarno kazen kot stransko kazen). Med kazenske sankcije sodijo tudi varnostni ukrepi, ki se statistično, kot je to prikazano v tabeli 16 (p), uvrščajo v rubriko Drugo.

Med statistične podatke o zapornih kaznih od leta 2018 v skupnem letnem poročilu uvrščamo tudi podatke o alternativnih načinih izvršitve zaporne kazni, ki jih ureja 86. člen KZ-1 (vikend zapor, hišni zapor, delo v splošno korist).

Tabela 15 a: Alternativni načini izvršitve kazni zapora

OE	Izrečene zaporne kazni	Od tega vikend zapor	Od tega hišni zapor	Od tega delo v splošno korist	Skupaj alternativnih izvršitev	Odstotek alternativnih izvršitev
ODT CE	139	0	0	44	44	32
ODT KK	80	0	0	4	4	5
ODT KP	167	1	1	18	20	12
ODT KR	61	0	2	12	14	23
ODT LJ	334	3	6	67	76	23
ODT MB	181	0	1	48	49	27
ODT MS	62	0	0	13	13	21
ODT NG	24	0	0	10	10	42
ODT NM	96	0	0	12	12	12
ODT PT	75	1	4	12	17	23
ODT SG	12	0	0	4	4	33
OPP	0	0	0	0	0	0
SDT	30	0	0	3	3	10
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.261	5	14	247	266	21
Povprečje ODT	112	0	1	22	24	23
Povprečje ODT SDT OPP	97	0	1	19	20	20

Leta 2020 je delež izrečenih kazni, ki so bile izvršene na alternativen način, znašal 21 %, kar je za 4 % več kot leta 2019 (17 %) in za 6 % manj kot leta 2018 (27 %). Skupno število na alternativen način izvršenih kazni je bilo leta 2020 (266 alternativno izvršenih kazni) povsem enako kot leta 2019 (266 alternativno izvršenih kazni). Tudi struktura alternativno izvršenih kazni je primerljiva z letom 2019. Tako se je leta 2020 izvrševalo pet vikend zaporov (štiri leta 2019), 14 hišnih zaporov (devet leta 2019), izvršenega dela v splošno korist pa je bilo 247 (253 leta 2019).

Deleži na alternativen način izvršenih kazni zapora se med državnimi tožilstvi razlikujejo in tako največji delež dosega ODT v Novi Gorici, ki ima 42 % delež alternativno izvršenih kazni zapora, najmanjši delež pa imajo SDT RS (3 %), ODT v Slovenj Gradcu (4 %) ter ODT v Krškem (4 %). Iz podatkov ni mogoče neposredno sklepati, koliko državni tožilci v svojem predlogu za izrek kazenske sankcije sami predlagajo, naj se kazen zapora izvrši na alternativen način, saj takšno možnost predlagajo predvsem obsojenci sami. Hkrati obstaja tudi možnost, da sodišče o izvršitvi zaporne kazni na alternativen način ne odloči že v sodbi, temveč šele pozneje z izdajo posebnega sklepa.

Tabela 16 (p): Izrečene kazenske sankcije polnoletnim storilcem

Državno tožilstvo	Obsodilne sodbe	Zapor	Odstotek kazni zapora	Denarna kazen	Odstotek denarnih kazni	Pogojna obsodba	Odstotek pogojnih obsodb	Sodni opomin	Drugo
ODT CE	686	139	20	113	16	473	69	2	125
ODT KK	365	80	22	114	31	218	60	0	65
ODT KP	653	167	26	148	23	446	68	0	116
ODT KR	370	61	16	84	23	219	59	0	37
ODT LJ	1.542	334	22	106	7	1.128	73	7	151
ODT MB	698	181	26	81	12	441	63	3	33
ODT MS	395	62	16	70	18	283	72	1	80
ODT NG	169	24	14	22	13	110	65	11	33
ODT NM	428	96	22	68	16	295	69	0	68
ODT PT	289	75	26	63	22	189	65	1	85
ODT SG	132	12	9	20	15	103	78	0	6
OPP	21	0	0	6	29	15	71	0	0
SDT	62	30	48	35	56	30	48	0	15
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	5.810	1.261	22	930	16	3.950	68	25	814
Povprečje ODT	521	112	20	81	18	355	67	2	73
Povprečje ODT SDT OPP	447	97	21	72	22	304	66	2	63

Število prejetih obsodilnih sodb se je leta 2020 glede na prejšnje leto znižalo s številke 6.843, za 15 %, na 5.810, pri čemer pa je razlog v manjšem številu vseh prejetih sodnih odločb glede na preteklo leto (prejeli smo jih 18 % manj). Med izrečenimi obsodilnimi sodbami zoper polnoletne storilce je sicer še vedno največ izrečenih sankcij opominjevalne narave, in sicer je bila pogojna obsodba izrečena zoper 3.950 ali 68 % polnoletnih obsojencev (1 % več kot leta 2019). Delež izrečenih pogojnih obsodb je v strukturi izrečenih kazenskih sankcij primerljiv z deležem v zadnjih petih letih (najnižji je bil leta 2019 s 67 % in najvišji leta 2016 s 75 %). Leta 2020 je bilo manjše tudi število izrečenih sodnih opominov (25 leta 2020, 40 leta 2019) in tako v strukturi izrečenih kazenskih sankcij ne pomeni niti 1 %.

Sodišča so zaporno kazen leta 2020 izrekla 1.261 polnoletnim obsojencem, kar pomeni 22 % delež in je le za 1 % manjši kot delež leta 2019 in 2018 (23 %). Med okrožnimi državnimi tožilstvi imajo največji delež zapornih kazni ODT v Kopru, ODT v Mariboru in ODT na Ptuju (vsi 26 %), najnižji delež pa imajo ODT v Murski Soboti (16 %), ODT v Slovenj Gradcu (9 %) in Posebni oddelek (0 %). Večji delež zapornih kazni ODT v Kopru in ODT na Ptuju pripisujeta zlasti strožji kaznovalni politiki glede kaznivega dejanja prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1. Statistika res kaže, da državna tožilstva, katerih območja obsegajo tudi slovensko-hrvaško mejo, leta 2020 dosegajo ali presegajo povprečni delež zapornih kazni na ravni države.

Specifično ima največji delež zapornih kazni v Sloveniji SDT RS z 48 %, ta delež je sicer najmanjši v zadnjih šestih letih (pred tem je bil najmanjši leta 2015 s 52 %, ter največji leta 2018 s 67 %), vendar od povprečja zadnjih šestih let ne odstopa precej. SDT RS zaradi specifične kaznivih dejanj, za katere je pristojno, sicer ni povsem primerljivo z okrožnimi državnimi tožilstvi.

Prav tako pa ni primerljiv z okrožnimi državnimi tožilstvi niti Posebni oddelek, ki ob 21 izrečenih obsodilnih sodbah ni imel nobene zaporne kazni (enako tudi leta 2019). Razlog za velik delež pogojnih

obsodb na Posebnem oddelku je v tem, da za kazniva dejanja zoper uradno dolžnost niso predpisane visoke zaporne kazni, sodišča se praviloma odločajo za izrekanje pogojnih obsodb in denarnih kazni.

Statistična obravnava podatkov o številu izrečenih denarnih kazni šteje vse denarne kazni, torej tako tiste, ki so bile izrečene kot glavne kazni, kot tudi stranske denarne kazni. Državni tožilci si prizadevajo za izrek denarne kazni namesto izreka opozorilne sankcije, kadar je to dopustno glede na zakonske določbe in primerno glede na okoliščine posameznega primera. Leta 2020 je bila denarna kazen izrečena 930 (16 %) storilcem. Gre za najvišji delež izrečenih denarnih kazni v zadnjih šestih letih, ki sicer zadnjih šest let stalno narašča. Tako državna tožilstva uspešno vplivajo na kaznovalno politiko, kot je predvidena v Politiki pregona državnega tožilstva Republike Slovenije, gre pa za prizadevanje, da se v večjem obsegu izrekajo denarne kazni, s katerimi se zasleduje učinkovit namen sankcioniranja. V zvezi s slednjim je treba pohvaliti prakso ODT v Krškem, ki z 31 % izrečenimi denarnimi kaznimi močno presega povprečje vseh okrožnih državnih tožilstev (za 15 %) in ima za 8 % večji delež denarnih kazni kot državni tožilstvi z naslednjim najvišjim deležem (ODT v Kopru in ODT v Kranju oba s po 23 % deležem).

Najmanjše deleže denarnih kazni imata dve največji državni tožilstvi (ODT v Ljubljani 7 %, ODT v Mariboru pa 12 %), kar je bilo opaziti že v preteklih letih, zato bi lahko šlo tudi za specifiko kaznovalne politike sodišč na urbanih področjih. ODT v Ljubljani je leta 2020 poročalo, da je bilo izrečenih denarnih kazni precej manj, kot so jih državni tožilci tega tožilstva predlagali.

V rubriko Drugo sodijo vse sankcije, ki niso našteje v preostalih stolpcih (zlasti varnostni ukrepi). Število drugih sankcij je v zadnjih petih letih pred letom 2020 ves čas naraščalo (najvišje je bilo leta 2019 s 1.022), leto 2020 pa je z 814 drugimi sankcijami povsem primerljivo z letom 2018 (810).

Tabela 16 (m): Izrečene kazenske sankcije in vzgojni ukrepi mladoletnikom

Državno tožilstvo	Skupaj odločbe sodišča	Kazen	Odstotek kazni	Zavodski ukrepi	Odstotek zavodskih ukrepov	Izven zavodski ukrep	Odstotek izven zavodskih ukrepov	Drugo
ODT CE	15	0	0	0	0	20	133	0
ODT KK	28	0	0	1	4	37	132	0
ODT KP	10	0	0	1	10	13	130	1
ODT KR	27	0	0	2	7	27	100	1
ODT LJ	24	1	4	2	8	27	112	1
ODT MB	31	1	3	10	32	25	81	0
ODT MS	3	0	0	0	0	6	200	0
ODT NG	3	0	0	0	0	3	100	0
ODT NM	22	0	0	0	0	22	100	0
ODT PT	2	0	0	0	0	2	100	0
ODT SG	5	1	20	0	0	5	100	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	170	3	2	16	9	187	110	3
Povprečje ODT	15	0	2	1	6	17	117	0
Povprečje ODT SDT OPP	13	0	2	1	5	14	99	0

Skupno število izrečenih kazenskih sankcij in vzgojnih ukrepov mladoletnikom se je leta 2020 glede na leto 2019 zmanjšalo za 23 %, na 170, ter je po številu primerljivo z letom 2018 (184). Število izrečenih kazni leta 2020, to je tri, je v povprečju zadnjih šestih let, ko se je gibalo od dva do osem. Glede na strukturo vzgojnih ukrepov v primerjavi z letom 2019 leta 2020 opažamo večji delež zavodskih ukrepov, ki se je s 5 % leta 2019 povečal na 9 % leta 2020. Že v preteklih letih je bil večji delež zavodskih ukrepov od skupnega povprečja prisoten pri ODT v Mariboru, ki je za leto 2020 poročalo o porastu deleža mladoletniških zadev. Leta 2020 so tako na ODT v Mariboru imeli 32 % zavodskih ukrepov. Odstotek izvenzavodskih ukrepov pa je bil s 110 %, za 7 %, nižji kot leta 2019, delež pa je primerljiv z deležem iz preteklih šestih let, ko se je gibal od 90 % leta 2015 do 117 % leta 2019.

Tabela 16 (po): Izrečene kazenske sankcije pravnim osebam

Državno tožilstvo	Obsodilne sodbe	Denarna kazen	Odstotek denarnih kazni	Pogojna obsodba	Odstotek pogojnih obsodb	Odvzem premoženja	Prenehanje pravne osebe
ODT CE	4	0	0	4	100	0	0
ODT KK	2	1	50	1	50	0	0
ODT KP	1	1	100	0	0	0	0
ODT KR	0	0	0	0	0	0	0
ODT LJ	5	1	20	4	80	0	0
ODT MB	6	0	0	6	100	1	0
ODT MS	3	0	0	3	100	0	0
ODT NG	2	1	50	1	50	0	0
ODT NM	3	2	67	1	33	0	0
ODT PT	4	3	75	2	50	0	0
ODT SG	0	0	0	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	1	1	100	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	31	10	32	22	71	1	0
Povprečje ODT	3	1	33	2	51	0	0
Povprečje ODT SDT OPP	2	1	36	2	43	0	0

Skupno število izrečenih obsodilnih sodb pravnim osebam se je leta 2020 glede na prejšnje leto znižalo za 47 %, na 31, in je pod povprečjem zadnjih šestih let (od 40 leta 2018, ko je bilo najnižje, do 72 leta 2015, ko je bilo najvišje). Na takšno statistiki je najbolj vplivalo za 67 % manj prejetih obsodilnih sodb zoper pravne osebe na ODT v Ljubljani (15 leta 2019 in 5 leta 2020). Delež izrečenih denarnih kazni (32 %) leta 2020 je največje v zadnjih šestih letih. Pri fizičnih in pravnih osebah narašča delež denarnih kazni v strukturi kazenskih sankcij, kar je skladno s Politiko pregona državnega tožilstva Republike Slovenije.

Tabela 17: Odvzem premoženjske koristi in odvzem premoženja v kazenskem postopku

Državno tožilstvo	Število pobud policije za odvzem premoženjske koristi	Število vloženih predlogov za odvzem premoženjske koristi	Število sodnih odločb o začasnem zavarovanju zahtevka za odvzem premoženjske koristi (brez podaljšanja)	Število pravnomočnih sodnih odločb o odvzemu premoženjske koristi	Pravnomočna sodna odločba o odvzemu premoženja po 77.a členu KZ-1B	Pravnomočna sodna odločba o odvzemu premoženja po 77.b členu KZ-1B
ODT CE	34	21	17	20	0	0
ODT KK	0	0	0	0	0	2
ODT KP	1	1	1	8	0	0
ODT KR	11	4	4	0	0	0
ODT LJ	37	17	17	3	0	2
ODT MB	21	4	3	7	0	0
ODT MS	9	2	2	2	0	0
ODT NG	15	4	3	3	0	0
ODT NM	12	4	2	0	0	0
ODT PT	1	1	1	7	0	0
ODT SG	6	1	1	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0
SDT	8	13	4	5	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	155	72	55	55	0	4
Povprečje ODT	13	5	5	5	0	0
Povprečje ODT SDT OPP	12	6	4	4	0	0

V skladu s 74. členom Kazenskega zakonika KZ-1 nihče ne more obdržati premoženjske koristi, ki je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega. Storilcu ali drugemu prejemniku koristi se odvzamejo denar, dragocenosti in vsaka druga premoženjska korist, ki je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega, če pa mu jih ni mogoče odvzeti, se mu odvzame premoženje, ki ustreza premoženjski koristi.

Ko je v kazenskem postopku predviden odvzem premoženjske koristi in obstaja nevarnost, da bi obdolženec sam ali preko drugih oseb to korist uporabil za nadaljnjo kriminalno dejavnost ali da bi jo skrnil, odtujil, uničil ali kako drugače razpolagal z njo, tako da bi onemogočil ali precej otežil njen odvzem po končanem kazenskem postopku, lahko sodišče med postopkom na predlog državnega tožilca odredi začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi. Namen tovrstnega zavarovanja je preprečitev nadaljnje kriminalne dejavnost oziroma zagotovitev učinkovitosti odvzema, ki ga sodišče utegne izreči na koncu kazenskega postopka. Zavarovanje lahko sodišče odredi tudi v predkazenskem postopku, če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, s katerim ali zaradi katerega je bila pridobljena premoženjska korist, ali da je bila taka korist pridobljena za drugega ali nanj prenesena.

V tabeli 17 so predstavljeni podatki v zvezi z odvzemom premoženjske koristi in premoženja v kazenskem postopku. Pri tem je treba pripomniti, da je izračun v tabelah narejen na dogodkih na ravni obdolženca ter da so poimenovanja stolpcev tabele, kot jih je pripravilo ministrstvo za pravosodje, neustrezna. V prvem stolpcu so tako prikazane pobude za zavarovanje odvzema premoženjske koristi (ne odvzem), ki jih je podala policija, v drugem stolpcu so vsi predlogi za začasno zavarovanje odvzema

premoženjskopravne koristi, podani od tožilcev, tretji stolpec pa prikazuje vse odločitve o začasnih zavarovanjih, v okviru katerih je bilo odrejeno začasno zavarovanje.

Glede vrednosti pravnomočnih sodnih odločb o odvzemu premoženjske koristi (četrti, peti in šesti stolpec) je treba pojasniti, da se podatki v teh stolpcih ne nanašajo le na zadeve, kjer je bil uporabljen institut zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi, temveč na vse zadeve, v katerih so sodišča s pravnomočno sodno odločbo odvzela premoženjsko korist.

Tožilstva so leta 2020 prejela skupaj 155 pobud za začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi (v nadaljevanju: pobuda). Največ pobud je bilo prejetih na ODT v Ljubljani (37) in ODT v Celju (34).

Tožilstva so vložila skupaj 72 predlogov za zavarovanje odvzema premoženjske koristi (v nadaljevanju: predlog), sodišča pa so odredila začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi v 55 primerih, kar pomeni, da je bilo ugodeno predlogom tožilcev v 76 % vseh tovrstnih zadev. Največ predlogov je vložil ODT v Celju (21, 17 odrejenih), ODT v Ljubljani (17, 17 odrejenih) in SDT RS (13, 4 odrejene).

V primerjavi z letom 2019, ko je bilo skupaj prejetih 179 pobud in je bilo vloženi 94 predlogov, sodišče pa je odredilo začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi v 81 primerih, se je leta 2020 število prejetih pobud, vloženi predlogov in odrejenih začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi zmanjšalo. Razlog za zmanjšanje je predvsem v tem, da je SDT RS prejelo manj pobud kot leta 2019 (28 manj) ter posledično vložilo manj predlogov (28 manj), sodišča pa so na predlog SDT RS odredila manj začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi (33 manj). Odstotek uspešnosti glede na število vloženi predlogov in odrejenih začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi znaša 76 % in je nekoliko nižji kot v preteklih letih (82 % leta 2018; 86 % leta 2019). Številka je kljub temu še vedno zelo visoka, upoštevajoč visoke standarde pri izkazovanju in dokazovanju objektivne in subjektivne nevarnosti kot pogojev za odreditev začasnega zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi. Pri tem izstopa ODT v Ljubljani, kateremu je bilo na podlagi 17 vloženi predlogov ugodeno v prav vseh primerih (100 % uspešnost).

Po poročanju posameznih tožilcev je bilo (podobno kot v prejšnjih letih) največ pobud oziroma predlogov podanih v zadevah, ki se nanašajo na storitve kaznivih dejanj zoper premoženje in gospodarstvo.

Podatki v tabeli kažejo, da je bila leta 2020 pravnomočno odvzeta premoženjska korist v skupaj 55 primerih, pri čemer je bilo največ tovrstnih primerov na območju pristojnosti ODT v Celju (20).

V primerjavi z letom 2019 (pravnomočno odvzeta premoženjska korist v 69 primerih) je v zvezi navedenega zaznati znižanje, a gre predmetne statistične podatke (in še bolj morebitne zaključke na podlagi teh podatkov) upoštevati z določeno mero zadržanosti. Sodišča namreč o pravnomočnosti sodb o odvzemu koristi državnega tožilstva pogosto ne obveščajo (oziroma so obvestila prejeta s precejšnjo zamudo).

Leta 2020 (kot že v letih 2019, 2018, 2017, 2016 in 2015) ni evidentiranih pravnomočnih sodnih odločb o odvzemu premoženja po 77.a členu KZ-1, medtem ko zaznavamo skupaj štiri pravnomočne sodne odločbe o odvzemu premoženja po 77.b členu KZ-1 (leta 2019 jih je bilo šest).

Strokovno-informacijski center pri VDT RS v skladu z določbami 206. člena Zakona o državnem tožilstvu (ZDT-1) vodi posebno evidenco o vseh aktualnih postopkih, v katerih je odrejeno in še veljavno začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi, ki izvira iz kaznivih dejanj.

Strokovno-informacijski center pri VDT RS v skladu z določbami 206. člena Zakona o državnem tožilstvu (ZDT-1) vodi posebno evidenco o vseh aktualnih postopkih (v katerih je odrejen in še veljaven ukrep) po 502. členu ZKP – začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi, 20. členu Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI)¹ – začasno zavarovanje odvzema premoženja nezakonitega izvora in 24. členu ZOPNI – začasen odvzem premoženja ali dela premoženja nezakonitega izvora (v nadaljevanju – začasna zavarovanja). Evidenca zajema podatke o začasnih zavarovanjih od leta 2013, pri čemer je treba posebej opozoriti, da so se glede premoženja do vključno leta 2018 zbirali (le) podatki o višini protipravne premoženjske koristi v zadevah, v katerih so bila odrejena začasna zavarovanja. VDT je zato v letih 2018 in 2019 izvedlo nadgradnjo informacijskega sistema državnega tožilstva, na podlagi katere se od leta 2019, v okviru zajema statističnih podatkov glede izdanih odredb o začasnem zavarovanju, zapisuje tudi vrsta in ocenjena vrednost začasno zavarovanega premoženja. Navedeno odpravlja eno od večjih pomanjkljivosti glede zbiranja podatkov, ki so ključni za oceno rezultatov dela.

Iz evidence, ki zajema vse aktualne postopke začasnih zavarovanj v letu 2020 do vključno 31. 12. 2020 (začasnih zavarovanj zahtevkov za odvzem premoženjske koristi, zavarovanj odvzema premoženja nezakonitega izvora in začasno odvzetega premoženja) tako izhaja, da je bilo skupno odrejenih 389 začasnih zavarovanj, tj. zoper 279 fizičnih oseb in 110 pravnih oseb.

Skupna ocenjena vrednost premoženja, ki je predmet začasnih zavarovanj v navedenih zadevah znaša 224.153.330 evrov, skupna višina protipravne premoženjske koristi pa 275.807.896 evrov. Premoženje, na katerem je odrejeno začasno zavarovanje, je ocenjeno po javno dostopnih podatkih in cenitvah GURS.

Vsekakor je treba, poleg zgoraj navedenega, za celovito oceno in realen pregled stanja, vzpostaviti centralizirano evidenco na državni ravni, ki bi vključevala tudi podatke o stroških hrambe in upravljanja ter morebitnih odškodninah; glede sodb in sklepov o odvzemu – o vrednosti (dejansko) odvzetega premoženja; iztržku od prodaje odvzetega premoženja; glede odvzemov po členih od 75. do 77/b KZ-1 (o storilcu, prejemniku in načinih odvzemov), kar vse je bilo že izpostavljeno v skupnih poročilih o delu državnih tožilstev v preteklih letih.

Kot je državno tožilstvo že večkrat poudarilo, je za uspešno obravnavanje problematike zavarovanja, odvzema in upravljanja premoženjske koristi ključna ustanovitev in zagon nacionalnega urada (oziroma drugega funkcionalno samostojna organa) za odvzem (odkrivanje, sledenje in zavarovanje odvzema) premoženjske koristi, tj. t. i. Asset Recovery Office (ARO), in urada (oziroma drugega funkcionalno samostojna organa) za upravljanje zavarovanega in odvzetega premoženja, tj. t. i. Asset Management Office (AMO).

¹ V nadaljevanju je evidenca, ki zajema vse aktualne postopke začasnih zavarovanj zahtevkov za odvzem premoženjske koristi, zavarovanj odvzema premoženja nezakonitega izvora in začasno odvzetega premoženja skupno poimenovana – evidenca začasnih zavarovanj, oziroma so postopki skupno poimenovani – začasna zavarovanja.

3.2.6. PREGLED POSAMEZNIH PROCESNIH AKTIVNOSTI

Tabela 18: Pregled posameznih dejanj v postopku po državnih tožilstvih

Državno tožilstvo	Usmerjanje policije ter drugih pristojnih organov in institucij	Ustanovitev specializirane preiskovalne skupine	Ustanovitev skupne preiskovalne skupine	Odrejeni stvarni omejevalni ukrepi		Odrejeni prikriti preiskovalni ukrepi		Odrejeni prikriti preiskovalni ukrepi		Odrejeni osebni omejevalni ukrepi		Udeležba na narokih	
				Št. predlaganih	Št. odrejenih	Št. predlaganih	Št. odrejenih s strani državnega tožilstva	Št. predlaganih s strani državnega tožilstva	Št. odrejenih s strani sodišča	Št. predlaganih	Št. odrejenih	Naroki za glavno obravnavo	Drugi naroki po ZKP
ODT CE	2	0	0	21	17	54	54	148	135	60	60	1.149	1.349
ODT KK	0	0	0	0	0	27	27	59	56	79	76	387	1.037
ODT KP	1	0	0	1	1	6	6	77	64	103	103	855	1.020
ODT KR	2	0	0	4	4	14	12	62	62	39	34	503	573
ODT LJ	12	0	0	17	17	208	199	326	299	212	205	2.852	2.575
ODT MB	4	0	0	4	3	48	48	87	81	54	52	1.205	1.007
ODT MS	10	0	0	2	2	79	79	56	55	35	34	267	573
ODT NG	0	0	0	4	3	16	16	28	26	14	13	258	429
ODT NM	0	0	0	4	2	7	4	99	80	73	70	596	597
ODT PT	2	0	0	1	1	0	0	33	33	71	70	347	561
ODT SG	18	0	0	1	1	0	0	14	11	5	5	202	269
OPP	0	0	0	0	0	1	1	12	12	5	5	117	42
SDT	73	1	1	13	4	195	194	77	72	4	3	430	319
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	124	1	1	72	55	655	640	1.078	986	754	730	9.168	10.351
Povprečje ODT	5	0	0	5	5	42	40	90	82	68	66	784	908
Povprečje ODT SDT OPP	10	0	0	6	4	50	49	83	76	58	56	705	796

USMERJANJE POLICIJE TER DRUGIH PRISTOJNIH ORGANOV IN INSTITUCIJ PO 160.A ČLENU ZKP

Naloge policije so v prvi vrsti preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj. Policija je organ odkrivanja in preiskovanja, državno tožilstvo pa je organ pregona. Državni tožilec ima poleg pooblastil, ki mu omogočajo izvajanje funkcije pregona kot njegove temeljne funkcije, tudi določena pooblastila, na podlagi katerih lahko usmerja predkazenski postopek in s tem delo policije, kar se še posebej izrazi pri obsežnih, javno odmevnih in kompleksnih zadevah. Vloga državnega tožilstva pri zagotavljanju ene izmed temeljnih dolžnosti policije, ki je zagotavljati varnost posameznika ob hkratnem spoštovanju človekovih pravic, se tako izkaže za ključno. Navedeno je najbolj izrazito pri preiskovanju kaznivih dejanj s področja organizirane, gospodarske in korupcijske kriminalitete.

Oblike usmerjanja policije pri odkrivanju kaznivih dejanj in njihovih storilcev so urejene v ZKP in v Uredbi o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin (Uradni list RS št. 83/10, v nadaljevanju: Uredba).

Državni tožilec daje policiji obvezna navodila, predloge za zbiranje obvestil in izvedbo drugih ukrepov ter strokovna mnenja, policija pa je dolžna o svojih aktivnostih, rezultatih in ugotovitvah obveščati državnega tožilca.

V praksi se pokaže, da je pogosto težko razlikovati med posameznimi v Uredbi specificiranimi oblikami usmerjanja predkazenskega postopka s strani državnega tožilstva oziroma te prikazati s številčnimi statističnimi podatki. Zadnji ne prikazujejo celotnega obsega in števila danih usmeritev, saj prikazujejo zgolj nekatere oblike pisnih usmeritev.

Posamezna državna tožilstva usmerjanje policije še vedno enačijo z aktivnostjo državnih tožilcev v zadevah, v katerih se izvajalo prikriti preiskovalni ukrepi, ali na njegovo aktivnost v okviru dežurne službe, čeprav tovrstne aktivnosti niso edine, ki jih je šteti kot usmerjanje predkazenskega postopka. Državni tožilci v določenih zadevah usmerjajo policijo ves čas predkazenskega postopka do podaje kazenske ovadbe.

Državni tožilci usmeritve najpogosteje podajajo po telefonu, velikokrat tudi neposredno na koordinacijskih sestankih oziroma v okviru preiskovalnih skupin. Pisnih usmeritev je manj, največkrat se pojavljajo pri preiskovanju zahtevnejših oblik kriminala s področja gospodarske in korupcijske kriminalitete ter pri izvajanju prikritih preiskovalnih ukrepov, ki se pretežno izvajajo v zadevah s področja klasičnega organiziranega kriminala, v manjšem delu pa tudi pri zahtevnejših oblikah gospodarske in korupcijske kriminalitete. Pri obravnavanju zahtevnih kaznivih dejanj se državni tožilci udeležujejo tudi ogledov krajev storitve kaznivega dejanja in razgovorov, ki jih opravlja policija v predkazenskem postopku. V letu poročanja je bilo zaradi izrednih razmer v povezavi z epidemijo covid-19 osebno sodelovanje na koordinacijskih sestankih okrnjeno, zato je bilo več telefonskih stikov in stikov, izvedenih z moderno komunikacijsko tehnologijo.

Poročila posameznih državnih tožilstev za leto 2020 razkrivajo, da so državna tožilstva pisne usmeritve podala v 124 zadevah. Od tega jih je v 73, torej v več kot polovici zadev, podalo SDT RS. Glede na zgoraj pojasnjeno ter upošteva, da SDT RS obravnava največje število obsežnih in kompleksnih kaznivih dejanj s področja organizirane, gospodarske in korupcijske kriminalitete, so tovrstni statistični podatki pričakovani. Državna tožilstva pri obravnavi kompleksne gospodarske in organizirane kriminalitete sodelujejo tudi z drugimi državnimi organi in inšpekcijskimi službami, in sicer s FURS, Uradom za preprečevanje pranja denarja, Komisijo za preprečevanje korupcije, Banko Slovenije, Računskim sodiščem itd. Na mednarodni ravni so državna tožilstva največkrat pridobivala dokaze v sodelovanju in s pomočjo Ministrstva za pravosodje in slovenskega predstavništva v Eurojustu.

USTANOVITEV SPECIALIZIRANIH IN SKUPNIH PREISKOVALNIH SKUPIN

Specializirane preiskovalne skupine je ZKP v 160.a členu predvidel za obravnavo zahtevnejših kaznivih dejanj. Interdisciplinarno sodelovanje različnih državnih organov v okviru specializiranih preiskovalnih skupin namreč pripomore k hitrejšemu in učinkovitejšemu preiskovanju kompleksnih in pravno zapletenih kazenskih zadev. Državni tožilci se na podlagi tovrstnega sodelovanja lažje odločajo o posameznih preiskovalnih ukrepih, prav tako jim tako pridobljene informacije omogočajo sprejetje strokovnejših državnotožilskih odločitev.

V specializiranih preiskovalnih skupinah delo poteka na način, da so posamezni preiskovalci iz različnih državnih organov vključeni v ekipo, ki preiskuje konkretno zahtevnejšo obliko kaznivega dejanja oziroma specifična kazniva dejanja na določenem področju. Izkušnje v praksi kažejo na to, da bi delo v

specializiranih preiskovalnih skupinah bilo najbolj učinkovito, če bi vsi člani preiskovalnih skupin iz različnih državnih organov in institucij lahko delovali v skupnih prostorih (npr. v prostorih SDT RS), ki bi bili opremljeni z ustrezno informacijsko-analitično in tehnično opremo. Trenutno se člani specializiranih preiskovalnih skupin v prostorih SDT RS z upoštevanjem drugih obveznosti, ki jih imajo na matičnem organu oziroma instituciji, sestajajo le na občasnih sestankih, na katerih se dogovorijo na za nadaljnje aktivnosti skupine, zaradi česar ni prave kontinuitete dela.

Predstavljena situacija ima za posledico, da specializirane preiskovalne skupine v praksi še vedno niso pogoste. Zato bi bilo smiselno razmisliti o zakonodajnih spremembah, ki bi omogočile razmere za tovrstno skupno delovanje specializiranih preiskovalnih skupin.

Leta 2020 je bila na novo ustanovljena zgolj ena specializirana preiskovalna skupina po 160.a členu ZKP, in sicer na SDT RS. Ustanovljene so bile tudi tri finančne preiskovalne skupine po določbi 14. člena ZOPNI ob smiselni uporabi 160.a člena ZKP, ki pa v statistični tabeli niso zajete. Tabela prikazuje zgolj število na novo ustanovljenih specializiranih preiskovalnih skupin, je pa v letu poročanja delovalo večje število skupin, ki so bile ustanovljene v prejšnjih letih. Skupaj je tako (tudi na mednarodni ravni) delovalo deset preiskovalnih skupin. Statistični podatki prejšnjih poročevalskih obdobj, iz katerih je razvidno, da je bilo leta 2017 ustanovljenih devet, leta 2018 pet, leta 2019 pa tri preiskovalne skupine, kažejo na to, da je število ustanovljenih preiskovalnih skupin iz leta v leto manjše.

Ustanovitev skupnih preiskovalnih skupin (JIT) pa je ZKP v 160.b členu predvidel z namenom olajšanja neposrednega sodelovanja med pravosodnimi organi držav članic EU v zadevah, ki so predmet predkazenskega postopka, preiskave ali sodnega postopka v eni ali več državah članicah. Državni tožilci sodelujejo z državnimi tožilci druge državne članice ter usmerjajo policijo v tovrstnih zadevah na podlagi sporazuma o ustanovitvi in delovanju skupne preiskovalne skupine. Delovanje v skupnih preiskovalnih skupinah omogoča lažje usmerjanje in posledično hitrejšo izvedbo predkazenskih postopkov, prav tako so specializirane preiskovalne skupine koristne zaradi izmenjave informacij o načinih pridobivanja dokazov, ki jih urejajo nacionalne zakonodaje.

V letu poročanja je bila ustanovljena ena skupna preiskovalna skupina, v kateri sodeluje državni tožilec SDT RS. Večje število skupnih preiskovalnih skupin je bilo ustanovljeno v letu 2019, ki pa so trenutno še vedno aktivne. V letu poročanja je bilo tako aktivnih pet skupnih preiskovalnih skupin, v katerih so poleg državnih tožilcev SDT RS sodelovali še državni tožilci in predstavniki policije Španije, Italije, Nemčije, Danske in Madžarske, torej enako število kot v letu 2019.

Podobno kot specializirane preiskovalne skupine se tudi skupne preiskovalne skupine v praksi redko ustanavljajo. Za njihovo ustanovitev je namreč potrebna sklenitev sporazuma s predstavniki pravosodnih organov tujih držav članic, ki za sklenitev takšnih sporazumov ne izkazujejo vedno enake stopnje interesa. Sklenila sporazumov otežujejo tudi različne ureditve načinov sklenitve in podpisov sporazumov v nacionalnih zakonodajah držav članic.

V posledici navedenega se državni tožilci pogosto poslužujejo drugih oblik mednarodnega sodelovanja, kot so, na primer, pridobivanje dokazov s pomočjo Eurojusta in evropskih kontaktnih točk Evropske pravosodne mreže (EJN) oziroma z uporabo evropskega preiskovalnega naloga ali z neposrednim pošiljanjem zaprosila za mednarodno pravno pomoč tujim pravosodnim organom.

PREVERITEV PODATKOV, PRIMERJAVA, ANALIZA, OCENA PODATKOV

Za uspešen pregon storilcev kaznivih dejanj je bistveno, da se jim odvzame tudi premoženje nezakonitega izvora, saj storilci izvršujejo kazniva dejanja ravno z namenom pridobiti čim večje premoženje, pridobljeno premoženje pa uporabljajo tudi za izvrševanje novih kaznivih dejanj. ZOPNI omogoča zaplembo premoženja, ki izvira iz kriminalne dejavnosti tudi brez pravnomočne kazenske obsodbe. Za učinkovit odvzem premoženja nezakonitega izvora pa je ključno njegovo pravočasno zavarovanje in začasni odvzem.

Delovanje tožilstev po določenih ZOPNI poteka od sredine leta 2012. V slovenski pravni red je bil s tem zakonom uveden nov koncept možnosti odvzema premoženja, ki izvira iz kriminalne dejavnosti, a ni vezan na pravnomočno obsodilno sodbo.

Finančne preiskave vodi državno tožilstvo, ki je pristojno za predkazenski ali kazenski postopek zaradi kataloškega kaznivega dejanja iz 4. člena ZOPNI, torej bodisi okrožno državno tožilstvo bodisi SDT RS. V okviru finančnih preiskovalnih skupin poteka tudi intenzivno sodelovanje z drugimi organi, ki lahko prispevajo k uspešnemu odkrivanju premoženja nezakonitega izvora, zlasti s Finančno upravo RS (FURS), policijo, Uradom za preprečevanje pranja denarja (UPPD) ter Komisijo za preprečevanje korupcije (KPK).

Državni tožilci Civilno finančnega oddelka SDT RS ponujajo asistenco preostalim tožilcem SDT RS in tožilcem okrožnih državnih tožilstev pri vodenju finančnih preiskav. Opazne so razlike pri številu odrejenih finančnih preiskav med posameznimi okrožnimi državnimi tožilstvi, saj nekaj okrožnih državnih tožilstev ni prejelo nobenega predloga za odreditev finančne preiskave, kakor tudi sama v kazenskih zadevah doslej še niso zaznala razmer za odreditev finančne preiskave.

Na pobudo VDT RS in SDT RS so že v letih 2015 in 2016 stekli mehanizmi za povečevanje števila odrejenih finančnih preiskav na okrožnih državnih tožilstvih. Dodatno pa je v podkrepitev pomembnosti delovanja državnih tožilcev na tem področju, generalni državni tožilec septembra 2016 izdal Splošno navodilo o finančnih preiskavah, ki tudi državne tožilce opredeljuje kot tiste, ki so aktivni pri iskanju, zavarovanju in odvzemu premoženja nezakonitega izvora. S splošnim navodilom so bili uvedeni nekateri koristni organizacijski ukrepi, vse s ciljem, da se olajša uspešna identifikacija zadev, primernih za postopke po ZOPNI. Gre za primere, ko državni tožilec ne razpolaga s predlogom za odreditev finančne preiskave po ZOPNI od drugih predlagateljev (policije, FURS, UPPD, KPK).

Generalni državni tožilec je nadalje novembra 2017 sopolodpisal Usmeritev za izvajanje izmenjave podatkov, potrebnih za ugotovitev razlogov za sum, da posamezne osebe razpolagajo s premoženjem nezakonitega izvora in njegova skupna vrednost presega 50.000,00 evrov; druga podpisnika sta bila najvišja predstavnika policije in FURS. Sprejet dokument pa pomeni podlago za učinkovitejšo izmenjavo informacij zaradi identifikacije in uvedbe ZOPNI postopkov.

Od uveljavitve ZOPNI v maju 2012 je bilo do konca leta 2020 skupno odrejenih 61 finančnih preiskav zoper 176 fizičnih oseb in 89 pravnih oseb. Na Specializiranem državnem tožilstvu (SDT) je bilo odrejenih 32 finančnih preiskav zoper 110 fizičnih oseb in 81 pravnih oseb, na preostalih tožilstvih pa je bilo skupaj odrejenih 29 finančnih preiskav zoper 66 fizičnih in 8 pravnih oseb.

Začasna zavarovanja premoženja nezakonitega izvora so v fazi finančne preiskave ali tožbe so med nastajanjem letnega poročila odrejena v 16 primerih, v skupni vrednosti 4.936.921,11 evra, začasni

odvzem premoženja nezakonitega izvora je v fazi finančne preiskave ali tožbe odrejen v dveh primerih v vrednosti 202.680 evrov.

Skupno je bilo od uveljavitve vloženih 32 tožb, od tega 17 tožb na podlagi finančnih preiskav, odrejenih na SDT, in 15 tožb na podlagi finančnih preiskav, odrejenih na okrožnih državnih tožilstvih. Tožbe so bile vložene zoper 71 fizičnih in 12 pravnih oseb, skupaj zoper 83 pravnih subjektov. Skupna vrednost tožbenih zahtevkov je znašala 33.018.980,86 evra.

Področje ZOPNI je močno zaznamovala odločba Ustavnega sodišča RS, št. U-I-6/15-25, Up-33/15-34 in Up-1003/15-29 z dne 5. 7. 2018. V odločbi je Ustavno sodišče presojalo ustavno skladnost prvega odstavka 57. člena ZOPNI, ki je določal, da se ZOPNI uporablja tudi za zadeve, v katerih se je predkazenski ali kazenski postopek začel pred njegovo uveljavitvijo (torej pred 29. 11. 2011 in po 1. 1. 1990). Presodilo je, da je navedena določba v neskladju s prepovedjo povratne veljave zakona iz 155. člena Ustave, saj se je zakon uporabljal tudi za zadeve, v katerih se je predkazenski ali kazenski postopek začel pred njegovo uveljavitvijo oziroma po 1. 1. 1990, in je zato določbo razveljavilo.

Opisana ugotovitev retroaktivnosti je imela drastične učinke na odprte zadeve ZOPNI, saj je bilo v veliki večini odprtih pravnih kataloško kaznivo dejanje storjeno oziroma premoženje pridobljeno pred 29. 11. 2011. V 12 pravnih, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno pred navedenim datumom, so državni tožilci SDT RS že vložili umike tožb oziroma v eni pravnih umik pritožbe zoper zavrnilno sodbo.

V letu poročanja se je povečalo število toženih strank v pravnih postopkih. V letu 2020 so bile vložene štiri tožbe za odvzem premoženja nezakonitega izvora, skupaj je bilo toženih devet fizičnih in ena pravna oseba (v 2019 je bilo toženih šest fizičnih in dve pravni osebi). V letu poročanja je skupna višina vrednosti tožb znašala 2.158.984,22 evra, leta 2019 pa 706.178,58 evra.

V letu poročanja se je število odrejenih finančnih preiskav glede na leto 2019 zmanjšalo. Tako je bilo v letu poročanja na vseh tožilstvih odrejenih sedem finančnih preiskav, obravnavanih pa je bilo osem oseb (v letu 2019 je bilo v osmih finančnih preiskavah obravnavanih 18 fizičnih in pet pravnih oseb). Od tega so bile v letu poročanja na SDT RS obravnavane štiri osebe, prav tako so bile štiri osebe obravnavane na okrožnih državnih tožilstvih.

Očitno je, da je le dobro domišljena, jasna in dorečena zakonodaja lahko temelj za uspešno končanje postopkov zaradi odvzema premoženja nezakonitega izvora. V to bo nujno treba v prihodnje usmerjati pozornost in energijo, saj je finančna preiskava po ZOPNI najmočnejše orodje, ki ga ima država na razpolago za odkrivanje, zavarovanje in odvzem premoženja nezakonitega izvora. S tem zavedanjem je v letu poročanja bila ustanovljena delovna skupina za pripravo podlag za spremembo ZOPNI, v kateri so sodelovali predstavniki SDT RS in predstavnik VDT RS. Delovna skupina je pripravila predlog sprememb ZOPNI, v katerem je izpostavila nabor zaznanih težav v praksi in predlagala spremembe, potrebne za učinkovito izvajanje ZOPNI v praksi. Predlog je bil v septembru 2020 posredovan Ministrstvu za pravosodje.

Za učinkovit odvzem premoženja nezakonitega izvora je ključno njegovo odkritje in zavarovanje v zgodnji fazi postopka. Pozornost vseh organov, ki zaznavajo premoženje nezakonitega izvora, mora biti usmerjena tudi na premoženje, ki ni razvidno iz javnih baz, s katerim pa določena oseba in z njo povezane osebe dejansko razpolagajo ali pa so razpolagale.

Pogoj za uvedbo postopkov po določbah ZOPNI so razlogi za sum, da je oseba storila kataloško kaznivo dejanje iz 4. člena ZOPNI in da ima sama ali skupaj s povezanimi osebami premoženje nezakonitega izvora, katerega skupna vrednost presega 50.000 evrov, ki pa ne sme pomeniti premoženjske koristi, pridobljene s kataloškim kaznivim dejanjem. Ovira pri povečanju števila civilno finančnih zadev je ugotavljanje premoženja nezakonitega izvora, ki je velikokrat odvisno od faze kazenskega postopka, ki se nanaša na kataloško kaznivo dejanje. Kazenski postopek mora biti namreč v takšni fazi, da državnemu tožilcu omogoča natančno razmejitev premoženjsko pravne koristi in premoženja nezakonitega izvora. Navedeno je pomembno, saj se finančna preiskava skladno z 10. členom ZOPNI lahko odredi le, če je izpolnjen tudi pogoj, da premoženje nezakonitega izvora ne pomeni premoženjske koristi, pridobljene s kataloškim kaznivim dejanjem ali zaradi njega.

Število vloženih tožb po ZOPNI je odvisno tako od aktivnosti državnih tožilcev SDT RS kot tudi aktivnosti državnih tožilcev na okrožnih državnih tožilstvih. V primeru kaznivih dejanj, ki sodijo v pristojnost okrožnih državnih tožilstev, je vložitev tožbe, odvisna od dela okrožnih državnih tožilstev. V predhodnih letih je največ finančnih preiskav odredilo SDT RS, v manjšem delu pa okrožna državna tožilstva. V zadnjih letih so se sicer finančne preiskave na določenih okrožnih državnih tožilstvih začele povečevati, vendar v vseh primerih po koncu finančne preiskave niso izpolnjeni pogoji za vložitev tožbe. Če se število odrejenih finančnih preiskav ne bo povečalo na vseh okrožnih tožilstvih, se posledično ne bo povečalo število vloženih tožb na SDT RS. V okviru Kazenskega oddelka Vrhovnega državnega tožilstva aktivno deluje Finančna sekcija, ki povezuje skrbnike finančnih preiskav, to pa omogoča izmenjavo izkušenj pri odrejanju in vodenju finančnih preiskav.

Tako državni tožilci SDT RS kot državni tožilci okrožnih državnih tožilstev so velikokrat pri uvedbi finančnih preiskav odvisni od aktivnosti organov predlagateljev finančne preiskave, ki imajo objektivno gledano največ možnosti da zaznajo in detektirajo okvirni obseg premoženja nezakonitega izvora. Splah pri teh organih bi bilo treba povečati aktivnosti na tem področju.

Tabela 19: Postopki po Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora

Leto	Odrejena finančna preiskava	Predlog za začasno zavarovanje	Odreditev začasnega zavarovanja	Predlog za začasen odvzem	Odreditev začasnega odvzema	Št. finančnih preiskav, ki so bile zaključene v letu poročanja brez vložitve tožbenega zahtevka	Tožba zaradi odvzema	Skupna vrednost tožbenega zahtevka za odvzem premoženja nezakonitega izvora
2020	10	18	19	1	1	5	10	2.158.984
2019	26	10	10	1	0	6	8	706.178
2018	10	24	22	1	1	31	6	1.929.719
2017	23	15	13	1	1	1	17	5.381.505
2016	18	13	12	1	1	4	13	4.302.011

Tabela 20 (p): Pregled dela državnih tožilstev v zvezi s finančnimi preiskavami in pripravo procesnega gradiva po zakonu, ki ureja odvzem premoženja nezakonitega izvora za fizične osebe

Državno tožilstvo	Skupni znesek (vrednost) premoženja nezakonitega izvora, zaradi katerega je bila uvedena finančna preiskava	Št. zadev, v katerih je bila ustanovljena finančna preiskovalna skupina	Št. vloženih tožb zaradi odvzema premoženja nezakonitega izvora	Skupen znesek (vrednost) premoženja nezakonitega izvora, zaradi katerega je bila vložena tožba zaradi odvzema	Št. oseb, zoper katere je bila izdana pravnomočna sodba o odvzemu premoženja nezakonitega izvora	Skupen znesek (vrednost) pravnomočno odvzetega premoženja
ODT CE	50.000	1	0	0	0	0
ODT KK	0	0	0	0	0	0
ODT KP	50.000	1	0	0	0	0
ODT KR	0	0	0	0	0	0
ODT LJ	100.000	1	0	0	0	0
ODT MB	0	0	0	0	0	0
ODT MS	0	0	0	0	0	0
ODT NG	0	0	0	0	0	0
ODT NM	0	0	0	0	0	0
ODT PT	0	0	0	0	0	0
ODT SG	50.000	1	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0
SDT	150.000	3	9	2.158.984	3	138.700
VDT	0	0	0	0	0	0
Skupaj	400.000	7	9	2.158.984	3	138.700
Povprečje ODT	22.727	0	0	0	0	0
Povprečje ODT SDT OPP	30.769	1	1	166.076	0	10.669

Tabela 20 (po): Pregled dela državnih tožilstev v zvezi s finančnimi preiskavami in pripravo procesnega gradiva po zakonu, ki ureja odvzem premoženja nezakonitega izvora za pravne osebe

Državno tožilstvo	Skupni znesek (vrednost) premoženja nezakonitega izvora, zaradi katerega je bila uvedena finančna preiskava	Št. zadev, v katerih je bila ustanovljena finančna preiskovalna skupina	Št. vloženih tožb zaradi odvzema premoženja nezakonitega izvora	Skupen znesek (vrednost) premoženja nezakonitega izvora, zaradi katerega je bila vložena tožba zaradi odvzema	Št. oseb, zoper katere je bila izdana pravnomočna sodba o odvzemu premoženja nezakonitega izvora	Skupen znesek (vrednost) pravnomočno odvzetega premoženja
ODT CE	0	0	0	0	0	0
ODT KK	0	0	0	0	0	0
ODT KP	0	0	0	0	0	0
ODT KR	0	0	0	0	0	0
ODT LJ	0	0	0	0	0	0
ODT MB	0	0	0	0	0	0
ODT MS	0	0	0	0	0	0
ODT NG	0	0	0	0	0	0
ODT NM	0	0	0	0	0	0
ODT PT	0	0	0	0	0	0
ODT SG	0	0	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	1	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0

Državno tožilstvo	Skupni znesek (vrednost) premoženja nezakonitega izvora, zaradi katerega je bila uvedena finančna preiskava	Št. zadev, v katerih je bila ustanovljena finančna preiskovalna skupina	Št. vloženih tožb zaradi odvzema premoženja nezakonitega izvora	Skupen znesek (vrednost) premoženja nezakonitega izvora, zaradi katerega je bila vložena tožba zaradi odvzema	Št. oseb, zoper katere je bila izdana pravnomočna sodba o odvzemu premoženja nezakonitega izvora	Skupen znesek (vrednost) pravnomočno odvzetega premoženja
Skupaj	0	0	1	0	0	0
Povprečje ODT	0	0	0	0	0	0
Povprečje ODT SDT OPP	0	0	0	0	0	0

3.3. INSTITUT PRIZNANJA KRIVDE

3.3.1. UVODNO POJASNILO

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (ZKP-K)² je v naš kazenski postopek uvedel sporazum o priznanju krivde in predobravnavni narok kot dve novosti, ki sta temeljito spremenili strukturo in naravo kontinentalnega pravnega sistema. Uvedeno je bilo pravilo, da se sodni postopek zoper obdolženca, ki prizna krivdo, ne vodi več v celoti. Na opisan način se (deloma) odstopa od temeljnega načela iskanja materialne resnice in uveljavlja rešitev, prenesena iz adversarnih sistemov, da lahko obdolženec sam razpolaga z nekaterimi svojimi procesnimi jamstvi, tem jamstvom pa se lahko v primeru priznanja krivde tudi odpove. Tako se spor na adversarni način reši s pogajanjem med tožilcem in obdolžencem oziroma njegovim zagovornikom.

Države, ki so v svoj kazenski postopek uvedle institut priznanja krivde, primarno zasledujejo cilj večje učinkovitosti kazenskega postopka in s tem zmanjšanje sodnih zaostankov ter skrajševanje kazenskih postopkov oziroma bolj ekonomičen potek obravnave. Sekundarno pa se institut kaže kot učinkovito orodje v boju proti težje pregonljivim oblikam kriminalitete. Možnost sojenja v kazenskih zadevah na podlagi predhodnega dogovora med tožilcem in obdolžencem je sprejeta tudi v številnih drugih evropskih državah (Franciji, Nemčiji, Italiji, Španiji, Švici, države, nastale na območju nekdanje Jugoslavije).

Državni tožilci se pri obravnavi navedenih institutov, poleg normiranih določb iz Zakona o kazenskem postopku in Kazenskem zakoniku, ravnajo tudi v skladu s Splošnim navodilom o pogajanjih ter o predlaganju sankcij v primeru priznanja krivde in sporazuma o krivdi, ki ga je izdal generalni državni tožilec. Uporaba tega instituta pa državnim tožilcem nalaga tudi dodatne aktivnosti oziroma obremenitve, ki po izvedenem postopku pogajanj sklenejo sporazum o priznanju krivde ter slednjega ustrezno predstavijo sodišču.

² Uradni list RS, št. 91/2011 s 14. 11. 2011, datum začetka uporabe 15. 5. 2012.

3.3.2. SPORAZUM O PRIZNANJU KRIVDE

Tabela 21: Sporazum o priznanju krivde in predobravnavni narok oziroma narok za izrek kazenske sankcije

OE	Pogajanja	Sporazumi o priznanju krivde	Izjava o priznanju krivde	Predobravnavni narok			Narok za izrek kazenske sankcije		
				Okrajna sodišča	Okrožna sodišča	Skupaj	Okrajna sodišča	Okrožna sodišča	Skupaj
ODT CE	70	61	245	60	332	392	93	141	234
ODT KK	35	34	68	33	128	161	16	49	65
ODT KP	28	28	134	21	298	319	38	110	148
ODT KR	24	23	75	26	104	130	13	40	53
ODT LJ	24	23	495	455	849	1304	146	239	385
ODT MB	17	16	179	187	200	387	57	74	131
ODT MS	5	5	110	105	138	243	30	71	101
ODT NG	3	3	53	43	81	124	30	25	55
ODT NM	5	5	84	51	220	271	10	71	81
ODT PT	28	27	61	13	101	114	9	51	60
ODT SG	7	6	31	24	60	84	19	17	36
OPP	2	2	2	3	5	8	0	2	2
SDT	27	22	13	1	76	77	0	21	21
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	275	255	1550	1022	2592	3614	461	911	1372
Povprečje ODT	22	21	140	93	228	321	42	81	123
Povprečje ODT SDT OPP	21	20	119	79	199	278	35	70	106

Statistični podatki za leto poročanja potrjujejo ugotovitev, da je institut sporazuma o priznanju krivde dobro zaživel v državno-tožilski praksi. V letu poročanja zaznavamo povprečno 21 izvedenih pogajanj in 20 sklenjenih sporazumov, kar sicer statistično pomeni slabši rezultat kot v letu prej. Vzrok za 32 % manj izvedenih pogajanj in 29 % manj sklenjenih sporazumov je iskati predvsem v strožjem kazenskem okviru za kazniva dejanja, ki so bila po navadi predmet pogajanj med državnimi tožilci in obdolženci ter posledično spremenjeni kaznovalni politiki (kaznivo dejanje prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1). Zaradi navedenega je na strani obdolženih kot tudi državnih tožilcev izostal interes, da se kot stranki kazenskega postopka sporazumeta o krivdi in kazenski sankciji. Poleg navedenega prevladujočega razloga se kot vzrok za zmanjšanje pogajanja in sklenjenih sporazumov o priznanju krivde navaja tudi epidemiološki razlog zaradi ukrepov za preprečitev širjenja epidemije covid-19, nadalje slaba kadrovska situacija in velika obremenjenost državnih tožilcev, ki so angažirani v nujnih zadevah v dežurni službi ter z udeležbami na obravnavah na sodišč (predvsem na ODT v Ljubljani), ažurno razpisovanje predobravnavnih narokov kmalu po pravnomočnosti vložene obtožnice, kar je pomembno skrajševalo čas za izvedbo pogajanja in sklenitev sporazuma o priznanju krivde. Zapisno potrjuje podatke, da so se državni tožilci z ODT v Ljubljani v letu poročanja udeležili 1.304 predobravnavnih narokov, pri čemer je povprečje teh 278. Državni tožilci ugotavljajo, da imajo izjave o priznanju krivde na predobravnavnih narokih dejansko isti učinek in zasledujejo hitro in učinkovito sojenje, kot je to v primeru podpisanega sporazuma o priznanju krivde, zato se zaradi ogromnega pripada zadev in obremenjenosti s pristopi na sodišče pogajanj in sklepanja sporazumov o priznanju krivde kot alternative za končanje kazenskega postopka poslužuje manj. V zadevah iz

pristojnosti okrajnega sodišča pa se državni tožilci pretežno poslužujejo instituta kaznovalnega naloga, kar dodatno vpliva na število sklenjenih sporazumov o priznanju krivde in izjav o priznanju krivde.

V primerjavi s preteklim letom so se državni tožilci pogosteje pogajali na ODT v Kranju, ODT v Ljubljani, ODT v Murski Soboti in OPP, kar je vplivalo na večje število sklenjenih sporazumov o priznanju krivde na vseh omenjenih državnih tožilstvih v primerjavi s preteklim letom. Glede na statistične podatke je treba izpostaviti uspešno prakso ODT v Celju pri sklepanju sporazumov o priznanju krivde, ki poteka po tožilcih Oddelka za pritožbe in pogajanja ali drugih tožilcih kot nosilcih zadev, v katerih je obramba podala predlog za začetek postopka pogajanj za sklenitev sporazuma o priznanju krivde. Vsak državni tožilec na ODT v Celju ima možnost, da sam izvede postopek pogajanj (in sklene sporazum o priznanju krivde), lahko pa za ta namen vodi tožilstva predlaga začasno predodelitev zadeve za opravo tega procesnega dejanja, ki se predodeli tožilcu iz Oddelka za pritožbe in pogajanja. Najpogostejši razlog za podajo tovrstnega predloga je obremenjenost državnih tožilcev z delom na drugih obsežnejših zadevah ali z udeležbami na obravnavah, tožilci Oddelka za pritožbe in pogajanja pa redno izvajajo postopke pogajanj tudi v zadevah upokojenih tožilcev oziroma tistih, ki niso več zaposleni na ODT v Celju. Državni tožilci s tega oddelka so poleg tega posebej zadalženi za redno spremljanje sodne prakse in kaznovalne politike višjega sodišča in sodne prakse Vrhovnega sodišča RS ter Ustavnega sodišča RS, pri čemer ažurno seznanjanja ostale državne tožilce s pomembnejšimi odločitvami, tudi z namenom vzpostavitve enotne kaznovalne politike pri istovrstnih kaznivih dejanjih.

Tudi v letu poročanja so državni tožilci največ pogajanj izvedli s storilci težjih kaznivih dejanj in v zadevah, v katerih je bil pričakovana izvedba obsežnega dokaznega postopka in kjer je bilo obtoženih več storilcev. Največ sklenjenih sporazumov so sklenili v obsežnih zadevah s področja kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog po 186. členu KZ-1, kaznivih dejanj zoper varnost cestnega prometa, zlasti tistih s smrtnim izidom in kaznivih dejanj s področja premoženjske kriminalitete, pri čemer je na podlagi zgoraj izpostavljenih razlogov po uveljavitvi Zakona o spremembi Kazenskega zakonika (KZ-1G)³ močno upadlo število pogajanj in sklenjenih sporazumov s storilci kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1.

Statistično je bila aktivnost državnih tožilcev na SDT RS pri izvedbi pogajanj in sklenitvi sporazumov o priznanju krivde na primerljivi ravni kot v letu prej. Tudi v letu poročanja je medijska odmevnost nekaterih uspešnih pogajanj s preteklih let pripomogla k številu izvedenih pogajanj oziroma sklenjenih sporazumov o priznanju krivde. Običajno so bili obdolženci in zagovorniki tisti, ki v zadevah s stvarne pristojnosti SDT RS predlagali izvedbo pogajanj z namenom sklenitve sporazuma o priznanju krivde. Tovrstni sporazumi pa se praviloma sklepajo šele po pravnomočnosti obtožnice, saj do tega trenutka obdolženci nimajo interesa za priznanje krivde, ker čakajo na odločitev sodišča o ugovorih zoper obtožnico. V letu poročanja so bili sklenjeni sporazumi o priznanju krivde predvsem na področju gospodarskih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala, pri čemer pa so se pojavljali problemi prisprejetju sporazumov s strani sodišč. Nekatera sporazumom niso naklonjena in pogosto dalj časa odločajo o njihovem sprejetju oziroma zavrnitvi, naveden problem pa se izraža predvsem pri obravnavi kaznivih dejanj trgovine z ljudmi in nekaterih gospodarskih kaznivih dejanj (čeprav je bil sporazum o priznanju krivde predložen že na predobravnavnem naroku, je sodišče sprejelo odločitev o sporazumu šele po koncu glavne obravnave).

³ Uradni list RS, št. 91/2020 s 26. 6. 2020, datum začetka veljavnosti 11. 7. 2020.

Tabela 21.a: Delež uspešnosti pogajanj in sporazumov glede na število obtoženih oseb

Državno tožilstvo	Število obtoženih oseb	Pogajanja	Odstotek pogajanj od obtoženih	Sporazumi	Odstotek sporazumov od obtoženih	Odstotek sporazumov od pogajanj
ODT CE	1107	70	6,32%	61	5,51%	87,14%
ODT KK	518	35	6,76%	34	6,56%	97,14%
ODT KP	902	28	3,10%	28	3,10%	100,00%
ODT KR	533	24	4,50%	23	4,32%	95,83%
ODT LJ	2362	24	1,02%	23	0,97%	95,83%
ODT MB	1115	17	1,52%	16	1,43%	94,12%
ODT MS	440	5	1,14%	5	1,14%	100,00%
ODT NG	322	3	0,93%	3	0,93%	100,00%
ODT NM	631	5	0,79%	5	0,79%	100,00%
ODT PT	311	28	9,00%	27	8,68%	96,43%
ODT SG	269	7	2,60%	6	2,23%	85,71%
OPP	18	2	11,11%	2	11,11%	100,00%
SDT	144	27	18,75%	22	15,28%	81,48%
Skupaj	8672	275	3,17%	255	2,94%	92,73%

Upad števila izvedenih pogajanj in sklenjenih sporazumov o priznanju krivde ni vplival na uspešnost pogajanj, saj se je kar 93 % pogajanj zaključilo s sklenitvijo sporazuma o priznanju krivde, kar pomeni za 3 % višjo uspešnost v primerjavi s preteklim letom. Popolno uspešnost izvedenih pogajanj, ki se zrcalijo v deležu sklenjenih sporazumov o priznanju krivde, imajo na ODT v Murski Soboti, ODT v Kopru, ODT v Novem mestu, ODT v Novi Gorici in ter na OPP. Največji delež sporazumov glede na število obtoženih storilcev pa imajo (razen na SDT RS in OPP) na ODT na Ptuju, kjer so vse sporazume, razen enega, sklenili v zadevah iz okrožne pristojnosti.

Državno tožilstvo z obravnavnim institutom pomembno vpliva na razvoj kaznovalne politike, saj je njegov predlog glede vrste in višine kazenske sankcije ob sklenjenih sporazumih o priznanju krivde zavezujoč, pri priznanju krivde na predobravnavnih narokih pa pomeni zgornjo mejo, do katere ima sodišče manevrski prostor za izrek kazni. Zaradi poenotenja uporabe tožilskih pooblastil so opredeljene zavezujoče usmeritve in napotki za delo državnih tožilcev v normiranih predpisih, Splošnih navodilih o pogajanjih ter o predlaganju sankcij ob priznanju krivde in sporazuma o krivdi in v Politiki pregona. Državna tožilstva poročajo, da pri pogajanjih zasledujejo čim večjo enotnost pri oblikovanju kaznovalne politike, ravno zadnje pa je v letu poročanja pomembno vplivalo na odločitev državnih tožilcev za pogajanja in sklepanje sporazumov o priznanju krivde za kaznivo dejanje prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. člena KZ-1.

3.3.3. PREDOBRAVNAVNI NAROK IN NAROK ZA IZREK KAZENSKE SANKCIJE

Predobravnavni narok pomeni vmesno fazo po pravnomočnosti obtožnice in pred razpisom glavne obravnave in omogoča izvedbo skrajšanih in poenostavljenih oblik kazenskega postopka. Njegov glavni cilj je, da se še pred začetkom glavne obravnave ugotovijo vsa bistvena sporna vprašanja med strankami in razjasni predmet spora v kazenskem postopku ter pripravi vse potrebno, da se sodišču na glavni obravnavi ne bo treba ukvarjati z novimi procesnimi vprašanji in ugovori strank, kar nedvomno že v tej fazi zahteva aktivno vlogo strank in sodišča. Pri tem pa je vedno treba paziti, da načelo ekonomičnosti ne posega v pravico obdolženca do poštenega postopka.

Državna tožilstva pogosto poudarjajo, da je v pripornih zadevah postopek pogajanj otežen, saj je pripornike treba na pogajanja pripeljati iz priporov po predhodnem dovoljenju preiskovalnega sodnika, zato se državni tožilci v primerih, ko so roki za vložitev obtožnice prekratki še za pogajanja, s storilci in njihovimi zagovorniki dogovorijo za priznanje krivde na predobravnavnem naroku.

Tudi SDT RS izpostavlja, da se v praksi institut priznanja krivde pogosto uporablja na predobravnavnem naroku, pri čemer obdolženci s priznanjem krivde neposredno na sodišču pripomorejo k skrajšanju postopka, državni tožilci pa praviloma še vedno dosežejo izrek kazenske sankcije, ki bi jo sicer dosegli s sklenitvijo sporazuma o priznanju krivde. Priznanja krivde so bila od obtoženih v letu poročanja v zadevah iz njihove stvarne pristojnosti podana predvsem s področja organiziranega kriminala.

Statistično je bilo izvedenih predobravnavnih narokov v letu poročanja manj kot v letu 2019, pri čemer je razloge za zmanjšanje iskati v ukrepih za preprečitev širjenja epidemije covid-19, zaradi česar je tako rekoč izostalo javno življenje in s tem tudi posledično izvajanje narokov pred sodišči. Zaradi navedenega je zato tudi nižje število izvedenih narokov za izrek kazenske sankcije v letu poročanja. SDT RS kot razlog za manj izvedenih narokov za izrek kazenske sankcije pripisuje obsežnosti njihovih zadev (npr. v eni zadevi lahko na enem naroku krivdo prizna več obdolžencev oziroma se predložijo sporazumi za več obdolžencev), zmanjšanju števila izjav o priznanju krivde pa pomanjkanju interesa obdolžencev, predvsem zaradi zvišanja dokaznih standardov na sodiščih za izdajo obsodilne sodbe glede gospodarskih in korupcijskih kaznivih dejanj.

Na okrožnih sodiščih je bilo v letu poročanja opravljenih skupaj 2.592 predobravnavnih narokov (kar pomeni 21 % zmanjšanje od preteklega leta) na okrajnih sodiščih pa 1.022 narokov (kar pomeni 32 % zmanjšanje glede na preteklo leto). Po skupnem številu se je izvedba predobravnavnih narokov v letu 2020 tako zmanjšala kar za 25 %. Razumljivo se je hkrati zmanjšala tudi izvedba narokov za izrek kazenskih sankcij, in sicer so jih sodišča skupaj opravila 1.372, kar pomeni znižanje za 26 % v primerjavi z letom prej.

3.4. ALTERNATIVNE OBLIKE KAZENSKEGA PREGONA TER DRUGE POENOSTAVITVE KAZENSKEGA POSTOPKA

3.4.1. UVODNO POJASNILO

Državni tožilec se lahko ob pogojih, ki morajo biti podani tako na zakonski (ZKP) kot podzakonski ravni (Splošno navodilo za enotno uporabo določb 162. člena ZKP o odložitvi kazenskega pregona in Splošno navodilo o pogojih in okoliščinah za odstopanje zadev v postopek poravnavanja), odloči namesto za kazenski pregon za izvedbo alternativnega reagiranja. Za ta namen ima državni tožilec na razpolago institut poravnavanja, urejen v 161.a členu ZKP, odloženi pregon, urejen v 162. členu ZKP, in kaznovalni nalog po 445.a členu ZKP. Institut poravnavanja in odloženi pregon državni tožilec lahko uporabi zoper osumljence kaznivih dejanj iz pristojnosti okrajnega sodišča in za nekatera taksativno naštetih kaznivih dejanj, za katera sicer zakon predpisuje kazen višjo od treh let, pri čemer institut poravnavanja lahko uporabi tako v fazi odločanja o kazenski ovadbi kot tudi v fazi glavne obravnave. Poenostavitev kazenskega postopka pomeni postopek za izdajo kaznovalnega naloga. Slednjega tožilec lahko vloži ob obtožnem predlogu za kazniva dejanja iz pristojnosti okrajnega sodišča in v njem predlaga (po 445.a členu predviden) izrek kazenske sankcije ali ukrepa brez oprave glavne obravnave pred sodiščem.

Z izvajanjem alternativnih oblik kazenskega pregona se število zadev, ki jih prejme v delo sodišče, precej zmanjša, prav tako se zmanjša finančna obremenitev.

3.4.2. OBSEG IN USPEŠNOST UPORABE INSTITUTA ALTERNATIVNEGA PREGONA

Tabela 22: Obseg in uspešnost alternativnega pregona

Državno tožilstvo	Število narokov po 163a/2 čl. ZKP	Skupno število vseh alternativno obravnavanih	Število zavrženih ovadb	Odstotek zavrženih od vseh alternativno obravnavanih
ODT CE	72	563	377	67
ODT KK	5	133	92	69
ODT KP	3	237	122	51
ODT KR	1	335	193	58
ODT LJ	0	667	383	57
ODT MB	11	392	212	54
ODT MS	9	238	112	47
ODT NG	6	123	80	65
ODT NM	0	106	52	49
ODT PT	44	142	75	53
ODT SG	10	120	65	54
OPP	0	4	2	50
SDT	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0
Skupaj	161	3.060	1.765	58
Povprečje ODT	15	278	160	57
Povprečje ODT SDT OPP	12	235	136	52

V letu 2020 so državni tožilci na posameznih okrožnih državnih tožilstvih rešili nekoliko manj kazenskih ovadb z alternativnimi oblikami kazenskega pregona kot v letu 2019. Tako so v letu poročanja alternativno obravnavali kazenske ovadbe zoper 3.060 oseb v letu 2019 zoper 3.615 oseb, v letu 2018

zoper 3.869 oseb, v letu 2017 zoper 3.969 oseb). V 1.765 primerih se je kazenski pregon zaključil z zavrnjenjem kazenske ovadbe, kar pomeni 58 % vseh alternativno obravnavanih, kar je manj kot v letu 2019, ko je bilo tako sklenjenih 62 % zadev).

Opravljenih je bilo tudi 161 narokov po drugem odstavku 163.a člena ZKP, to je določila, ki tožilcu dopušča uporabo alternativnih oblik reagiranja po tem, ko si predhodno pridobi dodatne podatke neposredno od osumljenca ali od oškodovanca. Takšno število teh narokov izkazuje veliko angažiranost državnih tožilcev, ki v postopkih sprejemanja odločitve o ovadbi iščejo najprimernejše in najučinkovitejše načine, pojasnijo pa lahko tudi določene vrzeli v dejanskem stanju.

Rezultati dela, izkazani skozi statistične podatke, kažejo na zavedanje državnih tožilcev, da je odložitev kazenskega pregona tako za osumljence kot tudi za oškodovance prijazen, hiter in funkcionalen način odločanja o kazenskih ovadbah; pri čemer se zasledujoč cilj ekonomično in uspešno zaključiti postopek in podprti z izkušnjami praviloma odločajo za odložen kazenski pregon. Nekoliko nižje število alternativno obravnavanih je pripisati tudi razglašeni epidemiji zaradi covid-19, ko nekaj časa sploh ni bilo narokov (spomladi dva meseca in pol), zaradi zaščitnih ukrepov pa jih je bilo manj tudi od novembra.

3.4.3. ODLOŽEN KAZENSKI PREGON

Tabela 23 (p): Odloženi kazenski pregon zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Zadeve, v katerih se DT odloči za odloženi pregon (čl. 162/1)	Ni soglasja strank za odložitev	Pregon odložen (število sklepov)	Zavržena ovadba v postopku odloženega pregona			Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
				Naloga izvršena	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe v postopku odloženega pregona	Skupaj zavrženo	
ODT CE	422	149	232	184	96	280	66
ODT KK	110	22	74	67	12	79	72
ODT KP	162	21	69	55	27	82	51
ODT KR	266	98	133	110	58	168	63
ODT LJ	441	149	226	196	74	270	61
ODT MB	278	75	155	115	48	163	59
ODT MS	190	79	95	68	25	93	49
ODT NG	85	37	43	29	24	53	62
ODT NM	53	26	25	19	13	32	60
ODT PT	121	35	77	59	11	70	58
ODT SG	91	31	52	44	11	55	60
OPP	3	1	2	2	0	2	67
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	2.222	723	1.183	948	399	1.347	61
Povprečje ODT	202	66	107	86	36	122	60
Povprečje ODT SDT OPP	171	56	91	73	31	104	56

V letu 2020 so se državni tožilci odločili za postopek odloženega pregona zoper 2.222 polnoletnih storilcev, kar je manj kot v letu 2019, ko so se tako odločili zoper 2.524 oseb. V 723 zadevah tožilec za uporabo instituta odloženega pregona ni pridobil soglasja storilca oziroma oškodovanca.

V letu poročanja je bil s sklepom kazenski pregon odložen zoper 1.183 oseb, 948 polnoletnih oseb je izpolnilo vlogo vloženo od državnega tožilca, v 399 zadevah so bili podani drugi razlogi za zavrženje kazenske ovadbe, skupaj pa so bile zavržene ovadbe zoper 1.347 oseb.

Uspeh – odstotek izpolnitve naloženih nalog je nekoliko slabši kot v prejšnjem obdobju (letos 80,14 %, lani 82,98 %), kar pa kljub vsemu pomeni visok odstotek in potrjuje dobro izbiro primernih zadev za obravnavanje v okviru navedenega instituta kakor tudi prilagoditev osumljenčevim možnostim izvršitve oziroma odplačevanja določenih plačil na obroke, kar precej olajša izpolnitev nalog osumljencem. Pokazalo se je tudi, da so oškodovanci, tudi kadar ne pridejo na tožilstvo, v resnici pripravljeni na odložitev kazenskega postopka, saj vrnejo izpolnjeno pisno izjavo o strinjanju z izvedbo takega postopka z morebitnimi zahtevami v zvezi z zaščito njihovih interesov. Zaradi slabšega finančnega položaja osumljencev se dostikrat določajo daljši roki za izpolnitev, obročno plačevanje. Vedno več osumljencev je brez osebnih dohodkov ali pa so ti minimalni, kar povzroči tudi nekoliko nižji uspeh pri izpolnitvi nalog, določenih v postopku odloženega pregona.

Razlike v obsegu uporabe instituta odloženega pregona med različnimi tožilstvi so skozi leta postale konstanta, kar kaže naravo in specifiko kriminalitete območja posameznega okrožnega državnega tožilstva.

Tabela 23 (m): Odloženi kazenski pregon proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Zadeve, v katerih se DT odloči za odloženi pregon (čl. 162/1)	Ni soglasja strank za odložitev	Pregon odložen (število sklepov)	Zavržena ovadba v postopku odloženega pregona			Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
				Naloga izvršena	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe v postopku odloženega pregona	Skupaj zavrženo	
ODT CE	39	2	34	27	5	32	82
ODT KK	6	0	5	6	0	6	100
ODT KP	19	0	15	12	2	14	74
ODT KR	9	1	8	7	2	9	100
ODT LJ	18	4	14	12	1	13	72
ODT MB	18	6	9	7	4	11	61
ODT MS	10	3	4	3	0	3	30
ODT NG	8	0	6	6	2	8	100
ODT NM	4	1	3	1	0	1	25
ODT PT	1	0	1	1	0	1	100
ODT SG	10	3	6	6	0	6	60
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	142	20	105	88	16	104	73
Povprečje ODT	13	2	10	8	1	9	73
Povprečje ODT SDT OPP	11	2	8	7	1	8	62

Odloženi kazenski pregon proti mladoletnikom je tožilec v letu 2020 začel proti 142 mladoletnikom (183 v letu 2019, 181 v letu 2018, 207 v letu 2017), soglasja strank ni pridobil v 20 primerih, uspešno z izpolnitvijo naloge naložene mladoletniku je tožilec zaključil postopek proti 88 mladoletnikom.

Tabela 24 (p): Pregled nalog pri odloženem pregonu zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Naloge						
	Skupaj odloženih pregonov	Vplačilo v korist javnih ustanov	Vplačilo v dobrodelne namene	Poravnava preživninskih obveznosti	Splošno koristno delo	Poravnava škode	Drugo
ODT CE	232	47	19	0	6	89	51
ODT KK	74	21	46	2	0	23	10
ODT KP	69	8	28	1	4	19	4
ODT KR	133	58	34	0	4	41	4
ODT LJ	226	110	23	0	6	69	14
ODT MB	155	31	15	1	15	49	19
ODT MS	95	30	4	3	2	41	3
ODT NG	43	14	6	1	3	10	3
ODT NM	25	5	3	0	0	6	3
ODT PT	77	21	19	1	0	36	5
ODT SG	52	19	0	0	1	15	9
OPP	2	0	0	0	0	1	1
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.183	364	197	9	41	399	126
Povprečje ODT	107	33	18	1	4	36	11
Povprečje ODT SDT OPP	91	28	15	1	3	31	10

Pri polnoletnih storilcih kaznivih dejanj so se državni tožilci v okviru odloženega pregonu v letu 2020 najpogosteje odločali za nalogo – poravnava škode, in sicer v 399 primerih, nato vplačilo v korist javnih ustanov, in sicer v 364 primerih, na tretjem mestu s 197 primeri je plačilo v dobrodelne namene. Oprava kakšnega splošno koristnega dela je bila storilcem naložena v 41 primerih, v letu 2019 pa v 72. V devetih primerih je bila naložena poravnava preživninskih obveznosti.

Tabela 24 (m): Pregled nalog pri odloženem pregonu proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Naloge						
	Skupaj odloženih pregonov	Vplačilo v korist javnih ustanov	Vplačilo v dobrodelne namene	Poravnava preživninskih obveznosti	Splošno koristno delo	Poravnava škode	Drugo
ODT CE	34	0	0	0	10	29	1
ODT KK	5	0	0	0	5	4	0
ODT KP	15	1	1	0	9	3	0
ODT KR	8	0	0	0	3	3	1
ODT LJ	14	5	1	0	5	5	1
ODT MB	9	1	0	0	5	0	0
ODT MS	4	0	0	0	3	0	0
ODT NG	6	0	1	0	4	1	0
ODT NM	3	0	0	0	1	0	0
ODT PT	1	0	1	0	0	0	0
ODT SG	6	0	0	0	0	2	4
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0

Državno tožilstvo	Naloge						
	Skupaj odloženih pregonov	Vplačilo v korist javnih ustanov	Vplačilo v dobrodelne namene	Poravnava preživninskih obveznosti	Splošno koristno delo	Poravnava škode	Drugo
Skupaj	105	7	4	0	45	47	7
Povprečje ODT	10	1	0	0	4	4	1
Povprečje ODT SDT OPP	8	1	0	0	3	4	1

Pri mladoletnikih, pri katerih je namen kazenskega postopka usmerjen v ozaveščanje mladoletnika o neprimernosti njegovega dejanja in s tem v vzgojnem pomenu k njegovi največji koristi, se je to kazalo pri izbiri nalog, naloženih mladoletnim storilcem. Tako je najpogosteje naložena naloga poravnava škode, ki je bila naložena 47 mladoletnikom, sledi splošno koristno delo, in sicer je taka naloga bila naložena 45 mladoletnikom in le sedmim mladoletnikom plačilo v korist javnih ustanov ter štirim plačilo v dobrodelne namene.

Tabela 25: Skupna višina vplačil pri odloženem pregonu

Državno tožilstvo	Višina vplačil polnoletnih storilcev v evrih	Višina vplačil mladoletnikov v evrih
ODT CE	31.260	0
ODT KK	22.985	0
ODT KP	17.868	400
ODT KR	33.861	0
ODT LJ	44.927	550
ODT MB	14.200	300
ODT MS	14.500	0
ODT NG	7.225	250
ODT NM	2.650	0
ODT PT	11.020	50
ODT SG	8.050	0
OPP	0	0
SDT	0	0
VDT	0	0
Skupaj	208.546	1.550
Povprečje ODT	18.959	141
Povprečje ODT SDT OPP	16.042	119

Iz naslova odloženega preгона za polnoletne storilce je bilo v korist prejemnikov vplačil nakazanih 208.546 evra, za mladoletne pa 1.550 evrov (za polnoletne: 260.830 evrov v letu 2019). Državni tožilci so pri višini določenega prispevka vedno upoštevali naravo kaznivega dejanja, odnos storilca do dejanja in njegovo premoženjsko stanje.

3.4.4. PORAVNAVANJE

Tabela 26 (p): Uspešnost poravnavanja v postopkih zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Število vseh odstopljenih v poravnavanje o katerih je bilo odločeno	Uspešno poravnavanje	Odstotek uspešno poravnanih od vseh odstopljenih	Zavržene ovadbe v postopku poravnavanja			
				Sporazum izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe	Skupaj zavrženo	Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
ODT CE	99	67	68	56	6	62	63
ODT KK	16	11	69	6	0	6	38
ODT KP	52	29	56	14	10	24	46
ODT KR	56	27	48	14	2	16	29
ODT LJ	198	117	59	68	20	88	44
ODT MB	85	42	49	25	6	31	36
ODT MS	37	22	59	11	4	15	41
ODT NG	30	20	67	14	5	19	63
ODT NM	46	31	67	15	3	18	39
ODT PT	18	11	61	3	0	3	17
ODT SG	17	13	76	4	0	4	24
OPP	1	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	655	390	60	230	56	286	44
Povprečje ODT	59	35	62	21	5	26	40
Povprečje ODT SDT OPP	50	30	52	18	4	22	34

V letu poročanja je bil zaznan upad števila postopkov poravnavanja, saj so državni tožilci v postopek poravnavanja odstopili 655 kazenskih ovadb zoper polnoletne storilce (828 v letu 2019, 718 v letu 2018, 815 v letu 2017). Iz poročil okrožnih tožilstev lahko povzamemo, da so pogostnost uporabe tega instituta prilagodili vrstam zadev (ki so po objektivnih in subjektivnih okoliščinah iz spisa primerne za postopek poravnavanja).

Uspešnost zaključenih poravnjav je bila 60 %, kar je 1 % manj kot v preteklem letu. Sporazume, ki sta jih sklenila storilec kaznivega dejanja in oškodovanec v navzočnosti poravnalca, je izpolnilo 230 polnoletnih storilcev. Med razlogi za zavrženje kazenske ovadbe po začetem postopku poravnavanja so pogosto umiki kazenskih ovadb oškodovancev, ki z odmikom časa štejejo dejanje na njihovo škodo za dejanje majhnega pomena.

Tabela 26 (m): Uspešnost poravnavanja v postopkih proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Število vseh odstopljenih v poravnavanje o katerih je bilo odločeno	Uspešno poravnavanje	Odstotek uspešno poravnanih od vseh odstopljenih	Zavržene ovadbe v postopku poravnavanja			
				Sporazum izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe	Skupaj zavrženo	Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
ODT CE	1	1	100	0	1	1	100
ODT KK	0	0	0	0	0	0	0
ODT KP	4	3	75	3	0	3	75
ODT KR	0	0	0	0	0	0	0
ODT LJ	9	9	100	5	4	9	100

Državno tožilstvo	Število vseh odstopljenih v poravnavanje o katerih je bilo odločeno	Uspešno poravnavanje	Odstotek uspešno poravnanih od vseh odstopljenih	Zavržene ovadbe v postopku poravnavanja			
				Sporazum izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe	Skupaj zavrženo	Odstotek zavrženih od vseh odstopljenih
ODT MB	3	3	100	3	0	3	100
ODT MS	0	0	0	0	0	0	0
ODT NG	0	0	0	0	0	0	0
ODT NM	0	0	0	0	0	0	0
ODT PT	0	0	0	0	0	0	0
ODT SG	0	0	0	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	17	16	94	11	5	16	94
Povprečje ODT	2	1	34	1	0	1	34
Povprečje ODT SDT OPP	1	1	29	1	0	1	29

Institut poravnavanja proti mladoletnim storilcem, kot to izhaja iz priložne tabele, so državni tožilci tudi v letu 2020 bolj malo uporabljali. Tako so le v 17 primerih kazensko ovadbo odstopili v postopek poravnavanja (32 v letu 2019, 23 v letu 2018, 32 v letu 2017), obravnavanje je bilo uspešno v 16 primerih (94 %) s sklenitvijo in izpolnitvijo sporazuma v 11 primerih.

Tabela 27 (p): Razlogi za neuspešno poravnavanje v postopkih zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Vse odstopljene v poravnavanje o katerih je bilo odločeno	Stranka se ne odzove na vabilo	Stranka ne da soglasja	Sporazum ni sklenjen	Sporazum ni izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe v postopku poravnavanja	Skupaj neuspešno
ODT CE	99	9	23	3	3	6	38
ODT KK	16	1	3	0	1	0	5
ODT KP	52	8	19	5	1	10	33
ODT KR	56	7	23	0	1	2	31
ODT LJ	198	39	48	1	6	20	94
ODT MB	85	17	23	3	6	6	49
ODT MS	37	5	12	3	0	4	20
ODT NG	30	3	9	3	0	5	15
ODT NM	46	5	10	0	3	3	18
ODT PT	18	2	3	0	2	0	7
ODT SG	17	1	3	0	0	0	4
OPP	1	0	1	0	0	0	1
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	655	97	177	18	23	56	315
Povprečje ODT	59	9	16	2	2	5	29
Povprečje ODT SDT OPP	50	7	14	1	2	4	24

Razloge za neuspešno poravnavanje v postopkih za polnoletne storilce je največkrat iskati v odločitvi ene izmed strank, da ne da soglasja k poravnavanju (v 177 primerih), izostanku voljnega element

sodelovati v postopku ene izmed strank, izraženega s tem, da se stranka na vabilo poravnalca ni odzvala (v 97 primerih). V 18 primerih poravnalcu ni uspelo doseči sporazuma med strankami, 23 storilcev kaznivih dejanj pa sprejetega sporazuma ni izpolnilo.

Tabela 27 (m): Razlogi za neuspešno poravnavanje v postopkih proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Vse odstopljene v poravnavanje o katerih je bilo odločeno	Stranka se ne odzove na vabilo	Stranka ne da soglasja	Sporazum ni sklenjen	Sporazum ni izpolnjen	Drugi razlogi za zavrženje ovadbe v postopku poravnavanja	Skupaj neuspešno
ODT CE	1	0	0	1	0	1	1
ODT KK	0	0	0	0	0	0	0
ODT KP	4	1	0	0	0	0	1
ODT KR	0	0	0	0	0	0	0
ODT LJ	9	4	0	0	0	4	4
ODT MB	3	0	0	0	0	0	0
ODT MS	0	0	0	0	0	0	0
ODT NG	0	0	0	0	0	0	0
ODT NM	0	0	0	0	0	0	0
ODT PT	0	0	0	0	0	0	0
ODT SG	0	0	0	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	17	5	0	1	0	5	6
Povprečje ODT	2	0	0	0	0	0	1
Povprečje ODT SDT OPP	1	0	0	0	0	0	0

Pri mladoletnih storilcih je razlog za neuspešnost poravnavanja v letu 2020 samo ta, da se stranka sploh ne odzove na vabilo (pet primerov).

Tabela 28 (p): Naloge pri doseženih sporazumih v postopkih zoper polnoletne storilce

Državno tožilstvo	Opravičilo	Plačilo škode	Odprava škode	Vrnitev predmetov	Delo v korist oškodovanc a	Delo v korist drugih	Drugo	Skupaj
ODT CE	62	10	6	0	0	0	28	106
ODT KK	15	1	2	0	0	0	0	18
ODT KP	14	1	1	0	0	0	8	24
ODT KR	11	7	0	0	0	0	10	28
ODT LJ	67	36	7	1	0	1	19	131
ODT MB	13	19	1	0	0	1	19	53
ODT MS	10	3	3	1	0	0	4	21
ODT NG	13	2	3	0	0	0	2	20
ODT NM	16	12	0	0	0	0	9	37
ODT PT	6	3	5	0	0	0	3	17
ODT SG	10	1	3	0	0	0	0	14
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	237	95	31	2	0	2	102	469

Državno tožilstvo	Opravičilo	Plačilo škode	Odprava škode	Vrnitev predmetov	Delo v korist oškodovanc a	Delo v korist drugih	Drugo	Skupaj
Povprečje ODT	22	9	3	0	0	0	9	43
Povprečje ODT SDT OPP	18	7	2	0	0	0	8	36

Tabela 28 (m): Naloge pri doseženih sporazumih v postopkih proti mladoletnikom

Državno tožilstvo	Opravičilo	Plačilo škode	Odprava škode	Vrnitev predmetov	Delo v korist oškodovanca	Delo v korist drugih	Drugo	Skupaj
ODT CE	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT KK	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT KP	4	0	0	0	0	0	2	6
ODT KR	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT LJ	5	3	0	0	0	0	0	8
ODT MB	2	1	0	0	0	0	1	4
ODT MS	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT NG	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT NM	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT PT	0	0	0	0	0	0	0	0
ODT SG	0	0	0	0	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	11	4	0	0	0	0	3	18
Povprečje ODT	1	0	0	0	0	0	0	2
Povprečje ODT SDT OPP	1	0	0	0	0	0	0	1

Naloga, ki jo državni tožilci najpogosteje naložijo tako polnoletnim kot mladoletnim storilcem, je opravičilo (237 za polnoletne storilce in 11 za mladoletne storilce), sledi plačilo škode (95 za polnoletne storilce in štiri za mladoletne storilce) in odprava škode (31 za polnoletne).

Tabela 29: Pregled skupnih in povprečnih stroškov za delo poravnalcev po okrožnih državnih tožilstvih

Državno tožilstvo	Število odstopljenih zadev o katerih je odločeno	Stroški bruto v evrih	Stroški povprečno na zadevo v evrih
ODT CE	92	15.818,43	172
ODT KK	13	2.318	178
ODT KP	59	9.919	168
ODT KR	47	6.113	130
ODT LJ	147	29.819	203
ODT MB	82	7.418	90
ODT MS	36	3.716	103
ODT NG	20	2.323	116
ODT NM	40	5.461	137
ODT PT	20	4.273,94	214
ODT SG	17	2.341	138
OPP	1	55,2	55
SDT	0	0	0

Državno tožilstvo	Število odstopljenih zadev o katerih je odločeno	Stroški bruto v evrih	Stroški povprečno na zadevo v evrih
VDT	0	0	0
Skupaj	574	89.575,57	156
Povprečje ODT	52	8.138	150
Povprečje ODT SDT OPP	44	6.890	131

V pregledu stroškov za delo poravnalcev je prikazanih 574 nagrad, te pomenijo število odstopljenih zadev v poravnavanje, o katerih je bilo odločeno. Povprečni strošek na posamezno poravnalno zadevo na vseh okrožnih državnih tožilstvih je znašal 156 evrov, pri čemer je treba opozoriti, da je v tem znesku upoštevan prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki ga računovodstvo v fazi izplačila prišteje k nagradi, ki se odmeri poravnalcu skladno s splošnim navodilom o pogojih in okoliščinah za odstopanje zadev v postopek poravnavanja. Skupni bruto stroški so bili 89.575,57 evra (lani 105.352,10 evra). Vrednost točke se v letu 2020 ni precej spremenila (uskaljena le za koeficient rasti življenjskih stroškov).

3.4.5. KAZNOVALNI NALOG

Tabela 30: Kaznovalni nalogi

Državno tožilstvo	Število predlaganih kaznovalnih nalogov	Število izdanih kaznovalnih nalogov	Odstotek izdanih od predlaganih	Število pravnomočnih kaznovalnih nalogov	Odstotek pravnomočnih kaznovalnih nalogov od izdanih	Izrečene kazenske sankcije in ukrepi		
						Denarna kazen	Pogojna obsodba	Drugo
ODT CE	352	330	94	215	65	29	188	46
ODT KK	167	187	112	107	57	26	81	4
ODT KP	360	340	94	123	36	18	105	6
ODT KR	283	224	79	153	68	32	119	11
ODT LJ	763	744	98	403	54	28	375	7
ODT MB	309	285	92	180	63	21	159	0
ODT MS	230	212	92	149	70	19	135	16
ODT NG	65	47	72	56	119	10	42	6
ODT NM	250	229	92	145	63	19	126	6
ODT PT	153	151	99	67	44	7	61	13
ODT SG	79	73	92	60	82	7	53	0
OPP	5	7	140	1	14	0	1	0
SDT	0	0	0	0	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	3.016	2.829	94	1.659	59	216	1.445	115
Povprečje ODT	274	257	92	151	66	20	131	10
Povprečje ODT SDT OPP	232	218	89	128	57	17	111	9

Kaznovalne naloge državni tožilci predlagajo vselej, kadar kakovost ovadb in zbrani dokazi to omogočajo.

V letu 2020 so državni tožilci predlagali kaznovalne naloge zoper 3.016 oseb (lani zoper 2.987 oseb). Sodišča pa so jih izdala 2.829, kar pomeni 94 % od predlaganih (medtem ko v letu 2019 2.730, kar je 91 % od predlaganih), pravnomočnih pa je postalo 1.659 kaznovalnih nalogov, kar je 59 % od izdanih.

S pravnomočnimi sodbami o kaznovalnih nalogih je bilo izrečenih 1.445 pogojnih obsodb, 216 denarnih kazni, 115 osebam pa so bili izrečeni drugi ukrepi oziroma kazenske sankcije.

Tudi v letu poročanja je število predlaganih denarnih kazni v okviru kaznovalnih nalogov nizko, razlog za kar je iskati v tem, da državni tožilci ob predlaganju kaznovalnega naloga ne razpolagajo s podatki o premoženjskem stanju obdolženca, ali pa gre za številne udeležence, za katere je že iz podatkov ovadbe razbrati, da denarne kazni ne bodo sposobni poravnati, zlasti pa še za tujce, od katerih je ni bi bilo mogoče izterjati.

3.5. PRITOŽBENI POSTOPEK

3.5.1. UVODNO POJASNILO

Gibanje pri zmanjševanju števila pritožbenih zadev iz prejšnjih let se je nadaljevalo tudi v obravnavanem letu. V letu 2020 je bila vložena pritožba zoper končno odločbo v 976 kazenskih zadevah⁴ zoper 1.174 obdolžencev (leta 2019 v 1.102 zadevah zoper 1.362 obdolžencev). Pri tem je bila vložena pritožba od državnih tožilcev v 475 primerih (leta 2019: 532) medtem ko so obdolženci to storili v 866 primerih (leta 2019: 1.036), oškodovanci pa v 26 primerih (leta 2019: 14).

Upoštevajoč pritožbe državnih tožilcev je v primerjavi z letom 2019 število pritožb, s katerimi tožilci izpodbijajo odločbe o kazni nominalno nekoliko manjše, in sicer 188 (leta 2019: 190), ki pa dejansko pomenijo večji delež glede na skupno število vloženi pritožb, in sicer 19,3 % (leta 2019: 17,2 %). Navedeno kaže na večjo ambicioznost državnih tožilcev, da dosežejo sankcijo, ki so si jo zamislili. Podatek je razumljiv tudi ob dejstvu, da se je hkrati v večjem obsegu zmanjšalo število pritožb obdolžencev zaradi kazni (s 625 v letu 2019 na 549 v letu 2020).

Pritožb iz drugih razlogov (zaradi kršitve materialnega ali procesnega prava ali zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja) je bilo s strani tožilcev vloženi 55 manj kot v letu 2019 (287 v primerjavi s 342), prav tako se je zmanjšalo število tovrstnih pritožb s strani obdolžencev (s 411 na 317).

Navedeni podatki kažejo, da so aktivnosti državnih tožilcev na področju pritoževanja stabilne. Tožilci ustrezno spremljajo dogajanja v kazenskih postopkih in reagirajo s pritožbami, če presodijo, da je to treba, kar sodi v njihovo zavezo za strokovno delo ter v prizadevanje za zakonito in učinkovito odločanje.

V zvezi z oceno splošne pritožbene aktivnosti med okrožnimi državnimi tožilstvi gre ugotoviti, da v tem pogledu ni bilo večjih sprememb. Razumljivo je namreč, da imajo večja okrožna tožilstva več pritožb kot manjša, vendar so spremembe iz leta v leto razmeroma omejene.

¹ Opozarjamo, da to niso vse pritožbe v kazenskih postopkih v državi v preteklem letu. Državno tožilstvo ne evidentira pritožb v kazenskih zadevah, v katerih pregon ne poteka po uradni dolžnosti, temveč na zasebno tožbo, saj o teh zadevah nima podatkov. Prav tako opozarjamo, da so zajete le pritožbe zoper končno odločitev, ne pa tudi pritožbe zoper druge odločitve med postopkom; če bi upoštevali še te, bi bilo pritožb precej več.

Tabela 31: Pritožbe v letu poročanja

Državno tožilstvo	Število zadev	Število obdolžencev	Vlagatelj pritožbe			Pritožba zaradi kazni			Pritožba iz drugih razlogov		
			Odt.	Obd.	Ošk.	Odt.	Obd.	Ošk.	Odt.	Obd.	Ošk.
ODT CE	96	110	32	86	0	10	54	0	22	32	0
ODT KK	61	74	23	59	1	10	39	0	13	20	1
ODT KP	123	141	45	116	4	26	57	0	19	59	4
ODT KR	66	73	27	52	3	9	36	1	18	16	2
ODT LJ	227	251	103	198	5	57	137	1	46	61	4
ODT MB	112	125	35	104	2	14	74	0	21	30	2
ODT MS	67	76	27	56	6	9	34	1	18	22	5
ODT NG	46	60	39	26	0	6	18	0	33	8	0
ODT NM	71	83	28	65	1	13	50	0	15	15	1
ODT PT	50	52	17	42	1	9	16	0	8	26	1
ODT SG	12	15	6	9	2	1	3	0	5	6	2
OPP	10	10	6	4	1	1	2	1	5	2	0
SDT	35	104	87	49	0	23	29	0	64	20	0
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	976	1.174	475	866	26	188	549	4	287	317	22
Povprečje ODT	85	96	35	74	2	15	47	0	20	27	2
Povprečje ODT SDT OPP	75	90	37	67	2	14	42	0	22	24	2

3.5.2. PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA

Posebej gre nameniti pozornost podatkom o številu, gibanju in vsebini tožilskih pritožb za leto poročanja, ki so najpomembnejša postavka za konkretno analizo in spremljanje dela državnih tožilcev na pritožbenem področju.

Poudarjeno je že bilo, da je skupno tožilskih pritožb v obravnavanem letu malo manj, pri čemer se je nekoliko zmanjšala tudi njihova uspešnost. Tako je bilo v letu 2020 uspešnih 40,4 % pritožb zaradi kazni (45,7 % v letu 2019). Nasprotno je bilo zaznано manjše povečanje uspešnosti pritožb na področju tožilskih pritožb iz drugih razlogov, in sicer je bilo v letu 2020 ugodeno 43,9 % tovrstnih tožilskih pritožb, v letu 2019 pa 43 %.

Pri tem je treba opozoriti, da so navedeni podatki lahko zavajajoči, saj je pritožb, o katerih sodišča še niso odločila, razmeroma veliko. Prav tako navedeni statistični podatki zajemajo ne le odločitve o pritožbah, ki so bile vložene v letu poročanja, ampak tudi o pritožbah, ki so bile vložene v prejšnjih letih. Zaradi navedenega je obravnavane podatke težko smiselno povezati v celoto na letni ravni, neposredna primerjava s preteklimi leti niti ni nujno natančna v smislu same uspešnosti pritožb državnih tožilcev glede na posamezno obravnavano leto.

Okrožna državna tožilstva so analizirala uspešnost tožilskih pritožb na svojem območju. Poročajo, da so v okviru pritožb državnih tožilcev (v skladu s sprejetimi merili) sledili strožji obravnavi gospodarske kriminalitete, predvsem korupcijskih kaznivih dejanj, najhujših kaznivih dejanj zoper življenje in telo, prometnih deliktov z udeležbo vinjenih voznikov, korupcijskih kaznivih dejanj in vseh drugih kaznivih dejanj, ki vsebujejo elemente nasilja ali hude objestnosti. Posebej pa opozarjajo, da o vseh vloženi

pritožbah v letu 2020 ni bilo odločeno ter da je bilo zaradi izbruha covid-19 in razglašene epidemije okrnjeno delo sodišč, ki so obravnavala le nujne zadeve, zaradi česar je bilo na prvi stopnji zaključenih manj kazenskih zadev, posledično pa vloženih tudi manj pritožb.

Tabela 32: Uspešnosti pritožb državnih tožilcev v letu poročanja

Državno tožilstvo	Število zadev	Število obdolžencev	Pritožba zaradi kazni			Pritožba iz drugih razlogov			Pritožbe
			Število pritožb	Število ugodenih	Še nerešeno	Število pritožb	Število ugodenih	Še nerešeno	Neugodeno
ODT CE	25	31	10	3	1	22	16	8	12
ODT KK	16	22	10	3	15	13	5	8	4
ODT KP	37	45	26	9	17	19	6	12	19
ODT KR	22	27	9	7	11	18	10	10	12
ODT LJ	83	98	57	27	32	46	21	43	55
ODT MB	29	35	14	4	13	21	8	13	16
ODT MS	23	27	9	3	4	18	8	5	8
ODT NG	34	39	6	2	4	33	22	13	13
ODT NM	23	28	13	7	10	15	8	6	15
ODT PT	14	16	9	3	8	8	3	5	5
ODT SG	3	6	1	0	0	5	0	0	2
OPP	6	6	1	0	2	5	0	3	6
SDT	28	86	23	8	14	64	19	28	85
VDT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	343	466	188	76	131	287	126	154	252
Povprečje ODT	28	34	15	6	10	20	10	11	15
Povprečje ODT SDT OPP	26	36	14	6	10	22	10	12	19

3.5.3. PRIPORNE ZADEVE

Zadev, ko je obdolženec ob izreku sodbe v priporu in je tožilec vložil pritožbo, je bilo v letu 2020 nekoliko več kot v letu pred tem (84 v primerjavi z 80 v letu 2019), kar ne pomeni precejšnje spremembe v primerjavi s prejšnjim letom. Izjema je le ODT v Ljubljani, kjer je zaznati 33,3 % povečanje tovrstnih zadev v primerjavi z letom pred tem.

Tudi sicer se tovrstne zadeve v nekoliko večjem obsegu pojavljajo predvsem pri nekaterih državnih tožilstvih (največja tožilstva v državi, nekatera obmejna državna tožilstva), medtem ko se pri drugih tožilstvih pojavljajo le posamezni primeri. Pritožb državnih tožilcev je več, kot je pritožb obrambe, razmerje glede na število zadev pa je precej večje kot v zadevah, v katerih obdolženec ni v priporu, kar kaže na to, da državni tožilci posebej pozorno spremljajo priporne zadeve, za katere je pričakovati, da so hujše ali pomembnejše po drugih značilnostih.

Nekatera državna tožilstva so tudi mnenja, da je v teh zadevah zaradi reševanja pripornih zadev s sklepanjem sporazumov o priznanju krivde posledično manj vloženih pritožb. Primerjave s preteklimi leti niti niso posebej smiselne, saj je število tovrstnih zadev odvisno od gibanja obravnavanja zadev na sodišču v posameznem letu, na kar tožilstvo niti nima posebnega vpliva.

Tabela 33: Pritožbe v zadevah, v katerih so bili obdolženci ob izreku sodbe v priporu

Državno tožilstvo	Število zadev	Število obdolžencev	Vlagatelj pritožbe	
			Državno tožilstvo	Obd.
ODT CE	3	3	2	1
ODT KK	1	1	0	1
ODT KP	24	27	20	13
ODT KR	4	4	3	1
ODT LJ	32	37	31	16
ODT MB	5	5	4	1
ODT MS	2	2	1	1
ODT NG	2	2	2	1
ODT NM	5	5	3	2
ODT PT	5	5	5	0
ODT SG	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0
SDT	1	3	3	0
VDT	0	0	0	0
Skupaj	84	94	74	37
Povprečje ODT	8	8	6	3
Povprečje ODT SDT OPP	6	7	6	3

3.5.4. PRITOŽBE OBDOŽENCEV IN NJIHOVIH ZAGOVORNIKOV

Število pritožb, ki so jih vložili obdolženci in njihovi zagovorniki, se je v primerjavi z letom 2019 zmanjšalo za 16,4 % (866 v letu 2020 in 1036 v letu 2019), kar pomeni, da se glede na pretekla leta nadaljuje tudi gibanje postopnega zmanjševanja števila pritožb obrambe. Državni tožilci statističnemu gibanju pritožb obrambe posvečajo manj pozornosti, saj gre za spreminjanje, ki ni odvisno od tožilskih aktivnosti.

Povsem drugače je s pritožbami obrambe v posamičnih zadevah. Tedaj se morajo tožilci glede na stanje stvari angažirati in po potrebi dajati odgovore na pritožbe obrambe, če presodijo, da so ti potrebni. Državni tožilci poročajo, da so vsebinske odgovore na pritožbe vlagali v primerih pomembnejših in javno odmevnejših zadev zaradi pravnih in dejanskih vprašanj.

Državni tožilci se pogosteje odločajo za pritožbe zoper oprostilne sodbe, medtem ko se obdolženci in njihovi zagovorniki pritožujejo zoper obsodilne sodbe, običajno iz vseh pritožbenih razlogov.

3.5.5. PRITOŽBE OŠKODOVANECV

Pritožbe oškodovancev v kazenskih zadevah, kadar teče postopek po uradni dolžnosti, so (bile doslej) redke. V letu 2020 jih je bilo vloženi 26, v letu 2019 pa 14.

Porast tovrstnih zadev glede na pretekla leta gre pripisati predvsem spremembi zakonodaje. Oškodovanec je bil namreč v pritožbenem postopku omejen glede pravice do vložitve pritožbe vse do spremembe kazensko procesne zakonodaje (z novelo ZKP-N), ki je stopila v veljavo oktobra 2019. Oškodovanec je lahko do te spremembe pritožbo vložil samo glede odločbe sodišča o stroških

postopka. Če pa je državni tožilec prevzel pregon od oškodovanca kot tožilca, se je smel oškodovanec pritožiti iz vseh razlogov, iz katerih se sme izpodbijati sodba. S spremenjeno kazensko procesno zakonodajo je oškodovanec dobil pomembnejšo vlogo v procesnem smislu, saj z novelo ZKP-N sme izpodbijati sodbo, s katero je sodišče zavrnilo obtožbo oziroma oprostilo obtoženca obtožbe. Sodbo, s katero je obtoženca spoznalo za krivega, pa sme izpodbijati le glede odločb o premoženjsko pravnem zahtevku, objavi pravnomočne sodbe in odločbe o stroških. Če je državni tožilec prevzel pregon od oškodovanca kot tožilca, se sme oškodovanec pritožiti iz vseh razlogov, iz katerih se sme izpodbijati sodba. Kakšni bodo učinki opisanih sprememb v nadaljnjih letih, še ni mogoče docela predvideti, najverjetneje pa bomo priča nadaljnjemu gibanju rasti tovrstnih pritožb.

3.5.6. PRITOŽBENI POSTOPKI V MLADOLETNIŠKIH ZADEVAH

V kazenskih postopkih proti mladoletnikom so pritožbe običajno redke. V letu 2020 jih je bilo vloženih skupaj 22, to je nekoliko več kot v letu 2019, ko jih je bilo vloženih skupaj 17.

Kot poročajo tožilstva (in je razvidno tudi iz tabele), so bile vse pritožbe vložene iz drugih razlogov in ne, ker tožilci ne bi bili zadovoljni z vrsto vzgojnega ukrepa oziroma kazenske sankcije. To po oceni okrožnih državnih tožilstev kaže na uspešno vodenje postopkov, in da je tožilskim predlogom pri sprejemanju odločitev na prvi stopnji sledilo tudi sodišče. O posebnostih v zvezi s pritožbami v mladoletniških zadevah, ki bi jih bilo treba posebej omeniti, okrožna državna tožilstva ne poročajo.

Tabela 34: Pritožbe v postopkih proti mladoletnikom v letu poročanja

Državno tožilstvo	Število zadev	Število mladoletnikov	Pritožba zaradi vzgojnega ukrepa ali kazenske sankcije	Pritožba iz drugih razlogov
ODT CE	1	1	0	1
ODT KK	5	6	0	6
ODT KP	3	3	0	3
ODT KR	2	2	0	2
ODT LJ	3	3	0	3
ODT MB	5	5	0	5
ODT MS	1	1	0	1
ODT NG	1	1	0	1
ODT NM	0	0	0	0
ODT PT	1	1	0	1
ODT SG	0	0	0	0
OPP	0	0	0	0
SDT	0	0	0	0
VDT	0	0	0	0
Skupaj	22	23	0	23
Povprečje ODT	2	2	0	2
Povprečje ODT SDT OPP	2	2	0	2

3.5.7. UDELEŽBA NA SEJAH

Udeležba državnega tožilca na sejah pritožbenih sodišč je pomembna možnost, ki jo ima organ pregona, da še dodatno vpliva na odločitev pritožbenega sodišča s svojo neposredno intervencijo na pritožbeni seji. S tem poudari interes, ki ga ima kot organ pregona za uspeh obtožbe v kazenski zadevi. Seveda pa je vselej omejen s pritožbo, ki jo je vložil tožilec, ki je zadevo obravnaval na nižji stopnji.

Posamezna tožilstva v poročilih sicer izpostavljajo pomisleke glede pozitivne zakonske ureditve obravnavane tematike in nasprotno navajajo, da udeležba tožilca v večini pritožbenih zadev ne prispeva k odločitvi Višjega sodišča, še posebej ko pritožbo vloži državni tožilec.

V letu 2020 je bilo udeležb državnih tožilcev na pritožbenih sejah nekoliko manj kot v letu poprej (59 v primerjavi s 83 v letu 2019), vendar so te še vedno precej neenakomerno razporejene med tožilstvi. Državnim tožilstvom daje zakon tudi možnost, da se poleg višjega državnega tožilca seje pritožbenega sodišča udeležuje tudi državni tožilec, ki se je z zadevo ukvarjal na nižji stopnji. V letu 2020 je bilo takšnih udeležb sedem. Iz teh podatkov je razvidno, da so se začeli državni tožilci posluževati te zakonske opcije, ki je zelo koristna za uspešno in kakovostnejšo rešitev pritožbene zadeve glede na to, da je bilo takšnih udeležb v preteklih letih zelo malo.

Tabela 35: Pregled dela pred pritožbenim sodiščem

Državno tožilstvo	Število zadev z ugotovljenimi pomanjkljivostmi pri delu	Število zadev z udeležbo državnega tožilca na sejah pritožbenega sodišča	Število zadev, v katerih je okrajni oziroma okrožni državni tožilec nastopal na sejah pritožbenega sodišča skupaj z višjim državnim tožilcem
ODT CE	0	0	0
ODT KK	0	0	0
ODT KP	0	1	0
ODT KR	0	0	0
ODT LJ	0	5	0
ODT MB	0	33	0
ODT MS	0	0	0
ODT NG	0	2	0
ODT NM	0	0	0
ODT PT	0	0	0
ODT SG	0	0	0
OPP	0	0	0
SDT	0	18	7
VDT	0	0	0
Skupaj	0	59	7
Povprečje ODT	0	4	0
Povprečje ODT SDT OPP	0	5	1

3.6. ODVEZA NADALJNJEGA DELA IN PREVZEM ZADEV

Po prvem odstavku 8. člena Pravilnika o obliki letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva obsega poročilo tudi podatke o številu zadev, v katerih sta nastali odveza nadaljnjega dela in prevzem zadeve, ki je eno od meril v okviru zakonskega kriterija učinkovitosti. Po določbah 14. člena navedenega pravilnika je tožilstvo dolžno na podlagi spremljanja, ugotavljanja in analiziranja kazalnikov učinkovitosti, uspešnosti in gospodarnosti dela državnih tožilcev na državnem tožilstvu podati tudi oceno doseganja ciljev na posameznih področjih dela, primerjave med podatki za posamezna državna tožilstva, vzroke za morebitne razlike ter opredeliti ukrepe za izboljšanje stanja. Navedeno velja tudi za ukrepe odveze nadaljnjega dela in prevzema zadev.

V prilogi k letnemu poročilu se o odvezi nadaljnega dela in prevzemu zadeve poroča v poglavju 3.6 na podlagi tabele 36, v katerem so razdelani tudi posamezni zakonski razlogi za prevzem zadeve (170. člen ZDT-1) in predvideno številčno poročanje o primerih odveze nadaljnega dela (171. člen ZDT-1).

Tabela 36: Pregled zadev, v katerih je prišlo do odveze nadaljnega dela in prevzema zadeve

Državno tožilstvo	Število zadev, kjer je prišlo do prevzema					Število zadev, kjer je prišlo do odveze
	Vsebinsko nestrinjanje z odločitvijo (prva alineja 4. odst. 170. člena ZDT-1)	Hujše nepravilnosti / nezakonnosti (druga alineja 4. odst. 170. člena ZDT-1)	Nevestno, nepravočasno, neustrezno, malomarno reševanje (tretja alineja 4. odst. 170. člena ZDT-1)	Ravnanja v nasprotju s splošnimi navodili (četrti alineja 4. odst. 170. člena ZDT-1)	Druga ravnanja (peta alineja 4. odst. 170. člena ZDT-1)	
Skupaj	0	0	0	0	0	0

Iz prejetih poročil okrožnih državnih tožilstev, Specializiranega državnega tožilstva RS in Posebnega oddelka izhaja, da v letu 2020 nista nastali odveza nadaljnega dela in prevzem zadeve (pregona) v nobenem primeru, iz česar izhaja, da ni bilo vsebinskega nestrinjanja vodje državnega tožilstva z odločitvijo državnega tožilca glede na uveljavljeno Politiko pregona.

Navedeno hkrati kaže na primernost dela državnih tožilcev, saj ni bilo potrebe po uporabi navedenih skrajnih institutov za zagotovitev zakonitosti in strokovne pravilnosti tožilskih odločitev.

4. TRAJANJE POSTOPKOV

4.1. UVODNO POJASNILO

V tabelah od 37 do 43 so prikazani podatki o trajanju postopkov. Prvih šest tabel, to so tabele od 37 do 42, kaže podatke o trajanju postopkov na ravni glavnega kaznivega dejanja na obdolžencu. Upošteva se dejanski čas trajanja postopkov, ki preteče med dvema dejanjema v (pred)kazenskem postopku – bruto čas, ki zajema tudi čas, ko je ovadba na policiji, pri sodišču ali drugem organu.

Prikazano trajanje postopka tako ne pomeni, da se v vmesnem času zadeve ni obravnavalo, saj se lahko v tem obdobju izvede več procesnih dejanj pri različnih naslovnikih. Pri bruto trajanju postopka namreč ne gre (samo) za trajanje postopka na državnem tožilstvu, temveč tudi za čas, ko je zadeva, na podlagi zahteve za dopolnitev kazenske ovadbe, na policiji, pri drugem državnem organu (FURS, Urad za preprečevanje pranja denarja, Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, Računsko sodišče, Agencija za trg vrednostnih papirjev, Komisija za preprečevanje korupcije, različne inšpekcije itd.), pravni ali fizični osebi ali pa je zaradi oprave posameznih preiskovalnih dejanj na sodišču. Všteva se tudi v času, ko je zadeva v postopku poravnavanja, in čas odložitve kazenskega pregona.

Čas reševanja zadeve je tako odvisen tudi od številnih drugih udeležencev predkazenskega postopka, ki sodelujejo pri zbiranju procesnega gradiva, saj tožilske odločitve brez ustrezne dejanske in dokazne podlage ter celovite informacije, pridobljene v predkazenskem postopku, ni mogoče sprejeti.

Na trajanje predkazenskega postopka vplivajo še drugi objektivni dejavniki, kot so, na primer, mednarodno sodelovanje (s prevajanjem in zaprosili), pridobivanje dokazov iz tujine, pridobivanje in analiziranje obsežne bančne ali davčne dokumentacije, zavarovanje in analiziranje večjega števila računalniških in drugih elektronskih naprav in tako dalje.

V vseh navedenih primerih državni tožilec po navadi nima na voljo dovolj učinkovitega vpliva na čas, ko je zadeva pri drugem organu ali osebi, da pridobi zahtevane podatke in nadaljuje delo na spisu. Čas reševanja zadeve je tako odvisen tudi od ažurnosti, vestnosti in skrbnosti drugih udeležencev in sodelujočih v predkazenskem postopku. Z delom na spisu pogosto lahko nadaljuje šele, ko dobi celovito in kakovostno zaproseno informacijo. Državnemu tožilcu, ki mu je zadeva zaupana v delo, zato ni mogoče v celoti pripisati odgovornosti za morebitno dolgotrajnost postopka, odstopanja od časovnih standardov glede pričakovanega reševanja zadeve ali za prekoračenje zakonskega roka reševanja zadeve.

Trajanje postopka je torej pogosto odvisno od časa, v katerem državni tožilec prejme zahtevano informacijo, pa tudi od zahtevnosti posameznega primera, stopnje nujnosti reševanja zadeve in obremenjenosti posameznega državnega tožilca, pri čemer je pomembna tudi dejanska kadrovska zasedba državnega tožilstva. Za daljši čas reševanja gre največkrat v zadevah, ki so v pravem in dejanskem pogledu zapletene, obsežne in zato zahtevne.

Statistični podatki tako prikazujejo dejanski čas trajanja postopkov s seštevkom celotnega porabljenega časa pri vseh sodelujočih državnih organih in (pravnih) osebah v času med dvema procesnima dogodkoma ali dejanjema na državnem tožilstvu, ki ju posamezne tabele jemljejo kot začetno točko na eni in končno točko na drugi strani tako opredeljenega časovnega obdobja. Pri tem seštevki podatkov niso primerljivi s podatki iz preostalih tabel, ker se lahko ista zadeva pojavi v več kategorijah.

Prav je tudi omeniti, da je bilo leto 2020 zaznamovano s pandemijo in dvakrat razglašeno epidemijo novega koronavirusa in boleznijo covid-19, kar je gotovo imelo vpliv na delo državnega tožilstva, policije in sodišč, lahko pa zato tudi na trajanje postopkov, kot izhaja iz tabel v tem poglavju.

Tabela 37: Dejanski čas trajanja postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj

Trajanje postopka	Število zadev	Podatek za preteklo leto
do 2 dni	2.238	2.335
od 3 do 5 dni	412	456
od 6 do 10 dni	142	195
nad 10 dni	217	313

Kot nujna preiskovalna dejanja štejejo vsi prikriti preiskovalni ukrepi, stvarni omejevalni ukrepi in drugi ukrepi (npr. hišna in osebna preiskava), zlasti:

- dovoljenje za prikrito evidentiranje, prirejeno identiteto – 23., 24. in 45. člen ZNPPoL,
- tajno opazovanje – 149.a člen ZKP,
- pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju – 149.b člen ZKP,
- ukrepi po 150. členu ZKP,
- prisluškovanje in opazovanje v tujem stanovanju – 151. člen ZKP,
- navidezni odkup – 155. člen ZKP,
- tajno delovanje – 155.a člen ZKP,
- pridobitev podatkov o vlogah, depozitih, stanju in prometu na računih – 156. člen ZKP,
- dovoljene za odločitev izvajanja ukrepov – 159. člen ZKP,
- hišna in osebna preiskava – 214. in 215. člen ZKP,

- preiskava elektronskih naprav – 219.a člen ZKP,
- začasno zavarovanje – 502. člen ZKP.

Tabela prikazuje vsak ukrep posebej: če je bilo na istem glavnem kaznivem dejanju na obdolžencu obravnavanih več predlogov za opravo nujnih preiskovalnih dejanj, so v tabeli prikazani vsi predlogi. Ker je čas izračunan po bruto metodi, to pomeni, da se upošteva tudi čas, ko so spisi na policiji, sodišču in podobno. Čas se izračuna za vsak ukrep posebej, tudi če jih je v istem spisu več. Število zadev je število vseh knjiženih tožilskih predlogov za opravo nujnih preiskovalnih dejanj.

V tabeli so zajeti podatki tako za zadeve, v katerih je nujna takojšnja aktivnost državnega tožilca (npr. hišna in osebna preiskava, kjer je že po naravi stvari pomemben takojšen odziv državnega tožilca), kot tudi zadeve, kjer ta potreba ni tako izrazita (npr. pridobitev podatkov po 156. členu ZKP).

Na čas reševanja zadev vpliva tudi čas prejema pobude (če je npr. pobuda na državno tožilstvo vložena v petek, odločitev o njej pa se sprejme v ponedeljek, bo čas reševanja znašal štiri dni) in dejstvo, da je v čas trajanja postopka všteti tudi čas dopolnjevanja pobude.

V primerjavi z letom 2019 se je število zadev, v katerih so bili na sodišče vloženi predlogi za opravo nujnih preiskovalnih dejanj zmanjšalo, in sicer za 290 (s 3.299 na 3.009), torej za nekaj več kot 9 %. Časi reševanja leta 2020 gledano v celoti se niso precej spremenili, in to kljub manjšemu številu zadev, kar kaže, da so še rezerve pri učinkovitosti in odzivnosti obravnavanja pobud policije. Tako je bilo leta 2020 rešenih 2.238 zadev v roku do dveh dni, kar sicer pomeni dobrih 74 % zadev, leta 2019 pa 2.335 zadev oziroma slabih 71 %. V roku treh do petih dni je bilo leta 2020 rešenih 412 zadev (kar je skoraj 14 % zadev), leta 2019 pa 456 (kar je tudi skoraj 14 % zadev). V roku šest do deset dni je bilo leta 2020 rešenih 142 zadev (kar pomeni skoraj 5 % zadev), kar je nekoliko manj kot leta 2019, ko je bilo takšnih zadev 195 (ali slabih 6 % vseh zadev). Pozitivne smernice pa se kažejo pri zmanjšanju števila zadev, za katere je bilo treba več kot 10 dni za rešitev, in to na 217 leta 2020 (kar je dobrih 7 %), v primerjavi s 313 leta 2019 (kar je dobrih 9 %).

Tabela 38: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe do zavrženja ovadbe

Trajanje postopka	Število zadev				Podatek za preteklo leto			
	Bagatelne zadeve	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena	Bagatelne zadeve	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena
do 30 dni	1.489	5.101	733	1	1.742	5.214	552	0
od 31 do 60 dni	397	1.635	475	0	449	1.738	469	0
od 61 do 120 dni	379	2.339	844	3	464	2.858	943	0
nad 120 dni	247	4.067	2.104	14	253	4.162	2.368	20

Tabela prikazuje število zadev glede na bruto čas, ki poteče od prejema kazenske ovadbe do njenega zavrženja, pri čemer je všteti tudi čas, ko ovadba ni bila pri državnem tožilcu, temveč v dopolnitvi ali poizvedbah na policiji in pri drugih organih, v posameznih preiskovalnih dejanjih na sodišču oziroma v postopkih odloženega pregona in poravnavanja.

Podatki so prikazani ločeno za posamezne skupine zadev: bagatelne zadeve (to so zadeve, v katerih je bila kazenska ovadba zavržena zaradi nesorazmernosti med majhnim pomenom kaznivega dejanja ter posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon), zadeve Kt iz okrajne in okrožne pristojnosti ter zadeve

posebnega pomena (to so zadeve, ki so na spisu posebej označene kot take). Pri tem je glede na določbe Pravilnika kot zgornja časovna meja določen rok 120 (in ne 90) dni.

Leta 2020 je bilo, kot to kaže tabela 38 (ki za potrebe prikaza trajanj postopkov ločeno prikazuje bagatelne zadeve in zadeve posebnega pomena poleg vključenosti teh zadev tudi pri zadevah Kt iz okrajne in okrožne pristojnosti), skupno število zavrženih 19.828 kazenskih ovadb. Od tega je bilo 7.324 (36,9 %) kazenskih ovadb zavrženih v 30 dneh po prejemu. Gre predvsem za zadeve, o katerih je bilo mogoče odločiti že na podlagi same prejete ovadbe, brez dopolnjevanja pri policiji ali pri drugih organih, oziroma za zadeve, kjer se državni tožilec ni odločil za izvajanje postopka poravnavanja ali odloženega pregona. Zato je večina zadev, ki so bile rešene z zavrženjem kazenske ovadbe v roku 30 dni, bagatelnih (1.489 oziroma 20,3 % ovadb) ter iz okrajne pristojnosti (5.101 oziroma 69,6 % ovadb).

V času od 31 do 60 dni po prejemu je bilo zavrženih 2.507 kazenskih ovadb ali 12,6 %, v času od 61 do 120 dneh po prejemu 3.565 ali slabih 18 % ter v času nad 120 dni 6.432 ali 32,4 % kazenskih ovadb.

Bruto čas reševanja je daljši pri zadevah iz okrožne pristojnosti (2.104 ali dobrih 50 % zadev iz okrožne pristojnosti je zavrženih v času nad 120 dni po prejemu) in zadevah posebnega pomena (14 ali skoraj 78 % zadev posebnega pomena je zavrženih več kot 120 dni po prejemu), kar je tudi posledica same narave teh zadev, ki zahtevajo bolj izčrpen predkazenski postopek.

Pri zadevah iz okrajne pristojnosti trajanje postopka podaljšujejo alternativni postopki reševanja kazenskih zadev, kot je postopek poravnavanja (v katerem ima poravnalec za izvedbo svojega postopka na voljo trimesečni rok), ter odložitev kazenskega pregona (pri katerem se kazenska ovadba zavrže šele, ko osumljenec izpolni določeno nalogo, za kar ima lahko na voljo tudi šestmesečni rok).

Leta 2020 se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo število zavrženih kazenskih ovadb, in sicer za 1.404 oziroma približno 7 % (z 21.232 leta 2019 na 19.828 leta 2020). Pri tem se je število zadev, pri katerih je bruto čas reševanja presegel 120 dni, tudi zmanjšal (s 6.803 ali 32 % leta 2019 na 6.432 ali 32,4 % leta 2020). Manj zadev z najdaljšim trajanjem postopka je opazno v vseh kategorijah. Nižje pa so tudi vrednosti pri zadevah posebnega pomena, kjer je bilo v letu 2020 v trajanju postopka nad 120 dni 14 zadev, leta 2019 pa 20 zadev. Pri trajanju postopka do 30 dni s 7.324 zadevami leta 2020 v primerjavi s 7.508 zadevami leta 2019 je rezultat nekoliko slabši (za okrog 2 %), pri trajanju postopka od 31 do 60 dni z 2.507 zadevami leta 2020 v primerjavi z 2.656 zadevami leta 2019, pa je po odstotkih na isti ravni.

Tabela 39: Dejanski čas reševanja postopkov po prejemu ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja

Trajanje postopka	Število zadev			Podatek za preteklo leto		
	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena
do 30 dni	410	1.308	20	324	1.108	6
od 31 do 60 dni	353	574	1	277	429	0
od 61 do 120 dni	710	918	1	735	931	0
nad 120 dni	1.155	1.327	10	1.119	1.239	8

Zgornja tabela prikazuje dejanski čas trajanja postopkov od prejema kazenske ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja, pri čemer je prikazano bruto trajanje

postopka, v katero je všteti tudi čas, ko so zadeve v dopolnitvah pri policiji ali drugih organih oziroma v postopkih poravnavanja in odloženega pregona.

Leta 2020 je bila zahteva za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja vložena v 6.787 zadevah, kar je 611 oziroma skoraj 10 % več kot leta 2019, ko jih je bilo vloženi 6.176. V 25,6 % (1.738 zadev) je postopek trajal do 30 dni, v 36,7 % (2.492 zadev) pa nad 120 dni. Med zadevami posebnega pomena je bilo 20 zadev (62,5 %) rešenih v 30 dneh, deset (31,3 %) pa v času nad 120 dni. V času do 30 dni je bilo med okrajnimi rešenih 410 ali 15,6 % zadev, med okrožnimi pa 1.308 ali 31,7 % zadev. V času nad 120 dni pa je bilo med okrajnimi zadevami rešenih 1.155 ali 44 % in med okrožnimi 1.327 ali 32 % zadev.

Primerjava med trajanjem postopka do 30 dni pokaže, da je bilo leta 2019 v tem roku končanih 1.438 zadev, kar je 23,3 % glede na vse rešene zadeve, leta 2020 pa 1.738, kar je 25,6 % glede na vse rešene zadeve v tem obdobju. Povečalo se je število zadev, pri katerih je postopek trajal več kot 120 dni, in sicer z 2.366 zadev leta 2019 na 2.492 zadev leta 2020. Vendar je bil delež rešenih zadev nad 120 dni manjši kot leta 2019, ko je znašal 38,3 %, v primerjavi z letom 2020, ko je znašal 36,7 %.

Tabela 40: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta

Trajanje postopka	Število zadev			Podatek za preteklo leto		
	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena
do 30 dni	1.168	270	0	994	412	0
od 31 do 60 dni	780	124	0	693	77	0
od 61 do 120 dni	1.349	255	0	1.221	231	0
nad 120 dni	1.497	334	4	1.596	382	0

Zgornja tabela prikazuje dejanski bruto čas trajanja postopkov od prejema kazenske ovadbe do vložitve neposrednega obtožnega akta. Prikazuje torej zadeve, v katerih ni bila vložena zahteva za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja.

Leta 2020 je bilo vloženi 5.781 neposrednih obtožnih aktov, kar je 175 oziroma 3 % več kot leto poprej, ko jih je bilo vloženi 5.606. V skoraj 25 % (1.438 zadev) je postopek trajal do 30 dni, v 31,7 % (1.835 zadev) pa nad 120 dni.

V zadevah iz okrajne pristojnosti je bilo v roku 30 dni, ki ga določa 433. člen ZKP, vloženi 1.168 obtožnih predlogov, kar pomeni 24,4 % vseh neposrednih obtožnih predlogov, vloženi leta 2020. To je več kot leta 2019, ko je bilo v roku 30 dni vloženi 994 obtožnih predlogov, kar pomeni 22,1 % vseh takrat neposredno vloženi obtožnih predlogov.

V primerjavi z letom 2019 se delež zadev, pri katerih postopek traja do 30 dni, leta 2020 ni spremenil in znaša v obeh letih 25 %, čeprav se je število zadev s 1.406 leta 2019 povečalo na 1.438 leta 2020, kar pa gre pripisati predvsem večjemu številu neposredno vloženi obtožnih predlogov v letu 2020, kot je to že zgoraj prikazano. Zmanjšal pa se je tudi delež zadev, pri katerih postopek traja več kot 120 dni, in sicer s 35,3 % (1.978 zadev) leta 2019 na 31,7 % (1.835 zadev) leta 2020.

Tabela 41: Dejanski čas trajanja postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega predloga

Trajanje postopka	Število zadev			Podatek za preteklo leto		
	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena	Kt-zadeve iz okrajne pristojnosti	Kt-zadeve iz okrožne pristojnosti	Zadeve posebnega pomena
do 15 dni	216	910	25	166	872	3
od 16 do 30 dni	100	235	1	99	235	2
nad 30 dni	410	831	17	519	934	23

V tabeli so prikazani le obtožni akti, vloženi po končani preiskavi oziroma po opravljenih posameznih preiskovalnih dejanjih. Tudi v tej tabeli je prikazan bruto čas trajanja postopka.

Leta 2020 je bilo po preiskavi oziroma po opravljenih posameznih preiskovalnih dejanjih vloženo 2.745 obtožnih aktov, leta 2019 pa 2.853, kar je 108 ali 4 % manj kot leta 2019.

V roku 15 dni po končani preiskavi oziroma posameznih preiskovalnih dejanjih je bilo leta 2020 vloženi 1.151 ali 42 % od vseh obtožnih aktov, kar je več kot leta 2019, ko je bilo v enakem roku vloženi 1.041 ali 36,5 % od vseh obtožnih aktov. Hkrati se je zmanjšal delež obtožnih aktov s časom vložitve nad 30 dni, saj je bilo takšnih 1.258 leta 2020 v primerjavi s 1.476 leta 2019.

Tabela 42: Dejanski čas trajanja postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o kateri od alternativnih oblik kazenskega pregona (odložen pregon in poravnavanje)

Trajanje postopka	Število zadev		Podatek za preteklo leto	
	Odložen pregon	Poravnavanje	Odložen pregon	Poravnavanje
do 30 dni	715	193	993	230
od 31 do 60 dni	410	83	518	96
od 61 do 120 dni	639	132	766	192
nad 120 dni	444	241	480	327

Tabela 42 prikazuje bruto čas trajanja postopka od prejema kazenske ovadbe do izdaje sklepa, s katerim se kazenski pregon odloži, oziroma sklepa o določitvi poravnalca.

V primeru odloga kazenskega pregona zajema čas trajanja postopka tudi čas dopolnjevanja kazenske ovadbe, saj mora zadeva biti razjasnjena do stopnje, ki omogoča vložitev obtožnega akta v primeru neuspešnega alternativnega postopka. Všteva se tudi čas, potreben za razpis naroka, vročanje vabil strankam in izvedbo naroka.

Pri zadevah, odstopljenih v postopek poravnavanja, je treba upoštevati, da se zadeve lahko v poravnavanje odstopijo tudi v fazi glavne obravnave ali po opravljenih posameznih preiskovalnih dejanjih, kar vpliva na število zadev, pri katerih je čas trajanja postopka daljši od 120 dni. To namreč pomeni, da se v primeru, ko se tožilec odloči za poravnavanje po vložnem obtožnem aktu, šteje bruto čas vse od vložitve ovadbe pa do te tožilčeve odločitve.

Leta 2020 je bilo v roku do 120 dni po prejemu kazenske ovadbe sprejetih 1.764 ali 80 % odločitev o odlogu kazenskega pregona in 408 ali 63 % odločitev o postopku poravnavanja v primerjavi z 2.277 ali 82,6 % pri odlogu kazenskega pregona in 518 ali 61,3 % pri postopku poravnavanja leta 2019.

V primerjavi z letom 2019 je pri odloženem pregonu ponovljena smernica za zmanjševanje števila in deleža zadev, pri katerih je do odločitve o katerem od alternativnih načinov reševanja kazenskih zadev preteklo več kot 120 dni, in sicer s 480 (17,4 %) zadev leta 2019 na 444 (20,1 %) zadev leta 2020. Pri postopkih poravnavanja pa se je prav tako zmanjšalo število zadev, in sicer s 327 (38,7 %) zadev leta 2019 na 241 (37,1 %) zadev leta 2020.

Tabela 43: Število vseh zadev, ki jih v letu poročanja niso rešili v pričakovanem času glede na časovni standard in seštevek vseh dni prekoračitve

Kategorizacija zadev	Faza postopka	Časovni standard oz. pričakovani čas	Prekoračitev v dneh	Povprečni dejanski čas trajanja	Podatek za preteklo leto
Bagatelne zadeve	Od ovadbe do tožilske odločitve	90 dni	11.888	29	26
Zadeve iz okrajne pristojnosti	Od ovadbe do tožilske odločitve	90 dni	43.135	33	34
Zadeve iz okrožne pristojnosti	Od ovadbe do tožilske odločitve	90 dni	61.275	46	48
Posebej pomembne zadeve	Od ovadbe do tožilske odločitve	90 dni	49	36	64
Zadeve iz okrajne pristojnosti	Od vrnitve spisa po preiskavi ali PPD do obtožnega akta	90 dni	3.079	43	47
Zadeve iz okrožne pristojnosti	Od vrnitve spisa po preiskavi ali PPD do obtožnega akta	15 dni	60.464	50	49
Posebej pomembne zadeve	Od vrnitve spisa po preiskavi ali PPD do obtožnega akta	15 dni	345	81	122

Tabela 43 prikazuje skupno število dni prekoračitve časovnega standarda in povprečno trajanje prekoračitve. Za izračun je, drugače kot od tabel 37 do 42, uporabljena metoda glavnega kaznivega dejanja na spisu – ne pa glavnega kaznivega dejanja na obdolžencu, saj bi se sicer seštevale prekoračitve na istem spisu. Tako bi bil seštevek vseh dni prekoračitev še višji, kar pove še manj. Stolpec Prekoračitev v dneh namreč prikaže seštevek vseh dni prekoračitev časovnih standardov oziroma zakonskega roka. Ta podatek, ki ga zahteva tabela 43, že sam po sebi nima večje uporabne vrednosti, saj ni povsem razumljivo, kakšna je lahko korist seštevka dni vseh prekoračitev. Hkrati je utemeljeno pričakovati, da je seštevek dni prekoračitev na večjih državnih tožilstvih višji kot na manjših, ker je tam pač več spisov, ki so lahko daljši čas v reševanju.

V prvih vrsticah tabele se šteje čas po sistemu od zadnje bremenitve do tožilske odločitve. Kot časovni standard se upošteva 90-dnevni rok, določen v Merilih za kakovost dela državnih tožilcev za oceno državnotožilske službe (Merila), pri čemer se kot začetek roka šteje datum zadnje bremenitve (na primer: vrnitev spisa s policije, premik iz koledarja, vrnitev spisa po opravljenih posameznih preiskovalnih dejanjih ipd.). Državni tožilec lahko na podlagi 12. člena Meril v utemeljenih primerih poda predlog za podaljšanje roka reševanja zadeve, ki pa je kljub morebitnemu podaljšanju zajeta v zgornji tabeli.

V zadnjih dveh vrsticah se šteje čas od zadnje vrnitve spisa po preiskavi ali posameznih preiskovalnih dejanjih pa do vložitve obtožnega akta. Kot časovni standard se upošteva 15-dnevni rok za vložitev obtožnice po končani preiskavi, določen v drugem odstavku 184. člena ZKP. Upoštevan je dejanski bruto čas trajanja postopka, saj gre za objektivni procesni zakonski rok.

Prekoračitev v dneh je seštevek dni prekoračitve na glavnem kaznivem dejanju na spisu, ki je bil rešen v daljšem časovnem obdobju, kot je časovni standard (torej pri standardu 90 dni, če je število dni reševanja zadeve 91, se upošteva za ta spis prekoračitev za en dan).

Podatek v zadnjem stolpcu »Podatek za preteklo leto« izkazuje povprečen dejanski čas trajanja postopkov za preteklo leto.

Čeprav je pri zadevah iz okrožne pristojnosti povprečen dejanski čas reševanja skrajšan na 46 dni v primerjavi z 48 dnevi leta 2019, pa je rok 90 dni leta 2020 prekoračen skupno za 61.275 dni, kar je več kot v preteklih letih. To nujno ne pomeni manj učinkovitega dela pri pravočasnem reševanju zadev, pač pa je vsaj delno posledica čiščenja napak zaradi napačnih ali nepopolnih podatkov, prenesenih ob migraciji spisov v nov informacijski sistem vpisnikov državnega tožilstva, kakor tudi posledica odpravljanja (človeških) napak pri vnašanju podatkov v vpisnike. Leta 2020 smo se namreč odločno lotili usklajevanja prikazanega stanja v vpisnikih z dejanskim stanjem, kot izhaja iz državnotožilskih spisov. Želimo zagotoviti, da bo stanje, ki ga izkazujejo vpisniki, kar najbolj verodostojno kazalo dejansko stanje pri reševanju spisov. Enake razloge je mogoče zaključiti tudi pri bagatelnih zadevah z 11.888 dnevi prekoračitve 90- dnevne roka, kar prav tako odstopa v primerjavi s preteklimi leti.

Znova je opazna prekoračitev pri zadevah iz okrožne pristojnosti, kjer je za vložitev obtožnega akta po vrnitvi spisa iz preiskave določen 15-dnevni instrukcijski rok. Ta rok je prekoračen za skupaj 60.464 oziroma povprečno po 50 dni na zadevo (kar je za en dan več kot leta 2019). Že iz tabele 41 izhaja, da je bilo leta 2020 v roku 15 dni po vrnitvi spisa iz preiskave vloženih zgolj 46 % ali 910 zadev od 1.976 (leta 2019 pa 43 % ali 872 zadev od 2.041) obtožnih aktov v zadevah iz okrožne pristojnosti.

Problem dejansko pomenijo zadeve, vrnjene po preiskavi, in instrukcijski rok 15 dni, katerega v praksi ni vedno mogoče upoštevati. Sodišča pogosto vračajo po zaključeni preiskavi večje število zadev naenkrat, zaradi česar posamezni tožilci dobijo hkrati vrnjenih več spisov po preiskavi, ki so datirani z istim datum vrnitve. Upošteva se pogosto obsežnost tako vrnjenih spisov in preostale obveznosti, ki jih tožilci morajo pri tem tekoče izvajati, tudi v pripornih zadevah, ki imajo absolutno prednost, dejansko ni mogoče vseh tovrstnih zadev rešiti v zakonskem 15-dnevem roku. Ob velikem številu pripornih zadev, ki jih na leto obravnavajo tožilstva in imajo absolutno prednost, ter ob preostalih nujnih opravilih, ki jih tožilci pri svojem delu morajo opraviti prednostno ali tekoče, zagotavljanje 15-dnevnega roka v praksi preprosto večkrat ni izvedljivo. Prav zato se prekorači zakonski rok. Konec leta 2020 se je zakonodajalec na tozadevna opozorila državnega tožilstva odzval z novelo ZKP-O ter podaljšal rok za vložitev obtožnice po zaključku preiskave s 15 na 30 dni.

5. SODELOVANJE IN IZOBRAŽEVANJE

5.1. UVODNO POJASNILO

Državno tožilstvo sodeluje s številnimi državnimi organi in organizacijami. Razlikovati je treba sodelovanje pri izvrševanju državnotožilske funkcije, ki je vezano na konkretne zadeve, poteka v okviru zakonskih procesnih pooblastil in je opisano v podpoglavju 5.2.3, od sodelovanja državnega tožilstva v postopkih drugih organov in strokovnega sodelovanja v okviru raznih delovnih skupin, projektov ipd., ki je opisano v podpoglavju 5.2.1., 5.2.4. in 5.2.5.

V konkretnih zadevah tožilstvo sodeluje s policijo, FURS, centri za socialno delo, probacijskimi enotami, raznimi inšpekcijskimi službami ter drugimi organi in organizacijami. Posebni oddelek glede na svojo

pristojnost sodeluje tudi z Vojaško policijo, Obveščevalno-varnostno službo Ministrstva za obrambo in Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo. Na področju odkrivanja in pregona storilcev kaznivih dejanj državno tožilstvo sodeluje s tujimi pravosodnimi organi v postopkih mednarodne pravne pomoči in mednarodnimi institucijami (Eurojust, EUROJUSTICE, SEEPAG, OLAF, AFCOSS, IAP, in drugimi) pri izmenjavi kazenskopravno relevantnih podatkov.

Tudi druga vrsta sodelovanja se nanaša na policijo, FURS, ATVP, UPPD in druge organe, katerih delo sme državni tožilec usmerjati z namenom, da se zberejo podatki o kaznivem dejanju, le da obravnava zgolj splošne vidike tega sodelovanja. Poleg naštetega tožilstvo sodeluje zlasti z Ministrstvom za pravosodje, Državnim odvetništvom, Državnim zborom RS, Varuhom človekovih pravic RS, Komisijo za preprečevanje korupcije, Računskim sodiščem RS in Vlado RS. S ciljem sodelovanja Republike Slovenije z raznimi mednarodnimi organizacijami je državno tožilstvo član raznih medresorskih delovnih skupin, kot so Moneyval, GRECO in OECD.

Naloge strokovnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja za potrebe državnih tožilcev, državnih tožilcev in državnotožilskega osebja opravljal Center za izobraževanje v pravosodju (v nadaljevanju Center) kot organizacijska enota Ministrstva za pravosodje s sodelovanjem Oddelka za izobraževanje in strokovni nadzor pri VDT RS ter Društvom državnih tožilcev RS, posamezna izobraževanja pa tudi samo VDT RS. Izobraževanja v tujini so organizirana v okviru izobraževanj Evropske mreže centrov za izobraževanje v pravosodju v sodelovanju s Centrom.

5.2. SODELOVANJE DRŽAVNEGA TOŽILSTVA

5.2.1. SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI IN ORGANIZACIJAMI

SODELOVANJE S POLICIJO IN MNZ

Skupna vrednota policije in tožilstva je zagotavljanje občutka varnosti v družbi z uporabo ozko odmerjenega nabora sredstev kazenske represije. Policija in državni tožilci v okviru svojih pristojnosti pri tem izvajajo dolžnost države, da zaščiti temeljne pogoje medčloveškega sobivanja s tem, da so zakonsko opredeljena deviantna ravnanja odkrita, storilci pa kazensko preganjani ali ustrezno drugače (zunajsodno) obravnavani. Za uspešno doseganje tega cilja sta nujni tesna medsebojna informacijska povezanost in zavezanost policije funkcionalnemu vodstvu državnega tožilca.

Kot konkretna oblika tega sodelovanja so leta 2020 zaradi epidemije covid-19 občasno potekali delovni sestanki predstavnikov tožilstev in policijskih uprav, ki delujejo na območjih teh tožilstev, predvsem pa na mikroravni z medsebojnim reševanjem morebitnih problemov in nejasnosti, z večjim poudarkom na usmerjanje predkazenkega postopka. Pogostost sestankov in sestava udeležencev sta sicer odvisni od raznovrstnih dejavnikov, kot so obseg kazenskih zadev v reševanju, njihova zahtevnost, število državnih tožilcev oziroma policistov in podobno. Cilji usklajevanja na ravni vodstev tožilstva in policijskih uprav ter tudi policijskih postaj so predvsem prepoznavanje prednostnih zadev in iskanje rešitev za pospešitev reševanja zadev na področjih, na katerih se pojavljajo zaostanki (največji poudarek je dan gospodarski kriminaliteti in prikritim preiskovalnim ukrepom), v letu 2020 pa tudi problematiki prilagoditve delovnega procesa zaradi epidemije. Tožilstva sicer sledijo priporočilu, da se sestankov, ki so namenjeni strokovnim tematikam, če so izpolnjene ustrezne zdravstvene razmere, udeležuje širši krog tožilcev in zainteresiranih policistov. Namen tega ni le navajanje težav, ki jih ima policija pri preiskovanju zadeve, in zahtev, ki jih ima tožilstvo zaradi uspešnega izvajanja svojih pooblastil, ampak tudi v grajenju medsebojnega zaupanja. Posebej je treba omeniti aktivnosti državnih

tožilstev pri pripravi strokovnih mnenj in stališč glede obravnave posameznih kaznivih dejanj ter procesnih institutov (postopanje pri odkritju ilegalnih migrantov brez storilca kaznivega dejanja, izvedba nujnih preiskovalnih dejanj s tujci, možnosti izvajanja zaslišanj po videokonferencah, problematika prijav začasnih bivališč tujcev, obravnava kaznivih dejanj odvzema mladoletne osebe med epidemijo itd.).

Vrhovno državno tožilstvo je še naprej koordiniralo strokovno usklajevanje med policijo, FURS, SDT in okrožnimi državnimi tožilstvi na področju odrejanja in vodenja finančnih preiskav po ZOPNI ter pridobivanja podatkov, potrebnih za zavarovanje in odvzem protipravne premoženjske koristi. Vpeljani sistem sodelovanja med skrbniki finančnih preiskav na državnih tožilstvih, pomoči tožilcev s Civilno-finančnega oddelka SDT in koordinatorji pri policiji, upravičuje pričakovanja po povečanju števila odrejenih finančnih preiskav. Kljub temu so nekatere omejitve povezane z dejstvom, da obstajajo regijske razlike v stopnji dobičkonosnosti kriminalne dejavnosti.

Pojav novih oblik delikvence, ki ga omogoča tehnološki razvoj, družbene spremembe in spremembe kaznovalnega prava, zahtevajo stalno spremljanje občutljivega razmerja med učinkovitostjo pri odkrivanju, preiskovanju in pregonu kaznivih ravnanj ter učinkovito zaščito ustavno varovanega polja človekove zasebnosti in dostojanstva. V letu 2020 je VDT na pobudo policije obravnavano posamezna aktualna vprašanja varovanja privilegirane komunikacije osumljenca z odvetnikom pri zasegu listin v hišni preiskavi (222.a člen ZKP); vprašanje, od kdaj mora imeti oškodovanec iz tretjega odstavka 65. člena ZKP pooblaščenca; steka inkriminacije nasilja v družini in lahke telesne poškodbe (191. in 122. člen KZ-1); zaprosilo za usmerjanje v zvezi s prijavi sumov kaznivih dejanj širjenja nalezljivih bolezni; vprašanje kvalifikacije ponavljajočega pozivanja k smrti, ki se pojavljajo na socialnih omrežjih, kot kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva (297. člen KZ-1); problematiko obdelave in hrambe podatkov, zbranih s prikritimi preiskovalnimi ukrepi pri policiji (153. člen ZKP), vprašanje konflikta interesov pooblaščenec mladoletnih oškodovancev, ki v drugih postopkih zastopajo tudi enega od staršev.

Drugače kot v predhodnih letih v letu 2020 predstavniki MNZ niso podvzeli usklajevanja z VDT v okviru oblikovanja letnih usmeritev in obveznih navodil za pripravo načrta dela policije, ki jih izdaja Direktorat za policijo in druge varnostne naloge na MNZ. V stikih na najvišji ravni z MNZ in policijo je prevladalo prizadevanje po formalizaciji sodelovanja tožilcev in policistov v kazenskem postopku s spremembo Uredbe o sodelovanju.⁵ Tožilstvo je odklonilo zamisel o tem, da bi morala za usmerjanje tožilca veljati pretežno pisna oblika. V pestrosti življenjskih situacijah, s katerimi se srečuje praska, takšna ureditev ni uresničljiva oziroma smotrna. Poleg tega posega v temeljna razmerja odgovornosti med državnima organoma. Iz podobne premise – da je primerno in potrebno s predpisom opredeliti vse možne položaje – je izšla pobuda za spremembo Uredbe o ravnanju z drogami⁶ glede vprašanja predčasnega uničenja najdenih ali zaseženih prepovedanih drog. Tudi v tem primeru smo se postavili na stališče, da je treba odločitev zaupati osebi, ki zmore presojo vseh okoliščin konkretnega primera. Na poziv MNZ za izjasnitev je VDT podprlo predlog za aktivacijo 37.a člena Zakona o obrambi, ker bi sodelovanje vojske na meji precej pripomoglo pri obvladanju nelegalnih prehodov in zato k zmanjšanju števila kaznivih dejanj po 308. členu KZ-1, s tem pa dodatnih obremenitev državnih tožilcev in preostalih deležnikov – tudi policije. S tem ukrepom bi prav tako še učinkoviteje zagotavljali javno varnost v RS.

⁵ Uredba o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin (Uradni list RS, št. 83/10).

⁶ Uredba o načinu ravnanja z zaseženimi in odvzetimi prepovedanimi drogami (Uradni list RS, št. 48/07 in 63/09).

Naš predstavnik je v letu 2020 vodil Delovno skupino predstavnikov tožilstva, Ministrstva za notranje zadeve, policije, Ministrstva za pravosodje, Finančne uprave, Agencije za trg vrednostnih papirjev, Urada za preprečevanje pranja denarja in Komisije za preprečevanje korupcije, ki se ukvarja s spremljanjem izvajanja Uredbe o sodelovanju. Za tožilstvo je pomembno, da so vsi predstavniki organov izrazili podporo noveli ZKP v zvezi s spremembo 161. člena, po kateri bo obvezno obveščanje kvalificiranih ovaditeljev pred zavrženjem kazenske ovadbe, saj pričakujejo, da bodo navedene spremembe izboljšale komunikacijo in sodelovanje med organi, ki podajajo ovadbe in državnim tožilstvom. Na podlagi dolgoletnega spremljanja delovanja specializiranih preiskovalnih skupin (SPS) je delovna skupina sprejela smernice in priporočila za delovanje SPS. Delovna skupina je obravnavala tudi predlagane spremembe Uredbe o ravnanju z drogami in ocenila, da so nepotrebne in da ne bodo pripomogle k boljšemu delu policije in tožilstva v praksi. Podprla je prizadevanje za poenotenje metodologije statističnega spremljanja dela policije, tožilstva in sodišč v kazenskem postopku.

SODELOVANJE S SODIŠČI

Funkciji kazenskega pregona in sojenja morata biti zaradi zagotavljanja človekove pravice do nepristranskega sodišča ločeni, zato državno tožilstvo ne sme imeti v razmerju do sodišča večjega vpliva kot katerikoli drug subjekt, ki nastopa pred njim. Svoje pristojnosti lahko tožilci izvajajo samo v formalnem okviru postopka, ki jim daje enak položaj kot nasprotni stranki – obdolžencu. Navedeno ne pomeni, da se v odnosih med sodstvom in tožilstvi ne bi mogli urejati določeni splošni vidiki organizacije dela, ki prispevajo k boljšemu delovanju kazenskega pravosodja kot celote.

Vodstva tožilske in sodne uprave se z različno stopnjo uspeha dogovarjajo o načinu razpisovanja sodnih narokov, ki bi omogočal, da se naroka udeleži tožilec, ki je obravnaval zadevo, v kateri je določeno sodno dejanje. Praviloma je ohranitev identitete konkretnega nosilca vloge pregona (nosilca zadeve) v postopku mogoče doseči, kadar gre za zahtevnejše in odmevnejše ali priporne zadeve, kar pa še posebej velja za Specializirano državno tožilstvo oziroma njihove državne tožilce. Cilj usklajevanja s sodišči je tudi omejitev števila razpisanih narokov na dva do tri dni na teden, pri čemer bi bili te dni naroki razpisani za več zadev (t. im. skoncentrirano razpisovanje narokov) in medsebojnega dogovarjanja o reševanju starejših zadev.

SDT RS tudi za leto 2020 poroča o občasni težavi pri vlaganju predlogov za opravo nujnih preiskovalnih dejanj v predkazenskem postopku. SDT RS v tej fazi postopka zaradi nujnosti predloge vlaga na preiskovalne in kazenske oddelke krajevno pristojnih sodišč. Navedena praksa je skladno tudi z določbo 40.a člena Zakona o sodiščih, iz katere izhaja, da so specializirani oddelki pristojni le za opravo sodne preiskave in sojenje v zahtevnejših zadevah. Čeprav gre za izvedbo nujnih preiskovalnih dejanj, pa občasno nekatera sodišča nočejo odločati o predlogih z obrazložitvijo, da so za odločanje o vseh aktih, ki jih poda SDT RS, pristojni izključno specializirani oddelki, in predloge vrnejo na SDT RS. V teh primerih zoper odločitev sodišč državni tožilci SDT RS lahko sicer vložijo pritožbo, vendar navedeno še dodatno podaljša postopek v nujnih zadevah. Treba pa je posebej omeniti, da sodna praksa višjih sodišč glede pristojnosti specializiranih oddelkov ni enotna. V letu poročanja je SDT RS izdelalo analizo stvarne pristojnosti specializiranih oddelkov okrožnih sodišč pri višjih sodiščih v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj, v katerih obtožni akt vloži Specializirano državno tožilstvo RS, katero je posredovalo na VDT RS s pozivom k vzpostavitvi komunikacije z Vrhovnim sodiščem oziroma Ministrstvom za pravosodje z namenom sprejetja ustreznih rešitev. Navedena problematika stvarne pristojnosti je namreč nastala v najmanj 13 zadevah, v katerih je SDT RS na pristojno sodišče vložil tožilski akt.

Omenjene težave bi se lahko rešile z ustanovitvijo specializiranega sodišča za celotno območje Slovenije. Ustanovitev specializiranega sodišča bi imela velik pomen za SDT RS, saj bi se kazenske zadeve obravnavale hitreje, vzpostavila bi se tudi enotna sodna praksa, omogočila bi se tudi specializacija sodnikov. Odmevni primeri se tako ne bi obravnavali v lokalnem okolju, kar trenutno zagotovo zmanjšuje učinkovitost kazenskega postopka.

Z novelo ZKP-N pa je zakonodajalec uzakonil ravno nasprotno, in sicer je bil dodan 33.a člen ZKP, ki je uredil možnost, da specializirani oddelki sodišč zaradi preobremenjenosti zadeve, v katerih je tožilski akt vložilo SDT RS, na podlagi odločbe Vrhovnega sodišča odstopijo v reševanje drugim kazenskim oddelkom okrožnih sodišč. Gre za pomembno spremembo, ki lahko v praksi vpliva na organizacijo dela državnih tožilcev SDT RS, saj navedeni člen omogoča, da se naroki namesto na dosedanjih štirih specializiranih oddelkih (Ljubljana, Maribor, Celje, Koper) izvajajo na vseh okrožnih sodiščih v Sloveniji (Celje, Koper, Nova Gorica, Kranj, Krško, Ljubljana, Novo mesto, Maribor, Murska Sobota, Ptuj, Slovenj Gradec). Navedeno zagotovo ne omogoča učinkovitega sodnega postopka v primeru najzahtevnejših kaznivih dejanj, kjer so za obravnavo kaznivih dejanj potrebna specialna znanja na najvišji ravni, saj lahko zadeve iz pristojnosti SDT RS obravnavajo sodniki, ki so že zdaj obremenjeni s številnimi sojenji v zadevah, ki se po kompleksnosti in zahtevnosti ne morejo primerjati z zadevami SDT RS.

SODELOVANJE S CENTRI ZA SOCIALNO DELO

Tožilstva poudarjajo izjemen pomen sodelovanja s centri za socialno delo pri obravnavanju mladoletnih storilcev kaznivih dejanj in nasilju v družini. Kot opažajo nekatera tožilstva, je vključitev CSD včasih nujna že v primerih, ki se obravnavajo v dežurni službi. Poleg tega se na vseh tožilstvih tožilci z oddelkov za mladoletniško kriminaliteto ali tožilci, ki so specializirani za to področje, redno udeležujejo sestankov kriznih timov pri centrih za socialno delo, nekateri pa tudi aktivno sodelujejo s prispevki v okviru izobraževanj (ODT v Krškem, ODT v Kranju). Tožilstva sodelujejo tudi z Upravo za probacijo v postopkih odloženega pregona in pri izvedbi nalog določenih v sporazumih o priznanjih krivde.

SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI IN ORGANIZACIJAMI

Zaradi usklajevanja dela v konkretnih zadevah so imela tožilstva s finančnimi uradi, ker je bila razglašena epidemija, le občasne strokovne posvete. V nekaterih primerih se sodelovanje s FURS okrepi s specializirano preiskovalno skupino. Pomembno je dobro sodelovanje predvsem v zadevah, povezanih s finančno kriminaliteto in na področju ZOPNI, saj zagotavlja pomemben vir informacij, kadar gre za kazniva dejanja na škodo javnih financ in druga dejanja, kjer se pojavlja potreba po podatkih o premoženju, prihodkih in odhodkih določenega subjekta. Na zaprosilo FURS je Vrhovno državno tožilstvo pripravilo pravna stališča glede razlage zakonskih znakov kaznivih dejanj, ki jih FURS zaznava v okviru svojih pristojnosti – davčna zatajitev po 249. členu KZ-1, kršitev temeljnih pravic delavcev po 196. členu KZ-1, nedovoljeno prirejanje iger na srečo po 212. členu KZ-1, neupravičena uporaba tuje oznake ali modela po 233. členu KZ-1. FURS je udeležen tudi v sekciji SDT RS, ki se ukvarja s finančnim kriminalom.

Tožilstva prejemajo obvestila o sumljivih transakcijah z Urada za preprečevanje pranja denarja, ki lahko (če ima za to dovoljenje) pri tem posreduje tudi podatke, prejete od tuje finančne obveščevalne enote, kar je veliko hitrejše pridobivanje podatkov kot z zaprosili za mednarodno pomoč. Urad je lahko udeležen tudi v postopkih po ZOPNI.

Omeniti je treba uspešno sodelovanje z Ministrstvom za finance RS, Uradom za nadzor proračuna, Sektorjem za nadzor javnih financ. Urad za nadzor proračuna je namreč kontaktna točka za sodelovanje z OLAF (Office European de Lutte Anti-fraude), Urad za boj proti goljufijam na škodo finančnih sredstev EU. Za ta namen smo na VDT RS pripravili analizo, ki je pokazala, da se pred organi kazenske represije začnejo nov cikel preiskovanja, obtoževanja in sojenja v kazenskih zahtevah na škodo finančnih interesov EU. Glede na razmeroma ozko področje kazenskopravnega varstva, ki ga pokriva kaznivo dejanje goljufije na škodo EU, je mogoče trditi, da je obseg aktivnosti kazenskopravnega sistema, ki na leto obravnava povprečno približno od 70 do 80 oseb pred tožilstvom in sodiščem, ustrezen stopnji nevarnosti in razširjenosti tovrstne kriminalitete. V celotnem času spremljanja od leta 2015 sta bili obsojeni dve tretjini obdolžencev (skupno 62 oseb), kar je primerljivo z uspehom pregona v drugih kazenskih zadevah.

Pri nadzoru javne porabe Računsko sodišče RS odkriva dejstva, ki so lahko pomembna z vidika kazenskega pregona, kar velja na njihovih posebnih področjih delovanja tudi za sistemske regulatorje: Komisijo za preprečevanje korupcije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Javno agencijo RS za varstvo konkurence. Tožilstva sodelujejo tudi z upravnimi enotami, Ministrstvom za notranje zadeve in Ministrstvom za obrambo na področju določenih upravnih zadev. Posebni oddelek SDT RS sodeluje tudi z Vojaško policijo, Obveščevalno-varnostno službo Ministrstva za obrambo, Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo in Informacijskim pooblaščenecem v zvezi s kaznivimi dejanji zlorabe osebnih podatkov po 143. členu KZ-1, kadar so bili podani tudi znaki prekrška po Zakonu o varstvu osebnih podatkov.

5.2.2. PREVZEM PREGONA OD OŠKODOVANECV KOT TOŽILCEV

Primerov, v katerih so državni tožilci, potem ko so že zavrgli ovadbo, prevzeli pregon od oškodovancev kot tožilcev, je bilo v letu 2020 več kot v letih poprej, in sicer 16 (0 v letu 2019; 3 v letu 2018; 5 v letu 2017).

O prevzemih pregonov v letu 2020 poroča ODT v Ljubljani (9 primerov), ODT v Celju (5 primerov) in ODT v Mariboru (2 primera).

Glede na spremenljivost števila zadev v posameznih letih in glede na to, da gre za razmeroma majhne statistične vrednosti, je na podlagi tovrstnih podatkov mogoče sklepati, da imajo okrožna državna tožilstva ustrezna merila, ko se odločajo, ali bodo ta pravni institut uporabila ali ne, oziroma da so bile odločitve državnih tožilcev o zavrženju kazenskih ovadb tudi za oškodovance praviloma dovolj sprejemljive in prepričljive ter sami niso prevzeli pregona v takem primeru. Nedvomno pa so motivi, ki oškodovance pripeljejo do odločitve o prevzemu kazenskega pregona, tako kompleksni, da ne gre zgolj enoznačno govoriti o strinjanju z odločitvijo državnega tožilca.

Tabela 43 a: Prevzem pregona od oškodovanca s strani DT

OE	Prevzem pregona od oškodovanca s strani DT
ODT CE	5
ODT KK	0
ODT KP	0
ODT KR	0
ODT LJ	9
ODT MB	2
ODT MS	0

ODT NG	0
ODT NM	0
ODT PT	0
ODT SG	0
OPP	0
SDT	0
VDT	0
Skupaj	16
Povprečje ODT	1
Povprečje ODT SDT OPP	1

5.2.3. SODELOVANJE Z MEDSEBOJNIM OBVEŠČANJEM, USMERJANJEM DELA POLICISTOV TER DRUGIH PRISTOJNIH DRŽAVNIH ORGANOV IN INSTITUCIJ

SODELOVANJE S POLICIJO

Policija in državno tožilstvo zasledujeta skupen cilj, ki je v zagotavljanju občutka varnosti v družbi. Zadnji se ustvarja z zadostitvijo pričakovani družbe, da bodo vsa dejanja, ki so bila z zakonom prepoznana kot odklonska, odkrita, storilci ustrezno obravnavani in da bo dosežen sodni epilog. Na poti do uresničitve tega cilja pa ima vsak organ svojo zakonsko določeno vlogo. Policija je organ preiskovanja, katerega namen je odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, zaradi česar je kadrovske podkrepjen s številom zaposlenih in njihovo različno izobrazbo. Prav tako razpolaga z višjimi finančnimi sredstvi, boljšo logistiko in tehnično opremo ter ima dostop do večjega števila baz informacij na nacionalni in mednarodni ravni kot državno tožilstvo. Državno tožilstvo je na drugi strani organ pregona, katerega osnovna funkcija je odločanje o kazenskem pregonu, zato razpolaga z manjšimi kadrovske, finančnimi in tehničnimi resursi. Zaradi njunih dopolnjujočih se vlog organa ne delujeta vsak zase, temveč povezano v okviru določil ZKP in Uredbe.

Leto 2020 je bilo zaradi epidemije covid-19 posebno in je zahtevalo določene prilagoditve. Kljub temu je organoma z dodatnim angažmajem uspelo tudi v tem letu uspešno sodelovati pri izvajanju predkazenskega postopka in kazenskega pregona.

Sodelovanje je potekalo na več ravneh. V predkazenskem postopku so se policisti povečini še vedno neposredno obračali na državne tožilce, ki so jim usmeritve podali večinoma ustno, manj pa pisno. Tovrsten način usmerjanja predkazenskega postopka praksa namreč še vedno prepozna kot najhitrejšega in najučinkovitejšega. Na območju enega okrožnega državnega tožilstva je sodelovanje ob upoštevanju epidemioloških razmer potekalo tudi med kontaktnimi osebami policije in vodjo državnega tožilstva oziroma osebo, pooblaščen za komuniciranje s kontaktno osebo. Prav tako so se policisti in državni tožilci sestajali osebno na koordinacijskih sestankih, vendar je bilo teh kljub vsemu nekoliko manj oziroma so potekali v okrnjeni zasedbi. Zaradi posledic epidemije je bila okrnjena tudi možnost organizacije skupnih izobraževanj in usposabljanj, na katerih bi se izmenjale praktične izkušnje med policisti in državnimi tožilci, odpovedana oziroma prestavljena pa so bila tudi nekatera izmed tradicionalnih in načrtovanih srečanj vodilnih predstavnikov policijskih uprav oziroma postaj ter državnih tožilstev in določeni delovni sestanki, ki so bili predvideni za obravnavo specifičnih problematik.

Pri načinu sodelovanja je eden izmed odločilnih dejavnikov tudi velikost državnega tožilstva in policijske uprave ter vrsta kriminalitete v nekem kraju. Državni tožilci se pri zahtevnejših kaznivih dejanjih udeležujejo tudi ogleda kraja kaznivih dejanj in razgovorov, ki jih opravljajo kriminalisti v predkazenskem postopku. Najizrazitejša aktivnost kot ustno in pisno usmerjanje policije v predkazenskem postopku se je kazala v zadevah, kjer so se izvajali prikriti preiskovalni ukrepi, v katerih morajo biti državni tožilci na razpolago policiji 24 ur na dan in sedem dni v tednu.

Neprestana dosegljivost državnih tožilcev organu preiskovanja je bila prisotna tudi v najzahtevnejših zadevah gospodarskega in korupcijskega kriminala. Omenjeno kriminaliteto, ki zahteva specifičen pristop k preiskovanju, izmenjavo ugotovitev na dnevni ravni, konkretne in pravočasne usmeritve, vključevanje posameznih strokovnjakov, na primer finančne, bančne stroke že na začetku preiskovanja, je največkrat obravnavalo SDT RS. Pri obravnavi zahtevnih gospodarskih in korupcijskih kaznivih dejanj je nujna vključitev tudi drugih državnih organov (npr. Komisije za preprečevanje korupcije, Urada za preprečevanje pranja denarja, Računskega sodišča, Banke Slovenije itd.) Na podlagi pridobljenih izkušenj in specialnih znanj se sestavijo skupine preiskovalcev različnih profilov in znanj iz različnih državnih organov.

Navedene skupine delujejo v obliki specializiranih preiskovalnih skupin po 160.a členu ZKP. Člani specializiranih preiskovalnih skupin se ves čas preiskovanja na skupnih sestankih srečujejo le po potrebi, tako da zadev ne obravnavajo kontinuirano skozi daljše časovno obdobje. Za nizko število na novo ustanovljenih specializiranih preiskovalnih skupin so zagotovo vzrok tudi organizacijsko-tehnične ovire, ki onemogočajo delovanje vseh deležnikov na isti lokaciji.

V večini primerov pa pridobivanje dokazov poteka klasično, s pošiljanjem formalnih zaprosil. Zaradi znanih kadrovske težave policije se pojavljajo težave pri preiskovanju gospodarske in korupcijske kriminalitete v predkazenskem postopku, saj preverjanje kazenskih ovadb drugih ovaditeljev in preiskovanje naznanjenih kaznivih dejanj trajata predolgo, lahko tudi več let. Navedena problematika vpliva na celoten kazenski postopek, saj državni tožilci državnotožilske odločitve brez dokumentacije, ki je dokazno gradivo in ki jo v predkazenskem postopku pridobi policija, ne morejo sprejeti. V letu poročanja se je preiskovanje v predkazenskem postopku podaljšalo tudi zaradi omejenega dela policije kot posledice epidemije. Posamezna preiskovalna dejanja, ki bi lahko pomenila tveganje za prenos okužb, so se namreč izvajala v omejenem obsegu. Na tem mestu je treba izpostaviti tudi dejstvo, da v vseh zadevah SDT RS preiskovalnih dejanj ne izvaja NPU. Skladno z veljavno zakonodajo je namreč končna odločitev o tem, katere zadeve bo NPU prevzel v obravnavo, pridržana direktorju NPU, ki lahko zadevo odstopi v reševanje GPU ali posameznim SKP. Zato bi bilo treba razmisliti o zakonodajni ureditvi, ki bi NPU določala za obravnavo primerljivega kataloga kaznivih dejanj, kot ga ima SDT RS.

Sodelovanje med policijo in državnimi tožilstvi je specifično v postopkih, ki jih ureja ZOPNI, predvsem zaradi narave materije, ki jo zakon obravnava. Še vedno je zaznati prostor za izboljšave na področju hitrejše in številnejše identifikacije zadev, kjer bi bilo smiselno odrediti finančne preiskave, in to na strani vseh institucij, ki jih ZOPNI določa, kot tiste, ki lahko podajo predloge za finančne preiskave skladno z drugim odstavkom 10. člena ZOPNI (policija, FURS, Komisija za preprečevanje korupcije in Urad za preprečevanje pranja denarja).

Kljub vsem izpostavljenim težavam ocenjujemo sodelovanje s policijo v letu 2020 kot uspešno.

Poleg policije državna tožilstva največ sodelujejo s predstavniki FURS, ki je osrednji organ pri izvedbi finančnih preiskav, in Uradom za preprečevanje pranje denarja. Z zadnjim poteka usklajeno

sodelovanje pri obravnavi zadev, kjer obstoji sum kaznivega dejanja pranja denarja. Sodelovanje poteka tudi z Ministrstvom za pravosodje, pod njegov resor je uvrščeno tudi državno tožilstvo.

Leta 2020 je bilo sodelovanje na področju pregona gospodarskega in korupcijskega kriminala tvorno tudi z Računskim sodiščem, Agencijo za trg vrednostnih papirjev, Javno agencijo Republike Slovenije za varstvo konkurence, Komisijo za preprečevanje korupcije in Banko Slovenije, pri pregonu organiziranega kriminala ter specifičnih kaznivih dejanj pa tudi z Ministrstvom za obrambo, Vojaško policijo, centri za socialno delo, probacijsko službo, Zavodom za zaposlovanje, Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter inšpekcijskimi službami.

Poudariti gre predvsem sodelovanje s FURS, ki poleg zaznavanja in naznanjanja kaznivih dejanj z davčnega področja aktivno sodeluje tudi pri preiskovanju drugih kriminalnih ravnanj, najpomembnejšo vlogo pa ima tudi pri ugotavljanju premoženja nezakonitega izvora.

Za izboljšanje sodelovanja in komunikacije z drugimi državnimi organi so izjemnega pomena skupna izobraževanja in izmenjava strokovnih znanj. Predstavniki zgoraj navedenih državnih organov se tako udeležujejo seminarjev in izobraževanj, ki jih organizirajo državni tožilci. Prav tako se državni tožilci udeležujejo izobraževanj s področja financ, davkov, pranja denarja, boja proti korupciji. V letu 2020 so bila tudi tovrstna izobraževanja nekoliko okrnjena oziroma so potekala na daljavo po modernih informacijskih tehnologijah.

5.2.4. SODELOVANJE Z MEDNARODNIMI INSTITUCIJAMI NA PODROČJU ODKRIVANJA IN PREGONA

Članstvo v institucijah EU, Svetu Evrope in drugih mednarodnih organizacijah za državno tožilstvo prinaša tudi določene obveznosti in izvedbo različnih aktivnosti, pomembnih za delovanje državnega tožilstva. Tudi v letu 2020 so državni tožilci uspešno zastopali slovensko tožilstvo pred različnimi mednarodnimi institucijami. Svoje aktivnosti so izvajali tako v okviru dela na konkretnih zadevah kot tudi v primerih, kadar jih je na dogodke pod okriljem mednarodnih organizacij napotilo VDT RS.

EVROPSKA UNIJA

V letu 2020 se je nadaljevalo tesno sodelovanje VDT RS in Eurojusta, ki poleg podpore operativnemu delu posameznim tožilstvom obsega tudi zagotavljanje udeležbe na strokovnih sestankih v organizaciji Eurojusta.

Okrajni državni tožilec se je v novembru po spletu udeležil delavnice Eurojusta Nasilni desni ekstremizem in terorizem. Višja državna tožilka se je prav tako v novembru udeležila spletnih delavnic Online Piracy Workshop v organizaciji Eurojusta. Vrhovno državno tožilstvo RS sodeluje v projektu Eurojusta EuroMed Justice Programme. Projekt, namenjen praktikom, je osredotočen na krepitev sodelovanja v kazenskih zadevah med državami članicami EU in t. i. južnimi partnerskimi državami (Alžirija, Egipt, Izrael, Jordanija, Libanon, Libija, Maroko, Palestina, Sirija).

Glede na obveznosti iz evropskih predpisov, ki so vključene v ZDT-1, je generalni državni tožilec RS z obveznim splošnim navodilom ustanovil nacionalni sistem za usklajevanje dejavnosti Eurojusta in nacionalnih korespondentov Eurojusta. V okviru tega sistema delujejo kot kontaktne točke nacionalni korespondenti Eurojusta, nacionalni korespondent za vprašanja, povezana s pristojnostmi Evropskega

javnega tožilstva (v nadaljevanju besedila: EJT), nacionalni korespondent za področje terorizma, nacionalni korespondent Evropske pravosodne mreže, kontaktna točka Evropske mreže v zvezi z osebami, odgovornimi za genocid, hudodelstva zoper človečnost in vojna hudodelstva, kontaktni točki mreže skupnih preiskovalnih skupin, kontaktna točka mreže uradov za odvzem premoženjske koristi (ARO) in kontaktna točka mreže za boj proti korupciji. Del sistema za usklajevanje dejavnosti z Eurojustom so tudi predstavniki oziroma predstavnice Evropske pravosodne mreže za sodelovanje (EJN), ki jo sestavljajo tožilci iz vseh držav članic Evropske unije. V mreži imamo pet predstavnikov iz okrožnih državnih tožilstev in SDT RS, ki so aktivno vključeni v vse oblike delovanja EJN. Vsi predstavniki VDT RS so aktivno sodelovali na različnih srečanjih in opravljali druge naloge, vsakdo za svoje področje. VDT RS sodeluje v delovnem smislu, kadar se obravnavajo posamezni primeri, kot tudi na organiziranih izobraževanjih in drugih taktičnih in strateških sestankih teh mrež. Aktivnosti VDT RS na teh področjih so opisane v nadaljevanju.

Višja državna tožilka, ki deluje kot kontaktna točka Mreže za skupne preiskovalne skupine, se je v januarju udeležila sestanka na Eurojustu, namenjenemu pripravi novega primera za izobraževanja na temo skupnih preiskovalnih skupin, na katerih sodeluje kot ekspertka European Judicial Training Network (EJTN). Aktivno je sodelovala tudi pri projektu Mreže za skupne preiskovalne skupine na področju aktivnosti v zvezi z izobraževanjem za skupne preiskovalne skupine, in sicer kot »project manager« projektne skupine pri pripravi novega primera za izobraževanja tožilcev, sodnikov in policistov na področju skupnih preiskovalnih skupin. V novembru se je udeležila 16. letnega sestanka Mreže za skupne preiskovalne skupine, ki je bilo tokrat po videokonferenci. Glavna tema sestanka so bile rešitve za zahtevne skupne preiskovalne skupine – skupne preiskovalne skupine v digitalni dobi, del sestanka pa je bil namenjen projektom Mreže za skupne preiskovalne skupine. Kontaktna točka je nudila tudi pomoč tožilcem, ki so bili vključeni v skupne preiskovalne skupine in odgovarjala na zaprosila Sekretariata Mreže za skupne preiskovalne skupine.

Okrožni državni tožilec, ki je kontaktna točka Evropske mreže za preiskovanje in pregon genocida, hudodelstev zoper človečnost in vojnih hudodelstev (Genocide Network), se je novembra po videokonferenci udeležil 28. srečanja kontaktnih točk.

V letu 2020 ni bilo rednih sestankov kontaktnih točk Evropske mreže na sedežu v Haagu zaradi pandemije. Osrednja tema sestanka je bila predstavitev situacije v Libiji, seznanitev s podatki ter izmenjava izkušenj s področja preiskovanja mednarodnih hudodelstev in povezanih kaznivih dejanj v zvezi z oboroženimi konflikti v Libiji. Člani Evropske mreže so si na zaprtem delu izmenjali praktične izkušnje v zvezi s preiskovanjem in pregonom mednarodnih hudodelstev. Odločali so tudi o podelitvi statusov pridruženih članov posameznim organizacijam in prihodnjem delovanju Evropske mreže. Kot slovenska kontaktna točka se je v septembru udeležil bilateralne videokonference s Sekretariatom Evropske mreže, tam so si izmenjali aktualne podatke, pogovorili pa so se tudi o prihajajočem predsedovanju Slovenije. V okviru izvajanja nalog kontaktne točke je državni tožilec tudi v letu 2020 spremljal posamezne aktualne novosti v mednarodni sodni praksi, problematiko preiskovanja in pregona mednarodnih hudodelstev, o čemer točke seznanjajo Sekretariat Evropske mreže. Odgovarjal je na mednarodna zaprosila in vprašalnike na temo mednarodnih hudodelstev, kot so poročanja Sekretariatu, vprašalniki Eurojusta, vprašalnik Centra Simona Wiesenthala in zaprosila drugih kontaktnih točk.

Pomočnica nacionalnega predstavnika v Eurojustu in višji pravosodni svetovalec sta se v septembru udeležila videokonference Eurojusta na temo Evropskega pravosodnega protiterorističnega registra.

Videokonferenca je bila namenjena predstavitvi konkretnih rezultatov delovanja registra, deljenju izkušenj in dobrih praks med državami članicami ter razmisleku o nadaljnjem razvoju registra in skupnemu pristopu k vnosu in izmenjavi informacij v registru.

Okrožna državna tožilka se je v juniju in decembru udeležila dveh plenarnih zasedanj kontaktnih točk Mreže za kibernetiski kriminal. Teme prvega sestanka so bile čezmejna pomoč žrtvam kaznivih dejanj, zakonito prestrezanje komunikacij v 5G-omrežju in predstavitev zadeve Cepherus. Teme drugega sestanka pa so bile Drugi protokol k Budipeštanski konvenciji, predstavitev platforme SIRIUS, zakonit dostop do e-Dokazov in predstavitev dela podskupin EJCN. Kot članica podskupine za virtualne valute je okrožna državna tožilka sodelovala pri oblikovanju priročnika za preiskovanje kaznivih dejanj, povezanih z virtualnimi valutami.

Kontaktne točke EJM so se poleg svoje osnovne naloge, ki je pomoč tožilskim kolegom v konkretnih zadevah z mednarodnim elementom, udeleževale tudi srečanj in seminarjev, kjer so večkrat s svojimi prispevki na temo praktičnih izkušenj pri zagotavljanju mednarodne pravne pomoči tudi aktivno sodelovale. Državni tožilci so se udeležili treh sestankov EJM kontaktnih točk na nacionalni ravni, na katerih so obravnavali aktualne teme v zvezi z mednarodnim sodelovanjem, delovanjem Mreže med pandemijo in se seznanili s pomembnimi odločitvami sodišč in delovanjem v praksi. Tožilce na svojih matičnih tožilstvih so seznanjali z novostmi in omejitvami v zvezi z mednarodnim sodelovanjem zaradi pandemije covid-19 in jim svetovali o možnostih mednarodnega sodelovanja in uporabo posameznih institutov. Kontaktne točke EJM pripomorejo k aktivnemu posredovanju in vzpostavljanju neposrednih stikov s pristojnimi pravosodnimi organi v državah članicah Evropske unije še posebej v primerih, kjer je potrebno usklajeno pravosodno sodelovanje.

Okrožni državni tožilec, kontaktna točka EJM, se je septembra udeležil spletne konference »The European Arrest Warrant: Current Challenges and the Way Forward«, ki jo je organiziralo nemško predsedstvo Sveta EU. Okrožna državna tožilca, kontaktni točki EJM, sta decembra kot predavatelja sodelovala na spletni mednarodni konferenci Evropski preiskovalni nalog – praktični in teoretični izzivi, organizirani v okviru Pravne fakultete v Mariboru. Okrožna državna tožilca, kontaktna točka EJM, je decembra pripravila prispevek za Izobraževalne dneve državnih tožilcev z naslovom Kako lahko kontaktne točke EJM pomagajo državnim tožilcem v praksi.

Višja državna tožilca, ki je članica Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi, je sodelovala pri pripravi poročila o delu države na področju preprečevanja oziroma obravnave trgovine z ljudmi v Sloveniji za namene raziskave, ki jo pripravljajo za Evropski parlament – organizacija ECORYS.

VDT RS sodeluje tudi z Uradom Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO), kjer imamo predstavnika v Mreži tožilcev za intelektualno lastnino (EIPPN). Okrožni in okrajni državni tožilec sta se maja udeležila spletne mednarodne konference EIPPN, ki je bila organizirana v okviru EUIPO na temo Mednarodno pravosodno sodelovanje, kazniva dejanja, povezana s covid-19 in praktični primeri, povezani s kaznivimi dejanji s področja IPTV in intelektualne lastnine.

V 9. krogu vzajemnih ocenjevanj implementacije direktiv, ki poteka v okviru delovne skupine COPEN pri Svetu EU, je okrožna državna tožilca kot nacionalna strokovnjakinja aktivno sodelovala pri ocenjevanju implementacije petih direktiv s področja pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah v notranjo zakonodajo Zvezne republike Nemčije.

Predstavnica VDT RS se je januarja v Bruslju udeležila konference »Criminal Cross border Cooperation in Criminal justice«, ki je bila organizirana kot zaključni dogodek v okviru dveh evropskih projektov, EXEC in EVIDENCE2e-CODEX. Glavna tema konference je bila razvoj sistemov, ki so povezani z uredbo o e-Dokazih. Poudarki konference so bili na uporabi eCODEX, implementaciji projekta eEDES (e-Evidence Digital Exchange System – Sistem za elektronsko izmenjavo e-Dokazov) na ravni držav članic, vprašanju, kako zagotoviti prenos velikih elektronskih datotek (npr. elektronskih dokazov), predstavitvi usposabljanj, sodelovanju v okviru EJNI in vprašanju varstva osebnih podatkov.

VDT RS je aktivno sodelovalo tudi pri projektu vzpostavitve Evropskega javnega tožilca. Člani delovne skupine na VDT RS za pripravo podlag za delovanje Evropskega javnega tožilstva v Republiki Sloveniji so se udeleževali sestankov strokovne delovne skupine za EJT, kjer so govorili o trenutnem stanju v državah članicah v zvezi z vzpostavitvijo EJT (potrebe po kadrih, proračun za leto 2021, pogoji zaposlitve, razprava o delegiranem aktu glede osebnih podatkov, pripad zadev v državah članicah z namenom ocene pričakovanega začetnega pripada EJT in s tem povezanih potrebnih zaposlitev in dela operativnih stroškov). Slovenski predstavnik v Evropskem javnem tožilstvu je nastopil svojo funkcijo v juliju 2020. Ker je delovna skupina na Vrhovnem državnem tožilstvu RS za pripravo podlag za delovanje Evropskega javnega tožilstva v Republiki Sloveniji opravila delovne naloge, za katere je bila imenovana, je generalni državni tožilec 27. 10. 2020 izdal sklep o prenehanju delovne skupine. V novembru je Državnotožilski svet oblikoval predlog za imenovanje dveh evropskih delegiranih tožilcev in ga posredoval na Ministrstvo za pravosodje.

EUROJUST

Leto, na katero se nanaša to poročilo, je slovensko predstavništvo pri Eurojustu prvič zaključilo v polni sestavi, kot jo predvideva Uredba o Eurojustu. Predstavništvo so tako sestavljali: nacionalni predstavnik, namestnik nacionalnega predstavnika in pomočnica nacionalnega predstavnika. Administrativno delo predstavništva je urejala administrativna asistentka.

Poslanstvo predstavništva je bilo tudi v tem času razvijanje in nadgradnja aktivnosti pri omogočanju hitrega, učinkovitega in usklajenega pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, nanašajočih se na Slovenijo in še eno ali več držav članic oziroma na državo nečlanico.

Nacionalni predstavnik, ob njegovi odsotnosti pa tudi pomočnik nacionalnega predstavnika (ki je bil februarja imenovan za njegovega namestnika – v nadaljevanju: namestnik), sta se redno udeleževala srečanj kolegija in aktivno sodelovala tako v zadevah s področja operativnega dela kot upravljanja. Pomočnica nacionalnega predstavnika, ki je bila imenovana septembra, je naloge Eurojusta opravljala na stalnem delovnem mestu v Sloveniji, na Vrhovnem državnem tožilstvu RS.

Kot je to že ustaljena praksa, so na predstavništvu tudi v tem letu gostili kolege z dolgoročnih izobraževanj, ki jih je organiziral Evropski center za izobraževanje v pravosodju (EJTN). Zaradi omejitev, povezanih s covidom-19, so tokrat gostili le enega udeleženca. Strokovni sodelavec s sodišča je poleg pridobivanja znanja in izkušenj s svojim delom prispeval k uresničevanju nalog predstavništva.

Naloge Eurojusta so razdeljene na dve vsebinski področji. Prvo obsega operativno delo z obravnavanjem zadev in nanje nanašajočih se vprašanj, drugo pa izvajanje pristojnosti v okviru kolegija kot formalnega nosilca odločanja znotraj Eurojusta. Posledično je v teh dveh smereh potekalo tudi delo predstavništva. Delo na operativnem področju bo podrobneje predstavljeno v razdelku Mednarodna pravna pomoč.

V okviru strateških in upravnih nalog je treba posebej omeniti, da je novembra kolegij Eurojusta s tajnim glasovanjem nacionalnega predstavnika Slovenije izvolil za podpredsednika Eurojusta. Z nastopom te funkcije je nacionalni predstavnik poleg nalog, povezanih z zastopanjem te agencije, postal tudi član izvršnega obora Eurojusta. Gre za pomembno povečanje obsega dela, saj je izvršni odbor pristojen za sprejemanje upravnih odločitev za zagotovitev pravnega delovanja Eurojusta in skrbi za potrebno pripravljalo delo upravnega direktorja v zvezi z drugimi upravnimi zadevami, ki jih sprejme kolegij.

V obravnavanem času je bil nacionalni predstavnik ponovno izvoljen za predsednika Posvetovalne skupine za organizacijski razvoj. Gre za skupino, ki jo poleg predstavnikov kolegija sestavljajo tudi predsednik in oba podpredsednika Eurojusta ter administrativni direktor. Njen namen je zagotavljati pripravljenost organizacije na potrebne spremembe v hitro spreminjajočem se okolju ter izboljševanje organizacijske učinkovitosti in zmogljivosti. Za ta namen skupina pripravlja predloge, povezane s položajem Eurojusta v luči EU zakonodaje in razvoja politik v EU, ter spremlja odzive institucije na njih. V obravnavanem času so bile prednostne naloge navedene posvetovalne skupine predvsem:

- priprava amandmajev novega poslovnika Eurojusta, ki so omogočili izvedbo zasedanj kolegija na daljavo, vključno z izvedbo glasovanj in tajnih volitev;
- priprava akta o razdelitvi pristojnosti med kolegijem in izvršnim odborom, vključno z opredelitvijo notranjih poslovnih procesov;
- nadzor nad izvedbo organizacijskih in pravno formalnih priprav na ravni agencije po izteku prehodnega obdobja za izstop Združenega kraljestva – Velike Britanije in Severne Irske iz EU (brexit).

Nacionalni predstavnik je tudi v navedenem času sodeloval v Odboru za sodelovanje s partnerji, ki je odgovoren za vzpostavljanje stikov in razvoj odnosov s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami skladno s prioritetami Eurojusta. V tem okviru je bil tudi v tem obdobju odgovoren za naslednje aktivnosti z najpomembnejšimi partnerskimi institucijami oziroma agencijami v EU:

- Evropska komisija; udeležba na posvetih na visoki ravni o aktualnih izzivih na področju pravosodja in varnosti ter redni stiki z različnimi predstavniki Komisije na področju medsebojnih odnosov med obema organizacijama, organizacije in aktualnih zakonodajnih aktivnosti v EU;
- udeležba na rednih zasedanjih Stalnega odbora za operativno sodelovanje na področju notranje varnosti (COSI), ki skrbi za učinkovito operativno sodelovanje na področju notranjih varnostnih vprašanj EU;
- Evropski urad za preprečevanje goljufij (OLAF); krepitev medsebojnega sodelovanja, tako na ravni vodstev obeh organov kot na operativni ravni, z organizacijo rednih sestankov, videokonferenc ter izmenjavo operativnih podatkov. V navedenem obdobju je nacionalni predstavnik vodil organizacijo celodnevnega izobraževalnega dogodka za več kot sto preiskovalcev OLAF, ki je potekal po videopovezavi na daljavo in ki ga je tudi vodil;
- Evropska agencija za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA); kot član Eurojustovega odbora za informacijsko tehnologijo in kot kontaktna točka za to agencijo je nacionalni predstavnik vzdrževal stike na visoki ravni med obema agencijama, zlasti v luči priprav na izvedbo projekta EU Criminal Digital Justice, v katerem bosta obe agenciji pod okriljem Evropske komisije igrali ključno vlogo.

Namestnik nacionalnega predstavnika je v obravnavanem obdobju predsedoval Eurojustovi delovni podskupini za drogo, ki je praktikom svetovala pri uporabi mednarodnih pravnih instrumentov pri odkrivanju in pregonu težje čezmejne kriminalitete, povezane z neupravičenim prometom z drogami. Opravljal je tudi naloge podpredsednika delovne skupine za finančni in gospodarski kriminal, v kateri deluje že več let. Namestnik nacionalnega predstavnika je tudi kontaktna točka Europolu za strokovna vprašanja, povezana s prepovedano drogo heroin in problematiko ponarejanja denarja.

Pomočnica nacionalnega predstavnika, ki je bila imenovana v septembru obravnavanega leta, je naloge opravljala na stalnem delovnem mestu v Sloveniji. Na sedežu Vrhovnega državnega tožilstva RS je skrbela za nemoten dostop predstavnštva do domačih zbirk podatkov in učinkovito izmenjavo vseh potrebnih informacij tehnične narave med predstavnštvom in Vrhovnim državnim tožilstvom RS. Z decembrom je kot nacionalna korespondentka za Eurojust prevzela vodenje nacionalnega sistema za usklajevanje dejavnosti Eurojusta.

OECD

Višja državna tožilka, pooblaščenka za izvajanje aktivnosti z zvezi z OECD, se je v juniju in decembru udeležila Srečanja organov odkrivanja in preгона, katerega podpredsednica je. Ob obeh priložnostih je aktivno sodelovala kot moderatorica delavnic, organiziranih v sklopu srečanj. Dogodka sta bila izvedena po videokonferenci.

V letu 2020 je potekala četrta faza pregleda ocenjevanja Slovenije glede izvajanja OECD Konvencije o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju (OECD Konvencija), ki se izvaja v okviru Delovne skupine OECD za boj proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju (OECD WGB). V okviru pregleda je Vrhovno državno tožilstvo RS pripravilo odgovore, ki zadevajo področje tožilstva, na podroben vprašalnik, ki služi kot podlaga za potek ocenjevanja. V oktobru so predstavniki tožilstva sodelovali pri razgovorih z ocenjevalci na virtualnem obisku v okviru sekcij, namenjenim tožilstvu.

SVET EVROPE

VDT RS je bilo tudi v letu 2020 dejavno v okviru Sveta Evrope. Izpostavljamo sodelovanje v okviru ocenjevanja Moneyval, kjer se je državna tožilka, pooblaščenka za izvajanje aktivnosti na tem področju, na daljavo junija udeležila delovnega zasedanja Moneyvala in s predstavnikom VDT RS septembra tudi plenarnega zasedanja Moneyvala. Kot članica slovenske delegacije je skupaj s predstavnikom VDT RS sodelovala pri pripravi tretjega poročila o napredku Slovenije v okviru poglobljenega postopka poročanja (september 2020).

Za državne tožilce je zelo pomembno tudi delovanje Posvetovalnega sveta evropskih tožilcev (CCPE). V letu poročanja se je vrhovni državni tožilec udeležil virtualnega 15. plenarnega zasedanja Posvetovalnega sveta evropskih tožilcev (CCPE), na katerem je bilo sprejeto Mnenje št. 15 (2020) o vlogi tožilcev v izrednih razmerah, zlasti med pandemijo.

OBISKI IZ TUJINE

Del mednarodne aktivnosti VDT RS je usmerjen tudi v krepitev z najvišjimi tožilstvi tujih držav, tako članic EU kot tudi tretjih držav. Vendar je bila v letu zaradi pandemije covid-19 ta vrsta mednarodne dejavnosti VDT RS zelo okrnjena.

V januarju smo gostili evropsko glavno tožilko Lauro Kövesi. Srečala se je z generalnim državnim tožilcem in slovenskim predstavnikom v evropskem javnem tožilstvu. V ospredju obiska evropske glavne tožilke na Vrhovnem državnem tožilstvu RS so bili pogovori o pomembnejših zadevah v procesu vzpostavitve in delovanja EJT, med drugim prilagoditev nacionalne zakonodaje, ki bo evropskim tožilcem omogočala izvajanje njihovih pristojnosti, kot to določa Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva.

OBISKI V TUJINO

Zaradi pandemije covid-19 generalni državni tožilec v letu 2020 ni opravil nobenih uradnih obiskov v tujino.

PREOSTALE DEJAVNOSTI

Okrožna državna tožilka je maja sodelovala na sestanku članov skupine Kultura in pravičnost – pravosodje in praktiki ter je predstavila vsebino podpisanega sporazuma med VDT RS in Javno agencijo za civilno letalstvo ter pričakovanja tožilstva glede izvrševanja sporazuma v praksi.

V juliju se je okrajna državna tožilka udeležila spletnega seminarja »Freedom of Expression in Times of Pandemic« v organizaciji EJTN.

Okrajni državni tožilec se je v juliju udeležil 20. konference Zaveznitva proti trgovini z ljudmi, Končanje nekaznovanja: Doseganje pravice skozi pregon kaznivega dejanja trgovine z ljudmi, ki jo je organizirala Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) po spletu.

Vrhovno državno tožilstvo RS je v letu poročanja sodelovalo v projektu EU4JUSTICE. Projekt poteka v BiH in je namenjen izboljšanju elektronskega dostopa do kazenskih zadev preiskovalcev, tožilstva in sodišč ter se osredotoča na optimizacijo elektronskega delovnega procesa na relaciji policija in tožilstvo. Predstavniki Strokovno-informacijskega centra VDT RS so na virtualni delavnici v oktobru 2020 predstavili naš sistem vpisnikov.

Okrajni državni tožilec se je v oktobru po spletu udeležil konference OVSE Obravnavanje (naslavljanje) organiziranega kriminala skozi strateško partnerstvo.

Okrajna državna tožilka se je v oktobru udeležila spletnega usposabljanja na temo okoljske zakonodaje in kaznivih dejanj, povezanih z okoljem v okviru Europäische Rechtsakademie (ERA).

V oktobru se je okrajni državni tožilec udeležil spletnega seminarja »Publicity as a basic principle of the criminal procedure in the context of digital justice« v organizaciji EJTN.

Okrožni državni tožilec svetnik je v novembru aktivno sodeloval v projektu Severna Makedonija – pomoč pri približevanju EU v poglavju 24 – finančne preiskave. Bilateralno sodelovanje na področju izobraževanja z Republiko Makedonijo sicer traja že dve leti. Vsebina izobraževanja, ki je bilo po videokonferenci, je bila: finančno preiskovanje, postopki odvzemanja premoženja, mednarodno pravni okvir za področje finančnih preiskav in postopkov ugotavljanja premoženja, ki je lahko nezakonitega izvora, različni modeli, primerljive države na Balkanu, zakonska ureditev tega področja v Republiki Severni Makedoniji ter ureditev in praksa v Republiki Sloveniji.

V novembru se je okrajna državna tožilka udeležila digitalne konference »Police Expert Network on Missing Persons 2020« v organizaciji Ministrstva za notranje zadeve in AMBER Alert Europa.

Okrajni državni tožilec se je novembra udeležil spletnega seminarja »Online Judicial Cooperation in Criminal Matters« v organizaciji EJTN.

V decembru se je okrajna državna tožilka udeležila spletnega seminarja »Limitations of Fundamental Rights for the Elderly in Times of Pandemic« v organizaciji EJTN.

Okrajna državna tožilka in višji državni tožilec sta se v decembru udeležila izobraževanja iz področja okoljske kriminalitete »Fighting Environmental Crime (Waste and Wild life trafficking)« v organizaciji Ecole nationale della magistratura (ENM) iz Bordeauxa.

Okrajni državni tožilec se je decembra udeležil spletnega seminarja »Artificial Intelligence Implementation in the Crime Prevention, Investigation and Punishment (Criminal Justice)« v organizaciji EJTN.

Na podlagi poročila se lahko sklene, da mednarodne aktivnosti državnega tožilstva segajo na različna področja; poudarek je dan aktualnim temam in izzivom, pozornost pa se namenja tudi ohranjanju oziroma krepitvi prijateljskih in strokovnih stikov s tujimi tožilstvi. V aktivnosti redno vključujemo tudi državne tožilce z okrožnih državnih tožilstev in SDT RS, s čimer na mednarodni ravni zagotavljamo udeležbo in sodelovanje strokovnjakov, ki so dobro seznanjeni s težavami in izzivi v praksi, tako pa omogočamo seznanitev z novostmi in smernicami na različnih strokovnih področjih. Pridobljeno znanje in izkušnje kolegov iz tujine lahko precej olajšajo tožilsko delo.

5.2.5. MEDNARODNA PRAVNA POMOČ

Pravosodni organi vse pogosteje obravnavajo kazniva dejanja s čezmejnimi elementi, zaradi česar se razvija tudi pravno področje, ki ureja instrumente, postopke in interakcijo med različnimi organi različnih držav, s katerimi se poskušajo premostiti razlike v nacionalnih pravnih sistemih z namenom, da bi državni organi lahko izvrševali svoje temeljne funkcije. Pri mednarodni pravni pomoči gre za izvedbo določenega procesnega dejanja, za katero država prosilka uradno zaprosi tujo državo oziroma njen organ, ki je za izvedbo takšnega procesnega dejanja pristojen.

Postopek in pravne podlage za izvajanje mednarodne pravne pomoči so različne in precej številne; dvo- ali večstranske mednarodne pogodbe, pravni red Evropske unije in pa seveda nacionalna zakonodaja. Podlaga za mednarodno pravno pomoč in izvršitev mednarodnih pogodb v kazenskoopravnih zadevah v Republiki Sloveniji je določena v XXX. poglavju ZKP, kjer so urejene t. i. mala kazenskoopravna pomoč, izvršitev kazenske sodbe tujega sodišča in odstop in prevzem kazenskega pregona. V posebnem, XXXI. poglavju, pa je urejen postopek izročitve. Določbe zakona so subsidiarne narave in se uporabljajo le, če ni z mednarodno pogodbo in zakonom določeno drugače. Republika Slovenija je namreč zavezana na podlagi bilateralnih in multilateralnih pogodb, pri čemer je številne sklenila že nekdanja SFRJ, Slovenijo pa zavezujejo na podlagi notifikacije nasledstva sporazumov. Za države članice EU je mednarodna pravna pomoč urejena posebej in temelji na dveh osnovnih načelih, ki jih je podrobneje opredelila Lizbonska pogodba – na vzajemnem priznavanju sodnih odločb in približevanju zakonodaj na področju kazenskega materialnega prava. To velja za vse oblike mednarodne pravne pomoči. To področje je urejeno v Zakonu o sodelovanju v kazenskih zadevah med državami članicami EU (ZSKZDČEU-1).

Glede na poročila okrožnih državnih tožilstev je mednarodna pravna pomoč v letu 2020 večinoma potekala utečeno in brez večjih težav.

Mednarodna pravna pomoč obsega različne institute mednarodne pravne pomoči in instrumente mednarodnega sodelovanja (odstop kazenskega pregona, prevzem kazenskega pregona, izročitev, predaja, prenos izvršitve kazni, obravnavanje evropskega pripornega naloga in evropskega preiskovalnega naloga) kot tudi malo mednarodno pravno pomoč, pri čemer je seveda ravnanje tožilca različno glede na posamezen institut. Način postopanja državnega tožilca je odvisen tudi od faze postopka, procesnega dejanja, ki naj bi se opravilo, načina posredovanja zaprosila pa tudi od tega, ali je bila zaprosena država članica EU ali tretja država.

Najpogostejša je mala mednarodna kazenskopravna pomoč, ki obsega raznovrstna procesna dejanja, kot so na primer zaslišanje prič, vročitev vabila, odločb ali drugih pisanj, zaseg predmetov kaznivega dejanja, pojasnila o veljavni zakonodaji in podobno. Potekala je z različnimi državami tako v Evropski uniji kot tudi zunaj nje.

Zaživel je tudi institut evropski preiskovalni nalog (v nadaljevanju: EPN), ki se je izkazal kot zelo učinkovit način pridobivanja oziroma posredovanja dokazov iz tujine oziroma v tujino. Zaposila so se nanašala na posredovanje dokumentacije, pridobivanje podatkov o imetnikih bančnih računov, pridobivanje podatkov iz evidenc, izvedbo prikritih preiskovalnih ukrepov v tuji državi, zavarovanje podatkov na strežnikih in pridobitev prometnih podatkov ter zaslišanja. Tožilstva prejmejo tudi veliko EPN v izvršitev, ki jih v okviru njihovih pooblastil vselej izvršijo, če pa se nanašajo na pristojnost sodišča ali policije, pa jih posredujejo v izvršitev pristojnemu organu.

Omeniti je treba tudi institut evropskega naloga za prijetje in predajo, kjer so tožilstva vodila postopke kot izvršitveni pravosodni organ.

Državni tožilci najpogosteje pošiljajo zaprosila z namenom, da pridobijo dokaze, za katere se pričakuje, da bodo potrebni za izvedbo kazenskega postopka v Sloveniji. Zaradi različnih nacionalnih ureditev se lahko med državami razlikuje tudi način pridobitve dokazov, zaradi česar se njihova zakonitost pogosto na zahtevo obrambe posebej presoja pred slovenskimi sodišči. Da bi zagotovili kar največ možnosti za njihovo zakonitost, v teh primerih državni tožilci zaradi spoštovanja suverenosti zaprosene države lahko le opozorijo na predpisan način pridobivanja dokazov v slovenskem pravnem redu, ne morejo pa zahtevati, da zaprosena država dokaze pridobiva po naših predpisih. Glede na prakso, ki se je doslej oblikovala pred slovenskimi sodišči, bodo dokazi lahko uporabljeni in dopustni, če bodo ocenjeni, da so bili pridobljeni na način, ki ne odstopajo precej od pogojev, ki jih z vidika varstva človekovih temeljnih pravic predpisuje Ustava Republike Slovenije.

Državni tožilci so se z zaprosili za mednarodno pravno pomoč v konkretnih kazenskih zadevah praviloma obračali neposredno na pravosodne organe drugih držav. Kadar je šlo za izvršitev preiskovalnih ukrepov, ki jih odreja sodišče, pa so zaprosila podajali prek slovenskih sodišč. V določenih primerih med slovenskimi in tujimi pravosodnimi organi posreduje Ministrstvo za pravosodje, konkretnije Sektor za mednarodno pravno pomoč. Državni tožilci so svoja zaprosila posredovali po tej poti v zadevah, kjer so potrebovali pomoč tretje države.

Tekom predkazenskega postopka se podatki v sodelovanju s policijo pridobivajo tudi s pomočjo mednarodnih policijskih organizacij – INTERPOL in EUROPOL. Pri obravnavanju kaznivih dejanj na škodo Evropske unije državni tožilci sodelujejo tudi z Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF).

Kljub prizadevanjem EU, da bi postopke mednarodne pravne pomoči pospešili, je pridobivanje dokazov po klasični poti v nekaterih primerih še vedno dolgotrajno. Zaradi pospešitve postopkov poleg Eurojusta, ki pogosto tudi posreduje pri izvršitvi EPN, državni tožilci občasno uporabljajo evropske kontaktne točke Evropske pravosodne mreže (EJN), na katere se obračajo tako državni tožilci drugih evropskih držav, kadar potrebujejo pomoč pri izvršitvi zaprosila v Sloveniji oziroma nasvet glede slovenskega pravnega reda, kot tudi slovenski tožilci, kadar potrebujejo pomoč pri izvršitvi zaprosila v tujini. Kontaktne točke pomagajo pri sestavi zaprosil, evropskih preiskovalnih nalogih, evropskih nalogih za prijetje in predajo, iskanju pristojnih organov in pravnih podlag za pošiljanje zaprosil, oblikovanju predlogov za odreditev hišnih preiskav v tujini ter pri izvrševanju tujih evropskih preiskovalnih nalogov.

Okrožna državna tožilstva poročajo o povečanju števila zadev s kibernetiskim elementom, ki od tožilcev zahtevajo hitro ukrepanje, velikokrat pa gre za zadeve z mednarodnim elementom, kar predvideva tudi učinkovito mednarodno pravno pomoč. Po naravi stvari gre za zadeve, v katerih se pridobivajo elektronski dokazi, ki bodo pozneje uporabljeni v kazenskem postopku. Policija lahko določene podatke dobi sama neposredno, od določenih ponudnikov, za določeno vrsto podatkov pa je potreben predlog državnega tožilca in posledično izdaja odredbe na sodišču. Največkrat se za podatke zaproša ZDA, kar je pričakovano glede na to, da je tam večina ponudnikov telekomunikacijskih storitev.

Pri odločitvi o odstopu pregona tuji državi državni tožilec upošteva okoliščine, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da bo tuja država pregon zoper tujca lažje izvedla. Odstop pregona je vedno fakultativen. Tudi kadar tuja država predlaga, da pregon prevzame slovenski državni tožilec, je končna odločitev v diskreciji tožilca. V teh primerih so bili v praksi tudi v letu 2020 predlagani odstopi pregonov pogostejši kot prejeta zaprosila za prevzem pregona.

V zvezi z izročitvami državni tožilec v teh postopkih nima statusa stranke; vloga državnega tožilca v teh postopkih je, da štiti interese zaprosene države in je zato njegova vloga kot organa pregona omejena. Kljub temu pa je razlika med predvidenimi aktivnostmi tožilca po ZSKZDČEU-1 in ZKP, saj je vloga tožilca v postopku po prvem zakonu kljub vsemu nekoliko močnejša. V praksi tožilci v teh postopkih sodelujejo na narokih za zaslišanje oseb, ko se lahko izrečejo o prošnji za izročitev, lahko pa podajo tudi predlog, da se oseba pripre za čas trajanja postopka oziroma da se zoper njo odredijo drugi nadomestni ukrepi.

Iz poročila o delovanju Eurojusta je razvidno, da so omejitve, ki so jih prinesli ukrepi za zajezitev pandemije covid-19, močno zaznamovale poslovanje predstavništva v obravnavanem obdobju. Z uporabo sodobnih tehnologij (poslovanjem po e-pošti in uvedbo videokonferenčnih povezav) so se na Eurojustu hitro prilagodili novim razmeram in uporabnikom kljub številnim omejitvam zagotavljali tako rekoč nemoteno podporo pri operativnem delu. To velja tako v razmerju do domačih pravosodnih organov kot v razmerju do kolegov s predstavništev drugih držav članic (in držav nečlanic, s katerimi ima Eurojust vzpostavljene oblike sodelovanja). Med številnimi organizacijskimi in tehnološkimi rešitvami, s katerimi so zagotovili nemoteno operativno učinkovitost med pandemijo, je treba posebej omeniti uvedbo varnega videokonferenčnega sistema za izvedbo koordinacijskih sestankov.

V letu 2020 se je nadaljevalo gibanje rasti števila zadev, ki jih je obravnavalo slovensko predstavništvo. V primerjavi z 226 zadevami iz preteklega leta so jih letos obravnavali skupaj 257, kar pomeni povečanje za skoraj 14 %. Slovensko predstavništvo je od tega registriralo skupaj 208 zadev (več kot 30 % porast v primerjavi z letom poprej), v katerih so pristojni slovenski pravosodni organi svoja zaprosila naslovili na organe drugih držav, v nadaljnjih 49 zadevah pa je predstavništvo ponudilo podporo organom drugih držav, ki so iskali pomoč pri slovenskih pravosodnih organih. Vse navedene zadeve so

bile operativne narave in so poleg Slovenije večinoma vključevale še eno državo članico ali nečlanico. Na več držav se je nanašalo 20 % vseh zadev, v katerih je bila Slovenija država prosilka (35). To je opazen porast v primerjavi z letom poprej, ko je ta delež znašal 11 %, in priča o večji kompleksnosti zadev, v katerih je Eurojust slovenskim pravosodnim organom ponudil pomoč. Podpora Eurojusta je bila zaprosena tudi v 62 zadevah, nanašajočih se na 15 različnih držav nečlanic.

V strukturi najpogosteje obravnavanih kaznivih dejanj v zadevah, ki jih je registriralo slovensko predstavništvo, so kot posamezna vrsta kaznivih dejanj še vedno na prvem mestu goljufije, vključno s poslovnim in davčnimi ter s tem povezanimi drugimi kaznivimi dejanji (skupaj 78 zadev). Temu sledijo kazniva dejanja pranja denarja (21 zadev) ter organiziranega kriminala (18 zadev) in tihotapljenja prepovedanih drog (18 zadev).

Pomoč, za katero so bili zaproseni, so zagotavljali tako v zadevah, v katerih je potekal predkazenski postopek, kot tudi v zadevah, v katerih so potekale različne faze kazenskega postopka.

Od domačih pravosodnih organov so največ zaprosil predložila sodišča (skupaj 124 zadev). Med temi je daleč največji delež prispevalo Okrožno sodišče v Ljubljani (68 zadev). Državna tožilstva so predložila skupaj 84 zadev. Med temi gre največji delež Okrožnemu državnemu tožilstvu v Ljubljani (21 zadev) in Specializiranemu državnemu tožilstvu RS (18 zadev).

Število zadev, v katerih je bila Slovenija zaprosena za pomoč, je v obravnavanem obdobju upadlo. Nihanja v številu tovrstnih zadev so običajna, stalnica pa je, da je to število opazno manjše od števila zadev, v katerih Slovenija za pomoč zaproša. To priča o visoki stopnji zavzetosti in usposobljenosti slovenskih pravosodnih organov, ki mehanizme mednarodnega sodelovanja redno uporabljajo.

Predstavništvo je, poleg podpore pri pospeševanju in usklajevanju mednarodnega sodelovanja, kar je stalna in osrednja naloga Eurojusta, pravosodnim organom tudi svetovalo v smeri učinkovitega sodelovanja na področju medsebojne pravne pomoči. Državnim tožilstvom in sodiščem so posredovali podatke o povezanih postopkih in njihovi vsebini, osumljencih ter pravnih osebah, dokaze iz spisov drugih držav ter pravosodne odločitve. Ob daljši neodzivnosti zaprosenega organa so posredovali v smeri pospešitve izvršitev zaprosil za medsebojno pravno pomoč. Tovrstno podporo so zagotavljali tudi v primerih, ki so zahtevali hitro postopanje, in tako med drugim omogočili pravočasno zaslišanje prič, izvedbo zaslišanj s pomočjo videokonference, vročitev procesnih aktov in vabil, pridobitev bančnih podatkov ter začasno zavarovanje odvzema premoženjske koristi. Pri obravnavanju zaprosil so s ciljem iskanja najboljših možnosti za pravosodno sodelovanje zagotavljali tudi pojasnila tujih zakonodaj, kazenskih postopkov, zahtev za izvršitev zaprosil za medsebojno pravno pomoč in pogojev za opravo posameznih procesnih opravil.

Na prošnjo domačih organov je predstavništvo v okviru kolegija Eurojusta registriralo operativno strokovno temo o vprašanjih statusa državnih tožilcev v smislu predpisov o preprečevanju pranja denarja. Izsledki te teme so bili koristni za pripravo stališč do predlogov sprememb in dopolnitev domače zakonodaje s tega področja.

Organizacija in strokovna podpora koordinacijskim sestankom pravosodnih organov in organov odkrivanja iz držav članic in nečlanic je ena izmed najpomembnejših oblik pomoči, ki jo Eurojust nudi pravosodnim organom. V obravnavanem času so se slovenski pravosodni organi tako udeležili skupaj deset koordinacijskih sestankov, ki so vsi, z izjemo enega, bili na daljavo. Z uporabo Eurojustovih varnih videopovezav in tolmačenjem so predstavniki organov pregona iz različnih držav na teh sestankih

izmenjevali podatke in dokaze v povezanih zadevah, načrtovali usklajeno nadaljnje postopanje in sočasna preiskovalna dejanja, razpravljali o skupnih preiskovalnih skupinah, sporih o pristojnosti in rešitvah ter odločali o odstopih in prevzemih zadev.

Slovensko predstavništvo je v zahtevnih razmerah omejitev, povezanih s covidom-19, organiziralo kar sedem koordinacijskih sestankov (v primerjavi s štiri leto poprej) v zadevah, ki so bile bodisi obsežnejše bodisi zahtevnejše z vidika zagotavljanja učinkovitega pravosodnega sodelovanja ali pa oboje.

Sodelovali so tudi v koordinacijskem centru, v okviru katerega je potekala sočasna realizacija preiskovalnih ukrepov (hišne preiskave ter zasegi predmetov in premoženja) v skupaj desetih državah, zoper člane organizirane kriminalne združbe, ki se je ukvarjala z nezakonitim izkoriščanjem avtorskih pravic v velikem obsegu.

Vzpodbujanje ustanavljanja in delovanja skupnih preiskovalnih skupin (JIT) – izredno pomembne oblike pomoči, ki jo pristojnim pravosodnim organom pri preiskovanju in pregonu najzahtevnejših oblik čezmejne kriminalitete zagotavlja Eurojust, je bilo tudi v obravnavanem obdobju ena izmed prioritet predstavništva. Število skupnih preiskovalnih skupin se je v obravnavanem času ustalilo pri številu sedem (v primerjavi s skupaj osmimi takšnimi skupinami, ki so delovale v letu poprej). V določeni meri so na sklepanje novih skupnih preiskovalnih skupin vplivale tudi omejitve zaradi covid-19.

V letu 2020 je mednarodna pravna pomoč potekala utečeno, državni tožilci pa so pri svojem delu uporabljali različne institute, ki jim jih daje na voljo zakonodaja. Glede na porast kriminalitete z mednarodnim elementom je opaziti tudi porast mednarodnega sodelovanja, pri čemer pa je treba posebej omeniti, da je glede na številne pravne podlage (sprejete tako v okviru EU, Sveta Evrope, Združenih narodov ter OECD), ki zavezujejo Republiko Slovenijo, sodelovanje uspešno. Dodana vrednost so tudi neposredni kontakti med tožilstvi (še posebej iz sosednjih držav), ki so se vzpostavili na podlagi uspešnega sodelovanja v preteklih letih. K vzpostavitvi neposrednih stikov in aktivnemu sodelovanju pripomorejo tudi preostale dejavnosti državnih tožilcev na mednarodnem področju, predvsem sodelovanje v mednarodnih mrežah in institucijah.

5.2.6. MEDNARODNO (BILATERALNO) STROKOVNO SODELOVANJE IN IZOBRAŽEVANJA

Mednarodno strokovno sodelovanje in izobraževanje na državnih tožilstvih poteka pretežno v oblikah, ki so opisane v podpoglavju o sodelovanju z mednarodnimi institucijami na področju odkrivanja in preгона (5.2.4.). Mednarodno izobraževanje je bilo prav tako podvrženo razmeram pandemije, zato so se tožilci udeleževali virtualnih konferenc.

Razen že omenjenih oblik, ki jih usklajuje VDT RS, državni tožilci sodelujejo s kolegi iz drugih držav v okviru Evropske pravosodne mreže za sodelovanje (EJN) in na koordinacijskih sestankih v organizaciji Eurojusta.

Z letom 2018 je bil na VDT RS ukinjen Oddelek za mednarodno sodelovanje. Usklajevanje mednarodnih aktivnosti VDT RS je v celoti prešlo pod okrilje SIC. Zadnji je na podlagi drugega odstavka 205. člena ZDT-1 prevzel tudi odgovornost za del mednarodnih aktivnosti na področju premoženjskopравnih ukrepov z mednarodnim elementom. V drugi polovici leta 2020 je pristojnost usklajevanja mednarodnih aktivnosti Vrhovnega državnega tožilstva RS prešla na Urad generalnega državnega tožilca RS. Zadnji skrbi tudi za usklajevanje mednarodnih aktivnosti Vrhovnega državnega tožilstva RS, tako v odnosih z državnimi tožilstvi drugih držav kot tudi v okviru mednarodnih organizacij in

izpolnjevanjem obveznosti iz tega naslova. Za vodenje, usklajevanje in izvajanje aktivnosti na mednarodnem področju je določena višja državna tožilka. VDT RS opravlja veliko aktivnosti, ki so pomembne za vse tožilce in vsa tožilstva v državi. Teh aktivnosti ne opravljajo le vrhovni ali višji državni tožilci ter strokovni sodelavci na VDT RS, ampak tudi drugi tožilci in strokovni sodelavci, ki jih VDT RS določi za opravljanje nalog mednarodnega sodelovanja.

V okviru institucij EU poteka največ aktivnosti z Eurojustom. Ta intenzivno sodeluje z VDT RS, SDT RS ter z okrožnimi tožilstvi in tožilci.

Sodelovanje s slovenskimi državnimi tožilci in sodniki pri obravnavanju vprašanj, povezanih z mednarodnim sodelovanjem v kazenskih zadevah, je v tem času potekalo v znamenju ukrepov za zajezitev pandemije covid-19. Ad-hoc posveti so tako potekali po video- ali telefonski povezavi.

Nadaljevalo se je odlično sodelovanje predstavništva s kontaktnimi točkami evropske pravosodne mreže. V obravnavanem času je tudi to bilo na daljavo s komunikacijsko tehnologijo. Tako je bila zagotovljena redna udeležba predstavništva na sestankih kontaktnih točk, na katerih so bila na eni strani obravnavana praktična vprašanja mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, sočasno pa so bile predstavljene tudi novosti s tega področja.

Posebej je treba omeniti projekt preglednice (kompilacije) odgovorov držav članic EU o učinkih ukrepov za zajezitev pandemije covid-19 na mednarodno sodelovanje v kazenskih zadevah. Eurojust, slovenski člani evropske pravosodne mreže ter kolegi z Ministrstva za pravosodje RS so namreč skrbeli za ažuriranje informacij o ukrepih, ki so bili v tem času v veljavi v Sloveniji, in skrbeli za to, da je bila ažurirana preglednica vedno na voljo vsem praktikom, ki so se srečevali z mednarodnim sodelovanjem v teh razmerah.

V okviru Izobraževalnih tožilskih dni je nacionalni predstavnik državnim tožilcem in strokovnim sodelavcem na državnih tožilstvih predstavil novosti v mednarodnem sodelovanju v kazenskih zadevah, tako v organizacijskem kot tudi v vsebinskem smislu.

Na tem mestu poročamo tudi o dejavnosti kontaktne točke za zadeve mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah zaradi začasnega zavarovanja, zasega in odvzema predmetov in premoženjske koristi ter premoženja nezakonitega izvora (205. člen ZDT-1). Za opravljanja te naloge je v SIC dodeljen državni tožilec. Po zakonu v času dežurstva oziroma pripravljenosti naloge kontaktne točke opravlja vsakokratni dežurni državni tožilec SDT RS (a se navedeno v praksi ne izvaja). Pri kontaktni točki po Sklepu Sveta 2007/845/PNZ z dne 6. 12. 2007 ne gre za tipično tožilsko pristojnost.

Sklep Sveta 2007/845/PNZ o sodelovanju med uradi za odvzem premoženjske koristi držav članic na področju sledenja in identifikacije premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ali drugega premoženja, povezanega s kaznivimi dejanji, države članice zavezuje, da vsaka država članica ustanovi ali imenuje nacionalni urad za odvzem premoženjske koristi (ARO) ter hkrati kot točko za stike (kontaktno točko) imenuje največ dva urada za odvzem premoženjske koristi. Namen ustanovitve tovrstnih osrednjih točk za stike je čim lažja identifikacija, čim hitrejša sledenje premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, po vsej EU ter predvsem čim hitrejša izmenjava podatkov med državami članicami. Uradi za odvzem premoženjske koristi si na zaprosilo ali spontano izmenjujejo informacije in najboljše prakse, pri čemer mora izmenjava informacij potekati pod pogoji, določenimi v Okvirnem sklepu Sveta 2006/960/PNZ o poenostavitvi izmenjave informacij in obveščevalnih

podatkov med organi kazenskega pregona držav članic Evropske unije (t. i. švedska pobuda) ter v skladu z veljavnimi predpisi o varstvu podatkov.

Slovenija je Sklep Sveta 2007/845/PNZ zgolj delno implementirala, in sicer tako da je v okviru VDT RS vzpostavila (le) kontaktno točko, pri čemer je VDT RS tako v letih 2018 in 2019 kot tudi v letu 2020 večkrat opozarjalo na neizpolnjene obveznosti, ki izhajajo iz navedenega sklepa, in problematiko v zvezi z neustreznostjo obstoječe ureditve – v komunikaciji:

- z Ministrstvom za pravosodje;
- v Delovni skupini za spremljanje izvajanja Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin;
- v predlogu Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete v letih 2019–2023.

Navedeno je treba posebej omeniti, saj so bile države članice v sporočilu Komisije z naslovom Izvajanje strategije notranje varnosti EU pozvane, naj do leta 2014 ustanovijo urade za odvzem premoženjske koristi, ki bodo razpolagali s potrebnimi viri, imeli ustrezne pristojnosti in bodo ustrezno usposobljeni ter sposobni za izmenjavo informacij. Enaka zahteva izhaja iz poročila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu na podlagi člena 8 sklepa Sveta 2007/845/PNZ, kjer so bile države članice kritizirane zaradi neustanovitve uradov za odvzem premoženjske koristi, Komisija pa je v poročilu izrecno navedla, da od vseh držav članic, ki še niso izvedle Sklepa Sveta 2007/845/PNZ, pričakuje, da bodo to nemudoma storile.

Dodeljeni državni tožilec je redno opravljal naloge kontaktne točke ARO ter sodeloval pri delu organov oziroma institucij, ki obravnavajo to področje, in sicer v okviru mreže – t. i. urad(ov) za odvzem premoženjske koristi držav članic EU na področju sledenja in identifikacije premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ali drugega premoženja, povezanega s kaznivimi dejanji – ARO (Asset Recovery Office) in Camdenske mreže uradov za odvzem premoženjske koristi – CARIN (Camden Assets Recovery Inter – Agency Network).

V okviru zagotavljanja in izmenjave informacij ter obveščevalnih podatkov s pristojnimi organi kazenskega pregona drugih držav članic EU na podlagi zaprosil, se je v letu 2020 izpostavila problematika pri operativnem izvajanju nalog kontaktne točke ARO, in sicer neposredne komunikacije z ARO uradi drugih držav članic EU ter izvajanju pristojnosti ARO (kontaktne točke), kot jih določa Direktiva (EU) 2019/1153. Poleg dejstva, da je Republika Slovenija edina država članica EU, ki (še) ni vzpostavila t. i. ARO urada (ampak zgolj kontaktno točko), je Republika Slovenija tudi ena od le štirih držav članic EU (poleg Cipra, Malte in Romunije), ki ARO uradu (kontaktni točki) ni omogočila neposrednega dostopa do platforme za varno izmenjavo informacij (Secure Information Exchange Network Application – SIENA). SIENA je najsodobnejša platforma, ki ustreza komunikacijskim potrebam organov preiskovanja in pregona v EU. Vzpostavljena je v okviru Europolu, uporaba te pa je za varno izmenjavo informacij na voljo tudi ARO uradom.

Posledično na VDT RS opažamo, da je vedno več zahtev za informacije in obveščevalne podatke, ki so namenjeni (kontaktni točki) ARO v Sloveniji, poslanih preko platforme SIENA, ki tako prispejo do nacionalne enote Europolu v Sloveniji oziroma Sektorja za mednarodno policijsko sodelovanje, ne pa (tudi) direktno do kontaktne točke ARO. Na navedeno problematiko je VDT RS opozorilo Ministrstvo za pravosodje RS in ga pozvalo, da se v čim krajšem roku z Ministrstvom za notranje zadeve RS in

nacionalno enoto Europola dogovori za vzpostavitev neposrednega dostopa do platforme SIENA tudi v okviru kontaktne točke ARO pri VDT RS, zagotovi potrebna tehnična oziroma finančna sredstva ter sprejme vse potrebne ukrepe za izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz določb Direktive (EU) 2019/1153. VDT RS je pri nacionalni enoti Europola opravilo poizvedbo glede možnosti vzpostavitve neposrednega dostopa do platforme SIENA ter za Ministrstvo za pravosodje RS pridobilo tudi seznam tehnične opreme, ki jo je za ta namen treba zagotoviti. Do vzpostavitve neposrednega dostopa do platforme SIENA pri reševanju navedene problematike tekoče sodelujemo s policijo oziroma GPU.

V letu 2020 zaradi epidemioloških razmer ni bilo sklicev operativnih sej in rednih sestankov t. i. ARO platforme, ki se jih udeležujejo predstavniki ARO iz držav članic EU in tudi predstavniki sorodnih uradov oziroma organov iz nekaterih držav nečlanic (ki imajo status opazovalk/-e), medtem ko je letno srečanje mreže CARIN bilo po videokonferenci.

V letu 2019 je bila pod vodstvom Evropske komisije opravljena ocena učinkovitosti delovanja kontaktne točke urada za odvzem premoženjske koristi – ARO oziroma t. i. »peer review« kontaktne točke ARO v Sloveniji. Ocena oziroma poročilo je bilo prejeto v letu 2020, iz njega pa izhaja, da je delovanje (kontaktne točke) ARO Slovenija »stricto sensu« skladno z določbami Sklepa Sveta 2007/845/PNZ. Iz poročila tudi izhaja, da je bil Ministrstvu za pravosodje RS podan predlog za ustanovitev multidisciplinarne ARO, ki naj bi zaposloval osebje iz različnih institucij – s ciljem doseganja čim večje učinkovitosti –, vezano na naraščajoče število zaprosil ARO v okviru platforme SIENA.

Državnotožilski red (DTR) v 55. členu določa obveznost vodenja centralne evidence zadev, v katerih je predlagano oziroma odrejeno začasno zavarovanje, zaseg in odvzem predmetov in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ali zaradi njega, ter premoženja nezakonitega izvora. Doslej taka evidenca ni bila vzpostavljena, saj so se do vključno leta 2018 zbirali (le) podatki o višini protipravne premoženjske koristi v zadevah, v katerih so bila odrejena zavarovanja. VDT (SIC) je zato v letih 2018, 2019 in 2020 izvedel nadgradnjo informacijskega sistema državnega tožilstva, na podlagi katere je od leta 2019 urejeno vodenje evidence vseh (aktualnih) odrejenih začasnih zavarovanj zahtevkov za odvzem premoženjske koristi, zavarovanj odvzema premoženja nezakonitega izvora, začasno odvzetega premoženja in odvzetega premoženja, dodatno pa je zapisana tudi vrsta in ocenjena vrednost zavarovanega premoženja (krajše centralna evidenca zavarovanj in odvzema premoženja), kar bo odpravilo eno od večjih pomanjkljivosti glede vodenja statističnih podatkov, kot jih nalaga zakonodaja EU in ki so ključni za oceno rezultatov dela. V letu 2020 se je evidenca še dodatno nadgradila glede statističnega zapisovanja števila prejetih pobud od policije za podajo predloga za začasno zavarovanje.

V letu 2019 je SIC začel dejavnosti v zvezi odobritve šifrirne rešitve oziroma varne povezave za prenos tajnih podatkov med državnim tožilstvom in Eurojustom, ki jo je od VDT zahteval Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov. Projekt se je nadaljeval v letu 2020 in je vključeval nakup posebne strojne in programske opreme, ki bo v letu 2021 nameščena na vseh organizacijskih enotah državnega tožilstva kot tudi na slovenskem nacionalnem predstavništvu v Eurojustu.

5.3. AKTIVNOSTI NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA

5.3.1. IZOBRAŽEVANJE DRŽAVNIH TOŽILCEV IN DRŽAVNOTOŽILSKEGA OSEBJA

Izobraževanje državnih tožilcev in državnotožilskega osebja je tudi v letu 2020 potekalo s sodelovanjem Centra za izobraževanje v pravosodju, ki deluje kot organizacijska enota Ministrstva za pravosodje in

ima nosilno vlogo strokovnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja za potrebe državnih tožilcev kakor tudi državnotožilskega osebja. Okvirni program izobraževanja, ki ga Oddelek za izobraževanje in strokovni nadzor pri VDT RS vsako leto posebej pripravi in je nato predstavljen na seji Centra za izobraževanje, je bil vsebinsko prilagojen tudi izobraževanjem, ki so jih organizirale druge institucije.

Treba je izpostaviti, da je bilo zaradi epidemioloških razmer, pandemije covid-19, v letu 2020 večina izobraževanj odpovedanih, nekaj izvedenih na daljavo, nekaj pa prestavljenih.

Specializirano državno tožilstvo posebej poudarilo, da so se spletna izobraževanja razmahnila predvsem v drugem, jesenskem valu epidemije, ko so dobili opremo za izvedbo videokonferenc, dodatno nakupili kamere za izvedbo videokonferenc in videosestankov, s tem pa omogočali širšo izvedbo izobraževanj in hkrati zagotavljali varnostni protokol zaradi epidemije. Posebej omenjajo udeležbo na izobraževanjih na področjih bančništva, financ, trgovine z ljudmi, trgovine z mamili, organiziranega kriminala in gospodarskega prava.

Nedvomno je prav izobraževanje na vseh področjih, pomembnih za delo državnih tožilcev in tudi državnotožilskega osebja, ključnega pomena za njihovo dobro delo v praksi.

V zvezi z izobraževanjem na področju gospodarske kriminalitete, ki je bila tudi letos prioriteta v izobraževanju, je treba posebej omeniti Forum o finančni in gospodarski kriminaliteti, ki ga je v novembru 2020 organiziralo Društvo državnih tožilcev Slovenije v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju, dogodka pa se je tudi to leto udeležilo veliko državnih tožilcev pa tudi kazenskih sodnikov. Letos je zaradi že omenjenih epidemioloških razmer to izobraževanje potekalo na daljavo. Kot predavatelj je bil med drugimi vabljen strokovnjak iz tujine, in sicer okrožni sodnik sodišča Southwark Crown Court iz Anglije, Michael Hopmeier, ki je govoril o britanski izkušnji zasega in odvzema nezakonito pridobljenega premoženja. V okviru tega izobraževanja sta s prispevkoma sodelovala tudi vrhovni državni tožilec mag. Jože Kozina, in sicer z Izzivi gospodarskega kazenskega prava, ter vrhovni državni tožilec svetnik mag. Andrej Ferlinc Pomen motivov pri gospodarskih kaznivih dejanjih. Okrožna sodnica Okrožnega sodišča v Mariboru je izvedla predavanje o odvzemu premoženjske koristi.

Na tradicionalnem izobraževanju državnih tožilcev v decembru 2020, ki je osrednji tožilski izobraževalni dogodek in je tokrat potekal na daljavo, je Matej Sironič, svetovalec informacijskega pooblaščenca RS za varstvo osebnih podatkov, izvedel predavanje Varstvo osebnih podatkov in pravice posameznikov, dr. Katja Simončič pa predavanje Zelena kriminologija, ki ga je s konkretnimi primeri z naslovom (Ne)uspešnost pregona okoljskih kaznivih dejanj nadgradila Katarina Klepec z Vrhovnega državnega tožilstva. Erika Repovž, svetovalka za odnose z javnostmi na Vrhovnem državnem tožilstvu, je izvedla predavanje Lažne novice, dezinformacije in medijske manipulacije, prof. dr. Zvezdan Pirtošek pa je izobraževalne dneve sklenil s predavanjem Položaj in potrebe oseb z demenco.

Izobraževalna politika državnotožilske organizacije obsega tudi skrb za stalno izobraževanje državnotožilskega kadra, zato so bile tudi v letu 2020 organizirane delavnice z opisi kaznivih dejanj, ki so bile že v preteklosti prepoznane kot odlična pomoč za uspešno delo državnih tožilcev. Na delavnicah so udeleženci pripravljali osnutke državnotožilskih odločitev v zadevah splošne kriminalitete kot tudi v t. i. mladoletniških zadevah, nato pa so z vodji delavnic svoje izdelke pregledali, komentirali svoje odločitve in bili tako seznanjeni s svojimi napakami kot tudi pravilnimi rešitvami, tako s teoretičnega kot s praktičnega vidika.

Čez leto so se državni tožilci, strokovni sodelavci in drugo državnotožilsko osebje udeležili naslednjih izobraževanj, konferenc, seminarjev, posvetov in delavnic, na nekaterih so sodelovali tudi kot predavatelji:

- letna konferenca Bridging High-Tech and Victim Support Service on line,
- videokonferenca Commission online technical workshop on EPPO – EUROPOL cooperation,
- Ambitus project – spletni seminar (European network of prosecutors for the environment (ENPE) 2,
- letna konferenca Data protection and the law enforcement directive, challenges in transposition and compliance na daljavo,
- seminar Komunikacija v kriznih situacijah,
- Letna konferenca o Evropskem pravu varstva osebnih podatkov 2020 na daljavo,
- študijski obisk na Agenciji Evropske unije za temeljne pravice (FRA),
- Letna konferenca o Evropskem pravu varstva osebnih podatkov 2020,
- sodelovanje pri vzpostavitvi Hiše za otroke, EU projekt Promise 3 – prisostvovanje in svetovanje pri usposabljanju kriminalistov za opravljanje forenzičnega intervjuja,
- izpolnitev vprašalnika glede raziskave potreb pravosodnega osebja po izobraževanju o pravu EU za Center za izobraževanje v pravosodju,
- mednarodni simpozij Učinkovitost kratkotrajnih kazni odvzema prostosti na daljavo,
- Letno srečanje za zaposlene na vodstveni funkciji v pravosodju 2021,
- udeležba na enournih seminarjih na daljavo v organizaciji CIP,
- Nacionalna kriminološka konferenca,
- okrogla miza Sovražnost v besedi vodi k nasilju v dejanju. Ustavimo nasilje nad ženskami,
- posvetovanje Medicina, pravo in družba na daljavo,
- spletni posvet Hiša za otroke: zaključki javne in strokovne razprave o predlogu zakona,
- Etika pri ponovni uporabi podatkov v digitalni družbi,
- 10. posvet E-zlorabe otrok po internetu,
- 46. dnevi slovenskih pravnikov 2020,
- 15. dnevi prekrškovnega prava,
- 1. konferenca prava in informacijske varnosti,
- okrogla miza Predlog zakona o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v Hiši za otroke,
- 3. dnevi nepravdnega in izvršilnega prava,
- Izobraževalni tožilski dnevi 2020,
- tečaj nemškega jezika Goethe-Institut,
- šola za vodje uradov, kadrovsko-pravnih in finančno-računovodskih služb 2020,
- delavnice Opisi kaznivih dejanj,
- šola insolvenčnega prava 2020,
- strokovno usposabljanje za predsednike in direktorje sodišč ter vodje in direktorje državnih tožilstev 2020,
- moduli za pravosodno osebje in vprašalniki za spremljanje podatkov o udeležencih,
- 1. slovenska konferenca o digitalni forenziki vozil,
- delavnica Osebnostne spretnosti v timskih odnosih,
- XVIII. dnevi civilnega in gospodarskega prava,
- seminar za poravnalce v kazenskih zadevah,
- tečaji tujih jezikov za obdobje pomlad 2020, Upravna akademija
- seminar ISO 20228 – mednarodni standard o pravnem tolmačenju,

- okrogla miza O nestrpnosti,
- Izvršilna šola 2020,
- izobraževanje ilegalne migracije in
- Civilnopravna sodniška šola 2020.

Aktivnosti državnih tožilcev in Vrhovnega državnega tožilstva iz mednarodnega izobraževanja in strokovnega izobraževanja so predstavljene posebej, zato tukaj niso posebej omenjene.

Sklepno je ugotoviti, da je bilo v poročevalnem letu 2020 kljub neugodnim epidemiološkim razmeram in razglašeni pandemiji organizirano veliko število različnih izobraževanj za državne tožilce ter drugo državnotožilsko osebje, tudi za izboljšanje kompetenc posameznih profilov zaposlenih.

Udeležba na izobraževanjih je bila precejšnja še posebej na tistih, ki so bili organizirani na daljavo, v tujini pa je bila udeležba manjša, predvsem zaradi že omenjenih epidemioloških razmer. Državni tožilci in drugo državnotožilsko osebje pa so se izobraževanj, konferenc in drugih dogodkov udeleževali na daljavo, če so bili ti dogodki sploh izvedeni.

Državni tožilci kot tudi državnotožilsko osebje so tudi v letu 2020 na nekaterih izobraževanjih aktivno sodelovali tako organizacijsko kot s prispevki, sodelovali so tudi z znanstvenoraziskovalnimi institucijami, objavljali prispevke v znanstvenih revijah in pripravljali komentarje iz kazenskega prava.

6. DRŽAVNOTOŽILSKA IN PRAVOSODNA UPRAVA

6.1. UVODNO POJASNILO

Državnotožilska uprava obsega odločanje in druga opravila, s katerimi so na podlagi ZDT-1, DTR in drugih podzakonskih aktov zagotovljene razmere za redno, pravilno, vestno in učinkovito delovanje državnega tožilstva. Najbolj tipične zadeve državnotožilske uprave so določene v drugem odstavku 151. člena ZDT-1. Zadeve državnotožilske uprave so v pristojnosti vodij posameznih državnih tožilstev, generalnega direktorja oziroma direktorja.

Nadzor nad opravljanjem zadev državnotožilske uprave izvaja generalni državni tožilec, na posameznem državnem tožilstvu pa tudi vodja tožilstva. Tovrstni nadzor na državnih tožilstvih lahko izvaja tudi minister s pomočjo vodij državnih tožilstev ali neposredno po pravilih o pravosodnem nadzoru.

Zadeve pravosodne uprave so določene v 158. členu ZDT-1. Z zadevami pravosodne uprave se zagotavljajo splošni pogoji za uspešno izvajanje državnotožilske funkcije. Sem sodijo zlasti priprava zakonov in drugih predpisov s področja organizacije in poslovanja državnih tožilstev, skrb za izobraževanje in strokovno usposabljanje ter zagotavljanje kadrovskih, materialnih in tehničnih razmer. Zadeve pravosodne uprave so v pristojnosti ministrstva za pravosodje (13. člen ZDT-1).

6.2. PROBLEMATIKA S PODROČJA IZVAJANJA ZADEV DRŽAVNOTOŽILSKA IN PRAVOSODNE UPRAVE

Tudi v letu poročanja smo na VDT RS posebno pozornost namenili pravočasnosti poslovanja starejšim nerešenim zadevam in tudi drugim zadevam državnih tožilstev, ki so kot prednostne določene v Politiki pregona državnega tožilstva Republike Slovenije. S statističnimi podatki iz informacijskega sistema

vpisnikov državnega tožilstva smo preverjali pravočasnost reševanja zadev in opominjali na ažurnost poslovanja državnih tožilstev. Po vzpostavitvi spremljanja zadev, primernih za uporabo začasnega zavarovanja premoženjske koristi ali premoženja, je bila poudarjena skrb namenjena reševanju starejših nerešenih zadev po časovnih standardih iz Politike pregona: prekoračitev roka 90 dni od zadnje bremenitve državnega tožilca za sprejetje tožilske odločitve, prekoračitev enega leta od prejema zadeve brez vsebinske tožilske odločitve ter prekoračitev treh let od vložitve obtožnega akta na sodišče brez izdane zaključne sodne odločbe.

Spremljanje in poročanje o ažurnosti in pravočasnosti opravljanja državnotožilske službe izhaja iz samostojnosti tožilca, saj je prav posamezni državni tožilec, kot nosilec spisa, odgovoren za pravočasno reševanje zadev, ki so mu zaupana v delo. Vsi preostali ukrepi pa so ukrepi državnotožilske uprave, s katerimi vodja tožilstva ali oddelka spremlja in nadzira pravočasnost reševanja zadev. Gre za nadgradnjo sistema, ki temelji na samostojnosti in s tem tudi na odgovornosti posameznega državnega tožilca za pravočasno reševanje spisa, ki mu je zaupan v delo. To je skladno s Politiko pregona, v kateri je zapisano, da se mehanizmi notranjega nadzora izvajajo zadržano in pregledno. Tako je prav, da ti mehanizmi nesorazmerno ne obremenjujejo niti državnega tožilca niti vodje državnega tožilstva.

Na področju rednega in učinkovitega poslovanja državnih tožilstev smo spremljali izvedbo letnih programov dela posameznih državnih tožilstev in uresničevanje načrta izvajanja Politike pregona. Tako smo tudi leta 2020 na dveh skupnih sestankih po koncu prvega in drugega štirimesečnega časa z vodji državnih tožilstev obravnavali delo tožilstev ter sprejeli oziroma uskladili ukrepe, potrebne za izvedbo letnih programov dela.

V cilju večje učinkovitosti in pravočasnega reševanja zadev je tudi skrb za enakomerno obremenjenost državnih tožilstev. Tudi v letu 2020 smo redno spremljali in po potrebi pripravljali poročila o obremenjenosti (posameznih) državnih tožilstev s predlogi za izenačitev obremenjenosti.

Na začetku epidemije novega koronavirusa smo opozorili na nujnost, da državno tožilstvo tudi med izrednimi razmerami zagotavlja pravočasno opravljanje državnotožilske službe v dežurni službi pri (nujnih) preiskovalnih dejanjih in v zvezi s posebnimi preiskovalnimi ukrepi; skratka povsod tam, kjer se posega v človekove pravice in temeljne svoboščine. Posebej smo tudi opozorili na nujnost učinkovitega in prednostnega obravnavanja vseh zadev, ki kažejo na izkoriščanje, zlorabo ali nespoštovanje in neupoštevanje izrednih razmer, povezanih z epidemijo novega korona virusa.

Predlagali smo, kar se je tudi zgodilo, da v izrednih razmerah epidemije manj obremenjena državna tožilstva priskočijo na pomoč državnim tožilstvom, ki so bolj obremenjena ali ki so celo sočena s nesorazmerno povečanim obsegom neodložljivega, nujnega in prednostnega dela. Pri tem namreč morda prav ta državna tožilstva delujejo v razmerah zmanjšanega števila razpoložljivih državnih tožilk in tožilcev ter državnotožilskega osebja, tako da ne zmorejo sama učinkovito, pravočasno in kakovostno opraviti vsega zaupanega dela.

Na državnem tožilstvu so bili sprejeti varnostni ukrepi z namenom, da se čim bolj zagotovi družbeno odgovorno ravnanje in skrb za zdravje za preprečevanje širjenja virusne okužbe. Po razglasitvi epidemije je bilo na vseh državnih tožilstvih treba reorganizirati način dela s ciljem optimizacije dela, zagotavljanja učinkovitega delovanja s hkratnim upoštevanjem varovanja zdravja zaposlenih in drugih deležnikov. Državnim tožilcem in državnotožilskemu osebju je bilo velikokrat omogočeno delo od doma, zaradi zaprtja varstveno-izobraževalnih zavodov in neizvajanja javnega prevoza je določen delež zaposlenih bil odsoten z dela zaradi instituta višje sile. Zaradi nastalih okoliščin smo sprotno optimizirali

priprave za zastopanje nujnih in pripornih zadev, čim bolj se je državne tožilce dodeljevalo za zastopanje zadev, katerih nosilci so sami, kar je bilo s stališča porabe časa in poznavanja zadev optimalno.

Kot v preteklih letih tudi v letu poročanja državna tožilstva poudarjajo problematiko udeležbe na narokih pred sodišči. Še vedno namreč ni mogoče zagotoviti, da bi se državni tožilec lahko udeleževal obravnave v zadevah, v katerih je sprejel tožilske odločitve. Z večine državnih tožilcev sicer poročajo, da se jim s sodišči uspe uskladiti glede razpisovanja narokov vsaj za zahtevnejše zadeve, a to ne zadostuje za optimizacijo poslovanja državnega tožilstva. Državni tožilci po nepotrebnem porabijo preveč časa za priprave na obravnave v zadevah, v katerih je tožilske odločitve sprejel drug državni tožilec. Državni tožilci so z različnimi spremembami zakonodaje pridobili vedno več novih pristojnosti in zadalžitev, ki vse zahtevajo strokovni angažma in čas državnega tožilca. Povsem nepotrebno in skrajno potratno je zato večkratno študiranje zadeve, o kateri je tožilska odločitev že bila sprejeta, čemur bi se preprosto izognili tako, da bi državni tožilec pred sodiščem zastopal svoje zadeve. Zastopanja stališč državnega tožilstva, kadar se v isti zadevi posameznih narokov udeležujejo različni državni tožilci, je tudi strokovno oteženo in nikakor enako kakovostno, kot je v primeru, kadar državni tožilec sam zastopa zadevo, v kateri je sprejel tožilske odločitve.

V interesu učinkovitega kazenskega postopka, s tem pa tudi v javnem interesu, je navzočnost avtorja obtožnega akta na glavni obravnavi pred sodiščem, saj zgolj takšna udeležba zagotavlja kakovostno, učinkovito in polno sodelovanje državnega tožilca kot stranke v kazenskem postopku. Za ta namen je generalni državni tožilec že v letu 2018 s predsednikom Vrhovnega sodišča RS sklenil dogovor, po katerem je predsednik Vrhovnega sodišča RS vsem sodnikom v okviru sodne uprave naročil, da čim bolj, razen izjemoma, kadar ni mogoče najti druge rešitve, upoštevajo predloge državnih tožilcev in glavne obravnave razpisujejo tako, da bo zagotovljena navzočnost državnega tožilca, ki je avtor obtožnega akta.

V letu poročanja smo si pri resornih ministrstvih prizadevali za zagotovitev razmer za vzpostavitev okrepljenega sodelovanja za ustanovitev Evropskega javnega tožilstva (v nadaljnjem besedilu: EJT), njegovo poglobljeno poslanstvo bo boj proti kaznivim dejanjem, ki vplivajo na finančne interese Evropske unije. Republika Slovenija je s svojim pristopom k vzpostavitvi okrepljenega sodelovanja za ustanovitev EJT prevzela pomembno zavezo, da bo storila vse, da bo na mednarodni in nacionalni ravni omogočila izvajanje nalog EJT. Tako smo v letu 2020 sodelovali pri normativnem reševanju nerešenih vprašanj na področju kazenskega procesnega prava, prav tako pa smo intenzivirali vse aktivnosti za zagotovitev kadrovske, materialne, tehnične ter prostorske razmere za začetek delovanja evropskega tožilca in evropskih delegiranih tožilcev v okviru vzpostavitve EJT.

VDT RS je z namenom zagotavljanja ustrezne kadrovske zasedbe za uspešno in učinkovito izvajanje nalog EJT na pristojna ministrstva naslovilo predlog za nujno potrebno spremembo Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021 na način, da bo vzpostavljena ustrezna normativna podlaga, ki bo omogočala VDT RS (oziroma SDT RS, kamor bo EJT organizacijsko umeščeno) povečanje skupnega kadrovskega načrta za leti 2020 in 2021 (v letu 2020) za pet dodatnih zaposlitev. Zadnje je bilo uspešno realizirano s sprejetjem Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021 (ZIPRS2021-A), na podlagi katerega je VDT RS lahko povečalo skupni kadrovske načrt za leti 2020 in 2021 za pet dodatnih zaposlitev javnih uslužbencev za potrebe delovanja Evropskega javnega tožilstva.

V letu 2020 je pristojna institucija Evropske unije imenovala evropskega tožilca (predstavnika Republike Slovenije). V oktobru 2020 je bil objavljen javni poziv državnim tožilcem k vložitvi kandidatur za imenovanje dveh evropskih delegiranih tožilcev. Državnotožilski svet je v novembru 2020 posredoval Ministrstvu za pravosodje sklep, s katerim je predlagal imenovanje dveh kandidatov za evropska delegirana tožilca. Decembra 2020 je bila sprejeta novela ZKP-O, ki je uredila kazensko procesni položaj evropskega javnega tožilstva, ki sodijo v ta zakon zaradi izvajanja Uredbe EJT v Sloveniji.

Tudi leta 2020 smo nadaljevali pozorno spremljanje (predvidenih) sprememb v organizacijski strukturi sodišč in oddelkov sodišč, pa tudi pri nameravanih spremembah števila sodniških mest in pri prenosu večjega števila zadev z enega sodišča na drugo ter sprememb letnih razporedov dela sodišč prve stopnje, kar vse lahko vpliva na učinkovito delovanje in sodelovanje državnih tožilcev v postopkih pred sodišči.

V okviru zagotavljanja in izmenjave informacij ter obveščevalnih podatkov s pristojnimi organi kazenskega pregona drugih držav članic EU na podlagi zaprosil se je v letu 2020 posebej omenjala problematika pri operativnem izvajanju nalog kontaktne točke ARO, in sicer neposredne komunikacije z uradi ARO drugih držav članic EU ter izvajanju pristojnosti (kontaktne točke) ARO, kot jih določa Direktiva (EU) 2019/1153. Poleg dejstva, da je Republika Slovenija edina država članica EU, ki (še) ni vzpostavila t. i. urada ARO (ampak zgolj kontaktno točko), je Republika Slovenija tudi ena od le štirih držav članic EU (poleg Cipra, Malte in Romunije), ki uradu ARO (kontaktni točki) ni omogočila neposrednega dostopa do platforme za varno izmenjavo informacij (Secure Information Exchange Network Application – SIENA). SIENA je najsodobnejša platforma, ki ustreza komunikacijskim potrebam organov preiskovanja in pregona v EU. Vzpostavljena je v okviru Europola, uporaba te pa je za varno izmenjavo informacij na voljo tudi uradom ARO.

Zelo pomemben korak v posodobitvi informacijske opreme je bil v letu 2020 storjen z začetkom izvajanja centralizacije strežniške opreme. Iztrošeno strežniško opremo, ki je bila nameščena na okrožnih državnih tožilstvih in zunanjih oddelkih, smo zamenjali s centralnim strežnikom, ki je nameščen v prostorih Ministrstva za javno upravo. Do konca leta je bila ob sodelovanju SIC izvedena centralizacija strežniške opreme na devetih državnih tožilstvih z njihovimi zunanjimi oddelki, v letu 2021 pa bo izvedena centralizacija še preostalih državnih tožilstev.

Sredi marca 2020 je bila v Sloveniji razglašena epidemija virusne nalezljive bolezni covid-19. Skladno s priporočili za omejevanje in preprečevanje širjenja bolezni so bili sprejeti številni ukrepi, med katerimi je bil eden najpomembnejših tudi odreditev dela od doma za delovna mesta, kjer delovni proces to omogoča. Zaradi odreditve dela od doma je SIC poskrbel, da je bil za zaposlene, ki pri delu potrebujejo oddaljen dostop do informacijskega sistema državnega tožilstva, ta urejen. Dodaten izziv za nemoteno opravljanje dela med epidemijo je bila vzpostavitev videokonferenčnega sistema – sprejeta je bila odločitev, da je za notranjo komunikacijo za organizacijo, kot je državno tožilstvo, najprimernejša rešitev Microsoft Teams, saj to orodje poleg videokonferenčnih klicev ponuja tudi orodja za sodelovanje in neposredno komunikacijo med zaključenimi skupinami uporabnikov. Z rešitvami MS Teams so bili tako med trajanjem epidemije izvedeni številni sestanki, med katerimi je treba omeniti kolegije vodij tožilstev z generalnim državnim tožilcem in redne dnevne koordinacijske sestanke na tožilstvih in notranjih organizacijskih enotah.

Osrednji del državnotožilske informatizacije so vpisniki, ki so osnovno delovno orodje tožilstva, saj se v njih vodijo vse evidence in podatki, potrebni za uspešno opravljanje tožilskega dela. V vpisnikih je omogočena povezava s policijo, iz vpisnika je mogoče opravljati tudi poizvedbe v eCRP, URSIKS, CKE,

KDD in ZSSS. Konec leta je bil izveden razvoj povezave za prenos vseh dokumentov, ki jih ima Policija v digitalni obliki, s policije na tožilstva. V produkcijo bo rešitev dana na začetku leta 2021. V vpisniku se vsak dan osvežujejo tudi podatki v tabelah, ki so v pomoč preverjanju izvajanja Politike pregona generalnega državnega tožilca, tabele, ki so vodjem tožilcev v pomoč pri preverjanju izpolnjevanja programov dela, in podatki, ki jih vodje lahko uporabljajo pri sprejemanju odločitev v zvezi z državnotožilsko upravo.

Začeli smo vzpostavitev prenovljenega podatkovnega skladišča. To je zajemalo v prvi vrsti zbiranje celovitega seznama obstoječih poročil, do katerih lahko dostopamo tako po Vpisnikih kot tudi skupnih diskovih ter poročilih na zahtevo oziroma po periodičnih poročilih, ki jih zaposlenim pošiljamo po elektronski pošti. Zbranim poročilom smo določili prioriteto, pri čemer smo začeli analiziranje poročil iz letnega poročila. V okviru priprave dokumentacije za posamezna poročila je začela nastajati tudi metodologija zajema statističnih podatkov, ki zajema definicije osnovnih podatkov, določa pravila štetja teh podatkov, ter določa pravila za nadomeščanje manjkajočih podatkov iz vira zajema in na koncu agregacijo teh podatkov v poročila.

Generalni državni tožilec RS je v letu 2020 sprejel Strategijo digitalne transformacije državnega tožilstva v letih 2020–2025. Osnovni namen strategije je v določitvi strateških usmeritev in standardov na področju informacijske podpore poslovanju državnih tožilcev. Strategija opredeljuje zagotavljanje podatkovnih virov za državno tožilstvo in organe pravosodnega sistema ter ponujanje informacijskih storitev za uporabnike storitev državnih tožilcev.

V letu poročanja smo skrbeli za javnost svojega dela z rednimi in doslednimi odnosi z mediji (sporočila za javnost, izjave, komentarji) ter po spletni strani državnih tožilcev. Tudi v letu 2020 smo na spletnih straneh objavljali statistične podatke, ki zajemajo zadnja tri leta in omogočajo primerjavo tekočega leta z enakim časom preteklega leta. Iz podatkov, ki so predstavljeni v grafični obliki, je razvidno gibanje števila prejetih ovadb, sprejetih odločitev, sodb, kazenskih sankcij in število zadev odstopljenih v postopek odloženega pregona in poravnavanja. Objavljene podatke osvežujemo vsake tri mesece.

Na državnem tožilstvu smo tudi v preteklem letu izdali interno tožilsko glasilo Tožilska obvestila, ki z objavljenimi prispevki avtorjev pripomore k pravni ustvarjalnosti ter spodbuja večji pretok idej in izmenjavo dobrih praks.

VDT RS si je tudi v poročevalnem letu aktivno prizadevalo zagotavljati visoko raven varstva osebnih podatkov. Ključno vlogo pri tem je imela pooblaščenca oseba za varstvo osebnih podatkov (v nadaljevanju: pooblaščenca oseba), ki je imenovana na VDT RS ter opravlja naloge pooblaščenca osebe tudi za vsa okrožna državna tožilstva v državi, SDT RS in za DTS.

Pooblaščenca oseba je v sklopu svojega delovanja skrbela za vzpostavitev skladnosti poslovanja z veljavnimi določbami, ki urejajo varstvo osebnih podatkov, tako s sprotnim obveščanjem kot pojasnjevanjem novosti. Z vključenostjo v procese obdelave osebnih podatkov je pomagala in svetovala pri izvajanju bistvenih zavez iz Splošne uredbe o varstvu podatkov, kot so: načela obdelave, pravice posameznikov, vgrajeno in privzeto varstvo osebnih podatkov, varnost obdelave (organizacijski in tehnični postopki, ukrepi za varnost podatkov) ter obveščanje o kršitvah varstva osebnih podatkov. Prav tako je v poročevalnem letu za državna tožilstva pripravila številna mnenja in priporočila ter odgovarjala na različna vprašanja s področja varstva in obdelave osebnih podatkov, ki jih je prejemale od državnih tožilcev in javnih uslužbencev iz celotne državnotožilske organizacije. Če naštejemo le nekatera: priporočila za državne tožilce in javne uslužbence glede pravice do vpogledov v osebne

podatke v informacijskem sistemu Vpisnik; priporočila glede varstva osebnih podatkov pri delu od doma, posredovanja (e)kopij listin iz državnotožilskih spisov na podlagi zahtev zavarovalnic; pojasnila in mnenje glede vpogledovanja v državnotožilski spis, mnenje glede zahteve po 13. členu Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja; mnenja in priporočila glede varstva osebnih podatkov pri oblikovanju odgovorov na posamezna novinarska vprašanja. S tovrstnimi priporočili in mnenji se zagotavlja poenoteno izvajanje veljavne ureditve varstva osebnih podatkov pri obdelavah na vseh državnih tožilstvih. Pooblaščenca oseba je svetovala tudi pri projektu centralizacije strežnikov državnih tožilstev ter v tem sklopu med drugim pripravila pogodbeno dokumentacijo, nanašajočo se na obdelavo in varstvo osebnih podatkov.

V okviru spremljanja skladnosti izvajanja zakonskih dolžnosti, analiziranja in preverjanja skladnosti dokumentacije, spremljanja skladnosti glede zakonitosti uporabe in dostopa do podatkov, ustreznosti varnostnih ukrepov ter spremljanja spoštovanja področnih ureditev je bil skladno z letnim načrtom izveden celovit pregled ustreznosti in učinkovitosti postopkov in ukrepov za varovanje osebnih podatkov na Okrožnem državnem tožilstvu v Ljubljani. Pregled je bil zaključen s poročilom, v katerem so bile navedene vse ugotovitve pregleda in dana priporočila v zvezi z njimi. Prav tako je bil v poročevalnem letu predviden pregled postopkov in ukrepov za varovanje osebnih podatkov na Okrožnem državnem tožilstvu v Celju, vendar ga ni bilo mogoče opraviti zaradi objektivnih razlogov. Pregled se bo nadaljeval, ko bodo razlogi prekinitve prenehali.

Z namenom ozaveščanja o varstvu osebnih podatkov pri delu državnih tožilcev in javnih uslužbencev, zaposlenih na državnih tožilstvih, je pooblaščenca oseba v poročevalnem letu izvedla tudi izobraževanja oziroma usposabljanja ter pripravila posamezne prispevke za Tožilska obvestila. Predvidenih je bilo sicer več aktivnosti, vendar jih je zaradi epidemioloških razmer kar nekaj odpadlo. Kljub temu je bil dvakrat izveden modul Državnotožilski red in poslovanje državnega tožilstva, Dostop do informacij javnega značaja in osebnih podatkov, pripravljeno e-izobraževanje v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju, namenjeno predvsem na novo zaposlenim na državnih tožilstvih. Prav tako je bilo v okviru strokovnega usposabljanja za predsednike in direktorje ter vodje in direktorje državnih tožilstev izvedeno izobraževanje na temo Državno tožilstvo in obveščanje javnosti.

Na zadnji dan v poročevalnem letu je stopil v veljavo Zakon o varstvu osebnih podatkov na področju obravnavanja kaznivih dejanj (Uradni list RS, št. 177/20), s katerim se je v pravni red Republike Slovenije prenesla Direktiva (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ (t. i. Policijska direktiva). Za namene seznanitve državnih tožilstev je pooblaščenca oseba za varstvo osebnih podatkov pripravila obvestilo o sprejetju, ki je vključevalo seznanitev z bistvenimi novostmi in dolžnostmi državnih tožilstev. Prav tako so bili s sprejetim zakonom usklajeni interni akti VDT RS ter posodobljen razdelek Varstvo osebnih podatkov na spletni strani državnega tožilstva.

V poročevalnem letu je bila na podlagi 37. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov imenovana tudi namestnica pooblaščenca osebe za varstvo osebnih podatkov (v nadaljevanju: namestnica), ki opravlja v pooblastilu določene naloge pooblaščenca osebe za celotno državnotožilsko organizacijo. Kot pooblaščenca oseba za varstvo osebnih podatkov ima tudi namestnica ključno vlogo pri spodbujanju kulture varstva osebnih podatkov in pomaga izvajati bistvene elemente Splošne uredbe.

V skladu s priporočili Informacijskega pooblaščenca RS pooblaščenca oseba v poročevalnem letu pripravi letni načrt dela, v katerem določi cilje, procese in naloge za naslednje leto. Ker bo v letu 2021 namestnica v polnem obsegu nadomeščala pooblaščenca osebo za varstvo osebnih podatkov, je zaradi transparentnosti nalog namestnica pripravila letni načrt dela, ki vsebuje področje načrtovanih aktivnosti, konkretne naloge in časovnice, v okviru katerih bodo načrtovane aktivnosti izpolnjene.

Na VDT RS se namreč zavedamo, da le sistemske rešitve ne morejo zagotoviti popolnega varstva in varnosti osebnih podatkov, ampak da je tudi vsak zaposleni, ki obdeluje osebne podatke, enako pomemben člen pri zagotavljanju ustrezne ravni varstva osebnih podatkov kot sistem sam. Za doseganje tega cilja je treba tudi v prihodnje izvajati preventivne varnostne ukrepe in dvigovati raven znanja in zavedanja pomena varstva osebnih podatkov pri vseh zaposlenih, ki v okviru svojih delovnih nalog obdelujejo osebne podatke.

Razvojne aktivnosti VDT RS so se kljub epidemiološki situaciji nadaljevale vse leto 2020. Aktivnosti, ki so bile načrtovane v živo, so se prenesle na splet. Reorganizacija vseh načrtovanih aktivnosti je za sabo potegnila veliko usklajevanja in nujnih tehničnih prilagoditev. Skladno s Strategijo razvoja državnega tožilstva 2019–2023 (v nadaljevanju Strategija) in sovpadajočega Akcijskega načrta smo v marcu in septembru pregledali izvajanje akcijskega načrta, ki se konča z letom 2020. Natančneje smo pregledali in preverili izvajanje aktivnosti glede na postavljene cilje, vključili dva nova projekta ter nekaj projektov identificirali kot zaključene. V vseh poročilih smo transparentno zaznali napredek in nekatere potrebne spremembe, ki smo jih zaradi različnih novih okoliščin morali uvesti. Prav tako smo v letu 2020 izvedli dve aktivnosti, ki doprineseta k uresničevanju Strategije, nista pa bili vključeni v akcijskem načrtu. Konec leta smo začeli pripravljati skupno končno poročilo o izvajanju Akcijskega načrta, v katerem bo predstavljen tudi napredek glede na cilje Strategije.

Z Ministrstvom za pravosodje smo sodelovali pri projektu Hiša za otroke, pri umestitvi projektov v obstoječo in novo operacijo za črpanje evropskih kohezijskih sredstev ter pri pripravi načrta za Obnovo in odpornost, ki ga je Evropska komisija ustanovila za pomoč državam članicam za lažje okrevanje po epidemiji. Sodelovali smo pri pripravi Državnega programa razvojnih politik v letih 2020–2023.

V letu poročanja smo nadaljevali aktivno sodelovanje v medresorski delovni skupini Ministrstva za pravosodje za izvajanje projekta Hiša za otroke v Sloveniji ter dodatno pri vseh preostalih aktivnostih na projektu (sodelovanje na sestankih medresorske delovne skupine, sodelovanje s predstavniki Sveta Evrope, posredovanje prispevka k pripravi komunikacijske strategije na projektu, pomoč pri določitvi načrta obveščanja javnosti preko socialnih omrežij, sodelovanje pri pripravi predloga Zakona o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v Hiši za otroke ipd.).

Ministrstvo za pravosodje v okviru operacije Učinkovito pravosodje, ki je sofinancirana iz evropskih kohezijskih sredstev, skupaj z VDT RS izvaja projekt Izboljšanje IS in procesov poslovanja Državnega odvetništva in državnega tožilstva. Razvit bo nov informacijski sistem, ki bo v pomoč pri administrativnem delu državnih tožilcev in državnega tožilstva. Ugotavljamo pa, da so za izboljšanje delovnih procesov nujne tudi dodatne mehke vsebine, ki bodo podprle odličnost poslovanja, zato smo pripravili nabor dodatnih aktivnosti pod nazivom Koncept sodobnega državnega tožilstva in ga posredovali Ministrstvu za pravosodje za potrditev in vključitev v izvajanje operacije Učinkovito pravosodje.

Čez leto smo nadaljevali priprave in oblikovanje predlogov za pripravo programa za evropsko kohezijsko politiko, za novo finančno perspektivo v letih 2021–2027. V zadnji različici predlogov, ki so

bili posredovani tudi na Evropsko komisijo, je VDT RS predlagalo financiranje dveh projektov, ki bodo omogočali elektronsko poslovanje med državnimi tožilstvi in podjetji ter državljani. Potrjena sta bila projekta vzpostavitve virtualne infotočke za državljane in e-storitve za podjetja. Ocenjena vrednost obeh predlaganih projektov znaša 1.050.000 evrov. Na Virtualni infotočki bodo predstavljene informacije za državljane o delovanju in pooblastilih državnih tožilstev in tožilcev. Z izvedbo projekta E-storitve za podjetja bomo podjetjem, ki za opravljanje svoje dejavnosti potrebujejo podatke, ki jih ima državno tožilstvo o oškodovancih kaznivih dejanj in so do njih upravičeni, zagotovili elektronsko poslovanje.

Intenzivno smo se lotili usklajevanja in oblikovanja predlogov projektov za financiranje v okviru Načrta za Obnovo in odpornost, kjer si prizadevamo, da bi z razvojem in implementacijo tehnoloških rešitev zagotovili enake pravice in možnosti vsem, ki vstopajo v pravosodni sistem. V Načrt za Obnovo in odpornost sta bila po vseh pogajanjih in vseh usklajevanjih vključena dva predloga. To so aktivnosti v okviru projektov Virtualni pomočnik (pri zahtevnih primerih bo orodje državnim tožilcem v pomoč pri analizi podatkov iz spisa, zlasti v zahtevnejših in obsežnejših zadevah, kot so praviloma gospodarski kriminal, organiziran kriminal ipd.) in Zelena sejna soba (aktivnosti, da se v sejnih sobah državnih tožilstev zagotovi manjkajoče komunikacijsko tehnično orodje za sodelovanje na daljavo). Skupna finančna vrednost obeh aktivnosti iz Sklada za obnovo in odpornost je ocenjena na 1,2 milijona evrov.

VDT RS je v februarju 2020 gostilo predstavnike Evropske komisije, ki so predstavili portal za elektronsko izmenjavo zahtevkov po evropskem preiskovalnem nalogu in zahtevkov za mednarodno pravno pomoč med pravosodnimi organi držav članic, portal za e-Dokaze. Projekt, s katerim Evropska komisija razvija portal e-Dokazi, se imenuje eEDES (Sistem za elektronsko izmenjavo e-Dokazov). Po portalu bo mogoče pripravljati, pošiljati, prejemati in spremljati status posameznega zahtevka za pravno pomoč ali zahtevka na podlagi Evropskega preiskovalnega naloga. Vzpostavitev portala na nacionalni ravni je del evropskega projekta EXEC II, pri katerem sodeluje tudi VDT RS.

Septembra smo organizirali videokonferenco s kolegi iz estonskega državnega tožilstva, ki so nam z veseljem predstavili njihov informacijski sistem tožilstva ter njihov e-Spis. Predavanja so se udeležili tudi predstavniki SIC z namenom, da spoznajo tuje prakse in pridobijo ideje, za lažjo pripravo tehničnih specifikacij za razvoj novega informacijskega sistema Vpisniki.

V letu 2020 smo intenzivno pripravljali projekte, s katerimi smo se prijavi na centralizirane razpise Evropske komisije za sofinanciranje. Za namen pravočasne zagotovitve sredstev slovenske udeležbe in evropskega financiranja smo na Ministrstvo za finance redno pošiljali informacije o potrebnih rezervacijah finančnih sredstev za izvedbo projektov, ki jih nameravamo prijaviti na razpise Evropske komisije. Ministrstvo za finance je za potrebe VDT RS za čas dveh let namensko rezerviralo 660.000 evrov ter jih bo ob potrjenem financiranju s prenosom pravic naložilo na naš evidenčni projekt. V sodelovanju s Službo za finančne zadeve smo v proračunu VDT RS odprli namenski podračun, na katerem bodo naložena finančna sredstva Evropske komisije za izvajanje potrjenih projektov.

VDT RS je skupaj s 17 drugimi organi iz 13 držav članic Evropske unije uspešno prijavilo projekt EXEC II na razpis za sofinanciranje v okviru programa CEF (Central European Facility) Instrument za povezovanje Evrope, ki ga razpisuje Evropska komisija. Otvoritveni sestanek projekta je bil oktobra 2020, kjer so bili natančneje predstavljene administrativne zadeve na projektu, aktivnosti za vzpostavitev sistema, testiranja in prenosa v produkcijo, aktivnosti za povezavo portala e-Dokazi z nacionalnim informacijskim sistemom Vpisniki, aktivnosti za povezavo sistema registracije z nacionalnim sistemom za registracijo uporabnikov, aktivnosti za promocijo projekta ter aktivnosti za

testiranje povezave za prenos velikih datotek elektronskih dokazov. Na VDT RS smo se odločili, da zaradi epidemije in prioritete, ki jih je narekovala epidemiološka situacija v državi, počakamo na usposabljanja za namestitve vseh tehnoloških komponent, ki omogočajo varno izmenjavo dokumentov in podatkov med pravosodnimi organi držav članic. Te komponente so komponenti e-CODEX in portal e-Dokazi. Na informacijski infrastrukturi smo pripravili okolje za namestitev komponent. Z upravljavci komponent za eCODEX smo uredili dostope do tehnične dokumentacije, upravljavci portala e-Dokazi (Evropsko komisijo) smo uredili dostope do potrebne tehnične dokumentacije za namestitev in povezovanje portala. Z vodilnim partnerjem projekta smo uredili dostope do vse projektne dokumentacije.

VDT RS je v letu 2020 na razpis Evropske komisije skupaj s pravosodnimi organi drugih držav članic uspešno prijavilo tudi projekt, v okviru katerega bodo države članice vzpostavile bazo pristojnih organov za izvrševanje instrumentov evropskega kazenskega prava v svojih državah, ki bo nato implementirana v portal e-Dokazi. Po bazi, ki bo zasnovana podobno kot baza sodišč na Evropskem portalu e-pravosodje za pravne instrumente civilnega evropskega prava, bo tudi ta omogočala preprosto iskanje pristojnih organov glede na pravni instrument, ki ga organ, ki prosi za pomoč naslavlja zaprosenemu organu v drugi državi članici. Do konca leta smo izvajali administrativne aktivnosti, usklajevali stroške in preverjali njihovo upravičenost glede na pravila razpisa. Operativne aktivnosti na projektu se še niso začele. Otvoritveni sestanek projekta se načrtuje v februarju 2021.

VDT RS poleg omenjenih izvaja tudi aktivnosti, ki se financirajo s tehnično pomočjo Evropske komisije Generalnega direktorata za reforme (DG REFORM). Iz programa za reforme imamo odobrene aktivnosti za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti upravljanja zadev na državnem tožilstvu, ki potekajo že od 2019. Letos smo začeli še aktivnosti za poenotenje kaznovalne politike. Skupna finančna vrednost omenjenih aktivnosti znaša okvirno 700.000 evrov.

Intenzivno smo nadaljevali izvajanje aktivnosti za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti upravljanja zadev na državnem tožilstvu, ki smo jih zaradi zdravstvene situacije in ukrepov za zajezitev širitve epidemije morali prilagoditi novim okoliščinam. Izvajanje projekta se je na prošnjo izvajalca Center for International Legal Cooperation ([CILC](#)) podaljšalo do konca leta 2021.

Kot smo pričakovali, je Evropska komisija posredovala tudi formalno potrditev izbire projekta Aktivnosti za krepitev vladavine prava: enakost pred zakonom in enako obravnavanje (Podporni mehanizmi pri odločanju o sankcijah v kazenskih postopkih) za financiranje v okviru programa za strukturne reforme, ki ga upravlja Evropska komisija – DG REFORM. V kaznovalni politiki bo izveden pregled zakonodaje na področju kazenskega pravosodja in obsodb v Sloveniji, izdelana bo analiza stanja glede obsodb v Sloveniji na podlagi vzorca primerov ter pregled dobrih praks za predlaganje kazni v kazenskih postopkih za tožilce in sodnike v drugih državah članicah EU in drugih evropskih državah, vključno z analizo priložnosti (in izzivov) za izvajanje dobrih praks v Sloveniji. Kot končni rezultat pa bodo pripravljena priporočila za sistem, ki bo omogočal večjo skladnost obsodb v Sloveniji. Na področju povečanja poznavanja dela državnega tožilstva in povečanja zaupanja javnosti bo izvedena raziskava o stopnji zaupanja javnosti v državno tožilstvo in zaznavanju neodvisnosti državnih tožilcev ter razmerju med obsodbami in zaznavanjem javnosti.

Iz poročil posameznih državnih tožilstev izhaja, da se tudi med poročanjem pojavljajo težave z udeležbo na narokih, ki niso usklajeni z obveznostmi državnih tožilcev, nadaljujejo se tudi težave pri delu državnega tožilstva, ki izhajajo s snemanja glavnih obravnav. Državni tožilci, ki se morajo udeležiti naroka v zadevi, ki jo je pripravil in se prejšnjega naroka udeležil drug državni tožilec, se ne morejo

ustrezno pripraviti le na podlagi prepisov zadnje obravnave, na kateri niso bili prisotni. Državno tožilstvo nima potrebne in ustrezne opreme za pregled posnetkov, edina možnost je branje zapisov. Ti zapisi pa so obsežni, na trenutke popolnoma nejasni, nerazumljivi in nepovezani. Posamezna državna tožilstva omenjajo celo primere, ko so zelo obsežni prepisi zaslišanj prispeli na državno tožilstvo le dan pred naslednjim narokom, kar izredno oteži pripravo na narok in zastopanje zadeve pred sodiščem. Da bo snemanje glavnih obravnav doseglo pričakovane izboljšave in prednosti za kazenski postopek, je nujno tudi državnim tožilstvom zagotoviti ustrezno opremo za poslušanje posnetkov.

V letu 2020 so državna tožilstva morala posebej organizirati poslovanje v zadevah, kjer je na podlagi novele ZDT-1D bila obveznost sopsodpisa sklepov o zavrženih kazenskih ovadb iz vsebinskih razlogov. Določiti je bilo treba poti spisa, način predlaganja zadev v sopsodpis itd. Pripravljena so bila tudi ustrezna pooblastila za sopsodpisanje zadev.

Še vedno so pereče kadrovske razmere na državnih tožilstvih, zlasti pa je pereča problematika dolgotrajnosti kadrovskih postopkov za imenovanje državnih tožilcev. Postopek imenovanja državnega tožilca je rigidno urejen, ima veliko faz in vmesnih preverjanj. Tako ni redko, da postopki niso zaključeni niti v enem letu od njihovega začetka. V takšnih razmerah je kadrovsko načrtovanje oteženo, poslovanje manjšega državnega tožilstva pa lahko tudi skrajno oteženo. Posebej moteče za delo državnega tožilstva je, kadar tudi postopki za imenovanje vodje niso končani pravočasno, da bi se opravila ustrezna primopredaja med starim in novim vodjo tožilstva.

6.3. PROBLEMATIKA S PODROČJA PRORAČUNSKEGA FINANCIRANJA

Splošni opis finančnega poslovanja državnih tožilstev v letu 2020 je podan v poglavju 2.3 Finančne in materialno-tehnične podlage, v nadaljevanju pa so opisane nekatere posebnosti proračunskega financiranja v letu 2020.

Z varčevanjem in omejevanjem porabe smo proračunsko leto končali v okviru razpoložljivih sredstev, niso pa sredstva omogočala vedno bolj nujno potrebnih obnov in posodobitev materialnih razmer za delo.

Pri plačah so zagotovljena sredstva poleg plačil obveznosti do zaposlenih zadoščala za realizacijo načrtovanih novih zaposlitev.

S sredstvi, ki so bila zagotovljena za materialno poslovanje državnih tožilstev, smo zagotovili osnovne potrebe za delo.

Večina državnih tožilstev deluje v ustreznih prostorih, se pa ponekod, zlasti na večjih državnih tožilstvih, kaže določena prostorska stiska (ODT v Ljubljani, ki se spopada z dodatno prostorsko stisko za hrambo zaseženih predmetov, ODT v Mariboru, ODT v Celju, VDT RS, SDT RS in Posebni oddelek). Posledica večletnega varčevanja so tudi neurejeni prostori in oprema državnih tožilstev, zlasti pereče so potrebe po tekočem vzdrževanju poslovnih prostorov, beljenju, generalnemu čiščenju in brušenju parketa.

Tudi v letu 2020 so se kot pomembnejša postavka pri nekaterih državnih tožilstvih pojavili povečani stroški za zagotavljanje prevodov listin, ki so bile uporabljene kot dokaz v sodnih postopkih, za kar smo zagotovili sredstva s prerazporeditvami med proračunskimi postavkami državnih tožilstev.

Zaradi obvladovanja epidemije so tudi državna tožilstva morala na podlagi sklepa Vlade RS prenesti 30 % proračunskih sredstev v proračunsko rezervo, zato je na več državnih tožilstvih v septembru 2020 zmanjkalo finančnih sredstev za plačilo tekočih obveznosti. VDT RS je kot predlagatelj finančnega načrta za ta namen Ministrstvu za finance predlagalo prerazporeditev sredstev. Na proračunski postavki plače so bili prihranki zaradi manjšega izplačila sredstev med epidemijo covid-19 in nerealiziranih načrtovanih novih zaposlitev.

Na podlagi Zakona o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitve posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 61/20) je bilo treba vse izdatke, ki so nastali za financiranje omilitve epidemije (razkužila za roke, zaščitne maske, zaščitne pregrade ...) v 30 dneh po uveljavitvi predmetnega zakona preknjižiti s postavke materialnih stroškov na postavke COVID-19 – Sredstva za financiranje epidemije COVID-19. Prerazporeditev je izvedla Vlada RS.

Vlada RS je v maju sprejela sklep, s katerim je tudi vsem državnim tožilstvom in Državnotožilskemu svetu omogočila prerazporeditev sredstev iz proračunske postavke plače na postavko za izplačilo dodatkov covid-19 po KPJS in ZIUZEOP.

Z rebalansom proračuna, ki je bil uveljavljen v oktobru 2020, se je stanje sredstev ustrezno spremenilo.

Prav tako je treba opozoriti, da se tako arhivski depo kot tudi prostori za arhiv na posameznih državnih tožilstvih hitro polnijo, zaradi česar je povečane stroške s tega naslova pričakovati tudi v prihodnjih letih.

Glede vzdrževanja in malih investicij smo bili omejeni zgolj na najnujnejša popravila in nabave, kar na kratki rok sicer omogoča poslovanje v danih finančnih okvirih, na dolgi rok pa ni smiselno. Ne omogoča namreč obnov in nadgradenj, ki postajajo nujne in katerih stroški z odlaganjem v prihodnost postajajo vedno višji.

Zadeve pravosodne uprave so v pristojnosti Ministrstva za pravosodje. Ta zagotavlja tožilski organizaciji potrebne razmere za njeno delo in v letu poročanja je bil na tem področju opazen napredek, saj, kot izhaja iz zgoraj predstavljenega, se je Ministrstvo za pravosodje lotilo reševanja prostorske problematike in zagotavljanja ustreznosti razmer za delo v okviru finančnih zmožnosti in prioritet preostalih pravosodnih organov ter nabavi prepotrebne računalniške opreme za državna tožilstva. Zadovoljni smo tudi s podporo Ministrstva za pravosodje pri postopkih za (dodatno) kadrovske okrepitve državnih tožilstev.

6.4. PROBLEMATIKA PRI IZVAJANJU ZAKONODAJE

Leto 2020 je bilo na področju zakonodaje, ki ureja naloge in pristojnosti državnega tožilstva, izjemno tako po številu zakonov in drugih predpisov, ki so bili sprejeti ali v postopku priprave, kot tudi po obsegu uveljavljenih oziroma načrtovanih sprememb. Glede na to je bilo državno tožilstvo nadpovprečno obremenjeno z nalogami sodelovanja s pristojnimi organi pri pripravi zakonodaje. Največ je to sodelovanje potekalo z Ministrstvom za pravosodje, deloma tudi z drugimi organi. Način sodelovanja so običajno določali nosilci normativne dejavnosti, ki so se na VDT RS obračali s prošnjami za udeležbo pri pripravi in strokovnem usklajevanju predlogov zakonov in drugih predpisov, občasno se je tudi samo VDT RS proaktivno vključilo v postopek sprejetja predloga zakona ali celo v zakonodajni postopek, kot bo razvidno v nadaljevanju. Enako kot v prejšnjih letih je VDT RS k sodelovanju, kjer je bilo to potrebno in koristno, pritegnilo druga državna tožilstva.

Ministrstvo za pravosodje je VDT RS pretežno omogočalo, da se je s predlogi, pobudami in možnimi rešitvami celovito vključevalo v normativne dejavnosti že od izdelave izhodišč ali osnutkov predpisov naprej, ter tudi v fazi pred formalnimi postopki. Tako so bili predstavniki državnega tožilstva imenovani v več delovnih skupin za pripravo novel Zakona o kazenskem postopku, Kazenskega zakonika, Zakona o državnem tožilstvu in drugih. Na splošno je mogoče ugotoviti, da so bili postavljeni roki za pripravo odgovorov v postopku strokovnih usklajevanj predpisov prekratki ter da je ob pripravi predlogov večkrat prihajalo do tega, da so se v končnem predlogu znašle vsebine, ki niso strokovno usklajene, na kar je bilo Ministrstvo za pravosodje posebej opozorjeno. Kljub vsem se je z vidika končne kakovosti in uspeha zakonodajnih projektov ter uporabe v praksi sodelovanje VDT RS pokazalo kot koristno, saj je postavljeni način dela prek delovnih ali medresorskih strokovnih skupin ali v neposredni izmenjavi mnenj zagotovil višjo stopnjo kakovosti normativnih aktov.

Leta 2020 so se spremenili vsi trije najpomembnejši zakoni, ki urejajo naloge in pristojnosti državnega tožilstva, to je Zakona o kazenskem postopku, Kazenskega zakonika in Zakona o državnem tožilstvu. Obsežna novela Zakona o kazenskem postopku (ZKP-O) je bila predmet strokovnega usklajevanja na državnem tožilstvu, pri čemer pa večine pripomb in predlogov državnega tožilstva v tej fazi predlagatelj ni upošteval. Novela ureja zlasti postopek v zvezi z delovanjem evropskega javnega tožilca, nekatere posebne vidike postopka proti mladoletnikom, poskuša doseči bolj ekonomično ureditev (pred)kazenskega postopka in odpraviti težave v praksi, ki so se pojavile v zvezi z uporabo določenih institutov, na primer pri zaslišanju prič tujcev, ki so nezakonito prekoračili državno mejo. Na seji vlade so bili v predlog ZKP-O vneseni tudi instrukcijski roki za obravnavanje kazenske ovadbe s strani državnega tožilca in vložitev obtožnice po končani preiskavi. Kazenski zakonik je bil leta 2020 noveliran dvakrat. Tudi v okviru predhodnih strokovnih usklajevanj v tej zvezi je državno tožilstvo aktivno sodelovalo.

Še posebej aktivno je državno tožilstvo sodelovalo tudi pri sprejetju novele Zakona o državnem tožilstvu (novela ZDT-1D), in sicer tako v fazi priprave predloga zakona kakor tudi pri večkratnem strokovnem usklajevanju novele. Ta večja novela ZDT-1 spreminja ureditev dežurstev in pripravljenosti, položaja in pristojnosti vodje državnega tožilstva in nacionalnega predstavnika v EUROJUST ter različne statusne oziroma delovnopravne vidike funkcije državnega tožilca. Kljub odklonilnemu stališču državnega tožilstva je bila sprejeta tudi novost v zvezi z obvezno predložitvijo sklepa o zavrženju kazenske ovadbe za kazniva dejanja, za katera je zakonsko predpisana kazen zapora več kot tri leta, na vpogled vodji državnega tožilstva. Vzporedno s sprejetjem novele ZDT-1D je teknel postopek priprave predloga novele ZDT-1E, v katerem je državno tožilstvo s predstavniki ministrstva, Državnotožilskega sveta in Društva državnih tožilcev sodeloval v procesu interne evalvacije vseh določb ZDT-1, ki je trajal več kot eno leto in torej intenzivno potekal prav v letu 2020.

Zaradi sprejetja novele ZDT-1D je bil po predhodnem strokovnem sodelovanju in usklajevanju z državnim tožilstvom spremenjen tudi Državnotožilski red, zlasti v delu, kjer se podrobneje ureja pristojnosti vodij državnih tožilstev in organizacijo dežurstva ter pripravljenosti.

S konkretnimi predlogi in pogledi iz prakse je tožilstvo tudi v preteklem letu sodelovalo pri zaključevanju podlag za predlog Zakona o obravnavanju mladoletnih storilcev kaznivih dejanj (ZOMSKD), ki naj bi večletno predvideno začasno ureditev področja v Kazenskem zakoniku (KZ) nadomestil s sodobnejšo in učinkovitejšo ureditvijo ter s celovitejšim materialnopравnim in postopkovnim zakonskim okvirjem. Zaradi izpolnjevanja časovnih zavez iz direktive je bil del procesne materije uzakonjen že s sprejetjem novele ZKP-O, čemur smo zaradi želje po celovitem urejanju

materije na državnem tožilstvu nasprotovali. Predstavniki tožilstva so bili med idejnimi pobudniki in organizatorji prenosa dobre prakse vzpostavitve hiše za otroke (projekt Barnahus) v Sloveniji. Zato so sodelovali v strokovni skupini za pripravo ustrezne zakonodajne podlage, to je predlog Zakona o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v hiši za otroke, ki je bil tekom leta 2020 z izmenjavo številnih strokovnih gradiv in sestankov vsebinsko dokončno usklajen.

Državno tožilstvo je leta 2020 sicer posredovalo svoja stališča in predloge tudi v zvezi z drugimi predlogi sprememb zakonov, povezanih s funkcijo in pristojnostmi državnega tožilca, in sicer v zvezi s predlogi Zakona o sodiščih (ZS-M), Zakona o sodnih taksah (ZDT-1D), Zakona o tujcih (ZTuj-2F), Zakona o elektronskih komunikacijah (ZEKom-2), Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1) in Zakona o organiziranosti in delu v policiji (ZODPol-G). Vsebinsko se je odzvalo tudi na predlog glede sprememb in dopolnitev Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin.

6.5. DRŽAVNOTOŽILSKI NADZOR IN USMERJANJE

6.5.1. UVODNA POJASNILA

Naloge državnotožilskega nadzora, izobraževanja in usmerjanja izvaja Oddelek za izobraževanje in strokovni nadzor Vrhovnega državnega tožilstva RS (oddelek). Njegove izobraževalne funkcije so obravnavane v posebnem poglavju, v tem delu pa je poudarek na nadzoru nad zakonitostjo, strokovno pravilnostjo in pravočasnostjo dela državnih tožilcev ter skrbi za poenotenje državnotožilske prakse pri vseh okrajnih, okrožnih in višjih državnih tožilih enajstih okrožnih državnih tožilstev in njihovih zunanjih oddelkov, v Specializiranem državnem tožilstvu RS in njegovem Oddelku za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili.

Na oddelku smo enako kot že vsa leta pred tem tudi v letu 2020 svoje naloge izvrševali z izvajanjem splošnih, usmerjenih, delnih in posameznih nadzorstvenih pregledov ter z obravnavanjem in reševanjem raznovrstnih pritožb in drugih vlog strank ter preostalih udeležencev v kazenskih postopkih oziroma drugih zainteresiranih oseb, organov in institucij.

Skladno z Zakonom o državnem tožilstvu, Državnotožilskim redom, Merili za kakovost dela državnih tožilcev za oceno državnotožilske službe, ki jih je izdal Državnotožilski svet, ter drugimi internimi akti in navodili, ki smo jih delno tudi sami oblikovali, smo s strokovnimi pregledi državnotožilskega poslovanja, dela in odločitev ter s poročili in analizami preverjali ažurnost ukrepanja, smotrnost uporabe procesnih pooblastil in možnosti ter pravilnost ravnanj, ukrepov in odločitev državnih tožilcev, pa tudi državnotožilskega osebja tako na sistemski ravni kot tudi v konkretnih kazenskih zadevah. S podanimi napotili za odpravo pomanjkljivosti in napak, prenašanjem dobre prakse s posameznih državnih tožilstev na vsa ter izobraževanjem državnih tožilcev na področjih, na katerih se je pokazalo, da so najšibkejši, smo poskušali poenotiti Politiko pregona in prispevati k še kakovostnejšemu tožilskemu delu v prihodnje. Mislimo, da nam je to tudi uspelo.

Naloge oddelka so izvajali vrhovni državni tožilci Oddelka za kazenske zadeve, delno pa tudi vrhovni državni tožilci Oddelka za civilne in upravne zadeve ter začasno in delno dodeljeni višji državni tožilci od generalnega državnega tožilca RS, večinoma vodje in namestniki posameznih okrožnih državnih tožilstev.

Prav v zvezi s tem je ponovno treba omeniti kadrovsko stisko VDT RS, na katerem zgolj štirje državni tožilci svoje delo na kazenskopravnem področju opravljajo s polno obremenitvijo. Preostali so vodje ali člani drugih oddelkov in notranjih enot, kar nikakor ne zadostuje za zagotovitev izvedbe vseh nadzorstvenih nalog, torej splošnih, usmerjenih, delnih in posameznih pregledov, kot jih predvideva Zakon o državnem tožilstvu.

Že tako krizna situacija je bila v letu 2020 še dodatno poslabšana zaradi pandemije virusa covid-19 in z njim povezanih omejitev poslovanja državnega tožilstva (bolniških odsotnosti tako tožilcev kot podpornega državnotožilskega osebja, dela od doma, nezmožnosti fizičnega pregleda nekaterih spisov, oprave ogleda sedeža državnega tožilstva, sestankov s pregledanimi tožilci itd.). Iz istega razloga je bila omejena tudi možnost vključitve vodij, namestnikov vodij in morebitnih drugih višjih državnih tožilcev okrožnih državnih tožilstev, ki so bili z odločbo generalnega državnega tožilstva RS začasno in delno največkrat za dva do tri mesece in za namen konkretnega pregleda dodeljeni na VDT RS.

Vse zgoraj naštetje okoliščine so nam tako preprečile izvedbo vseh z zakonom zahtevanih in z letnim načrtom predvidenih nalog, vendar smo mnenja, da zato ni bilo precejšnjega poslabšanja kakovosti opravljenih pregledov in pridobljenih zaključkov nadzorov, saj nam je uspelo obdržati pregled nad stanjem dela in poslovanja državnih tožilstev.

Oddelek je v letu 2020 končal splošni strokovni nadzor nad delom in poslovanjem Specializiranega državnega tožilstva RS, o katerem smo obširneje poročali že lani in na novo izvedel pregled njegovega Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (v nadaljevanju OPP) ter Okrožnega državnega tožilstva v Novem mestu (v nadaljnjem besedilu ODT NM).

Hkrati je opravil še vsakoletni usmerjeni pregled nad delom poravnalcev in s tem tudi državnih tožilcev v poravnalnih zadevah vseh državnih tožilstev kot poseben izziv pa, glede na aktualnost problematike, izvršil še strokovni pregled za oceno kakovosti dela in uspešnosti pregona v kazenskih zadevah zoper uradne osebe organov lokalnih skupnosti v zvezi z opravljanjem uradnih dolžnosti in razpolaganjem z javnimi sredstvi.

Obravnaval je tudi 65 pobud oziroma zahtev Državnotožilskega sveta za izvedbo delnih strokovnih pregledov za potrebe njegovega odločanja o ustreznosti državnih tožilcev za opravljanje državnotožilske službe oziroma rednega, hitrejšega ali izrednega napredovanja državnih tožilcev v višji plačni razred, naziv ali položaj svétnika.

Poleg tega je oddelek odločal še o 133 nadzorstvenih in drugih pritožbah nad delom posameznih državnih tožilcev, ki so jih vložili obdolženci, oškodovanci in preostale pravne ter fizične osebe, državni organi in institucije. Vse je podrobneje pojasnjeno v nadaljevanju.

6.5.2. SPLOŠNI STROKOVNI PREGLED

Kot je že napisano, je oddelek v letu 2019 izvajal, leta 2020 pa dokončal splošni strokovni pregled Specializiranega državnega tožilstva RS (SDT RS), v katerega pristojnost sodi obravnava najtežjih in najzahtevnejših kaznivih dejanj zoper gospodarstvo, bančni kriminal, pregon organiziranih hudodelskih združb, ki se ukvarjajo s trgovino z ljudmi, prepovedanimi drogami in drugimi psihotropnimi substancami, terorizmom in podobnimi dejanji, ki ogrožajo stabilnost države in varnost vsakega posameznika. Šlo je za izredno obsežen in zahteven pregled, ki je zajel delo tožilstva kot celote, kar 27 državnih tožilcev v splošno-kazenskem, gospodarsko-kazenskem, gospodarsko-korupcijskem, civilno-

finančnem in pritožbenem oddelku ter upravno poslovanje in vodenje tožilstva. Pregledano je bilo delo državnih tožilcev v zadevah Kt, Ktpp, Ktr in Cto v skupaj kar 552 spisih in zadevah državnotožilske uprave. Iz poročila, ki je bilo poslano pregledanemu tožilstvu, Državnotožilskemu svetu in Ministrstvu za pravosodje, izhaja, da tožilci tega tožilstva svoje delo in poslanstvo opravljajo izredno dobro in brez pomembnejših sistemskih napak. V posameznih zadevah, v katerih so bile ugotovljene določene nepravilnosti in pomanjkljivosti, pa so pregledovalci podali ustrezna napotila in nasvete za odpravo. Kot izhaja iz odzivnega poročila, so bila zadnja tudi v celoti upoštevana.

V okviru SDT RS deluje Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (v nadaljevanju OPP), pri čemer pa je povezava med njima bolj formalne narave, saj delujeta na različnih sedežih in imata različne pristojnosti. OPP namreč deluje kot samostojna notranja organizacijska enota s posebnim položajem in je pristojna za obravnavo kaznivih dejanj, ki jih storijo uradne osebe policije, vojaške policije, ki imajo pooblastila policije v predkazenskem postopku, osebe s pooblastili policije, ki so napotene na misijo v tujini, obveščevalno-varnostne službe ministrstva, pristojnega za obrambo, in Slovenske obveščevalno-varnostne agencije (SOVA). Državni tožilci OPP v prvi fazi usmerjajo policiste, ki delujejo v okviru njihovega oddelka pri odkrivanju in preiskovanju teh dejanj, nato pa poskrbijo tudi za njihov kazenski pregon.

Delo tega oddelka je bilo predmet nadzora oddelka v letu 2020, ki je, skladno z odredbo generalnega državnega tožilca RS, zajel statistično analizo tabel 1–5 Meril za kakovost dela državnih tožilcev za oceno državnotožilske službe od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2019, zadrževanja zadev Kt nad 0 dni na dan 30. 6. 2014, 30. 6. 2015, 30. 6. 2016, 30. 6. 2017, 30. 6. 2018 in 30. 6. 2019, ter delo državnih tožilcev v zadevah Kt, Ktpp, Ktr, Ktn in KpPo. Pregled dela so pregledovalci opravili z neposrednim pregledom 217 spisov in z vpogledom v vpisnike ter tako ocenili zakonitost dela, pravočasnost reševanja zadev, upoštevanje Politike pregona, smotrnost uporabe procesnih pooblastil in možnosti, in sicer poravnavanja, odloženega pregona in kaznovalnega naloga, pravilnost strokovnih odločitev, ustreznost pisnih aktov, urejenost spisov in pisarniškega poslovanja in primere dobre prakse.

Poleg tega je bil posebej izveden še pregled dela državnih tožilcev OPP v zadevah Kt, ki so se nanašale na kazniva dejanja po členih 257, 258, 260 in 266 KZ-1 v letih od 2014 do 2019, pregled vpisnikov in druge dokumentacije ter pregled dela vodje OPP v zadevah državnotožilske uprave. Nadzorstveni pregled upravnega poslovanja in vodenja OPP je zajel zlasti notranjo organizacijo in organizacijo poslovanja, udeležbo na glavnih obravnavah, narokih in drugih dejanjih, organizacijo dežurne službe, zagotavljanje in nadzor nad zakonitostjo in pravočasnostjo dela, obravnavanje nadzorstvenih pritožb in komunikacijo s strankami, uveljavljanje pravic, obveznosti in odgovornosti državnih tožilcev in tožilskega osebja, poročanje o problematiki dela državnega tožilstva, izobraževanje, spremljanje pravne prakse, pisarniško-tehnično poslovanje in kadrovsko-personalne zadeve.

Pregled je pokazal, da tožilci OPP zadeve rešujejo precej ažurno, morebitne prekoračitve rokov pa so povezane s kadrovsko problematiko tega oddelka, ki vendarle postopno uspešno zmanjšuje tudi zaostanke preteklih let. Pri izbiri postopkov ves čas, od samega prejema zadeve, skrbno sledi načelom smotrnosti in ekonomičnosti postopkov, kar še posebej velja pri odločanju, kdaj odrediti dodatno preiskovanje, ki je v pristojnosti policistov tega oddelka. Glede na naravo njihovega dela tožilci porabljajo alternativne oblike pregona (poravnavanja in odloženega pregona) zgolj v omejenem obsegu, utemeljeno pa vlagajo neposredne obtožne predloge s kaznovalnimi nalogi, kar vse prispeva k hitremu reševanju postopkov. Tožilci zadeve rešujejo zakonito in večinoma strokovno pravilno. Pri tem s pravim pristopom in sposobnostjo reševanja pravnih vprašanj izkazujejo primerno strokovno znanje

(tudi drugih pravnih predpisov zunaj kazenskega prava, predvsem s področja policijskih pooblastil) in sprejemajo pravilne tožilske odločitve. Njihovo sposobnost logičnega in analitičnega mišljenja so pregledovalci ocenili kot primerno visoko. Pri sestavi aktov so jasni in konkretni, ustrezno prepoznajo odločilna dejstva in dokaze pravilno analizirajo ter izdelajo argumentirano dokazno oceno, je pa ocena pregledovalcev, da so njihove obrazložitve pogosto predolge in vsebujejo slovnične napake, zato so bila napotila in usmeritve podane predvsem v tej smeri.

Dodatno je bilo OPP tudi svetovano, naj ponovno pregleda še nedokončane zadeve v vseh fazah postopka pred sodiščem ter z ustreznimi pozivi zahteva hitrejša postopanja, tudi na podlagi določb Zakona o varstvu pravic do sojenja brez nepotrebnega odlašanja.

Kot sistemska napaka pa se je pokazalo nepravilno ravnanje s spisi KpPO (spisi policistov OPP), ki bi morali tudi po končanem preiskovanju ohraniti svojo samostojnost, namesto tega pa so bili vloženi v tožilske spise. DTR ne ureja poslovanja s spisi KpPO, čeprav so bile v tej smeri že predlagane spremembe tega akta, zato je VDT RS do pravne ureditve tega vprašanja sprejelo stališče, da se spisi KpPO lahko priložijo tožilskemu spisu, vendar jih je treba fotokopirati in dokumente vpisniško tudi prenesti v vpisnik tožilskih spisov.

Oddelek je v letu 2020 začel tudi nadzor nad delom in poslovanjem Okrožnega državnega tožilstva v Novem mestu (ODT NM). Opravljen je bil po enakem sistemu in metodologiji kot pregled OPP, zaobsegel pa je delo 10 državnih tožilcev v 377 naključno izbranih kazenskih zadevah od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2019, zadrževanje zadev Kt nad 0 dni na dan 30. 6. 2015, 30. 6. 2016, 30. 6. 2017, 30. 6. 2018 in 30. 6. 2019 ter ukrepe državnih tožilcev v zadevah Kt, Ktm, Ktpp, Ktr in Kti. Z odredbo generalnega državnega tožilca RS je bil odrejen tudi pregled dela v 60 izbranih kazenskih zadevah s kaznivim dejanjem zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po 192. členu KZ-1 od leta 2015 do 2019 in kaznivim dejanjem prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1 od leta 2015 do 2019 ter vpisnikov in druge dokumentacije. Skupaj je tako pregled zajel 437 vzorčnih spisov, hkrati s splošnim nadzorom nad delom državnih tožilcev pa je potekal tudi pregled dela vodje ODT NM in njegove namestnice v zadevah državnotožilske uprave.

Upoštevajoč kadrovske razmere in situacijo, vezano na covid-19, pregled še ni v celoti zaključen, doslej zbrani podatki pa kažejo, da državni tožilci odločitve v posameznih zadevah sprejemajo po temeljiti proučitvi in večkrat tudi po posvetu oziroma pridobitvi mnenja drugih tožilcev, kar je vsekakor pravilen in pohvalen način dela, s katerim se zagotavlja enotna politika kazenskega pregona in enotna kaznovalna politika. Pri svojih odločitvah so izredno ažurni, saj jih sprejemajo v nekaj dneh od prejema zadeve, tako da zaostankov tako rekoč nimajo. Tudi pri izbiri postopkov ves čas skrbno sledijo načelom smotrnosti in ekonomičnosti; to velja tako pri odločanju o potrebnosti dopolnitve ovadbe kot pri izbiri alternativnih metod kazenskega pregona, podaji predlogov sodišču v okviru tožilskih aktov in njihovega zastopanja ter uporabi pospešitvenih sredstev. Uspešno uporabljajo različne pravne institute in možnosti ter jih ustvarjalno kombinirajo in stopnjujejo. Zadeve rešujejo zakonito in večinoma strokovno pravilno. Pri tem s pravim pristopom in s sposobnostjo reševanja pravnih vprašanj izkazujejo primerno strokovno znanje (tudi v zadevah, ki so zunaj ožjega okvira kazenskega prava) in sprejemajo pravilne tožilske odločitve. Pri sestavi aktov so jasni in konkretni, njihove pravne kvalifikacije so strokovno pravilne, izreki obtožnih aktov kratki in jedrnat, obrazložitve pa strokovno utemeljene in primerno dolge, primerni pa so tudi predlogi kazenskih sankcij, ki jim sodišče večinoma sledi.

Pregled, ki sicer še ni končan, torej ni pokazal sistemskih nepravilnosti pri delu ODT NM, na posamezne napake in pomanjkljivosti v posameznih spisih pa so pregledovalci opozorili v svojih poročilih, na katere odziv še čakamo.

6.5.3. USMERJENI STROKOVNI PREGLEDI

Nadzorni odbor nad delom poravnalcev v sestavi vrhovne državne tožilke, predstavnika poravnalcev in predstavnika Ministrstva za pravosodje je v letu 2020 začel nadzor dela poravnalcev s pregledom postopkov poravnavanja pri vseh okrožnih državnih tožilstvih v RS, vključno z zunanjimi oddelki in pri Specializiranem državnem tožilstvu RS, skupaj z njegovim Oddelkom za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili. Pregledovalci so z analizo statističnih podatkov ter s pregledom prejetih in rešenih zadev od 1. 1. 2020 do 30. 9. 2020 ocenili zakonitost in vestnost dela poravnalcev, pravočasnost reševanja zadev, pravilnost odločitev in urejenost spisov in pisarniškega poslovanja.

Pregledali so po 3 spise vsakega državnega tožilstva in zunanjega oddelka različnih poravnalcev ter si tako pridobili sliko o delu zadnjih in državnih tožilcev, ki so postopke predlagali in na podlagi njihovih rezultatov ukrepali z državnotožilskimi akti.

Pregled je pokazal, da je delo poravnalcev dobro, da večinoma izkazujejo dobro poznavanje namena tega instituta in se angažirajo v smeri celostne rešitve problema med osumljencem in oškodovancem ter so pri tem vestni in ažurni. Pregledovalci pa so ponovno opozorili, da morajo tako poravnalci kot državni tožilci večjo pozornost nameniti urejenosti spisov, v katerih morajo ostati vse za postopek relevantne listine.

Ob obravnavi posameznih zadev in glede na poročanje medijev smo na oddelku zaznali aktualnost problematike, ki se nanaša na uspešnost pregona v kazenskih zadevah zoper uradne osebe organov lokalnih skupnosti v zvezi z opravljanjem uradnih dolžnosti in razpolaganjem z javnimi sredstvi. Iz spremljanja različnih virov obveščanja, zlasti javnih medijev, je bilo namreč mogoče dobiti vtis, da se je v zadnjih desetih let v vlogi osumljenca kaznivega dejanja v zvezi s položajem župana ali podžupana pojavilo skupno 38 oseb iz 34 občin, nekateri z večjim številom zadev. Z vidika nadzorstvene pristojnosti VDT RS pa je pomembna ocena, da mediji v teh zadevah poročajo o razmeroma visokem številu oprostilnih sodb sodišča prve ali druge stopnje. Ta sklop kriminalitete naj bi se po veljavni Politiki pregona prednostno obravnaval, kar je utemeljeno z odgovornostjo organov kazenske represije, med katere sodi državno tožilstvo, da prispevajo k zaupanju posameznikov v državne in druge javne institucije.

Vsled tega je generalni državi tožilec odredili pregled vseh zadev, ki se nanašajo na tovrstna kazniva dejanja v zadnjih desetih let, zaobjel pa je kazniva dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, in sicer prvenstveno kaznivo dejanje zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic (257. in 261. člen KZ-1) in korupcijska dejanja (261.–263. člen KZ-1 ter 267.–269.a KZ-1). Upoštevana pa so bila tudi druga kazniva dejanja tega poglavja (258. in 259. člena KZ-1, 262.–265. člena KZ-1), nekaterih kaznivih dejanj zoper gospodarstvo (227., 240. in 242. člena KZ-1 in 252. člena KZ-1) in kaznivih dejanj kršitve enakopravnosti (131. člena KZ-1) in kršitve proste odločitve volivcev (151. člen KZ-1).

Tako je nastal izbor 243 zadev zoper 35 oseb, za katerega je mogoče pričakovati, da bo omogočil vpogled v bistvene značilnosti kazenskopravnega odzivanja na korupcijo v najširšem smislu na lokalni ravni. Delež zavrženih zadev sicer ne odstopa precej od siceršnjega deleža, ki je uveljavljen v tožilski praksi zadnjih let in priporočil Državnotožilskega sveta, drugače pa je z uspešnostjo pregona, saj je bila

le v 8 zadevah od 54, v katerih je bil sprožen kazenski postopek, izrečena obsodilna sodba, kar pomeni 85 % neuspešnost kazenskega pregona. Prav ta je bila fokus pregleda, ki je raziskovalne in izobraževalne narave in v kateri sta pregledovalca povzela pristope dela, ki so se pokazali za pravilne ter opozorila na področja, v katerih bi bilo nujno potrebno zavzeti drugačen pristop. Tudi ta pregled med poročanjem še poteka, zato bomo o končnih rezultatih lahko zavzeli stališče šele v naslednjem poročilu.

6.5.4. DELNI STROKOVNI PREGLEDI

Namen delnih strokovnih pregledov je skladno z ZDT-1, Zakonom o sodniški službi in Merili za kakovost dela državnih tožilcev za oceno državnotožilske službe, ki jih je izdal Državnotožilski svet, preveriti delo vsakega posameznega državnega tožilca v triletnem obdobju od zadnjega pregleda oziroma zadnjega napredovanja, pri državnih tožilih, ki so zaprisegli na novo pa za prva tri leta za vsako posamezno leto posebej, na način, da se preizkusi in oceni njegove delovne sposobnosti in strokovno znanje, osebnostne lastnosti in socialne veščine, pri državnih tožilih, ki opravljajo vodstvene funkcije, pa tudi sposobnost opravljanja nalog vodstvenega mesta. Pri tem se tudi ugotovi, ali ustrezajo tožilski službi in ali dosegajo ustrezno stopnjo uspešnosti, kakovosti in strokovnosti dela ter poda ocena ali izpolnjujejo pogoje za redno, hitrejše oziroma izjemno napredovanje v plačnem razredu, v višji državnotožilski naziv, na višje državnotožilsko mesto ali položaj svétnika.

V letu poročanja je bilo končanih šest pregledov, ki so bili odrejeni leta 2019, dodatno pa so bili odrejeni trije pregledi višjih državnih tožilcev (dve vodji in en namestnik vodje tožilstva), katere opravljajo vrhovni državni tožilci.

V letu poročanja je oddelek od Državnotožilskega sveta prejel 65 predlogov za pregled dela državnih tožilcev, ki služijo kot podlaga za oceno njihove državnotožilske službe in odločitev glede njihovega napredovanja. Navedeno pomeni precejšnje povečanje v primerjavi z letom poprej, ko je bilo takih predlogov 49, še vedno je v mejah fluktuacije zadnjih let in skladno z dinamiko zaposlovanja državnih tožilcev.

Predlogi so se nanašali na 11 okrajnih, 47 okrožnih (od tega 11 svétnikov) in 7 višjih državnih tožilcev, pri čemer je v 17 primerih šlo za redno napredovanje v višji plačni razred, v 6 za hitrejše napredovanje na položaj svétnika, v 34 je bilo treba izdelati oceno državnotožilske službe (od tega pri šest po prvem, osem po drugem in dva po tretjem letu opravljanja te) ter v 3 primerih odločiti o izpolnjevanju pogojev za izredno napredovanje v višji naziv.

Upoštevajoč dejstvo, da pri novoimenovanih državnih tožilih pregled praviloma zajema 20 spisov, pri preostalih se za izdelavo ocene njihove državnotožilske službe in redno napredovanje v plačnem razredu pregleduje po 30 spisov, pri kandidatih za hitrejše napredovanje po 40, pri kandidatih za izjemno pa 50 spisov, navedeno pomeni, da so oziroma še bodo pregledovalci pregledali skupaj približno 1840 spisov, kar ponuja dober vpogled v poslovanje in delo tako posameznih tožilcev kot tudi državnih tožilcev po vsej državi.

Do dneva poročanja je iz razlogov, navedenih zgoraj, ob dejstvu, da je oddelek večino predlogov Državnotožilskega sveta (kar 55 od skupaj 65) prejel konec avgusta 2020, zaključen zgolj en pregled, in sicer je izdana pozitivna ocena za državnega tožilca, kandidata za redno napredovanje v plačnem razredu.

Postopek izdelave ocene državnotožilske službe in izpolnjevanja kriterijev za napredovanje je namreč izredno zapleten in dolgotrajen, saj je treba pred njegovo izvedbo najprej prejeti pobudo Državnotožilskega sveta, državnega tožilca ali vodje tožilstva, nato od Strokovno-informacijskega centra (SIC) pridobiti seznam spisov, ki pridejo v poštev za pregled, in ga poslati pregledovanemu tožilcu, ki mora oddelek obvestiti še o morebitnih drugih spisih, ki jih sam predlaga za pregled, pripraviti dokončni seznam spisov, čemur sledi še izdelava tabel od 1. do 5. točke Meril za kakovost dela državnih tožilcev za oceno državnotožilske službe, kot jih je izdelal Državnotožilski svet (objavljena na spletni strani VDT RS), in ki jih oddelku posreduje SIC, potem pa mora generalni državni tožilec RS izdati odredbo za pregled, določiti pregledovalca in ga eventualno s posebno odločbo dodeliti na VDT RS. Pregled namreč lahko opravi le vrhovni ali višji državni tožilec, ki ima najmanj eno stopnjo višji naziv kot pregledovani tožilec, v primeru vrhovnih državnih tožilcev pa generalni državni tožilec RS.

Ob vseh naštetih težavah in omejitvah so bile do trenutka poročanja izdane odredbe za pregled 22 državnih tožilcev, postopek glede zadnjih pa je v teku. Prav tako še pridobivamo potrebne podatke glede 40 državnih tožilcev, za katere bodo odredbe izdane v kratkem, pri treh tožilcih pa njihove izdaje ne bo zaradi bolniške odsotnosti v celotnem pregledovanem obdobju oziroma zaradi smrti kandidata za pregled.

6.5.5. NADZORSTVENE PRITOŽBE IN POSAMEZNI NADZORSTVENI PREGLEDI

Skladno z določilom 155. člena ZDT-1 ima vsak udeleženec v postopku, ki ga vodi državni tožilec in ki s potrebnimi podatki izkaže pravni interes v svoji zadevi (vlagatelj), pravico vložiti nadzorstveno pritožbo, če meni, da državno tožilstvo neutemeljeno dolgo rešuje zadevo oziroma neutemeljeno dolgo odlašča z delovanjem v postopku in tako onemogoča učinkovito izvrševanje njegove pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja.

Prav tako se, skladno z določilom šestega odstavka 174. člena ZDT-1, strokovni pregled v posamezni zadevi opravi, če je to potrebno za odločanje o nadzorstveni pritožbi, za poročanje in obveščanje oziroma za izvrševanje drugih pristojnosti po tem zakonu.

V širšem smislu pa v tem poglavju poročamo tudi o vseh preostalih aktivnostih oddelka v zvezi z vlogami strank in drugih fizičnih ter pravnih oseb in javnosti, v katerih so omenjene izrazile nezadovoljstvo z delom državnih tožilcev ter opozorile na domnevno nezakonitost, strokovno nepravilnost in neažurnost njihovega ravnanja ali neskladje z dosedanja prakso ali odločitvijo v konkretni kazenski zadevi. Sem štejemo tudi primere, v katerih smo na podlagi lastnih zaznav pri obravnavi drugovrstnih vlog, medijskih objav, zaprosil samih državnih tožilcev ali drugih državnih organov ter institucij ocenili za potrebno, da zadevo podrobneje pregledamo.

V letu 2020 je oddelek v delo prejel 133 novih zadev, kar pomeni precejšnje povečanje v primerjavi z letom poprej, ko je bilo takih zadev 111. Izmed teh jih je 128 izviralo iz vlog strank in drugih upravičencev ter zainteresiranih oseb, v katerih so zadnje izrazile nezadovoljstvo z delom državnega tožilstva oziroma posameznih tožilcev, pet pa jih je nastalo na lastno pobudo, torej ob obravnavi zadev pred drugimi oddelki ali na podlagi objav v medijih.

Največ pritožb nad delom državnih tožilcev so v letu poročanja enako kot že vsa pretekla leta podali oškodovanci (62 %), in sicer v 76 primerih, od teh 66 samostojno, 10 pa po svojem pooblaščenju – odvetniku, večinoma zaradi nestrinjanja z odločitvijo državnega tožilca za zavrženje njihovih kazenskih ovadb. Večanje števila vlog, vloženih po pooblaščenih odvetnikih, je signifikantno za zadnjih nekaj let,

navedeno pa po naših podatkih ne vpliva na kakovost in utemeljenost teh. Sledijo jim obdolženci v 17 zadevah (tokrat 15 samostojno in zgolj 2 po pooblaščenem zagovorniku), v vlogah pa so nasprotovali začetemu kazenskemu postopku oziroma vložnemu obtožnemu aktu, saj so menili, da je bil pregon zoper njih sprožen neupravičeno in zlonamerno. V treh primerih so se pritožniki znašli v obeh vlogah, torej obdolženca in oškodovanca, hkrati, dva sta vlogo podala sama, en pa po odvetniški družbi.

Posamezne pritožbe smo prejeli tudi od storilcev prekrškov, ki so v svojih vlogah izrazili nezadovoljstvo z delom vrhovnih državnih tožilcev, ki ob njihovih pobudah niso našli podlag za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti zoper odločbe o prekrških (3).

V 12 primerih pa so pritožbe v zvezi s postopki pred državnim tožilstvom podale druge zainteresirane osebe, državni organi in institucije, kot so, na primer, zakoniti zastopniki mladoletnih oseb, sorodniki strank kazenskega postopka (oče, mati, sin, hči), priče, ovaditelji, ki z dejanjem niso bili oškodovani, državni tožilci, sodniki, ministrstvo za pravosodje in druga ministrstva, varuh človekovih pravic, veleposlaništva drugih držav, novinarji, društva, združenja, javnost in anonimne osebe. Skladno s tehnološkim napredkom kot tudi zaradi priporočenega poslovanja med pandemijo je bilo veliko vlog poslanih po elektronski pošti, pogosto tudi iz elektronskih naslovov, ki so zahtevali dodatno preveritev identitete pošiljatelja.

Vlagatelji so v svojih vlogah državnim tožilcem očitali domnevno neutemeljeno dolgo trajanje reševanja zadev oziroma na odlašanje z delovanjem v postopku (nadzorstvene pritožbe po 155. členu ZDT-1) v 10 primerih, kar pomeni zmanjšanje z letom pred tem, ko je bilo takih vlog 16. Skladno z določili 156. člena ZDT-1 je oddelek nadzorstvene pritožbe, ki so se nanašale na neažurnost postopanja državnih tožilcev odstopil v pristojno obravnavo vodjem okrožnih državnih tožilstev in Specializiranega državnega tožilstva RS. Nadzorstvenih pritožb nad delom vodij tožilstev, o katerih bi moral odločati generalni državni tožilec RS, tokrat ni bilo, po poročanju okrožnih državnih tožilstev pa so se vse nadzorstvene pritožbe, ki so jih prejeli bodisi neposredno bodisi pa od VDT RS in ministrstva za pravosodje, pokazale za neutemeljene. Kljub temu so vodje tožilcem v posameznih primerih predlagali sprejetje ustreznih ukrepov za pospešitev postopka.

V preostalih 123 zadevah (kar je 92 % vseh zadev) so vlagatelji zatrjevali strokovno nepravilno odločitev v 100 primerih oziroma 81 % tovrstnih zadev (leta 2019 v 78 %) ter druga ravnanja, s katerimi naj bi bile kršene njihove pravice, kot so, na primer: zavrnitev zahteve za vpogled v državnotožilski spis, pristranskost državnega tožilca pri odločanju o zadevi, neprimerna pisna ali ustna komunikacija oziroma pomanjkanje te, nezmožnost podaje ovadbe na zapisnik med uradnimi urami, zahteva za izločitev tožilca oziroma dodelitve zadeve drugemu državnemu tožilstvu, uhajanje informacij, težave pri vročanju pošiljk, zahteva za odškodnino zaradi nezakonite obsodbe in podobno, v 23 primerih (18 %). Prav v tem delu zaznavamo precejšnje povečanje nezadovoljstva strank in drugih oseb z delom državnega tožilstva, saj je bil, po večletnem stalnem pripadu od osem do deset zadev na leto, v letu 2020 izrazit skok, ki ga je delno pripisati večji ozaveščenosti strank in drugih udeležencev o njihovih pravicah v postopkih pred državnimi organi, najbolj pa trenutni situaciji, ki nam onemogoča optimalno delovanje.

Kljub temu smo prav vse vloge skrbno proučili. V primerih, v katerih je bila strokovna nepravilnost, neustreznost postopanja ali odločitve državnega tožilca jasna in nedvoumna že po proučitvi navedb pritožnika in priložene ali po podatkov elektronskega vpisnika in poročil državnih tožilstev pridobljene listinske dokumentacije, se za odreditev strokovnega nadzorstvenega pregleda spisa nismo odločili, pač pa smo, po vodji državnega tožilstva, z ugotovitvami seznanili državnega tožilca, ki je napako

zagrešil, in mu predlagali, naj zadevo ponovno prouči. Takih primerov je bilo šest, in sicer je bila zatrjevana nepravilnost v celoti ugotovljena v petih primerih, v enem pa delno. Če je bilo napako še mogoče odpraviti, smo podali tudi napotilo, kako naj se to stori.

Strokovni nadzorstveni pregled pa so vrhovni in višji državni tožilci na podlagi odredbe generalnega državnega tožilca RS, opravili v zadevah, kjer brez pregleda spisa ni bilo mogoče z gotovostjo sklepati na nezakonnost, nepravilnost ali pomanjkljivost dela državnih tožilcev, so se pa te nakazovale v vlogah strank in priloženih listinah ali obvestilih drugih državnih organov in institucij ter obvestil v medijih.

Taki primeri so bili sicer redki, tako da je bil posamični strokovni nadzor izveden samo v šestih zadevah, in sicer v treh, v katerih so na nepravilnosti opozorile stranke ter drugi zainteresirani in v treh, v katerih je bil pregled odrejen na lastno pobudo. V treh primerih je šlo za pregled dela državnih tožilcev Okrožnega državnega tožilstva v Ljubljani, po ena zadeva se je nanašala na spise okrožnih državnih tožilstev v Mariboru, Krškem in Celju – Zunanjem oddelku v Velenju.

Iz ugotovitev pregledovalcev sledi, da so bile tri pritožbe utemeljene v celoti (ODT LJ, KK in CE-VE), dve delno (ODT LJ in MB), ena pa neutemeljena (ODT MB). Navedeno tako ne pomeni skrb zbujajočega podatka glede dela državnih tožilstev na območju celotne države.

Enako lahko sklepamo tudi iz nabora 123 zadev, v katerih so vlagatelji zatrjevali, da so podane strokovne in druge vsebinske nepravilnosti pri delu državnih tožilcev. Analiza, izvedena po strokovnih pregledih ali takojšnjih neposrednih zaznavah, namreč pokaže, da je bilo utemeljenih samo 10 % vseh pritožb in drugih vlog, v katerih je bilo kritizirano delo državnih tožilcev. Navedeno sicer pomeni majhno, a nepomembno povišanje v primerjavi z letom poprej, ko je bilo takih 8 %, kar pa je bila daleč najnižja številka v vseh letih evidentiranja pritožb.

Glede na vse navedeno je mogoče zaključiti, da državni tožilci po večini svoje delo opravljajo dobro, primerno ažurno, vestno in strokovno pravilno, k čemur je, upajmo, prispeval tudi kakovosten nadzor nad njihovim delom, hitra zaznava morebitnih napak in pomanjkljivosti ter ustrezen odziv nanje, tako v obliki konkretnih napotil kot tudi izobraževanj, pa čeprav glede na situacijo v omejenem obsegu in pretežno po elektronskih medijih.

6.5.6. NADZOR DRŽAVNOTOŽILSKE UPRAVE

V smislu zagotavljanja kakovostnega in učinkovitega nadzora je treba omeniti še en pomemben del, in sicer državnotožilski nadzor oziroma nadzor nad opravljanjem zadev državnotožilske uprave, ki ga na podlagi določil 154. člena ZDT-1 izvaja generalni državni tožilec, na okrožnih državnih tožilstvih pa tudi vodje slednjih. V okviru državnotožilskega nadzora lahko tako vodje zahtevajo pisna pojasnila in poročila o izvajanju posameznih nalog in pregledujejo spise, generalni državni tožilec pa, da mu za potrebe izvajanja nadzora državnotožilske uprave na okrožnem državnem tožilstvu vodja tega državnega tožilstva poroča o izvajanju svoje dolžnosti nadzora državnotožilske uprave.

V svojih poročilih so okrožna državna tožilstva navedla, da so vodje s statističnimi podatki, ki jim jih je na teden posredoval SIC, redno spremljali ažurnost postopanja državnih tožilcev v konkretnih kazenskih zadevah. Nosilce zadev, ki so prekoračili pričakovani čas njihovega reševanja (90 dni), so pozvali k podaji pisnih pojasnil, po potrebi pa z njimi opravili tudi razgovor o razlogih za prekoračitev rokov za sprejem državnotožilskih ukrepov, da bi ugotovili in odpravili morebitne ovire ter nato z ugotovitvami in ukrepi na mesec seznanjali VDT RS. Pri tem je treba posebej omeniti, da se je prekoračil

pričakovan rok le redko, tudi v teh pa je bila prekoračitev zanemarljiva (nekaj dni zamude) ali upravičena. Kot razloge prekoračitve je treba posebej omeniti prednostno reševanje večjega števila pripornih zadev, ki so precej vplivale na obremenjenost posameznega državnega tožilca, sicer strokovno pravilne odločitve, ki se v vpisniku niso mogle ustrezno evidentirati – tj. v primeru delnih rešitev zadev, ali pa kadar je šlo za izrazito obširne in zapletene zadeve. Vodje so prošnjam državnih tožilcev za podaljšanje roka zato največkrat ugodili ali pa nosilec v pomoč dodelili strokovne sodelavce; izjemoma so se spisi predodelili manj obremenjenim tožilcem.

SIC je vodjem v juniju in decembru 2020 posredoval še seznam nerešenih zadev nad deset let z namenom zagotovitve hitre in učinkovite rešitve teh. Čeprav se tovrstne preveritve opravljajo redno, se vedno znova vsako leto pojavljajo navidezno odprte zadeve, ki jih v vpisniku prej ni bilo videti. Na koncu je bilo enako kot pretekla leta ponovno ugotovljeno, da je šlo le za napake pri knjiženju ali nepravilnosti zaradi napačne migracije podatkov.

Poleg ažurnosti vodje sprotno spremljajo obremenitve državnih tožilcev z zadevami in udeležbami na narokih in glavnih obravnavah ter delo in obremenitve strokovnih sodelavcev. To jim zagotavljajo statistični podatki, ki jim jih na mesec pošilja SIC, podatki v aplikaciji e- Vpisniki ter grafi in tabele Power BI – orodij, ki omogočajo, da po spletnem brskalniku dostopajo do informacij, ki jih potrebujejo za nadzor nad delom tožilcev in pregledom nad delom celotnega tožilstva. Tako lahko določijo prioritete reševanja spisov z upoštevanjem enotne obremenitve funkcionarjev in pravosodnih sodelavcev.

Nadzor nad delom tožilcev so vodje izvajali tudi z rednim pregledovanjem vhodne pošte, dokumentov s sodnimi odločitvami, zapisnikov o glavnih obravnavah in zapisov na internih dnevnikih glede udeležb na obravnavah in narokih ter obdobjim pregledovanjem zadev, ki so bile v dopolnjevanju na policiji ali v obravnavi na sodišču dlje časa. Eno izmed tožilstev je v okviru tega omenilo tudi neposredni nadzor nad delom državnih tožilcev v predkazenskem postopku, ki ga je vodja izvrševal s pregledom poročil o izvajanju dežurne službe. O ugotovljenih pomanjkljivostih ali napakah so vodje tožilce ustrezno opozorili ter jih spodbujali k izdelavi urgenc, vlaganju nadzorstvenih pritožb in drugih pospešitvenih sredstev. Iz istega razloga je večina vodji vpisniško službo tudi pozvala, naj državnim tožilcem skrbno in dosledno izročajo spise iz koledarja, da jih pregledajo in odločijo ali zahtevajo pojasnila za dolgo reševanje zadev ali da odgovore ponovno urgirajo.

Prav tako je bilo vodjem z določitvijo posameznih zadev kot zadev posebnega pomena (t. i. zadeve PP) omogočeno sprotno spremljanje državnotožilskih aktivnosti, ugotovitev in ukrepov v izpostavljenih primerih. Gre za zadeve, za katere velja dolžnost obveščanja po samem DTR (zadeve posebej hudih kaznivih dejanj, širšega javnega pomena, ki imajo posebno odmevnost, in zadeve, ki vsebujejo zahtevna pravna vprašanja, ki so pomembna za državnotožilsko in sodno prakso), ter tiste, so kot take opredeljene s splošnimi navodili. O stanju teh zadev morajo državni tožilci sprotno obveščati vodje, ti pa z operativnimi poročili VDT RS oziroma generalnega državnega tožilca RS. Vse to se je ustrezno izvajalo tudi v letu 2020.

Enako so z ZDT-1, DTR in splošnimi navodili določene tudi zadeve, v katerih morajo državni tožilci, pred sprejetjem odločitve, vodji tožilstva predložiti osnutek odločitve (t. i. zadeve OV). Če je bilo ocenjeno, da je osnutek strokovno nepravilen, pomanjkljiv ali nerazumljiv, so vodje s tem seznanili državnega tožilca, ki je predložil osnutek in mu predlagali možen način odprave pomanjkljivosti ali napak. Eno izmed tožilstev je posebej omenilo prakso, da se vodja, ob nestrinjanju z državnim tožilcem za zavrženje kazenske ovadbe, kadar gre za kazniva dejanja, za katera je zagrožena kazen zapora nad 8 let, posvetuje

še z dvema državnima tožilcema. Na omenjene načine je bil vršen izhodni nadzor, ki je zagotavljala enotnost, zakonitost in strokovno pravilnost reševanja zadev.

Pri tem je treba poudariti, da tudi v primeru nestrinjanja z odločitvijo državnega tožilca ali ugotovitvi posameznih nepravilnosti vodjem ni dopustno posegati v samostojnost državnih tožilcev pri odločanju v konkretni zadevi. Imajo pa možnost zadevo ali opravilo sami prevzeti v reševanje ali jo dodeliti drugemu državnemu tožilcu. To se lahko zgodi zaradi vsebinskega nestrinjanja z odločitvijo oziroma razlogi za odločitev državnega tožilca glede na uveljavljeno Politiko pregona, domnevnih hujših nepravilnosti ali nezakonnosti pri reševanju zadeve, nevestnega, nepravočasnega, neustreznega ali malomarnega reševanja zadeve, ravnanja v nasprotju s splošnimi navodili ter zaradi drugih ravnanj, ki izpolnjujejo znake disciplinskih kršitev. V letu poročanja ta ukrep sicer ni bil izveden.

Eden izmed pomembnih ciljev uspešnega kazenskega pregona je tudi zagotovitev enotne politike kazenskega pregona. Podobni primeri naj se tudi podobno obravnavajo na ravni celotne države. Za navedeno vodje skrbijo tako, da na skupnih kolegijih državnih tožilcev in strokovnih sodelavcev obravnavajo posamezna pravna vprašanja, ki so lahko pomembna za delovanje tožilstva kot celote. Tako je na primer eno izmed njih poročalo o praksi, po kateri zaradi zagotavljanja učinkovitosti in enotnosti kaznovalne politike državni tožilec v zadevah, kjer je razpisan predobravnavni narok, najmanj en dan pred narokom zadevo predloži na kolegij državnega tožilstva, na katerem prisotni državni tožilci na podlagi podatkov poročevalca – nosilca spisa oblikujejo enoten predlog za izrek kazenske sankcije obdolžencu, ki bo priznal krivdo, kar se vpiše v poseben obrazec in vloži v spis. Državni tožilec, ki se nato udeležil naroka, je dolžan enoten predlog upoštevati pri sestavi končnega predloga za izrek kazenske sankcije, ki ne sme bistveno odstopati od enotnega predloga. Manjša tožilstva so tako imela kratke dnevne kolegije, pri večjih, pri katerih to ni mogoče, pa tedenske, mesečne ali po potrebi. V letu poročanja so kolegiji zaradi epidemije covid-19 sicer potekali v nekoliko manjšem obsegu oziroma v manjših skupinah ter po videopovezavah.

Vse zgoraj navedene ukrepe za zagotovitev kakovostnega in učinkovitega nadzora nad opravljanjem zadev državnotožilske uprave ocenjujemo kot dobro prakso, ki, seveda upošteva pri tem objektivne možnosti po posameznih tožilstvih, nedvomno omogoča kakovostnejše, enotnejše in učinkovitejše reševanje zadev in njihov hitrejši zaključek.

7. PREGLED POSTOPKOV PO POSAMEZNIH SKLOPIH KAZNIVIH DEJANJ

7.1. UVODNO POJASNILO

Skladno z 12. členom pravilnika je v spodnjih poglavjih za leto poročanja opisano stanje kazenskega pregona na določenih področjih v okviru katerega se poleg zaznanih težav pri pregonu posamezne vrste kriminalitete opozarja tudi na vzroke in okoliščine za nastanek, povečevanje, spreminjanje ali razvoj kriminalitete na določenem področju in na možne zakonske in druge ustrezne ukrepe za njihovo odpravo ali zmanjševanje. Posamezna področja spremljanja so vezana na kazniva dejanja in skupine kaznivih dejanj, kot so določene v tabelah 44 poročil posameznih državnih tožilstev in Skupnega poročila o delu državnih tožilstev za leto 2019.

Podatki iz tega poglavja odsevajo obseg in vrsto kriminalitete, ki je precej determinirana z aktualnimi vplivi epidemije covid-19, pri čemer je bilo na podlagi sprejetih ukrepov za njeno preprečitev in

razširitev več mesecev zelo okrnjeno gospodarsko, družbeno in javno življenje, kar se nedvomno kaže na številu posameznih vrst kaznivih dejanj.

7.2. RAZVOJ KRIMINALITETE NA DOLOČENEM PODROČJU

7.2.1. GOSPODARSKA KRIMINALITETA

Politika pregona področju obravnavanja gospodarske kriminalitete namenja osrednjo vlogo med prednostnimi zadevami. Državni tožilci v tem okviru zasledujejo cilj, da se čim bolj učinkovito in s kar najbolj optimalnimi sredstvi, zlasti pa temu ustreznimi znanji in veščinami ter pridobljenimi izkušnjami, spoprimejo s čedalje bolj kompleksnimi, zapletenimi in nemalokrat pod plaščem zakonitosti zastrtimi pojavnimi oblikami kriminalitete, ki jo kazenskopravna sistematika v okviru tako imenovanih kaznivih dejanj zoper gospodarstvo umešča v 24. poglavje Kazenskega zakonika. Uporaba kazenskopravnih norm naj bi služila kot učinkovit družbeni instrumentarij, ki pri gospodarskem poslovanju omogoča uporabo kazenskega prava kot ultima ratio za pregon najhujših negativnih pojavov na področju gospodarstva, kadar odpovedo vsa druga pravna sredstva.

Pregon storilcev kaznivih dejanj iz gospodarske kriminalitete zagotovo sodi med najzahtevnejša tožilska opravila, saj je gospodarsko kriminaliteto težko odkriti in preiskovati, pri čemer pogosto posledice tovrstnih dejanj niso neposredno vidne. Z upoštevanjem statističnih podatkov z vidika škode pomeni gospodarska kriminaliteta veliko nevarnost, ker ima njeno razraščanje dolgoročne posledice v delovanju celotne družbe, povezana je tudi s širjenjem neupravičene neenakosti in razslojevanja v družbi. Ustanovitev in delovanje specializiranih enot v policiji in pravosodnih organih, specializacija, izobraževanje in učinkovito mednarodno sodelovanje pomembno povečujejo verjetnost odkritja in ustreznega obravnavanja tovrstnih kaznivih dejanj.

V statističnem pregledu so navedena kazniva dejanja iz tabel, predpisana skladno s Pravilnikom o obliki letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva, in sicer v tabelah 44 a(p), 44 a(po), 44 b(p), 44 (po). Iz njih izhajajo podatki o vseh najpomembnejših gospodarskih kaznivih dejanjih na način, da je mogoča primerjava s prejšnjim obdobjem poročanja, v tem obsegu pa tudi ocena gibanja ter vsebinskih značilnosti in opaznanj pri obravnavi tovrstnih kaznivih dejanj.

Čeprav sodi v omenjeno poglavje 26 precej heterogenih kaznivih dejanj, jih je mogoče z vidika kazenskopravnih dobrin oziroma vrednot, ki naj bi jih ta kazniva dejanja vsaj na primarni ravni varovala, povezati bodisi neposredno bodisi vsaj posredno z gospodarstvom kot eno izmed tistih ključnih človekovih dejavnosti, ki je nujna tako z vidika eksistence oziroma razvoja vsakega posameznika kot človeške družbe kot celote.

Struktura kaznivih dejanj zoper gospodarstvo se tudi v letu 2020 ni precej spremenila. Še vedno med njimi prevladujejo kazniva dejanja poslovne goljufije po 228. členu KZ-1, kazniva dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 in kazniva dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1.

Kaznivo dejanje zlorabe položaja ali pravic po 244. členu KZ oziroma kaznivo dejanje zlorabe zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1 je osrednje in temeljno kaznivo dejanje v segmentu gospodarske kriminalitete. Državna tožilstva so v letu poročanja zoper polnoletne osebe prejela kazenske ovadbe za 433 kaznivih dejanj, kar v primerjavi z letom poprej pomeni zvišanje pripada tovrstnih zadev za 13 %. Državni tožilci so zoper fizične osebe vložili obtožne akte za 118 kaznivih

dejanj, kar je 11 % od skupnega števila kazenskih ovadb v delu, v primerjavi z letom 2019 pa gre za zmanjšanje obsega obtoževanja za četrtno. Zavrženje kazenskih ovadb se v letu poročanja zapiše za 285 kaznivih dejanj, kar je za 91 kaznivih dejanj manj kot v letu poprej. Sodišča so na podlagi obtožnih aktov izrekla obsodilno sodbo za 52 kaznivih dejanj (6 % več kot leta 2019), oprostilnih sodb za 14 kaznivih dejanj (36 % manj kot leta 2019) in zavrnilnih sodb za šest kaznivih dejanj, kar je za polovico manj kot v letu prej.

Zoper pravne osebe so državni tožilci v letu poročanja prejeli kazenske ovadbe za 66 kaznivih dejanj, pri čemer so skupno obravnavali ovadbe za 179 kaznivih dejanj oziroma za 11 % manj kot leto poprej. Sklep o zavrženju kazenske ovadbe so izdali za 38 kaznivih dejanj (kar je za 40 kaznivih dejanj manj kot v letu 2019). Obseg obtoževanja zoper pravne osebe se kaže v vloženih obtožnih aktih za pet kaznivih dejanj, kar je primerljivo s podatki preteklih let (šest v letu 2019 in štiri v letu 2018).

Na strani storilcev gospodarskih kaznivih dejanj največkrat prevladujejo osebe, ki imajo znanja s specialnih področij, in sicer iz delovne zakonodaje, finančno-davčnih predpisov ter področja obligacijskega in statusnega prava, kar domneva, da so to izobraženi in inteligentni udeleženci. Njihove osebna značilnost se izraža v okviru izvršitvenih ravnanj, pri katerih gre za praviloma trajajoča in premišljena protipravna ravnanja v primerjavi z drugimi kaznivimi dejanji. Pri tem zasledujejo namen, da bi lastna protipravna ravnanja čim bolj prikrili.

Upoštevajoč raznovrstnost področij, na katerih storilci obravnavnega kaznivega dejanja delujejo, ni mogoče natančneje opredeliti vzrokov za povečanje ali zmanjšanje števila zaznanih in na državnih tožilstev obravnavanih kaznivih dejanj. Praviloma izvršitvena ravnanja zajemajo kršitev standarda skrbnosti dobrega gospodarstvenika, katerega posledice se raztezajo tudi na kazenskopravno področje, in sicer gre za storilce, ki v oškodovani družbi zlorabijo svoj položaj zato, da družbi, katere lastnik so ali jih drugače obvladujejo, pridobijo koristi, bodisi z odrejanjem nakazil, bodisi s prenosom poslov ali denarnih tokov na družbo, ki jo obvladujejo, bodisi z brezplačnimi odstopi terjatev in prevzemom dolga oziroma plačilom neobstoječih terjatev. Še vedno pa izvršitveno obliko pri pridobivanju premoženjske koristi po navadi pomenijo tudi plačila, ki temeljijo na fiktivnih poslih, in finančni tokovi, ki ne temeljijo na opravljenem prometu blaga ali storitev. Tovrstna kazniva dejanja je tudi težje prepoznati in dokazati, težave v zvezi z odkrivanjem in pregonom gospodarskega kriminala pa izvirajo predvsem iz dejstva, da se ta kriminal dogaja pod plaščem legalnega poslovanja. Značilne so na primer svetovalne pogodbe brez dejanske vsebine, izdajanje fiktivnih računov zaradi zmanjšanja davčne osnove, plačila lizinških pogodb ob fiktivnem najemu premoženja ali nepremičnin in podobno.

Spremembo števila kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti je tudi v letu poročanja mogoče pripisati normativni spremembi zakonodaje in sodne prakse po uveljavitvi novele KZ-1E, ki je posegla v besedilo temeljnega kaznivega dejanja iz prvega odstavka 240. člena KZ-1 na način, da za storitev obravnavanega kaznivega dejanja zadostuje eventualni naklep.

Poleg zgoraj obravnavanega najpogostejšega kaznivega dejanja, ki pomeni del kaznivih dejanj na področju bančnega kriminala in se očita bančnikom, se sem uvrščata še kaznivo dejanje poslovne goljufije po 228. členu KZ-1 in kaznivo dejanje preslepitve pri pridobitvi posojila ali ugodnosti po 230. členu KZ-1, pri čemer gre za zelo zahtevne oblike kaznivih dejanj zoper gospodarstvo.

Za preiskovanje, obtoževanje in sojenje v bančnih zadevah je treba pridobiti specifična znanja iz mikroekonomije, poslovnih financ in bančništva, poleg tega pa še poznati bančno subkulturo in specifičnosti bančnega okolja (npr. stroga hierarhija, način odrejanja nalog podrejenim). Spoznati je

treba praktičen potek in posebnosti internih bančnih postopkov v različnih bankah, posebnosti financiranja in delovanja finančnih holdingov, gradbenih podjemov, projektov in projektnih družb, subjektov v tujini (tudi posebnosti pravne ureditve v drugih državah, kjer so banke ustanovile hčerinske družbe ali zgolj financirale projekte).

Ena izmed ključnih dilem v zvezi s proučevanimi bančnimi kreditnimi posli, ki so slovenskemu bančnemu sektorju povzročili enormno premoženjsko škodo zlasti v pojavnih oblikah tako imenovane navadne škode v smislu zmanjšanja njegovega premoženja, se navezuje na vprašanje razmejitve med zgrešeno in škodljivo poslovno odločitvijo, za katero bančnemu osebjem, ki je odgovoren za njo zaradi okoliščin, v katerih jo je sprejel, ne moremo očitati niti odškodninske niti kazenske odgovornosti, in tisto odločitvijo, zaradi katere lahko rečemo, da je bila sprejeta na način in v okoliščinah, ki po svoji vsebini pomenijo tako hudo in očitno kršitev standarda skrbnosti vestnega in poštenega gospodarstvenika, da iz nje lahko v nadaljevanju ob izpolnitvi dodatnih predpostavk govorimo bodisi o izpolnitvi zakonskih znakov bodisi odškodninske, torej civilnopravne ali celo kazenske odgovornosti. Da bi znali meje med včasih izjemno težko prepoznavnimi modalitetami bančnega poslovanja postaviti na pravo mesto, je treba že v izhodišču upoštevati nekatere specifičnosti bančnih poslov, ki zadevajo odločanje o odobritvi bančnih kreditov gospodarskim družbam.

Zaradi kompleksnosti zadev s področja bančne kriminalitete preiskave in sojenja trajajo dlje časa kot povprečno trajajo kazenski postopki zaradi kaznivih dejanj zoper gospodarstvo. Na dinamiko in hitrost obravnavanja tovrstnih zadev ter njihov izid pomembno vplivajo procesna dejanja obdolžencev in njihovih zagovornikov ter način vodenja postopkov na sodiščih. Najpogostejše težave, ki se pojavljajo pri pregonu bančnega kriminala, so: primeroma skromna sodna praksa, dolgotrajnost sodnih preiskav, neizdelana merila, kaj je dobra bančna praksa, visoki dokazni standardi in zahtevno dokazovanje obarvanega naklepa, obsežnost dokumentacije, pridobivanje podatkov iz tujine, pridobivanje in analiza obsežnega elektronskega gradiva, pomanjkanje interesa oškodovanih bank za samoiniciativno preiskovanje sumov kaznivih dejanj v okviru svojih zmožnosti, posebnosti strokovnega znanja s področja ekonomije in bančništva in pomanjkljiva specializacija sodišč glede strokovnih bančnih in ekonomskih vprašanj. Ker sodna praksa na področju bančne kriminalitete še ni v celoti vzpostavljena, referenčnih sodb ni in pomembna pravna vprašanja še niso bila v celoti identificirana in rešena, zato ni mogoče govoriti o ustaljeni sodni praksi. Ker se sodi gospodarski in finančni eliti, je sodno prakso tudi izredno težko predvideti.

Obdolženci in njihovi zagovorniki v sodnih postopkih pogosto predložijo pravna mnenja, ki so jih zanje pripravili strokovnjaki pravne ali ekonomske stroke (npr. drugi sodni izvedenci in univerzitetni profesorji), v katerih ugotavljajo zakonitost in strokovno pravilnost ravnanja obdolžencev. Neredko pa si obdolženci »pomoč strokovnjakov« zagotovijo že med izvrševanjem kaznivega dejanja. V primerih, kjer osumljeni bančniki niso kršili izrecnih zakonskih, podzakonskih ali internih bančnih pravil, se postavlja vprašanje, ali so pri svojih odločitvah upoštevali dobro bančno prakso. Zanesljiv referenčni okvir, kaj je dobra bančna praksa, pa ne obstaja. V okviru objektivnih zakonskih znakov je treba dokazati, da je obdolženec opravljal gospodarsko dejavnost, pri kateri je zlorabil svoj položaj ali dano zaupanje ali prekoračil pravice ali opustil dolžnosti, ki jih ima na podlagi zakona, drugega predpisa, akta pravne osebe ali pravnega posla glede razpolaganja s tujim premoženjem ali koristmi, njihovega upravljanja ali zastopanja – torej, da je njegovo delovanje bilo v nasprotju z interesi banke, ki jo zastopa.

Praviloma se kot najzahtevnejši del izkaže dokazovanje subjektivnega zakonskega znaka direktnega in v tem okviru obarvanega naklepa. Za uspešen izid kazenskega postopka je treba dokazati, da se je obdolženec zavedal svojega dejanja (torej da je deloval v nasprotju s predpisi in dobro bančno prakso ter ni zasledoval koristi in interesov banke) in ga je hotel storiti, in sicer z namenom, da sebi ali drugemu pridobi protipravno premoženjsko korist (ali da banki povzroči škodo). V zvezi s problematiko dokazovanja obarvanega naklepa je treba na tem mestu omeniti tudi zelo pogosto prakso bančnega menedžmenta, ki se kaže v tem, da je ta v fazi odločanja o odobritvi konkretne bančne naložbe (kredita) nekemu komitentu kot po pravilu prezrl angažiranje svoje podporne službe, pristojne za podajo strokovne presoje o dejanski in pošteni vrednosti banki zastavljenega premoženja kot zavarovanja njene kreditne izpostavljenosti ter se s tem v popolnem nasprotju z dobro bančno prakso in internimi pravili o vrednotenju v zastavo prejetega premoženja zadovoljil že s cenitvami, ki mu jih je s tem v zvezi predložil kar komitent, kot po pravilu pa seveda s cenitvami, za katere se je naknadno – za banko žal prepozno – pokazalo, da so bile na škodo banke izdelane le v interesu komitenta.

Upoštevajoč, da zaposleni v bankah poznajo dejansko stanje, razpolagajo s strokovnim znanjem in poznavanjem notranjih poslovnih procesov ter so jim znani (primerljivi in večinski) primeri pravilnega ravnanja ostalih zaposlenih, pa tudi konkretnih osumljenih bančnikov v drugih, neinkriminiranih primerih, bi lahko banke same najbolj določno opredelile konkretna nezakonita ravnanja in potencialne osumljence. Vendar so tožilske izkušnje z oškodovanimi gospodarskimi subjekti iz nebančnih gospodarskih področij bolj pozitivne. Zadnje si praviloma že same močno prizadevajo, da se izsledijo storilci in se zberejo potrebni dokazi. Banke se večinoma korektno odzivajo na zahteve policije in tožilstva po posredovanju dokumentacije, vendar so pri komunikaciji z organi odkrivanja in pregona zelo zadržane ter ne izkazujejo samoiniciativnosti za preiskovanje.

Rešitve za dolgotrajnost sodnih postopkov ni v pospešitvenih pravnih sredstvih, ki naj bi jih zoper delo sodnikov vlagali državni tožilci, saj gre za sistemski problem. Na dolgotrajnost sodnih postopkov vpliva tudi dejstvo, da je poznavanje strokovnih bančnih vprašanj na sodiščih šele v nastajanju. Rešitev se kaže tudi v ustanovitvi enotnega specializiranega sodišča za gospodarska in korupcijska kazniva dejanja, pri katerem sodniki ne bi bili obremenjeni s sojenjem v zadevah z drugih vsebinskih področij, vplivi lokalnega okolja pa bi se čim bolj nevtralizirali.

Zadeve, povezane z domnevnimi zlorabami položaja ali zaupanja v bančništvu, bodo na državnem tožilstvu še naprej obravnavane prioritarno skladno s sprejeto Politiko pregona. Za dosego posameznih rezultatov je bilo doslej vloženo dolgotrajno in strokovno delo tožilcev, zato očitke posameznikov in skupin o skupin o neuspešnem delu tožilstva na tem mestu ponovno zavračamo.

Kaznivo dejanje poslovne goljufije po 234.a členu KZ oziroma 228. členu KZ je med gospodarskimi kaznivimi dejanji najpogostejše kaznivo dejanje. V tem segmentu so v letu poročanja državna tožilstva zoper polnoletne osebe prejela kazenske ovadbe za 715 kaznivih dejanj oziroma za 5 % več kot leto pred tem. Skupno so obravnavala kazenske ovadbe za 1.323 kaznivih dejanj oziroma za 18 % manj kot leta 2019, od tega so zavrgla kazenske ovadbe za 540 kaznivih dejanj, kar je 41 % od skupnega števila obravnavanih dejanj iz ovadb, pri čemer je odstotek zavrženj povsem primerljiv z letom prej. Obseg obtoževanja se kaže v vloženi obtožni akti za 144 kaznivih dejanj, ki se je v primerjavi z obsegom iz leta 2019 zmanjšal za polovico. Zoper polnoletne storilce so sodišča izdala obsodilne sodbe za 61 kaznivih dejanj (kar je za 44 % manj kot leta 2019), oprostilne sodbe za 32 kaznivih dejanj (za 27 % manj) in 22 zavrnilnih sodb, kar pomeni več kot polovični upad v primerjavi z letom poprej.

Upad števila kaznivega dejanja poslovnih goljufij in obsega obtoževanja v letu poročanja je pripisati okoliščini, da so državni tožilci v svoje odločitve učinkovito implementirali stališče Vrhovnega sodišča Republike Slovenije iz sodbe I Ips 93283/2010, ki je postavilo strožja merila pri dokazovanju naklepa storilca in preslepitvenega namena, pri čemer se kot najpogostejši razlog za zavrženje kazenskih ovadb kaže odsotnost zakonskih znakov obravnavanega kaznivega dejanja in obstoj t. i. civilnopravnega razmerja med storilcem in oškodovancem. Prav tako še vedno velja, da so ovaditelji premalo skrbni pri sklepanju poslov. Zlasti samostojni podjetniki in mala podjetja bonitete sopogodbениkov ne preverjajo, pa tudi če jo in boniteta ni najboljša, sprejmejo tveganje s ciljem povečati prihodke ne glede na posledice. Včasih oškodovanci sklenejo pogodbo brez predložitve zahtevane dokumentacije, za katero se neredko pozneje izkaže, da so ponaredki. Premalo skrbni pa so tudi pri izvajanju pogodb, zlasti pri hitri (civilni) izterjavi terjatev.

Državna tožilstva so zvezi s tovrstnimi kaznivimi dejanji zoper pravne osebe v letu poročanja prejela kazenske ovadbe za 372 kaznivih dejanj oziroma za 7 % več kot leto prej. Skupno so obravnavala kazenske ovadbe za 651 kaznivih dejanj, kar je 9 % manj kot leto poprej, ko so tožilstva obravnavala 718 kaznivih dejanj. Državni tožilci so zavrgli kazenske ovadbe za 345 kaznivih dejanj oziroma za 13 % manj kot v letu poprej. Delež zavrnjenj kazenskih ovadb zoper pravne osebe je bil glede na skupno število ovadb v delu s 53 % skoraj enak kot pretekli dve leti, ko je znašal 55 % oziroma 56 %, kar kaže na obstoj enotnih kriterijev obravnavanja tega kaznivega dejanja. Obseg obtoževanja se je zoper pravne osebe povečal, saj so tožilci vložili obtožne akte za 27 kaznivih dejanj, pri čemer je bilo v letu prej vloženih obtožnih aktov za 16 kaznivih dejanj, pri čemer sta bili v letu poročanja izdani zgolj dve zavrnilni sodbi.

Pravne osebe so pri očitnem kaznivem dejanju največkrat udeležene na način, da razpolagajo s kaznivim dejanjem pridobljeno premoženjsko koristjo oziroma da so tako korist pridobile. Med razlogi za zavrženje kazenskih ovadb oziroma odstop od pregona zoper pravne osebe še vedno prevladuje razlog smotrnosti iz 28. člena ZOPOKD, saj gre pogosto za pravne osebe brez premoženja oziroma v stečajnem postopku.

Vzrok za obstoj še vedno prevladujočega tovrstnega kaznivega dejanja se kaže v nezadostno vzpostavljeni finančni disciplini med gospodarskimi objekti na trgu. Izvršitvena ravnanja so se manifestirala z lažnimi obljubami o plačilu oziroma prikrivanja, da obveznosti ne bodo izpolnjene, kar je imelo za posledico v neizpolnitvi dogovorjenih obveznosti v okviru poslovanja med posameznimi strankami (na primer neplačilo dobavljenega blaga oziroma opravljenih storitev, neopravljene plačane storitve ali nedobavljeno plačano blago in podobno). V navedenem sklopu večinski del pomenijo poslovne goljufije, za katere je značilno, da kazenske ovadbe oškodovanci vlagajo po tem, ko izvršilni postopki niso bili uspešni. Kot storilci se pojavljajo osebe, ki s svojo prepričljivostjo ter zlasti z izkoriščanjem dolgotrajnih poslovnih odnosov prekrijejo, da so zašli v finančne težave, zaradi česar nimajo več objektivnih možnosti, da bi poravnali storitve ali plačali kupljeno blago, vendar so naročila še vedno. Podane kazenske ovadbe še vedno služijo predvsem kot dodaten pritisk na plačilo obveznosti, marsikdaj tudi uspešno, čeprav so bile pozneje ovadbe zavržene, pri čemer se državno tožilstvo upira vlogi t. i. izvršilnega organa, saj se mora tovrstna problematika reševati v okviru civilnega prava.

Kaznivo dejanje poneverbe po 245. členu KZ oziroma kaznivo dejanje poneverbe in neupravičene uporabe tujega premoženja po 209. členu KZ-1 sta dve izmed pogostejših kaznivih dejanj zoper gospodarstvo. Državna tožilstva so v letu poročanja za obravnavano kaznivo dejanje po 209. členu KZ-

1 zoper polnoletne osebe prejela kazenske ovadbe za 328 kaznivih dejanj in skupaj z ovadbami iz preteklega leta obravnavala 575 kaznivih dejanj. Obseg obravnavanj novih kaznivih dejanj je ostal na primerljivi ravni kot v letu prej (prejete ovadbe za 306 kaznivih dejanj v letu 2019), pri čemer se je obseg obravnavanj vseh kaznivih dejanj zmanjšal za 4 %. Državni tožilci so vložili obtožne akte za 104 kazniva dejanja, pri čemer se kaže za 15 % upad obsega obtoževanja v primerjavi z letom prej. Zoper polnoletne osebe so sodišča izdala obsodilne sodbe za 71 kaznivih dejanj, oprostilne sodbe za 13 kaznivih dejanj in zavrnilne sodbe za 19 kaznivih dejanj, kar ne odstopa precej od strukture izrečenih sodb v letu 2019.

Državna tožilstva so v letu poročanja prejela kazenske ovadbe za 17 kaznivih dejanj zoper pravne osebe oziroma za 19 % manj kot v preteklem letu, skupaj pa so obravnavala ovadbe za 42 kaznivih dejanj, pri čemer je obseg skupnega števila kazenskih ovadb primerljiv s tistim iz leta 2019 (50 kaznivih dejanj v letu 2019). V letu poročanja sta bili zoper pravni osebi vloženi le dve zahtevi za preiskavo, sodišča pa so izdala le eno oprostilno sodbo.

Večinoma se izvršitvena ravnanja pri obravnavanem kaznivem dejanju manifestirajo kot prilaščanje denarja oziroma premičnih stvari. Po navadi imajo storilci v gospodarskih družbah dostop do gotovine in premičnih stvari, ki so jim zaupane; primeroma vozniki, ki z delodajalčevo kartico točijo gorivo tudi zase. in vozniki, ki si prilastijo blago oziroma artikole, ki jih vozijo. Prevladujoč izvršitveni način obravnavanega kaznivega dejanja se kaže tudi v nepooblaščenem dvigu sredstev s transakcijskega računa gospodarske družbe, pri čemer niso redki primeri, ko si storilci z dostopom do gotovine prilastijo dnevne izkupičke, upravitelji večstanovanjskih stavb prilastijo sredstva rezervnega sklada, najemniki pa si pogosto prilastijo predmete iz najetih prostorov ter osebe, ki jim preneha delovno razmerje, ne vrnejo njim zaupana sredstva v zvezi z zaposlitvijo. Kazenske ovadbe v navedenih primerih izvirajo iz skrhanih odnosov med delavci in delodajalci, ki jim delodajalci ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi očitajo, da so si prisvojili posamezne predmete in navadno obsegajo več očitkov, ki so usmerjeni v kršitev pogodbe o zaposlitvi oziroma delovnopravne zakonodaje in bi lahko bili podlaga le za ugotavljanje disciplinske odgovornosti delavca.

S področja insolvenčne kriminalitete se kot precejšen del večje skupine kaznivih dejanj zoper gospodarstvo, zaradi spoznanja, da tovrstna protipravna ravnanja, izvršena v pogojih plačilne nezmožnosti (nesposobnosti) dolžnika, bodisi gospodarskega subjekta bodisi druge pravne osebe oziroma posameznika, vedno ogroža delovanje gospodarskega sistema kot celote, izpostavlja kaznivo dejanje oškodovanje upnikov iz 234. člena KZ oziroma 227. člena KZ-1.

Državna tožilstva so v letu poročanja zoper polnoletne osebe prejela kazenske ovadbe za 152 kaznivih dejanj, skupaj z ovadbami iz preteklih obdobij pa so obravnavala ovadbe za 344 kaznivih dejanj. Primerjava s podatki iz preteklega leta kaže na siceršnje povečanje prejema kazenskih ovadb za 36 %, a skromno povečanje skupnega obsega kazenskih ovadb v delu za 3 %. Vzroke je iskati v plačilni (ne)sposobnosti gospodarskih subjektov, kar je posledica tudi ukrepov za zajezitev epidemije na gospodarski položaj v državi. Obseg obtoževanja se kaže v vloženi obtožni akti za 18 kaznivih dejanj, kar je v primerjavi z letom prej manj za 33 %. Državni tožilci so v letu poročanja prejeli obsodilne sodbe za 39 kaznivih dejanj (kar je za dve tretjini več kot leta 2019), oprostilne sodbo za deset kaznivih dejanj (za polovico več kot v preteklem letu) in zavrnilne sodbe za sedem kaznivih dejanj (eno kaznivo dejanje v letu 2019).

Zoper pravne osebe je bilo v letu poročanja vloženi kazenskih ovadb za 36 kaznivih dejanj, kar je za šest kaznivih dejanj več kot v letu prej. Državni tožilci v letu poročanja niso vložili nobenega obtožnega

akta, izdana je bila ena oprostilna sodba, zoper katero je bilo vloženo redno pravno sredstvo, in štiri zavrnilne sodbe.

Izvršitvene oblike obravnavanega kaznivega dejanja se izražajo predvsem v prenosih premoženja na druge (povezane) družbe, dajanju prednosti poplačila nekaterim upnikom in sklepanju lažnih pogodb. Storilci praviloma preusmerijo denarne tokove mimo transakcijskega računa družbe na transakcijske račune povezanih družb, na primer s sklenitvijo fiktivnih kreditnih pogodb in pogodb o odstopu terjatev, s preusmeritvijo plačil naročnikov storitev na račune povezanih družb pa tako izigrajo vrstni red upnikov, čakajočih na poplačilo svojih terjatev.

Zakonodajalec je z novelo KZ-1E razširil polje kaznivosti za temeljno obliko obravnavanega kaznivega dejanja, saj se za izpolnitev zakonskega znaka ne zahteva, da storilec z izvršitvenim ravnanjem doseže prepovedano posledico v obliki škode, ki presega veliko premoženjsko vrednost, ampak po noveli zadostuje že kakršenkoli znesek. Povzročena škoda upnikom, ki presega 50.000 evrov, pa je kvalificirana oblika tega kaznivega dejanja s predpisano daljšo kaznijo zopora. Glede na zgoraj navedene podatke pa navedena sprememba KZ-1 ni povzročila precejšnjega povečanega števila kazenskih ovadb.

Kaznivo dejanje davčne zatajitve iz 254. člena KZ in 249. člena KZ-1 ter kaznivo dejanje goljufije na škodo EU iz 229. člena KZ-1 je mogoče obravnavati skupaj, saj sta obe inkriminaciji usmerjeni v pregon ravnanj, s katerimi storilci oškodujejo proračun – v prvem primeru proračun Republike Slovenije in posredno lahko tudi proračun Evropske unije, v drugem pa splošni proračun Evropske unije ali proračune, ki jih zadnja upravlja ali se upravljajo v njenem imenu.

Poslanstvo inkriminacije iz 249. člena KZ-1 se zrcali predvsem v kazenskoprnem sankcioniranju vseh tistih ravnanj davčnih zavezancev, ki se skozi naklepno preslepitev davčnega organa izčrpajo v zatajivni davčne obveznosti in temu posledični pridobitvi s tem povezane protipravne premoženjske koristi. Že iz tega je razvidno, da je v okviru vseh tistih zakonskih znakov, ki tvorijo konstrukcijo tega kaznivega dejanja, njena središčna figura prav preslepitveni namen davčnega zavezanca. Odkrivanje, preiskovanje, pregon in dokazovanje davčno kaznivega dejanja pa za državnega tožilca ni dodatno oteženo le zaradi izjemno obsežne davčne zakonodaje in potrebe po predhodnem temeljitem poznavanju korporacijskega, bilančnega in finančnega prava oziroma drugih s tem povezanih ved, temveč tudi zato, ker so v okviru čedalje bolj uveljavljene in sprejete tristranske sheme davčnega izmikanja meje med kaznivo davčno zatajitvijo, davčnim zaobidenjem in davčnim izogibanjem (optimiranjem) mnogokrat zelo neprepoznavne in kot take vir dolgotrajnih in zahtevnih presoj tako v sklopu upravnih kot kazenskih postopkov.

Storilci tovrstnih kaznivih dejanj so po navadi odgovorne osebe gospodarskih družb. Pri obravnavanju teh kaznivih dejanj so državni tožilci odvisni tudi od ugotovitev FURS, in sicer tako glede kaznivega dejanja davčne zatajitve kakor tudi glede preverjanja porabe dodeljenih evropskih sredstev. Še vedno se kot izrazita težava pojavlja okoliščina, da so gospodarske družbe, ki so se z davčno zatajitvijo okoristile, med potekom kazenskega postopka že izbrisane ali so brez premoženja.

V okviru obravnavanega kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 kot utajeni davščini prevladujeta davek od dohodka pravnih oseb in davek na dodano vrednost, v zvezi s čimer je treba poudariti, da storilci pogosto delujejo kot člani mednarodnih kriminalnih združb, ki organizirajo davčne vrtiljake, v katerih so udeležene družbe iz več držav Evropske unije. Storilci teh kaznivih dejanj protipravno premoženjsko korist pridobivajo z zlorabo pravice do odbitka vstopnega davka na dodano

vrednost, ko nezakonito odbijajo vstopni davek na dodano vrednost in uveljavljajo presežek tega, čeprav ta nikoli ni bil vplačan v proračun in lažno prikazujejo, da gre pri poslovanju s tujimi gospodarskimi družbami za tristranske posle, zaradi česar bi bili oproščeni plačila davka na dodano vrednost. Pogosto se v povezavi z navedenimi kaznivimi dejanji obravnavata tudi kaznivo dejanje ponareditev ali uničenja poslovnih listin po 235. členu KZ-1 in kaznivo dejanje ponarejanja listin po 251. členu KZ-1. Odkrivanje in dokazovanje navedenih kaznivih dejanj dodatno otežuje tudi okoliščina, da zavezanci pogosto ne vodijo dokumentacije o svoji dejavnosti oziroma jo prikrivajo ali jo celo uničijo.

Državna tožilstva so zoper fizične osebe v letu poročanja prejela kazenske ovadbe za 454 kaznivih dejanj oziroma za 24 % več kot leta prej. Skupno število kazenskih ovadb v delu se je nanašalo na 1.078 kaznivih dejanj, kar v primerjavi z letom prej pomeni povečanje za 29 %. Obseg obtoževanja se kaže v vloženi obtožni akti za 49 kaznivih dejanj. Zoper polnoletne osebe so državna tožilstva prejela obsodilne sodbe za 31 kaznivih dejanj, oprostilne sodbe za deset kaznivih dejanj in zavrnilne sodbe za šest kaznivih dejanj, pri čemer so deleži vseh navedenih meritornih sodb nižji kot v letu prej.

Tudi pri pravnih osebah se je smernica pripada kazenskih zadev za obravnavani kaznivi dejanji v letu poročanja povečal, in sicer so bile kazenske ovadbe vložene za 208 kaznivih dejanj oziroma za 6 % več kot leto prej. Skupaj so državni tožilci obravnavali kazenske ovadbe za 527 kaznivih dejanj, kar je 30 % več kot leta 2019. Državni tožilci so zavrgli kazenske ovadbe za 127 kaznivih dejanj, pri čemer so leto prej tožilci zavrgli kazenske ovadbe za 89 kaznivih dejanj. V tem segmentu se manjša aktivnost obtoževanja kaže v vloženi obtožni akti za pet kaznivih dejanj. Sodišča so izmed meritornih odločb izdala zgolj tri obsodilne sodbe, kar je za tri četrtine manj kot v letu prej.

Gibanje povečanja števila prejetih kazenskih ovadb in njihovo skupno obravnavanje je mogoče pripisati normativni spremembi 249. člena KZ-1, ki je razširila polje kaznivosti tako, da se kot davčna utaja upošteva utajen znesek najmanj 50.000 evrov ne glede na vrsto utajenega davka v času enega leta.

Obravnava kaznivih dejanj goljufije na škodo Evropske unije v bližnji preteklosti ni bila pogosta, saj je tovrstna inkriminacija postala del slovenskega pravnega reda s Kazenskim zakonikom iz leta 2008.

Kot storilci tega kaznivega dejanja se največkrat pojavljajo odgovorne osebe gospodarskih družb kot tudi pravne osebe. Za tovrstna kazniva dejanja je značilno, da so storjena tako v postopku prijave na razpis in dodelitve sredstev (npr. v obliki podajanja neresničnih podatkov in dokumentacije glede izpolnjevanja pogojev za odobritev) kot v fazi vlaganja zahtevkov za izplačila sredstev (v obliki potvarjanja dejanske vrednosti, obsega dobave blaga ali opravljenih storitev ipd.). Kaznivo dejanje se po navadi odkrije v postopku revizije oziroma nadzora, pri čemer od storitve do odkritja kaznivega dejanja pogosto poteče dalj časa.

Čeprav obravnavane zadeve obsegajo razpon od relativno preprostih z enim storilcem do zelo kompleksnih, pa vsekakor prevladujejo obsežne in zahtevne oblike tega kaznivega dejanja. V storitev kaznivega dejanja je običajno vključeno večje število storilcev, med katerimi so tudi uslužbenci institucij, ki odločajo o dodelitvi sredstev. Povzročena škoda oziroma pridobljena korist lahko dosega večmilijonske zneske. Kot posledica obsežnosti zadev so praviloma dolgotrajni tudi predkazenski postopki, ki običajno vključujejo pridobitev in pregled ter analizo obsežnega gradiva, tako v fizični kot v elektronski obliki. Podobno so dolgotrajni tudi sodni postopki, ki vključujejo zaslišanje večjega števila prič in izvedenstva. Kot ciljni subjekti tovrstnih kaznivih dejanj se pojavljajo Ministrstvo za gospodarstvo, Javna agencija za tehnološki razvoj, Zavod RS za zaposlovanje v zvezi s subvencijami za težko zaposljive osebe, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ter drugi.

Kot pomembno okoliščino se v tem delu izpostavlja ustanovitev Evropskega javnega tožilstva, v stvarno pristojnost katerega se uvršča pregon kaznivih dejanj goljufije na škodo finančnih interesov Evropske unije. Ustanovitev in začetek delovanja Evropskega javnega tožilstva zato pomembno vpliva na pregon tudi obravnavanega kaznivega dejanja, saj je bilo ustanovljeno z namenom zagotavljanja enotne Politike pregona v sodelujočih državah članicah.

VDT RS skupaj z Uradom za nadzor proračuna koordinirata delovanje tožilstev v predkazenskih postopkih, pri čemer kvantitativni kazalniki delovanja državnih tožilstev še vedno kažejo na stabilno prizadevanje za boj proti goljufijam na škodo finančnih sredstev Evropske unije z instrumenti kazenskega prava. Na mednarodni ravni tovrstna kazniva dejanja obravnava OLAF (European Anti-Fraud Office/European Commission).

V letu poročanja so državna tožilstva prejela kazenske ovadbe za 42 kaznivih dejanj goljufije na škodo finančnih instrumentov Evropske unije, od skupno 84 kaznivih dejanj v delu pa so državni tožilci zavrgli kazenske ovadbe za 22 kaznivih dejanj. Aktivnost državnih tožilstev se poleg vloženih zahtev za preiskavo za 18 kaznivih dejanj kaže v vloženih obtožnih aktih za dve kaznivi dejanji, pri čemer je bila izdana sodba o kaznovanem nalogu za dve kaznivi dejanji in obsodilna sodba za tri kazniva dejanja. Pri tem kot pomembno omenjamo, da na meritorno odločitev pred pristojnimi sodišči čakajo vloženi obtožni akti za 56 kaznivih dejanj, kar nedvomno kaže na nujnost čim prejšnjega delovanja Evropskega javnega tožilstva.

Osnovni namen preprečevanja in odkrivanja kaznivega dejanja pranja denarja iz 252. člena KZ oziroma 245. člena KZ-1 je ohranjanje učinkovitosti pravosodnega sistema, v ožjem smislu pa tudi ohranjanje temeljnih vrednot zdravega finančnega in gospodarskega sistema. Pogosto se kot predhodna kazniva dejanja pojavljajo kazniva dejanja s področja splošne kriminalitete, pri čemer se posebej omenja izredno restriktivna praksa Vrhovnega sodišča RS glede dokazanosti predhodnih kaznivih dejanj. Storitci tega kaznivega dejanja se za izvrševanje pranja denarja poslužujejo različnih finančnih instrumentov, od različnih vrednostnih papirjev do uporabe kriptovalut. Zadnje poleg pogostega pojava mednarodnih razsežnosti dejanja dodatno otežuje sledenje denarnih tokov in posledično odkrivanje in pregon storilcev.

Sodna praksa za uspešen pregon kaznivega dejanja pranja denarja zahteva, da to presega samo porabo premoženjske koristi. Tudi v kazenskopravni teoriji se za izpolnitev elementov kaznivega dejanja pranja denarja zahteva izpolnitev treh faz pranja denarja, in sicer plasiranje sredstev, prikrivanje izvora denarja in integracija opranega denarja nazaj v premoženjsko sfero storilca oziroma prejemnika premoženjske koristi. Navedeno pomeni oteženo dokazovanje predvsem v primerih, kadar je že v izvršitev temeljnega kaznivega dejanja vključenih več pravnih oseb, ki za izvrševanje kaznivega dejanja med seboj pretakajo finančna sredstva in je nato treba izkazati, kdaj je izvršitev kaznivega dejanja in pridobitev premoženjske koristi prešla že v izvrševanje kaznivega dejanja pranja denarja.

V letu poročanja so bile vložene kazenske ovadbe za 156 kaznivih dejanj zoper polnoletne storilce, pri čemer so državna tožilstva skupaj obravnavala ovadbe za 285 kaznivih dejanj. Vloženih je bilo 43 obtožnih aktov, kar je za 13 kaznivih dejanj več kot v letu prej oziroma za 43 %, uspeh obtoževanja pa se kaže v 18 izdanih obsodilnih sodbah (kar je za 42 % manj kot v letu 2019) in 17 oprostilnih sodbah (oziroma za 21 % več kot v letu 2019). V zadevah za 104 kazniva dejanja sodišče še ni izdalo meritorne odločitve.

Za obravnavano kaznivo dejanje so bile zoper pravne osebe vložene kazenske ovadbe za 19 kaznivih dejanj, skupno je bilo obravnavanih 59 kaznivih dejanj, kar je 22 kaznivih dejanja več kot v letu prej. Državni tožilci so vložili dva obtožna akta po preiskavi (en obtožni akt v letu 2019), izdane pa so bile tri oprostilne sodbe.

BORZNA KRIMINALITETA

Borzna kriminaliteta zajema dve inkriminaciji zoper gospodarstvo, in sicer kaznivo dejanje zlorabe notranje informacije po 243. člen KZ oziroma 238. člena KZ-1 in kaznivo dejanje zlorabe trga finančnih instrumentov po 239. členu KZ-1.

Vrhovno državno tožilstvo RS je leta 2018 opravilo analizo obravnavanja predmetnih kaznivih dejanj s področja borzne kriminalitete na državnih tožilstvih v letih 1995 do 2017. Povzetek splošnih ugotovitev, opozoril in predlogov je bil zaradi izvedbe predlaganih dodatnih aktivnosti, povezanih z odkrivanjem in preiskovanjem borznih kaznivih dejanj poslan vsem državnim tožilstvom in drugim organom, ki izvajajo svoje pristojnosti na borznem področju (Ministrstvo za finance, Agencija za trg vrednostnih papirjev, Ljubljanska borza, Ministrstvo za notranje zadeve, Generalna policijska uprava), Ministrstvu za pravosodje pa zaradi proučitve primernosti normativnih podlag za obravnavanje navedenih kaznivih dejanj. Rezultati pregona v 22 letih od inkriminacije zlorabe notranjih informacij (in osmih let od uvedbe zlorabe trga finančnih instrumentov) z vidika dosežene stopnje obsodilnosti ne ustrezajo stopnji protipravnosti ter finančne in družbene škodljivosti obravnavanih dejanj niti obsegu na ravni utemeljenega suma zaznane kriminalitete niti potrebi po učinkovitejši represivni in preventivni vlogi kazenskega prava na borznem področju.

Zato so bili posebej poudarjeni vzroki za tako stanje (zlasti dejanska in pravna zahtevnost spreminjajočega se zakonskega besedila, začetno pomanjkanje izkušenj, visoki standardi glede obstoja subjektivnih znakov zlorabe, narava izvršitvenih dejanj, ki so zaradi osebne in poslovne povezanosti in zaupnosti osumljencev in drugih udeležencev težko izsledljiva, in obsežno posredno dokazovanje). Hkrati so bili predlagani konkretni dolgoročni (normativni) in operativni ukrepi, s katerimi se lahko pomembno izboljšata odkrivanje in pregon borzne kriminalitete. Izpostavljena je bila potreba po (sub)specializaciji državnih tožilcev za navedene zadeve z določitvijo izključne pristojnosti v okviru Specializiranega državnega tožilstva RS, pospešitev obravnavanja, zlasti v fazi dopolnjevanja ovadb, okrepitev in razširitev usmerjanja in sodelovanja med pristojnimi organi, zlasti na področju nadzora trga vrednostnih papirjev, dodatno izobraževanje in usposabljanje ter stalno časovno in vsebinsko interno spremljanje obravnavanja borznih kaznivih dejanj.

Za kaznivo dejanje zlorabe notranje informacije po 243. členu KZ oziroma 238. členu KZ-1 so državna tožilstva v letu poročanja prejela kazenske ovadbe za dve kaznivi dejanji zoper polnoletne storilce in nobene kazenske ovadbe zoper pravno osebo. Od 25 kaznivih dejanj, ki so jih skupaj imela v delu, je kar za 21 kaznivih dejanj zoper polnoletne storilce in za dve kaznivi dejanje zoper pravne osebe izdalo sklep o zavrženju. Aktivnost državnih tožilcev zaokrožajo zahteve za preiskavo za tri kazniva dejanja zoper polnoletne storilce, pri čemer o uspehu obtoževanja ni mogoče poročati, saj sodišča v letu poročanja niso izdala nobene meritorne odločbe za tovrstno kaznivo dejanje.

Nadalje so državna tožilstva za kaznivo dejanje zlorabe trga finančnih instrumentov po 239. členu KZ-1 prejela kazenske ovadbe za dve kaznivi dejanji zoper polnoletno osebo in eno kaznivo dejanje zoper pravno osebo. Aktivnost tožilcev se kaže v odstupu od pregona za eno kaznivo dejanje zoper

polnoletnega storilca in fizično osebo. Enako gibanje meritornega odločanja se kaže tudi v letu 2020, saj sodišča za obravnavano kaznivo dejanje niso izdala nobene meritorne sodbe.

7.2.2. KORUPCIJSKA KRIMINALITETA

V skladu z družbenim pojmovanjem se korupcija razume kot zloraba zaupane moči za zasebno korist. V slovenskem pravu je korupcija normativno opredeljena kot vsaka kršitev dolžnega ravnanja uradnih in odgovornih oseb v javnem ali zasebnem sektorju ter ravnanja oseb, ki so pobudniki kršitev, ali oseb, ki se s kršitvijo lahko okoristijo zaradi neposredno ali posredno obljubljenih, ponujenih ali dane oziroma zahtevane, sprejete ali pričakovane koristi zase ali za drugega. V kazenskem pravu je pojem korupcije ožji, saj se nanaša na področje dajanja ali sprejemanja daril zaradi pridobitve ali ohranitve posla, storitve ali opustitve uradnega dejanja ali za nezakonito posredovanje. Korupcija pa se lahko pojavlja tudi v zvezi s tako imenovanimi volilnimi kaznivimi dejanji zaradi tega, da kdo glasuje ali da ne glasuje ali da ne glasuje veljavno.

Pojav korupcije v družbi negativno vpliva na socialne, zakonodajne, politične in ekonomske vidike družbenega razvoja, zmanjšanje proračunov in oviranje konkurence, s tem pa vpliva na blaginjo potrošnikov, zaupanje v državne institucije in v vladavino prava. Hkrati korupcija zmanjšuje pomen in integriteto družbe in družbenih vrednot, vse v korist zasebnih interesov storilcev koruptivnega dejanja. Objekti varstva korupcijskih kaznivih dejanj so gospodarstvo, uradna dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva ter volilna pravica in volitve, zato se med korupcijsko kriminaliteto uvrščajo naslednja kazniva dejanja: kršitev proste odločitve volivcev po 151. členu KZ-1 (162. člen KZ), sprejemanje podkupnine pri volitvah po 157. členu KZ-1 (168. člen KZ), nedovoljeno sprejemanje daril po 241. členu KZ-1 (247. člen KZ), nedovoljeno dajanje daril po 242. členu KZ-1 (248. člen KZ), jemanje podkupnine po 261. členu KZ-1 (267. člen KZ), dajanje podkupnine po 262. členu KZ-1 (268. člen KZ), sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje po 263. členu KZ-1 (269. člen KZ) ter dajanje daril za nezakonito posredovanje po 264. členu KZ-1 (269.a člen KZ).

Politika pregona državnega tožilstva obravnavo korupcijskih kaznivih dejanj določa kot prednostno, pri čemer se večja pozornost namenja dejanjem v zvezi z velikimi sistemi javnih storitev (zdravstvo, energetika, telekomunikacije, nacionalni projekti ...) in poslovanjem lokalnih skupnosti.

Za obravnavo korupcijskih kaznivih dejanj, razen za kaznivo dejanje kršitve proste odločitve

volivcev po 151. členu KZ-1 ter kaznivo dejanje sprejemanje podkupnine pri volitvah po 157. členu KZ-1, je pristojno SDT RS, lahko pa vodja SDT RS iz razloga smotrnosti odredi, da se zadeva s področja korupcijske kriminalitete, za katero je sicer pristojno SDT RS, dodeli krajevno pristojnemu okrožnemu državnemu tožilstvu. Kot izhaja iz poročil okrožnih državnih tožilstev, so zadnja obravnavala tudi tovrstna kazniva dejanja blažjih oblik.

Državna tožilstva so v letu 2020 prejela 121 kazenskih ovadb za kazniva dejanja, ki jih štejejo kot korupcijska kazniva dejanja, tako zoper fizične kot tudi zoper pravne osebe, kar pomeni v primerjavi s preteklim letom 2019 kar precejšen upad prejetih kazenskih ovadb za navedena kazniva dejanja. V letu 2019 so državna tožilstva namreč prejela 222 kazenskih ovadb, v letu 2018 pa celo 229 kazenskih ovadb za tovrstna kazniva dejanja. Takšnemu upadu je vzrok mogoče iskati v skoraj popolnem zastoj poslovanja oziroma v zmanjšanju tega v preteklem letu zaradi epidemije covid-19. Tožilstva tudi poročajo, da niso prejela nobene kazenske ovadbe glede kaznivega dejanja podkupnine pri volitvah in

kaznivega dejanja kršitve proste odločitve volivcev, so pa prejela več kazenskih ovadb za kaznivo dejanje jemanja podkupnine.

Od števila prejetih kazenskih ovadb in tistih v delu od preteklega leta, torej za skupaj 319 tovrstnih kaznivih dejanj zoper fizične in pravne osebe, so državna tožilstva zoper te osebe zavrgla ovadbe za 95 kaznivih dejanj, v letu 2019 pa za 101 kaznivo dejanje (od skupaj obravnavanih (355), torej je v letu obravnavanja odstotek zavrženih kazenskih ovadb 29,8, v letu 2019 pa je bil ta odstotek približno 28). V letu poročanja je bilo iz preteklega leta prenesenih kazenskih ovadb zoper pravne in fizične osebe za 198 kaznivih dejanj.

Ne glede na zmanjšan delež prejetih kazenskih ovadb za korupcijska kazniva dejanja pa je očitno, da se državni tožilci pregona storilcev teh kaznivih dejanj učinkovito lotevajo, saj so v letu poročanja vložili obtožne akte za 125 kaznivih dejanj (39,1 % vseh kazenskih ovadb), kar je sicer manj kot v preteklem poročevalnem letu (leta 2019 je bilo 147), vendar več kot v letu 2017, ko so vložili obtožne akte za 41 tovrstnih kaznivih dejanj. Za tri kazniva dejanja je bil postopek ustavljen. Odrejeni so bili štirje pripori, kar je več, kot je bilo v letu 2019, ko je bil odrejen en pripor. Sodišča so na podlagi vloženih obtožnih aktov izdala obsodilno sodbo za 21 kaznivih dejanj, kar je enako, kot je bilo v letu 2019, in manj, kot je bilo v letu 2018 (30 obsodilnih sodb), izdala so sedem oprostilnih sodb, kar je za dve oprostilni sodbi manj, kot je bilo v letu 2019 (9), ter eno zavrnilno sodbo, enako kot je bilo v letu 2019. Državni tožilci so zoper sodbe sodišča v 18 primerih vložili pritožbo, pri čemer je bilo v štirih primerih pritožbi ugodeno, v 14 primerih pa pritožbi ni bilo ugodeno. V letu 2019 je sodišče ugodilo skoraj polovici pritožb državnih tožilcev.

Leta 2020 je zaznati enako število obsodilnih sodb kot v letu prej in manj oprostilnih sodb glede na preteklo leto, je pa na sodiščih še 199 tako imenovanih odprtih zadev (v letu 2019 225 takih zadev), v katerih so državni tožilci vložili obtožne akte zoper fizične in pravne osebe zaradi korupcijskih kaznivih dejanj, sodba sodišča prve stopnje pa v njih še ni bila izrečena.

Vsem pojavnim oblikam korupcije je skupno, da so kot kazniva dejanja težko dokazljiva, ker ima pri teh kaznivih dejanjih korist tako ena kot druga stran, torej tako dajalec kot prejemnik koristi, pri čemer pa tretjih oseb, ki bi lahko nastopale kot priče, praviloma ni. Vsa nezakonita ravnanja so namreč skrita očem, ravnanja pa so v celoti netransparentna, pri čemer storilci za seboj ne puščajo sledi oziroma so te zabrisane. Največkrat so edini dokazni viri osebe, ki so pri poslu sodelovale. Ker pa so zadnje praviloma tudi same udeleženke ali storilke kaznivih dejanj oziroma so družinsko, socialno ali poslovno povezane s storilci ali udeleženci dejanj, jih je izredno težko pripraviti do tega, da bi v postopkih izpovedovale.

Ker se korupcijskih kaznivih dejanj z listinskimi dokazi ali pričami praviloma ne da dokazati, so se v teh primerih kot najbolj učinkovit dokazni vir pokazali prikriti preiskovalni ukrepi. Tudi v primeru njihove uporabe pa se lahko pojavi težava, bodisi ker se za določena nezakonita ravnanja izve prepozno bodisi pa ker ni oseb, ki bi bile pripravljene nezakonito ravnanje uradno potrditi tudi na sodišču. Kot izhaja iz poročila SDT RS se tožilstvo in policija v praksi pogosto srečujeta s primeri, ko so osebe, ki o korupcijskih dejanjih nekaj vedo, pripravljene to informacijo posredovati le »neuradno« ali kot anonimne osebe in se nikakor niso pripravljene izpostaviti kot ovaditelji z imenom in priimkom oziroma niso pripravljene pozneje nastopati kot priče v sodnih postopkih. V okviru predkazenskih in kazenskih postopkov se težava glede pričanj izkazuje tudi v tem, da je veliko oseb, ki bi imele kaj povedati, ustrahovanih, dodatno podkupljenih oziroma se na njih vrši pritisk, kar posledično pripelje do tega, da na sodišču nočejo izpovedati po resnici ali pa se ničesar več ne spomnijo. Vse navedeno pa še dodatno otežuje

uspešnost dokazovanja že tako težko dokazljivih korupcijskih kaznivih dejanj. V Sloveniji tudi ne obstajajo učinkoviti sistemski mehanizmi, ki bi sistemsko uredili zgoraj navedene težave in olajšali dokazovanje teh kaznivih dejanj. Za sodišča velikokrat ni dovolj, da določene nezakonitosti potrdi le ena ali dve priči, kar pomeni, da so dokazni standardi, ki jih zahtevajo sodišča glede korupcijskih kaznivih dejanj, primerjalno z drugimi državami, previsoki.

Iz poročila SDT RS izhaja tudi, da se kot težava (še posebej pri korupciji v zdravstvu) zaznavajo tudi kratki zastaralni roki, ki veljajo za korupcijska kazniva dejanja. Za večino korupcijskih kaznivih dejanj namreč pride v poštev desetletni zastaralni rok, kar se pri korupcijskih kaznivih dejanjih pokaže za neustrezno in v kombinaciji s procesno zakonodajo, ki z dodajanjem novih institutov (npr. obligatorni predobravnavni narok za okrožno pristojnost, predlog za izločitev dokazov, sprejem odločitve o izločitvi dokazov, pritožba zoper odločitev o izločitvi dokazov, pri čemer se postopek ustavi do prejema odločitve pritožbenega sodišča, ob manevrih obrambe v zvezi z vročanjem vabil in izmikanjem narokom sodišča ipd.) daje podlago obrambi, da doseže zastaranje pregona že v pritožbeni fazi, nikakor pa postopek zaradi zastaranja ne vzdrži ponovljenega sojenja. Novela KZ-1C je sicer zvišala predpisano kazen za večino korupcijskih kaznivih dejanj in s tem posledično zvišala tudi zastaralni rok na 20 let, vendar se novela ne more uporabljati za kazniva dejanja, storjena pred njeno uveljavitvijo, prav tako kazni niso bile zvišane za vse oblike korupcijskih kaznivih dejanj (npr. kazen zapora se je zvišala s pet na šest let zgolj za kazniva dejanja nedovoljenega sprejemanja daril po prvem odstavku 241. člena KZ-1, ne pa za kazniva dejanja po drugem odstavku istega člena).

V okviru korupcijske kriminalitete je velika težava sistemska korupcija, ki hromi učinkovitost delovanja javnega sektorja, delovanja trga in konkurence ter neposredno vpliva na oškodovanje proračuna, ob tem je povezana z neobvladovanjem nasprotij interesov, pomanjkanjem prevzemanja odgovornosti za lastna ravnanja, prenormiranim sistemom javnega naročanja, netransparentnim lobiranjem, pomanjkanjem občutka za oškodovanje javnih sredstev ter čezmernim vplivom politike in ozkih interesnih skupin na upravljanje državnega premoženja.

Upoštevajoč zahtevnost in obsežnost tovrstnih zadev in tudi okoliščino, da posamezne faze kazenskega postopka trajajo več mesecev oziroma let, je utemeljena ocena, da je pregon korupcijskih kaznivih dejanj izredno težaven. Pogosto so korupciji izpostavljena področja, povezana z državnim premoženjem na način, da v teh razmerjih država nastopa kot upravitelj ali odločujoči lastnik (državne banke, državna podjetja, v katerih je država večinski lastnik) oziroma kot subjekt, ki za zadovoljevanje družbenih potreb na določenih področjih iz proračuna zagotavlja ogromna finančna sredstva (zdravstvo, energetika, železnice) ali nastopa kot koncesionar ali podeljevalec dovoljenj za izvajanje javnih ali uradnih dejanj. Iz poročila SDT RS izhaja, da tveganost korupcije veliko večja na področjih, kjer je v ozadju državni in javni denar, saj je državni ali občinski proračun neusahljiv vir premoženjske koristi, pri pridobivanju tega denarja pa tudi ni tako močne kontrole, kot je ta v zasebnih gospodarskih družbah.

Na podlagi poročil okrožnih državnih tožilstev in SDT RS je glede na preteklo leto mogoče zaznati določene spremembe v strukturi obravnavanih korupcijskih kaznivih dejanj, saj kazenske ovadbe za kaznivo dejanje kršitve proste odločitve volivcev po 162. členu KZ oziroma 151. členu KZ-1 v obravnavanem letu tožilstva niso obravnavala. Prav tako tožilstva niso obravnavala nobene kazenske ovadbe glede kaznivega dejanja sprejemanja podkupnine pri volitvah po 168. členu KZ oziroma 157. členu KZ-1. So pa v obravnavanem letu prevladovala kazniva dejanja glede jemanja in dajanja podkupnine po 267. členu KZ in 268. členu KZ, oziroma 261. členu KZ-1 in 262. členu KZ-1. Največ ovadb

zoper fizične in pravne osebe je bilo v letu 2020 podanih za kaznivo dejanje dajanja podkupnine (66), sledijo ovadbe za kaznivo dejanje jemanja podkupnine (22) ter nedovoljeno sprejemanje daril (12), najmanj pa je bilo vloženih kazenskih ovadb za kaznivo dejanje nedovoljeno dajanje daril (10). Državni tožilci so največ obtožnih aktov zoper fizične osebe vložili za kaznivo dejanje jemanje podkupnine (69), nato za kaznivo dejanje dajanje podkupnine (10), sodišča pa so v obravnavanem letu največ obsodilnih sodb izrekla za kaznivo dejanje dajanja podkupnine (7) in kaznivo dejanje jemanje podkupnine (7).

SDT RS je kot stvarno pristojen organ za obravnavanje širokega kroga korupcijskih kaznivih dejanj leta 2020 obravnaval največ klasičnih korupcijskih kaznivih dejanj na področjih, povezanih z javnimi naročili in javnimi razpisi ali uradnimi postopki, za katerimi stoji država ali občina oziroma državne in občinske institucije ter subjekti, ki upravljajo z javnim denarjem. Obravnavane so bile zadeve, ki so povezane s postopki javnih naročil v javnem sektorju (projekti, ki se financirajo iz javnega denarja – proračun države, občin ali javnih subjektov) in z nezakonitimi ravnanji uslužbencev z javnimi in uradnimi pooblastili (državni uradniki, občinski uradniki ali stečajni upravitelji). Posebno poglavje ostajajo koruptivna ravnanja, povezana z izvajanjem zdravstvene dejavnosti (npr. nabava materiala, plačevanje zdravstvenih storitev). Kot prioritete pa obravnavajo tudi zadeve v povezavi z izvajanjem bančne dejavnosti, kjer se nezakonitosti kažejo predvsem v obliki izvajanja zlorab s strani bančnih uslužbencev in posledično oškodovanj bank pri dajanju kreditov, ki nato niso odplačani (kredit kot protipravna premoženjska korist), pa tudi v smislu korupcijskih dejanj bančnih uslužbencev, ki so v povezavi z zunanjimi posredniki, ki so iskali stranke bank, vplivali na odločitev o ugoditvi kreditov ter tako prejeli podkupnine in nezakonite nagrade. Iz poročila SDT RS izhaja, da je bilo izvrševanje korupcijskih kaznivih dejanj v preteklih letih zaznano, odkrito in preganjano tudi v okviru izvrševanja nalog in ukrepov na področju stečajev gospodarskih družb, v okviru katerih se klasična korupcija izkazuje pri ravnanjih subjektov, ki organizirajo, vodijo in odločajo v okviru stečajnih postopkov (stečajni upravitelji), pri čemer gre praviloma tudi v teh primerih za premoženje in koristi velikih vrednosti. V letu poročanja velikega števila takšnih ravnanj ni bilo zaznani, so se pa nadaljevali sodni postopki v preteklih zadevah. SDT RS je v zadnjih letih obravnavalo tudi izredno veliko kaznivih dejanj s področja korupcije na področju varnosti v prometu.

Izpostaviti je treba je tudi izvršitvena ravnanja storilcev korupcijskih kaznivih dejanj v primeru velikih projektov, katerih predmet so izjemno velika finančna sredstva. Iz poročila SDT RS izhaja, da gre za preiskave in obravnave zadev, povezanih s poslovanjem velikih infrastrukturnih sistemov, in sicer nepravilnosti v okviru poslovanja subjektov, ki se ukvarjajo z železniškim prometom, telekomunikacijami, energetiko, kar vse se kaže predvsem v smislu navideznih poslovanj ter posledično neutemeljeno in nezakonito izplačanih velikih denarnih zneskov. Obravnavana so bila koruptivna ravnanja udeležencev, povezana z njihovim položajem. Gre za posameznike, ki odločajo in upravljajo ogromno premoženje in velika denarna sredstva, pri čemer sami hkrati nastopajo kot odločevalci v gospodarskih družbah, katerih obvladujoči, večinski ali 100-odstotni lastnik je država oziroma občina. V primeru takšnih projektov se sklepajo različne pogodbe o sodelovanju, največkrat svetovalne pogodbe oziroma pogodbe o opravljanju storitev, s katerimi je najlažje prikriti navidezne posle. Značilnost teh pogodb pa so izredno visoke cene za opravljene storitve, pri čemer pa iz računov, ki so temelj takšnih izplačil, ni jasno razvidno, kdo je sploh opravljal storitev, koliko časa in, konkretno, kakšne storitve so bile opravljene. Predvsem pa se kot dokazila za opravljene storitve prikazujejo študije in gradiva, ki nimajo nikakršne oziroma nimajo velike kakovostne vrednosti pri projektu, iz njih pa niti ni razvidno katero dodatno vrednost k pripravi te je prispeval posameznik, ki je nastopal kot izvajalec. Zneski izplačil v primerjavi z vrednostjo projekta, v okviru katerega se navidezno izvedejo, ne pomenijo velikega zneska in se tako lahko prikrijejo, po drugi strani pa takšni zneski za povprečno

zasebno podjetje ali posameznika pomenijo zelo velik znesek, če pri tem upoštevamo, da je takšnih projektov na desetine, pa je mogoče skleniti, da gre za izjemno velik znesek oškodovanja. Dokazovanje klasičnih koruptivnih ravnanj (jemanje ali dajanje podkupnin) v teh primerih je najtežje, zato se ravnanja storilcev praviloma obravnavajo kot zloraba položaja v gospodarskih družbah, ki so bili naročniki storitev, saj se je v temelju ravnalo v škodo teh (korupcija v širšem smislu). Čeprav torej ne gre za klasično korupcijo v ožjem smislu, je tudi tovrstna ravnanja mogoče dejansko šteti med oblike korupcije, saj se pri preiskovanju teh kaznivih dejanj pokaže, da obdolženci za opravo ravnanj prejema nagrade ali protiusluge, ki se lahko kažejo v različnih pojavnih oblikah.

SDT RS je v letu poročanja obravnavalo širok krog korupcijskih kaznivih dejanj iz različnih sfer družbenega življenja, pri čemer so ta neločljivo povezana s področji, ki so tako ali drugače povezana z državo. V teh primerih država nastopa kot upravitelj ali odločujoči lastnik (državne banke, telekomunikacijska, železniške in energetske gospodarske družbe v lasti države), bodisi preko proračuna zagotavlja velika denarna sredstva za zadovoljevanje določenih javnih potreb na konkretnih področjih (zdravstvo, energetika, železnice itd.) bodisi podeljuje določene koncesije bodisi dovoljenja za izvajanje javnih ali uradnih dejanj.

Korupcijska kazniva dejanja se v največji meri še vedno pojavljajo oziroma so zaznana v okviru izvajanja javnih naročil, kjer se še vedno pojavljajo prirejena javna naročila za vnaprej znane točno določene subjekte, kar se kaže predvsem v zdravstvu, pa tudi na drugih področjih, torej v okviru javnih naročil, ki jih razpisuje in financira država, občina ali subjekti, ki jih obvladujeta navedena oblastna subjekta.

V zdravstvu se korupcijska kazniva dejanja najbolj pojavljajo oziroma so zaznana v okviru izvajanja javnih naročil, kjer občuten del trga z medicinskimi pripomočki obvladujejo posredniki. Ti ponujajo blago po precej višji ceni, kot ga pridobivajo zdravstvene institucije v tujini, oziroma po precej višji ceni, kot je cena pri proizvajalcu, pri čemer pa posredniki tesno sodelujejo z zdravstvenimi delavci in zdravniki, ki imajo določeno pristojnost odločati o vrsti nabave materiala. Kot dobavitelji se vedno znova pojavljajo isti subjekti, s čimer je konkurenca onemogočena, s tem pa so tudi povezana visoka preplačila storitev in blaga. V tem primeru subjekti, ki odločajo v okviru javnih razpisov in javnih naročil, od bodočih izvajalcev javnih naročil prejmejo tudi nagrade in koristi, ki se pojavljajo v različnih oblikah, ne samo denarnih. V praksi se je pri obravnavanju kaznivih dejanj korupcije v zdravstvu pokazalo, da se zdravstvene ustanove sploh ne čutijo oškodovane, zato tovrstnih protipravnih ravnanj praviloma ne odkrivajo v okviru internih revizij in zoper osumljence sploh ne sprožijo nobenih postopkov. Velika večina osumlencev v obravnavanih korupcijskih zadevah še vedno dela na istih položajih v zdravstvenih ustanovah, zato je tudi oteženo pridobivanje relevantne dokazne dokumentacije od javnih zavodov. Pri tem SDT RS še posebej opozarja tudi na okoliščino, da zoper osumljence, ki so zdravniki, zdravniška zbornica ni sprožila nobenih postopkov. Iz poročila SDT RS nadalje izhaja, da se pri odkrivanju in pregonu tovrstne kriminalitete še vedno spopadajo z neodzivnostjo zdravstvenih institucij, tako pri preprečevanju kot tudi zaznavanju tovrstnih ravnanj, kar je predvsem posledica neučinkovitosti internih revizijskih postopkov. Opažajo tudi smernico zmanjševanja števila prijav (tudi anonimnih prijav) tovrstnih kaznivih dejanj, kar je še vedno predvsem posledica dejansko nedelujočega trga zdravstvenega materiala in storitev, v okviru katerega je običajno že vnaprej določen razrez poslov dobave, tako na ravni določene bolnišnice kot tudi na ravni celotne države. Da javna naročila za nabavo zdravstvenega materiala v praksi ne delujejo, dokazuje tudi izjemno malo število ali pa popolnoma nič pritožb, ki bi se obravnavale v revizijskem postopku pred DKOM, s čimer obtoženci v kazenskem postopku največkrat utemeljujejo neobstoj kakršnih koli nepravilnosti pri javnih naročilih.

Na področju pregona kaznivih dejanj v zdravstvu se je do konca leta 2020 na SDT RS obravnavalo devet odprtih zadev. Večina zadev je že na sodiščih, v preostalih zadevah predkazenski postopki še niso zaključeni. Gre za zelo zahtevne zadeve, v okviru vseh preiskav je bilo namreč zaslišanih zelo veliko število prič – tudi več kot 100 oseb, v posameznih zadevah pa so bili postavljeni tudi sodni izvedenci različnih strok. Zaradi kompleksnosti zadev in pridobivanja dokazov z mednarodno pravno pomočjo so tudi preiskave trajale dalj časa (od deset mesecev do enega leta in sedem mesecev).

V fazi sodne preiskave so bile koncu leta poročanja štiri zadeve zoper deset fizičnih oseb, protipravna premoženjska korist v teh zadevah znaša okrog 1.013.882 evrov (zadeve, ki se nanašajo na preiskavo dobav blaga in storitev, med drugim tudi žilnih opornic). V večini zadev potekajo zaslišanja obdolžencev, v eni izmed zadev je izdan tudi sklep o uvedbi preiskave. Do konca leta poročanja je bilo vloženih šest obtožnih aktov, in sicer štiri obtožnice (od teh ena neposredna) in dva obtožna predloga. Postopek po vloženih obtožbi se vodi zoper 36 oseb, od tega 31 fizičnih oseb in pet pravnih oseb, skupna škoda oziroma protipravna premoženjska korist v teh zadevah znaša vsaj 1.327.363 evrov. Postopki po vloženih obtožbi so se ob koncu leta 2020 vodili zoper 29 oseb, od tega 25 fizičnih oseb in štiri pravne osebe. Do konca leta 2020 so tri zadeve bile v fazi glavnih obravnav ali celo v sklepni fazi glavnih obravnav, ki jih je v letu poročanja že dvakrat prekinila epidemija covid-19. Do konca leta poročanja so sodišča izdala tri sodbe (ena je sodba s kaznovalnim nalogom), za skupno štiri fizične osebe. Vse sodbe so bile obsodilne, dve sta že pravnomočni (skupna protipravna premoženjska korist v teh zadevah znaša 31.090,18 evra), v eni zadevi pa je sodišče v pritožbenem postopku obtožbo zoper dve polnoletni osebi zavrnilo, saj je v času odločanja o pritožbi v zvezi s storjenimi kaznivimi dejanji nastopilo zastaranje (v tem primeru je bil podan predlog za odvzem prejete podkupnine po 498.a členu ZKP). Skupna protipravna premoženjska korist v zadevah, v katerih so bile izdane sodbe in kaznovalni nalog, znaša 38.290,18 evra.

7.2.3. ORGANIZIRANA KRIMINALITETA

Med organizirani kriminal štejejo naslednjo skupino kaznivih dejanj:

- kaznivo dejanje terorizma po šestem odstavku 108. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje financiranja terorizma po tretjem odstavku 388.a člena KZ in tretjem odstavku 109. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje trgovine z ljudmi po tretjem odstavku 387.a člena KZ in tretjem odstavku 113. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje umora po 4. točki drugega odstavka 127. člena KZ in tretjem odstavku 113. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje zlorabe prostitucije po drugem odstavku 185. člena KZ ter drugem odstavku 175. člena KZ-1 in tretjem odstavku 175. člena KZ-1B,
- kaznivo dejanje prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva po četrtem odstavku 187. člena KZ in četrtem odstavku 176. člena KZ-1,
- kazniva dejanja, povezana z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu, po drugem odstavku 196. člena KZ in tretjem odstavku 186. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje velike tatvine po tretjem odstavku 205. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje roba po tretjem odstavku 206. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje goljufije po četrtem odstavku 211. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje izsiljevanja po četrtem odstavku 213. člena KZ-1,

- kaznivo dejanje prikrivanja po petem odstavku 221. člena KZ in petem odstavku 217. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje pranja denarja po četrtem odstavku 252. člena KZ in četrtem odstavku 245. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje davčne zatajitve po petem odstavku 249. člena KZ-1 in četrtem odstavku 249. člena KZ-1B,
- kaznivo dejanje tihotapstva po četrtem odstavku 250. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje hudodelskega združevanja po 297. členu KZ in 294. členu KZ-1,
- kaznivo dejanje nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivov po drugem odstavku 310. člena KZ in drugem odstavku 307. člena KZ-1,
- kaznivo dejanje prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po petem odstavku 311. člena KZ in petem odstavku 308. člena KZ-1 ter šestem odstavku 308. člena KZ-1B,
- kaznivo dejanje obremenjevanja in uničevanja okolja po šestem odstavku 332. člena KZ1 in petem odstavku 322. člena KZ-1B,
- kaznivo dejanje protipravnega ravnanja z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi po tretjem odstavku 334. člena KZ-1 in osmem odstavku 334. člena KZ-1B,
- kaznivo dejanje protipravne pridobitve ali uporabe radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi po šestem odstavku 335. člena KZ-1 in
- kaznivo dejanje nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami po drugem odstavku 344. člena KZ-1B.

Okrožna državna tožilstva in SDT RS so leta 2020 v sklopu kaznivih dejanj organizirane kriminalitete pri polnoletnih storilcih obravnavala kazniva dejanja trgovine z ljudmi in zlorabe prostitucije, kazniva dejanja, povezana z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu, kazniva dejanja velike tatvine, goljufije, izsiljevanja, pranja denarja, davčne zatajitve, tihotapstva, hudodelskega združevanja, nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivov in prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države. Leta 2020 v okviru organizirane kriminalitete polnoletnih storilcev niso obravnavali kaznivih dejanj terorizma, financiranja terorizma, umora, poskusa umora, prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva, ropa, prikrivanja, tihotapstva, obremenjevanja in uničevanja okolja, protipravnega ravnanja z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi, protipravne pridobitve ali uporabe radioaktivnih in drugih nevarnih snovi ter nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami. Primerjava z letom 2019 pri polnoletnih storilcih kaznivih dejanj na področju organizirane kriminalitete pokaže, da so državna tožilstva leta 2020 obravnavala 12 skupin kaznivih dejanj (od 23 skupin), enako kot v letu 2019 (12 skupin od 23 skupin.)

V sklopu organizirane kriminalitete so državna tožilstva obravnavala mladoletne storilce kaznivih dejanj velike tatvine in prepovedanega prehoda meje ali ozemlja države.

Leta 2020 so tožilstva obravnavala pravne osebe kot storilce kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, zlorabe prostitucije, goljufije, davčne zatajitve, hudodelskega združevanja in prepovedanega prehoda meje ali ozemlja države.

Državna tožilstva so v letu 2020 zoper polnoletne storilce obravnavala 115 kaznivih dejanj zaradi trgovine z ljudmi, od tega se ovadbe za sedem kaznivih dejanj nanašajo na nerešene ovadbe iz prejšnjega obdobja. Vložili so zahteve za preiskavo za 108 kaznivih dejanj (v letu 2019: 3 kazniva dejanja) in obtožne akte za pet kaznivih dejanj (leta 2019: 6 kaznivih dejanj), zavrženj je bilo za sedem kaznivih dejanj. Za 28 kaznivih dejanj je bila preiskava ustavljena. Leta 2020 je bila izrečena obsodilna

sodba za sedem kaznivih dejanj (leta 2019: 1 kaznivo dejanje) ter dve zavrnilni sodbi, 12 kaznivih dejanj še čaka na izrek prvostopne sodbe (leta 2019: 16 kaznivih dejanj). Pripor ni bil odrejen za nobeno kaznivo dejanje. Vložene so bile pritožbe za šest kaznivih dejanj, vse so bile zavrnjene.

Leta 2020 so tožilstva obravnavala kazenske ovadbe za šest kaznivih dejanj zaradi zlorabe prostitucije (leta 2018: 17 kaznivih dejanj). Vložili so zahteve za preiskavo za štiri kazniva dejanja in obtožne akte po preiskavi za štiri kazniva dejanja. Izrečena je bila obsodilna sodba za šest kaznivih dejanj in oprostilna sodba za dve kaznivi dejanji, vložena je bila pritožba za štiri kazniva dejanja, vse je sodišče zavrnilo, 24 kaznivih dejanj pa še čaka na izrek prvostopenjske sodbe. Odrejenega pripora ni bilo.

Zoper polnoletne storilce je bilo leta 2020 zaradi kaznivih dejanj, povezanih z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu, prejetih kazenskih ovadb za 62 kaznivih dejanj (leta 2019: 19 kaznivih dejanj). S tremi kaznivimi dejanji iz prejšnjega leta so državna tožilstva reševala ovadbe za 65 kaznivih dejanj (leta 2018: 28 kaznivih dejanj). Zavrgla so ovadbe za 23 kaznivih dejanj, vložila zahteve za preiskavo za 48 kaznivih dejanj (leta 2019: 17 kaznivih dejanj) in vložila so obtožne akte za 41 kaznivih dejanj (leta 2019: 13 kaznivih dejanj). Sodišča so izrekla obsodbe za 20 kaznivih dejanj (leta 2019: 6 kaznivih dejanj), obsodilno sodbo za 16 kaznivih dejanj ter štiri oprostilne sodbe. Vložene so bile pritožbe za dve kaznivi dejanji, od katerih je sodišče ugodilo pritožbi za eno kaznivo dejanje, za eno kaznivo dejanje pa sodišče pritožbi ni ugodilo. 88 kaznivih dejanj ni rešenih in čaka na izrek prvostopenjske sodbe (leta 2019: 66 kaznivih dejanj). V zvezi z 22 kaznivimi dejanji je bil odrejen pripor.

Glede kaznivih dejanj velike tatvine se je število v letu 2020 nekoliko zmanjšalo glede na leto 2019, in sicer so tožilstva prejela kazenske ovadbe za 36 kaznivih dejanj (leta 2019: 42 kaznivih dejanj). Skupaj s prenesenimi nerešenimi ovadbami za pet kaznivih dejanj iz prejšnjih let so reševala 41 kaznivih dejanj (leta 2019: 48 kaznivih dejanj). Tožilstva so zavrgla ovadbo za tri kazniva dejanja in vložila obtožni predlog za eno kaznivo dejanje, zahteve za preiskavo za 52 kaznivih dejanj in neposredne obtožbe za pet kaznivih dejanj ter obtožne akte po preiskavi za 13 kaznivih dejanj. Sodišča so izrekla obsodilne sodbe za 15 kaznivih dejanj, za 3 kazniva dejanja pa oprostilne sodbe. Na izrek prvostopne sodbe čaka še 46 kaznivih dejanj (leta 2019: 55). V zvezi s petimi kaznivimi dejanji je bil odrejen pripor.

V letu poročanja so državni tožilci prejeli kazenske ovadbe za šest kaznivih dejanj zoper polnoletne storilce zaradi goljufije in skupaj s petimi ovadbami iz prejšnjega leta reševali ovadbe za 11 kaznivih dejanj (leta 2019: 8). Zavrgli so kazenske ovadbe za štiri kazniva dejanja, za dve kaznivi dejanji je bila vložena zahteva za preiskavo, za eno kaznivo dejanje sodišče še ni izreklo sodbe.

V letu 2020 tožilstva niso prejela nobene ovadbo za kaznivo dejanje izsiljevanja, iz prejšnjih let niso rešene ovadbe za osem kaznivih dejanj, zato so tožilstva reševala ovadbe za osem kaznivih dejanj. Za osem kaznivih dejanj so bili izdani sklepi o zavrženju.

V letu poročanja tožilstva niso prejela nobene kazenske ovadbe za kaznivo dejanje pranja denarja (leta 2019: 13 kaznivih dejanj). Skupaj z ovadbami za 14 kaznivih dejanj iz prejšnjih let so tožilstva v obravnavanem obdobju reševala kazenske ovadbe za 14 kaznivih dejanj. Ovadbe za 11 kaznivih dejanj so tožilci zavrgli. Sodišče je v tem obdobju izreklo oprostilne sodbe za tri kazniva dejanja, eno kaznivo dejanje še čaka na izrek prvostopenjske sodbe. Tožilstvo je vložilo pritožbi za dve kaznivi dejanji, obe sta bili zavrjeni. Odrejenega pripora ni bilo.

Leta 2020 so državna tožilstva prejela ovadbe za eno kaznivo dejanje davčne zatajitve za polnoletne storilce, skupaj s prenesenimi ovadbami iz preteklega leta za 37 kaznivih dejanj, je bilo skupno v

obravnavi 38 kaznivih dejanj. Tožilstva so ovadbe za 15 kaznivih dejanj zavrgla, za 23 kaznivih dejanj so bile vložene zahteve za preiskavo. Eno kaznivo dejanje še čaka izrek prvostopne sodbe.

Zaradi kaznivega dejanja tihotapstva so bile prejete ovadbe za štiri kazniva dejanja, vložene so bile zahteve za preiskavo za štiri kazniva dejanja, enako število je bilo obtožb, v nobenem primeru še ni bilo izdane sodbe. Za eno kaznivo dejanje je bil odrejen pripor. (V letih 2016–2019 tovrstnih ovadb tožilstva sploh niso prejela in obravnavala.)

Leta 2020 se je število kaznivih dejanj zaradi hudodelskega združevanja zoper polnoletne storilce v primerjavi z letom prej zmanjšalo. Tožilstva so prejela kazenske ovadbe za deset kaznivih dejanj (leta 2019: 23 kaznivih dejanj) in skupaj z ovadbami za 12 kaznivih dejanj iz prejšnjih let reševala kazenske ovadbe za 22 kaznivih dejanj (leta 2019: 46 kaznivih dejanj). Na izrek prvostopenjske sodbe zaradi hudodelskega združevanja čakata še dve kaznivi dejanji. Zavrženih ovadb je bilo za 24 kaznivih dejanj.

Zoper polnoletne storilce so bile leta 2020 prejete kazenske ovadbe za dve kaznivi dejanji zaradi nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivov (leta 2019: 8 kaznivih dejanj, leta 2018: 3 kazniva dejanja, leta 2017: 7 kaznivih dejanj, leta 2016: 4 kazniva dejanja). Ker prenesenih zadev iz preteklega leta ni bilo, so tožilstva skupaj obravnavala dve kaznivi dejanji. Vloženi sta bili zahtevi za preiskavo za dve kaznivi dejanji. Sodišča so izrekla obsodilni sodbi glede treh kaznivih dejanj, na izrek prvostopenjske sodbe čakajo še tri kazniva dejanja. V zvezi s tremi kaznivimi dejanji je bila vložena pritožba in za vse tri je bila neuspešna.

Zaradi prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države so državna tožilstva v letu poročanja prejela kazenske ovadbe za 178 kaznivih dejanj (leta 2019: 224 kaznivih dejanj, leta 2018: 51 kaznivih dejanj, leta 2017: 48 kaznivih dejanj, leta 2016: 26 kaznivih dejanj) in skupaj z 22 kaznivimi dejanji iz prejšnjega obdobja obravnavala 200 kaznivih dejanj. Ovadbe za 46 kaznivih dejanj so bile zavržene (leta 2019: 74 kaznivih dejanj, leta 2018: 35 kaznivih dejanj, leta 2017: 7 kaznivih dejanj), vložene so bile neposredne obtožnice za 47 kaznivih dejanj (leta 2019: 73 kaznivih dejanj, leta 2018: 25 kaznivih dejanj, leta 2017: šest kaznivih dejanj) in zahteve za preiskavo za 105 kaznivih dejanj (leta 2019: 161 kaznivih dejanj, leta 2018 za 28 kaznivih dejanj, leta 2017: 10 kaznivih dejanj), po končani preiskavi je ustavljen postopek za eno kaznivo dejanje (leta 2019: 4 kazniva dejanja, leta 2018: 1 kaznivo dejanje, leta 2017: 3 kazniva dejanja), vloženi so obtožni akti – obtožni predlogi za eno kaznivo dejanje, neposredna obtožba za 47 kaznivih dejanj in obtožba po preiskavi za 138 kaznivih dejanj. Sodišča so izrekla obsodilne sodbe za 131 kaznivih dejanj (leta 2019: 135 kaznivih dejanj, leta 2018: 24 kaznivih dejanj, leta 2017: 13 kaznivih dejanj) in 2 zavrnilni sodbi. Vloženih je bilo 17 pritožb, sodišče je ugodilo vloženi pritožbi za 11 kaznivih dejanj, za 6 pa je pritožbo zavrnilo. V zvezi s 140 kaznivimi dejanji še ni izrečena pravnomočna sodba (leta 2019: 92). V zvezi s 112 kaznivimi dejanji je bil odrejen pripor.

V letu 2020 so državna tožilstva v sklopu organiziranega kriminala prejela kazenske ovadbe za dve kaznivi dejanji velike tatvine proti mladoletnim storilcem (leta 2019: 5 kaznivih dejanj), skupaj s preneseno ovadbo za eno kaznivo dejanje iz preteklega leta, so tožilstva obravnavala skupaj tri kazniva dejanja. Vložene so bile zahteve za pripravljalni postopek za štiri kazniva dejanja, predlog za kaznovanje je bil podan za dve kaznivi dejanji. Za štiri kazniva dejanja je že bila sprejeta prvostopenjska odločitev sodišča, za eno kaznivo dejanje pa odločitev sodišča še ni.

V letu poročanja je za kaznivo dejanje prepovedanega prehoda meje ali ozemlja države na tožilstvu bila v obravnavi ovadba za eno kaznivo dejanje. Za eno kaznivo dejanje je bila vložena zahteva za pripravljalni postopek.

V sklopu organiziranega kriminala so tožilstva leta 2020 obravnavala kazenske ovadbe zoper pravne osebe zaradi kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, zlorabe prostitucije, goljufije, davčne zatajitve, hudodelskega združevanja in prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države.

Tožilstva so v letu 2020 zoper pravne osebe prejela ovadbe za 27 kaznivih dejanj trgovine z ljudmi. (Toliko je bilo kaznivih dejanj tudi skupno v delu). Za 27 kaznivih dejanj so bile vložene zahteve za preiskavo. Za eno kaznivo dejanje še ni odločitve sodišča.

Tožilstva so v letu poročanja zoper pravne osebe prejela kazensko ovadbo za eno kaznivo dejanje zlorabe prostitucije. Vložila so zahtevo za preiskavo za eno kaznivo dejanje, za dve kaznivi dejanji pa prvostopenjska sodba še ni izdana.

Kazenska ovadba za dve kaznivi dejanji goljufije iz prejšnjega leta še ni rešena, na novo sta bili prejeti ovadbi še za dve kaznivi dejanji, tako da so tožilstva skupno obravnavala štiri kazniva dejanja.

Tožilstva niso prejela novih ovadb za kaznivo dejanje davčne zatajitve, so pa imela skupno pet kaznivih dejanj v delu iz preteklega obdobja. Za pet kaznivih dejanj je bila vložena zahteva za preiskavo.

Tožilstva so v času zaradi kaznivih dejanj hudodelskega združevanja prejela ovadbe za devet novih kaznivih dejanj (toliko jih je bilo tudi skupno v delu). Za devet kaznivih dejanj so bile ovadbe zavržene.

Prejeta je bila nova kazenska ovadba za eno kaznivo dejanje prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države, za tri kazniva dejanja je bila ovadba zavržena.

Primerjava prejetih kazenskih ovadb s področja organiziranega kriminala (za polnoletne, mladoletne storilce in pravne osebe) pokaže, da so bile leta 2020 prejete kazenske ovadbe za 454 kaznivih dejanj (od tega 411 kaznivih dejanj zoper polnoletne storilce, tri kazniva dejanja proti mladoletnikom in 40 kaznivih dejanj zoper pravne osebe; leta 2019 pa so bile prejete kazenske ovadbe za 412 kaznivih dejanj – od tega 395 kaznivih dejanj zoper polnoletne storilce, šest kaznivih dejanj proti mladoletnikom in 11 kaznivih dejanj zoper pravne osebe). Iz teh podatkov je razvidno, da je število prejetih kazenskih ovadb v letu 2020 porastlo, in sicer za 10,19 %. Pri tem je treba upoštevati, da so tožilstva leta 2020 poleg prejetih ovadb v letu poročanja reševala še nerešene prenesene ovadbe iz prejšnjega obdobja (123 kaznivih dejanj), tako da so skupaj obravnavala ovadbe za 577 kaznivih dejanj. Leta 2019 je bilo skupno število obravnavanih kaznivih dejanj 576. Primerjalno je število obravnavanih zadev v letu 2020 glede na leto 2019 naraslo zanemarljivo – za 0,17 %.

7.2.4. KAZNIVA DEJANJA ZOPER OKOLJE IN PROSTOR

Izhajajoč iz splošno poznanih okoljskih oziroma ekoloških problemov, ki pestijo sodobno družbo, je na dlani ugotovitev, da bo treba v boju zoper vedno bolj prisotno uničevanje in prekomerno obremenjevanje okolja in naravnih dobrin v najširšem pomenu te besede nujno in precej bolj, kot smo temu priča zdaj, uveljaviti tudi razpoložljivi kazenskopravni instrumentarij, ki ga imamo za ta namen na razpolago v okviru nabora vseh tistih inkriminacij, ki jih kazenskopravna sistematika umešča v 32. poglavje posebnega dela KZ- 1.

Kazniva dejanja zoper okolje in prostor imajo svoje značilnosti, iz katerih izhajajo posebnosti preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja okoljske kriminalitete. Gre za kazniva dejanja »brez žrtve«, to pa zahteva od vseh nadzornih organov veliko proaktivnega delovanja na terenu. Poleg tega

poškodbe okolja niso nujno vidne takoj, tako kot pri večini kaznivih dejanj, saj se posledice določenih ravnanj lahko pokažejo šele čez več let ali celo v času prihodnjih generacij. Pregon dodatno otežuje dejstvo, da ravnanja, ki lahko poškodujejo ali ogrozijo okolje, ne povzročajo le škode, ampak lahko hkrati dajejo tudi določene, največkrat ekonomske, koristi (npr. industrija in z njo povezane emisije). Značilnosti okoljskih kaznivih dejanj pa sta tudi čezmejnost in omejena zmožnost učinkovitega nadzora in zaznavanja (npr. pri odlaganju odpadkov v morje). Raziskave so pokazale, da je neodkritih primerov največ ravno pri okoljski kriminaliteti.

V poglavju kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine državno tožilstvo statistično spremlja kazniva dejanja obremenjevanja in uničevanja okolja po 332. členu KZ-1, onesnaženja morja s plovili po 333. členu KZ-1, razvrednotenja okolja z motornim vozilo po 334. členom KZ, protipravnega ravnanja z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi po 334. členu KZ-1, protipravne pridobitve ali uporabe radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi po 335. členu KZ-1, onesnaženja pitne vode po 336. členu KZ-1, onesnaženja živil ali krme po 337. členu KZ-1, protipravnega zavzetja nepremičnine po 338. členu KZ-1, uničenja nasadov s škodljivo snovjo po 339. členu KZ-1, uničevanja gozdov po 340. členu KZ-1, mučenja živali po 341. členu KZ-1, nezakonitega lova po 342. členu KZ-1, nezakonitega ribolova po 343. členu KZ-1, nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami po 344. členu KZ-1, prenašanja kužnih bolezni pri živalih in rastlinah po 345. členu KZ-1, izdelovanja škodljivih zdravil za zdravljenje živali po 346. členu KZ-1, nevestne veterinarske pomoči po 347. členu KZ-1, tatvine naravne vrednote po drugem odstavku 205. člena KZ-1 in diverzije po 356. členu KZ-1.

Že zgolj bežni pogled na tisti del tabele št. 44 a(p) in 44 b(po), v katerem so zajeti statistični podatki o kazenskih postopkih zaradi storitev okoljskih kaznivih dejanj, kaže v oči bodeče dejstvo, da ostajajo tudi leta 2020 statistične rubrike popolnoma prazne za kar sedem, torej za skoraj polovico vseh kaznivih dejanj iz siceršnjega nabora okoljske kriminalitete, ki je umeščena v že omenjeno 32. poglavje posebnega dela KZ-1. Takšne, recimo temu pogojno »speče« inkriminacije, se nanašajo na okoljska kazniva dejanja iz 333. člena, 334. člena, 335. člena, 337. člena, 339. člena, 346. člena in tudi 347. člena KZ-1. Ob tako izkazani statistiki ostaja še vedno popolnoma nepojasnjena dilema o tem, ali so izpostavljene »speče« okoljske inkriminacije odraz popolne odsotnosti z njimi povezane okoljske kriminalitete v Sloveniji ali pa žal ni tako in te inkriminacije leta 2020 niso bile aktivirane tudi zaradi naše »naklepne slepote«, njihovega podcenjevanja, neznanja oziroma še vedno prenizke okoljske zavesti.

Leta 2020 so državna tožilstva za ta kazniva dejanja prejela skupaj 136 novih kazenskih ovadb zoper polnoletne storilce (kar je največ v zadnjih petih letih) in 10 ovadb zoper pravne osebe. Sicer število prejetih ovadb precej niha in se pri polnoletnih osebah od 2016 do 2020 giblje od 94 do 136, pri pravnih osebah pa od 0 do 22.

Iz podatkov o reševanju kazenskih ovadb iz obravnavanega področja je razvidno, da so državna tožilstva leta 2020 rešila 133 kazenskih ovadb. Pri tem so jih 93 zavrgla, v preostalem delu pa vložila 29 obtožnih predlogov in 11 zahtev za preiskavo. Posebej je treba omeniti podatek, da so bila državna tožilstva pri kazenskem pregonu storilcev okoljske kriminalitete vendarle zelo uspešna, saj so v okviru 32 sodb, ki so jih v zvezi z okoljskimi kaznivimi dejanji leta 2020 izrekla sodišča, dosegla 26 obsodilnih sodb, kar z drugimi besedami pomeni, da je bila tozadevna obsodilnost 81 %. V 42 zadevah, ki so že v postopku na sodiščih, še vedno ni izrečena prvostopenjska sodba.

Podobno kot v preteklih letih zaznavamo pri polnoletnih storilcih tudi leta 2020 največje število novih kazenskih ovadb zoper storilce kaznivega dejanja mučenja živali. Leta 2020 so državna tožilstva prejela

54 takšnih ovadb, kar je natančno dvakrat toliko kot leto poprej. Sodišče je leta 2020 zoper storilce navedenega kaznivega dejanja izdalo 13 sodb, od katerih je bilo deset obsodilnih. Za kaznivo dejanje obremenjevanja in uničevanja okolja so državna tožilstva prejela 34 novih ovadb, za kaznivo dejanje nezakonitega lova 18 ovadb, za kaznivo dejanje protipravnega zavzetja nepremičnine 15 ovadb in za kaznivo dejanje nezakonitega ravnanja z zaščitenimi živalmi in rastlinami pa osem ovadb. Za vsa preostala kazniva dejanja iz 32. poglavja KZ-1 skupaj je bilo leta 2020 podanih le sedem ovadb.

V poročevalskem letu so bile zoper pravne osebe podane ovadbe zaradi treh kaznivih dejanj, in sicer pet ovadb za kaznivo dejanje obremenjevanja in uničevanja okolja, štiri ovadbe za kaznivo dejanje protipravnega zavzetja nepremičnine in ena ovadba za kaznivo dejanje mučenja živali.

Kot tipičen primer kaznivega dejanja obremenjevanja in uničevanja okolja izpostavljam kazensko ovadbo zoper fizično osebo, italijanskega državljana, in zoper tujo pravno osebo. Iz ovadbe izhaja, da naj bi osumljenec kot direktor osumljene pravne osebe in kot odgovorna pravna oseba dal odpremiti prevozniku iz Republike Hrvaške pošiljko skoraj 25 ton odpadkov plastike podjetju X iz Republike Hrvaške. Na mejnem prehodu je FURS pri pregledu tovora ugotovil, da gre za nezakonito pošiljko odpadkov, saj je bila na tovornem vozilu mešanica odpadkov, za kar pa je treba pridobiti ustrezna dovoljenja pristojnih organov, ki jih ni bilo. Kazenski ovadbi v letu 2020 še nista bili rešeni, celotna pošiljka tovora pa se je v petih dneh vrnila nazaj v Republiko Italijo. V postopku je bilo še ugotovljeno, da Republika Italija že preiskuje osumljeno pravno osebo ravno zaradi nezakonitega pošiljanja odpadkov iz Republike Italije v Republiko Hrvaško. Navedeni obrat te pravne osebe pa so pristojni upravni organi Italije zapečatili oziroma zaprli. Prav tako pa poteka v Republiko Hrvaški predkazenski postopek zaradi kaznivega dejanja ogrožitev okolja z odpadki po 196. členu Hrvaškega kazenskega zakonika.

Navedeni primer jasno kaže na čezmejni element okoljskih kaznivih dejanj, pogosto pa je okoljska kriminaliteta povezana tudi s primeri korupcije, gospodarskega kriminala, utaje davkov in ponarejanja listin. Zaznan je tudi pojav organiziranih kriminalnih združb, ki se specializirajo za okoljska kazniva dejanja (v Italiji npr. poznan kot Ecomafia).

Vse navedeno kaže, da gre pri okoljskih kaznivih dejanjih za vsebinsko zahtevne primere, ki zahtevajo specializacijo vseh, ki sodelujejo pri njihovem odkrivanju, preiskovanju in pregonu. Z namenom višje ravni usposobljenosti in znanja državnih tožilcev ter poenotenja tožilske prakse je bila v poročevalskem letu na VDT RS ustanovljena delovna skupina za obravnavo okoljske kriminalitete, ki ima tudi vlogo kontaktne točke za sodelovanje s preostalimi državnimi organi.

7.2.5. HUDA NASILNA KAZNIVA DEJANJA

Tako imenovana huda nasilna kazniva dejanja, ki jih obravnavamo v poročilu pod to točko, povezuje med seboj kazenskopravno varstvo nedotakljivosti človekovega življenja oziroma njegove telesne integritete kot nesporno najpomembnejši in središčni kazenskopravni dobrini vsake sodobne družbe. Inkriminacije, povezane s hudim nasiljem, v kazenskem zakoniku niso sistematizirane v enem samem poglavju, pač pa so v okviru posebnega dela KZ-1 umeščene v različnih poglavjih. V tem sklopu obravnavamo kazniva dejanja umorov in ubojev od 115. do 117. člena KZ-1, ropov po 206. členu KZ-1, izsiljevanja po 213. členu in po četrtem odstavku 310. člena KZ-1, hude telesne poškodbe po drugem odstavku 123. člena KZ-1 (in po drugem odstavku 134. člena KZ-1), posebno hude telesne poškodbe po drugem odstavku 124. člena KZ-1 ter poskuse teh kaznivih dejanj. Gre za najhujše oblike nasilnih kaznivih dejanj, torej dejanj, pri katerih je nasilje nosilna karakteristika, na katera moramo biti v družbi

vselej posebej pozorni, ne glede na to koliko se pojavljajo. Huda nasilna kazniva dejanja so določena kot prednostna v Politiki pregona generalnega državnega tožilca. Nasilje se kot znak kaznivega dejanja sicer pojavlja tudi v drugih kaznivih dejanjih, o njih pa poročamo posebej v drugih poglavjih poročila.

Koronska kriza je v minulem letu prinesla zmanjšanje števila kaznivih dejanj. Omejitve gibanja na občine, prepoved zbiranja večjih skupin ljudi in omejitev gibanja v nočnem času so vplivale na upad večine kaznivih dejanj, hkrati pa so te omejitve in ukrepi vplivale na povečanje nestrpnosti in porast problematike znotraj družin oziroma skupnosti. Očitno se je prav zato v letu poročanja v nasprotju s splošnim upadom števila kaznivih dejanj povečalo število nasilnih kaznivih dejanj zoper življenje in telo.

Kar zadeva kazniva dejanja ubojev in umorov, vključno s poskusi, so državna tožilstva leta 2020 prejela 46 ovadb, od tega za 16 umorov in 30 poskusov umora, to je precej več kot leta 2019, ko je bilo takšnih ovadb 28 in tudi nekoliko več kot leta 2018, ko je bilo prejetih 43 ovadb. Precejšen porast v predhodnem letu je – kot rečeno – možno pripisati vplivu ukrepov, sprejetih zaradi epidemije, na povečanje psihične napetosti in nestrpnosti storilcev teh kaznivih dejanj v okviru družin in skupnosti. Pomemben dejavnik je očitno nujna izolacija in večina časa preživetega doma. Dva trojna umora sorodnikov v preteklem letu sta le vrh ledene gore posebno nasilnega leta 2020. Ker je običajno število izvršenih primerov pri teh kaznivih dejanjih relativno nizko, vsako dejanje pomeni večje statistično odstopanje. V zadnjem času se je zgodilo nekaj napadov zoper življenje in telo, kjer je bil najprej spor v okviru zunajzakonske oziroma družinske skupnosti, v nadaljevanju pa nasilje in celo umor ter na koncu samomor storilca. Razumljivo pa je, da je pri hudih nasilnih kaznivih dejanjih pozornost utemeljeno posvečena duševnemu stanju udeležencev.

Kazniva dejanja ropa in izsiljevanja so državna tožilstva kot po navadi obravnavala v precej večjem obsegu kot pa huda kazniva dejanja zoper življenje in telo. V primerjavi s predhodnima letoma 2019 in 2018 zaznavamo leta 2020 upad prejetih ovadb za kaznivo dejanje ropa oziroma poskus tega kaznivega dejanja, saj so državna tožilstva prejela 111 novih kazenskih ovadb, medtem ko smo leta 2019 imeli 179 tovrstnih ovadb, leto pred tem pa 147. Po drugi strani pa se je leta 2020 precej povečal prejem kazenskih ovadb za kaznivo dejanje izsiljevanja oziroma za njegov poskus, saj imamo 236 tovrstnih ovadb, kar je več kot leta 2019, ko so državna tožilstva prejela 146 ovadb in tudi več kot leta 2018, ko so jih prejela 184.

Kljub nasprotujočima si smernicama pri kaznivih dejanjih ropa in izsiljevanja ni potrebe, da bi iz lanskega znižanja oziroma porasta delali kakšne koli preuranjene zaključke, bodisi v eni bodisi v drugi smeri, saj vendarle še vedno ostajata v okvirih dolgoletnih povprečij. Kot je mogoče razbrati iz tabele 44a, je bilo leta 2020 med kazenskim postopkom zaradi teh dveh kaznivih dejanj kar precej storilcev, in sicer 79, tudi v priporu.

Razmerje med 46 negativnimi rešitvami in 102 obtožbami za kazniva dejanja ropa je tako tudi leta 2020 krepko v prid zadnjih. Dosežena 72 % obsodilnost storilcev tega kaznivega dejanja je zelo dobra. Tudi razlog za upad ovadb zaradi ropov je mogoče iskati v ukrepih zaradi epidemioloških razmer, ko so bili večji del leta zaradi ukrepov omejeni družbeni odnosi. Storilci tovrstnih kaznivih dejanj so pretežno mlajši moški, ki so ob izvršitvi dejanja uporabljali strelno orožje, nož ali fizično silo. Pogost je tudi pojav specialnih povratnikov. Več tovrstnih primerov se je uspešno zaključilo na predobravnavnih narokih s priznanjem krivde.

Nekoliko drugačne so stvari pri kaznivem dejanju izsiljevanja. Čeprav tudi to dejanje opredeljuje nasilje, ki je lahko tudi zelo hudo, se na drugi strani v tej skupini pojavljajo tudi dejanja, pri katerih nasilje

napram ljudem vendarle ni bilo zelo izrazito. Tudi fenomenologija izsiljevanja je veliko bolj zapletena, zato ne preseneča, da se je v teh primerih včasih težko opredeliti, ali gre zares za kriminalno relevantno izsiljevanje ali pa za početje, ki ni prestopilo v kazenskopravno sfero. Zato so podatki o postopkih zaradi izsiljevanja drugačni. Precej več je zavrženih kazenskih ovadb, saj imamo leta 2020 med 234 rešenimi kazenskimi ovadbami kar 115 takih, ki so bile zavržene, in je bilo potemtakem zavrženih skoraj 50 % vseh rešenih kazenskih ovadb. V primerjavi s kaznivim dejanjem rop pa je tudi stopnja obsodilnosti storilcev kaznivega dejanja izsiljevanja nekoliko manjša in imamo 43 % obsodilnosti. Storilci teh kaznivih dejanj so večinoma moški, ženske le izjemoma. Številni med njimi so povratniki v starosti do 30 let, brez dohodkov, pogosto odvisniki od prepovedanih drog, oškodovanci pa njihovi vrstniki.

Mladoletniki se redko pojavljajo kot storilci hudih nasilnih kaznivih dejanj zoper življenje in telo, nekoliko pogosteje jih najdemo kot storilce ropov, zlasti ko gre za rop, ki je izvršen v skupini, in kot storilce kaznivih dejanj izsiljevanja. Na območju okrožnega državnega tožilstva v Krškem je bila velika večina storilcev romske narodnosti.

Seveda so bila v obravnavi tudi kazniva dejanja, ki so bila v različnih fazah postopka nerešena iz preteklih let in ne samo tista, glede katerih je bila ovadba prejeta leta 2020. Glede na samo težo obravnavanih kaznivih dejanj in tudi druge okoliščine je razumljivo, da so storilci teh kaznivih dejanj razmeroma pogosto v priporu. Pripor je bil zaradi obravnavanih kaznivih dejanj v minulem letu odrejen zoper 33 osumljencev. Obsodilnost je v teh zadevah praviloma visoka, kar je razumljivo, saj so dejanja večinoma dobro raziskana, predhodni postopek pa skrbno izveden. Seveda se v posamičnih primerih zgodi drugače in so zato lahko postopki tudi zelo zahtevni ter zapleteni. Fenomenologija hudih nasilnih kaznivih dejanj je namreč zelo pestra. Če po eni strani velja, da gre pogosto za kazniva dejanja v ožjem krogu (v družini ali v kakšni drugi skupnosti, med sorodniki, znanci in podobno), so na drugi strani kazniva dejanja, ki so povsem drugačna. Med temi so tudi kazniva dejanja, ki vzbudijo pozornost zaradi maščevanja ali drugih negativnih motivov ter zaradi posebnih okoliščin, v katerih so izvršena. Pri hudih nasilnih kaznivih dejanjih se je razmeroma pogosto treba posvetiti skrbnemu ugotavljanju okoliščin, ki so povezane z duševnostjo storilca (včasih tudi oškodovancev). Ta ugotavljanja pa znajo postopek zaplesti in vplivati na končni rezultat, saj storilca, ki dejanja ni izvršil prišteven, ni dopustno kaznovati. Kaznovalno politiko sodišč pri hudih kaznivih dejanjih na načelni ravni ocenjujemo kot primerno, primere morebitnih odstopanj pa poskušajo državni tožilci korigirati s pritožbami.

7.2.6. KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO ŽRTVE OTROCI IN MLADOLETNIKI

V to poglavje sodi sedma skupina kaznivih dejanj iz tabele 44 a(p). Statistično so spremljana naslednja kazniva dejanja: nasilništvo po 299. členu KZ, zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje po 201. členu KZ, spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let po 183. členu KZ, detomor po 119. členu KZ-1, spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let po 173. členu KZ-1, pridobivanje oseb, mlajših od 15 let za spolne namene po 173.a členu KZ-1, kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja po drugem odstavku 174. členu KZ-1, zloraba prostitucije po drugem odstavku 175. členu KZ-1 in po tretjem odstavku 175. člena KZ-1B, prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva po 176. členu KZ-1, sprememba rodbinskega stanja po 189. členu KZ-1, odvzem mladoletne osebe po 190. členu KZ-1, nasilje v družini po 191. členu KZ-1, zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje po 192. členu KZ-1, neplačevanje preživnine po 194. členu KZ-1 in krvoskranstvo po 195. členu KZ-1.

Na škodo otrok so lahko storjena tudi druga kazniva dejanja, pri katerih pa otrok kot oškodovanec ni značilen objekt kazenskoprnega varstva (npr. kazniva dejanja zoper življenje in telo, čast in dobro ime, človekovo zdravje, premoženje, varnost javnega prometa in druga, ter kaznivo dejanje nasilja v

družini iz poglavja kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke), zaradi česar ta niso posebej spremljana v obravnavani skupini.

Okrožna državna tožilstva so v letu 2020 prejela kazenske ovadbe za skupaj 2.025 kaznivih dejanj (leta 2019 za 1.793, leta 2018 za 1.791, leta 2017 za 1.603), storjenih na škodo otrok – oseb, mlajših od 18 let. Na ravni celotne države gre za zaskrbljujoč trend naraščanja tovrstnih kaznivih dejanj, saj je bil porast v primerjavi z lanskim pripadom skoraj 13 % večji (232 kaznivih dejanj več kot leta 2019). S prenesenimi nerešenimi ovadbami iz prejšnjih let (1.008 kaznivih dejanj) so državni tožilci odločali o kazenskih ovadbah zaradi skupaj 3.033 kaznivih dejanj (leta 2019 zaradi 2.697 kaznivih dejanj, 2018 zaradi 2.471 kaznivih dejanj, leta 2017 zaradi 2.259, leta 2016 zaradi 1.838 in enako leta 2015), torej v 12 % večjem obsegu, kot je bilo leta 2019.

Skladno z navedenim tudi podatki iz poročil posameznih organizacijskih enot prikazujejo porast števila kaznivih dejanj na škodo otrok. Med zadnjimi najbolj izstopa ODT v Kopru, kjer se je število ovadb povečalo za 70 % v primerjavi s prejšnjim letom (s 76 kaznivih dejanj leta 2019 na 129 leta 2020). Pri tem so opazili precejšen porast števila prejetih kazenskih ovadb za kaznivo dejanje zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po 192. členu KZ-1 ter odvzema mladoletne osebe po 190. členu KZ-1. Porast pripisujejo posledici epidemije covid-19, saj so med starši pogosteje nastajala nesoglasja in nesporazumi pri predaji otrok na stike. Podobno gibanje in razloge za takšen porast kaznivih dejanj pa prikazujejo tudi preostala okrožna državna tožilstva.

Analiza porasta kriminalitete na škodo otrok s tožilskega vidika ni preprosta in ne enoznačna. Prvenstveno se z vzroki njenega nastanka ukvarjajo druge vede in stroke, zlasti v obliki interdisciplinarnega pristopa, ki natančneje in celoviteje spremljajo širša in ožja družbena dogajanja na tem področju. Tožilstvo kot organ pregona ne razpolaga s podatki, na osnovi katerih bi z gotovostjo lahko podali suverene zaključke o razlogih za pojavnost tovrstne kriminalitete. Ima pa vpogled v konkretna dejanska stanja posameznih zadev in osebne okoliščine udeležencev kazenskega postopka. Podatke o porastu kriminalitete na škodo otrok bi bilo mogoče razumeti tudi kot kazalnik višje stopnje družbene občutljivosti glede nasilja in drugih kaznivih dejanj zoper otroke, ki se kaže tudi v večji pripravljenosti za njihovo naznanitev. Če bi to držalo, potem bi šlo za pozitivno spremembo na tem področju. Vsekakor pa je treba objektivno naraščanje kriminalitete v tej skupini jemati skrajno resno in se na tem področju usmerjati k še večji skrbi za delo, tako z vidika preventive kot tudi z uporabo ustreznih oblik kazenskega pregona, usmerjenih (tudi) k postopnem zmanjševanju in odpravi vzrokov tovrstne kriminalitete.

Velik delež zavrženih ovadb zoper storilce kaznivih dejanj na škodo otrok (1.643 leta 2020, kar je 54 % kazenskih ovadb, ki so jih tožilci imeli v delu; 1.241 leta 2019, kar je 46 %, 1.122 leta 2018, kar je 45 %) je mogoče pripisati specifičnosti teh kaznivih dejanj, konkretnije razmerju med udeleženci kazenskih postopkov (z izjemo kaznivih dejanj, ki vsebujejo elemente spolnosti). Kot kažejo podatki, se tožilci, zlasti iz razlogov zasledovanja največje otrokove koristi in preprečevanja ponavljanja kaznivih dejanj, odločijo, da bodo zadeve izpeljali v obliki alternativnega kazenskega pregona (postopka poravnavanja ali odložitve kazenskega pregona). Uspešno izpeljan postopek ima za posledico opustitev pregona oziroma zavrženje kazenske ovadbe. Kot pojasnjeno, gre tu predvsem za kazniva dejanja manjših kriminalnih količin, postopki pa so s svetovanjem in različnimi pomočmi usmerjeni k rešitvi spornih situacij med udeleženci. Delno gre razloge za zavrženje ovadb iskati tudi v težavnosti dokazovanja, povezanega z izpovedbami otrok in njihovim razumevanjem pravne dobrote odpovedi pričanju zoper sorodnike (236. člen ZKP) ter oceno o tem, kaj aktivno sodelovanje v postopku zanje lahko pomeni. Po

eni strani se otrok glede na svojo duševno razvitost večkrat še ni sposoben samostojno odločiti o svojih koristih, po drugi strani pa odločanje o pravni dobroti prinaša tveganje pritiska od storilca, na katerega je še vedno lahko čustveno navezan. Utemeljeno se torej postavlja vprašanje o tem, kaj je (največja) otrokova korist, ki mora biti osnovno vodilo v vseh postopkih, kjer so žrtve kaznivih dejanj otroci. Državno tožilstvo si prizadeva, da bi se načelo največje koristi otroka v primerih, kadar je otrok zaslišan v zvezi z dokazovanjem kaznivega dejanja, ki ga je izvršil otrokov roditelj oziroma druga bližnja oseba, uporabljalo uravnoteženo s pravicami obdolženca na način, ki ne bo nesorazmerno oteževal dokaznega bremena in s tem učinkovitosti pregona. Tu je treba omeniti spremembo tretjega odstavka 236. člena ZKP-N, po kateri lahko mladoletna oseba, ki glede na svojo starost in duševno razvitost ne more razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati, kljub vsemu lahko priča, če sodišče oceni, da je to v njeno največjo korist.

Na zelo uspešno delo državnega tožilstva pa kaže podatek, da je bilo leta 2020 za kazniva dejanja, pri katerih so žrtve otroci, izrečenih kar 87 % obsodilnih sodb, kar je najboljši izid v zadnjih 5 letih (leta 2019 je bil ta delež 82 %, leta 2018 je znašal 81 %, leta 2017 je znašal 84 %, leta 2016 je znašal 81 % in leta 2015 je znašal 74 %). V primerjavi s prejšnjim letom se je za eno pritožbo zmanjšal delež vloženih pritožb državnih tožilcev (z 28 leta 2019 na 27 leta 2020), delež uspešnih pritožb državnih tožilcev pa znaša 30 % (leta 2019: 54 %, leta 2018: 29 %).

Pri kaznivih dejanjih, pri katerih so žrtve otroci in mladoletniki, sodišča večinoma izrekajo pogojne obsodbe s primernimi posebnimi pogoji (predvsem glede izpolnjevanja preživninskih obveznosti, napotitev na obvladovanje nenasilne komunikacije, družinsko ali partnersko svetovanje). Srž tovrstne kazenske sankcije je v grožnji preklica, ki visi nad storilcem in ki naj še dodatno odvrača storilca od ponavljanja kaznivih dejanj. Pri pogojnih obsodbah z varstvenim nadzorstvom in navodilom obiskovanje psihološke svetovalnice se primarni cilj zrcali v zmanjšanju vzrokov za kazniva ravnanja (navodila glede zdravljenja, izobraževanja ali zaposlitve, prepovedi približevanja) ter zagotovitvi nadaljnjega sobivanja v družinski skupnosti, če je seveda to še mogoče. Pogosto dejstvo, da storilci večinoma še vedno živijo skupaj z mladoletnimi oškodovanci, je okoliščina, ki verjetnost ponavljanja kaznivih dejanj zaradi sobivanja močno povečuje.

Prostostne kazni državni tožilci predlagajo in sodišča izrekajo praviloma storilcem kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost otrok ter kaznivih dejanj prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva, pri kaznivih dejanjih z elementi dolgotrajnega, kontinuiranega in intenzivnega nasilja (predvsem spolnega) ter specialnim povratnikom. Iz poročil posameznih tožilcev je razbrati, da je bila leta 2020 najdaljša zaporna kazen izrečena na območju ODT v Ljubljani, in sicer enotna kazen v trajanju 12 let in 6 meseca zapora za kazniva dejanja spolnega napada na osebo mlajšo od 15 let po 173. členu KZ-1.

Glede profilov storilcev organizacijske enote poročajo, da so ti največkrat polnoletni moški vseh starosti in stopenj izobrazbe, večkrat v sorodstvenem razmerju ali drugače tesneje povezani z oškodovanimi otroki. Osebe ženskega spola so obravnavane predvsem kot storilke kaznivega dejanja zanemarjanja otrok in pri kaznivem dejanju odvzema mladoletnih oseb, in sicer v povezavi z izvrševanjem stikov otroka z očetom, saj so otroci v večini primerov zaupani v varstvo in vzgojo materi.

Iz pregleda poročanj posameznih tožilcev je mogoče razbrati, da so še vedno najbolj pogost razlog za podajo kazenske ovadbe zaradi kaznivega dejanja odvzema mladoletne osebe po 190. členu KZ-1 prav nerešena vprašanja med (bivšimi) partnerji, ki se zatekajo k podaji ovadbe že ob prvi kršitvi dogovorov oziroma odločb. Tako kot v že nekaj preteklih letih tudi leta 2020 tožilstva niso obravnavala veliko

odtujitev otrok roditelju, kateremu je otrok zaupan v vzgojo, varstvo in oskrbo, ki bi trajala daljše časovno obdobje. Prevladujoči očitki o podaljšanju stikov prek z izvršljivo odločbo določenega časovnega termina in neupoštevanje zadnjega, kar je posledica nagajanja enega od staršev oziroma njihova nepripravljenost, da bi se dogovorili in sproti prilagajali predvsem dnevnim razmeram in okoliščinam ter dogodkom ali zunajšolskim obveznostim otrok, so tista dejstva, ki se praviloma pojavljajo v teh kazenskih ovadbah in so tudi razlog za izdajo sklepov o zavrženju kazenske ovadbe za kaznivo dejanje odvzema mladoletne osebe po prvem odstavku 190. člena KZ-1. Razlogi za takšna ravnanja so najpogosteje nerešena vprašanja partnerskega odnosa staršev in/ali njihovih premoženjskih razmerij, zaradi česar se starši niso zmožni dogovoriti niti o objektivnih razlogih, zaradi katerih stik ne bi bil mogoč (npr. bolezni otroka). Pri zlonamernem onemogočanju stikov storilci praviloma na otroka izvajajo psihični pritisk, povezan z manipulacijami in izsiljevanji. Več okrožnih državnih tožilstev je poročalo, da so storilci v letu 2020 kot razlog neupoštevanja izvrševanja stikov pogosto neupravičeno izrabljali tudi izbruh epidemije covid-19.

Narava predmetnih kaznivih dejanj, ki je največkrat narekovana z dinamiko družinskih odnosov ter pogojena s socialnim okoljem, je razlog, da se izvršitvene oblike kaznivih dejanj na škodo otrok z leti bistveno ne spreminjajo. Pojavljajo se v vseh socialnih okoljih in so večkrat prežeta z občutkom fizične, čustvene in ne nazadnje ekonomske premoči odraslega storilca, ki mu je otrok zaupan v varstvo, nego in vzgojo, nad otrokom kot žrtvijo. Zadnje se je potrdilo tudi v okviru kriminalitete s tega področja, obravnavane v letu poročanja. Pri tem kot ovaditelji nastopajo predvsem policijske enote in uprave, centri za socialno delo, šole in vrtci, pa tudi sami oškodovanci po svojih zakonitih zastopnikih.

Izvršitvena ravnanja pri skupini teh kaznivih dejanj, na škodo otrok, so podobna tistim, ki se pojavljajo že več let. V skupini kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost so to: otipavanje in lizanje spolovil mladoletnih oškodovancev, prijemanje za zadnjico in prsi, tiščanje prstov v nožnico in zadnjično odprtino, dokončani spolni odnosi z mladoletnimi žrtvami teh kaznivih dejanj kakor tudi zahteve storilcev, da jih žrtve oralno zadovoljujejo. Storilci tega kaznivega dejanja so bili praviloma moški vseh starosti, najpogosteje družinsko povezani, otrokovi sorodniki, prijatelji staršev ter bližnji znanci ali osebe, ki so jim otroci zaupani, žrtve pa skoraj vedno deklice. Pri zanje tujih osebah pa je največ razkazovanja oziroma ekshibicionizma. V zadevah kaznivih dejanj prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva po tretjem odstavku 176. člena KZ-1 tožilstva poročajo, da storilci v daljšem časovnem času dostopajo do različnih pedofilskih spletnih strani, ki prikazujejo gole otroke, pri razkazovanju ali otipavanju spolovil s strani odraslih oseb ali otroke, ki spolno zadovoljujejo odrasle osebe. Takšne vsebine nato objavljajo in prenašajo na druge uporabnike. Posebej skrb zbujajoče je, da je v porastu število tistih dejanj, ko si mladoletne osebe med seboj izmenjujejo fotografije svojih intimnih delov telesa ali celo posnamejo spolni odnos z obojestransko privolitvijo, nato pa eden od akterjev to izrabi in te fotografije oziroma posnetke objavi na spletu.

Pri kaznivih dejanjih nasilja v družini po 191. členu KZ-1 se otroci kot žrtev redkeje pojavljajo ali pa so redkeje zaznani kot žrtve tega kaznivega dejanja. V večini primerov je nasilje v družini neposredno uperjeno zoper partnerja, otroci pa so večinoma priče tega nasilja in tako nasilju izpostavljeni posredno. Največkrat je nasilje povezano z zlorabo alkohola v povezavi z neizpolnjevanjem partnerskih pričakovanj, v posledici slabe in neustrezne komunikacije med partnerjema ter tudi zaradi neenotnosti pri vzgoji otrok.

Analiza kazenskih ovadb za kaznivo dejanje zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po 192. členu KZ-1 kaže na izvršitvena ravnanja storilcev z opuščanjem skrbi za prehrano, osebno higieno,

varstvo, zdravljenje, šolske obveznosti, z grobimi vzgojnimi ukrepi, zapiranjem, izkoriščanjem in nasiljem, ki je večkrat stopnjevano, od psihičnega in verbalnega do zelo grobega fizičnega, lahko tudi v povezavi s spolnimi napadi ali zlorabami. Hujša oblika tega kaznivega dejanja se kaže v uporabi surovega fizičnega nasilja storilcev nad mladoletnimi oškodovanci, otroki in pastorki storilcev, z uporabo brc, udarcev z roko, z usnjenimi hlačnimi pasovi, palicami in drugimi predmeti, ki za sabo puščajo telesne poškodbe, kot so modrice po telesu in glavi. Takšna ravnanja so po navadi podkrepljena še z verbalnim nasiljem – grožnjami, žaljivkami in poniževanjem žrtev kaznivih dejanj. Taka ravnanja včasih nastajajo tudi zaradi obrambe napadenega starša v okviru nasilja v družini, lahko pa tudi v povezavi s spolnimi zlorabami. Storilci so tako očetje kot matere (v določenih primerih tudi oba starša), žrtve pa vseh starosti in obeh spolov.

Za preostala kazniva dejanja, ki so predmet spremljanja v tem poglavju poročila (detomor, sprememba rodbinskega stanja, zloraba prostitucije), državna tožilstva ne poročajo o obravnavanih zadevah oziroma zadevah, v katerih bi bili žrtve teh kaznivih dejanj otroci.

Pri reševanju predmetnih kazenskih ovadb tožilstva zaznavajo, da so pri ovadenih osebah specifične osebnostne značilnosti: odvisnost od alkoholnih pijač oziroma njihovo škodljivo uživanje, nekritičnost in minimaliziranje svojih protipravnih ravnanj, osebnostna nezrelost, narcisoidnost in brezposelnost. Izkušnje kažejo, da so starši, ki so nasilni do otroka, praviloma sami kot otroci doživeli različne vrste zlorab svojih staršev.

Kot že poprej državna tožilstva tudi leta 2020 opozarjajo na težave pri odkrivanju predmetnih kaznivih dejanj, saj je pridobivanje dokazov odvisno od obstoja utemeljenega suma kot pogoja za izdajo odredbe za hišno preiskavo oziroma preiskavo elektronskih naprav. Tudi v tem delu je vprašanje učinkovitosti povezano z oblikovanjem ustreznih zakonskih podlag za uporabo vseh razpoložljivih načinov hitrega preiskovanja kaznivih dejanj, še posebej v svetovnem spletu, saj so storilci vedno bolj spretni pri zakrivanju sledi prenašanja in shranjevanja podatkov. Težavo še vedno pomeni zasliševanje otrok med kazenskim postopkom. Enako kot v prejšnjih letih ni na voljo ne dovolj ustrezno usposobljenega kadra ne primernih prostorov za zaslišanje otrok, tudi takšnih, ki bi omogočali videokonferenco z razpravno dvorano. Težave pri dokazovanju so tudi v tem, da vsi sodelujoči nimajo potrebnih znanj, ki se zahtevajo pri obravnavi otrok žrtev kaznivih dejanj, čeprav obvezno usposabljanje vseh uslužbencev in strokovnjakov, ki so vključeni v kazenski postopek, kjer je žrtev otrok, izhaja iz 14. smernice Odbora ministrov Sveta Evrope za otrokom prijazno pravosodje, 5. člena Konvencije Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo (Lanzarotska konvencija) in 61. člena Direktive 2012/29 EU o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj. Premalo je tudi ustrezno usposobljenih izvedencev psihologov in pedopsihiatrov.

Zato je državno tožilstvo že povsem od začetka aktivno sodelovalo pri prizadevanjih za ustanovitev posebnih enot za izvedbo strokovno in pravno ustrezno vodenih intervjujev (po vzoru Barnahus tj. Hiše za otroke), v katerem bi bila zagotovljena celostna obravnava otrok, ki so žrtve kaznivih dejanj in pri delu na tem področju, v okviru ministrstva za pravosodje, s svojim predstavniki tudi aktivno sodelovalo pri pripravi Zakon o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v hiši za otroke (ZZOKPOHO), ki je zdaj v obravnavi v Državnem zboru. Poudarek tega pristopa je predvsem na čim manjšem številu opravljenih razgovorov z otrokom, ki jih opravi (isti) usposobljen strokovnjak in ki se med predkazenskim in kazenskim postopkom ne ponavljajo več. V prijaznem okolju do otroka bi se opravilo morebitne zdravniške preglede in terapije, ponujena bi bila pomoč staršem, ki niso storilci,

predvsem pa bi strokovni timi imeli možnost medsebojno komunicirati in spremljati otroka od prve izpovedbe do zaključka terapij. S takšno obravnavo bi se ustrezno zavarovali dokazi, ki bi na sodišču imeli dokazno vrednost, s tem pa bi se izognili sekundarni viktimizaciji žrtev.

Pomemben korak k učinkovitejšemu poteku kazenskega postopka v tovrstnih zadevah je gotovo doprinesla tudi novela ZKP-N s spremembami v smeri krepitev procesnega položaja oškodovancev oziroma skrbi za njihove pravice in interese. Omeniti je treba tretji odstavek 236. člena ZKP glede podajanja pravnega pouka privilegiranim pričam, ki sodišču daje diskrecijo glede odločanja o zaslišanju mladoletne osebe, ki glede na svojo starost in duševno razvitost ne more razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati.

Kot pozitivne spremembe procesne zakonodaje v noveli ZKP-O je mogoče izpostaviti možnost prekritja podatkov o naslovu prebivališča oškodovanca, kar je izrednega pomena za to, da se žrtev počuti približno varna (66., 128. in 240. člen ZKP), dobrodošla sprememba pa je tudi možnost oprave zaslišanja po videokonferenci, saj to žrtvi omogoči določeno distanco od storilca (244.a člen ZKP).

Kot slabo rešitev pa tožilstva ocenjujejo spremenjeno določbo petega odstavka 331. člena ZKP. V noveli ZKP-N je bila navedena določba spremenjena na način, da neposredno zaslišanje oseb, mlajših od 15 let, ki so bile oškodovanci kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena ZKP, na glavni obravnavi ni dopustno, kar je bil korak k odpravi sekundarne viktimizacije otrok. S spremembo v noveli ZKP-O pa je neposredno zaslišanje oseb, mlajših od 15 let, ki so bili oškodovanci kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena ZKP, na glavni obravnavi izjemoma dopustno. Tožilstva so mnenja, da bo postala splošna praksa, da bodo obdolženi in njihovi zagovorniki zahtevali neposredno zaslišanje otrok na glavni obravnavi, pri čemer pa bodo sodišča pod pretnjo kršitve pravice obdolženca do neposrednega zaslišanja obremenilne priče takšnim predlogom ugodila. Tako bodo lahko otroci, ki so bili žrtve hudih kaznivih dejanj, še enkrat zaslišani na glavni obravnavi in s tem ponovno travmatizirani. Otrok bo tako zaslišan že na policiji, med preiskavo, nato pa še na glavni obravnavi, in sicer morda celo v sodni dvorani, ki je popolnoma neprimerna za zaslišanje otrok.

Kot posledica sprejete novele ZKP O pa bodo spremembe v poslovanju državnih tožilstev, saj bo treba zaradi sprememb in posledično preverjanj glede uvedene implementacije evidentirati določene nove dogodke v informacijskem sistemu državnega tožilstva, kar bo nedvomno povzročilo dodatno delo tako za vpisničarje kot tudi za državne tožilce.

Nazadnje pa je treba poudariti, da ima k uspešno končanim sodnim postopkom, pa tudi k zmanjševanju škodljivih posledic za otroke, ki postanejo žrtve kaznivih dejanj, pomemben vpliv tudi stalno izobraževanje državnih tožilcev na tem področju.

7.2.7. KAZNIVA DEJANJA Z ZELO HUDIMI POSLEDICAMI

Pravilnik v 12. členu kot področje spremljanja določa tudi področje kaznivih dejanj z zelo hudimi posledicami. V to poglavje sodijo kazniva dejanja, pri katerih so opredeljene posledice hujše, kot jih določajo kvalificirane oblike kaznivih dejanj; kot taka niso posebej zakonsko opredeljena, zato informacijski sistem vpisnikov državnega tožilstva ne predvideva posebnega knjiženja takšnih podatkov v vpisniku. Iz tega razloga poročilo temelji na opisih zadev, ki so jih posamezna tožilstva obravnavala leta 2020 in o njih poročala, in ne na statističnih podatkih.

Kot kazniva dejanja, ki sodijo v to poglavje, so opredeljena:

1. kazniva dejanja, pri katerih je kot posledica nastala smrt več kot ene osebe (umor, uboj, prometne, delovne nesreče);
2. kazniva dejanja, pri katerih je bila zasežena velika količina prepovedane droge (najmanj deset kg trde droge, 50 kg marihuane) ali velika količina orožja in razstreliva;
3. kazniva dejanja, pri katerih je bilo najmanj za 500.000 evrov povzročene škode ali pridobljene koristi;
4. kazniva dejanja kršitve temeljnih pravic delavcev in zaposlovanja na črno, pri katerih je bilo oškodovanih 50 ali več delavcev;
5. kazniva dejanja spravljanja v suženjsko razmerje in kazniva dejanja trgovine z ljudmi z 20 ali več žrtvami.

Leta 2020 so tožilstva poročala, da so v različnih fazah postopka obravnavala:

- tri kazenske zadeve, v katerih je bila posledica smrt več kot ene osebe (eno leto prej eno);
- tri kazenske zadeve, v katerih je bila zasežena velika količina prepovedane droge (eno leto prej eno);
- devet kazenskih zadev, v katerih je bilo za 500.000 evrov povzročene škode ali pridobljene koristi (eno leto prej štiri);
- osem kazenskih zadev, v katerih je bilo oškodovanih 50 ali več delavcev (eno leto prej sedem), in
- dve kazenski zadevi, v katerih je bilo v vsaki več kot 20 žrtev spravljanja v suženjsko razmerje in trgovine z ljudmi (za eno leto prej ni bilo podatka).

Podatki za primerjavo se nanašajo na leto 2019.

Kot primere navajamo nekaj zadev, povzetih iz poročil državnih tožilstev. Gre za zadeve, ki poteži posledic odstopajo, iz njih pa sta razvidna zahtevnost zadev in teža nastalih posledic.

1. kazniva dejanja, pri katerih je kot posledica nastala smrt več kot ene osebe (umor, uboj, prometne, delovne nesreče)

V priporni zadevi, ki jo je obravnavalo Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani, je sodišče eno osebo spoznalo za krivo kaznivega dejanja povzročitve prometne nesreče iz malomarnosti in izreklo enotno kazen sedem let in osem mesecev zaporu ter prepoved vožnje motornega vozila za dve leti. Obdolženec je pod vplivom alkohola in prepovedanih drog prevozil rdečo luč na semaforju in čelno trčil v dva pešca, ta sta pri zeleni luči na semaforju prečkala vozišče in zaradi poškodb umrla. Višje sodišče v Ljubljani je obsodilno sodbo razveljavilo in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo sojenje.

Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani je zoper eno osebo vložilo obtožnico zaradi treh kaznivih dejanj umora, ker je podan utemeljen sum, da je trem osebam na grozovit in zahrbtnen način vzel življenje. Obdolženec je z mesarskim nožem tri oškodovance večkrat zabodel, ti so zaradi izkrvavitve umrli.

Tudi Okrožno državno tožilstvo na Ptujju je obravnavalo storilca zaradi treh kaznivih dejanj umora storjenega na grozovit in zahrbtnen način, iz koristoljubnosti, brezobzirnega maščevanja in drugih nizkotnih nagibov. Storilec je vzel življenje zunajzakonski partnerki in njenima staršema, dejanje pa je bilo storjeno vpricho storilčevega in oškodovankinega štiriletnega otroka.

2. kazniva dejanja, pri katerih je bila zasežena velika količina prepovedane droge (najmanj deset kg trde droge, 50 kg marihuane) ali velika količina orožja in razstreliva

Po izvedenih prikritih preiskovalnih ukrepih je Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani vložilo zahtevo za preiskavo zoper 46 oseb zaradi kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog. Člani hudodelske združbe so organizirali prevoz 30 kg kokaina z ladijskim kontejnerjem, ponujali naprodaj, prodajali, prenašali in hranili so najmanj 50 kg amfetamina, najmanj 5 kg heroina, najmanj 10.000 tablet MDMA. Odrejen je bil pripor zoper 17 oseb.

Okrožno državno tožilstvo v Murski Soboti je zoper dva storilca vložilo obtožbo zaradi 1293 kg prepovedane droge konoplje.

Okrožno državno tožilstvo v Novem mestu je po zaključenih prikritih preiskovalnih ukrepih vložilo zahtevo za preiskavo zoper sedem oseb zaradi kaznivega dejanja v zvezi s prometom s prepovedanimi drogami, zoper tri storilce je bil odrejen pripor.

3. kazniva dejanja, pri katerih je bilo najmanj za 500.000 evrov povzročene škode ali pridobljene koristi

Okrožno državno tožilstvo v Celju je v dveh zadevah obravnavalo dva storilca zaradi kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri opravljanju gospodarske dejavnosti, zoper enega je bila vložena zahteva za opravo preiskave, storilec je pridobil za 3.800.000 evrov protipravne premoženjske koristi. Zoper drugega je bila vložena obtožnica, v kateri se mu očita, da si je pridobil protipravno premoženjsko korist v znesku 2.642.117 evrov.

Isto tožilstvo je obravnavalo tri fizične osebe, katerim se je očitala storitev kaznivega dejanja zatajitve finančnih obveznosti in povzročene več kot za 2.100.000 evrov premoženjske škode. Sodišče je izdalo oprostilno sodbo, zoper sodbo je tožilstvo vložilo pritožbo, o kateri še ni bilo odločeno.

Zoper dve fizični in dve pravni osebi je Okrožno državno tožilstvo v Celju vložilo zahtevo za preiskavo zaradi nadaljevanega kaznivega dejanja poslovne goljufije v sotorilstvu za škodo v znesku najmanj 2.621.045,01 evra.

Okrožno državno tožilstvo v Kranju je obravnavalo ovadbo FURS, ki osumljenemu poleg dvanajstih kaznivih dejanj ponareditve ali uničenja poslovnih listin ter kaznivega dejanja davčne zatajitve očita tudi kaznivo dejanje kršitve temeljnih pravic delavcev na škodo kar 483 delavcev. Delavcem naj bi bila neupravičeno izplačana povračila stroškov službenih poti, prehrane in dnevnic, s čimer naj bi se osumljeni izognil plačilu obveznostim iz naslova akontacije dohodnine in predpisanih prispevkov za socialno varnost v skupnem znesku dobrih 300.000 evrov.

V letu 2020 je Vrhovno sodišče zavrnilo zahtevo za varstvo zakonitosti obsojenega 35-letnega odvisnika, ki ga je obtožilo Okrožno državno tožilstvo v Kranju. Obsojenec si je na škodo podjetnika s kaznivim dejanjem goljufije in kaznivim dejanjem izsiljevanja protipravno pridobil skupaj 600.000 evrov, ko je izkoristil naivnost in strahove oškodovanca ter z njim najprej manipuliral, nato pa ga še z ustrahovanjem izsiljeval.

Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani je v letu poročanja usmerjalo predkazenski postopek zaradi kaznivega dejanja oškodovanja upnikov. Ovadbo je podala banka, ki je podjetje osumljenca kreditirala s kreditom 860.000 evrov. Kreditojemalec A kredita ni redno vračal, zato ga je banka opominjala na plačilo in je pričakoval, da bo banka predlagala zaradi poplačila kredita izvršbo na družbina denarna sredstva. Ker je kreditojemalec A v istem času prejel od pogodbenega partnerja zaradi razdrtega posla vračilo več kot 1.500.000 evrov in ker ni hotel, da ta znesek v izvršbi zaseže banka, je prek svoje druge družbe B, v kateri je bil tudi direktor, predlagal izvršbo na podlagi verodostojne listine, na denarna sredstva družbe A. Kot direktor družbe A ni ugovarjal izdanemu, a neutemeljenemu sklepu o izvršbi, ki je zato postal pravnomočen. Banko je tako »prehitel«, da ni prišla do poplačila odobrenega kredita; terjatev družbe B do družbe A pa je bila fiktivna. Osumljeni je takoj, ko je v izvršbi družba B prišla do 1.500.000 evrov družbe A, ta sredstva razpršil z nakazili na različne naslove.

Okrožno državno tožilstvo v Murski Soboti je obravnavalo kazensko ovadbo zaradi kaznivega dejanja zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic, pri katerem naj bi povzročena škoda znašala 992.783,42 evra.

Okrožno državno tožilstvo v Novem mestu pa je prejelo ovadbo zoper več storilcev zaradi kaznivega dejanja poslovne goljufije. V zadevi je družba tveganega kapitala vložila 1,500.000 evrov v družbo, ki si je ukvarjala z izdelavo inzulinskih črpalk in naj bi že pridobivala patente za svoje izume. Po vložku oškodovane družbe se je pokazalo, da družba, ki je prejela investicijo, denarja ni porabila v namene nadaljnega razvoja in zaščite izuma, temveč je bil prenesen na račune drugih povezanih pravnih oseb. Premoženjska škoda in korist znašata 1,500.000 evrov.

4. kazniva dejanja kršitve temeljnih pravic delavcev in zaposlovanja na črno, pri katerih je bilo oškodovanih 50 ali več delavcev

Okrožno državno tožilstvo v Celju je zoper tri obdolžence vložilo zahtevo za opravo preiskave zaradi kaznivega dejanja kršitve temeljnih pravic, z dejanjem je bilo oškodovanih 54 delavcev.

To tožilstvo pa je zoper eno fizično in eno pravno osebo zavrglo kazensko ovadbo zaradi kaznivega dejanja kršitve temeljnih pravic delavcev, z dejanjem naj bi bili oškodovani 304 delavci.

Okrožno državno tožilstvo v Mariboru je zoper dva obdolženca, odgovorni osebi gospodarske družbe, vložilo obtožni predlog zaradi kaznivega dejanja kršitev temeljnih pravic delavcev, storjenega v sotorilstvu, ker sta prikrajšala in omejila 126 delavcev za pravice, ki jim pripadajo, saj nista poskrbela za plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od bruto plač za 126 delavcev, 157 delavcem pa nista izplačala regresa ali sorazmernega dela regresa za letni dopust.

To tožilstvo je vložilo zahtevo za preiskavo zoper prokuristko družbe zaradi kaznivega dejanja kršitve temeljnih pravic delavcev, ker za 133 delavcev ni poskrbela za plačilo zakonsko predpisanih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od bruto plač delavcev.

Okrožno državno tožilstvo v Murski Soboti je obravnavalo ovadbo zaradi kaznivega dejanja kršitev temeljnih pravic delavcev, s katerim naj bi bila povzročena škoda 1.250.543,71 evra. Kazenska ovadba je bila zavržena, ker ni bil podan utemeljen sum, v drugi zadevi zaradi enakega kaznivega dejanja, s katerim je bilo oškodovanih 289 delavcev, pa je bila vložena zahteva za preiskavo.

Okrožno državno tožilstvo na Ptuju je obravnavalo odgovorno osebo družbe, ki je oškodovala 53 delavcev, saj jih je z neplačilom prispevkov prikrajšala za pravico, da bi se jim plača za več mesecev upoštevala pri izračunu pokojninske osnove. Za pravno osebo je bila kazenska ovadba zavržena iz razloga nesmotrnosti, ker je ta že v stečaju.

V drugem primeru je to tožilstvo vložilo zahtevo za preiskavo, ker je obdolženec oškodoval 88 delavcev, ker ni plačeval prispevkov za pokojninsko zavarovanje.

5. kazniva dejanja spravljanja v suženjsko razmerje in kazniva dejanja trgovine z ljudmi z 20 ali več žrtvami

Okrožno državno tožilstvo v Celju je vložilo zahtevo za preiskavo zoper štiri obdolžence in pravno osebo zaradi 27 kaznivih dejanj trgovine z ljudmi in kaznivega dejanja zlorabe prostitucije pri čemer je bilo oškodovanih 27 oseb.

Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije je poročalo, da je bila zaznana nova izvršitvena oblika kaznivega dejanja trgovine z ljudmi. Mednarodna hudodelska združba je namreč ozemlje Republike Slovenije uporabila kot kraj, od koder so žrtve trgovine z ljudmi morale izvrševati kazniva dejanja v oddaljeni državi z uporabo sodobnih elektronskih naprav in elektronskih poti. Žrtve so bile izolirane od okolja, živele in delovale so v svojem časovnem pasu, ozemlje Republike Slovenije pa je združbi služilo za odlično zakritje izvajanja kriminalne dejavnosti. V letu poročanja je sodišče prve stopnje obdolžencem izreklo obsodilno sodbo, ki je že pravnomočna. V zadevi je bilo izrečenih za malo manj kot 23 let zapornih kazni, 16.000 evrov denarnih kazni, odvzeta protipravna premoženjska korist za več kot 110.000 evrov in štirim tujcem izrečen izgon tujca iz države za pet let. S to zadevo smo v Republiki Sloveniji prvič obravnavali kaznivo dejanje trgovine z ljudmi z izvršitveno obliko »zaradi storitve kaznivih dejanj« in smo opisano dejansko stanje med prvimi prepoznali kot obliko trgovine z ljudmi.

Vzroki, okoliščine za nastanek, povečanje, spremljanje ali razvoj kriminalitete so opredeljeni pri posameznih področjih kriminalitete, saj so v kazniva dejanja z zelo hudimi posledicami zajeta le najhujša kazniva dejanja, o katerih se poroča tudi v drugih delih poročila.

7.2.8. KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO HUDO KRŠENE PRAVICE DELAVCEV IN RANLJIVIH SKUPIN LJUDI

V okviru tega poglavja predstavljamo podatke in iz njih izpeljane ugotovitve o državnotožilski obravnavi storilcev kaznivih dejanj iz dvaindvajsetega poglavja posebnega dela KZ-1, ki zaobsega osem kaznivih dejanj zoper delovno razmerje in socialno varnost. Katalog vseh z njimi varovanih dobrin in vrednot se razteza vse tja od sistema socialnega in delovnopravnega varstva, pa varnosti pri delu in delojemalčevega dostojanstva do celotnega niza s tem povezanih pravic, in sicer tako brezposelnih oseb kot tudi pravic drugih ranljivih skupin pri zaposlovanju na črno, kot so npr. mladoletniki, tujci in žrtve trgovine z ljudmi, pa vse tja do pravic do sodelovanja pri upravljanju in siceršnjih sindikalnih pravic.⁷

⁷ Tako in več o tem glej v Katja Filipčič, Luka Tičar in Grega Strban, Kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost, v: Veliki znanstveni komentar Posebnega dela Kazenskega zakonika (KZ-1) {urednik Damjan Korošec in ostali}, 2. knjiga, Uradni list Republike Slovenije in Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 2019, str. 327–415.

V obravnavanem poglavju so potemtakem inkriminirana naslednja kazniva dejanja: kršitev temeljnih pravic delavcev (196. člen KZ-1, prej 205. člen KZ), šikaniranje na delovnem mestu (197. člen KZ-1), kršitev pravic pri zaposlovanju ali brezposelnosti (198. člena KZ-1, prej 206. člen KZ), zaposlovanje na črno (199. člen KZ-1), kršitev pravic do sodelovanja pri upravljanju in kršitev sindikalnih pravic (200. člen KZ-1, prej 207. člen KZ), ogrožanje varnosti pri delu (201. člen KZ-1, prej 208. člen KZ), kršitev pravic iz socialnega zavarovanja (202. člena KZ-1, prej 209. člen KZ) in zloraba pravic iz socialnega zavarovanja (203. člen KZ1, prej 210. člen KZ).

Vpogled v stanje kaznivih dejanj po številkah, pri katerih so hudo kršene pravice delavcev in ranljivih skupin ljudi in so navedena v tabeli 44 a(p), pod skupino kaznivih dejanj št. 24, kaže, da je bilo v letu 2020 na tožilstvih zoper polnoletne storilce tovrstnih kaznivih dejanj v delu skupaj 1.617 kazenskih ovadb, kar je 130 ovadb manj kot v letu poprej, ko je bilo tozadevnih ovadb 1747. V ta podatek so zajete tako prenesene nerešene ovadbe iz leta 2019, ki jih je bilo 961 (to je 39 več kot predhodno leto), kot tudi na novo prejete kazenske ovadbe v letu 2020, ki jih je bilo 656 (to je 169 manj kot v letu 2019). Pri tem so imela tožilstva v obravnavanju še 598 ovadb, podanih zoper pravne osebe, kar je 85 ovadb manj kot v letu 2019, ko je njihovo število doseglo 683. V ta skupni podatek zadev v delu so zajete tako prenesene nerešene ovadbe iz leta 2019, ki jih je bilo 341, to je 36 manj kot predhodno leto kot tudi novo prejete ovadbe, podane zoper pravne osebe v letu 2020, ki jih je bilo 257, torej 49 manj kot v letu 2019. Pri navedenih podatkih za ovadene polnoletne storilce in pravne osebe je mogoče zaznati, da je bilo v letu 2020 v primerjavi s predhodnim letom za polnoletne storilce več prenesenih in manj na novo prejetih kazenskih ovadb, za pravne osebe pa tako manj prenesenih ovadb kot tudi manj novo prejetih ovadb.

Primerjava podatkov iz zadnjih štirih let (torej za leta 2017, 2018, 2019 in 2020) nas pripelje do ugotovitve, da je pri teh kaznivih dejanjih mogoče zaznati jasno gibanje upadanja pripada obravnavanih zadev, saj so državna tožilstva prejela zoper polnoletne storilce v letu 2017 še 1.158 novih ovadb, v letu 2018 je bilo teh 847, leta 2019 je njihovo število upadlo na 825, v letu poročanja pa na že omenjenih 656. Podobno gibanje upadanja števila ovadb je mogoče zaznati tudi pri obravnavanju ovadenih pravnih oseb, saj so tožilstva prejela še v letu 2017 623 tozadevnih kazenskih ovadb, v letu 2018 je njihovo število upadlo na 337, v letu 2019 na 306, v letu poročanja pa zaznavamo njihov nadaljnji upad na število 257.

Tako ugotovljeno gibanje upada števila kazenskih ovadb za polnoletne storilce na ravni celotne države pa ne zrcali tudi upada prejetih ovadb na posameznih okrožnih državnih tožilstvih, kjer so tovrstno gibanje upada v letu 2020 sicer imeli npr. na ODT v Celju, ODT v Mariboru in ODT v Murski Soboti s tem, da se je tako na ODT v Kopru kot tudi na ODT v Novi Gorici število tovrstnih kazenskih ovadb celo prepolovilo v primerjavi z letom poprej, medtem ko so porast tozadevne kriminalitete ter s tem povečano število prejetih kazenskih ovadb v primerjavi z letom poprej zabeležili na ODT v Novem mestu, kjer so v letu poročanja prejeli kar 74 novih tovrstnih kazenskih ovadb.

Razloge za tako ugotovljeno gibanje upadanja števila kazenskih ovadb na ravni celotnega državnega tožilstva je potrebno tako kot v preteklem letu pripisati med drugim morda tudi pozitivnim učinkom ukrepanja državnih organov na tem področju ter s tem povezani vedno večji ozaveščenosti delodajalcev, da naklepne kršitve njihovih delovnopravnih obveznosti pomenijo lahko tudi kaznivo dejanje, ki ga je država sposobna tudi pravočasno prepoznati in dosledno sankcionirati, kot tudi možnosti, da bi bili lahko pravkar navedeni zaključki kot taki tudi preuranjeni in nas potemtakem že nekaj let zapovrstjo upadajoče število podanih tovrstnih kazenskih ovadb vendarle ne sme prehitro

navdajati z nekim optimizmom ali celo prepričanjem, da omenjeni podatki zrcalijo dejanski upad tozadevne kriminalitete in da se temu posledično izboljšuje tudi status delavcev kot trenutno ene izmed najbolj ranljivih skupin postmoderne družbe. Takšna previdnost oziroma celo pesimizem ima dandanes povsem oprijemljivo podlago tudi v zvezi z obstoječo pandemijo covid-19, saj menimo, da bi se lahko zaradi nje oziroma z njo povezanih posledic že tako izpostavljeni in ranljivi položaj delavcev in z njimi povezanih skupin še dodatno poslabšal tudi na način, da bi delodajalci še v večjem obsegu kot doslej nezakonito posegali v delavske temeljne pravice.

V letu poročanja zaznavamo v primerjavi z letom poprej porast števila rešenih ovadb za kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost. Ker je bilo v letu 2020 rešenih skupno 775 ovadb za polnoletne storilce (leta 2019 je bilo tovrstnih ovadb 747, v letu 2017 je bilo takšnih rešitev 1.202, v letu 2018 pa 854), je konec leta 2020 bilo nerešenih še skupaj 842 kazenskih ovadb (konec leta 2019 je bilo tovrstnih ovadb 1.000, konec leta 2017 je bilo takšnih nerešenih ovadb 1.013, konec leta 2018 pa 983), kar pomeni, da se je v letu poročanja število nerešenih ovadb v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 158. Je pa bilo v letu 2020 rešenih zgolj 275 kazenskih ovadb zoper pravne osebe (v letu 2019 jih je bilo rešenih 314, kar je bilo sicer za 39 več kot v letu 2018, vendar še vedno precej manj kot v letu 2017, ko je bilo rešenih kar 598 ovadb zoper pravne osebe), kar pomeni, da je bilo v letu poročanja rešeno za 39 manj tovrstnih kazenskih ovadb kot v letu poprej. Konec leta 2020 je ostalo ob skupnem pripadu 598 ovadb zoper pravne osebe tako še vedno nerešenih 323 ovadb, kar je 46 ovadb manj kot ob koncu leta 2019, ko je bilo tovrstnih ovadb 369, kar pa je spet precej manj kot na izteku leta 2018, ko smo imeli 547 nerešenih ovadb oziroma konec leta 2017, ko je bilo tovrstnih ovadb 534.

V letu 2020 so potemtakem tožilstva s področja kaznivih dejanj zoper delovno razmerje in socialno varnost obravnavala skupno 2.215 kazenskih ovadb, od tega 1.617 zoper polnoletne storilce in 598 zoper pravne osebe (v letu 2019 so tožilstva s tega področja kaznivih dejanj obravnavala skupno torej 2.430 kazenskih ovadb, od tega 1.747 za polnoletne storilce in 683 za pravne osebe, v letu 2018 pa skupaj 2659 ovadb, od tega 1.837 ovadenih polnoletnih storilcev in 822 ovadenih pravnih oseb). To pomeni, da so v letu poročanja obravnavali za skupaj 215 manj ovadb kot v letu poprej.

Na sodišče je bilo v letu 2020 vloženo zoper polnoletne storilce 243 obtožnih predlogov (v letu 2019 je bilo sprejetih 187 tovrstnih državnotožilskih odločitev, v letu 2018 je bilo teh precej več, in sicer 298, še precej več pa jih je bilo vloženi leta 2017, in sicer kar 667), kar pomeni, da je bilo v letu poročanja vloženi 56 obtožnih predlogov več kot leto poprej. Tudi zoper pravne osebe imamo v letu poročanja rahel porast števila vloženi obtožnih predlogov v primerjavi z letom poprej, saj je bilo sprejetih 32 tovrstnih državnotožilskih odločitev, kar je sicer za 4 več kot leto poprej, a še vedno manj kot leta 2018, ko je bilo zoper pravne osebe vloženi 45 obtožnih predlogov ter precej manj kot pa leta 2017, ko je bilo zoper pravne osebe vloženi kar 277 tovrstnih državnotožilskih odločitev.

V letu poročanja je bilo zoper polnoletne storilce kaznivih dejanj iz 22. poglavja KZ-1 vloženi na sodišče 87 zahtev za preiskavo, kar je za 38 več kot v letu poprej, ko je bilo vloženi 49 tovrstnih državnotožilskih odločitev in kar je za 53 več kot v letu 2018 oziroma za 70 več kot v letu 2017. Zoper pravne osebe pa je bilo v letu 2020 vloženi osem zahtev za preiskavo, kar je za štiri več kot leta 2019 oziroma za tri več kot leta 2018 s tem, da v letu 2017 ni bila vložena nobena tovrstna državnotožilska odločitev.

Z upoštevanjem podatkov o reševanju ovadb, podanih zoper polnoletne storilce, je mogoče ugotoviti, da je bilo v letu 2020 obtoženi skupaj 267 polnoletnih storilcev obravnavanih kaznivih dejanj (vloženi je bilo 243 obtožnih predlogov in 24 neposrednih obtožnic), kar pomeni, da je bilo v letu poročanja

vloženih 47 tozadevnih državnožijskih odločitev več kot v letu 2019, ko je bilo obtoženih skupaj 196 (187 obtožnih predlogov in 9 neposrednih obtožnic) polnoletnih storilcev kaznivih dejanj iz 22. poglavja KZ-1. V letu poročanja je bilo obtoženih skupaj 37 pravnih oseb (32 obtožnih predlogov in 5 neposrednih obtožnic), kar pomeni za 8 več kot v letu 2019, ko je bilo vloženih zoper pravne osebe skupaj 29 obtožnih aktov (28 obtožnih predlogov in 1 neposredna obtožnica).

V letu poročanja je bilo zoper polnoletne storilce zavrženih 421 kazenskih ovadb, kar pomeni, da je bilo v letu 2020 zavrženih 54 % vseh rešenih kazenskih ovadb, kar je za dobrih 13 % manj kot v letu poprej, ko je bilo zavrženih 67,2 % vseh rešenih kazenskih ovadb. Primerjava z letom 2018, v katerem smo zaznali v zvezi s polnoletnimi storilci kaznivih dejanja 61-odstotno zavrženje kazenskih ovadb, v letu 2017 pa je bilo sprejetih takšnih odločitev zgolj 43 %, potemtakem pokaže, da se iz pravkar navedenih podatkov morda vendarle zrcali tudi gibanje v smeri upadanja odstotka zavrženj tovrstnih kazenskih ovadb ob seveda hkratnem naraščanju vloženih obtožnih aktov oziroma zahtev za preiskavo.

V zvezi s kazenskimi ovadbami, podanimi zoper pravne osebe, pa je treba ugotoviti, da je bilo v letu 2020 zavrženih 230 kazenskih ovadb od skupaj 275 obravnavanih tovrstnih kazenskih ovadb, kar pomeni, da je bilo zavrženih 84 % vseh rešenih kazenskih ovadb zoper pravne osebe. Odstotek tistih, ki so bile zavržene, je potemtakem še višji, kot to velja v primeru kazenskih ovadb, ki se nanašajo na polnoletne storilce. Ker je bilo v letu 2019 zavrženih kar 89,5 % vseh rešenih kazenskih ovadb, vidimo, da se je odstotek tovrstnih rešitev v letu poročanja nekoliko znižal, vendar ostaja še vedno zelo visok tudi v primerjavi z letom 2018, ko je bilo tovrstnih zavrženj kazenskih ovadb 82 %, leta 2017 pa zgolj 54 %. Vsaj do nekeje je mogoče po našem prepričanju tako visok odstotek zavrženj kazenskih ovadb zoper pravne osebe utemeljiti tudi z okoliščino, da je veliko pravnih oseb že ob podaji tozadevnih kazenskih ovadb v stečajnem postopku in da so mnoge izmed njih med več let trajajočimi predkazenskimi postopki in preiskavami medtem tudi izbrisane iz sodnega registra, zaradi česar je treba kazensko ovadbo zoper tako neobstoječo pravno osebo tudi zavreči.

Kar zadeva samo število obtožnih aktov, ki so bili vloženih zoper polnoletne storilce in o katerih konec leta 2020 še ni bila izrečena prvostopenjska sodba, je mogoče ob podatku, da je bilo v letu 2020 vloženih od državnega tožilstva skupaj 267 obtožnih aktov, da pa je bilo na sodišču 31. 12. 2020 nerešenih še 531 zadev zaključiti, da pravkar navedeno število zajema skoraj dvakratno število vloženih obtožnih aktov iz leta 2020 s tem, da v isti časovni okoliščini zaznavamo v zvezi s pravnimi osebami 69 zadev, v katerih prvostopenjska sodišča še niso uspela sprejeti takšnih ali drugačnih sodnih odločitev, kar pa pomeni precej nižje število, kot smo ga imeli v letu 2019, ko je bilo na sodiščih tovrstnih zadev kar 228.

V letu 2020 so državna tožilstva v povezavi s kaznivimi dejanji zoper delovna razmerja in socialno varnost prejela v zvezi s polnoletnimi storilci 187 sodb, kar je glede na podatek, da je bilo v letu prej prejetih kar 330 tovrstnih sodb, precej manj, saj so prejela potemtakem kar 143 manj sodb, še posebej pa to velja v primerjavi z letom 2017, ko so sodišča izdala kar 528 tovrstnih sodnih odločitev. Število prejetih obsodilnih sodb, izdanih zoper polnoletne storilce, je v letu poročanja znašalo 165, kar je za 108 manj, kot je bilo v letu 2019, ko je bilo tovrstnih sodb 273 s tem, da smo tudi v letu 2018 zaznali precej več obsodilnih sodb (259), še precej več tovrstnih sodnih odločitev pa imamo v letu 2017, ko smo dosegli kar 473 obsodilnih sodb. V zvezi z oprostilnimi in zavrnilnimi sodbami za polnoletne storilce pa drži ugotovitev, da so sodišča izdala v letu 2020 precej manj tovrstnih sodnih odločitev, in sicer zgolj 22, od tega 8 oprostilnih in 14 zavrnilnih. V letu 2019 imamo namreč 57 tovrstnih sodb (32 oprostilnih in 25 zavrnilnih), v letu 2018 je bilo takšnih sodnih odločb 56 (22 oprostilnih in 34 zavrnilnih), v letu

2017 pa 55 (22 oprostilnih in 33 zavrnilnih). Iz pravkar navedenih podatkov se zrcali še večja uspešnost obtoževanja tovrstnih kaznivih dejanj kot v letu poprej, saj pomeni v letu poročanja delež obsodilnih sodb kar 85 %, medtem ko je bil ta v letu 2019 nekoliko manjši, in sicer 82,7 %, kar pa je povsem primerljiv podatek z letom 2018, ko smo imeli 82 % obsodilnost naših obtožnih aktov, pri čemer pa je treba tudi v zvezi s pravkar navedenimi podatki omeniti na tem mestu še enkrat več podatke o obsodilnosti iz leta 2017, ki je znašala kar 90 %.

Kar pa zadeva podatke o prejetih sodbah zoper obtožene pravne osebe v letu 2020, pa je treba na tem mestu omeniti ugotovitev, da so državna tožilstva prejela v letu poročanja 28 sodb, to je devet sodb manj kot v letu 2019. Od tako prejetih sodb je bilo 20 obsodilnih, ena oprostilna in sedem zavrnilnih. Uspešnost obtoževanja je bila potemtakem 71 %, kar je še vedno povsem zadovoljivo.

V letu poročanja je bilo v zvezi z obravnavanimi kaznivimi dejanji vloženih skupaj, torej tako v zadevah zoper polnoletne storilce kot tudi zoper pravne osebe 16 pritožb, kar je 18 manj kot v letu 2019. Pritožbeno sodišče je v letu 2020 ugodilo 11 pritožbam, v petih primerih pa smo bili v pritoževanju neuspešni.

V nasprotju z letom 2019, ko je bil v zvezi s storilci kaznivih dejanj iz 22. poglavja KZ-1 odrejen en sam pripor, je v letu poročanja sodišče odredilo osem tovrstnih ukrepov.

Tako kot v letu 2019 velja v zvezi z deležem posameznih kaznivih dejanj v celotni strukturi obravnavanih inkriminacij iz 22. poglavja posebnega dela KZ-1 ponoviti še enkrat več že v predhodnem letu izpostavljeno ugotovitev, da državna tožilstva v sklopu vseh uvodoma poimensko navedenih kaznivih dejanj obravnavajo najpogosteje storilce kazniva dejanja kršitev temeljnih pravic delavcev iz 196. člena KZ-1. Tem storilcem se večinoma naslavlja očitke zaradi neizplačila plač ali dela plač, neplačila ali neobračunavanja predpisanih prispevkov za socialno varnost, neplačila regresa za letni dopust in stroškov v zvezi z delom, v nekaterih primerih pa tudi zaradi nezakonite odpovedi delovnega razmerja. Ob tem tudi po dodatnih izkušnjah iz leta 2020 ponovno ugotavljamo, da postaja obravnavanje tovrstnih kaznivih dejanj iz leta v leto vedno bolj kompleksno in zamudno, saj niso več nobena redkost primeri, ko je treba tudi sodno angažiranje izvedencev finančno-računovodske oziroma davčne stroke z namenom, da se tudi za več let preveri poslovanje ter z njim povezane finančne oziroma denarne tokove tistih gospodarskih subjektov, katerih odgovorne osebe se v zvezi z malo prej omenjenimi očitki izgovarjajo, da očitane kaznivega dejanja v nobenem primeru niso storili in da so nastala že omenjena prikrajšanja delavcev zgolj in samo zaradi »višje sile« oziroma zaradi povsem objektivnih okoliščin, povezanih z neugodnimi gibanji in razmerami na trgu, neobvladljivimi tveganji in temu posledičnim poslabšanjem finančnega stanja in likvidnosti konkretnega gospodarskega subjekta, kateri zato ni bil v stanju izpolnjevati med drugim tudi svojih obveznosti do delavcev.

Tudi v letu poročanja ponovno ugotavljamo, da je sama dolgotrajnost tako predkazenskih kot tudi sodnih postopkov povezana oziroma pogojena tudi s pomanjkljivo kakovostjo ovadb, ki jih vlagajo oškodovani delavci. S tem v zvezi ni mogoče prezreti, da so njihovi zahtevki po višini pogosto neopredeljeni ali pa so opredeljeni premalo natančno, pogosto pa oškodovanci niti nimajo potrebnih listinskih dokazil, kar zaradi potrebe po dodatnem zbiranju podatkov za potrebe dopolnjevanja tako pomanjkljivih kazenskih ovadb še vedno otežuje in podaljšuje izvedbo predkazenskega postopka. Velikokrat se z zbiranjem obvestil in listinske dokumentacije ter z opravljanjem poizvedb pri pristojnih davčnih organih ugotovi, da sta obseg kršitev in število oškodovanih delavcev dejansko še veliko večja od tistega, kar je bilo prvotno naznanjeno, zaradi česar se preiskovanje v nadaljevanju praviloma še razširi in temu ustrezno časovno tudi podaljša.

Tako kot predhodna leta so v letu poročanja s ciljem odprave vseh omenjenih ovir potekala tako na Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije kot tudi na vseh drugih državnih tožilstvih niz med seboj povezanih aktivnosti v različnih smereh z enotnim ciljem, da se v okviru obravnavanega segmenta kazenskega pregona poskuša kar najbolj izboljšati tako kakovost samih kazenskih ovadb kot tudi poenotiti sam pristop in siceršnja politiko kazenskega pregona storilcev obravnavanih kaznivih dejanj. S tem namenom se bodo tudi v prihodnosti odvijale pod okriljem Vrhovnega državnega tožilstva RS aktivnosti v smeri, da se na vsakem izmed okrožnih državnih tožilstev usposobi tudi takšen strokovni profil državnega tožilca oziroma državne tožilke, ki se bo sposoben karseda hitro in učinkovito odzvati na vse tiste vrste deviacij, ki so sicer inkriminirane v kaznivih dejanjih iz 22. poglavja KZ-1.

Ob bok vsemu pravkar povedanemu pa nikakor ne gre na tem mestu in v obravnavanem kontekstu prezreti pomembnega sodnega judikata, ki smo ga pridobili tudi po zaslugi okrožne državne tožilke na Okrožnem državnem tožilstvu v Krškem, in sicer sodbe Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. I Ips 40232/2015 z dne 18.6.2020. V tej sodbi se je naše najvišje sodišče na obširen, izčrpen in argumentacijsko prepričljiv način opredelilo do niza pomembnih okoliščin, dilem in tudi institutov, ki so tako ali drugače povezani prav s pregonom storilcev tako kaznivega dejanja kršitev temeljnih pravic delavcev iz 196. člena KZ-1 kot tudi kaznivega dejanja šikaniranje na delovnem mestu iz 197. člena KZ-1. Mnenja smo, da je citirana sodba pomemben prispevek h kakovostnejši, učinkovitejši in hitrejši obravnavi storilcev zadevnih kaznivih dejanj in bi morala kot taka v prihodnje nedvomno olajšati delo in z njim povezano sprejemanje ustreznih odločitev tudi državnim tožilkam in državnim tožilcem na obravnavanem, nedvomno tudi prioriteten delovno-kazenskem področju državnega tožilstva, zaradi česar jo na tem mestu še posebej omenjamo.

7.2.9. KAZNIVA DEJANJA, PRI KATERIH SO STORILCI NOSILCI JAVNIH FUNKCIJ

Kazniva dejanja, pri katerih so storilci nosilci javnih funkcij, so v 26. poglavju KZ-1 z naslovom Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva. Gre za kazniva dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu KZ-1, oškodovanja javnih sredstev po 257.a členu KZ-1 in nevestnega dela v službi po 258. členu KZ-1 ter za korupcijska kazniva dejanja, kot so jemanje podkupnine po 261. členu KZ-1, dajanje podkupnine po 262. členu KZ-1, sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje po 263. členu KZ-1 in dajanje daril za nezakonito posredovanje po 264. členu KZ-1.

Kazniva dejanja iz 261., 262., 263. in 264. člena KZ-1 so že zajeta v poglavju o korupcijskih kaznivih dejanjih. Poudariti pa je treba tudi, da statistično ni mogoče ločiti kaznivih dejanj, ki bi jih izvršili le storilci v funkciji voljenih ali imenovanih funkcionarjev, temveč je treba kot nosilce javnih funkcij v kazenskopravnem pomenu šteti vse osebe, ki delujejo v javnem interesu in imajo tako možnost razpolagati z javnimi sredstvi, ali da pri izvajanju oblastvenih funkcij delujejo v nasprotju s svojimi dolžnostmi in s tem kršijo pravice oškodovancev ali delujejo izključno v lastnem interesu. V teh primerih gre pogosto za medijsko zelo odmevna kazniva dejanja z zahtevno pravno in dejansko problematiko.

Med kaznivimi dejanji, ki so predmet ovadb zoper nosilce javnih funkcij, je bilo največ kazenskih ovadb zoper polnoletne osebe in pravne osebe vloženi zaradi kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic. Pri tem kaznivem dejanju je od leta 2016 opaziti gibanje upadanja števila prejetih kazenskih ovadb. Državna tožilstva so leta 2016 prejela 729 ovadb, 663 ovadb leta 2017, 603 ovadbe leta 2018, 556 ovadb leta 2019, leta 2020 pa le še 498 ovadb, kar je 32 % manj kot leta 2016. Zavrženih je bilo 517 ovadb ali 64 % vseh ovadb, ki so jih imeli tožilci v delu (60 % leta 2019).

Pri kaznivem dejanju oškodovanja javnih sredstev število ovadb skozi zadnje petletno obdobje nekoliko niha. Državna tožilstva so leta 2016 prejela 21 ovadb, 33 ovadb leta 2017, 22 ovadb leta 2018, 41 ovadb leta 2019 in 39 ovadb v letu 2020. Zavrženih je bilo 44 ovadb ali 67 % vseh ovadb, ki so jih imeli tožilci v delu (64 % leta 2019).

Gibanje upadanja števila prejetih kazenskih ovadb je opaziti tudi pri kaznivem dejanju nevestnega dela v službi. V letih 2016, 2017 in 2018 je bilo število prejetih ovadb na približno enaki ravni (291 ovadb leta 2016, 286 ovadb leta 2017, 303 ovadb leta 2018), od takrat pa števila prejetih ovadb upada. Leta 2019 so državna tožilstva prejela 259 ali 15 % manj ovadb, leta 2020 pa le še 217 ali 16 % manj ovadb kot v preteklem letu. Zavrženih je bilo 259 ovadb ali 73 % vseh ovadb, ki so jih imeli tožilci v delu (68 % leta 2019).

Vsa navedena kazniva dejanja so težko dokazljiva, tudi zaradi dejstva, da je bilo pred spremembo KZ-1 pri kaznivem dejanju zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic treba dokazati obarvani naklep storilca, kar je eden izmed razlogov, da je delež zavrženih ovadb višji od državnega povprečja vseh zavrženj (61 %). Poleg tega je večje število zavrženj posledica ovadb, ki jih vlagajo posamezniki zaradi lastnega nezadovoljstva z odločitvami predstavnikov državnih organov (sodnikov, tožilcev, delavcev CSD) in lokalnih samoupravnih skupnosti. Značilnost večine takih ovadb je, da ovaditelji očitajo uradni osebi, da je pri izdaji odločbe v konkretni zadevi namenoma kršila določbe zakonov in tako zainteresirani osebi onemogočila uveljavljati svojo pravico; pogosto se očitajo tudi osebne in poklicne povezave s tistimi, ki naj bi po mnenju ovaditeljev na njihovo škodo s protipravnim ravnanjem uradne osebe pridobili kakšno korist. Gre torej predvsem za vsebinsko izražanje nestrinjanja z odločitvami, podajanje lastnega videnja, pogosto pa tudi za splošne in šikanozne ovadbe, pri čemer na podlagi zbranih podatkov in dokazov ni mogoče potrditi suma izvršitve katerega od uradno pregonljivih kaznivih dejanj oziroma se izkaže, da so uradne osebe oziroma javni uslužbenci ravnali v skladu s svojimi pooblastili. Večina takšnih ovadb je dokazno nepodprtih in tudi po izvedenih obsežnih predkazenskih postopkih zavrženih.

Glede kaznivih dejanj zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic, oškodovanja javnih sredstev in nevestnega dela v službi je bilo leta 2020 skupaj zavrženih 67 % vseh ovadb v delu, kar je z izjemo leta 2017 nekoliko višji odstotek kot v preteklih letih (62 % leta 2016, 68 % leta 2017, 63 % leta 2018 in 61 % leta 2019).

V zvezi z ovadbami, podanimi zoper sodnike in tožilce, je treba opozoriti na družbeno škodljiv pojav, da številne osebe, ki so bile v kazenskih postopkih in so bile obsojene, niso zadovoljne s končnimi rešitvami. To pa ima za posledico, da brez kakršnihkoli pomislekov vlagajo ovadbe zoper tožilce in sodnike. Pojav je le na prvi pogled manjšega pomena, saj kaže na stanje v družbi, ki preveč pogosto daje prednost interesom pred principi pravne države, ki je tako lahko tudi ogrožena zaradi neupoštevanja pravnomočnih odločitev.

Iz opisanih razlogov doživi sodni epilog nižji odstotek zadev. Tudi vsebina odločitev sodišča in pritožb državnih tožilcev zoper oprostilne sodbe pa kaže na to, da gre za kazniva dejanja, ki jih je v praksi težko dokazovati, tako zaradi kompleksnosti in zapletenosti samega poslovanja osumljenih, ki ga je pogosto težje razumeti in analizirati, kakor tudi zaradi težav pri zbiranju dokazov (podrejeni in sodelavci po navadi niso pripravljeni pričati zoper osumljene kot svoje nadrejene, tudi zaradi možnosti, da bi morali odgovornost za nepravilnosti prevzeti nase). Pogosto je v teh zadevah zbran širok nabor dokumentov, v katerih pa je le malo ključnih podatkov, saj osumljenci nezakonitost poslovanja spretno prikrivajo, in je tako bistvo dokazovanja na izpovedbah prič. Preiskovanje in pregon tovrstnih kaznivih dejanj tako

zahtevata daljše časovno obdobje in velik angažma tožilcev tako v kazenskem kot predkazenskem postopku.

Iz poročil posameznih okrožnih državnih tožilstev, SDT RS in Posebnega oddelka je možno povzeti nekaj tipičnih skupin storilcev, ki so nosilci javnih funkcij v letu 2020 in so bili predmet obravnave v različnih fazah kazenskega postopka, v katerih so bili aktivni tudi državni tožilci.

Med storilci, ki so nosilci pomembnejših javnih funkcij, je treba omeniti župane in javne uslužbence na posameznih občinah v Republiki Sloveniji. Županom se pogosto očita kazniva dejanja jemanja podkupnine po 261. členu KZ-1, zlorabe uradnega položaja ali pravic po 257. členu KZ-1 (predvsem v zvezi z nespoštovanjem predpisov o javnem naročanju) in nevestnega dela v službi po 258. členu KZ-1.

ODT v Ljubljani poroča o obsodilni sodbi zaradi kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po petem in tretjem odstavku 257. člena KZ-1. Obdolženec je kot uradna oseba, in sicer na županski funkciji z namenom, da bi se na javni poziv za oddajo ponudb za pridobitev stavbne pravice prijavila le ena družba, podpisal pogodbo o stavbni pravici, prav tako pa tej družbi omogočil, da je sklenila pogodbo o dolgoročnem kreditu, podpisal pa je tudi aneks k pogodbi o stavbni pravici in prenesel nekatere obveznosti družbe na občino in družbi že pridobil protipravno premoženjsko korist in oškodoval občino za najmanj 1.216.000 evrov. Osebi je bila določena kazen eno leto in deset mesecev zopora in enotna kazen dve leti zopora, ki se izvrši z delom v splošno korist v trajanju 1.460 ur, ki jih mora oseba opraviti v dveh letih od izvršljivosti sodbe. Višje sodišče v Ljubljani je v letu 2018 sodbo razveljavilo samo glede odvzema protipravne premoženjske koristi in stroškov postopka, v preostalih delih pa je potrdilo sodbo sodišča prve stopnje. V navedeni zadevi se glavna obravnava še ni zaključila.

ODT v Mariboru poroča o pravnomočni obsodilni sodbi. V zadevi je bila zaradi kaznivega dejanja jemanja podkupnine po drugem odstavku 261. člena KZ-1 izdana obsodilna sodba zoper župana, ki je po tem, ko je občina zavodu ZZ (v nadaljevanju: Zavod) podelila koncesijo za opravljanje javne službe, od direktorja Zavoda zahteval, da mora Zavod v korist občine kot solastnice odkupiti več poslovnih prostorov v skupni vrednosti 90.060 evrov, ter mu za ta namen izročil elaborat Vpis stavbe v kataster stavb z označenimi deli stavbe, ki naj bi jih odkupil Zavod, ter list z ročno zapisnim izračunom za znesek 90.060 evrov, zato da bi sam kot župan v imenu občine kot koncedenta z Zavodom kot koncesionarjem podpisal Koncesijsko pogodbo za izvajanje javne službe, kar pa bi tudi sicer moral storiti na podlagi podzakonskih in občinskih predpisov. Županu je bila izrečena pogojna obsodba z določeno kaznijo enega leta in pet mesecev zopora, s preizkusno dobo treh let in denarna kazen za 6.800 evrov. Obramba in tožilstvo sta napovedala pritožbo, tožilstvo le zoper odločbo o kazenski sankciji, saj je bila izrečena kazen nižja od predlagane. Višje sodišče v Mariboru je pritožbi obrambe in obtožbe kot neutemeljeni zavrnilo in potrdilo prvostopenjsko sodbo, ki je postala pravnomočna.

ODT v Murski Soboti poroča o dveh zadevah, ki se obravnavata na sodišču. V prvi je bila v zvezi s prejetjo kazensko ovadbo, ki se je nanašala na uradno pooblaščen osebno Družbe za avtoceste RS, vložena obtožnica zaradi kaznivega dejanja jemanja podkupnine po 261. členu Kazenskega zakonika (KZ-1), ker je pooblaščen oseb v postopku zaradi prekrška v zameno, da ni izrekla sankcije, od tujega državljana sprejela podkupnino. Okrožno sodišče v Murski Soboti je obdolženca spoznalo za krivega in mu izreklo pogojno obsodbo dva meseca zopora s preizkusno dobo enega leta ter stransko denarno kazen za 527 evrov, prav tako pa je bila uradni osebi odvzeta pridobljena protipravna premoženjska korist. Sodba je pravnomočna.

V drugi zadevi v zvezi s kaznivim dejanjem zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po petem v zvezi s prvim odstavkom 257. člena KZ-1 pa še vedno ni končne odločitve oziroma se glavna obravnava po obtožbi iz leta 2014 še vedno ni zaključila. Tako se na pristojnem sodišču v Murski Soboti vodi postopek zoper pomočnika direktorja bolnišnice, kateremu se očita, da je administratorkam posameznih oddelkov naročil, da so posamezne paciente iz evidenc ambulantno obravnavanih pacientov prenesle v evidenco akutne bolnišnične obravnave, vse z namenom, da se zaračunajo neopravljene storitve akutne bolnišnične obravnave Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije ali drugim zavarovalnicam, ki so jim storitve, ki niso bile opravljene, tudi plačali, s tem pa jim je povzročil škodo v skupni višini 137.556,76 evra in v isti višini bolnišnici pridobil veliko protipravno premoženjsko korist.

Kazniva dejanja, katerih storilci so nosilci javnih funkcij, v glavnem ne sodijo v okvir stvarne pristojnosti SDT RS, z izjemo korupcijskih kaznivih dejanj, ki se v poročilu obravnavajo ločeno. Ne glede na navedeno SDT RS obravnava tudi ostala kazniva dejanja, katerih storilci so nosilci javnih funkcij. Te SDT RS v skladu s 192. členom ZDT-1 obravnava zlasti v primerih, ko se predkazenski postopek začne zaradi prijave korupcijskega kaznivega dejanja, pa se pozneje po izvedenem predkazenskem oziroma kazenskem postopku ugotovi, da gre za drugo kaznivo dejanje iz 26. poglavja KZ-1, ali pa se ta dejanja obravnavajo skupaj s kaznivimi dejanji, ki sodijo v pristojnost SDT RS, pa tudi v primerih, ko je bila zadeva, ker pregon storilcev kaznivih dejanj zahteva posebno organiziranost in usposobljenost državnih tožilcev ter najvišjo raven učinkovitosti v skladu s prvim odstavkom 192. člena ZDT-1, z odredbo generalnega državnega tožilca Republike Slovenije dodeljena v obravnavo SDT RS.

V letu poročanja je v teh primerih šlo večinoma za kazniva dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu KZ-1 in kazniva dejanja nevestnega dela v službi po 258. členu KZ-1, kot storilci kaznivih dejanj pa so bili obravnavani predvsem župani in osebe, ki so odgovorne za zakonitost dela visokošolskih zavodov. V večini teh primerov so se postopki, ki se v glavnem nanašajo na nezakonita izplačila dodatkov za stalno pripravljenoost, začela že v preteklih letih, v letu poročanja pa so se nadaljevala bodisi z vložitvijo obtožnih aktov bodisi s predobravnavnimi naroki oziroma z naroki za glavno obravnavo.

Poleg navedenih kaznivih dejanj je v letu poročanja SDT RS iz sklopa teh kaznivih dejanj obravnavalo še kaznivo dejanje oškodovanja javnih sredstev po 257.a členu ZKP, in sicer gre za predkazenski postopek v zvezi s preiskovanjem sumov kaznivih dejanj, storjenih pri nakupu medicinske opreme in zaščitnih sredstev v zvezi z epidemijo covid-19.

Iz poročil posameznih okrožnih državnih tožilstev izhaja, da so v zvezi s kaznivim dejanjem zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic pogosto ovadeni župani in direktorji občinskih uprav, poleg njih pa tudi zakoniti zastopniki javnih zavodov, pooblaščenice osebe državnih podjetij, sodniki, stečajni upravitelji in inšpektorji. Za kaznivo dejanje nevestnega dela v službi po 258. členu KZ-1 pa so bili med ovadenimi ravnatelji, zdravniki, strokovni delavci na CSD ter strokovni delavci občin oziroma drugih državnih organov.

Na podlagi statističnih podatkov, predstavljene strukture obravnavanih kaznivih dejanj, njihovih značilnosti glede področja, na katerem se odkrivajo, in najpogostejših storilcev ter okoliščin, od katerih je odvisna možnost učinkovitega pregona, kot tudi iz povzetkov posameznih konkretnih zadev z izrečenimi sankcijami, ocenjujemo, da delo državnih tožilcev pri pregonu kaznivih dejanj nosilcev javnih funkcij po uspešnosti dosega postavljene strokovne standarde v okviru realnih pričakovanj glede na zakonodajne podlage, postopkovna pravila in uveljavljeno sodno prakso.

7.2.10. PRIMERI, V KATERIH SO IZKAZANI POGOJI ZA ZAČASNO ZAVAROVANJE IN ODVZEM PREMOŽENJA NEZAKONITEGA IZVORA

Za uspešen odvzem premoženja nezakonitega izvora je pomembna aktivnost državnih organov, ki so taksativno naštetih v 10. členu ZOPNI in ki pri svojem delu lahko najprej zaznajo obstoj premoženja nezakonitega izvora. Nadalje je pomembna tudi proaktivnost in aktivno sodelovanje med državnimi organi v finančno preiskovalnih skupinah.

Vsi državni organi, tudi državno tožilstvo, morajo biti aktivni pri iskanju, zavarovanju in odvzemu premoženja nezakonitega izvora. Prav tako je treba biti pozoren na tiste sprožilne informacije in indikatorje, predvsem podatke in okoliščine, ki kažejo na obstoj morebitnega premoženja nezakonitega izvora, v predkazenskih in kazenskih postopkih zaradi kataloških kaznivih dejanj.

V okviru finančnih preiskovalnih skupin poteka intenzivno sodelovanje z organi, ki lahko prispevajo k uspešnemu odkrivanju premoženja nezakonitega izvora tako v Sloveniji kot tudi v tujini, sodelovanje pa poteka zlasti s FURS, policijo, UPPD in KPK. Tako pri zaznavanju kataloških kaznivih dejanj kot tudi premoženja nezakonitega izvora je pomembna prisotnost preiskovalcev na terenu.

V primerih, ko je premoženje v tujini, je uspešnost odkritja in odvzema premoženja nezakonitega izvora omejena z učinkovitostjo razpoložljivih instrumentov mednarodnega sodelovanja in mednarodne pravne pomoči. Pomembno je, da se v okviru finančno preiskovalnih skupin ustrezno uporabijo vse poti mednarodnega sodelovanja, ki so posameznim organom na razpolago.

Na praktični ravni se težave pojavljajo predvsem pri aktivni zaznavi premoženja nezakonitega izvora kot vstopnega pogoja za uvedbo postopka. Tožilstva so pri zaznavi premoženja močno odvisna od aktivnosti organov predlagateljev finančne preiskave.

Prav tako so državni tožilci SDT RS v praksi zaznali, da sodna praksa višjih sodišč ni enotna pri tolmačenju drugega odstavka 34. člena ZOPNI, ki se nanaša na dopustnost nadomestnega odvzema premoženja v pravnem postopu, med tem ko sodne prakse Vrhovnega sodišča na tem področju še ni. Sodišče v nekaterih primerih dopušča možnost postavitve zahtevka na odvzem nadomestnega premoženja in naložitve denarnega zneska v plačilo, nekje pa tolmačijo drugi odstavek 34. člena ZOPNI tako, da je premoženje nezakonitega izvora razumljeno zgolj kot posamezni konkretni premoženjski predmeti ali denarni znesek, ki ustreza tej vrednosti, ne pa kot nekakšen negativni saldo premoženja, katerega izvora tožena stranka ni zmožna dokazati. SDT RS je zaradi poenotenja sodne prakse v enem izmed postopkov vložilo predlog za prekinitev postopka zaradi izdaje svetovalnega mnenja Vrhovnega sodišča RS, vendar sodišče ni sledilo predlogu za prekinitev postopka. V neki drugi zadevi je bil zaradi istega vprašanja vložen predlog za dopustitev revizije na Vrhovno sodišče RS, vendar ga je zadnje kot nedovoljeno zavrglo in posledično o vprašanju dopustnosti nadomestnega odvzema premoženja v pravnem postopku vsebinsko ni odločalo.

V zvezi z dokaznim standardom, ki ga mora doseči tožena stranka za izpodbitje domneve o nezakonnosti premoženja, se v praksi na področju ugotavljanja dejanskega stanja pojavljajo težave, saj sodišča ponekod sledijo navedbam toženih strank o izvoru določenega premoženja, brez upoštevanja zakonsko zahtevanega dokaznega standarda. V zvezi s tem je pričakovati izboljšanje glede na novejšo odločitev višjega sodišča, da je za izpodbitje zakonske domneve treba zatrjevana dejstva dokazati s stopnjo prepričanja, torej tako, da je izključen vsak razumen dvom oziroma da o resničnosti trditev ne bi dvomil noben razumen, v življenjskih zadevah izkušen človek.

Vsebinsko ustrezen, pravno pravilen in ustavno skladen ter nomotehnično urejen predpis je nepogrešljiv pogoj za učinkovitost prava in dobro delovanje države kot pravne države. S tem zavedanjem je bila v letu poročanja na SDT RS ustanovljena delovna skupina za pripravo podlag za spremembo ZOPNI, ki je pripravila predlog sprememb ZOPNI, v katerem je izpostavila nabor zaznanih težav v praksi ter predlagala spremembe, potrebne za učinkovito izvajanje ZOPNI v praksi. Predlog je bil v septembru 2020 posredovan Ministrstvu za pravosodje.

V prihodnje bo oviro pri povečanju števila postopkov po ZOPNI pomenila predvsem odločba Ustavnega sodišča RS, št. U-I-6/15-25, Up-33/15-34 in Up-1003/15-29 z dne 5. 7. 2018, saj se bodo znotraj tožilstva tudi v letu 2021 še vedno obravnavala kataloška kazniva dejanja, storjena pred 29. 11. 2011, in v zvezi s tem premoženje nezakonitega izvora, ki je bilo pridobljeno pred tem datumom. Sicer pa gre pri odvzemu premoženja nezakonitega izvora za

postopke, pri katerih je iz pravnih in moralnih razlogov prav, da se vse institucije, ki imajo za to zakonsko osnovo, odzovejo na zaznavo premoženja nezakonitega izvora, ter da se posledično sprožijo ustrezni postopki.

Dosedanja praksa in posegi v ZOPNI namreč rezultirajo s precejšnjo nepredvidljivostjo končnega rezultata, permanentno negotovostjo, kakšen bo končni uspeh tožilskih prizadevanj, procesnih opravil in razpolaganj v postopkih po tožbah za odvzem nezakonitega izvora, kot se je to pokazalo v posledici razveljavitve prvega odstavka 57. člena ZOPNI zaradi odločitve Ustavnega sodišča RS o njegovi neskladnosti z Ustavo RS.

ZOPNI sicer idejno ponuja učinkovite ukrepe, ki skupaj s tistimi v kazenskem in davčnem postopku tvorijo smiseln, celovit in angažiran sistem odzivanja na premoženjske učinke kriminalne dejavnosti. Ob trenutni zasnovi ZOPNI zaradi začetne nujne povezave s kataloškim kaznivim dejanjem gre za dopolnilno orodje klasičnemu odvzemu po ZKP, saj premoženje, ki bo predmet odvzema po ZOPNI, ne sme pomeniti premoženjske koristi, pridobljene s kataloškim kaznivim dejanjem ali zaradi njega. Po drugi strani je ZOPNI s finančnimi preiskavami izjemno močno orodje za odkrivanje premoženja nezakonitega izvora. Tako premoženje je treba neprestano zaznavati, iskati, zavarovati, odvzeti, pri čemer se lahko odkrijejo še druge kriminalne mreže in razne povezave. Potrebno je trajno ukrepanje, ki ga je treba vseskozi krepiti, izboljševati in prilagajati, ga mednarodno primerljivo nadgrajevati in razvijati, po potrebi tudi z nadgradnjo ali spremembo obstoječe zakonodaje.

7.2.11. KAZNIVO DEJANJE JAVNEGA SPODBUJANJA SOVRAŠTVA, NASILJA ALI NESTRPNOSTI

Obravnava kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti iz 297. člena KZ-1 je po sprejeti Politiki pregona prednostna naloga, v okviru navedenega kaznivega dejanja pa je po Politiki pregona t. i. sovražni govor posebej opredeljen kot družbeni pojav, ki presega okvire kazenskega prava. VDT RS se zavzema za jasno ločevanje med možnostmi, ki naj bi jih za boj proti t. i. sovražnemu govoru omogočalo prekrškovno pravo, sklop kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime, in odškodninsko pravo. V tem delu je s sodno prakso že uspelo doseči natančnejšo razmejitev med ustavno pravico do svobode govora in ravnanjem, ki ima vse znake kaznivega dejanja.

VDT RS je v letih 2013, 2015 in 2018 aktivno obravnavalo problematiko t. i. sovražnega govora in sprejelo določena pravna stališča v zvezi s kaznivim dejanjem javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po 297. členu KZ-1, in sicer 27. 2. 2013 in 6. 1. 2015 na kolegiju Kazenskega oddelka VDT

RS, nato pa še na kolegiju vodij okrožnih državnih tožilstev z generalnim državnim tožilcem brez spremembe stališč prvotnega mnenja. Tudi na kolegiju Oddelka za kazenske zadeve z 8. 11. 2018 se niso spremenili že zavzeti zaključki iz leta 2013 in 2015 glede »načina, ki lahko ogrozi ali moti javni red ali mir«, kot zahteva zakonski opis 297. člena KZ-1. Vendar je bilo v letu 2018 sprejeto priporočilo, da je mogoče ustrezne rešitve v praksi iskati že v okviru prej sprejetih stališč, saj tako pravna norma kot že sprejeta stališča vendarle ne zahtevajo neposredne nevarnosti za poseg v telesno ali duševno celovitost, niti ne zahtevajo, da bi bil prag dvignjen celo tako visoko, da motenja javnega reda in miru ni le zato, ker so pravočasno ukrepali pristojni organi, posamezni udeleženci ali druge osebe.

Sodba Vrhovnega sodišča RS I Ips 65803/2012 s 4. 7. 2019 je zarisala bolj določne smernice pri kazenskopravni obravnavi konkretnega kaznivega dejanja. Osnovala je stališče, da grožnje, zmerjanja ali žalitve lahko obstajajo samostojno (brez neposrednega vpliva na javni red in mir), vendar morajo biti del javnega razpihanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti. Zadnje po drugi strani pomeni, da vse druge oblike t. i. sovražnega govora, ki ne pomenijo grožnje, zmerjanja ali žalitve, morajo vsaj potencialno pomeniti ogrožitev ali motenje javnega reda ali miru. Zadošča že ravnanje, ki ohrabljuje druge osebe k izražanju postopoma naraščajoče mržnje, podcenjevalnemu odnosu in predvsem nasilju na način, da se postopoma uresničuje latentna nevarnost nelagodja, vznemirjenost in pripravljenost za obračunavanje ali celo različna nasilna dejanja, ki v končni posledici lahko privedejo tudi do ogrožitve ali motenja javnega reda in miru. Namen prepovedi spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti je predvsem zaščita ranljivih, deprivilegiranih skupin ljudi, to je skupin, ki so izpostavljene družbeni in institucionalni diskriminaciji, pri čemer se glede na domet inkriminacije 297. člena KZ-1 sem ne uvrščajo posamezni politiki in poslanci ali pripadniki katerekoli politične opcije.

Na obseg kriminalitete javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po 297. členu KZ-1 in sorodnih kaznivih dejanj so v letu poročanja vplivale posledice epidemije covid-19 in s tem povezanih ukrepov. Pojav tovrstnih protipravnih ravnanj se je izražal na spletnih omrežjih, povečani sovražnosti proti drugače mislečim oziroma posameznim etičnim skupinam, narodnostim, rasni, verski ali etnični pripadnosti, k čemur je pripomogla še večja uporaba svetovnega spleta, kjer za izjave sporne vsebine ni potrebna neposredna izpostavljenost njihovih avtorjev. Prav tako je imela določen vpliv zaostrena komunikacija med političnimi predstavniki, ki so s svojo nespoštljivo komunikacijo tudi sami pripomogli k ustvarjanju nestrpnosti med naslovniki pravnih norm. Porast je treba iskati tudi v pojavu migrantske krize, ki je v letu poročanja zaradi obstoječe pandemije sicer zamrla, a nikakor ni izginila. Nezačuden je nezadovoljstvo posameznikov ali skupin zaradi vladnih ukrepov za zajezitev širjenja koronavirusa je preraslo v vzpodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti, ne samo proti odločevalcem, temveč tudi proti vsem, ki se z njihovimi stališči niso strinjali. Poseg v osnovne človekove pravice (primeroma pravica do svobode, dela, varnosti) in zmanjšanje gospodarske aktivnosti, ki je rezultirala v izgubi delovnih mest in vira preživljanja, je rezultiralo v nezadovoljstvu ljudi, kar je doprineslo k nižji strpnosti v besedah in dejanjih. Osebno nestrinjanje posameznika ali skupin se je spremenilo v jasno vzpodbujanje in razpihanje nestrpnosti, sovraštva ali nasilja.

Tabela 43 b: Pregled prejetih ovadb in odločitev

DOGODEK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Prejete ovadbe	21	63	83	34	13	20	37	13	32	28	38
Sklepi o zavrženju ovadb	6	29	37	36	13	30	19	19	15	24	32
Vloženi obtožni akti ali predlogi za izrek VU/KAZ	5	5	26	15	1	2	1	2	6	2	7
Obsodilne sodbe	4	4	3	9	4	2		1			3

Sodbe o kaznovanem nalogu	1	3	13	2	1	1	2	3
Oprostilne sodbe		1			1	1		1
Zavrnilne sodbe	3		2				3	

Vložitev obtožnih aktov so narekovale okoliščine, da so storilci na družbenem omrežju zapisali sovražne komentarje z grožnjami in zmerjanjem z namenom spodbujanja nasilja, usmerjenim zoper migrante oziroma osebe drugih narodnosti, ki vstopajo na ozemlje Republike Slovenije, nadalje odkrito spodbujanje genocida nad Judi ter izražanje nestrpnosti z obscenim odnosom do določenega kolektivnega zgodovinskega spomina. Sodišča so v letu poročanja državnim tožilcem pri izrekanju sodb glede na število vloženih obtožnih aktov večinoma sledila, kar kaže podatek o izrečenih obsodilnih sodbah in izdanih kaznovanih nalogih, prav tako so bili državni tožilci uspešni v obeh primerih vloženih rednih pravnih sredstev zoper sodbe sodišč prve stopnje.

Državni tožilci pa so se pri zavrženju kazenskih ovadb naslonili na številne razloge, med drugim, da ni podana resnost grožnje, zlasti ob upoštevanju nedoločenosti potencialnih naslovnikov kot oškodovancev; nezadostna konkretiziranost osumljenčevega govora proti točno določeni osebi, iz katere ni mogoče sklepati, ali je podan zato, ker naj bi bila oseba pripadnik določne skupine ali zgolj zaradi njemu lastnih značilnosti; neobstoj nasilne ali nestrpne težnje oziroma prepričevanja javnosti k mobilizaciji, ampak podaja osebnega mnenja o načinu možnega defenzivnega ravnanja zoper določeno osebo; neuporaba besednih zvez, ki objektivno in splošno priznana v družbi pomenijo žaljivo vrednostno oceno oziroma negativno sodbo o drugem in odsotnost posebne motiviranosti storilca, da bi z izjavo poskušal vplivati na javni red in mir; obstoj groženj, ki pa niso bile tako grobe, ki bi pomenile intenziven poseg v pravico do osebnega dostojanstva ali občutek varnosti do oseb, ki niti niso določno opredeljene. Delež zavrženih kazenskih ovadb je glede na število prejetih ovadb v letu poročanja povsem primerljiv z deležem iz leta 2019.

Tudi v letu poročanja je bilo aktivno delovanje posebne delovne skupine tožilcev, ki se je ukvarjala s pravnimi vprašanji na podlagi primerov iz prakse glede uporabe inkriminacije kaznivega dejanja iz 297. člena KZ-1 in izoblikovala določene okvire za pregon navedenega kaznivega dejanja. V prihodnje je predvidena razširitev delovnega področja delovne skupine, ki se bo aktivno lotila vsebinske obravnave (širšega) sklopa kaznivih dejanj z elementom sovražnosti (»hate crime«). Ugotovljeni statistični podatki so bili v letu poročanja primerljivi s statističnimi podatki v Nemčiji, pri čemer se tudi tam poslužujejo primerljivih načinov za razjasnitev problematike kaznivih dejanj t. i. sovražnega govora z ustanavljanjem delovnih skupin ter subspecializacijo posameznih državnih tožilcev.

Zaradi zgoraj navedenih okoliščin je Oddelek za kazenske zadeve na VDT RS izoblikovalo nekatera dodatna stališča v zvezi s t. i. sovražnim govorom ob hkratnem upoštevanju kriterijev Evropskega sodišča za človekove pravice in stališča Vrhovnega sodišča RS, da grožnje in zmerjanja ali žalitev lahko obstajajo samostojno, vendar morajo biti del javnega razpihanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti. Grožnja mora biti resna in takšna, da nagovarja nedoločen krog oseb s skupno lastnostjo. Jezikovna in druge razlage ne dopuščajo, da bi bilo deležno pregona tudi golo izražanje drugačnih, pa čeprav podcenjujočih, žaljivih ali drugače sovražnih nasprotujočih stališč glede posamezne ideološke ali politične opredelitve ali prepričanja. Organi pregona morajo v vsakem primeru tehtati na eni strani razmerje med svobodo izražanja kot eno izmed najbolj pomembnih človekovih pravic iz 39. člena Ustave ter pravico do zbiranja in javnih zborovanj (39. člen Ustave) ter na drugi strani možnostjo uporabe instrumentov kazenskega prava, ki so predvideni kot zadnja možnost (ultima ali extrema ratio)

družbe pri reagiranju na tista družbeno nevarna dejanja, ki dosegajo prag kaznivosti. V primerih, ko določene izjave presežejo mejo dopustne svobode izražanja, vendar še ne dosežejo meje kaznivega dejanja, je treba primarno poseči po vzvodih prekrškovnega prava. Drugi mehanizmi, katerih uporaba je ustrežnejša od kazenskega pregona, npr. civilna odgovornost avtorjev »sovražnega govora« kot tudi odgovornost upravljavcev in administratorjev spletnih strani za komentarje pod prispevki, so premalokrat izkoriščeni. Potrebna bi bila tudi ustrežnejša in jasnejša ureditev prekrškovne zakonodaje, ki bi sankcionirala blažje kršitve t. i. sovražnega govora, s čimer bi bil postavljen jasen prag, do kam sega ustavno zagotovljena svoboda izražanja. Kazenskopravna obravnava pojavov t. i. sovražnega govora pa nikakor ne sme rezultirati v tem, da bi se funkcija državnih tožilcev izkoriščala za vsakodnevne politične potrebe.

VDT RS je nadaljevalo z aktivnim sodelovanjem s področnimi nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami, in sicer po Ministrstvu za pravosodje z Uradom OVSE za demokratične institucije in človekove pravice, Agencijo EU za temeljne pravice (FRA) in Mednarodno zvezo za spomin na holokavst (IHRA). Na pobudo Ministrstva za pravosodje je delovna skupina v okviru organizacije delavnice, predvidene v sodelovanju z ODIHR in FRA, obravnavala tudi vprašanje načina evidentiranja (označevanja spisov) in spremljanja tako motiviranih kaznivih dejanj. Prav tako se je lotilo izdelave poročil Evropske komisije proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI) in se odzvalo na vprašalnik Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boju proti njima (vprašalnik GREVIO). Redno je poročalo tudi Mirovnemu inštitutu in Zagovorniku načela enakosti, prav tako je izvedba dvodnevne delavnice na temo »hate crime« pod okriljem Ministrstva za pravosodje na pobudo Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice in Agencije EU za temeljne pravice predvidena neposredno po obdobju, ko bo Slovenija prevzela predsedovanje Svetu Evropske unije.

Tabela 44 a(p): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – polnoletni storilci

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrtilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
1. UMORI	127 128	115 116 117	5	16	21	2	0	0	17	0	11	11	2	0	9	4	5	10	11
2. POSKUSI UMOROV			4	30	34	1	0	0	28	0	19	17	0	0	5	2	3	12	22
3. ROPI	213	206	44	102	146	19	0	3	104	23	82	68	0	3	4	1	3	119	56
4. POSKUSI ROPOV			4	9	13	1	0	1	8	3	16	5	0	0	0	0	0	17	5
5. IZSILJEVANJE	218	213 310/4	57	176	233	82	3	1	64	10	31	13	0	8	3	1	2	95	9
6. POSKUSI IZSILJEVANJA			37	60	97	33	4	6	41	7	34	21	0	2	5	1	4	73	9
7. KAZNIVA DEJANJA NA ŠKODO OTROK	299 201 183	119 173 173.a 174/2 175/2 175/3 (KZ-1B) 176 189 do 195	1.008	2.025	3.033	1.643	125	42	367	53	191	198	12	18	27	8	19	626	31
8. KAZNIVA DEJANJA POVEZANA Z DROGO IN NEDOVOLJENIMI SNOVNI V ŠPORTU	196 197	186 187	265	897	1.162	204	1	31	698	82	474	290	22	17	33	12	21	880	110

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KOŃČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor	
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno			
9. PRANJE DENARJA	252	245	129	156	285	105	3	1	21	12	39	18	17	0	13	2	11	104	0	
10. KORUPCIJSKA KAZNIVA DEJANJA – SKUPAJ			198	121	319	95	0	4	121	3	21	21	7	1	18	4	14	199	4	
Kršitev proste odločitve volivcev	162	151	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprejemanje podkupnine pri volitvah	168	157	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedovoljeno sprejemanje daril	247	241	18	12	30	15	0	0	1	1	8	2	0	0	7	1	6	88	0	
Nedovoljeno dajanje daril	248	242	24	10	34	19	0	0	1	1	4	1	0	0	1	0	1	64	0	
Jemanje podkupnine	267	261	74	22	96	19	0	2	69	0	3	7	1	0	3	1	2	23	4	
Dajanje podkupnine	268	262	15	66	81	10	0	1	10	0	1	7	3	0	0	0	0	10	0	
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje	269	263	44	7	51	25	0	0	23	1	3	0	1	1	3	1	2	9	0	
Dajanje daril za nezakonito posredovanje	269a	264	23	2	25	7	0	1	17	0	2	4	2	0	4	1	3	5	0	
11. KORUPCIJA - POSKUSI			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
12. ZATAJITVE DAVČNIH IN DRUGIF FINANČNIH OBVEZNOSTI	254	229 249	624	454	1.078	221	9	5	154	13	35	31	10	6	36	2	34	166	0	
13. ZLORABE V JAVNEM IN ZASEBNEM SEKTORJU – SKUPAJ			1.415	1.542	2.957	1.341	92	18	223	50	137	140	34	27	111	47	64	618	0	
Poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja	/	209	247	328	575	204	84	1	61	0	19	71	13	19	11	9	2	159	0	
Preslepitev pri pridobitvi in uporabi posojila ali ugodnosti	235	230	36	23	59	9	5	0	0	0	1	10	1	0	1	1	0	21	0	
Preslepitev pri poslovanju z vrednostnimi papirji	236	231	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Zloraba notranje informacije	243	238	23	2	25	21	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	
Zloraba trga finančnih instrumentov	/	239	0	2	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	244	240	637	433	1.070	285	1	14	138	44	103	52	14	6	72	27	45	331	0	
Poneverba	245	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	261	257	309	498	807	517	1	3	21	5	8	4	6	2	20	3	17	94	0	
Oškodovanje javnih sredstev	/	257.a	27	39	66	44	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	7	0	

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KOŃČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
Nevestno delo v službi	262	258	136	217	353	259	1	0	0	0	5	3	0	0	6	6	0	2	0
Poneverba v službi	263	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. ZLORABE - POSKUSI			11	21	32	8	0	0	5	0	0	1	0	0	0	0	0	3	0
15. OŠKODOVANJA UPNIKOV – SKUPAJ			911	976	1.887	714	6	24	242	72	152	104	48	29	36	18	18	987	3
Povzročitev stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem	232 233	226	102	87	189	49	0	0	12	0	19	3	6	0	2	1	1	36	0
Oškodovanje upnikov	234	227	192	152	344	106	0	1	48	7	17	39	10	7	6	6	0	72	1
Poslovna goljufija	234a	228	608	715	1.323	540	5	23	182	65	116	61	32	22	28	11	17	876	2
Organiziranje denarnih verig in nedovoljeno prirejanje iger na srečo	234b	212	3	4	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Preslepitev kupcev	237	232	6	18	24	19	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
16. OŠKODAVANJA UPNIKOV - POSKUSI			8	8	16	9	0	0	2	0	3	3	1	0	0	0	0	6	0
17. OKOLJE IN PROSTOR - SKUPAJ			52	136	188	93	29	0	11	0	3	26	1	5	0	0	0	42	0
Obremenjevanje in uničevanje okolja	333	332	16	34	50	25	1	0	8	0	1	1	0	0	0	0	0	5	0
Onesnaženja morja in voda s plovili	/	333	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razvrednotenje okolja z motornim vozilom	334	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi	335	334	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravna pridobitev ali uporaba radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi	336	335	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onesnaženje pitne vode	337	336	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onesnaženje živil ali krme	338	337	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno zavzetje nepremičnine	339	338	8	15	23	10	4	0	0	0	0	4	0	1	0	0	0	10	0
Uničenje nasadov s škodljivo snovjo	340	339	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uničevanje gozdov	341	340	6	3	9	3	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Mučenje živali	342	341	10	54	64	34	14	0	1	0	0	10	1	2	0	0	0	9	0
Nezakonit lov	343	342	6	18	24	12	2	0	0	0	2	7	0	2	0	0	0	7	0

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
Nezakonit ribolov	344	343	0	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami	/	344	6	8	14	7	6	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	9	0
Prenašanje kužnih boleznih pri živalih in rastlinah	345	345	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izdelovanje škodljivih zdravil za zdravljenje živali	346	346	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nevestna veterinarska pomoč	347	347	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tatvina – naravna vrednota	212/2	205/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diverzija	356	356	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. OKOLJE IN PROSTOR - POSKUSI			0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19. KAZNIVA DEJANJA ZOPER ČLOVEČNOST	373 do 380, 382 do 388.a	100 do 114, 250/4	15	19	34	21	0	0	416	29	7	10	0	2	12	0	12	27	3
20. TRGOVINA Z LJUDMI	387.a	113	15	2	17	17	0	0	416	29	7	9	0	2	12	0	12	26	3
21. KAZNIVA DEJANJA ZOPER MEDNARODNO PRAVO	381, 389 do 391	371 do 374	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. PREPOVEDANO PREHAJANJE MEJE ALI OZEMLJA DRŽAVE	311	308	64	422	486	91	2	139	220	3	204	289	1	3	37	20	17	249	261
23. NEDOVOLJENA PROIZVODNJA IN PROMET OROŽJA ALI EKSPLOZIVOV	310	307	18	68	86	24	7	18	25	1	22	27	0	3	8	3	5	63	10
24. KAZNIVA DEJANJA ZOPER DELOVNO RAZMERJE IN SOCIALNO VARNOST	205 do 210	196 do 203	961	656	1.617	421	243	24	87	1	22	165	8	14	14	9	5	531	8

Tabela 44 b(p): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – polnoletni storilci, organiziran kriminal

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
Terorizem	/	108/6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Financiranje terorizma	388.a/3	109/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE			KONČANE PREISKAVE			SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
Trgovina z ljudmi	387.a/3	113/3	7	108	115	7	0	0	108	28	5	7	0	2	6	0	6	12	0
Umor	127/2 tč.4	116 tč.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poskus umora			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba prostitucije	185/2	175/2 (KZ-1) 175/3 (KZ-1B)	2	4	6	0	0	0	4	0	4	6	2	0	4	0	4	24	0
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	187/4	176/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kazniva dejanja povezana z drogo in nedovoljenimi snovni v športu	196/2	186/3	3	62	65	23	0	0	48	0	41	16	4	0	2	1	1	88	22
Velika tatvina		205/3	5	36	41	3	1	5	52	0	13	15	3	0	0	0	0	46	5
Rop		206/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Goljufija		211/4	5	6	11	4	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Izsiljevanje		213/4	8	0	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prikrivanje	221/5	217/5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pranje denarja	252/4	245/4	14	0	14	11	0	0	0	0	0	0	3	0	2	0	2	1	0
Davčna zatajitev		249/5 (KZ-1) 249/4 (KZ-1B)	37	1	38	15	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Tihotapstvo		250/4	0	4	4	0	0	0	4	0	4	0	0	0	0	0	0	4	1
Hudodelsko združevanje	297	294	12	10	22	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksplozivov	310/2	307/2	0	2	2	0	0	0	2	0	0	3	0	0	3	0	3	3	0
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	311/5	308/5 (KZ-1) 308/6 (KZ-1B)	22	178	200	46	1	47	105	1	138	131	0	2	17	11	6	140	112
Obremenjevanje in uničevanje okolja		332/6 (KZ-1) 332/5 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi		334/3 (KZ-1) 334/8 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravna pridobitev ali uporaba radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi		335/6 (KZ-1)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami		344/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 44 a(m): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – mladoletniki

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE		KONČANE PREISKAVE			ODLOČBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Zahteva za pripravljalni postopek	Ustavitev	Predlog za izrek	Predlog za kaznovanje	Sklep o izrečenem vzgojnem ukrepu	Sodba o izrečenih sankcijah	Sklep o ustavitvi postopka	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
1. UMORI	127 128	115 116 117	0	2	2	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
2. POSKUSI UMOROV			0	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
3. ROPI	213	206	12	50	62	1	51	0	8	0	5	0	3	0	0	0	20	0
4. POSKUSI ROPOV			5	2	7	0	7	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
5. IZSILJEVANJE	218	213 310/4	3	24	27	6	11	2	10	0	7	0	0	0	0	0	4	0
6. POSKUSI IZSILJEVANJA			0	4	4	2	4	1	2	0	1	0	1	0	0	0	3	0
8. KAZNIVA DEJANJA POVEZANA Z DROGO IN NEDOVOLJENIMI SNOVNI V ŠPORTU	196 197	186 187	19	96	115	18	71	13	55	0	18	0	13	0	0	0	33	0

Tabela 44 b(m): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – mladoletniki, organiziran kriminal

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE		KONČANE PREISKAVE			ODLOČBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Pripor
						Zavrženje	Zahteva za pripravljalni postopek	Ustavitev	Predlog za izrek	Predlog za kaznovanje	Sklep o izrečenem vzgojnem ukrepu	Sodba o izrečenih sankcijah	Sklep o ustavitvi postopka	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
Terorizem			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Financiranje terorizma	388.a/3	109/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trgovina z ljudmi	387.a/3	113/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Umor	127/2 tč.4	116 tč.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poskus umora			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba prostitucije	185/2	175/2 (KZ-1) 175/3 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	187/4	176/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kazniva dejanja povezana z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu	196/2	186/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Velika tatvina		205/3	1	2	3	0	4	0	2	0	4	0	0	0	0	0	1	0
Rop		206/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Goljufija		211/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izsiljevanje		213/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE		KONČANE PREISKAVE			ODLOČBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba	Prilpor
						Zavrženje	Zahteva za pripravljalni postopek	Ustavitev	Predlog za izrek	Predlog za kaznovanje	Sklep o izrečenem vzgojnem ukrepu	Sodba o izrečeni sankciji	Sklep o ustavitvi postopka	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno		
Prikrivanje	221/5	217/5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pranje denarja	252/4	245/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Davčna zatajitev		249/5 (KZ-1) 249/4 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tihotapstvo		250/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hudodelsko združevanje	297	294	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksplozivov	310/2	307/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	311/5	308/5 (KZ-1) 308/6 (KZ-1B)	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obremenjevanje in uničevanje okolja		332/6 (KZ-1) 332/5 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi		334/3 (KZ-1) 334/8 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravna pridobitev ali uporaba radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi		335/6 (KZ-1)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami		344/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 44 a(po): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – pravne osebe

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsojilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrtilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno	
9. PRANJE DENARJA	252	245	40	19	59	44	0	0	2	1	2	0	3	0	3	0	3	8
10. KORUPCIJSKA KAZNIVA DEJANJA - SKUPAJ			7	1	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Kršitev proste odločitve volivcev	162	151	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprejemanje podkupnine pri volitvah	168	157	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedovoljeno sprejemanje daril	247	241	6	1	7	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno	
Nedovoljeno dajanje daril	248	242	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Jemanje podkupnine	267	261	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dajanje podkupnine	268	262	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje	269	263	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dajanje daril za nezakonito posredovanje	269a	264	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. KORUPCIJA - POSKUSI			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. ZATAJITVE DAVČNIH IN DRUGIH FINANČNIH OBVEZNOSTI	254	229 249	319	208	527	127	4	0	37	1	1	3	0	0	1	0	1	15
13. ZLORABE V JAVNEM IN ZASEBNEM SEKTORJU – SKUPAJ			162	118	280	74	0	0	6	6	5	3	1	0	2	0	2	21
Poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja	/	209	25	17	42	15	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Preslepitev pri pridobitvi in uporabi posojila ali ugodnosti	235	230	8	12	20	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Preslepitev pri poslovanju z vrednostnimi papirji	236	231	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba notranje informacije	243	238	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Zloraba trga finančnih instrumentov	/	239	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	244	240	113	66	179	38	0	0	3	5	5	1	0	0	2	0	2	18
Poneverba	245	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	261	257	8	13	21	9	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oškodovanje javnih sredstev	/	257.a	2	3	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nevestno delo v službi	262	258	4	6	10	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poneverba v službi	263	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. ZLORABE - POSKUSI			2	8	10	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0
15. OŠKODOVANJA UPNIKOV – SKUPAJ			355	425	780	397	1	7	55	17	20	0	1	6	2	2	0	79
Povzročitev stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem	232 233	226	17	14	31	5	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4
Oškodovanje upnikov	234	227	58	36	94	43	0	0	0	0	0	0	1	4	1	1	0	10

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrnile sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno	
Poslovna goljufija	234a	228	279	372	651	345	1	7	55	17	19	0	0	2	1	1	0	65
Organiziranje denarnih verig in nedovoljeno prirejanje iger na srečo	234b	212	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Preslepitev kupcev	237	232	1	3	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16. OŠKODAVANJA UPNIKOV - POSKUSI			3	6	9	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. OKOLJE IN PROSTOR - SKUPAJ			4	10	14	8	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obremenjevanje in uničevanje okolja	333	332	2	5	7	4	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onesnaženje morja in voda s plovil	/	333	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razvrednotenje okolja z motornim vozilom	334	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi	335	334	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravna pridobitev ali uporaba radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi	336	335	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onesnaženje pitne vode	337	336	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onesnaženje živil ali krme	338	337	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno zavzetje nepremičnine	339	338	1	4	5	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uničenje nasadov s škodljivo snovjo	340	339	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uničevanje gozdov	341	340	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mučenje živali	342	341	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonit lov	343	342	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonit ribolov	344	343	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami	/	344	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prenašanje kužnih bolezni pri živalih in rastlinah	345	345	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izdelovanje škodljivih zdravil za zdravljenje živali	346	346	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nevestna veterinarska pomoč	347	347	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tatvina - naravna vrednota	212/2	205/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diverzija	356	356	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrtilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno	
18. OKOLJE IN PROSTOR - POSKUSI			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24. KAZNIVA DEJANJA ZOPER DELOVNO RAZMERJE IN SOCIALNO VARNOST	205 do 210	196 do 203	341	257	598	230	32	5	8	1	2	20	1	7	2	2	0	69

Tabela 44 b(po): Pregled postopkov po posameznih sklopih kaznivih dejanj – pravne osebe, organiziran kriminal

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvostopna sodba
						Zavrženje	Obtožni predlogi	Neposredna obtožba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vložen obtožni akt po preiskavi	Obsodilne sodbe	Oprostilne sodbe	Zavrtilne sodbe	Vloženo	Ugodeno	Neugodeno	
Terorizem	/	108/6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Financiranje terorizma	388.a/3	109/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trgovina z ljudmi	387.a/3	113/3	0	27	27	0	0	0	27	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Zloraba prostitucije	185/2	175/2 (KZ-1) 175/3 (KZ-1B)	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	187/4	176/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kazniva dejanja povezana z drogo in nedovoljenimi snovmi v športu	196/2	186/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Velika tatvina		205/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rop		206/3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Goljufija		211/4	2	2	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izsiljevanje		213/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prikrivanje	221/5	217/5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pranje denarja	252/4	245/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Davčna zatajitev		249/5 (KZ-1) 249/4 (KZ-1B)	5	0	5	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tihotapstvo		250/4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hudodelsko združevanje	297	294	0	9	9	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksplozivov	310/2	307/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	311/5	308/5 (KZ-1) 308/6 (KZ-1B)	0	1	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Skupina kaznivih dejanj	Člen KZ	Člen KZ-1	Prenesene nerešene ovadbe	Prejete ovadbe	Skupaj v delu	REŠENE OVADBE				KONČANE PREISKAVE		SODBE			PRITOŽBE DRŽAVNEGA TOŽILCA			Še ni izrečena prvo stopna sodba
						Zavrženje	Otložni predlogi	Neposredna otložba	Zahteva za preiskavo	Ustavitev	Vloženi akti po kazenski zakonici	Vložen obtožni sodb	Obsodilne sodb	Oprostilne sodb	Zavrtilne sodb	Vloženo	Ugodeno	
Obremenjevanje in uničevanje okolja		332/6 (KZ-1) 332/5 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravno ravnanje z jedrskimi ali drugimi nevarnimi radioaktivnimi snovmi		334/3 (KZ-1) 334/8 (KZ-1B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Protipravna pridobitev ali uporaba radioaktivnih ali drugih nevarnih snovi		335/6 (KZ-1)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami		344/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

7.3. STAREJŠE NEREŠENE ZADEVE

Tožilstva so poročala v skladu z drugim odstavkom 12. člena Pravilnika o obliki letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva za nerešene zadeve, starejše od deset let oziroma, tisti, ki teh nimajo, za deset najstarejših zadev na posameznem tožilstvu (starost teh zadev je po tožilstvih različna, le nekaj je zadev starejših od deset let, v glavnem so tožilstva poročala o desetih najstarejših zadevah). Seveda je pri tem treba poudariti, da se za nerešeno zadevo šteje vsaka zadeva od datuma prejema ovadbe in da to ne pomeni, da tožilec na zadevi nič ne dela, ali da je zastoj na tožilstvu, pač pa gre za spremljanje zadeve v vseh fazah postopka, tj. tudi, ko je npr. v dopolnitvi na policiji ali pozneje v obravnavi na sodišču.

V nadaljevanju bodo obrazloženi razlogi za dolgotrajnost postopkov, vključno s prejetimi dodatnimi ukrepi za pospešitev reševanja zadev.

7.3.1. RAZLOGI ZA DOLGOTRAJNOST POSTOPKOV

Iz poročil tožilstev izhaja, da gre pri teh zadevah za obsežne zadeve (več osumljencev, veliko oškodovancev) s področja gospodarske kriminalitete in pa za druga kazniva dejanja, ki jih pogosto izvršujejo hudodelske združbe oziroma v obliki dolgotrajnega, kontinuiranega in dobro organiziranega načina izvrševanja kaznivih dejanj v okviru navidezno zakonite dejavnosti, s katerimi storilci prikrijejo dejansko kriminalno dejavnost. V teh zadevah je zaradi zagotovitve učinkovitega kazenskega pregona in pridobitve podatkov, ki so pomembni za dokazovanje v bodočem kazenskem postopku, nujno usmerjanje predkazenskega postopka, ki lahko traja dalj časa.

Med navedenimi aktivnostmi največ težav pomeni pridobivanje dokazov iz tujine. Postopki izvrševanja zaprosil za mednarodno pravno pomoč pa so zapleteni in dolgotrajni, saj do realizacije zaprosila po navadi preteče več mesecev ali pa celo več let, pogosto pa zaradi različnih pravnih redov zaprosila niso izvršena v celoti. Navedene težave se pojavljajo tako pri državah članicah Evropske unije kot tudi pri drugih evropskih državah, še bolj pa pri tretjih državah. Čeprav tako državni tožilci kot tudi sodišča za pospešitev izvršitve zaprosil uporabljajo mednarodne institucije, kot so EUROJUST, kontaktne točke

EJN in podobno, posredovanje teh institucij še vedno ne pripomore k bistvenemu skrajšanju postopkov.

Tožilstva kar v nekaj najstarejših zadevah navajajo kot razlog za dolgotrajnost postopkov vezanost na zaključek drugih postopkov (civilnih ali kazenskih).

Tožilstva poročajo, da je zastoj večkrat nastal pri policiji, ki zadev ni reševala v rokih, pri čemer so ti na tožilske urgence odgovarjali, da hitreje ne morejo reševati zadev zaradi lastne kadrovske podhranjenosti, pa tudi zaradi druge prioritete problematike. V nekaterih primerih je razloge za zastoje na policiji, zadnja je ob urgencah upravičevala, da gre za obsežne zadeve z veliko dokumentacije, ki jo morajo analizirati, za kar potrebujejo več časa. V letu 2020 je zastoje pri policiji pripisati tudi razglašeni epidemiji zaradi covida-19.

Tako imajo na ODT v Celju letos eno nerešeno kazensko ovadbo iz leta 2016, ki je še vedno v delu na policiji. (Policija sicer pošilja vmesna poročila, vendar dela še ni končala, da bi lahko bila sprejeta tožilska odločitev.) Štiri zadeve imajo iz leta 2017, kjer je problematika ista – zadeve so še vedno v delu na policiji, ki kljub vmesnim poročilom raziskave zadeve še ni zaključila. V eni zadevi je bilo treba tudi pridobivanje podatkov iz tujine.

Po sprejetju tožilske odločitve pa kazenski postopek v nekaterih primerih zastane oziroma se postopek pred sodiščem sploh ne more začeti, ker so storilci kaznivih dejanj nedosegljivi sodišču. Kadar storilec pobegne v tujino, in čeprav sodišče v teh primerih odredi tiralico oziroma izda evropski priporni nalog, storilcev pogosto ni mogoče najti tudi po več let od vložitve zahteve za preiskavo oziroma obtožnice. Če pa se storilca v tujini izsledijo, še vedno lahko nastopijo težave z izvrševanjem zahteve za izročitev. Zato lahko ostane kazenska zadeva nerešena, kljub temu da je državni tožilec sprejel tožilsko odločitev in uporabil vsa procesna sredstva za pospešitev kazenskega postopka. Postopki na sodišču zastanejo tudi zaradi pogostih predlogov za izločitev dokazov, sodnim odločitvam pa sledijo še pravna sredstva, ki podaljšajo čas reševanja zadeve na sodišču (med preiskavo in sojenjem).

O takšnih zadevah poročajo tako rekoč vsa tožilstva, pri čemer je najstarejša zadeva iz leta 2012.

ODT v Ljubljani je poročalo o eni zadevi iz leta 2013, kjer je nastal zastoja iz razloga, ker je bila potrebna obnova spisa, ODT Koper pa o nekaj zadevah, ki niso bile v celoti rešene (rešeno je bilo za fizično osebo, ne pa za pravno), kar so po vzpostavitvi ustreznih evidenc tudi rešili (v večini so bile ovadbe zavržene).

Navedene okoliščine podaljšujejo kazenske postopke in čas reševanja zadev, vendar je treba omeniti, da so državni tožilci kljub temu uspešni pri reševanju kazenskih ovadb, saj je tovrstnih primerov relativno malo.

7.3.2. SPREJETI DODATNI UKREPI ZA POSPEŠITEV REŠEVANJA STAREJŠIH NEREŠENIH ZADEV

Vse zadeve, ki jih državno tožilstvo obravnava, se sprotno spremljajo z mesečnimi bremenitvami, tako s strani pristojnega državnega tožilca kot s strani vodij, tako da se zadeve v glavnini rešujejo v 90-dnevnom roku po Merilih Državnotožilskega sveta, prekoračitve tega roka pa odobri oziroma podaljša vodja ODT. Kadar tožilec ne zaprosi za podaljšanje roka, vodja izda tožilcu odredbo, s katero mu naloži rešitev zadeve z določitvijo roka.

V letu poročanja smo nadaljevali preverjanje upoštevanja rokov iz Politike pregona (torej ne le 90-dnevnega roka od zadnje bremenitve, pač pa tudi enoletnega roka od prejema ovadbe do sprejetja tožilske odločitve ter triletne roka od vložitve obtožnega akta do končne odločitve sodišča). S tem smo zagotovili, da so vodje tožilstev po podatkih Strokovno informacijskega centra (SIC) VDT preverili vse zadeve, kjer so bile izkazane prekoračitve teh rokov, ugotovili ter popravili morebitna napačna knjiženja ter izvedli potrebne aktivnosti za hitrejšo postopanje. S to prakso bomo nadaljevali tudi v prihodnje. SIC VDT je pripravil tudi poenostavljen in pregleden dostop do statističnih podatkov (prek BI-orodij), ki kažejo na prekoračitve rokov iz Politike pregona in so na teden osveženi ter poslani vodjem tožilstev, da lahko sproti spremljajo zastoje pri reševanju zadev in ustrezno ukrepajo.

V zadevah, ki dlje časa niso rešene drugje (policija, sodišče, drugi organi ...), se tožilstvo kot pospešitvenih ukrepov za rešitev zadeve poslužuje predvsem urgenc, ki jih pošlje policiji ali sodišču (odvisno, v kateri fazi je zadeva) za hitrejšo rešitev. Problematiko reševanja starejših kazenskih ovadb in prioriteto reševanja teh tožilstva poskušajo reševati tudi na delovnih sestankih s posameznimi policijskimi upravami (oz. njihovimi notranjimi organizacijskimi enotami). Ob zastoju pri delu na posamezni zadevi, kjer urgence niso uspešne, se o tem obvesti tudi predstojnika (policijske enote ali sodišča).

Starejše zadeve se na tožilstvih obravnavajo prioritarno in skrbno, kamor sodi tudi ponovno proučevanje zadev in iskanje rešitev (poleg urgenc npr. z naknadnim predlogom za pripor, če so izpolnjeni pogoji zanj, z naknadno izdajo kaznovalnih nalogov tudi tam, kjer prvotno niso bili predlagani, pa je to zakonsko mogoče).

IZVRŠEVANJE PRISTOJNOSTI VRHOVNEGA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA V SODNIH POSTOPKIH

8. IZREDNA PRAVNA SREDSTVA NA PODROČJU KAZNOVALNEGA PRAVA

8.1. UVODNA POJASNILA

VDT RS ima v kazenskih zadevah in zadevah prekrškov temeljne pristojnosti, povezane z vlaganjem pravnih sredstev in pristojnosti udeležbe v drugih procesnih opravilih, ki jih določa ZKP ali ZP-1.

Te pristojnosti so vlaganje zahtev za varstvo zakonitosti v kazenskem postopku (420. in 421. člen ZKP), odgovori na zahteve za varstvo zakonitosti v kazenskem postopku (423. člen ZKP), ter vlaganje zahtev za varstvo zakonitosti v postopkih o prekrških (169. člen ZP-1), v zvezi s tem pa tudi odgovori na pobude za vložitev zahtev za varstvo zakonitosti v t. i. prekrškovnih zadevah.

Pristojnosti VDT RS so tudi udeležba na sejah senata v pritožbenih zadevah v kazenskem postopku na tretji stopnji (398. v zvezi s 378. členom ZKP).

S temi pooblastili ima VDT RS pomembno vlogo pri varovanju ustavnosti in zakonitosti ter zagotavljanju pravne varnosti, enotne sodne prakse kot tudi pri razvoju prava s sodno prakso.

Oddelek za kazenske zadeve VDT RS (OKZ VDT RS) poleg navedenih pristojnosti obravnava tudi tiste kazenske zadeve, v katerih reševanje zadeve ali opravila iz pristojnosti nižjega državnega tožilca prevzame državni tožilec z višjim položajem (170. člen ZDT-1). V letu 2020 sicer nismo imeli takšne zadeve.

Tudi v letu 2020 je OKZ VDT RS s strokovnimi mnenji usklajeval državnotožilsko prakso in strokovno pomoč državnim tožilcem ter pripravljajl mnenja na zaprosila drugih organov, predvsem policije.

Med njimi je je treba posebej omeniti mnenje glede vprašanja policije v zvezi s t. i. sovražnim govorom, kar je postalo še bolj aktualno v zvezi z epidemijo, ki jo je povzročil koronavirus. KZ-1 obravnava sovražni govor predvsem v zvezi s kaznivim dejanjem javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po 297. členu KZ-1, pa tudi skozi druga kazniva dejanja, npr. grožnje po 135. členu KZ-1, razžalitve po 158. čl. KZ-1, obrekovanja po 158. členu KZ-1, razne »mazaške akcije« pa lahko pomenijo kazniva dejanja poškodovanja tuje stvari po 220. členu KZ-1.

Poleg tega so bili redno pripravljani in objavljeni pregledi sodne prakse najvišjih sodišč s povzetki kazenskih in prekrškovnih zadev, ki so posebej pomembne za delo državnih tožilcev.

Pri uporabi izrednih pravnih sredstev je tudi v letu 2020 VDT RS veliko pozornosti namenjal dejanjem s področja gospodarske kriminalitete.

Uspešno je bilo s stališčem, da je pri kaznivem dejanju poslovne goljufije zakonski znak preslepitve in preslepitvenega namena v opisu dejanja v zadostni meri konkretiziran, če so konkretizirana dejstva in

okolščine, kot so zatrjevanje obdolženca tako ob sklenitvi pogodbe kakor tudi pozneje ob izvajanju pogodbe, da bo blago dobavil in ga naročniku izročil, dejstvo, da blago nikoli ni bilo dobavljeno ter izročeno naročniku, ter dejstvo, da je obdolžencu šlo le za pridobitev predujma. Takšen opis, v katerem se posamezna objektivna dejstva zatrjujejo, vsekakor omogoča nadaljnji kazenski postopek vrednotenja, ali so zatrjevani elementi kaznivega dejanja poslovne goljufije podani (Sodba VS RS I Ips 3706/2015-255 z dne 13. februarja 2020).

Uspešno je bilo tudi pri vloženi zahtevi za varstvo zakonitosti glede kaznivega dejanja kršitev temeljnih pravic delavcev po 196. členu KZ-1, saj je bilo stališču VDT RS, da gre pri kaznivem dejanju kršitve temeljnih pravic delavcev po navadi za t. i. kolektivno kaznivo dejanje ugodeno. To ima za posledico, da v primerih, kadar imajo pravosodni organi pri kolektivnem kaznivem dejanju opraviti z večjim številom ravnanj, ki jih je deloma mogoče pravno opredeliti deloma po temeljni obliki, deloma pa po kvalificirani obliki, morajo takšna ravnanja kot celoto opredeliti po strožji obliki kaznivega dejanja (Sodba VS RS I Ips 53725/2012-351 z dne 20. februarja 2020).

Največ primerov je bilo v t. i. pripornih zadevah, ko je šlo predvsem za vprašanje ponovitvene nevarnosti obdolženca. Pri tem je treba omeniti ugoditev zahtevi za varstvo zakonitosti VDT RS glede upoštevanja postopkov zoper mladoletnike pri presoji pripornega razloga ponovitvene nevarnosti. Upoštevanje dveh odprtih mladoletniških postopkov v zvezi z vloženo obtožnico zaradi kaznivega dejanja ropo po prvem odstavku 206. člena KZ-1 pri presoji subjektivnih okoliščin glede utemeljenosti odreditve pripora tudi po oceni Vrhovnega sodišča ni napačno, saj sodišči nižjih stopenj nista ocenili, da postopka izkazujeta obdolženčevo predkaznovanost, temveč sta sklepali na obdolženčevo vzgojno problematičnost (Sodba XI Ips 65389/2019-149 z dne 2. aprila 2020).

VDT RS se je ukvarjalo še s številnimi drugimi kaznivimi dejanji, ki sodijo na področje t. i. klasične kriminalitete, predvsem kaznivimi dejanji z elementi nasilja, v središču pozornosti VDT RS pa so bile tudi tokrat različne zatrjevane ali ugotovljene kršitve ZKP, zlasti bistvene ali relativno bistvene kršitve ali kršitve ustavnih pravic obdolženca, kot je npr. ustavna pravica do obrambe.

V postopkih o prekrških je bilo VDT RS tudi v letu 2020 uspešno predvsem v zadevah, pri katerih je v korist posameznih storilcev prekrškov zatrjevalo, da je bila kršena njihova pravica do obrambe pred prekrškovnim organom ali sodiščem, ki je obravnavalo njihovo zahtevo za sodno varstvo, predvsem v zvezi s kršitvijo pravic do izjave in kontradiktornosti. Podrobnosti glede prekrškov so sicer v tem poročilu obravnavane posebej.

Natančnejši statistični podatki o delu oddelka so razvidni iz nadaljevanja poročila.

OKZ VDT RS je večino pomembnejših zadev, pri katerih se je pojavila problematika enotne ali pravilne uporabe zakona v zvezi z vloženi zahtevami obravnaval tudi na kolegijih OKZ VDT RS, posamezna lastna stališča ali pa tudi stališča, ki jih je po uspešno vloženi zahtevi za varstvo zakonitosti sprejelo Vrhovno sodišče RS, pa so bila poslana vsem državnim tožilcem v državi v obliki rednih zbiring pravnih stališč, pa tudi v zvezi s posameznimi zadevami.

V letu 2020 ni zaznanega pritožbenega kolegija.

OKZ VDT RS je bil v letu 2020 aktiven tudi pri pripravi sprememb procesne in materialne kazenske zakonodaje, pri čemer je treba omeniti predlog Zakona o spremembi KZ-1G, predlog Zakona o spremembi ZDT-1, predlog Zakona o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi

v Hiši za otroke; aktiven je bil tudi pri predlogu sprememb in dopolnitev DTR kot tudi pri predlogih drugih aktov, npr. predlog MNZ za spremembo Uredbe o sodelovanju DT in policije, predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organiziranosti in delu v policiji. S predlogi je OKZ VDT RS aktivno sodeloval tudi pri Strategiji pravosodja 2030.

OKZ VDT RS je tudi v letu 2020 sodeloval v številnih delovnih skupinah, organiziranih pri Ministrstvu za pravosodje, med drugim delovni skupini, ki bo naslovljena vprašanja implementacije novele ZKP-O, delovni skupini glede t. i. romske problematike, delovni skupini za implementacijo določb novele ZKP-N glede žrtev kaznivih dejanj in delovni skupini Hiša za otroke/Barnahus.

Vrhovni državni tožilci OKZ VDT RS pa so tudi v letu 2020 v okviru Oddelka za izobraževanje in strokovni nadzor na VDT RS opravljali strokovne nadzore nad delom okrožnih državnih tožilstev ter delne strokovne preglede za oceno službe posameznega državnega tožilca ali oceno kakovosti dela in uspešnosti pregona v posameznih vrstah zadev.

8.2. IZREDNA PRAVNA SREDSTVA V KAZENSKIH POSTOPKIH

Oddelek za kazenske zadeve je leta 2020 od Vrhovnega sodišča prejel v odgovor 417 zahtev za varstvo zakonitosti, ki so jih podali obsojenci, njihovi zagovorniki ali obsojenčevi svojci, kar je kljub 12 % upadu v primerjavi z lanskim letom še vedno v okviru zadnjih petih letih, ko se je število prejetih zahtev gibalo od 403 do 475. Rešenih je bilo 98 % zahtev, kar je zelo dober rezultat, saj je oddelek tako rekoč v celoti rešil vse zadeve z zanemarljivim zaostankom na koncu leta ne glede na to, da število mest vrhovnih državnih tožilcev še ni popolnjeno.

Tabela 45 a: Izredna pravna sredstva v kazenskih postopkih – zahteve

KTV - ODGOVORI NA ZAHTEVE					
Prenesene nerešene	Prejete	Skupaj v delu	Od tega rešeno	Nerešeno na dan 31.12. preteklega leta	Odstotek rešenih
4	417	421	412	9	98

Na vse vložene zahteve so vrhovni državni tožilci odgovorili tako, da so predstavili stališče do pravnih vprašanj ter utemeljenosti ali neutemeljenosti zahtev in podali svoje predloge za odločitve. Stališča oblikovana v pomembnejših zadevah so bila vključena v preglede sodne prakse in posredovana državnim tožilcem.

Tabela 45 b: Izredna pravna sredstva v kazenskih postopkih – pobude

KTV - POBUDE					KTV - ODLOČITVE SODIŠČA					
Prenesene nerešene	Prejete pobude	Skupaj v delu	Rešeno na VDT		Nerešeno na dan 31.12. prejšnjega leta	Odstotek rešenih	Prejete odločitve o zahtevah	Ugodeno zahtevi	Ni ugodeno zahtevi	Odstotek ugodenih zahtev
			Vložene zahteve	Zavrjene pobude						
11	45	56	24	24	8	86	12	7	5	58

Na VDT RS smo leta 2020 prejeli 45 pobud za vložitev zahtev za varstvo zakonitosti, kar je na ravni prejšnjih petih let (od 44 do 61), iz preteklega leta pa je bilo prenesenih 11 pobud. VDT RS je imelo v delu skupaj 56 pobud, pri čemer so bile zahteve vložene v 43 % vseh pobud, enak pa je bil tudi delež zavrjenih pobud (24 vloženi in 24 zavrjeni pobud). Od leta 2010 se je delež vloženi zahtev na

podlagi pobud gibal okrog ene tretjine, kar kaže, da se je ta delež v predhodnem letu nekoliko povečal, vendar gre za običajno nihanje in ne za spremembo gibanja, saj so merila za vložitev zahtev za varstvo zakonitosti poenotena in se tudi v praksi enotno uporabljajo. Na to nakazuje tudi odstotek rešenih pobud, ki je bil s 86 % eden najvišjih v zadnjih petih letih in skupaj s podatki o odgovorih na vložene zahteve za varstvo zakonitosti obrambe kaže na suvereno obvladovanje pripada zadev s strani Oddelka za kazenske zadeve VDT RS.

Delež ugodenih zahtev s strani vrhovnega sodišča je 58 %, pri čemer je leta 2019 izjemoma znašal 79 %, pred tem pa se je kot v minulem letu gibal okrog 60 %. V zvezi s tem je treba opozoriti, da delež ugodenih zahtev za specifično pravno sredstvo zahteve za varstvo zakonitosti ne more predstavljati merila uspešnosti delovanja VDT RS. Merilo uspešnosti je namreč v pridobitvi ustreznega pravnega stališča ne glede na vprašanje, ali je bilo zahtevi za varstvo zakonitosti ugodeno ali ne, saj gre za izredno pravno sredstvo, ki ga lahko VDT RS vložiti tako v korist ali v škodo obsojenca oziroma oproščene. Pregledi sodne prakse kažejo, da vrhovno sodišče praviloma sledi pravnim stališčem, ki jih zavzema VDT RS, ki zahteve za varstvo zakonitosti vloga v interesu varovanja ustavnosti in zakonitosti, zagotavljanja pravne varnosti, enotne uporabe prava ter razvoju prava preko sodne prakse. Posebna pozornost je bila namreč tudi v minulem letu namenjena področjem, kjer se kazenska sodna praksa še vedno oblikuje glede na spremenjen obseg kazenskopravnega varstva ali spremenjene pojavnosti kriminalitete.

8.3. IZREDNA PRAVNA SREDSTVA V POSTOPKU O PREKRŠKU

Vrhovni državni tožilci so v letu 2020 prejeli v odločitev 245 pobud za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti v zadevah prekrškov. Skupaj z nerešenimi pobudami iz preteklega leta (30 zadev) so obravnavali 275 pobud zoper odločbe oziroma sodbe o prekrških. V primerjavi z letom 2019 se je število vloženih pobud v letu 2020 zmanjšalo za 19,14 %.

Iz navedenega izhaja, da je po visokem začetnem številu vloženih pobud v prvem obdobju po začetku uporabe novega Zakona o prekrških (zlasti v letih 2009 in 2010) in daljšem vmesnem obdobju upadanja, obseg prejetih zadev znova precej nižji. Tako spremembo ni mogoče pripisati le zakonskim omejitvam, ki izredno pravno sredstvo državnega tožilstva usmerjajo (le) k najpomembnejšim pravnim vprašanjem s področja prekrškovnega prava in normativni stabilnosti celotnega področja, ki se sistemsko ni spremenilo že od leta 2016. Očitno gre tudi za posledico omejitvenih ukrepov zaradi epidemije covid-19, ki so v velikem delu leta obsegali ustavev teka rokov za vlaganje pravnih sredstev, kar je (ob odložitvi pogoja pravnomočnosti) imelo za posledico zmanjšano število vloženih pobud.

Tabela 45 c: Število pobud in vloženih izrednih pravnih sredstev v postopku o prekršku

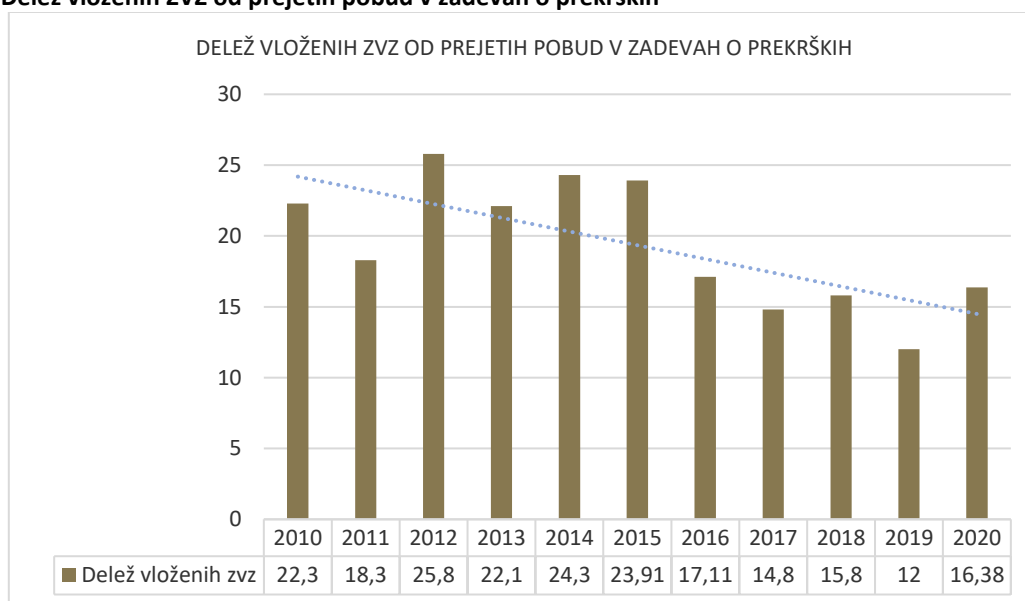
Prenesene nerešene	Prejete pobude	Skupaj v delu	PTV - POBUDE		Nerešeno na dan 31.12. prejšnjega leta	Odstotek rešenih	PTV - ODLOČITVE SODIŠČA			
			Rešeno na VDT				Skupaj prejete odločitve o zahtevah	Ugodeno zahtevi	Ni ugodeno zahtevi	Odstotek ugodenih zahtev
			Vložene zahteve	Zavrnjene pobude						
30	245	275	39	199	37	87	34	30	4	88

Iz analize vloženih pobud izhaja naslednja struktura vlagateljev: 216 pobud (88,16 %) so vložili kršitelji oziroma (prekrškovni) obdolženci ali njihovi zagovorniki; 15 pobud (6,12 %) so vložili prekrškovni

organi; sodniki okrajnih ali višjih sodišč so vložili 10 (4,08 %) pobud, 4 pobude (1,6 %) pa so vložile druge osebe oziroma (po uradni dolžnosti) vrhovni državnih tožilcev. Še vedno prevladujejo pobude kršiteljev oziroma obdolžencev in njihovih zagovornikov, število pobud sodišč in organov prekrškovnega postopka pa se ni precej spremenilo.

Skupno število vloženih zahtev za varstvo zakonitosti (ZVZ) se je glede na leto 2019, ko je bilo vloženih 39 zahtev, sicer zmanjšalo za 15 %, kar je posledica manjšega števila pobud in hkrati tudi upadanja potrebe po varstvu zakonitosti na področju prekrškov in omejevanja na zahtevnejšo pravno problematiko. Vendar se delež vloženih zahtev ni precej spremenil, enako tudi delež zavrženih tipskih, posplošenih, neutemeljenih (internetnih) pobud s področja varnosti cestnega prometa.

Graf 3: Delež vloženih ZVZ od prejetih pobud v zadevah o prekrških

V letu 2020 vloženih 39 zahtev za varstvo zakonitosti pomeni, da je tožilstvo (ob 199 zavrženih pobudah) kot utemeljene sprejelo 16,38 % vloženih pobud. V letu 2019 je bil ta delež 12 %, v letu 2018 je bil ta delež 15,8 %, v letu 2017 je bil ta delež 14,8 % v letu 2016 je bil 17,11 %, kar v zadnjih letih kaže na stabilno stopnjo odzivnosti državnega tožilstva na aktualno prekrškovno problematiko.

Za vložitev zahteve se je tožilstvo odločalo predvsem v primerih, ko je bila prekrškovna oziroma sodna praksa različna in je zato bilo treba z odločbami najvišjega sodišča preveriti, izenačiti in ustaliti pravilno uporabo zakona oziroma odpraviti neutemeljene odklone.

Vsebinska prekrškovna problematika, ki jo je državno tožilstvo v letu 2020 naslavljal na Vrhovno sodišče RS, se ni precej spremenila in obsega predvsem področje varnosti cestnega prometa (tudi zaradi velikega števila teh zadev obravnavanih pred pristojnimi prekrškovnimi organi) in odgovornosti pravnih in odgovornih oseb v postopkih, ki jih vodijo inšpekcije in FURS.

Pri tem je bila posebna pozornost tudi v preteklem letu namenjena uporabi določb o pridruženih odgovornosti pravne osebe in primerom opustitve dolžnega nadzorstva ter podlagam za razbremenitev odgovornosti. S področja cestnega prometa je bilo večje število zadev v zvezi s prenehanjem veljavnosti vozniškega dovoljenja in odvzemom vozila, pri zadevah inšpekcij pa s finančnega in tržnega področja. S postopkovnega vidika je še vedno v ospredju problematika kršitve pravice do izjave, do izvajanja dokazov v korist kršitelja, kontradiktornosti odločanja v postopku po

zahtevi za sodno varstvo, glede vročanja, glede obrazloženosti odločb v zvezi z izrekanjem opominov in v postopkih s pravnimi sredstvi.

V letu 2020 je Vrhovno sodišče RS odločilo o 34 zahtevah, ugodilo je 30 zahtevam, ni ugodilo 4 zahtevam, o 30 vloženi zahtevah za varstvo zakonitosti zoper odločbe o prekrških pa še ni odločilo. Glede na odločitve Vrhovnega sodišča RS, ki je ugodilo 88 % vloženi (in odločeni) zahtev, je delo na tem področju bilo že statistično opravljeno zelo uspešno, pri čemer so se tudi ob zavrnitvi zahteve oblikovala pravna stališča, ki so pomembna za prakso.

9. CIVILNE IN UPRAVNE DRŽAVNOTOŽILSKE PRISTOJNOSTI

9.1. UVODNA POJASNILA

Državni tožilec ima z zakonom določene pristojnosti tudi zunaj področja kaznovalnega prava. Omejene so na vlaganje procesnih aktov in drugih nalog, ki jih določa zakon. Pred Vrhovnim sodiščem RS in pred Upravnim sodiščem RS jih izvršujejo vrhovni državni tožilci (tretji odstavek 19. člena in 21. člen ZDT-1).

9.1.1. ZAHTEVA ZA VARSTVO ZAKONITOSTI V CIVILNIH POSTOPKIH

Temeljna pristojnost zunaj kaznovalnega prava, ki jo izvršujejo vrhovni državni tožilci, je vlaganje zahtev za varstvo zakonitosti zoper pravnomočne sodne odločbe, izdane v civilnih postopkih (od 385. do 391. člen Zakona o pravdnem postopku (ZPP)). Na podlagi predpisov, ki napotujejo na uporabo ZPP, je mogoče zahtevo za varstvo zakonitosti vložiti tudi v postopkih izvršbe in zavarovanja (ZIZ), postopkih zaradi insolventnosti (ZFPPIPP), nepravdnih postopkih (ZNP), zapuščinskih zadevah (ZD), postopkih vzpostavitve etažne lastnine in določitvi pripadajočega zemljišča k stavbi (ZVEtL-1), postopkih vpisa v sodni register (ZSReg), postopkih za priznanje in izvršitev tujih sodnih in arbitražnih odločb (ZMZPP), postopkih zavarovanja in odvzema premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI) ter drugih civilnih postopkih, razen v delovnih in socialnih sporih.

Zahteva za varstvo zakonitosti je del sistema izrednih pravnih sredstev v civilnem postopku. Na načelni ravni jo definira vloga Vrhovnega sodišča s poudarjenim javnim namenom, ko odloča o zahtevah za varstvo zakonitosti, ter vloga državnega tožilstva v sistemu pravosodne oblasti. Državni tožilec z vložitvijo zahteve za varstvo zakonitosti posega v konkretno civilno zadevo kot zastopnik (intervenient) javnega interesa in ni stranka civilnega postopka. Tudi zakonodajalec z novo ureditvijo izrednih pravnih sredstev v civilnem postopku (ZPP-E, ZIZ-L, ZNP-1) postopoma vedno bolj poudarja pomen zahteve za varstvo zakonitosti pri varovanju prisilnih predpisov in morale ter v postopkih, ki se lahko začnejo po uradni dolžnosti, saj odločba Vrhovnega sodišča, izdana na njeni podlagi, ohranja konstitutiven značaj. V primerih, ko je zahteva za varstvo zakonitosti vložena pod pogoji iz prvega odstavka 367.a člena ZPP in je njen namen v zagotovitvi pravne varnosti, poenotenju in razvoju sodne prakse, pa ima odločba Vrhovnega sodišča praviloma le ugotovitven značaj in s tem objektivni pomen za pravni red, ne da bi posegala v pravnomočno rešeno razmerje med strankama postopka. Nova ureditev zahteve za varstvo zakonitosti bi se zato po naši oceni morala v prihodnje kazati še v njeni doslednejši omejitvi na precedenčni učinek v pravdnem postopku in dopustitvi v delovnih in socialnih sporih, kjer po veljavni ureditvi še vedno ni dovoljena (33. člen ZDSS - 1).

Izvrševanje pristojnosti po 385. členu ZPP zaradi zagotavljanja videza nepristranskosti in verodostojnosti v smislu 7. člena ZDT-1 narekuje funkcionalno in personalno ločenost od izvrševanja

drugih zakonskih pooblastil, ki jih imajo državni tožilci kot stranke ali zakoniti zastopniki države v civilnih postopkih po drugih zakonih.

9.1.2. DRUGE PRISTOJNOSTI DRŽAVNEGA TOŽILCA V CIVILNIH POSTOPKIH

Državni tožilec ima zakonske pristojnosti v postopku za postavitve odrasle osebe pod skrbništvo, postopkih za varstvo koristi otrok, postopku o razglasitvi pogrešancev za mrtve ter dokazovanju smrti po Zakonu o nepravdnem postopku (ZNP-1), postopku za sprejem oseb na oddelek pod posebnim nadzorom oziroma na varovani oddelek na podlagi sklepa sodišča po Zakonu o duševnem zdravju (ZDZdr) in postopku za ugotovitev neobstoja ali neveljavnosti zakonske zveze po Družinskem zakoniku (DZ). V teh postopkih ima državni tožilec položaj aktivno legitimirane stranke, njegovo ukrepanje pa je praviloma vezano na konkreten kazenski postopek, saj s pravnimi sredstvi, ki jih ima na razpolago, ne sme ukrepati namesto strank ter namesto njih vlagati pravnih sredstev, ki jih lahko v zavarovanje svojih pravnih koristi vložijo same.

9.1.3. PRISTOJNOSTI DRŽAVNEGA TOŽILCA NA UPRAVNEM PODROČJU

Po Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP) lahko državni tožilec zaradi varstva javnih koristi zoper odločbo upravnega organa vloži pritožbo, predlog za obnovo postopka, predlog za odpravo oziroma razveljavitev odločbe po nadzorstveni pravici in predlog za izrek odločbe za nično (229., 261., 275. in 280. člen ZUP). Enake pristojnosti ima v upravnem postopku tudi državni odvetnik. Pri razmejitvi pristojnosti je zato treba izhajati iz vloge državnega odvetnika kot zastopnika javnega interesa v upravnem sporu (11. člen Zakona o državnem odvetništvu (ZDOdv)) in temeljne funkcije državnega tožilca kot organa kazenskega pregona (prvi odstavek 19. člena ZDT-1), kar vse odkazuje na restriktivno ukrepanje državnega tožilca v upravnem postopku, praviloma v povezavi s konkretnim kazenskim postopkom.

Po Zakonu o društvih (ZDru-1) in Zakonu o verski svobodi (ZVS) ima državni tožilec pooblastilo za vložitev tožbe pri Upravnem sodišču RS za prepoved delovanja društva ali verske skupnosti, če oceni, da društvo oziroma verska skupnost izvaja prepovedano dejavnost. Sistemsko zgrešena zakonska ureditev se je v praksi pokazala kot neustrezna, neekonomična in neučinkovita. Za sankcioniranje prepovedanih ravnanj iz 3. člena ZDru-1 so primernejša pravila prekrškovnega prava in izbrisna pristojnost registrskega organa.

9.2. PRIPAD IN REŠEVANJE ZADEV

V letu 2020 je civilno upravni oddelek prejel v delo skupaj 194 zadev, od tega 124 pobud za vložitev zahtev za varstvo zakonitosti (vpisnik Ctz) in 10 vlog s področja upravnega prava (vpisnik Utv). V vpisnik Ctr in Cr-zb je bilo vpisanih 61 zadev (vloge, strokovna mnenja, kolegijsko delo, revizijske odločbe etc). Oddelek je prejel 277 odločb Vrhovnega sodišča RS s področja civilnega, gospodarskega, delovnega in socialnega prava, ki so bile predmet strokovne obdelave s pripravo rednih mesečnih pregledov za potrebe oddelka.

Do 31. 12. 2020 ni bilo rešenih deset pobud za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti iz tekočega leta, vendar je bilo do izdelave tega poročila o njih že odločeno. Državni tožilec je namreč pri preizkusu pobud za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti v civilnih postopkih vezan na trimesečni prekluzivni rok, ki teče od vročitve sodne odločbe pravnim strankam. Skupaj z nerešenimi pobudami iz preteklega leta 2019 (4 zadeve) je oddelek obravnaval 127 pobud za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti. V 3

obravnanih zadevah je bila odločitev formalna (zaradi poteka roka), v preostalih 123 zadevah pa je bila opravljena vsebinska državnotožilska presoja. Največ pobud je bilo prejetih v izvršilnih, insolvenčnih in drugih nepravdnih postopkih.

Zahteva za varstvo zakonitosti je bila vložena v sedmih zadevah, od tega v dveh zadevah zaradi varstva prisilnih predpisov in morale, v preostalih zadevah pa pod pogoji iz prvega odstavka 367.a člena ZPP zaradi pridobitve odgovora Vrhovnega sodišča na pravna vprašanja, pomembna za zagotovitev pravne varnosti, enotne uporabe prava ali za razvoj prava v sodni praksi. V zahtevah za varstvo zakonitosti smo med drugim posebej omenili vprašanje, ali je predložitev potrdila o izvršljivosti po pravu države izvora predpostavka za izdajo sklepa o izvršbi in dovolitev izvršbe v primerih priznanih tujih dajatvenih sodb, v katerih paricijski rok ni določen, ter ali lahko naše izvršilno sodišče izvrši tujo sodno odločbo, čeprav po pravu države izvora ni izvršljiva oziroma nima informacije o izvršljivosti po pravu države izvora. Ponovno smo omenili problematiko ediktalnih postopkov in s tem v zvezi vprašanje razmejitve med institutom prepozne pritožbe po tretjem odstavku 173. člena ZD in dediščinsko tožbo po 141. v zvezi s tretjim odstavkom 130. člena ZD ter problematiko avtomatizirane izvršbe, ki ne omogoča preizkusa (ne)obstoja procesnih predpostavk v skladu z ZPP in ZIZ in se zavzeli za spremembo sodne prakse glede odločanja o ugovoru zoper sklep o izvršbi v primerih, kadar niso izpolnjene procesne predpostavke za vložitev predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine.

V letu poročanja je Vrhovno sodišče odločilo o 12 zahtevah za varstvo zakonitosti. Ugodeno je bilo sedmim zahtevam, ena zahteva je bila zavržena, tri zavržene, eno zahtevo pa je bilo treba umakniti, ker je upnik po prejemu zahteve predlog za izvršbo umaknil. Za zagotovitev pravne varnosti je pomembna odločitev v zadevi II Ips 87/2019 z dne 5. 7. 2020, ko je Vrhovno sodišče ponovno zavzelo stališče, da je izigravanje upnikov z namenom zmanjšati ali celo izničiti možnosti njihovega poplačila nemoralno dejanje po sebi, zaradi česar sodišče taka razpolaganja ne upošteva (tretji odstavek 3. člena ZPP) in s tem utrdilo sodno prakso, poleg tega se je v navedeni odločbi opredelilo do vprašanja standarda (stopnji) suma, ki naj bo dosežen, da je potreben poizvedovalni postopek, ki civilno sodišče zavezuje k ukrepanju po uradni dolžnosti. Vrhovno sodišče je v odločbah II Ips 27/2020, II Ips 26/2020 in II Ips 37/2020 z dne 2. 10. 2020 rešilo tudi zgoraj izpostavljeno problematiko ediktalnih postopkov, zahtevam za varstvo zakonitosti ugodilo in odločilo, da so bila zavrženja pritožb v okoliščinah konkretnih primerov v nasprotju z vsebino tretjega odstavka 173. člena ZD, kakršna se je v primerljivih zadevah oblikovala v sodni praksi. Pritrdilno je Vrhovno sodišče odgovorilo tudi na postavljeno vprašanje v zadevi Ctz 92/2019/BKD in v odločbi II Ips 118/2019 z dne 27. 2. 2020 pojasnilo, da sta vknjižba lastninske pravice na nepremičnini v vrstnem redu (5. člen ZZK-1) in vknjižba lastninske pravice na nepremičnini v vrstnem redu zaznambe spora (81. člen ZZK-1) dva različna vpisa z različnimi pravnimi učinki, ki dajejo podlago za odločitev o novem zemljiškoknjižnem predlogu za učinkovanje vknjižene lastninske pravice predlagatelja že od trenutka zaznambe spora, če zaznamba spora tedaj še ni bila izbrisana. Za sodno prakso državnega tožilstva je pomembna odločitev Vrhovnega sodišča v zadevi II Ips 68/2019 z dne 12. 6. 2020. Čeprav je Vrhovno sodišče zahtevo za varstvo zakonitosti zavrglo, je v svoji obširni obrazložitvi jasno razmejilo zahtevo za varstvo zakonitosti od dopuščene revizije v zadevah po ZOPNI. Vrhovno sodišče je zahtevo za varstvo zakonitosti zavrglo še v dveh zadevah. Ocenilo je, da postavljena vprašanja ne presegajo pomena konkretne zadeve, in poudarilo, da je odločanje o tem, ali zahteva vsebuje za pravni red kot celoto pomembna pravna vprašanja, v celoti prepuščeno Vrhovnemu sodišču.

Tabela 46: Izredna pravna sredstva v civilnem postopku

Prenesene neresene	Prejete pobude	Skupaj v delu	Rešeno na VDT					Nerešeno na zadnji dan leta poročanja	Odstotek rešenih	CTZ- ODLOČITVE SODIŠČA				
			Vložene zahteve	Zavrženo meritorno	Zavrženo potek roka	Prejete odločitve o zahtevah				Nerešeno s strani sodišča	Odstotek ugodenih zahtev			
						Ugodeno	Zavrženo					Zavrženo	Umik ZVZ	
4	124	128	7	108	3	10	92	7	1	3	1	9	64	

V upravnih zadevah je bilo v letu 2020 prejetih deset predlogov za ukrepanje, ki so bili vsebinsko obravnavani, vendar brez intervencije državnega tožilca.

9.3. PRIKAZ VSEBINSKIH USMERITEV PRI VLAGANJU ZAHTEV ZA VARSTVO ZAKONITOSTI

Zahteva za varstvo zakonitosti v sistemu izrednih pravnih sredstev v civilnem postopku omogoča intervencijo državnega tožilca v javnem interesu in s tem dopolnjuje revizijo, ki je izredno pravno sredstvo strank postopka. Državni tožilci pri vlaganju zahtev za varstvo zakonitosti posebno skrb posvečamo varovanju ranljivih skupin. To usmeritev podpira tudi nova zakonska ureditev zahteve za varstvo zakonitosti v nepravdnem postopku, saj Vrhovno sodišče lahko poseže v pravnomočno odločbo nižjih sodišč v primeru, ko je zahteva za varstvo zakonitosti vložena v postopku, ki se lahko začne po uradni dolžnosti in Vrhovno sodišče spozna, da je utemeljena (38. člen ZNP-1). Posebna pozornost je namenjena tudi varovanju prisilnih predpisov in morale. Tu intervencija državnega tožilca omogoča Vrhovnemu sodišču, da lahko prepreči morebitne zlorabe pravic s strani strank postopka, preden nastanejo škodljive posledice takih ravnanj. Ko pa se zahteva za varstvo zakonitosti vlaga pod pogoji iz 367.a člena ZPP, je njena vloga nujno omejena in naravnana h krepitvi precedenčne funkcije Vrhovnega sodišča. Zahteva za varstvo zakonitosti se v teh primerih osredotoča na sistemske probleme, dolgotrajne razkole v sodni praksi glede določenega pravnega vprašanja, grobe kršitve, pa tudi na razvoj prava, saj gre v teh primerih za področja, kjer je javni interes še posebej poudarjen, zahteva za varstvo zakonitosti pa lahko prispeva k pravni varnosti in odigra pozitivno vlogo pri varovanju pravnega reda.

ANALITIČNI DEL

10. ANALIZA POSLOVANJA IN OCENA DOSEGANJA CILJEV

10.1. VPRAŠANJE OCENJEVANJA POSLOVANJA TOŽILSTVA

V tem delu letnega poročila sledijo povzetek ključnih statističnih kazalnikov, analiza in ovrednotenje poslovanja državnega tožilstva leta 2020 ter ukrepi za njegovo izboljšanje. Predmet presoje je delovanje tožilstva kot celote in državnih tožilcev kot enot, v katerih je organizirano izvajanje funkcije kazenskega pregona. Izbrani so posamezni vidiki poslovanja, saj interpretacija vseh podatkov, ki so na voljo v tem poročilu, ne bi bila smiselna podlaga za odločitve o upravljanju tožilstva.

Zakonska dikcija določb o letnem poročilu z izjemno podrobnimi napotki o vsebini tega dela zakriva dejstvo, da gre pravzaprav za presojo, ki je v temeljnih značilnostih podobna posebni vrsti revizije javnega sektorja, ki se imenuje revizija smotrnosti poslovanja. Ta ugotavlja in ocenjuje, ali institucije delujejo v skladu z načeli gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti in ali so mogoče izboljšave. Delovanje institucije se preuči glede na ustrezna sodila tako, da se analizirajo vzroki za odstopanje od teh sodil ali druge težave.⁸ Načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti se lahko opredelijo kot:

- načelo gospodarnosti, ki pomeni zmanjševanje stroška razpoložljivih virov. Viri, ki so porabljeni, morajo biti na voljo pravočasno, v ustrezni količini, ustrezne kakovosti in po najboljši ceni;
- načelo učinkovitosti, ki pomeni pridobiti največ iz razpoložljivih virov. Nanaša se na razmerje med uporabljenimi viri in ustvarjenim učinkom, in sicer glede količine, kakovosti in časa;
- načelo uspešnosti, ki obravnava uresničevanje zastavljenih ciljev in doseganje načrtovanih rezultatov.⁹

Z opredelitvijo, da je predmet ocene poslovanje organa, smo hkrati nakazali, da pri tem ne obravnavamo kakovosti izvajanja državnotožilske funkcije. S tem sta mišljeni zakonitost in strokovna pravilnost dela državnih tožilcev. Ta kakovost je podvržena posredni presoji v sodnih postopkih, v katerih nastopajo državni tožilci, ali neposrednemu notranjemu nadzoru, ki poteka po posebnih pravilih.

Za presojo poslovanja morajo biti vnaprej določeni njegovi cilji, ki se uporabijo kot sodila. Splošne cilje državnega tožilstva je mogoče izpeljati iz temeljne ustavne funkcije državnih tožilcev, da vlagajo in zastopajo kazenske obtožbe. Tožilci morajo to delati pravično, nepristransko in učinkovito. Namen tega delovanja je zagotoviti občutek varnosti v družbi. Tožilci izvajajo tisti del državne oblasti, ki na aktiven način meri k zaščiti človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Iz načela pravne države in enakosti pred zakonom izhaja zahteva, da se kazenski pregon izvaja po predvidljivih in enotnih merilih.

Že na tej točki je jasno, da je treba pri vrednotenju poslovanja tožilstva upoštevati merila, ki se nanašajo na kvantitativne vidike opravljenega dela (količina in čas), in merila, ki izražajo, kako so bile uporabljene procesne možnosti, ki jih tožilcem dopušča zakon. Ker je narava tožilskega dela drugačna od narave

⁸ Glej 22. točko standarda 100 Mednarodnih standardov vrhovnih revizijskih institucij (MSVRI 100) – Temeljna načela revidiranja javnega sektorja.

⁹ 11. točka standarda MSVRI 300 – Temeljna načela revidiranja smotrnosti poslovanja.

sodniškega dela, je treba metode, ki so na splošno uveljavljene pri presoji poslovanja sodstva, dopolniti z metodami, s katerimi se presoja politika pregona državnih tožilcev.

Eno poglavitnih upravljaljskih izhodišč, ki omogoča objektivno vrednotenje dela, je načelo merljivosti sredstev in rezultatov. V skladu s tem načelom so okvirne ciljne vrednosti kazalnikov za presojo uspešnosti poslovanja in izvajanja politike pregona, ki so jih bili pristojni organi državnotožilske uprave dolžni upoštevati, določene z Merili za uspešnost pregona državnih tožilcev (v nadaljevanju: Merila¹⁰).

Namen tega poglavja je razbrati splošno smer razvoja na nekem področju tožilskega dela in izstopajoče pojave. Ugotoviti želimo, ali tožilstva dosegajo številčno opredeljene cilje sprejetih Meril. Največja korist evalvacije je podana, če se na podlagi ugotovitev sprejmejo ali priporočijo ukrepi za izboljšanje neželenih trendov in popravki večjih odstopanj pri posameznih tožilstvih. Za to je treba natančno poznati njihove vzroke, kar zaradi kompleksnosti normativnega in dejanskega družbenega konteksta delovanja tožilstva ni vedno mogoče.

10.2. GIBANJE ŠTEVILA ZADEV IN TRAJANJE POSTOPKOV

Spremljanje gibanja števila zadev (prejetih, rešenih in nerešenih) in trajanja postopkov, v katerih se rešujejo, je en pomembnejših parametrov za vrednotenje opravljenega dela. Zadeva državnega tožilca je procesni položaj, v katerem nastopita njegova pravica in dolžnost, da opravi določeno procesno dejanje. Glede kaznivih dejanj, katerih storilec se preganja po uradni dolžnosti, je to pristojnost, da lahko usmerja predkazenski postopek, zahteva preiskavo, vloži in zastopa obtožni akt (obtožnico ali obtožni predlog) ter vlaga pritožbe in izredna pravna sredstva. Zadeve državnega tožilca so torej raznovrstne, različne so tudi njegove pristojnosti, ki jih v njih izvršuje. Poglavitna razlika je med položajem državnega tožilca v predkazenskem postopku, v katerem se zbira gradivo za odločitev o kazenskem pregonu – ta je v njegovi pristojnosti in presoji, ter v postopku pred sodiščem, kjer ima položaj stranke, ki vlaga in zastopa kazensko obtožbo.

10.2.1. PRIPAD OVADB

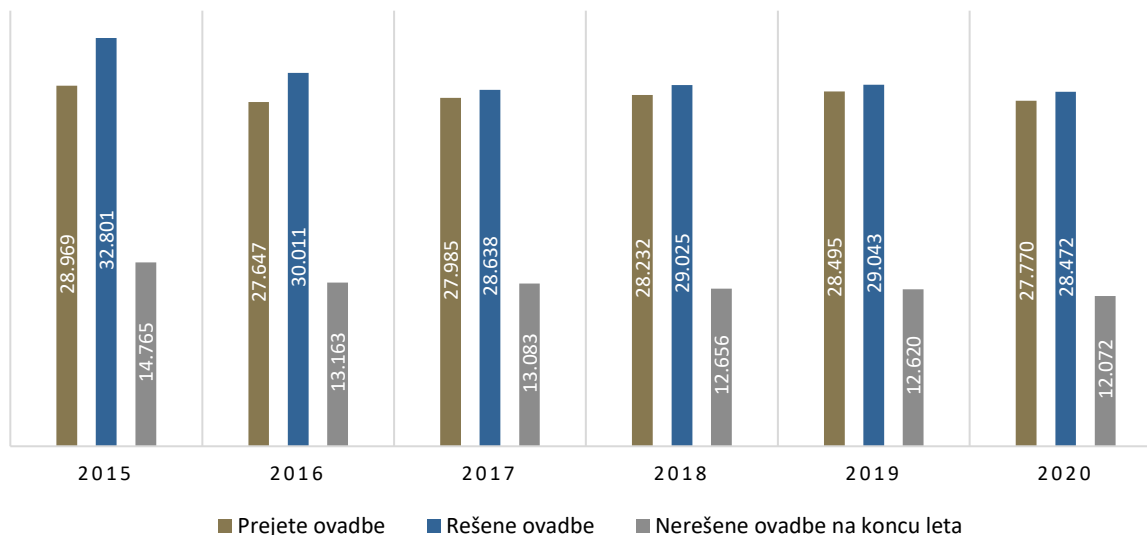
Pri vrednotenju poslovanja državnega tožilstva je potrebno podrobneje spremljati gibanje zadev že v zgodnejših fazah postopka. V veliki večini primerov se državni tožilec seznanil z informacijo o kaznivem dejanju s prejemom kazenske ovadbe. V tožilski statistiki zato poenostavljeno govorimo o prejetih in rešenih ovadbah, čeprav v število teh zadev uvrščamo tudi primere kaznivih dejanj, o katerih je tožilec izvedel na drugačen način (iz sredstev javnega obveščanja, splošnih govoric, izpovedbe priče v kazenskem postopku...). Evidentiranje informacije o kaznivem dejanju, ne glede na vir, iz katerega prihaja, pooblašča in obvezuje državnega tožilca, da začne z izvrševanjem svojih pristojnosti.

Tožilstvo na pripad ovadb nima vpliva, saj mu področje dela na eni strani določa zakon, na drugi strani pa je pripad močno odvisen od več dejavnikov; od dogajanja v družbenem in socialnem okolju, od velikosti populacije, starostne in socialnoekonomske strukture prebivalstva. Zlasti slednje vpliva na razlike v številu in strukturi kazenskih ovadb, ki nastajajo na posameznih tožilstvih v različnih okrožjih. Spremljanje tega dejavnika je pomembno z vidika ustrezne razporeditve in prilagoditve virov tožilstva,

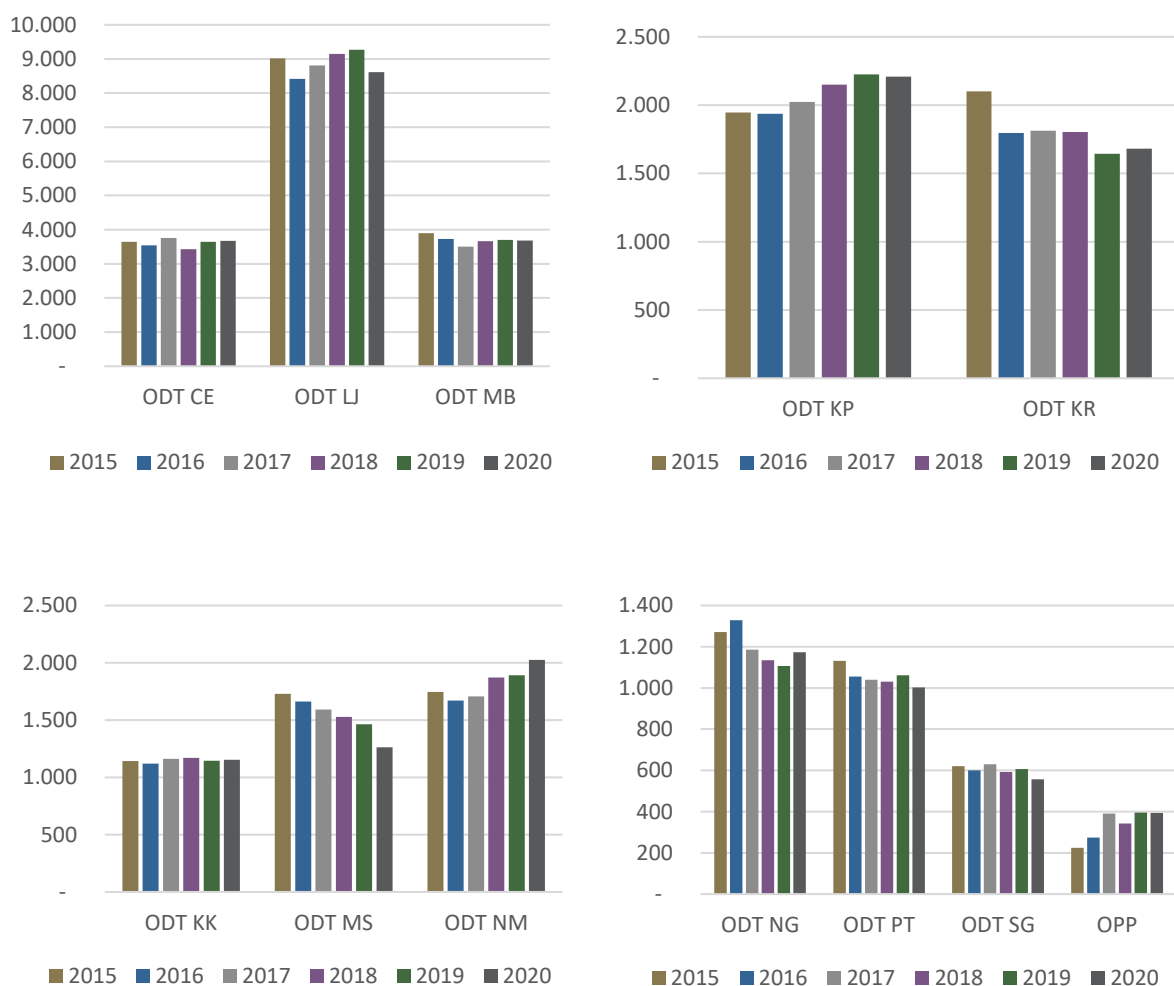
¹⁰ Merila določajo sledeče skupine: Skupina 1 (ODT v Celju, ODT v Ljubljani in ODT v Mariboru), skupina 2 (ODT v Kopru in ODT v Kranju), skupina 3 (ODT v Krškem, ODT v Murski Soboti in ODT v Novem mestu) in skupina 4 (ODT v Novi Gorici, ODT na Ptuj, ODT v Slovenj Gradcu in OPP – oddelek za preiskovanje in pregon oseb s posebnimi pooblastili). Ker Specializirano državno tožilstvo RS ni uvrščeno v nobeno od štirih skupin je SDT na mestih kjer je primerjava utemeljena prikazan kot samostojna enota.

če bi se to izkazalo za potrebno. Glede na specifično leto 2020 pa je že na začetku potrebno poudariti, da so spremembe v pripadu v pretežni meri odraz razglašene epidemije in številnih omejevalnih ukrepov, ki so v tem segmentu vplivali ne le na manjše število prejetih ovadb, pač pa tudi na drugačno razmerje med vrstami kaznivih dejanj, kar bomo prikazali v nadaljevanju.

Graf A1: Gibanje števila prejetih, rešenih in nerešenih ovadb na koncu leta za znane storilce po letih za vsa tožilstva v RS skupaj za obdobje od 2015 do 2020.

Iz grafa A1, ki prikazuje gibanje skupnega števila ovadb zoper polnoletne osebe, proti mladoletnikom in zoper pravne osebe po tabelah 7 (p), (m) in (po), je primerjalno s preteklimi leti v letu 2020 razviden upad pripada. V letu poročanja je bi pripad na ravni cele države nižji za 3 %, s čimer se je trend rahle rasti zopet ustavil. Slednje v večji meri lahko pripišemo omejitvam javnega življenja zaradi preprečevanja širjenja COVID-19. Z vidika spremljanja in vrednotenja uspešnosti dela je vsekakor pomembnejša ugotovitev, da je bilo število nerešenih ovadb na koncu obdobja najnižje od leta 2015, glede na leto 2019 pa se je število zmanjšalo za dobre 4 %. Reševanje ovadb je podrobneje pojasnjeno v nadaljevanju.

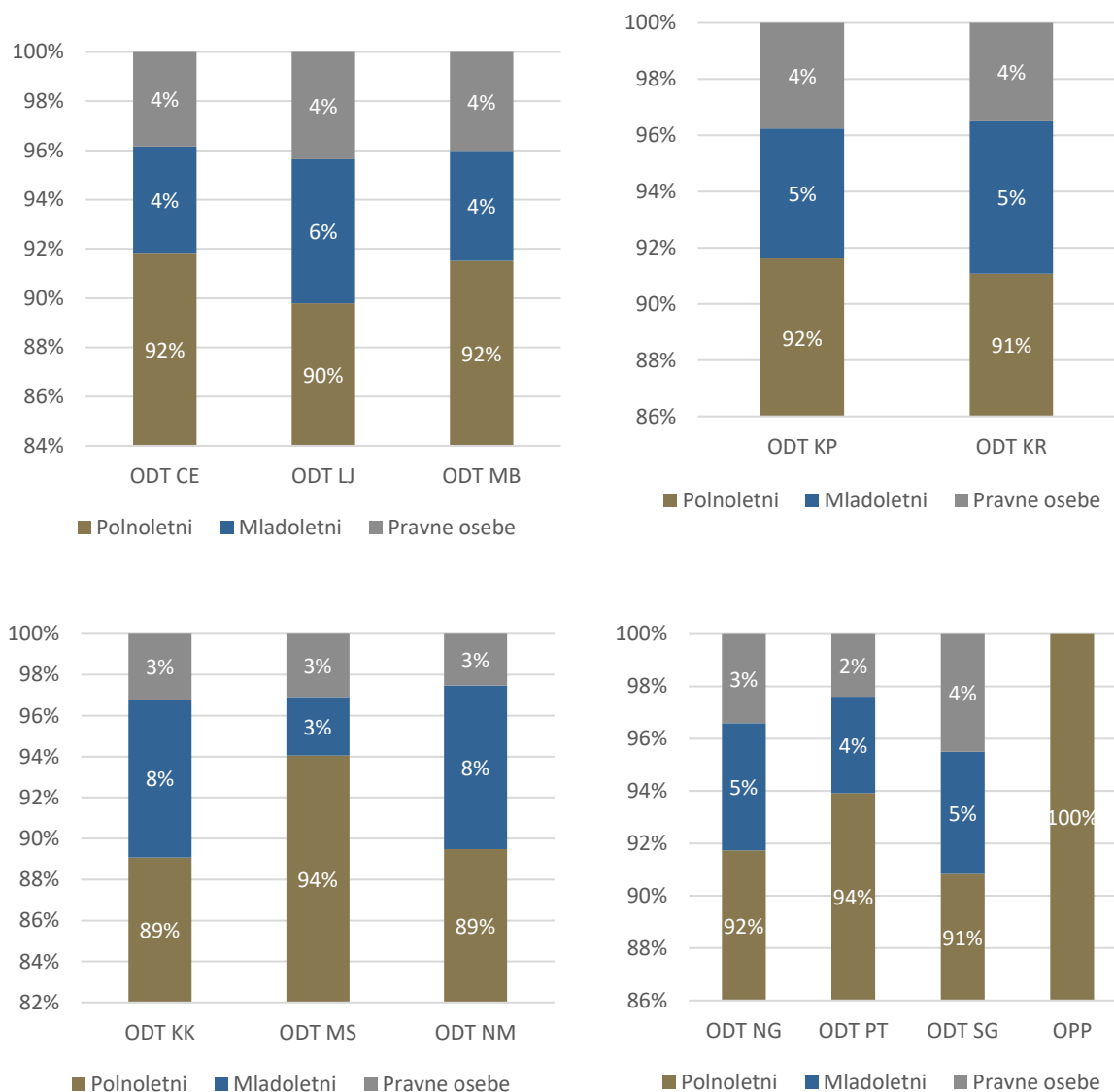
Graf A2: Gibanje števila prejetih ovadb za znane storilce po letih in skupinah tožilstev po Merilih za obdobje od 2015 do 2020.

Iz grafa A2 je razvidno, da je pripad ovadb na državna tožilstva v zadnjih šestih letih bolj stabilen in da je nihanje najbolj opazno na večjih tožilstvih (ODT v Ljubljani, ODT v Celju). Trend po državnih tožilstvih je razviden iz grafov, ki prikazujejo med seboj primerljiva tožilstva po Merilih.

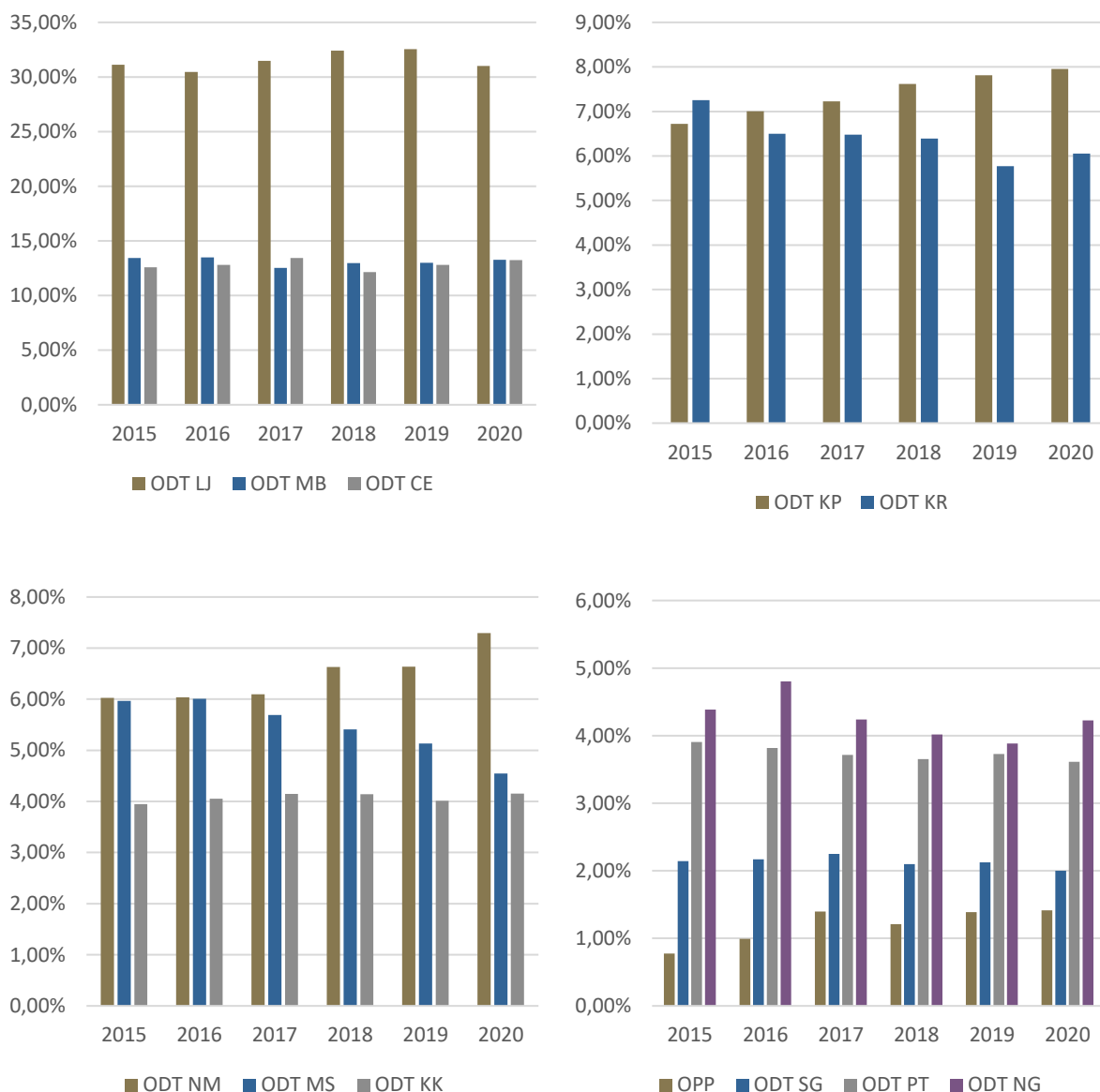
Kljub upadu pripada na ravni celotne države se je trend rasti nadaljeval na ODT v Novem mestu, in sicer za 7 % glede na leto poprej, na ODT v Novi Gorici za 6 %, na ODT v Celju in na ODT v Krškem pa za okoli 1 %. Pripad se je glede na leto 2019 najbolj zmanjšal na ODT v Murski Soboti, in sicer kar za 14 %, in na ODT v Ljubljani, kot največjem tožilstvu, za 7 %. Na državni ravni se je pripad skupno znižal za 2,5 %.

Graf A3: Struktura prejetih ovadb za znane storilce po skupinah tožilcev po Merilih za leto 2020

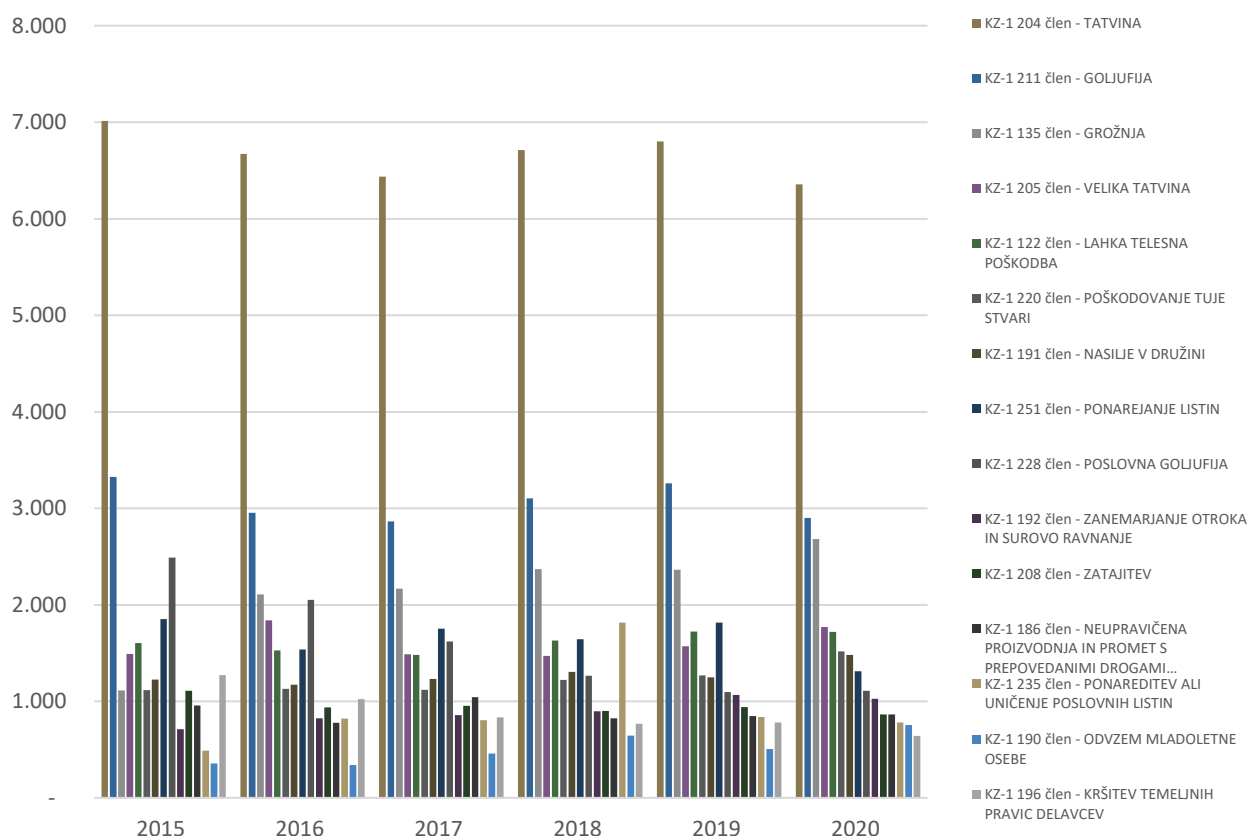
Na ravni celotne države so deleži ovadb zoper polnoletne osebe (91 %), proti mladoletnikom (5 %) in zoper pravne osebe (4 %) v okviru ustaljenih razmerij. So pa vidne razlike med posameznimi tožilstvi, kar prikazuje zgornji graf.

Graf A4: Gibanje deležev prejetih ovadb za znane storilce po skupinah tožilstev po Merilih in po letih za obdobje od 2015 do 2020.

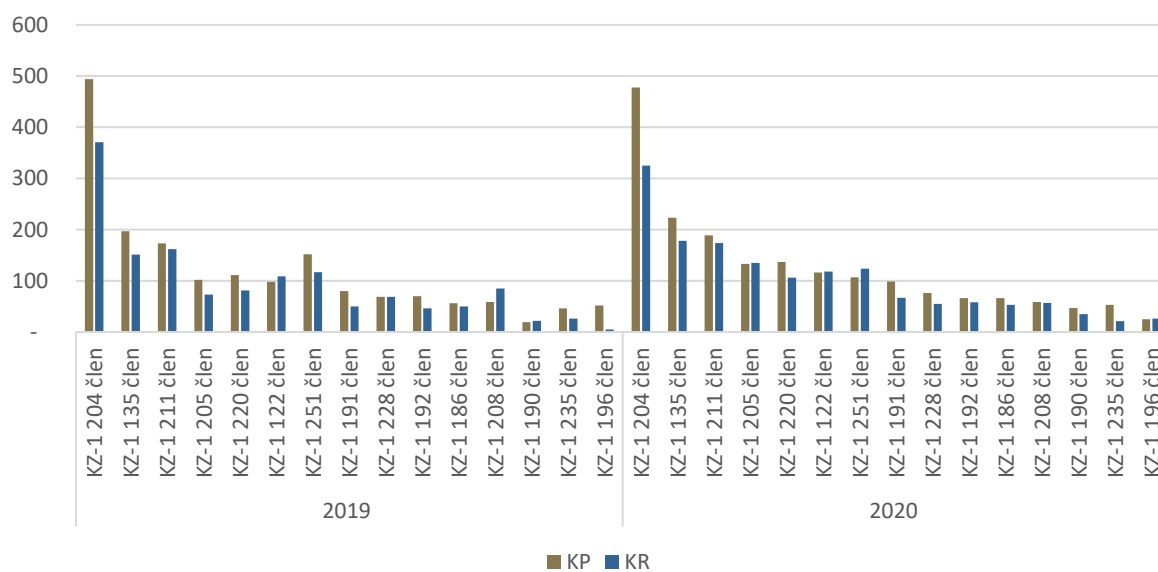
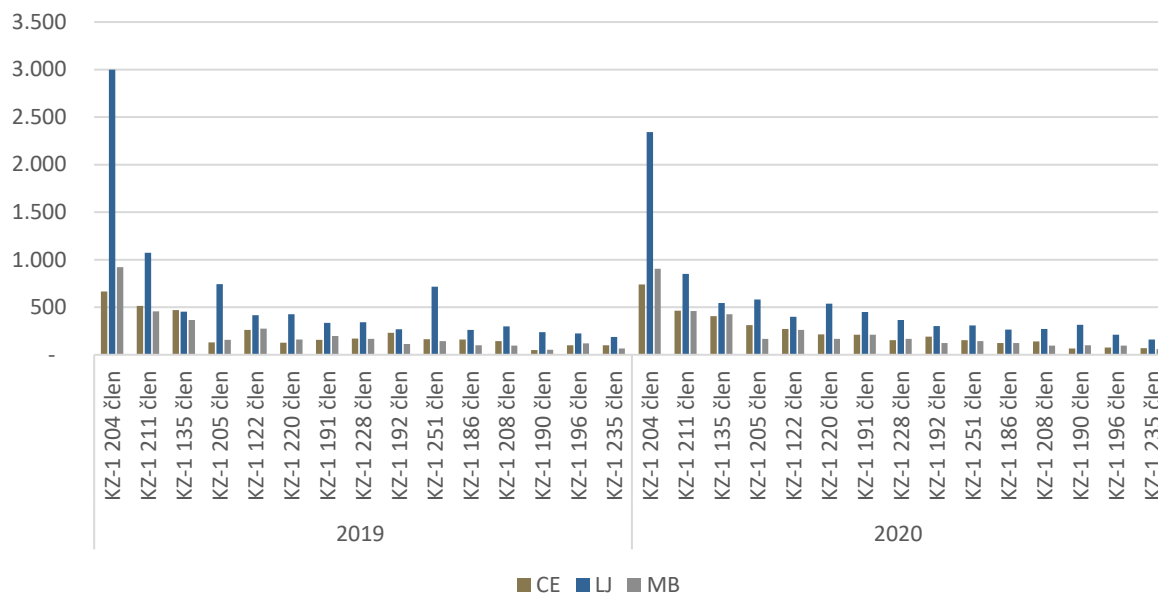
Primerjava deležev prejetih ovadb po tožilstvih bistvenih odstopanj glede na prejšnja leta v obdobju šestih let, ne pokaže. Še vedno daleč največji delež ovadb prejme ODT v Ljubljani, na katerega vsako leto pade slaba tretjina vseh prejetih ovadb. ODT v Mariboru, kot drugo največje tožilstvo, prejema več kot polovico manj ovadb in je po pripadu ob boku ODT v Celju, kot tretjemu največjemu tožilstvu. Omenjena tri tožilstva, ki so po Merilih uvrščena v skupino 1, prejmejo skupaj 58 % celotnega pripada na državni ravni. Medtem, ko je skupni delež ovadb proti polnoletnim storilcem približno enak, pa se delež ovadb zoper mladoletnike in pravne osebe zlasti na račun večjega pripada na ODT v Ljubljani, giblje okoli dobrih 60 % pripada na državni ravni.

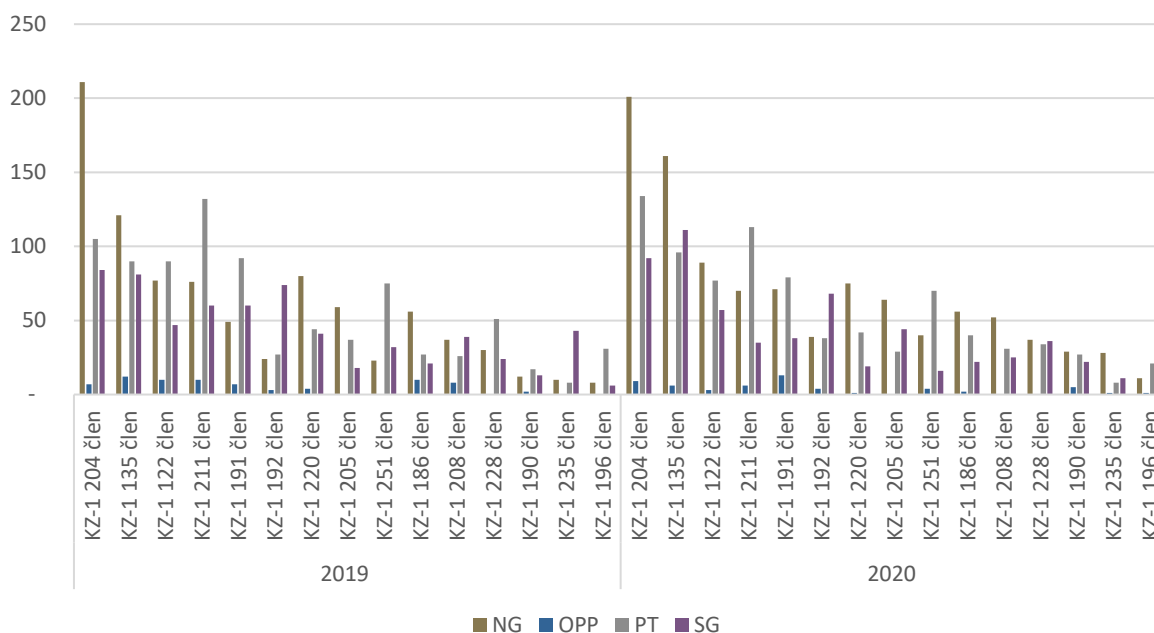
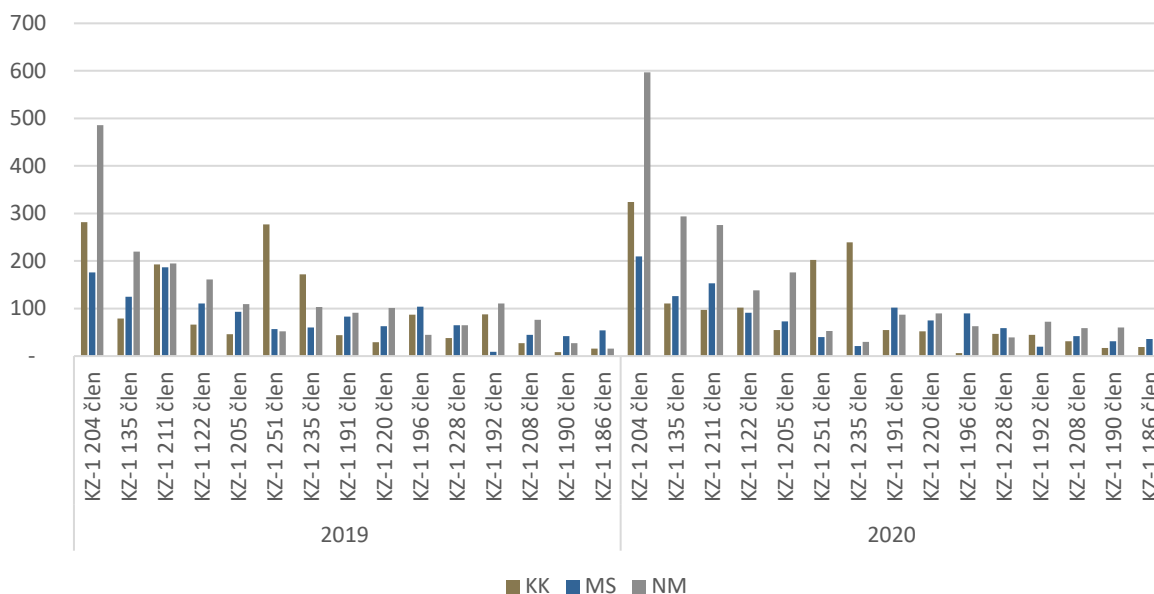
V drugi skupini ODT v Kopru in ODT v Kranju prejmeta skupaj 14 % ovadb, v tretji skupini ODT v Krškem, ODT v Murski Soboti in ODT v Novem Mestu skupaj 16 %, pri čemer se je ODT v Murski Soboti pripad edinemu zmanjšal (-14 %), in v četrti skupini ODT v Novi Gorici, ODT na Ptuju, ODT v Slovenj Gradcu in OPP 11 %. Preostali pripad predstavlja pripad SDT RS (1,2 %). Za slednjega je potrebno obrazložiti, da skladno s 192. členom ZDT-1 obravnava najzahtevnejša kazniva dejanja, katerih pregon terja posebno organiziranost in usposobljenost državnih tožilcev ter najvišjo raven učinkovitosti (gospodarska, korupcijska in organizirana kriminaliteta itd.). Prav tako državni tožilci SDT RS izvajajo pomembne pristojnosti na podlagi določb ZOPNI, saj vodijo postopke finančnih preiskav, nudijo pomoč drugim okrožnim državnim tožilstvom pri teh postopkih in vlagajo tožbe za odvzem premoženja nezakonitega izvora. Pripad, narava in vrsta kaznivih dejanj se razlikujejo od tistih na okrožnih državnih tožilstvih, zaradi česar so bili za SDT RS na posameznih področjih ocenjevanja uspešnosti pregona oblikovani drugačni standardi. Zaradi specifičnosti področja dela in načina reševanja zadev namreč tega tožilstva ni mogoče na vseh področjih primerjati z drugimi.

Graf A5: Gibanje števila vseh prejetih ovadb zoper znane storilce po pogostosti kaznivih dejanj in letih za 15 najpogostejših kaznivih dejanj v obdobju od 2015 do 2020.

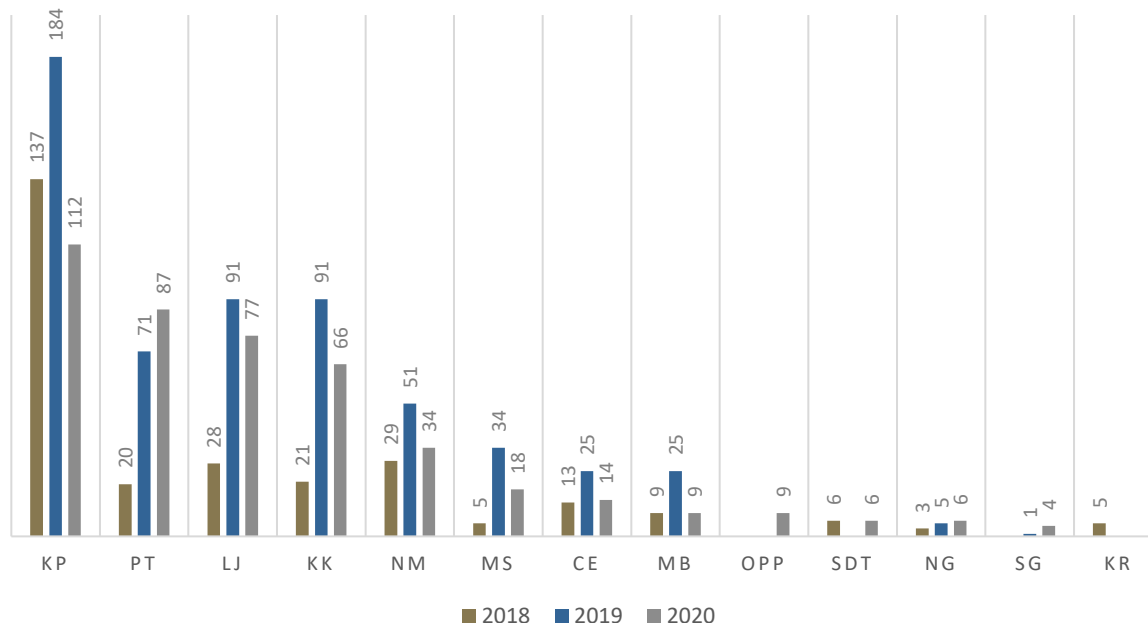
Glede na posebne okoliščine, ki so prevladovala v letu 2020 in so močno vplivale na ustaljene navade in običajno življenje ljudi, smo napravili analizo, kako so te okoliščine vplivale na pojavnost tistih vrst kaznivih dejanj, ki so bila v preteklosti največkrat obravnavana. Graf A5 prikazuje stanje na ravni celotne države in potem še po skupinah med seboj primerljivih tožilstev.

Graf A6: Gibanje števila prejetih ovadb zoper znane storilce po pogostosti kaznivih dejanj, po skupinah tožilcev po Merilih in letih za 15 najpogostejših kaznivih dejanj za leti 2019 in 2020.

Zznaven je upad kaznivih dejanj tatvine, ki je bil največji prav na območju ODT v Ljubljani. Na območju celotne Slovenije je upadlo tudi število kaznivih dejanj goljufije. Pričakovano je zaradi omejitev javnega življenja poraslo število kaznivih dejanj grožnje in tudi nasilja v družini, ki je doseglo najvišjo raven od leta 2015. Glede na leto poprej, se je število teh kaznivih dejanj povečalo za slabih 19 % na nivoju celotne države (234).

Graf A7: Gibanje števila prejetih ovadb zoper znane storilce za kaznivo dejanje prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države (308. člen KZ-1) ¹¹

Glede na to, da smo v preteklem letu ocenjevali tudi kazniva dejanja v zvezi z migracijskimi gibanji, prikazujemo tudi stanje kaznivega dejanja prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države v letu 2020 (graf A7). Opaziti je, da je število teh kaznivih dejanj upadlo povsod, razen na ODT na Ptuju, kjer se je povišalo. Največji padec je na območju ODT v Kopru, ki je bilo v letu 2019 s temi kaznivimi dejanji tudi najbolj obremenjeno, in sicer za 72 (-39 %).

10.2.2. REŠEVANJE OVADB

Kot rešitev ovadbe se upošteva vsebinska odločitev tožilca, ali naj zoper ovadeno osebo sproži kazenski pregon in zahteva sodno preiskavo ali vložijo kazensko obtožbo, ali pa ovadbo zavrže.

Tožilstvo kot celota že sedmo leto zapored obvladuje pripad ovadb – odloči o več ovadbah, kot jih prejme. Stopnja obvladovanja pripada (angleško: *clearance rate*)¹² je znašala 102,5. Ob zmanjšanju pripada za 2,5 % so tožilci številčno sicer rešili manj ovadb kot predhodno leto (-571), vendar so dosegli znižanje števila nerešenih zadev na koncu leta za 4,3 %, kar ocenjujemo kot dober rezultat. Glede na ocene vodij državnih tožilstev gre nekaj zasluge za to tudi znižanju števila narokov na sodiščih, ki so bili posledica Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih¹³ in Odredbe o posebnih ukrepih iz 83.a člena Zakona o sodiščih zaradi razglašene epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije,¹⁴ ki ju je izdal predsednik Vrhovnega sodišča RS. Število nerešenih ovadb na koncu leta je tako najnižje v zadnjih desetih letih (12.072). Kljub temu pa to ne pomeni, da je tožilstvo kadrovsko zadosti popolneno, saj stanje rešenih ovadb na koncu tako ekstremnega leta, kot je bilo leto 2020, zagotovo ni edini dejavnik, ki lahko to domnevo potrdi ali

¹¹ Statistični podatki o številu prejetih ovadb v tem grafu so prikazani na ravni kaznivega dejanja in zato niso primerljivi s podatki o prejetih ovadbah v grafu A2.

¹² Stopnja obvladovanja pripada je število rešenih zadev v določenem obdobju, deljeno s številom prejetih zadev v tem obdobju x 100.

¹³ Uradni list RS, št. 21/20 in 39/20

¹⁴ Uradni list RS, št. 165/20

ovrže. Kadrovska stanje in vpliv na delo državnega tožilstva sta podrobneje analizirana v razdelku 10.3.1.

Tabela A1: Sprememba v številu prejetih, rešenih in nerešenih ovadb na koncu leta, obvladovanje pripada in pričakovani čas rešitve - po tožilstvih

OE	2020/2019						2020	2019	2018			
	Prejete ovadbe		Rešene ovadbe		Nerešene ovadbe na koncu leta							
	Porast / upad	Razlika v številu	Porast / upad	Razlika v številu	Porast / upad	Razlika v številu				Obvladovanje pripada	Pričakovani čas rešitve	Obvladovanje pripada
ODT CE	1%	29	2%	82	-13%	-270	99,1	6,0	97,6	7,0	104,5	6,7
ODT KK	1%	10	7%	89	27%	63	113,8	2,7	107,0	2,3	102,5	3,1
ODT KP	-1%	-18	-13%	-354	-3%	-29	103,9	5,0	119,0	4,5	107,9	5,9
ODT KR	2%	38	1%	21	-4%	-23	103,7	4,1	104,9	4,3	104,4	4,2
ODT LJ	-7%	-656	-5%	-486	-9%	-368	100,2	4,9	98,4	5,2	103,6	4,9
ODT MB	0%	-15	2%	81	2%	27	103,9	5,3	101,3	5,4	101,9	5,8
ODT MS	-14%	-201	-4%	-55	-6%	-36	98,7	5,1	88,9	5,2	101,2	3,2
ODT NG	6%	68	7%	80	9%	41	107,2	5,0	106,5	4,9	98,5	5,1
ODT NM	7%	134	-10%	-190	13%	100	86,2	5,9	102,4	4,7	88,3	5,9
ODT PT	-6%	-59	9%	95	1%	4	111,5	5,5	96,3	5,9	102,3	5,1
ODT SG	-8%	-50	8%	59	-18%	-54	141,9	3,7	120,5	4,9	100,5	3,9
OPP	-1%	-2	-1%	-3	9%	15	109,9	4,9	110,1	4,4	121,1	4,6
SDT RS	-1%	-3	2%	10	-6%	-18	126,3	8,5	122,3	9,2	121,8	10,4
Skupaj	-3%	-725	-2%	-571	-4%	-548	102,5	5,1	101,9	5,2	102,8	5,2

Podrobnejša analiza podatkov v tabeli A1 pove, da je ODT v Kopru rešilo za 13 %, ODT v Novem mestu pa 10 % manj ovadb kot v letu prej. Ker je na ODT v Novem mestu pripad hkrati narastel za 7 %, se je za 13 % povečalo število nerešenih zadev. Stanje lahko obrazložimo s kadrovsko stisko na tožilstvu, ob enakem številu tožilcev (10) je bila dejanska prisotnost za 12,4 % (-264) nižja kot leta 2019. Stopnja obvladovanja pripada je tako najnižja in znaša 86,2 in krepko odstopa od kazalnika 2 Meril, ki znaša vsaj 100. Kljub temu, da vrednosti kazalnika ne dosežata še ODT v Celju in ODT v Murski Soboti, pa je potrebno pri teh dveh tožilstvih izpostaviti, da sta stopnjo obvladovanja pripada glede na leto 2019 dvignili, hkrati pa tudi znižali pričakovani čas rešitve (*disposition time*).¹⁵ Slednje drži kljub temu, da sta obe tožilstvi glede na leto poprej imeli za 10 (ODT v Celju) oziroma za 13 % (ODT v Murski Soboti) manjšo prisotnost državnih tožilcev. Zelo dobre rezultate je doseglo ODT v Slovenj Gradcu, ki ima stopnjo obvladovanja pripada kar 141,9 in vztrajno zmanjšuje tudi nerešene zadeve. Nekaj tudi na račun 8 % upada pripada, 20 % upada narokov za glavne obravnave in popolnjene kadrovske zasedbe.

V skupini največjih tožilstev je mogoče pri ODT v Mariboru in ODT v Celju opaziti stabilen trend rešenih zadev, medtem ko so nihanja na ODT v Ljubljani večja.

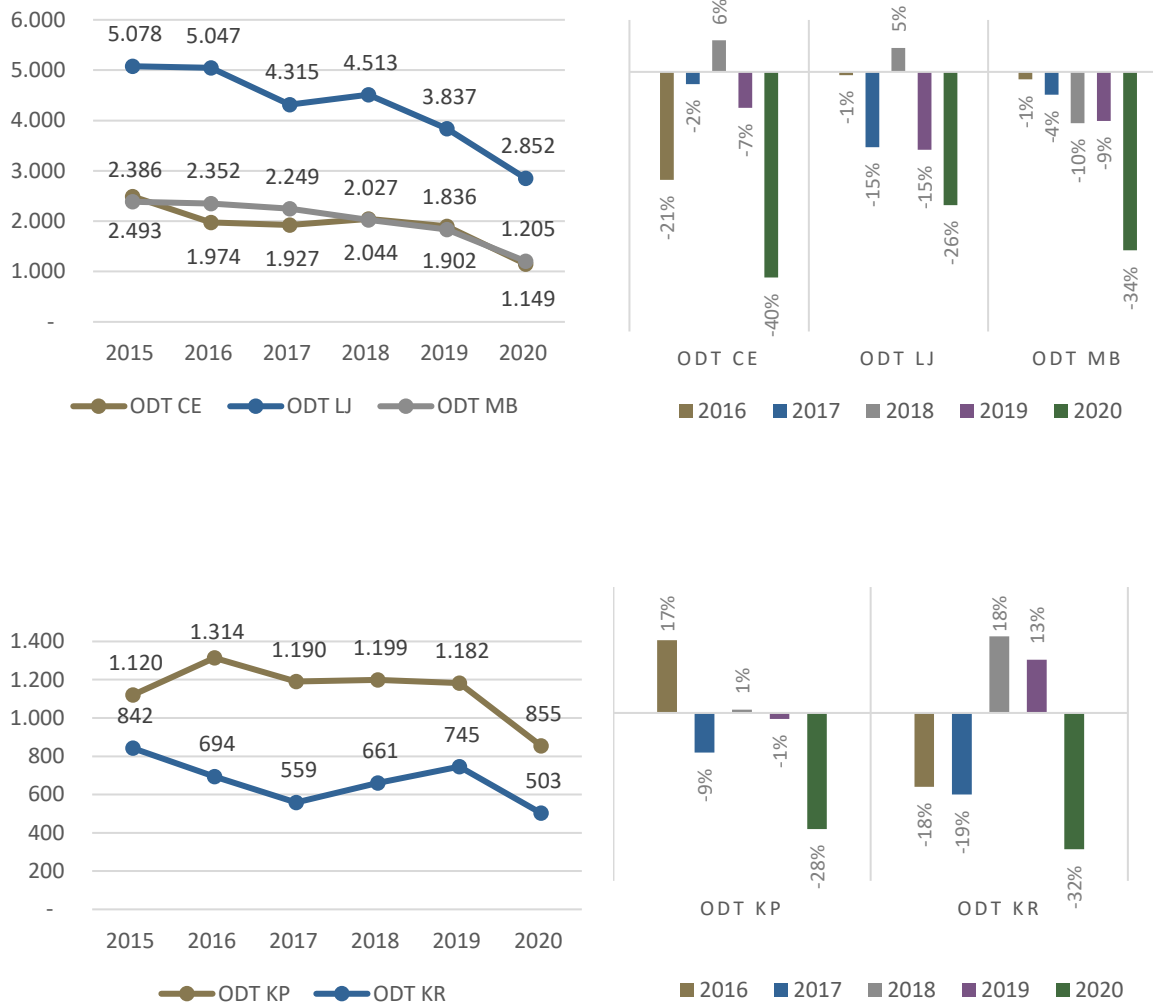
¹⁵ Gre za izračun na podlagi podatkov o številu zadev, kazalnik ne odraža dejanskega (izmerjenega) časa reševanja zadev. Izračun se glasi: število nerešenih zadev na koncu obdobja, deljeno s številom rešenih zadev x 12 mesecev. Pričakovana vrednost tega kazalnika je v Merilih določena pod 6. Pri tej vrednosti bo organ ob predpostavki enake intenzivnosti dela porabil pol leta, da bo rešil nerešene zadeve s konca obdobja. Če je kazalnik nad 6, to ob nadaljnji predpostavki, da bo pripad enak, pomeni, da se bodo nerešene zadeve kopičile.

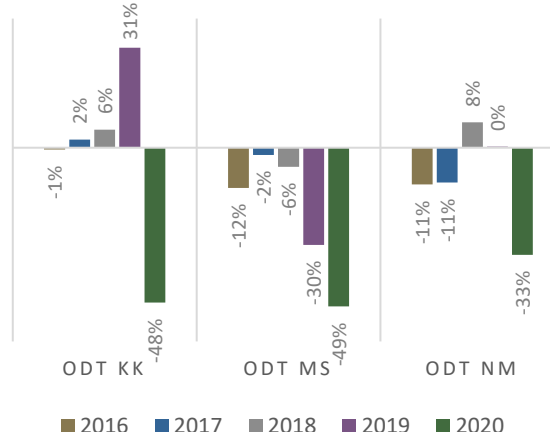
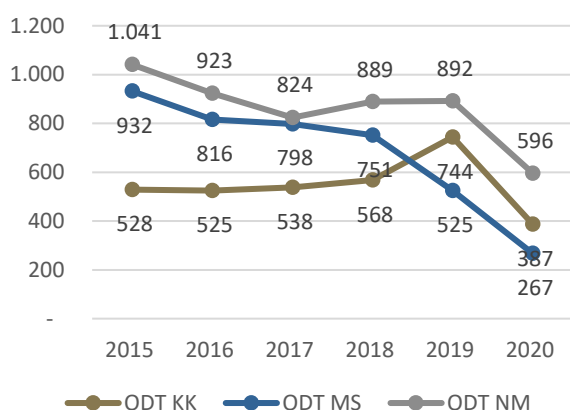
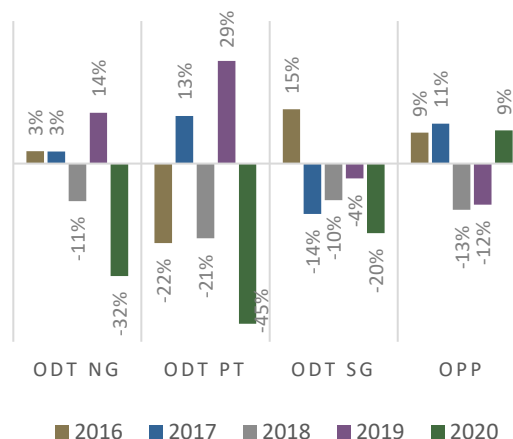
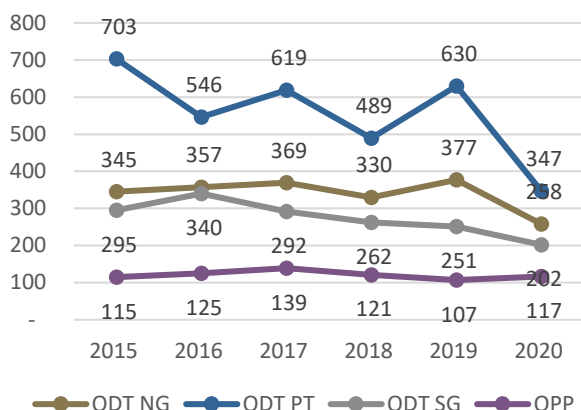
10.2.3. UDELEŽBA NA NAROKIH

Med naroke štejemo naroke za glavno obravnavo in vse druge naroke po ZKP. Udeležba na narokih v letu 2020 zaradi dveh izdanih odredb predsednika VSRS, ki sta omejila delovanje sodišč v pretežnem delu leta, seveda ne more biti primerljiva s preteklimi leti.

Statistični podatki prikazujejo močan upad vseh narokov, ki na ravni celotne države znaša kar 28 %. Narokov za glavne obravnave je bilo na ravni cele države kar 32 % manj, ostalih narokov pa 25 % manj.

Graf A8: Spremembe v številu narokov za glavne obravnave po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

Na podlagi primerjave podatkov je mogoče ugotoviti, da delež zmanjšanja narokov ni enak na vseh tožilstvih. Kljub temu, da je ODT v Ljubljani največje tožilstvo, je delež upada narokov na tem tožilstvu pod državnim povprečjem in tudi najmanjši v skupini primerljivih tožilstev. Ob upoštevanju, da je bilo z odredbama predsednika VSRS delo omejeno na najnujnejše zadeve, je mogoče napraviti sklep, da je delež narokov najmanj upadel zaradi največjega števila nujnih zadev. Takšen sklep dodatno podkrepi podatek, da je tudi na SDT RS upad narokov med najnižjimi (-20 %). Pri ODT na Ptuju so opazna močna nihanja v številu narokov za glavno obravnavo, kar je razvidno tudi iz grafa, ki prikazuje nihanja v deležih. Tako izrazitih nihanj ne izkazuje nobeno državno tožilstvo.

10.2.4. TRAJANJE POSTOPKOV¹⁶

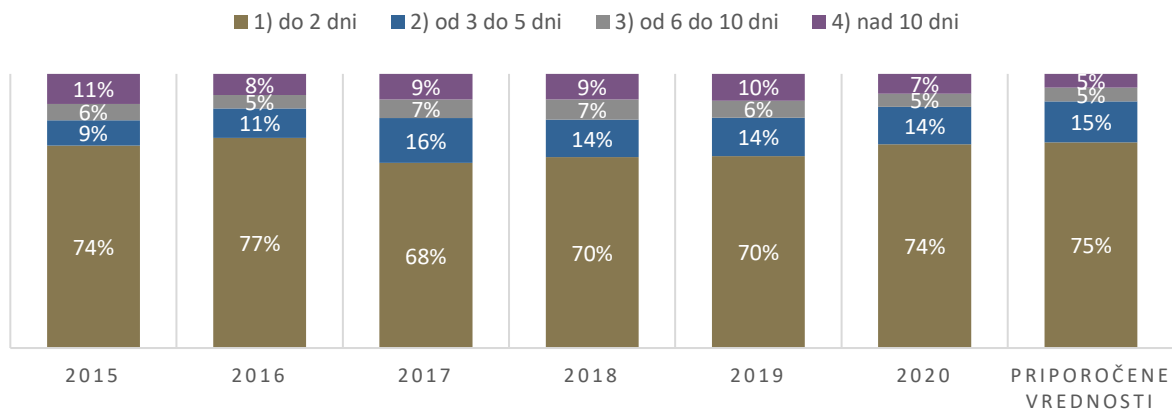
Predkazenski postopek mora biti časovno omejen, kar je pomembno ne samo zaradi pravočasnega varstva interesov, ki so bili napadeni s kaznivimi dejanji, temveč tudi zato, ker osumljenec ne sme ostati dlje časa pod sumom, ne da bi o očitkih proti njemu odločilo sodišče. Zato mora potekati izvajanje tožilskih pooblastil brez neutemeljenega odlašanja.

Na grafih A9 do A15 so za leta od 2015 naprej podatki iz tabel 37 do 42 tega poročila, preračunani v deleže glede na vsoto zadev iz vseh kategorij za časovne razpore. Ciljne vrednosti v dodanih stolpcih

¹⁶ Deleži so zaokroženi na celo število

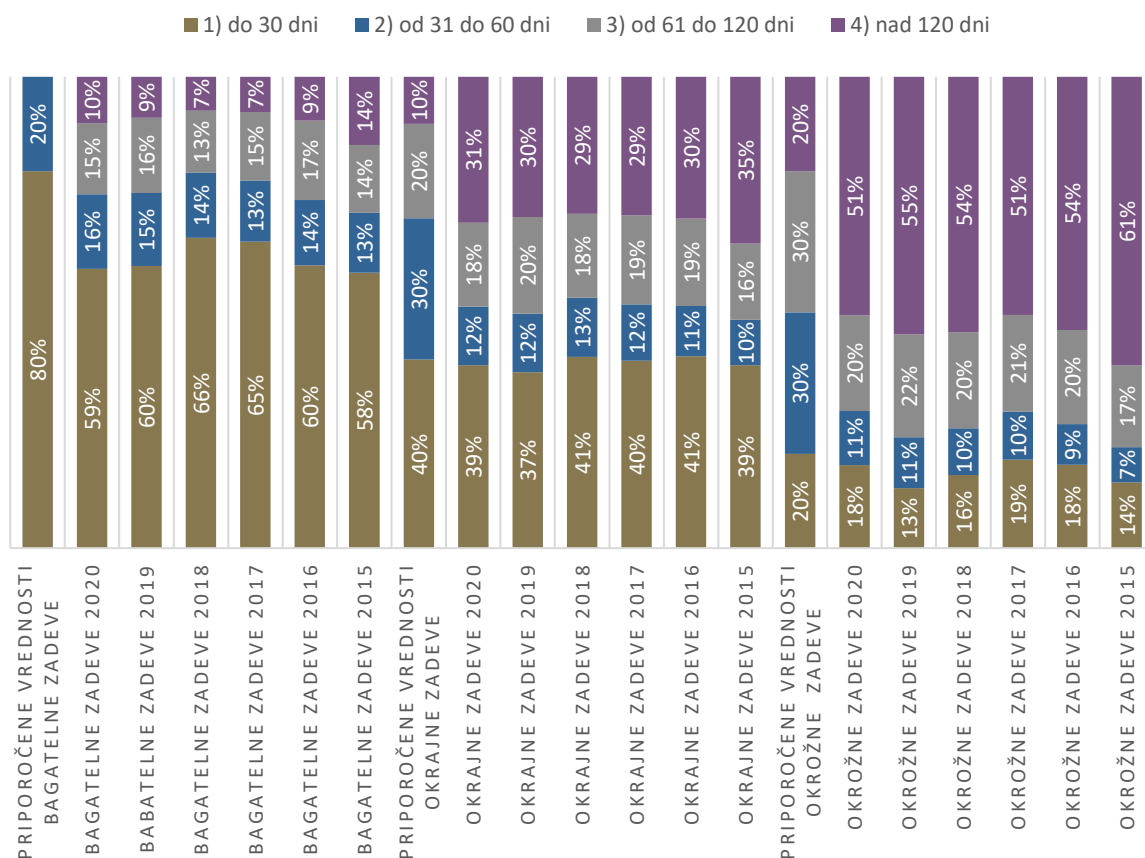
so povzete po časovnih merilih za tipična procesna dejanja kazalnikov 4 - 9 Meril in se uporabljajo le kot orientacija, saj Merila določajo neto izračun trajanja, letno poročilo pa temelji na bruto vrednostih.

Graf A9: Trajanje postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj – skupaj

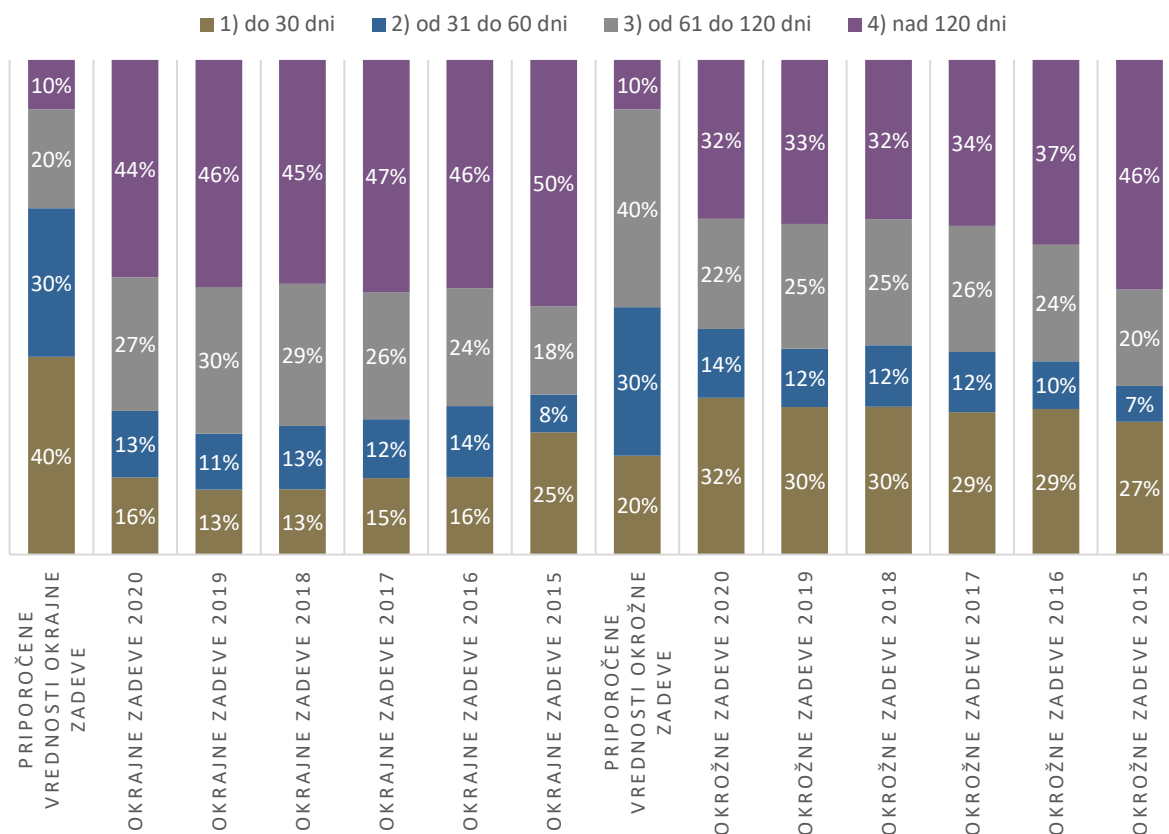
Obravnavanje pobud za nujna preiskovalna dejanja (graf A9) je glede na leto poprej še bolj ažurno, saj je o 88 % takšnih zadev odločeno v petih dneh. Priporočila kazalnika 4 Meril so tako dosežena.

Graf A10: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja ovadbe – skupaj

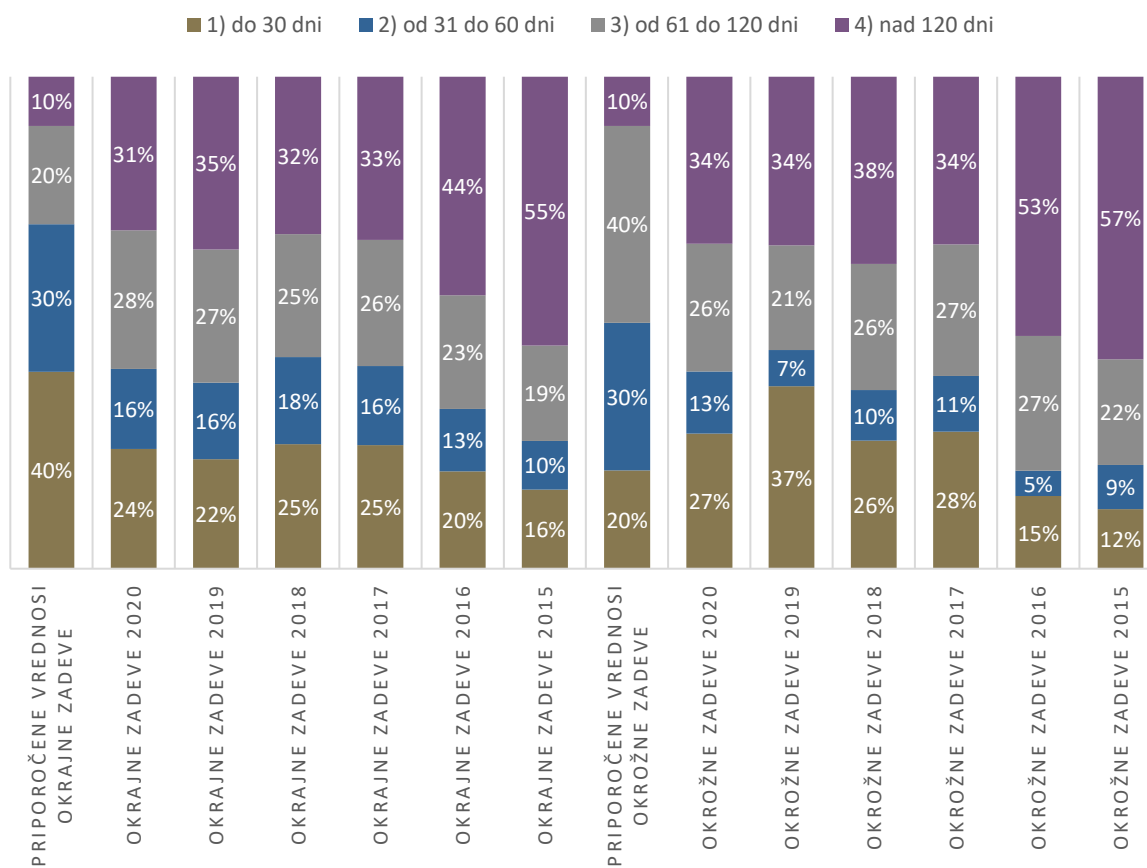

Pri ocenjevanju doseganja kazalnika 5 Meril, ki določa priporočljive vrednosti za trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja, graf A10 prikazuje stanje v letu 2020. Še vedno ugotavljamo, da se prevelik delež bagatelnih zadev zavrže šele po 60 dneh (626), pri čemer se delež ni spremenil, absolutno število pa se je zmanjšalo (717 zadev v letu 2019). Bližje priporočenim vrednostim pa je delež zavrženja zadev iz okrožne pristojnosti v roku 30 dni, saj se je odstotek teh dvignil kar za 5 % na 18 %, skupno je bilo zavrženih 733 zadev.

Graf A11 : Trajanje postopkov od prejema ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja - skupaj

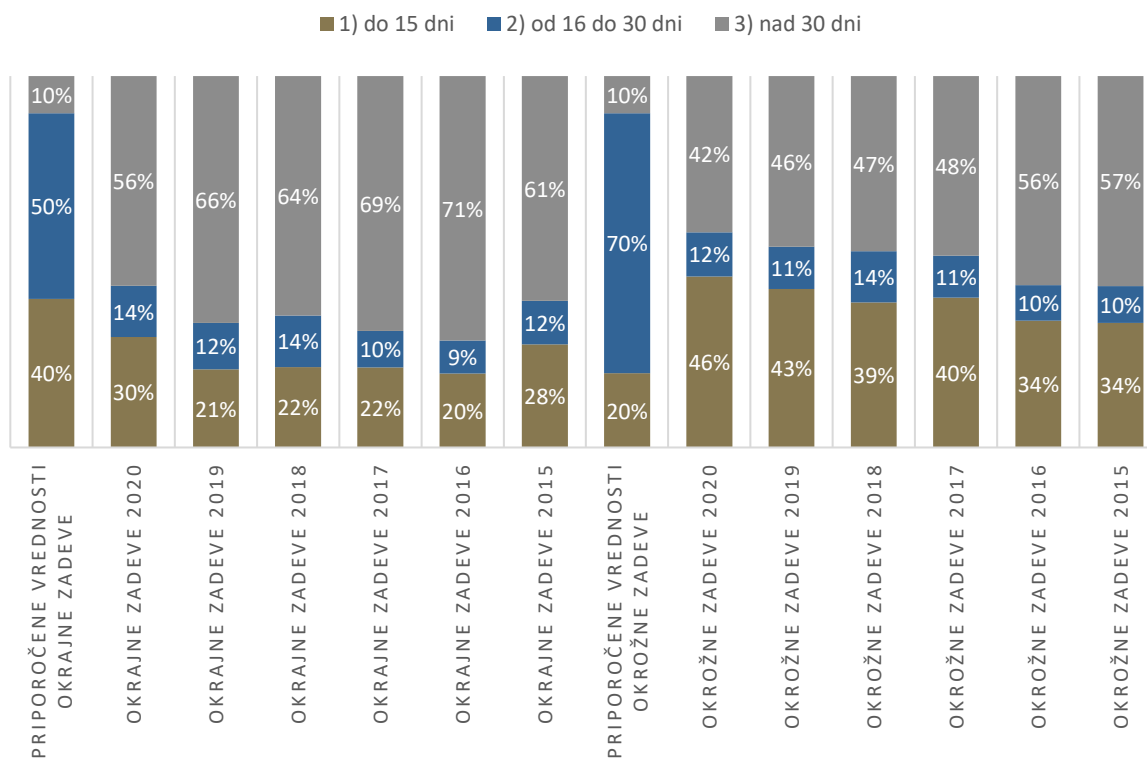

Glede na leto 2019 tudi kazalnik 6 kaže na izboljšanje poslovanja, saj sta se povišala tako delež zadev iz okrajne pristojnosti (+ 3 %) kot tudi delež zadev iz okrožne pristojnosti (+ 2 %), kjer je od prejema ovadbe pa do vložitve predloga za opravo posameznih preiskovalnih dejanj oziroma zahteve za preiskavo poteklo do 30 dni. Hkrati sta se povečala tudi deleža zadev v skupini od 31 do 60 dni, medtem, ko sta se oba deleža zadev, ki so se reševale dlje časa, zmanjšala (graf A11).

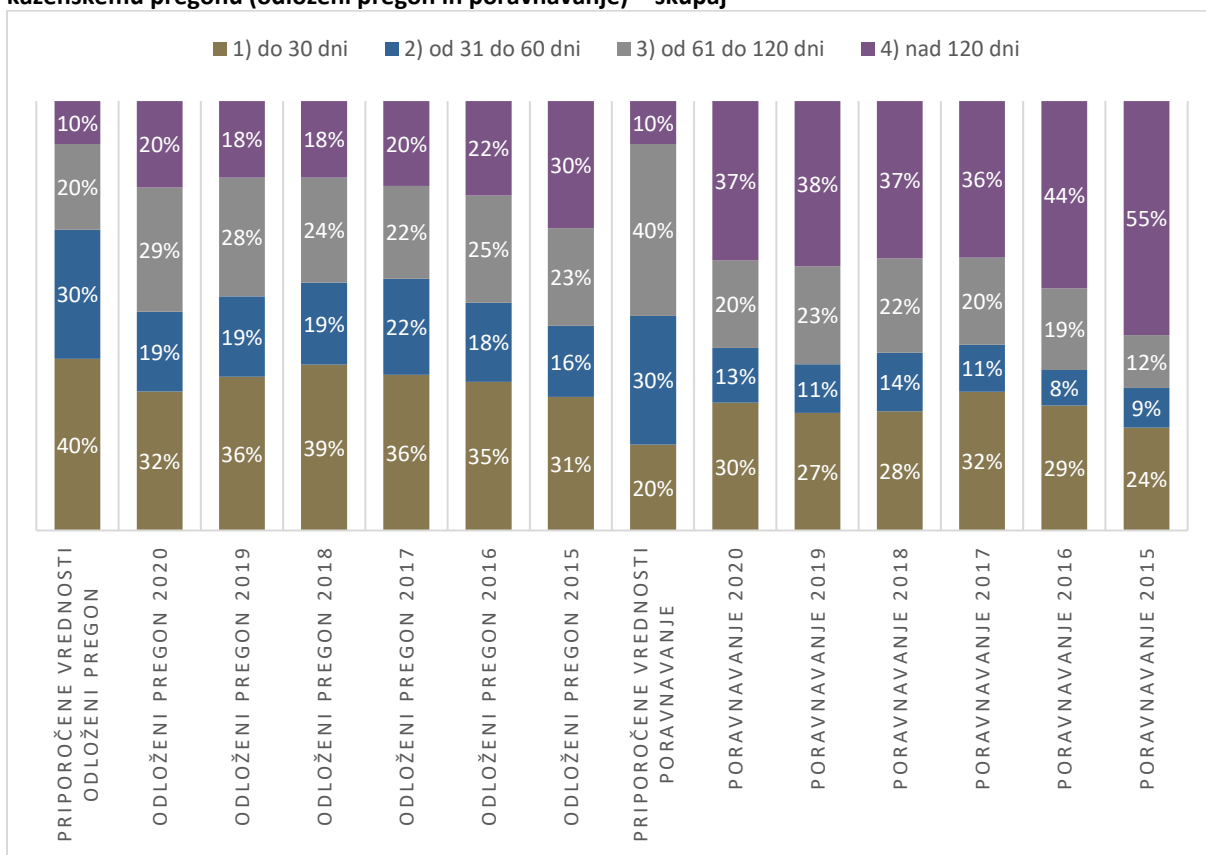
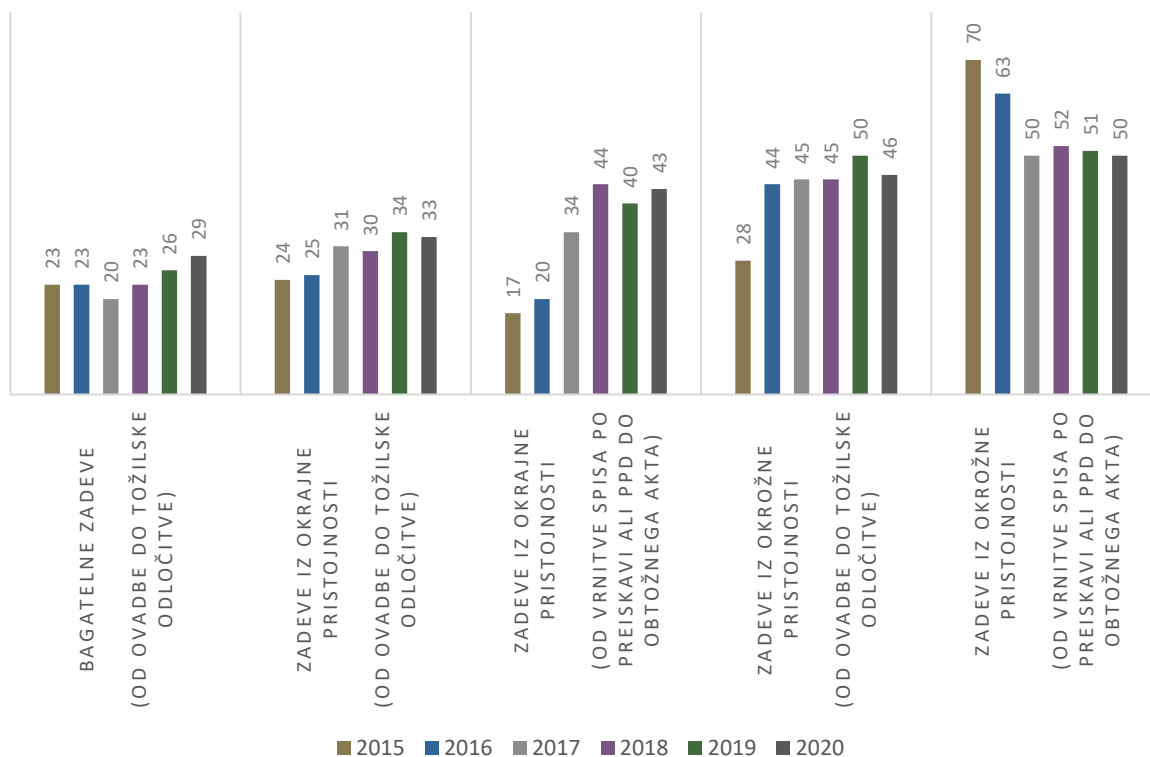
Graf A12: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta – skupaj

Iz grafa A12 je razviden upad deleža zadev, kjer je obtoži predlog vložen nad 120 oziroma med 61 in 120 dnevi, čeprav delež zadev še vedno precej odstopa od priporočenih vrednosti in si je zato potrebno prizadevati za dodatno znižanje časa reševanja tovrstnih zadev. Pri okrožnih zadevah se je čas reševanja nekoliko podaljšal, saj je glede na preteklo leto več obtožnic vloženih v časovnem intervalu od 31 do 120 dni (+ 5 % in + 6 %), medtem ko delež vloženih nad 120 dni ostaja enak.

Graf A13: Trajanje postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega akta – skupaj

Za 10 odstotnih točk se je znižal delež obtožnih aktov, vloženih nad 30 dni po posameznih preiskovalnih dejanjih, večinoma na račun zvišanja deleža obtožnih predlogov, vloženih znotraj 15 dni (porast za 9 odstotnih točk), kar kaže na hitrejše poslovanje s temi zadevami. Enak sklep je mogoče napraviti tudi za obtožnice, vložene po preiskavi. Država tožilstva se tako približujejo priporočenim vrednostim, ki so bile oblikovane skladno z namenom zakona, da naj bo skrajšani postopek enostavnejši in hitrejši od rednega postopka.

Graf A14: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o kateri od alternativ kazenskemu pregonu (odloženi pregon in poravnavanje) – skupaj

Graf A15: Povprečni čas trajanja postopka – skupaj

Graf A16: Trajanje postopkov od pobude policije do vložitve predloga za opravo nujnih preiskovalnih dejanj - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

Pri oceni doseganja ciljev za trajanje postopkov so uporabljene podatki, katerih izračun je usklajen z metodologijo, ki jo določajo Merila. Podatki kažejo, da se državna tožilstva strogo držijo kratkih rokov za predlaganje nujnih preiskovalnih dejanj (graf A16). Pri ODT v Novem mestu in ODT v Murski Soboti je sicer nekoliko večji delež zadev, v katerih je ta faza trajala več od desetih dni, vendar ne gre za veliko število zadev (37 pri ODT v Novem mestu in šest pri ODT v Murski Soboti). Pri SDT RS prikazujemo vsa nujna preiskovalna dejanja skupaj, saj v času priprave poročila ni bilo na voljo podatkov, ki bi bili razdeljeni po skupinah po Merilih. Takšen prikaz bi bil tudi sicer brez večje dodane vrednosti, saj se vse pobude obravnavajo izjemno ažurno in jih je nad 80 % rešenih v dveh dneh, zgolj tri odstotke pa je takih, ki se obravnavajo nad 6 dni.

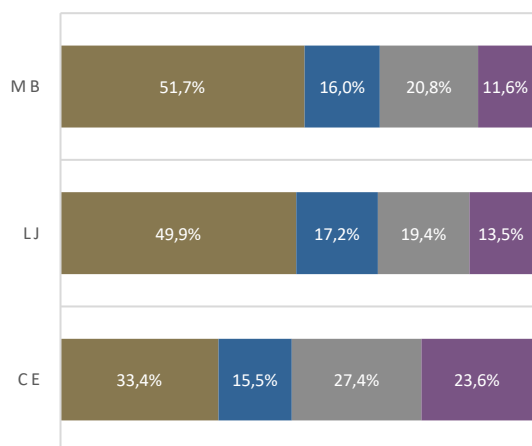
Na ODT v Novem mestu in ODT v Novi Gorici je, v primerjavi z drugimi tožilstvi, še zelo majhen delež zadev, ki so rešene v času do 30 oziroma do 60 dni. Pri tem izpostavljamo, da je glede na prejšnje leto ODT na Ptuj svoj delež znatno popravilo (z 21 % na 56 %, absolutna razlika 23 zadev). Pri vseh zadevah močno odstopa ODT v Krškem, ki najvišji deleže zadev reši v roku 30 dni, kar nakazuje na zelo ažurno reševanje zadev.

Graf A17: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do zavrženja ovadbe - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)**Bagatelne zadeve**

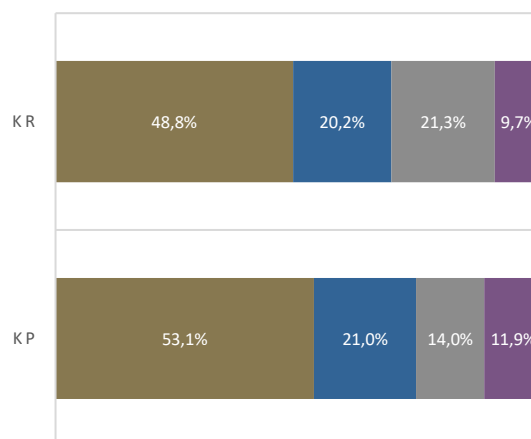
Bagatelne in druge manj zapletene zadeve je smotrno čimprej zavreči (če so za to podani zakonski pogoji), s čimer se ustvarijo možnosti za temeljitejšo obravnavo težjih zadev, ki terjajo več časa za odločitve. Zato je spremljanje trajanja faze od prejema do zavrženja ovadbe (graf A17) najpomembnejše pri bagatelnih in drugih okrajnih zadevah, čimer tukaj posvečamo več pozornosti. Vsi ostali rezultati so razvidni iz grafov v nadaljevanju. Pri tem opozarjamo, da so ciljne vrednosti za SDT RS določene drugače kot za ostala tožilstva. Kjer so vrednosti v tabelah 0, grafa ne prikazujemo.

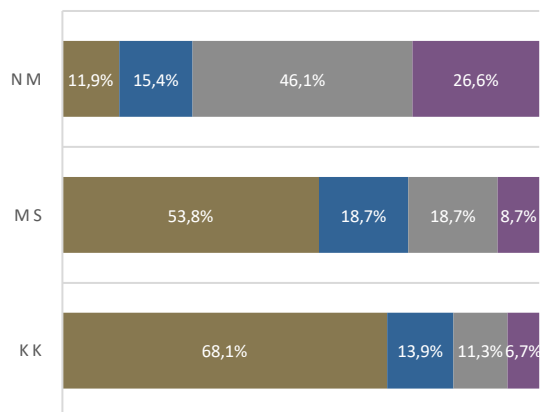
Okrajne zadeve

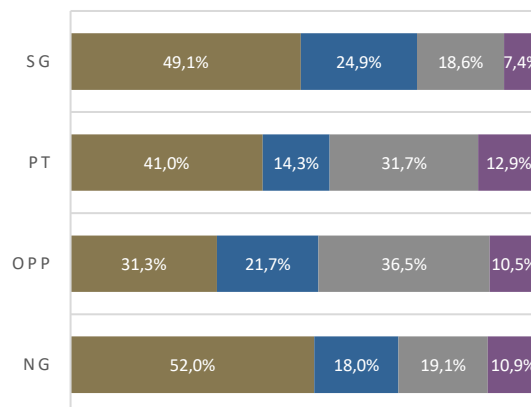
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

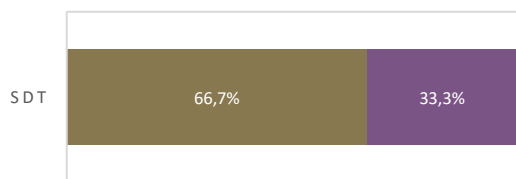
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

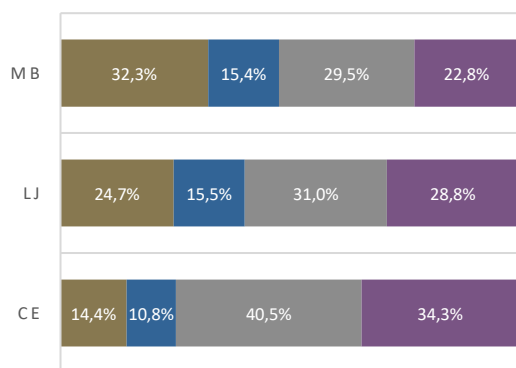
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

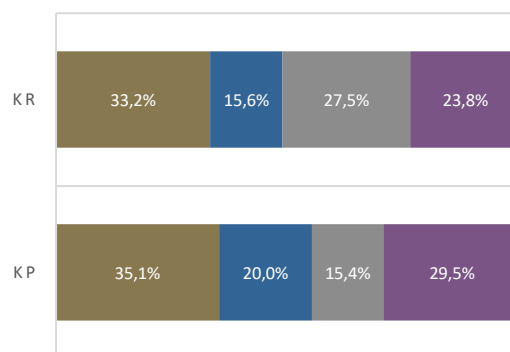
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

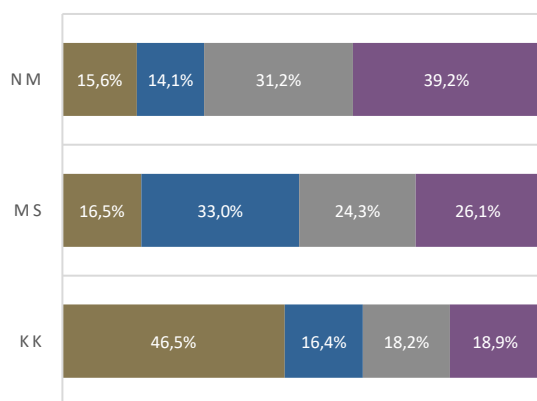
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

Okrožne zadeve

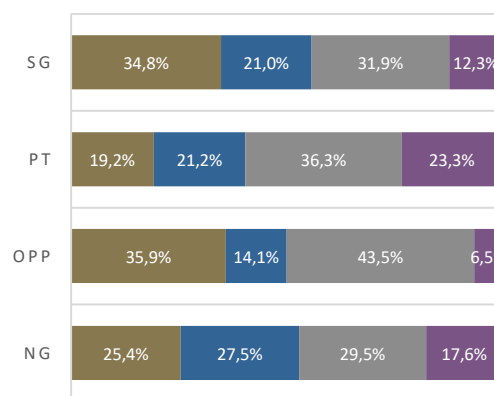
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

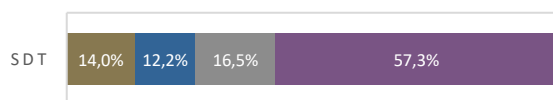
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

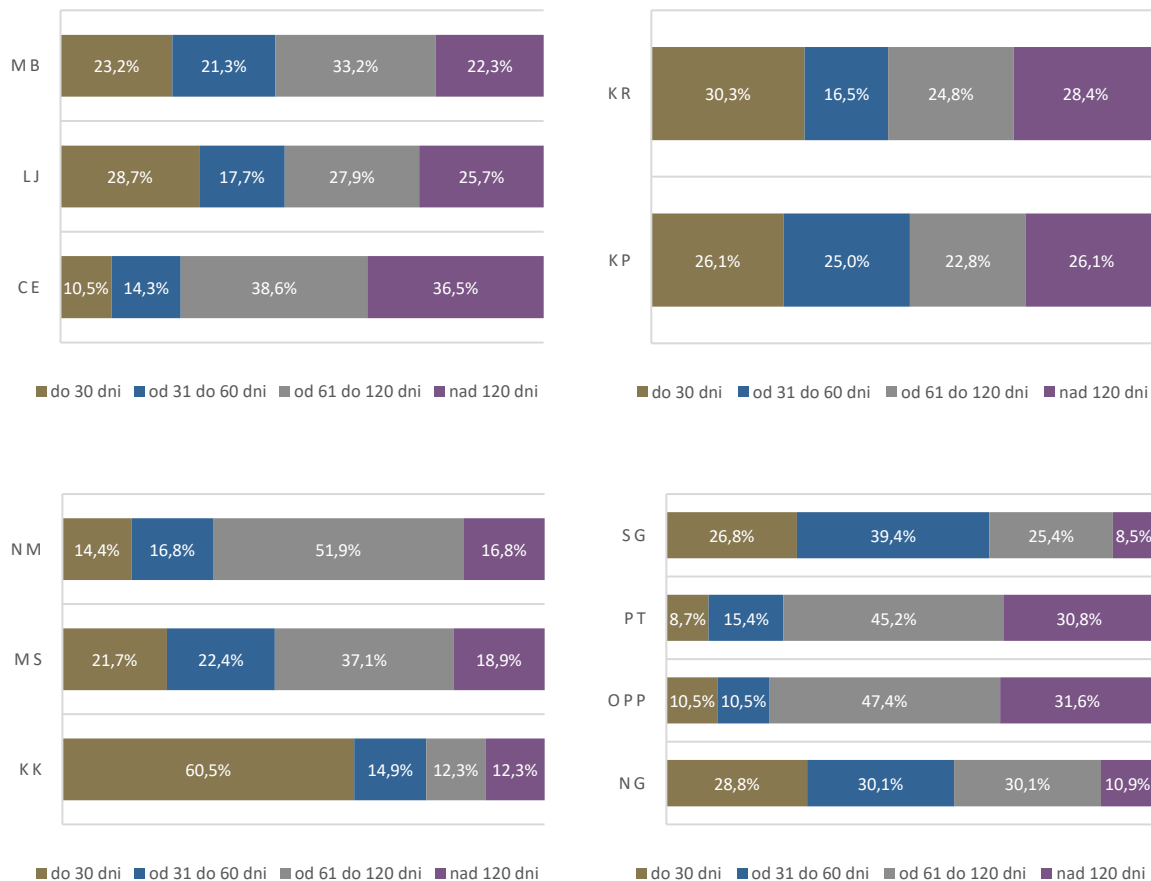

■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

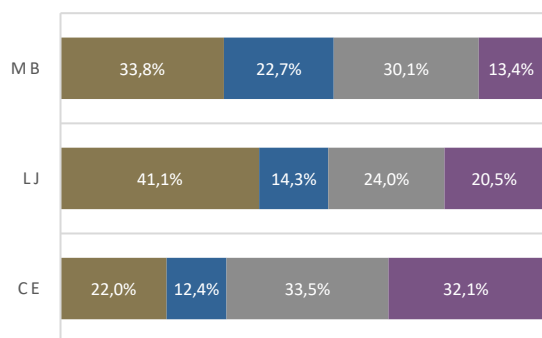
Graf A18: Trajanje postopkov od prejema ovadbe do vložitve zahteve za preiskavo oziroma posamezna preiskovalna dejanja – po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

Okrajne zadeve

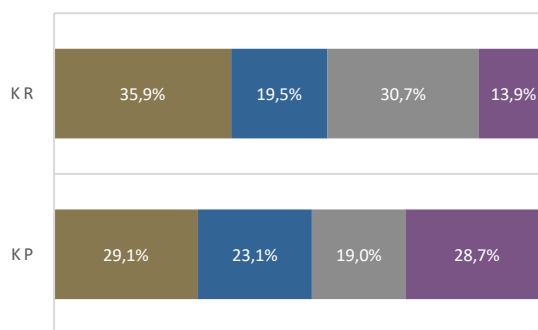

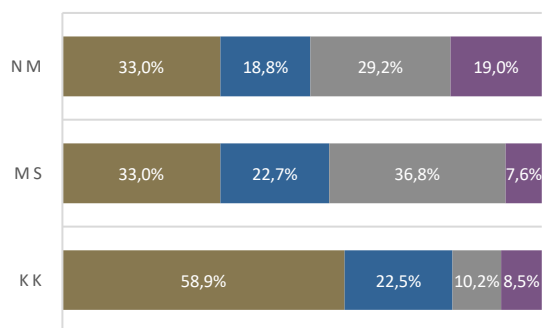
Okrožne zadeve

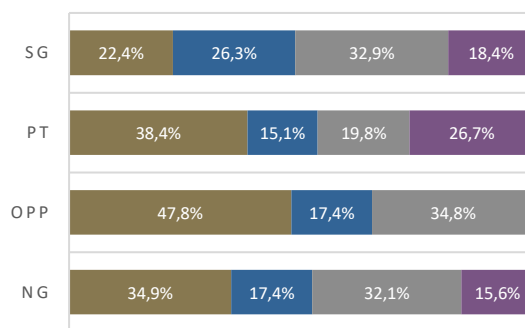
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

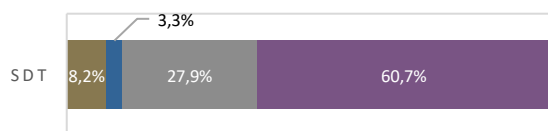
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

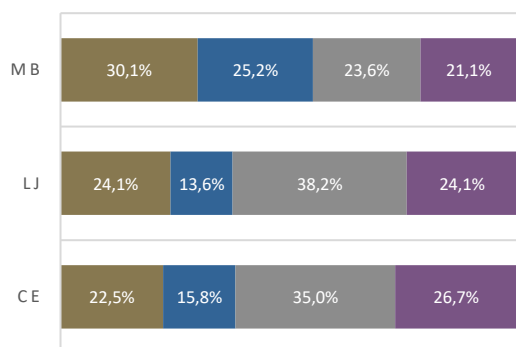
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

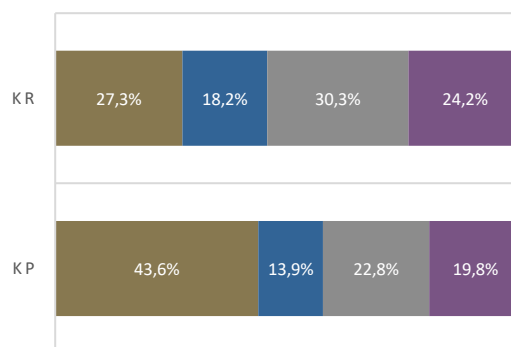
Graf A19: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe (brez preiskave) do vložitve obtožnega akta - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

Okrajne zadeve

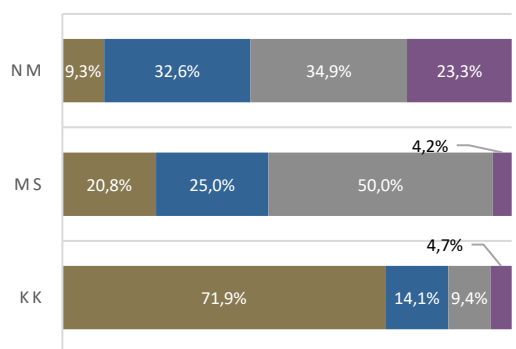

Okrožne zadeve

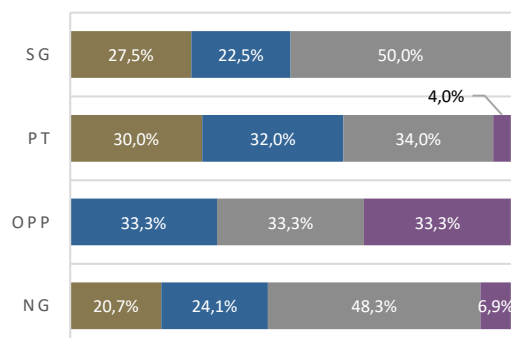
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

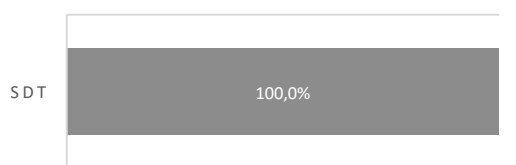
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

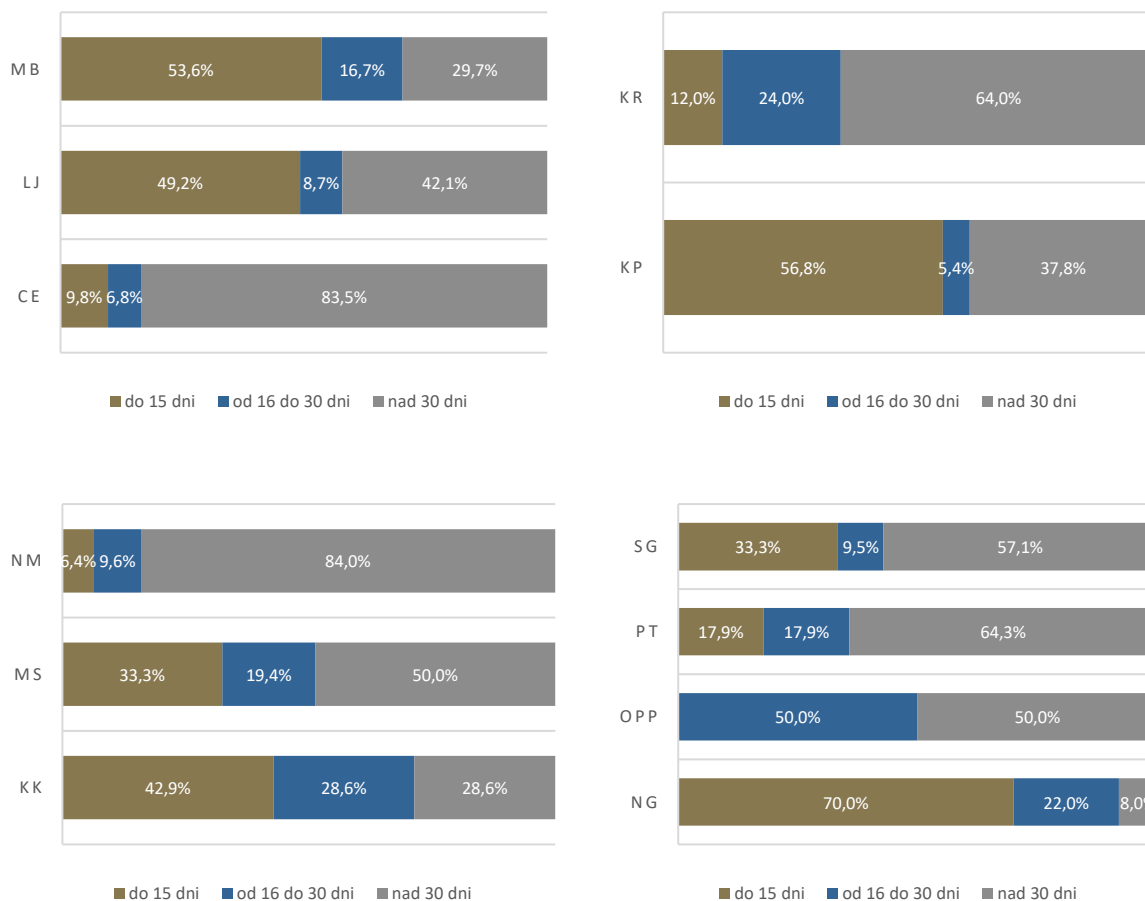
■ do 30 dni ■ od 31 do 60 dni ■ od 61 do 120 dni ■ nad 120 dni

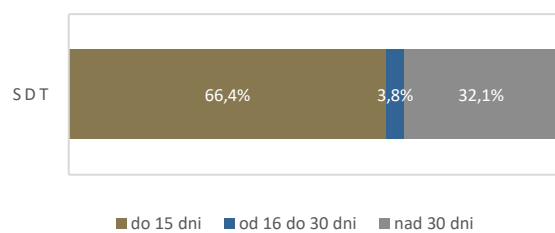
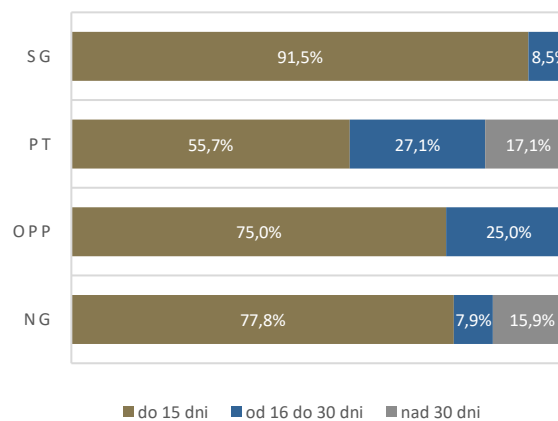
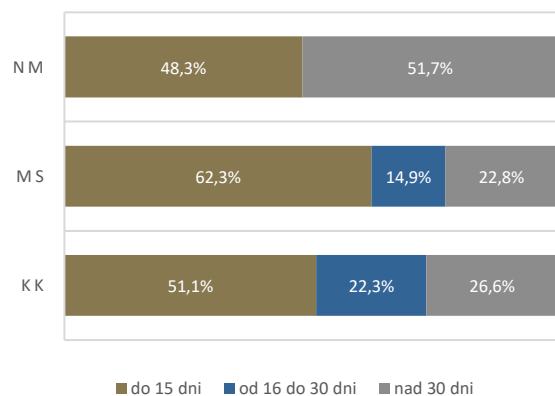
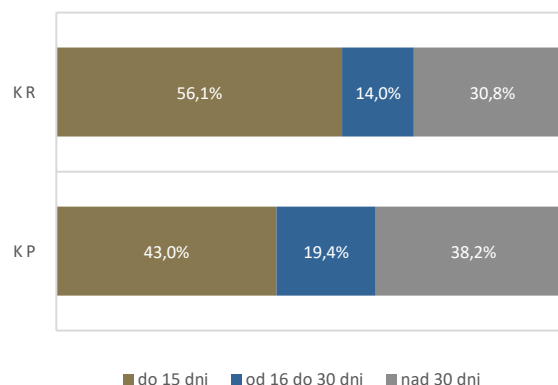
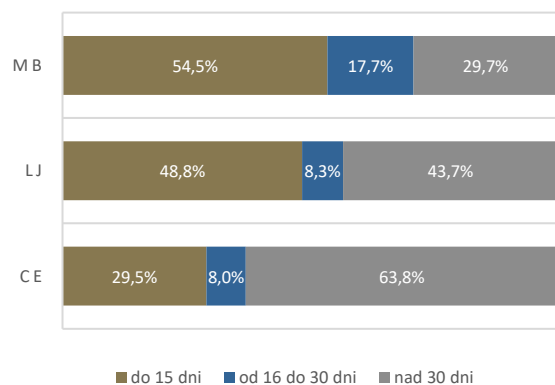
Pri zadevah okrajne pristojnosti še vedno odstopata ODT v Celju in ODT v Novem mestu, kjer je delež zadev, kjer poteče do 30 dni med prejemanjem ovadbe in vložitvijo obtožnega akta, še vedno prenizek. Trajanje postopkov je odvisno od številnih dejavnikov, zato so sama tožilstva v najboljšem položaju, da poiščejo vzroke za določeno stanje in sprejmejo ukrepe, s katerimi ga nameravajo izboljšati.

Graf A20: Trajanje postopkov po koncu preiskave oziroma posameznih preiskovalnih dejanj do vložitve obtožnega akta - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

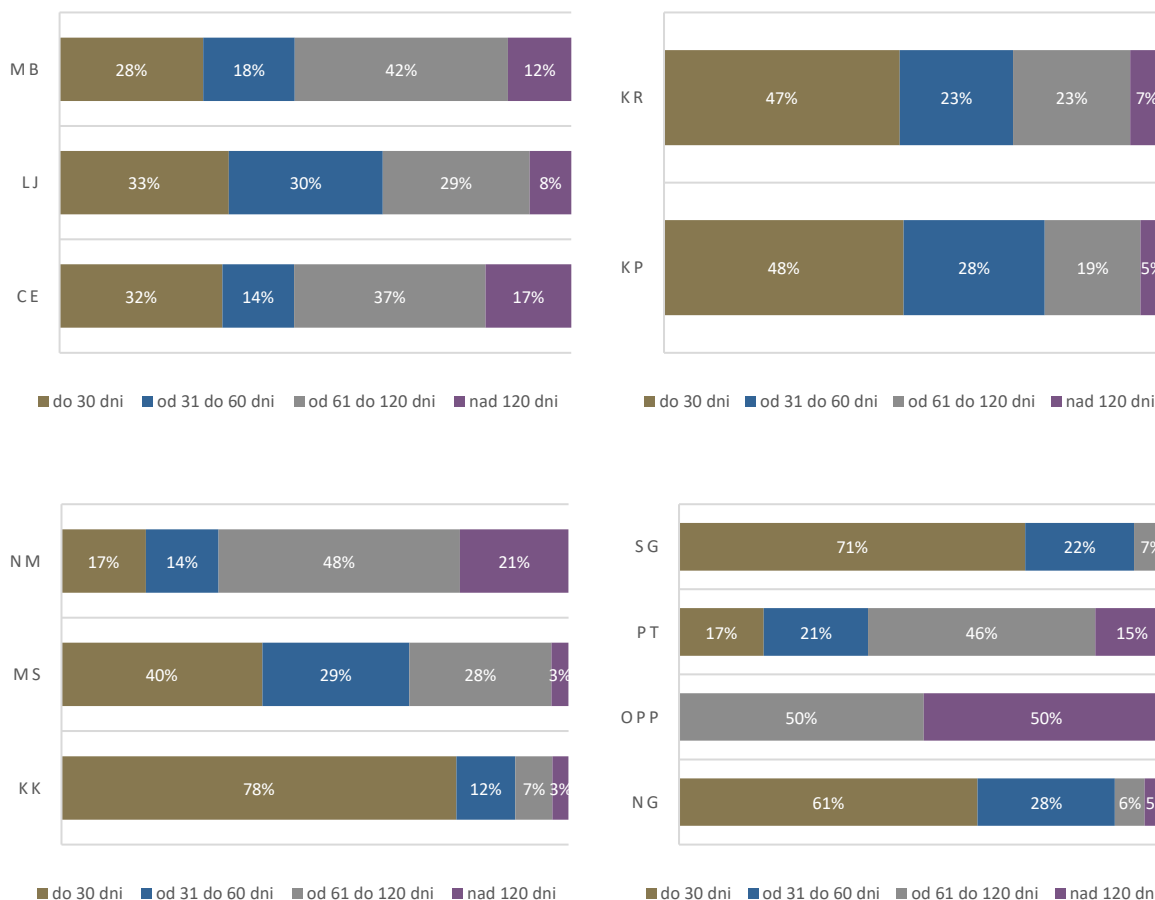
Okrajne zadeve

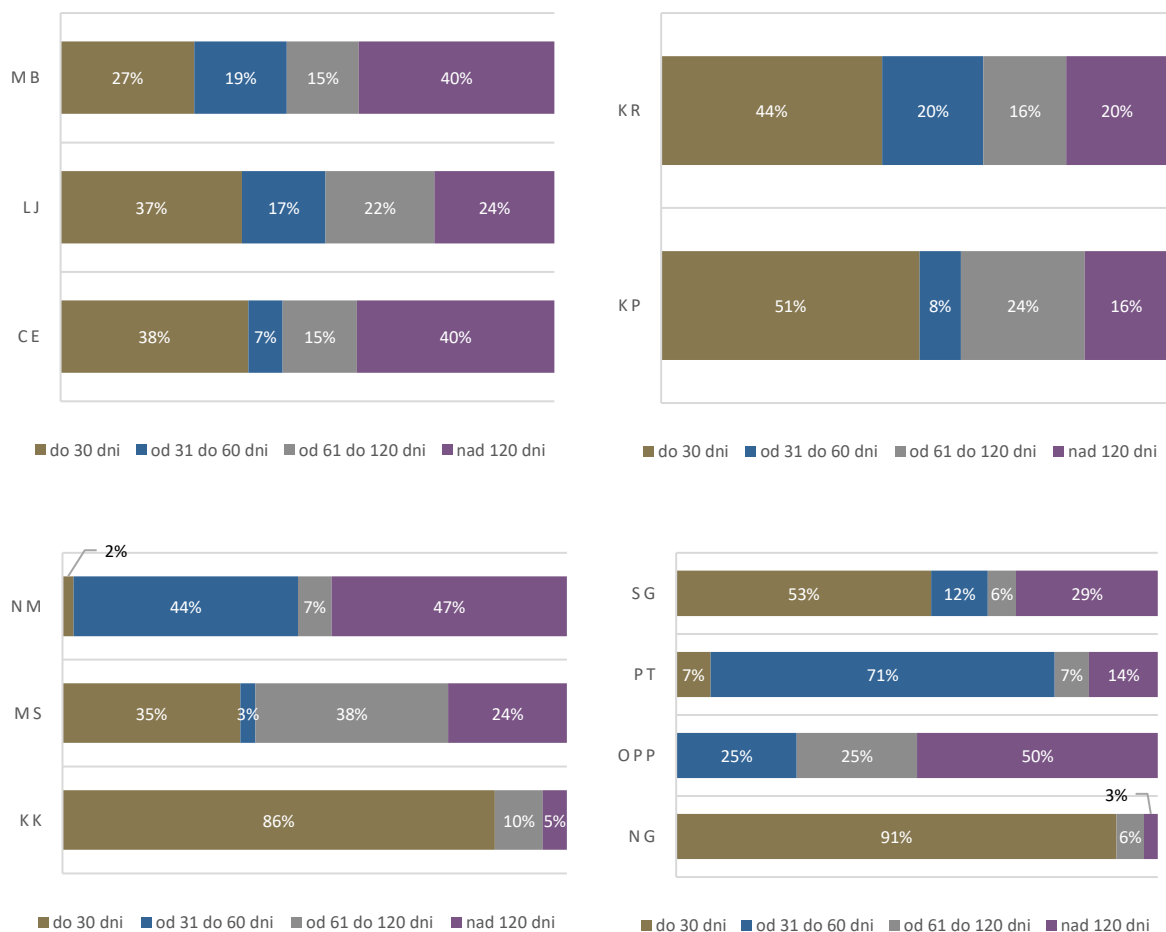
Okrožne zadeve

Graf A21: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o odloženem pregonu - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

Pri primerjavi podatkov o trajanju postopkov po prejemu ovadbe do odločitve o predložitvi zadeve v odloženi pregon ali poravnavanje, zopet izstopa hitro odločanje na ODT v Krškem v skupini III, na drugi strani pa ODT na Ptuju, kjer so časi za odločitve o alternativam kazenskemu postopku precej daljši.

Graf A22: Trajanje postopkov po prejemu ovadbe do odločitve državnega tožilca o poravnavanju - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

10.3. VIRI, UČINKOVITOST IN GOSPODARNOST

Učinkovitost je razmerje med uporabljenimi viri in ustvarjenim učinkom. Vire poslovanja državnega tožilstva ugotavljamo na podlagi podatkov o kadrovske zasedbi, delovnih sredstvih in proračunu, ki finančno ovrednoti prej navedena dejavnika. Učinke prikazujemo z rešenimi ovadbami, zastopanjem obtožb pred sodišči ter drugimi procesni in neprocesnimi opravili, od katerih je večina zajeta v tabelah v tem poročilu. Razpoložljivost državnih tožilcev najbolj verodostojno in primerljivo med tožilstvi prikazujejo podatki o dejanski prisotnosti tožilcev (prikazano v dneh), pri čemer ti podatki upoštevajo odsotnost zaradi različnih (osebnih) razlogov (zdravstvenih, starševskih, invalidskih) in dodelitve drugemu tožilstvu ali organu, zato bomo uporabili te podatke. Zaradi raznovrstnosti opravil, ki se lahko štejejo kot rezultat tožilčevega dela, celotnega učinka tožilstva ni mogoče preprosto meriti in ovrednotiti. Gospodarnost je razmerje med porabljenimi proračunskimi sredstvi in številom rešenih zadev ter tako predstavlja izračunan strošek na zadevo.

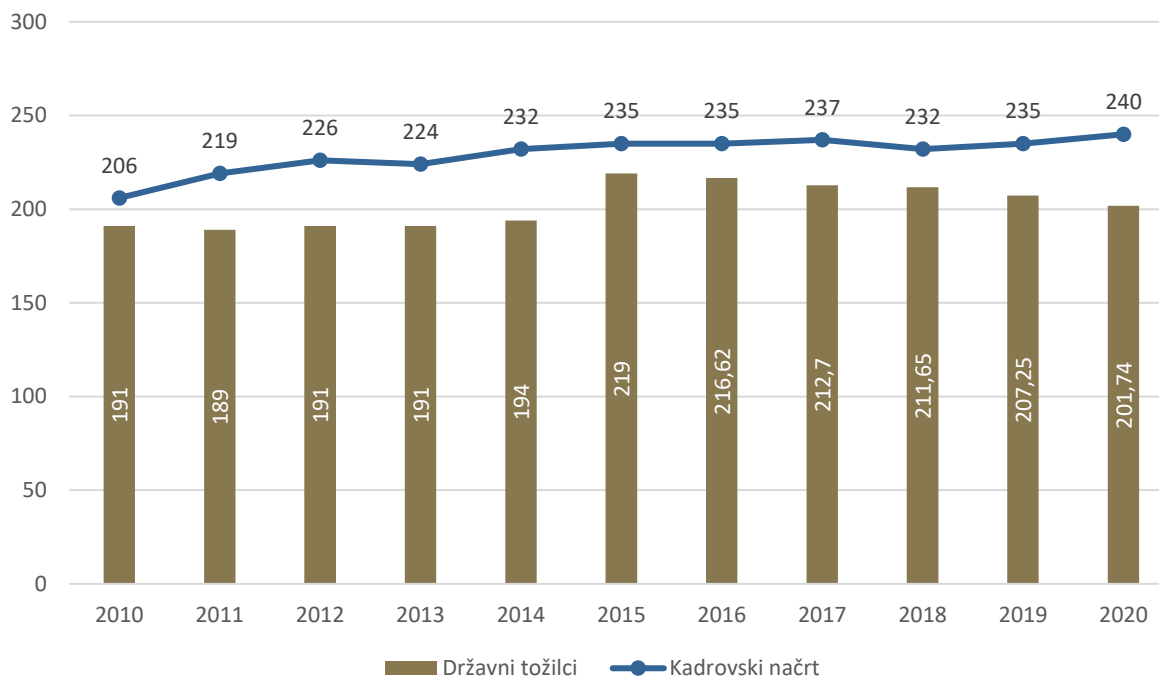
10.3.1. VIRI

Zasedenost državnotožilskih mest vztrajno drsi navzdol, vrednosti zasedenih mest pa se približujejo stanju pred znatnim povečanjem zasedenosti mest v letu 2015 (graf A23). Očitno je, da organizacija v

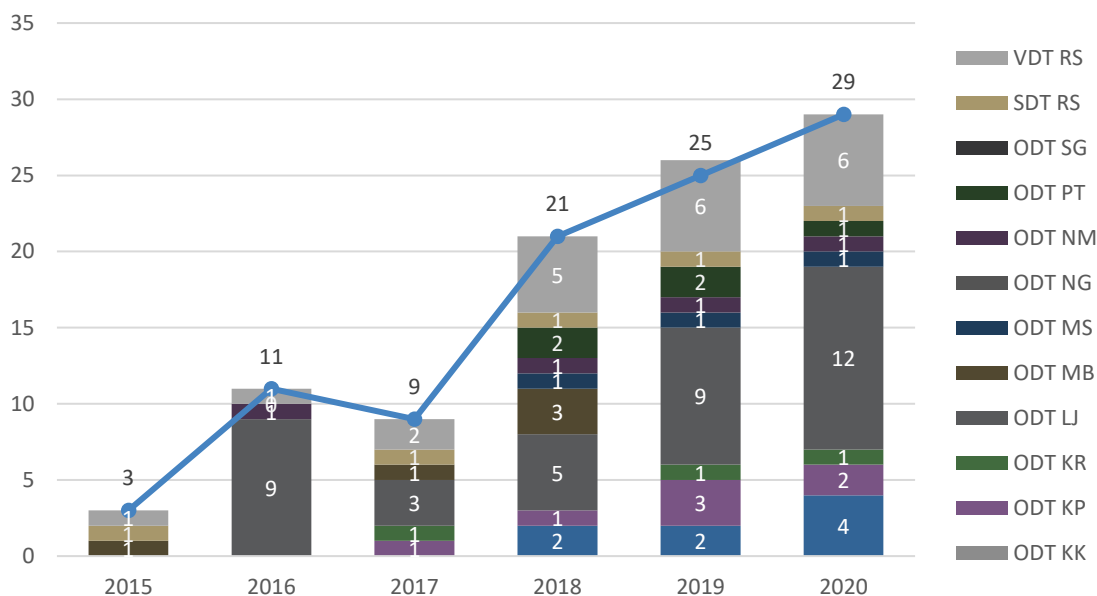

sedanjih pogojih ne zmore nadomeščati odliva tožilskega kadra, eden glavnih razlogov za to pa je dolgotrajnost postopkov.

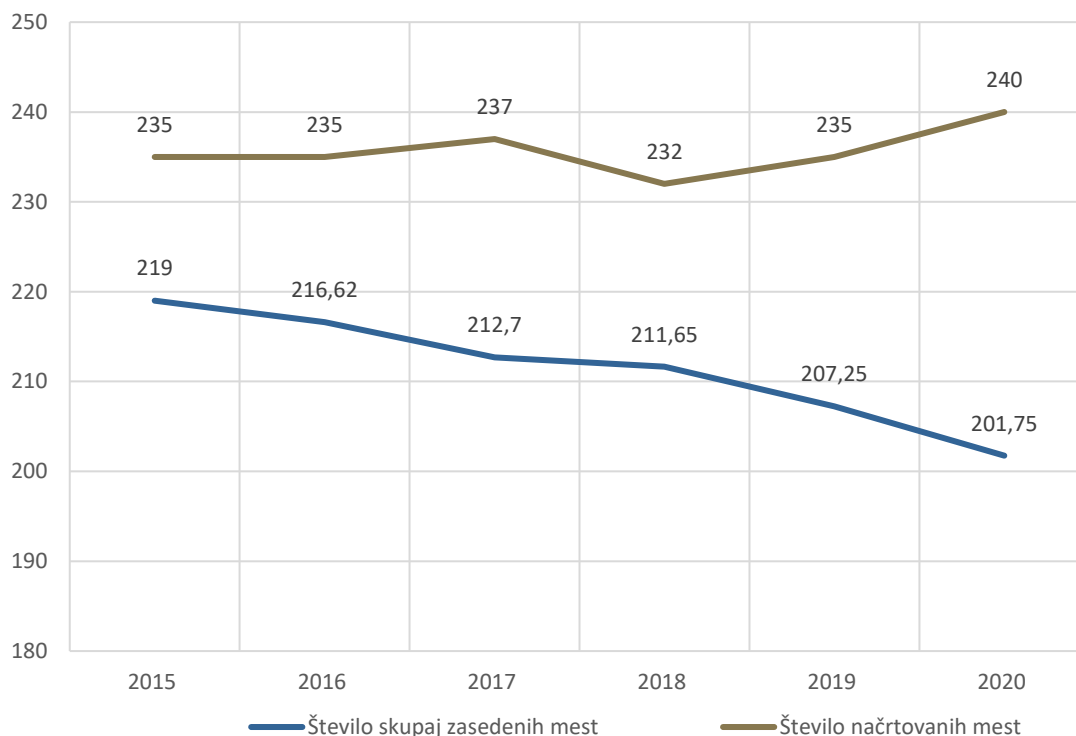
Graf A23: Zasedena mesta državnih tožilcev, število predvidenih mest državnih tožilcev po kadrovskem načrtu

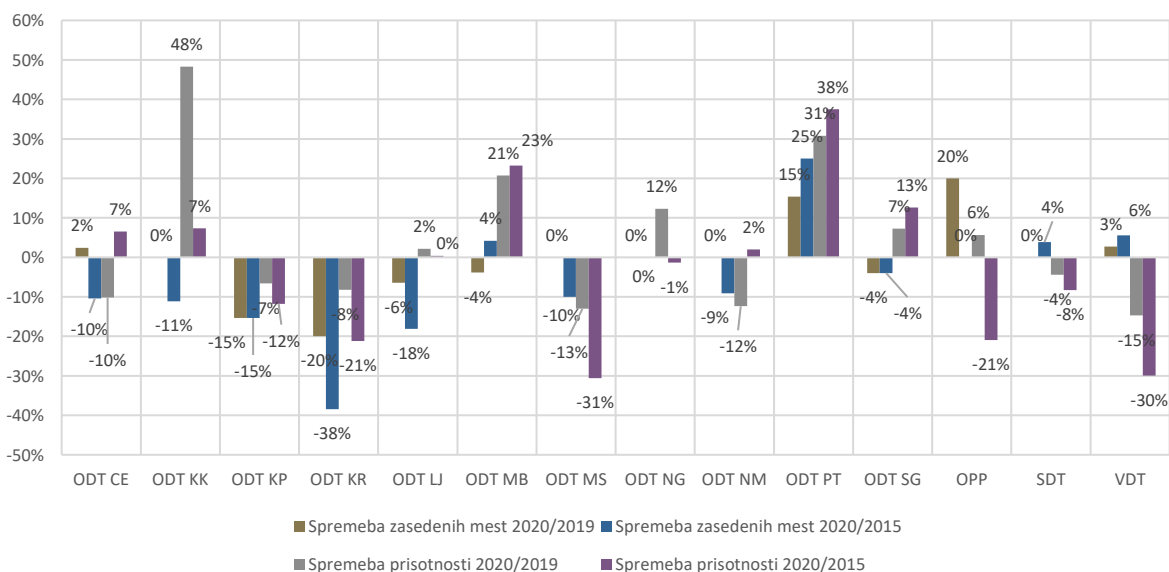
Graf A24: Odprti postopki za imenovanje državnih tožilcev na koncu leta

Kritiko sistema izbirnega postopka podpirajo podatki o številu odprtih postopkov za imenovanje državnih tožilcev, ki pa se ne zmanjšujejo, pač pa se še kar naprej kopičijo (graf A24).

Graf A25: Načrtovana in zasedena mesta

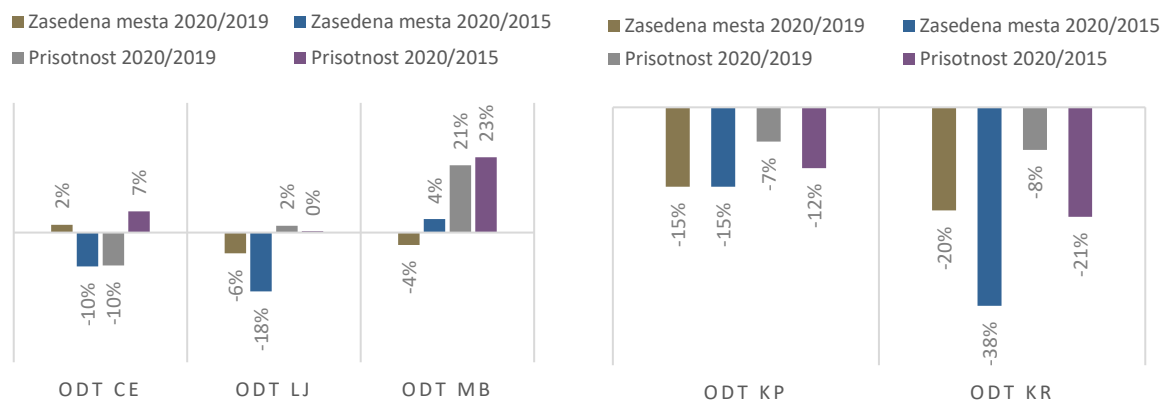
Prikaz na grafu A25 še bolj očitno prikazuje diskrepanco med načrtovanimi in dejansko zasedenimi mesti državnih tožilcev in posledice nezmožnosti zadosti hitrega nadomeščanja odhodov. Čim prej je potrebno narediti načrt kadrovske politike za prihodnje obdobje, sicer lahko ob nakazanem trendu pričakujemo, da državno tožilstvo z razpoložljivimi kadri ne bo zmoglo več obvladovati pripada, zagotavljanja udeležb na narokih pred sodiščem, hkrati pa se bodo kopičile tudi nerešene zadeve.

Graf A26: Spremembe zasedenih mest in prisotnosti po tožilstvih

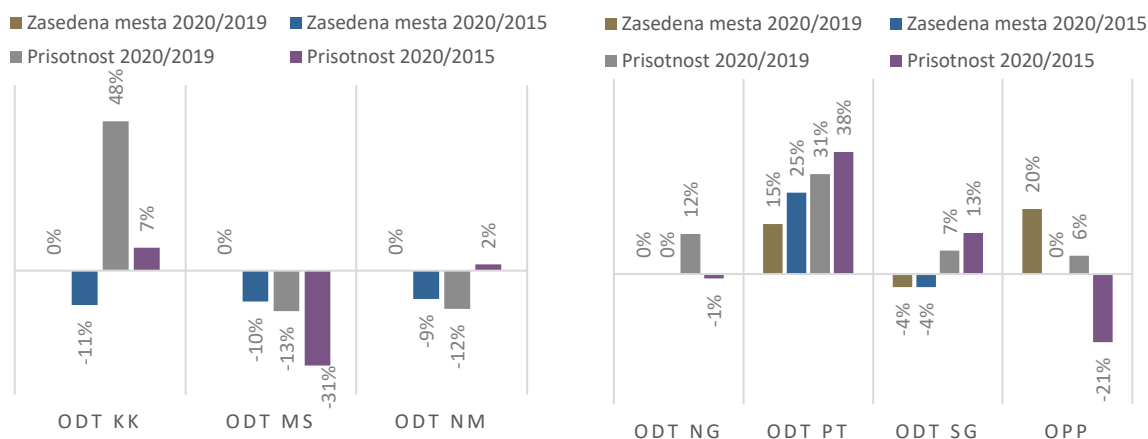
Če ocenjujemo razpoložljive vire na državnih tožilstvih v letu poročanja, podatek o zasedenosti mest, ki kaže stanje na zadnji dan, ne more dati prave slike, saj iz njega ni razvidno stanje preko celotnega leta. Pravilnejšo sliko zato dobimo z izračunom spremembe števila zasedenih mest in dejanske pristojnosti glede na leto 2019 in leto 2015, ki jo prikazuje graf A26.

Na razpoložljivost tožilcev, ki so imenovani na določeno tožilstvo, vpliva tudi njihova dodelitev na druga tožilstva (zlasti na SDT RS in VDT RS, dodelitev pa je mogoča tudi na drugo okrožno državno tožilstvo) in v druge organe (Eurojust, Državnotožilski svet) ter mirovanja funkcije ali službe državnega tožilca.¹⁷ Ti primeri so znotraj sistema državnega tožilstva upravičeni, če ima tožilstvo zaradi okrepitve enote, pri kateri opravljajo funkcijo ali strokovno delo tožilci z drugega tožilstva, kot celota večjo korist, kot če dodelitve ne bi bilo. Pri tem je treba uravnati občutljivo ravnovesje med interesi enote, ki prejema zunanje vire in enote, ki so ji odtegnjeni kadrovske viri. Eno temeljnih načel dodelitev je, da sočasne. Po eni strani se tako enakomerneje porazdeli obremenjenost, kar tudi povečuje pripravljenost za bodoče sodelovanje med tožilstvi, kar krepi solidarnost v organizaciji. Po drugi strani se z večjo rotacijo na mestih za dodeljene tožilce omogoča, da ti nova znanja in način dela, ki so jih pridobili, vnašajo svoje matično okolje in s tem prispevajo k razvoju. Iz tega najprej sledi, da je treba dosledno spoštovati določbe zakonodaje o omejeni dobi dodelitve državnega tožilca na drugo tožilstvo ali organ. Glede SDT RS bi bilo treba oceniti, ali so razmere, na podlagi katerih je bilo določeno razmerje med dodeljenimi in imenovanimi tožilci ob vzpostavitvi tega tožilstva, še vedno enake. Če so potrebe SDT RS po mestih imenovanih tožilcev večje od predvidenih, na kar kaže praksa večkratnega podaljševanja dodelitev za iste tožilce, je treba kadrovske normative tega tožilstva prilagoditi in s tem sprostiti mesta v kadrovskem načrtu okrožnih državnih tožilstev. Na to že dlje časa opozarja ODT v Ljubljani, ki po navedbah vodje nosi največje breme dodelitev imenovanj na SDT, kamor se vsako leto dodeljujejo tožilci, ki jih tudi ni moč nadomestiti in tako več let in več mandatov zasedajo delovna mesta državnih tožilcev na ODT v Ljubljani.

Graf A27: Spremembe zasedenih mest in prisotnosti - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

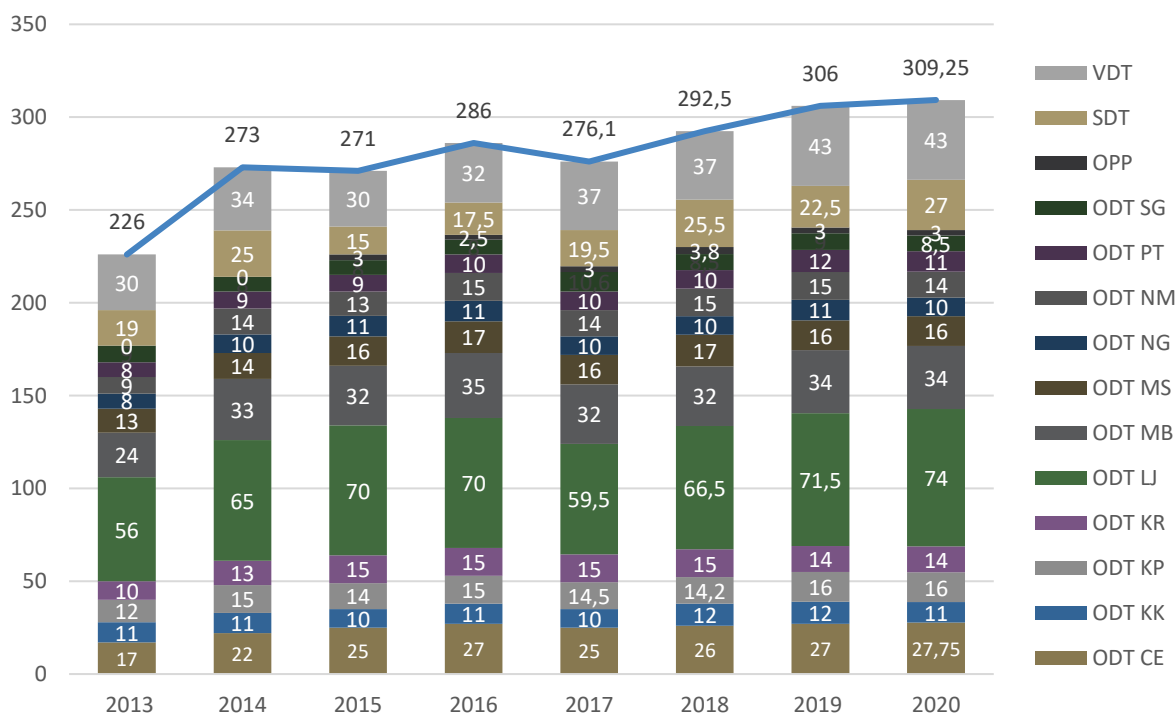

¹⁷ V letu poročanja smo imenovali državnega tožilca na Evropsko javno tožilstvo, s čimer je nastopilo mirovanje pravic in obveznosti iz njegove službe pri državnem tožilstvu, pri katerem je bil imenovan oziroma dodeljen.

Iz prikaza so razvidne večje razlike v prisotnosti tožilcev na državnih tožilstvih. Številnih vzrokov za razliko med dejansko prisotnostjo tožilcev in zasedenostjo tožilskih mest, kot so odsotnost zaradi bolezni, starševskega varstva in invalidnosti, z vodstvenimi ukrepi ni mogoče neposredno in v celoti odpraviti. Iz prikaza so razvidne večje razlike v prisotnosti tožilcev na državnih tožilstvih. Močno izstopa ODT v Krškem, kjer je bila prisotnost kar 48 % večja kot leto poprej ob enakem številu zasedenih tožilskih mest. Tako očiten skok je posledica vsaj delne normalizacije razmer v primerjavi z letom poprej, kjer je bil upad prisotnosti glede na leto 2018 kar 26 %. Razlog za poostreno spremljanje pa je ODT v Kranju, kjer beležijo največji upad dejanske prisotnosti tožilcev od leta 2015 (38 %) ob hkratnem znižanju števila zasedenih tožilskih mest (- 20% oziroma 2 tožilca).

Glede na to, da so bile skupine v Merilih oblikovane glede na zasedenost mest državnih tožilcev in njihovo dejansko prisotnost.

Graf A28: Zasedena mesta državnotožilskega osebja - po tožilstvih

Kar se tiče zasedenosti državnotožilskega osebja, je število na državni ravni rahlo naraslo (+3), in sicer na račun dodatnih zaposlitev na SDT RS, za katerega je bilo že v lanskem poročilu ocenjeno, da ima premalo podpornega osebja glede na zasedenost tožilskih mest. Sicer je iz grafa razvidno, da imajo primerljiva tožilstva primerljivo število državnotožilskega osebja.

Državna tožilstva skoraj brez izjeme opozarjajo na težko kadrovskega situacijo in navajajo različne ukrepe s katerimi bolj ali manj uspešno blažijo primanjkljaj državnih tožilcev. Do določene mere je možno reševati težave z ukrepi tipizacije poslovanja glede na vrsto opravil, kot jo izvaja ODT v Ljubljani (poseben režim reševanja bagatelnih zadev, pobud za nujna preiskovalna dejanja in začasna zavarovanja ter za mednarodno pravno pomoč, ipd.), pomoči drugih državnih tožilcev pri posameznih procesnih fazah (postopek do sprejema odločitve o pregonu, zastopanje na glavni obravnavi), ter z intenzivnejšo vključitvijo strokovnih sodelavcev in, seveda, z večjimi naporami samih državnih tožilcev, kar počno vsa prizadeta tožilstva. Razen uvajanja dobrih praks poslovanja, pa so lahko ti ukrepi le prehodni.

Graf A25 zelo zgovorno prikazuje trenutno stanje zasedenosti tožilskih mest, hkrati pa tudi nakazuje zaskrbljujoč trend, ki ga sočasno kopičenje odprtih postopkov samo še poslabšuje. Razlog za razkorak med zasedenimi in načrtovanimi mesti je v tem, da so odlivi tožilcev kontinuirano večji od prilivov. V obstoječem sistemu je vloga državnih tožilcev pri pravočasnem zapolnjevanju mest zreducirana le na pravočasno načrtovanje kadrovskega resursov. Določene izboljšave bi bilo mogoče doseči s skrajšanjem rokov v izbirnih postopkih, po drugi strani pa dokončna odločitev o imenovanjih ostaja v rokah politike.

Od državnih tožilcev je nevezdržno pričakovati doseganje dobrih rezultatov dela, če imajo v daljšem času med 40 in 30 odstotni primanjkljaj državnih tožilcev glede na kadrovskega načrt. Dejstvo je, da so nekatera državna tožilstva že dosegla skrajne zmogljivosti obremenjenih državnih tožilcev, kar lahko podkrepimo s konkretnimi rezultati. S primerjavo rešenih zadev na državnih tožilstvih glede na zasedenost lahko ugotovimo, da je število rešenih zadev večinoma v porastu in to kljub odlivom tožilcev, ki niso bili nadomeščeni. Med tožilstvi v letu 2020 najbolj odstopa ODT v Kranju, kjer imamo glede na leto 2015 kar 38 % upad zasedenosti tožilskih mest (5 tožilcev), pa vendar v letu 2020 hkrati 28 % porast števila rešenih zadev na tožilca (218 zadev). Slednja številka je tudi največja med vsemi tožilstvi. Drugo tožilstvo z največ rešenimi zadevami na tožilca v državi je ODT v LJ (211). Pri tem tožilstvu je potrebno upoštevati, da je v letu 2020 delež narokov na sodišču upadel pod državnim povprečjem, kar pomeni, da je bila obremenjenost državnih tožilcev z naroki še vedno visoka. Na tretjem mestu je po številu rešenih zadev ODT v Kopru. Deloma gre takšen porast rešenih zadev zagotovo pripisati upadu narokov na sodišču, zagotovo pa ne gre za stanje, ki ga bo z razpoložljivimi kadri mogoče obdržati na daljši rok, še posebej ob ponovnem zagonu dela na sodiščih. Pri zadnjem je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da so se zaradi okrnjenega sojenja nabrale nerešene zadeve, ki jih bodo sodišča v prihodnjih letih pospešeno reševala v izogib novim zaostankom.

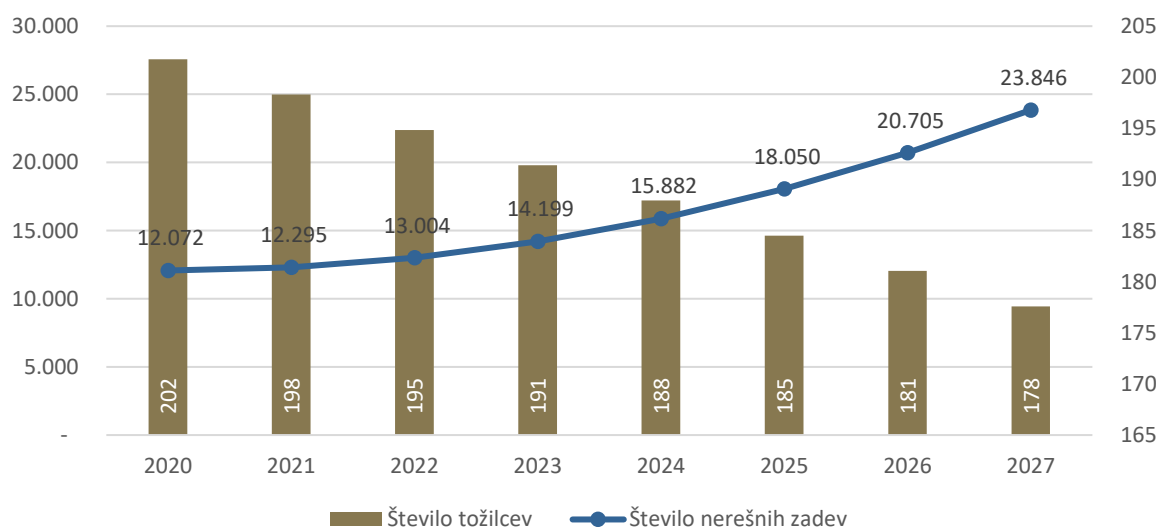
Glede na zasedena mesta, ob upoštevanju rešenih in nerešenih zadev na letni ravni, spodaj prikazujemo projekciji pričakovanega razvoja dogodkov v primeru, da na področju kadrovskega politike na ukrenemo ničesar (graf A29) in projekcijo razvoja dogodkov, da kadrovskega mesta načrtovano in ažurno zapolnjujemo z manjkajočim kadrom. (graf A30). Seveda gre tukaj za prilive novih ljudi, ki še niso bili imenovani za državne tožilce. Prehajanje med različnimi nazivi v tej projekciji nima nobenega vpliva, saj se osredotočamo na upravljanje s kadrovskega primanjkljajem in nezapolnjenim številom državnotožilskega mest. Pri tem je seveda potrebno poudariti tudi, da izhajamo iz obsega zadožitvev, ki jih imajo državni tožilci po trenutno veljavni zakonodaji. Morebitne dodatne procesne aktivnosti, ki bi jih prinesla načrtovana obsežnejša novela kazenskega postopka z vzpostavitvijo državnotožilske

preiskave, bi seveda zahtevale znatne prilagoditve modela izračuna, ki bi upoštevale večjo obremenjenost državnih tožilcev.

Projekcija razvoja dogodkov brez ukrepov temelji na predpostavkah, da:

- povprečna učinkovitost posameznega tožilca ostaja nespremenjena glede na leto 2020 (število rešenih ovadb/število zasedenih mest);
- pripad ostaja na ravni povprečja 2015 – 2020;
- začetno stanje nerešenih ovadb je stanje na dan 31. 12. 2020;
- upošteva se povprečna dinamika odhodov in prihodov državnih tožilcev v obdobju 2015 – 2020 (pri tem upoštevamo, da se je v navedenem obdobju po podatkih kadrovske službe upokojilo 30 državnih tožilcev; razlika med začetnim številom zasedenih mest (219 v letu 2015) in končnim stanjem (202 v letu 2020) so nove zaposlitve in odpovedi funkciji).

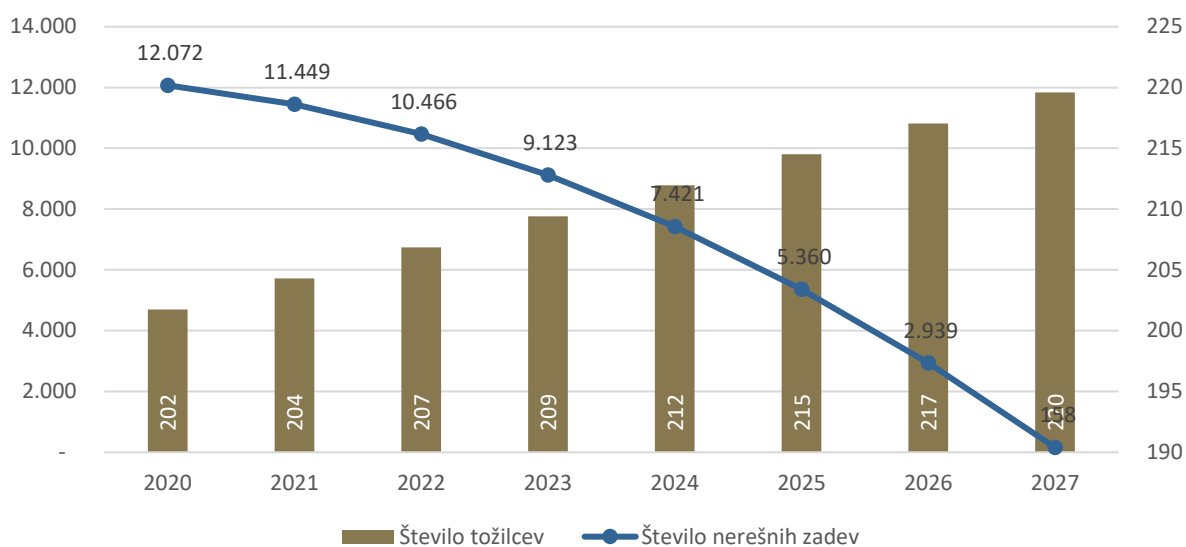
Graf A29: Projekcija na ravni celotne države

Naslednja projekcija predstavlja stanje, če aktivno pristopimo k reševanju kadrovske problematike – postopno zapolnimo potrebe po novih zaposlitvah državnih tožilcev, da bi obvladovali pripad in hkrati postopno reševali nakopičene nerešene zadeve. Model predpostavlja, da učinkovitost državnih tožilcev ostane nespremenjena glede na leto 2020, kar je glede na prihod manj izkušenih državnih tožilcev začetnikov zelo zahteven cilj. Pri tem sta možni dve smeri:

- povečamo učinkovitost državnih tožilcev v smislu dviga števila rešenih zadev na državnega tožilca in
- povečamo število zasedenih mest državnih tožilcev.

Graf A30: Projekcija na ravni celotne države

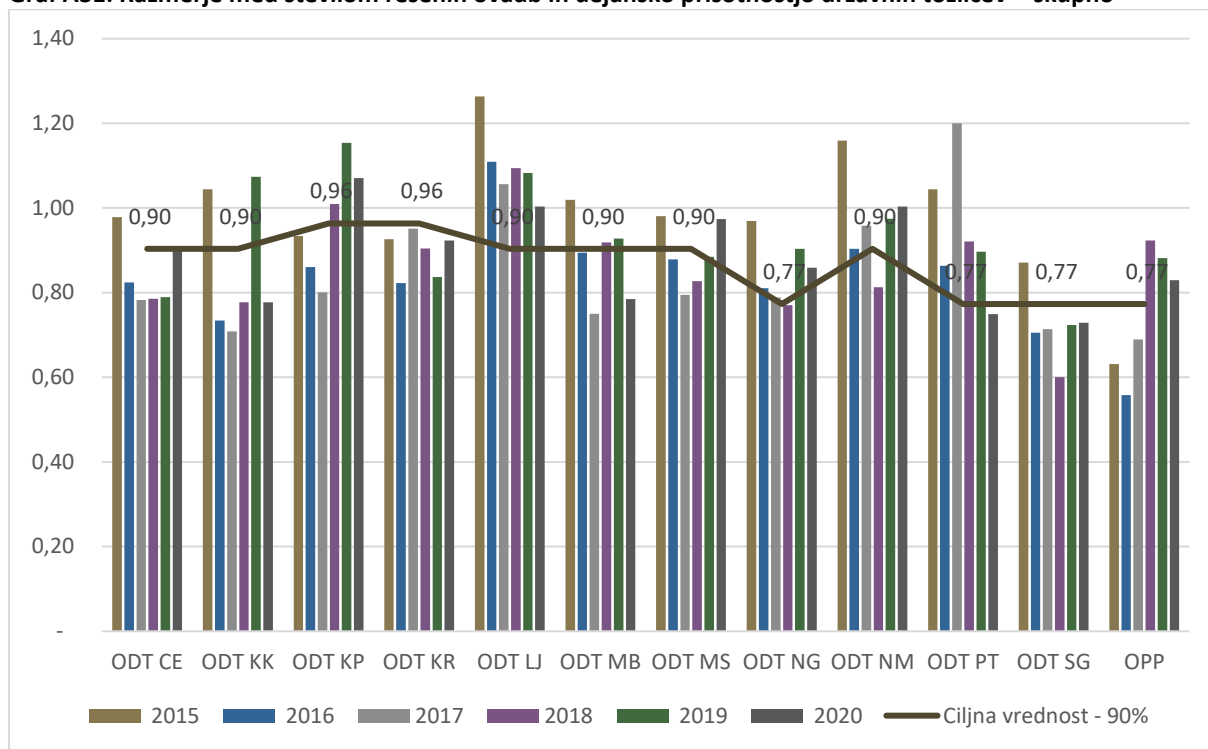

Učinkovitost državnih tožilcev in primerjava po različnih državnih tožilstvih ima precejšen vpliv na končni rezultat. Pri oblikovanju ustrezne kadrovske politike, ki bi bila primerna za vsako državno tožilstvo posebej, bi bilo zato potrebno v prvi vrsti proučiti in primerjati možne rezerve v učinkovitosti na posameznem državnem tožilstvu in možnosti premestitev z namenom zagotoviti optimizacijo kadrovske zasedbe. Dejstvo namreč je, da so določena državna tožilstva že sedaj na svojem limitu glede obremenjenosti državnih tožilcev in da dodatna obremenitev v smislu povečanja učinkovitosti državnih tožilcev, ne pride v poštev (npr. ODT v Kranju – 218 rešenih zadev na državnega tožilca, ODT v Ljubljani – 211 rešenih zadev na državnega tožilca). Šele nato pride na vrsto zaposlovanje novih državnih tožilcev.

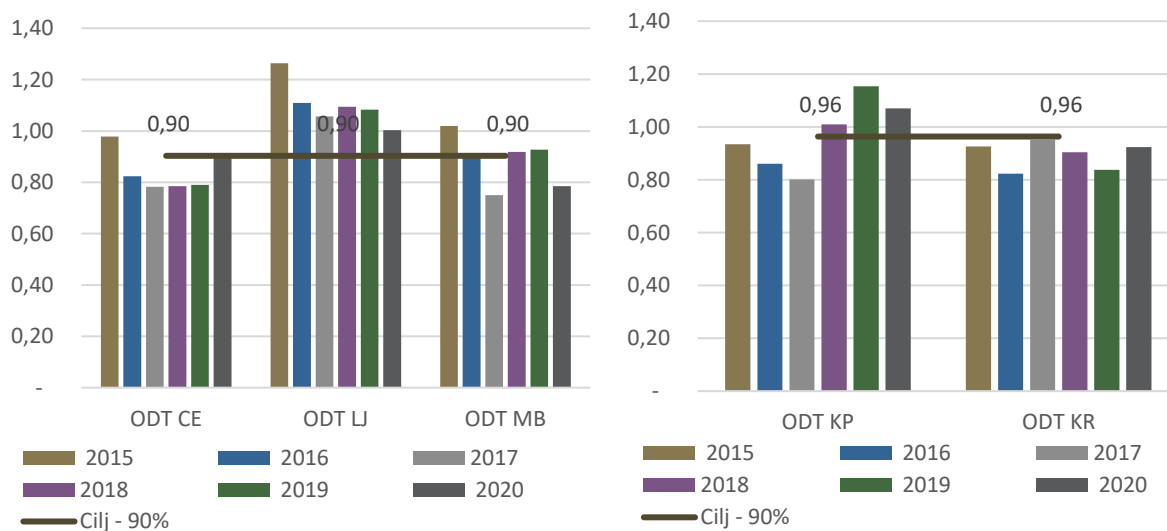
Nedvomno bo tudi v prihodnosti imelo upokojevanje državnih tožilcev največji vpliv na upad zasedenih državnotožilskih mest, ki jih bo potrebno zapolniti z novim kadrom. Po podatkih kadrovske službe je bilo na dan 31. 12. 2020 11 državnih tožilcev, ki so bili stari med 65 in 70 let, kar pomeni, da verjetno že izpolnjujejo pogoje za upokojevanje in bodo zagotovo vsi zapustili tožilske vrste v roku petih let, ko bodo dopolnili starost, ki jo ZDT-1 predvideva za upokojevanje (70 let). Med 55 in 65 let je starih kar 51 državnih tožilcev. Če upoštevamo trend, da se jih le dobrih pet odstotkov upokoji nad 65. letom starosti, bodo le trije državni tožilci iz te skupine po desetih letih še vedno na tožilstvu – ostali, torej 48 državnih tožilcev iz te skupine, se bo upokojilo v roku desetih let. Pri tem ni odveč poudariti, da gre za najbolj izkušen kader, ki ga je nemogoče nadomestiti v kratkem času. Slednje bo imelo dodatni negativni vpliv tako na kvaliteto kot tudi kvantiteto opravljenega dela.

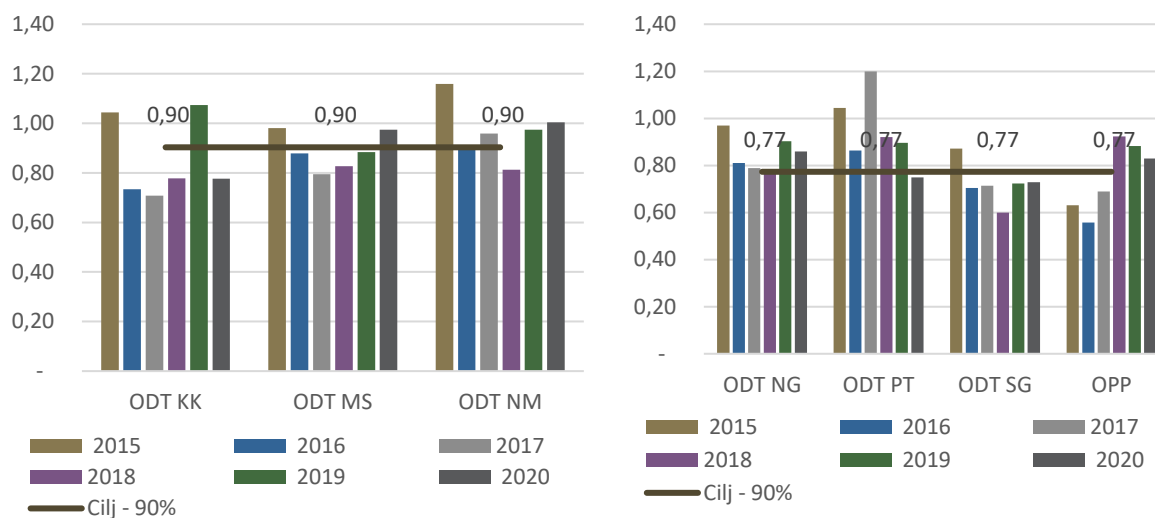
10.3.2. UČINKOVITOST

Povprečna učinkovitost celotnega tožilstva, računana kot razmerje med številom rešenih ovadb in dejansko prisotnostjo tožilcev (kazalnik 10 Meril). Primerjava znotraj skupin je utemeljena tudi z verjetnostjo, da so zadeve, ki jih tožilstva prejmejo v delo, med seboj podobne, glede na to, ali gre za večja urbana središča ali podeželje.

Graf A31: Razmerje med številom rešenih ovadb in dejansko prisotnostjo državnih tožilcev – skupno

Ker se učinkovitost tožilstev po Merilih meri po doseganju 90 % deleža glede na tožilstvo z najvišjo vrednostjo v skupini, v nadaljevanju prikazujemo učinkovitost primerljivih tožilstev po skupinah. Pri tem dodatno pojasnjujemo, da je 90 % delež prikazan z izračunanim količnikom, ki ga označuje črta na grafu. Glede na to, da v poročilu prikazujemo le dejansko prisotnost državnih tožilcev, se tudi v tem delu omejujemo samo na državne tožilce.

Graf A32: Razmerje med številom rešenih ovadb in dejansko prisotnostjo državnih tožilcev – po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

Tožilstva še naprej izboljšujejo učinkovitost svojega poslovanja, kar pomeni, da ob enaki dejanski prisotnosti državnih tožilcev, rešijo več ovadb. Kot je bilo že večkrat omenjeno, je večja učinkovitost državnih tožilcev v letu 2020 povezana predvsem z upadom narokov na sodiščih.

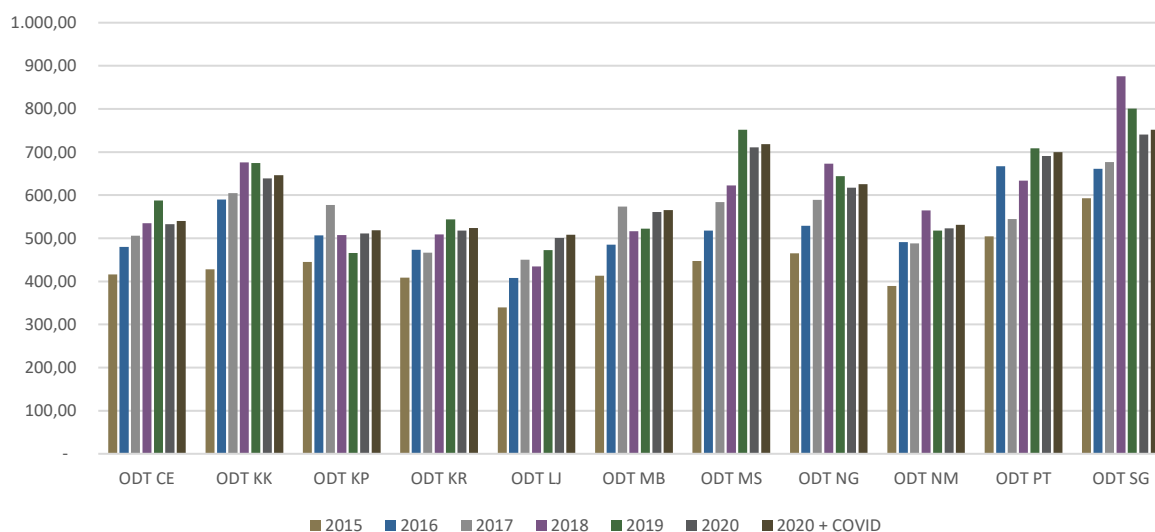
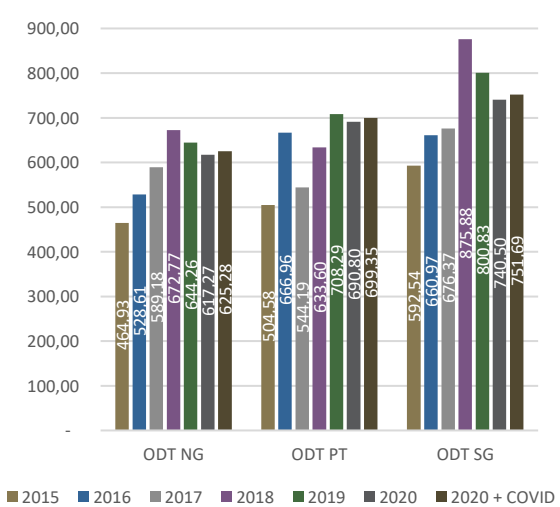
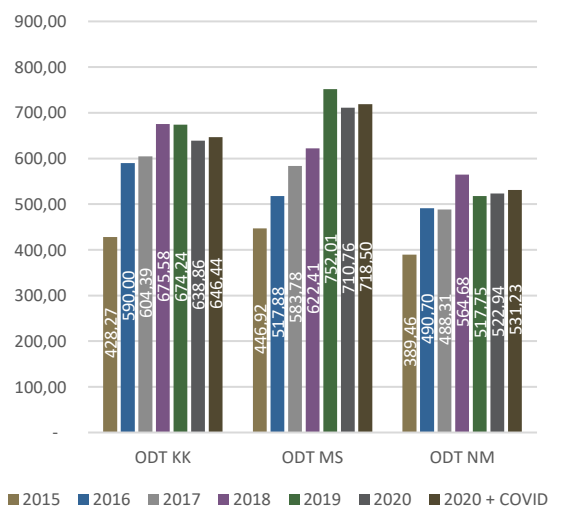
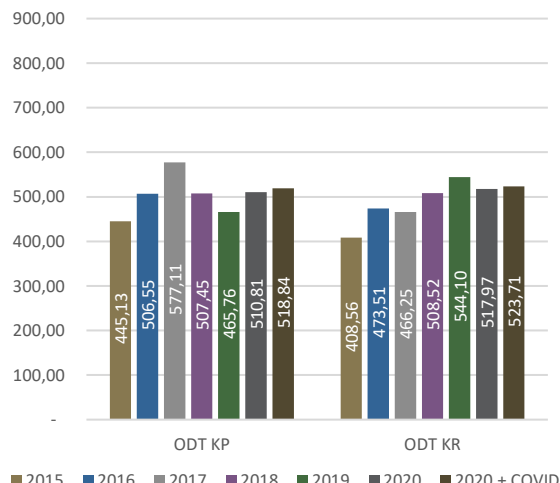
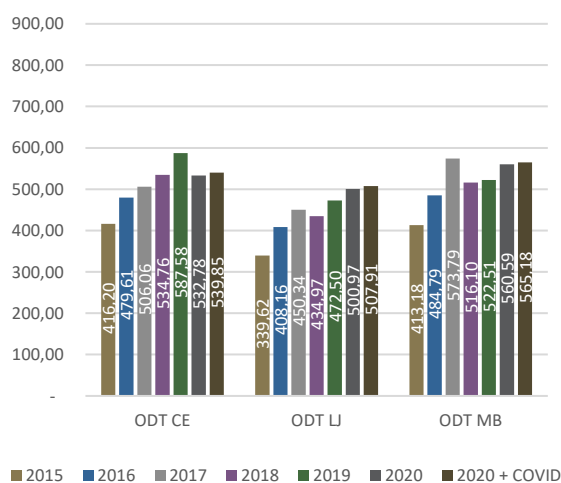
10.3.3. GOSPODARNOST

Gospodarnost tožilstva se določa kot razmerje med porabljenimi proračunskimi sredstvi in številom rešenih zadev ter predstavlja izračunan strošek na zadevo. Potrebno je izpostaviti, da so naračunane vrednosti zgolj orientacijske narave in da ne gre za absolutni kazalnik, ki bi nujno odražal dejansko stanje. Na dejansko gospodarnost namreč vpliva več dejavnikov, kot so dejanska prisotnost zaposlenih, starostna in položajna struktura državnih tožilcev in končno tudi vsebinska zahtevnost zadev, zato je potrebno številke ocenjevati tudi z njihovim upoštevanjem.

Prikaz gospodarnosti po državnih tožilstvih tudi tukaj sledi Merilom, zato se gospodarnost in doseganja kriterija iz Meril prikazuje po skupinah med seboj primerljivih državnih tožilstev. SDT RS ni primerljivo z nobenim državnim tožilstvom, zato ga v prikazu ni. OPP ni samostojen proračunski uporabni, pač pa se financira iz proračuna SDT RS, zato ga ne prikazujemo.

V izračunih so prikazani tudi dodatki, ki so bili izplačani zaradi epidemije (COVID), ki pa glede na spodnje izračune niso bistveno vplivali na izračune.

Omenjeni kazalnik bo potrebno še enkrat proučiti saj menimo, da izbran način izračuna in posledično primerjava, nista optimalna.

Graf A33: Razmerje med številom rešenih ovadb in porabo sredstev državnih tožilcev – skupno

Graf A34: Razmerje med številom rešenih ovadb in porabo sredstev državnih tožilcev – po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

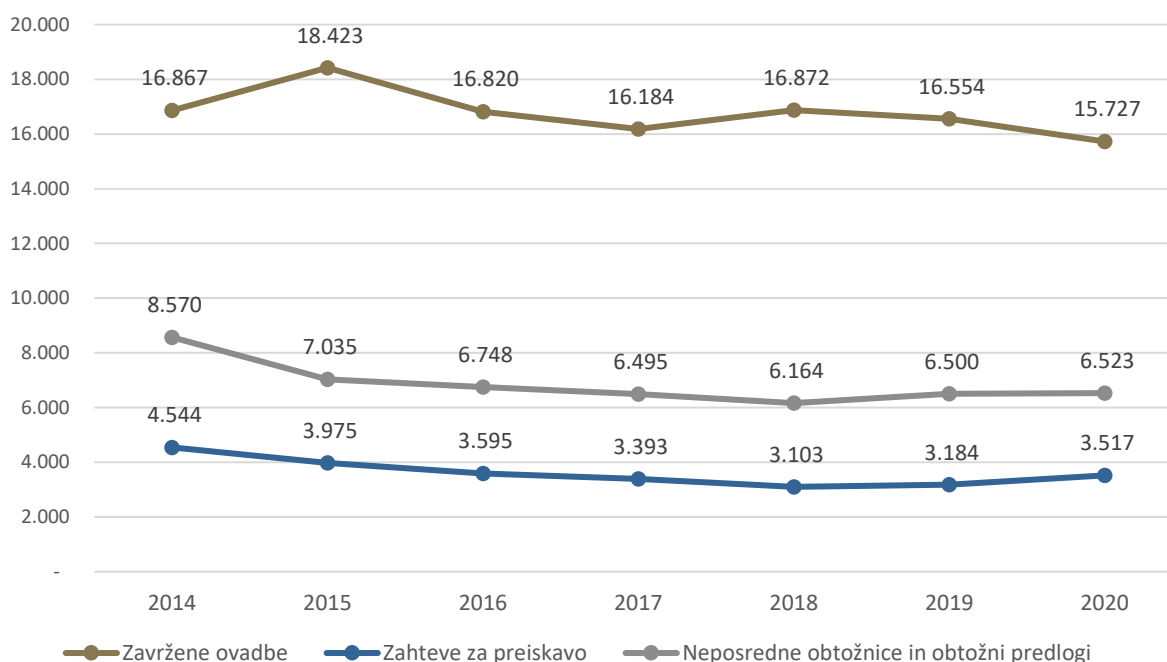
10.4. IZVRŠEVANJE POLITIKE PREGONA

Tožilec ima na razpolago raznovrstne procesne možnosti, za katere zakon predvideva določeno mero proste presoje pri njihovi uporabi. Spremljanje izvrševanja teh pooblastil in dajanje priporočil sta sestavni del Politike pregona, katere namen je uskladiti in usmeriti državno-tožilsko prakso. Opisne napotke za izvajanje procesnih aktivnosti daje Politika pregona (v četrtem poglavju), priporočila z navedbo konkretnih ciljnih vrednosti posameznih kazalnikov teh procesnih dejanj pa so določena v Merilih (kazalniki 12 - 17).

10.4.1. ODLOČITVE O PREGONU

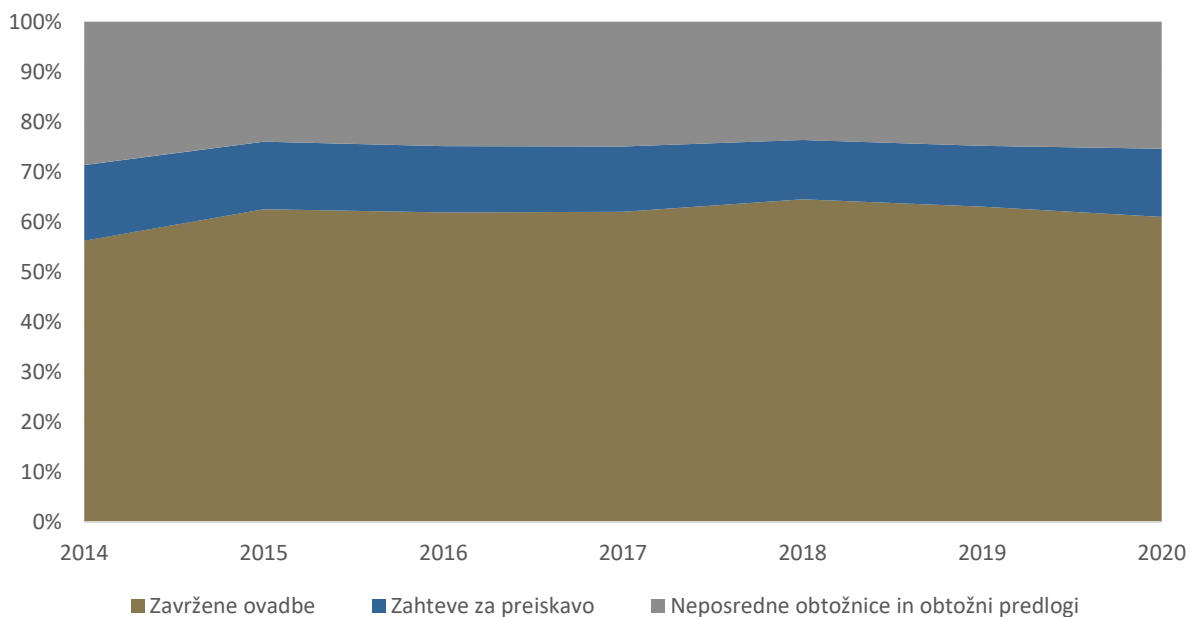
V tem oddelku se osredotočamo na odločitve državnih tožilcev o pregonu polnoletnih storilcev kaznivih dejanj. S pojmom izvajanja kazenskega pregona zajemamo odločitev državnega tožilca, da bo sprožil pregon (sem prištevamo zahteve za preiskavo in vložene neposredne obtožnice in obtožne predloge) in odločitev državnega tožilca, da ne bo sprožil kazenskega pregona (zavrženja kazenskih ovadb). Pri tem dodatno pojasnjujemo, da zajemamo vsa zavrženja kazenskih ovadb iz vseh razlogov, torej tudi tista, do katerih pride po uspešno zaključenih postopkih odloženega pregona ali poravnavanja.

Graf A35: Trend gibanja skupnega števila sprejetih odločitev o pregonu po vrstah odločitev za obdobje 2014 - 2020

Tudi v letu 2020 se je nadaljeval trend rasti zadev, v katerih je bil sprožen kazenski pregon (graf A35). Število zavrženih ovadb je še malenkostno upadlo.

Graf A36: Trend gibanja skupnih strukturnih deležev sprejetih odločitev o pregonu po vrstah odločitev za obdobje 2014 -2020

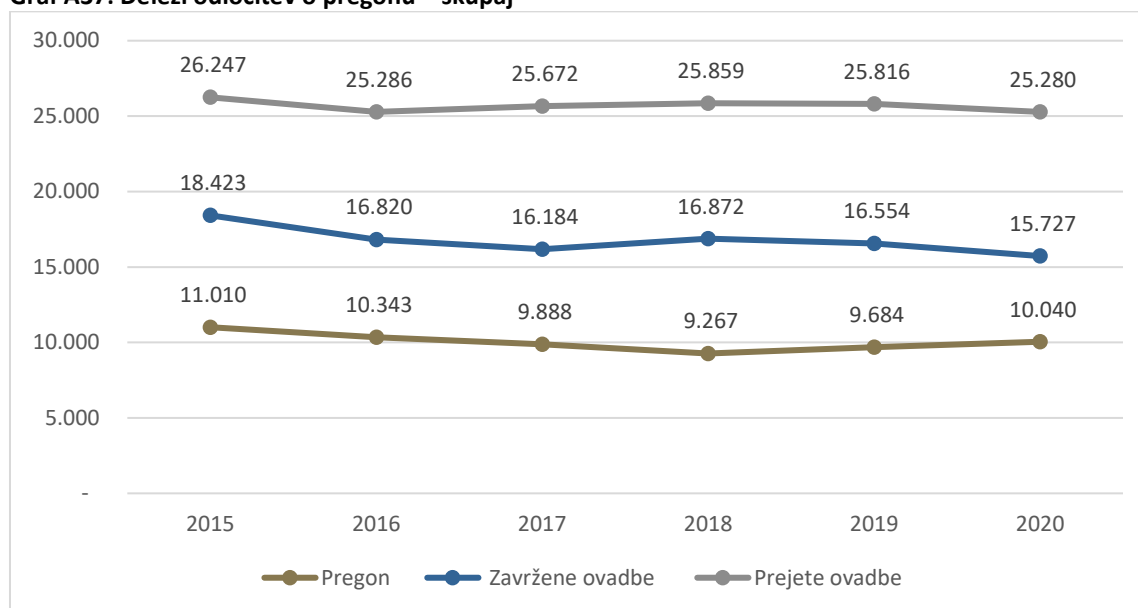

Bolj kot število tožilskih aktov je za oceno delovanja tožilstva pomembno razmerje med odločitvami za in proti pregonu (graf A36). Po daljšem obdobju naraščanja deleža negativnih odločitev je leta 2019 nastal popravek v korist deleža pregona, ki se je v letu 2020 še nadaljeval. Ta premik odpravlja vsako skrb, da bi tožilstva s pretirano selekcijo zadev za kazenski pregon posegla v funkcijo sojenja ali ogrozila varnostno stanje v družbi. Ocenjujemo, da razmerje ustreza priporočilom kazalnika 12 Meril,¹⁸ katerih cilj je uporaba najmanjše mere kazenske represije, ki je še nujna za zagotovitev ciljev kriminalitetne politike.

¹⁸ Priporoča se, da je delež neposrednih obtožnih aktov 20-30 %, delež zahtev za preiskavo 12-17 % in delež zavrženj ovadb 55-65%.

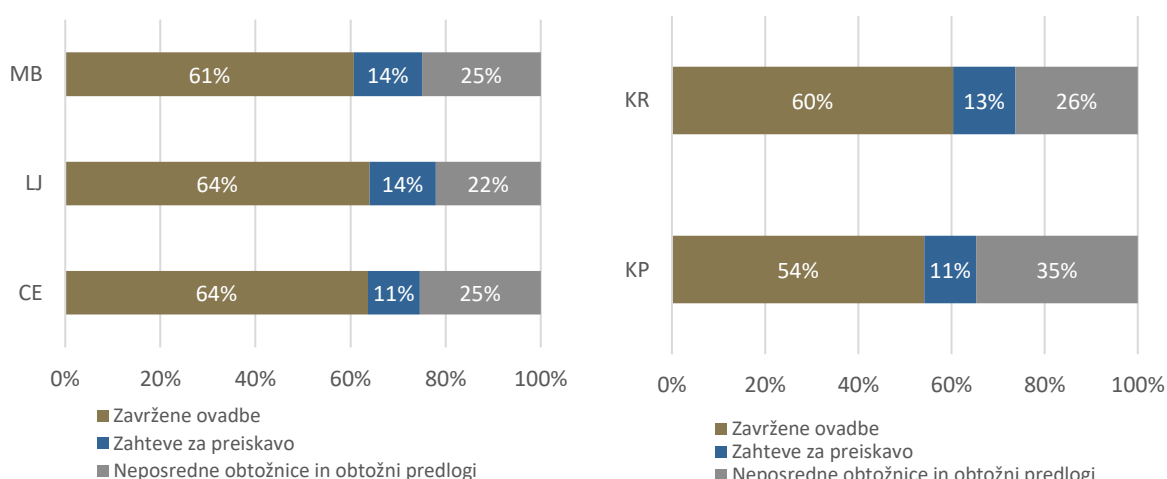

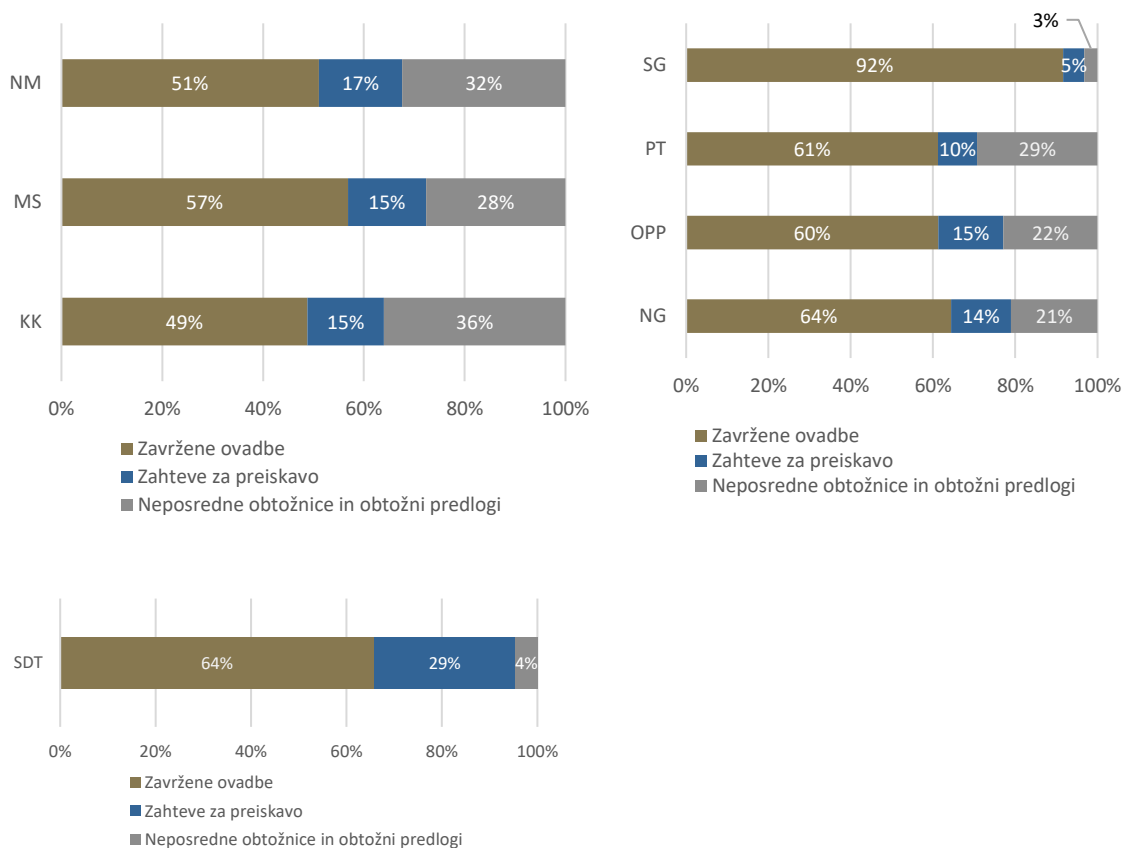
Graf A37: Deleži odločitev o pregonu – skupaj

Iz grafa A37 je razvidno, da se tudi v letu 2020 ohranja razmerje med zavrženimi ovadbami in zadevami, v katerih je sprožen kazenski pregon. To razmerje se je ustalilo na nivoju iz leta 2015 in odtelej znaša 2 : 1. Na podlagi splošno znanih kriminoloških ugotovitev, da je težja kriminaliteta konstantna družbena spremenljivka, domnevamo, da je pripad najbolj upadel v bagatelnih zadevah. To domnevo lahko podkrepimo s primerjavo deležev zavrženj bagatelnih zadev. Ker podatkov o prejetih kazenskih ovadbah za bagatelne zadeve ne zbiramo, saj se zadeva kot bagatelna lahko določi šele po tem, ko državni tožilec zadevo vsebinsko prouči, za orientacijo lahko vzamemo podatke o zavrženjih iz razloga nesorazmernosti in smotrnosti. Slednji namreč odražajo pripad bagatelnih zadev na posameznih območjih. Najbolj odstopa ODT v Ljubljani, kjer so zavrgli 306 bagatelnih zadev manj kot leto poprej, kar predstavlja 22 % upad.

Graf A38: Deleži odločitev o pregonu - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

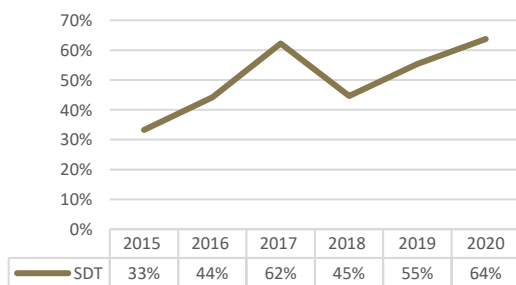
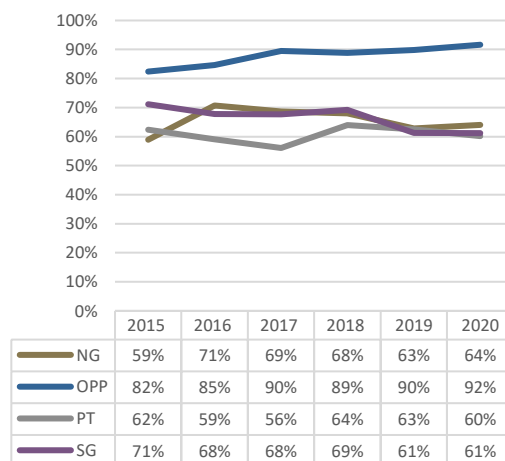
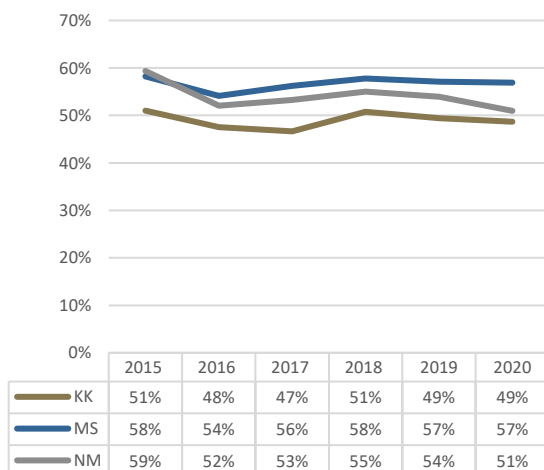
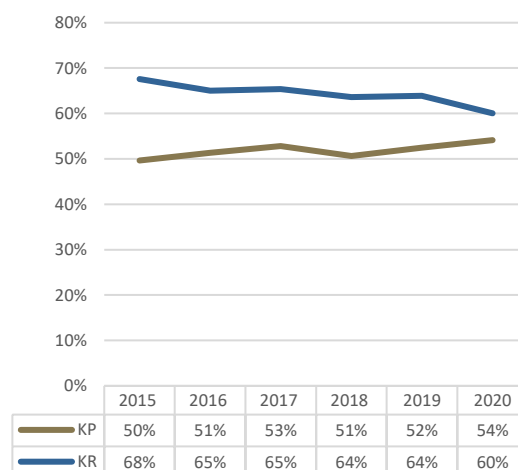
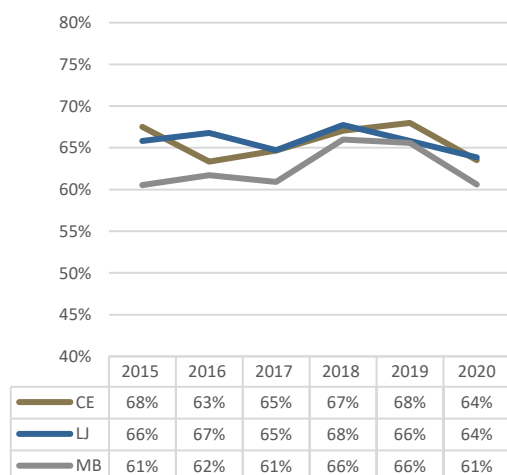
Glede na prikaz deležev odločitev o pregonu je mogoče zaključiti, da državna tožilstva večinoma dosegajo ciljne vrednosti iz Meril. Od meril odstopata ODT v Novem mestu in ODT v Krškem, kar pa je mogoče pojasniti s strukturo podanih ovadb, ki jo nakazujejo razlogi za zavrženje (natančnejši prikaz je v razdelku 10.4.2 – obe tožilstvi imata izrazito nizek delež zavrženj zaradi umika predloga oškodovanca, hkrati pa ima zlasti ODT v Krškem zelo nizek delež zavrženih ovadb zaradi nesorazmernosti in smotnosti, kar vse je posledica specifičnosti obravnavanih kazenskih ovadb na tem območju).

Za SDT RS so zaradi svojevrstnosti tožilstva določene drugačne ciljne vrednosti – 3–5 % za neposredne obtožnice in obtožne predloge; 60-70 % za zahteve za preiskavo in 30-40 % za zavržene ovadbe. Zmanjšanje deleža preiskav glede na lansko leto (-13 %) je posledica omejitev, povezanih z epidemijo, in zmanjšanja števila prejetih kazenskih ovadb. Prav tako je razlog tudi v odprtih predkazenskih postopkih, kjer se še zbira dokazno gradivo.

Spodaj primerjalno prikazujemo deleže zavrženj med primerljivimi tožilstvi, kot so opredeljena v Merilih. Razlike med tožilstvi so večinoma stvarno utemeljene v značilnostih pripada, s katerim se ukvarjajo krajevno pristojna tožilstva, in ne pomenijo kršitve načela pravne enakosti.

Graf A39: Deleži zavrženj - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

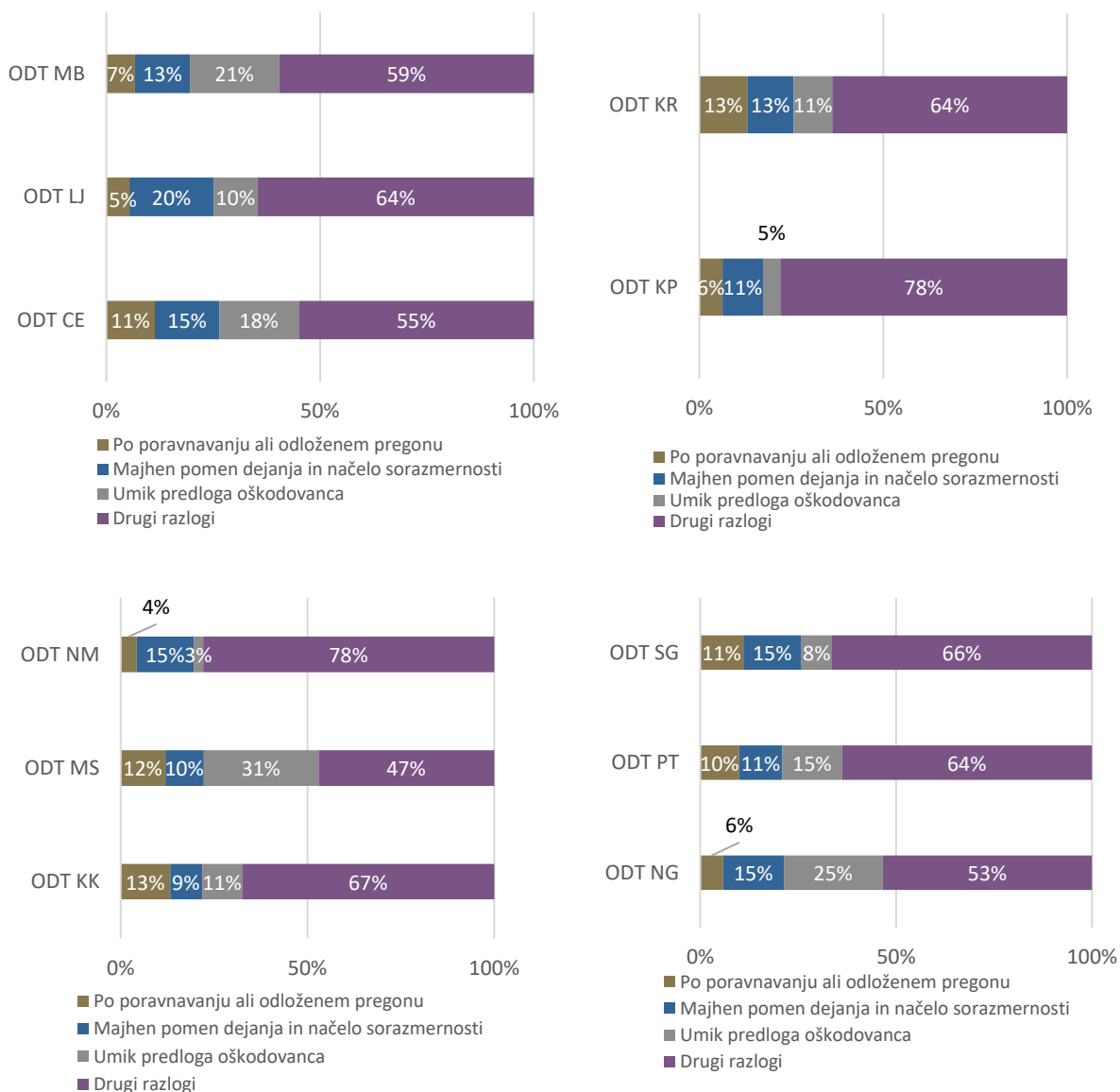

Velik delež zavrženj na okrožnih državnih tožilstvih v Ljubljani, Celju in Mariboru lahko pojasnimo z dejstvom, da pokrivajo območja z večjim številom prebivalstva in sedežev gospodarskih in upravnih subjektov. Zato prejmejo večji delež zadev, za katere lahko državni tožilec (v primeru kaznivih dejanj, katerih storilci se preganjajo po uradni dolžnosti) ali oškodovanec sam (v primeru kaznivih dejanj, katerih storilci se preganjajo na predlog) ugotovita, da kazenski pregon ni smotrno (zlasti gre za ovadbe trgovinskih centrov in bencinskih servisov za bagatelna kazniva dejanja).

10.4.2. ZAVRAČANJE PREGONA

Deleži zavrženj glede na razloge tudi v letu 2020 niso bistveno odstopali od tistih za leto pred tem. Glede na zmanjšan pripad ovadb in dejstvo, na katerega so opozarjala tudi tožilstva – da so se omejitve javnega življenja zaradi epidemije in zaprtja trgovin odražala v zmanjšanju bagatelnih kaznivih dejanj – je upad zavrženj zaradi nesorazmernosti in delno tudi umikov predlogov oškodovancev, na nekaterih tožilstvih – zlasti tistih, kjer je bilo teh tradicionalno več - pričakovan.

Graf A40: Deleži razlogov za zavrženje - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

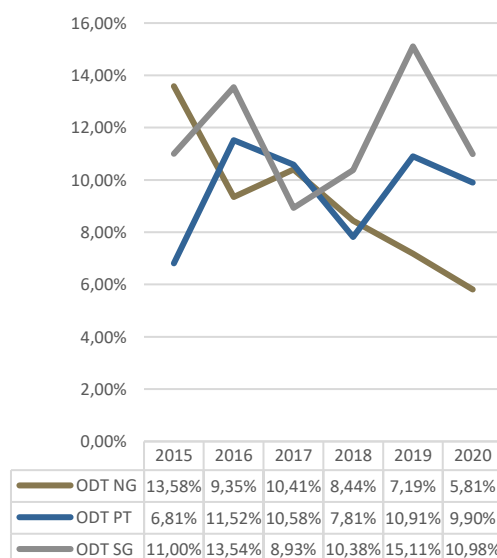
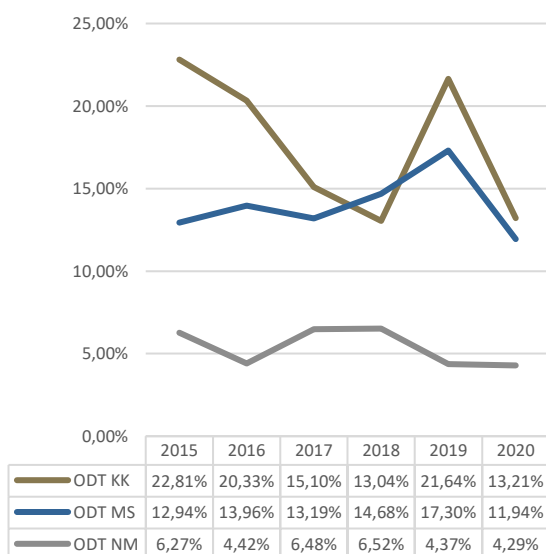
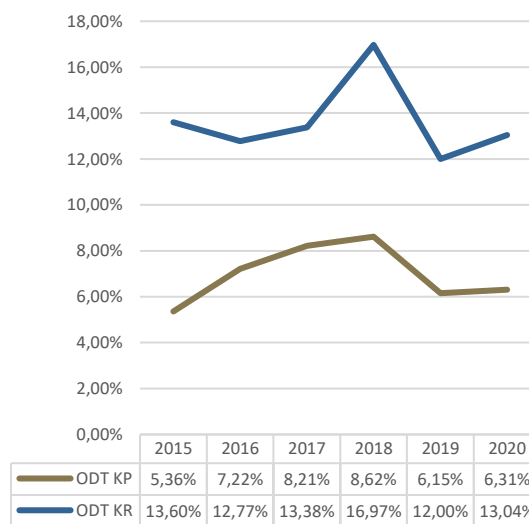
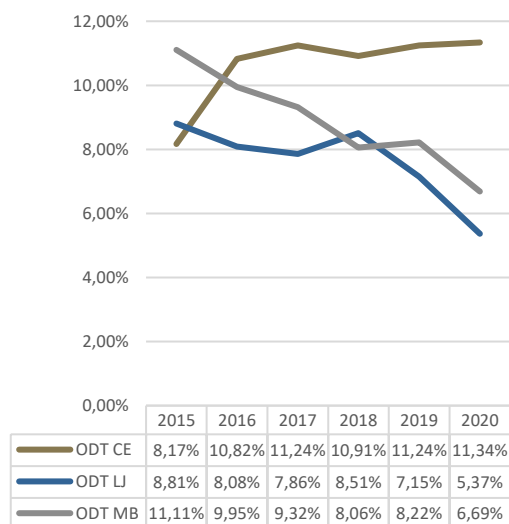
Upad se je opazno odrazil na območju ODT v Ljubljani, ki je iz razloga majhnega pomena dejanja in načela sorazmernosti zavržlo za kar tri odstotne točke manj kazenskih ovadb kot leto poprej (261).

Glede na to, da so deleži zavrženih ovadb iz drugih razlogov visoki, je potrebno na tem mestu pojasniti, da gre tukaj za razloge po 161. členu ZKP: če iz same ovadbe izhaja, da naznanjeno dejanje ni kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, če je pregon zastaran ali je dejanje obseženo

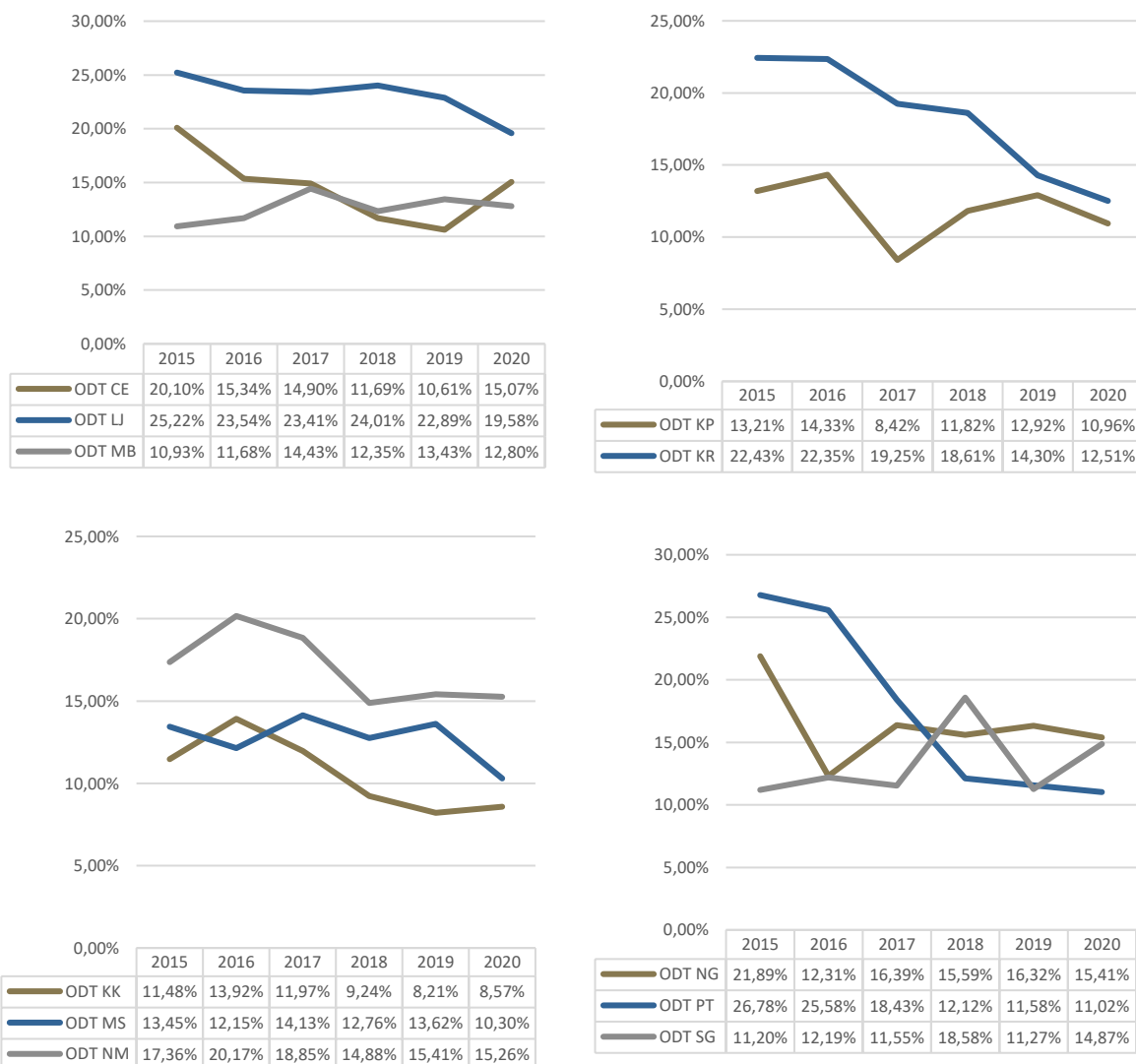

z amnestijo ali pomilostitvijo ali če ni podan utemeljen sum, da je osumljenec storil naznanjeno kaznivo dejanje. V praksi znaten delež zavrženja ovadb predstavlja prav okoliščina, da se z zbranimi dokazi ne potrdi utemeljen sum, da je določena oseba storila očitano kaznivo dejanje.

Graf A41: Delež zavrženih ovadb po odloženem pregonu in poravnavanju - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

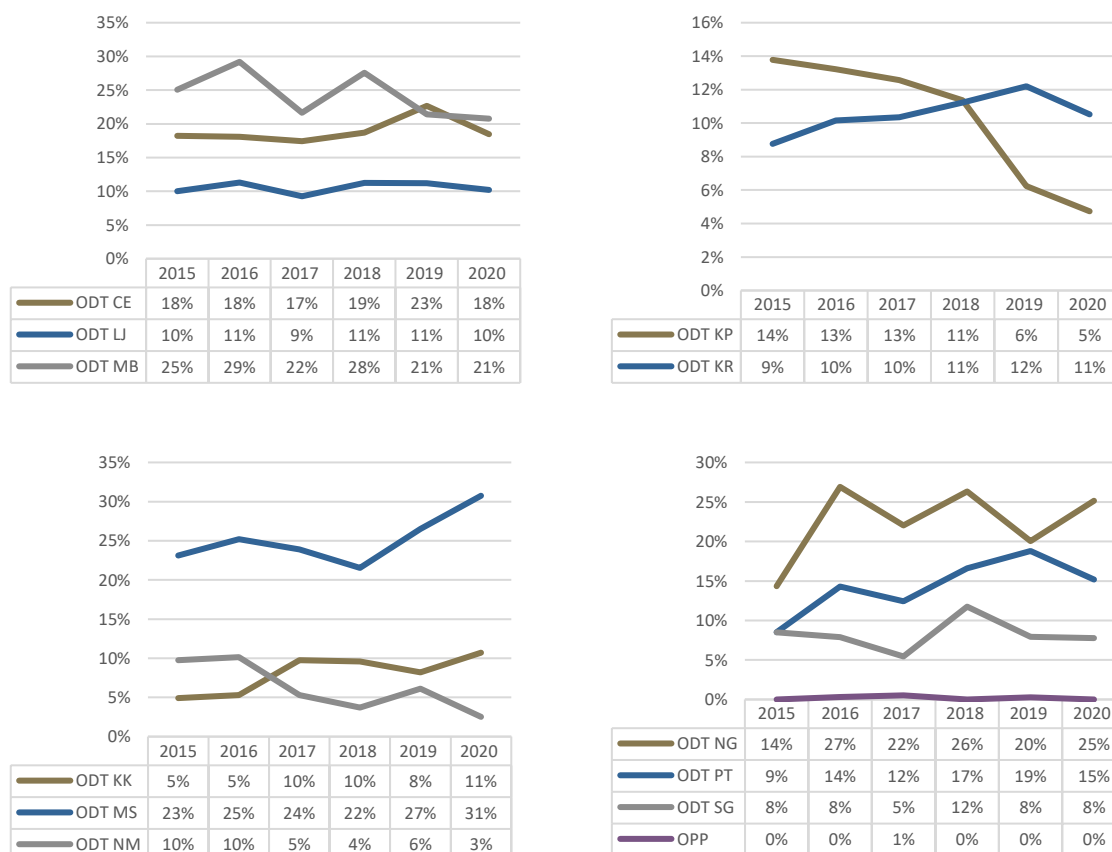
Povprečje deležev zavrženj po končanih postopkih alternativnega pregona, je glede na leto 2019 upadlo z 11 % na 9%, kar je prav tako mogoče obrazložiti z strogimi omejevalnimi ukrepi, povezanimi z epidemijo. Znatno del leta namreč izvedba narokov za odložitev kazenskega pregona sploh ni bila mogoča oziroma se je izvajala v okrnjenem obsegu, precej ovirano je bilo tudi delo poravnalcev. Glede na tako izjemne okoliščine je težko presojati (ne)uspešnost državnih tožilstev pri doseganju ciljnih vrednosti v merilih in ob tem še predlagati ukrepe za njihovo izboljšanje.

Graf A42: Delež zavrženih ovadb zaradi nesorazmernosti - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

Okrožje ODT v Ljubljani občutno odstopa od okrožij drugih tožilstev glede na število oseb, ki na njem prebivajo in delajo, število sedežev domačih in tujih gospodarskih družb, javnih ustanov in drugih organizacij, kar se nedvomno kaže v velikem deležu bagatelnih kazenskih zadev, za katere je pristojno. Glede na navedeno je sprejemljivo, da to tožilstvo presega priporočeno vrednost deleža zavrženj zaradi nesorazmernosti med dejanjem in posledicami postopka (graf A42). Iz istega razloga je pričakovano, da se znatna sprememba okoliščin, ki vplivajo na pojavnost oblik in vrst kaznivih dejanj, ki spadajo v to skupino, ne vpliva zgolj na delež teh zadev, pač pa posredno tudi na celoto.

Kljub trendom upadanja pa je na ODT v Celju opazen porast deleža zavrženj iz tega razloga. Mogoča razlaga je, da za razliko od večine ostalih tožilstev, na območju ODT v Celju v letu 2020 pripad zadev porastel.

Graf A43: Delež zavrženih ovadb zaradi umikov - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

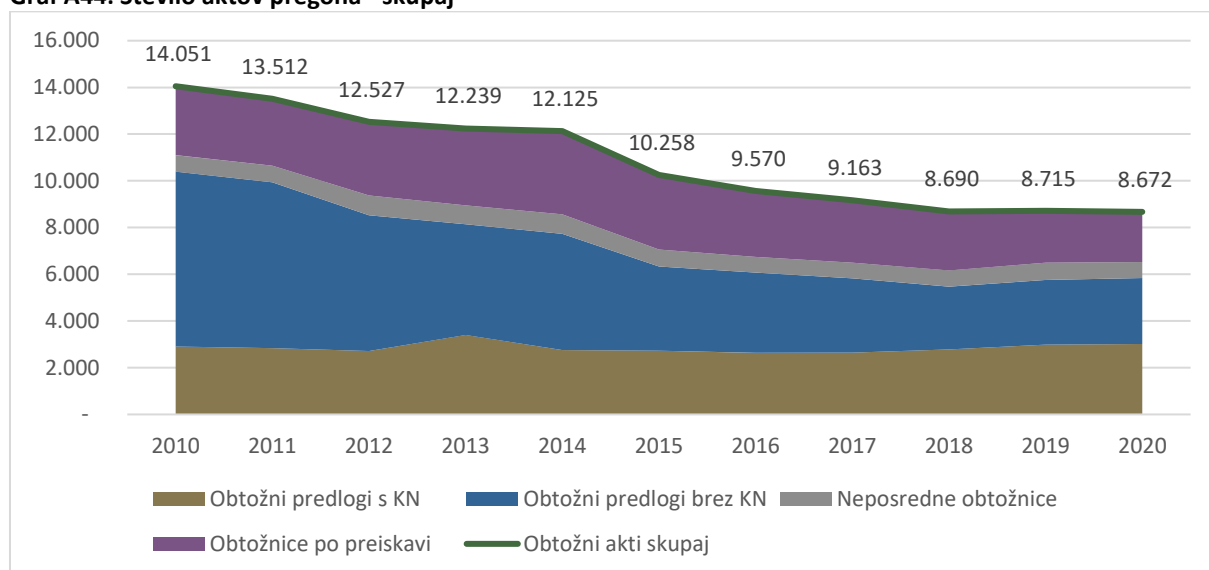

V grafu A43 prikazujemo delež ovadb, kjer so bili podani umiki predlogov za pregon. Na to okoliščino tožilstva ne morejo vplivati, odločitve o zavrženju zaradi umika predloga pa so načeloma manj delovno zahtevne kot odločitve iz drugih razlogov.¹⁹ Izrazito visok delež umikov bi lahko državo tožilstvo bolj delovno razbremenil, čeprav gole številke tega ne bi prikazovale. Najbolj stabilen trend ima ODT v Ljubljani, kjer se delež zavrženj zaradi umika konstantno giblje okoli 10 %. Po deležu zavrženj pa močno odstopa ODT v Murski soboti, kjer je bil v letu 2020 delež zavrženj zaradi umika daleč najvišji, saj je presegal 30 %. Po drugi strani ODT v Novem mestu zaradi umika predloga zavrže le 3 % kazenskih ovadb, kar pomeni, da oškodovanci vztrajajo pri podanih predlogih za pregon.

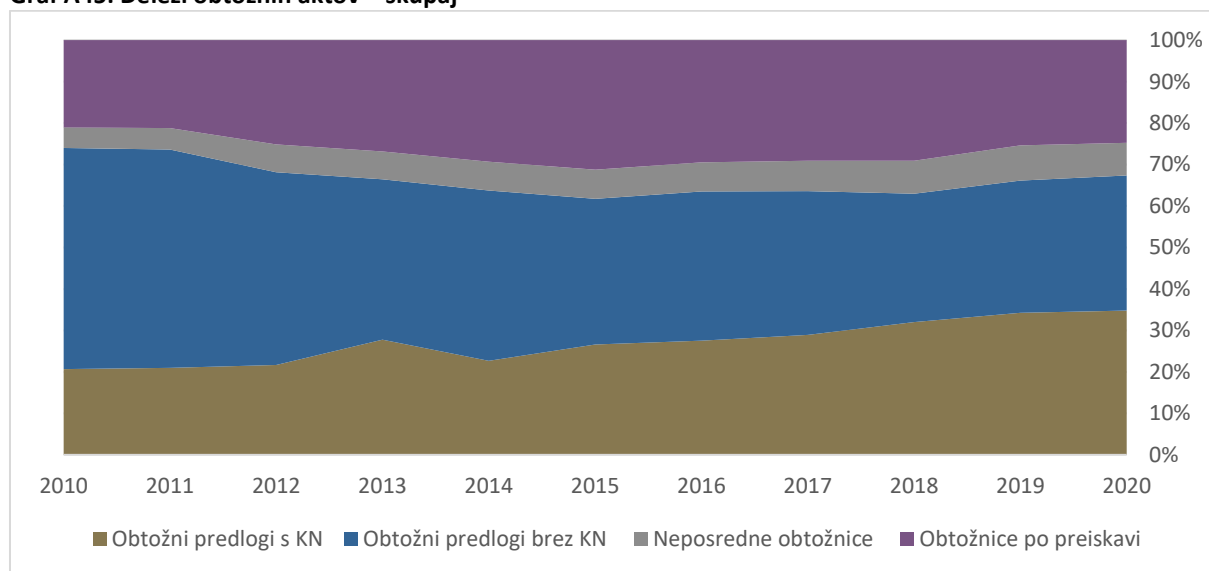
10.4.3. OBTOŽEVANJE IN ALTERNATIVE OBTOŽBI

Med obtožne akte štejemo obtožne predloge, obtožne predloge s kaznovalnimi nalogom, obtožnice po preiskavi in neposredne obtožnice. Kot prikazuje graf A44, se je število obtožnih aktov v zadnjih treh letih ustalilo.

¹⁹ To seveda ne pomeni, da zavrženje zaradi umika predloga oškodovanca, ne velja kot samostojna tožilčeva odločitev, saj mora v vsakem primeru pravno kvalificirati prijavljeno dejanje in oceniti, ali je umik podala upravičena oseba. Tudi ni mogoče na splošno trditi, da v teh zadevah, preden so zavržene zaradi umika predloga zavreči, niso tekle nobene preiskovalne aktivnosti policije ali tožilca.

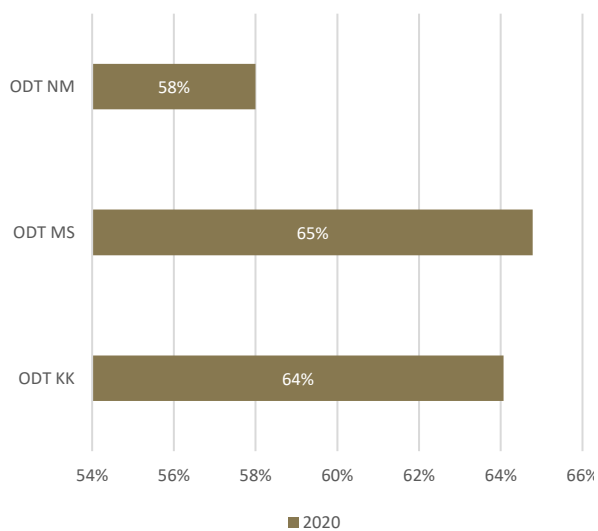
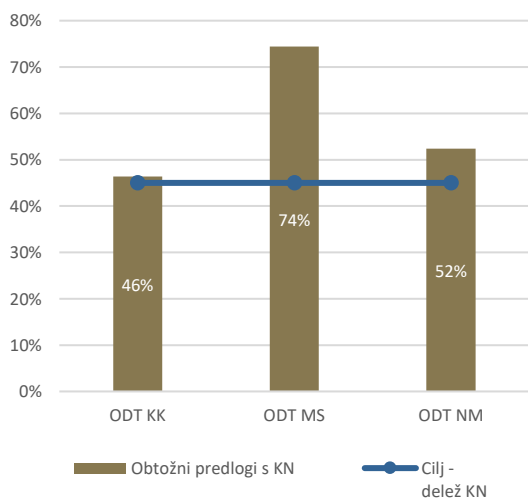
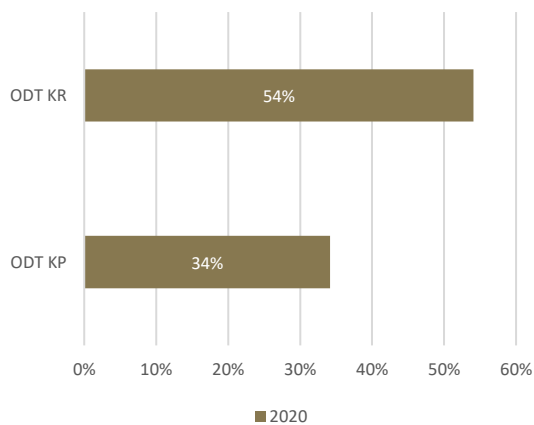
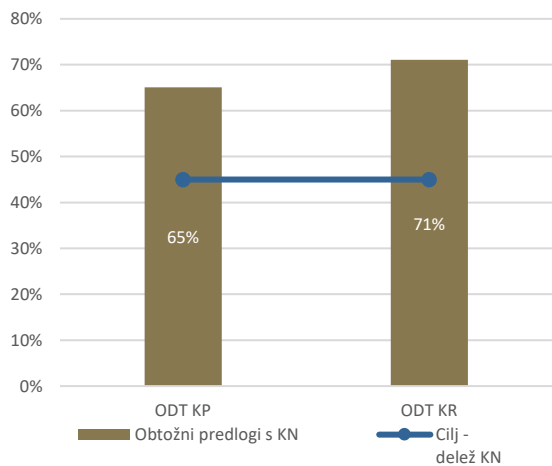
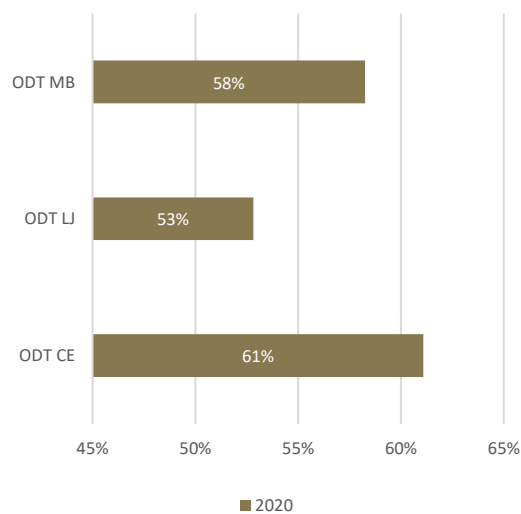
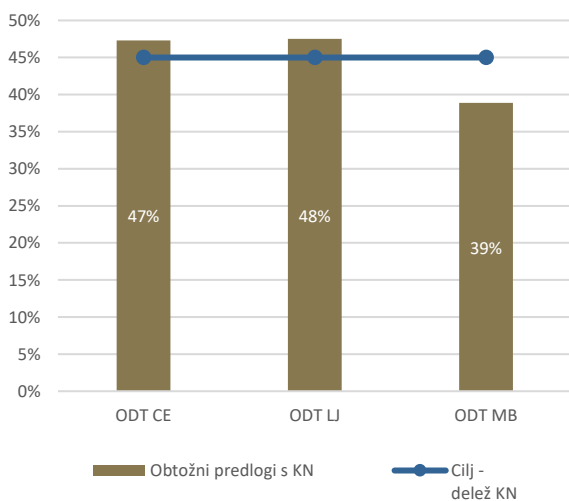
Graf A44: Število aktov pregona - skupaj

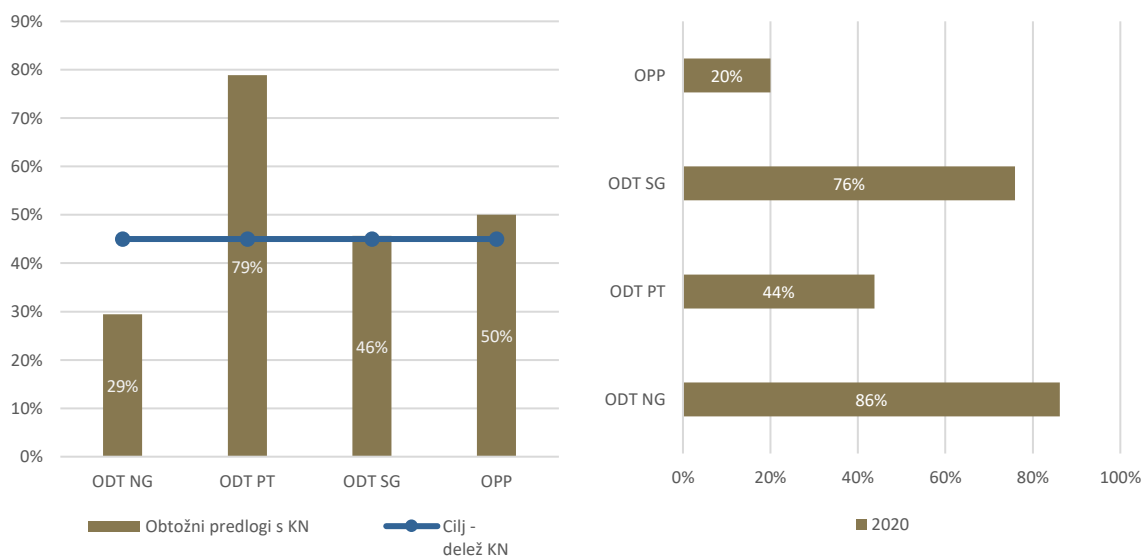
Na ravni celotne države tožilstvo presega ciljno vrednost kazalnika 15 Meril, saj delež obtožnih predlogov s kaznovalnim nalogom dosega kar 52 % glede na vse vložene obtožne predloge (ciljna vrednost je 45 %). Delež pravnomočnih kaznovalnih nalogov je sicer glede na leto poprej upadel za tri odstotne točke na 55 %, kar pa je še vedno več kot leta 2018, ko je bil tudi odstotek vložjenih kaznovalnih nalogov nižji. Ena od ključnih predpostavk za uspeh kaznovalnega naloga je tudi zadostna raziskanost premoženjskega stanja obdolženih oseb, ki pa terja dobro sodelovanje ne le med tožilstvom in policijo, pač pa tudi drugimi službami, ki s takšnimi podatki razpolagajo na osnovi svojih zakonskih pooblastil.

Graf A45: Deleži obtožnih aktov – skupaj

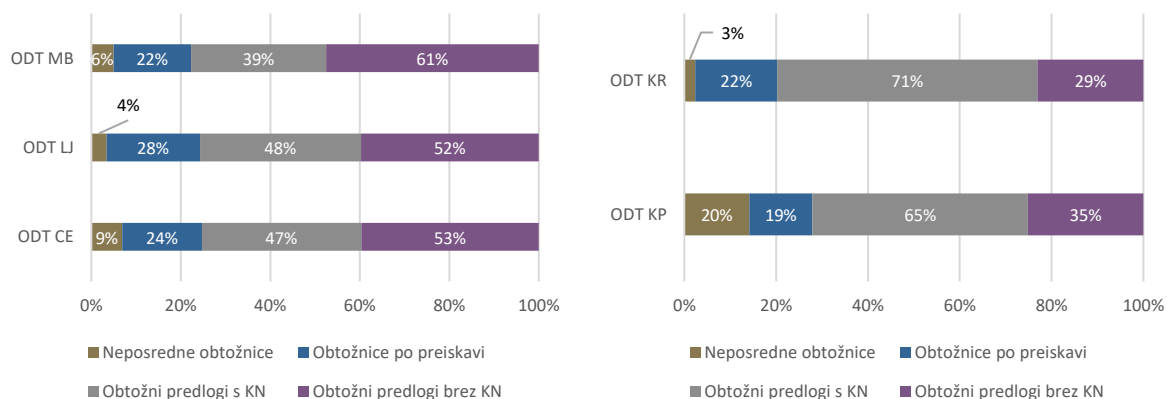
Graf A46: Deleži obtožnih predlogov s kaznovalnim nalogom in delež pravnomočnih kaznovalnih nalogov – po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

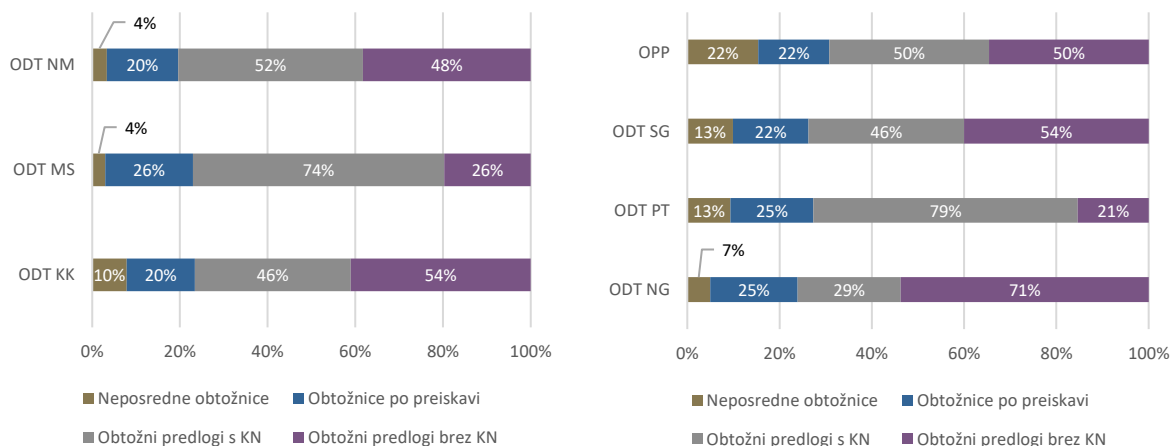

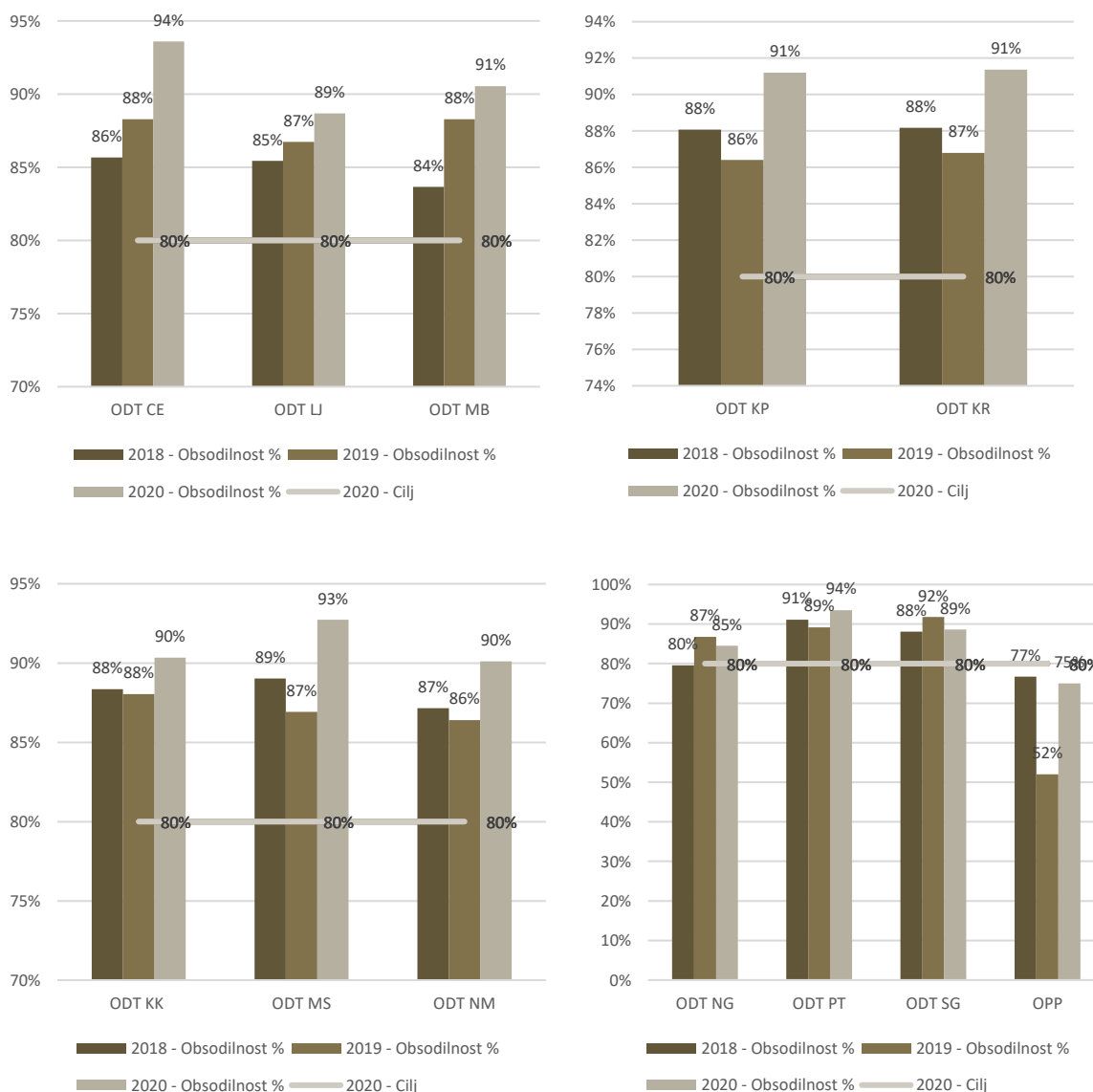
Iz grafa A46 je razvidno, da velika večina tožilstev to merilo dosega. Glede na prejšnje leto je delež popravilo ODT v Celju (za 4 %), ODT v Novi Gorici pa je delež znatno zmanjšalo (za 20 % in je krepko pod ciljno vrednostjo). Glede na število vloženi obtožni predlogov, ki je glede na leto poprej skoraj enako (leto 2019 – 222, leto 2020 – 221) tako brez pregleda konkretnih zadev ni mogoče najti razloga za takšen upad. Vsekakor naj si tožilstvo prizadeva doseči raven pred letom 2020, saj je njihov delež najnižji od leta 2018. Na ODT v Murski Soboti je delež obtožni predlogov s kaznovalnim nalogom najvišji v Sloveniji, ob tem pa je tudi delež pravnomočnih kaznovalni nalogov visok. Državno tožilstvo ima z vidika gospodarnosti postopka zelo ugoden trend, kar potrjuje tudi struktura vseh obtožni aktov.

Graf A47: Deleži obtožni aktov - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

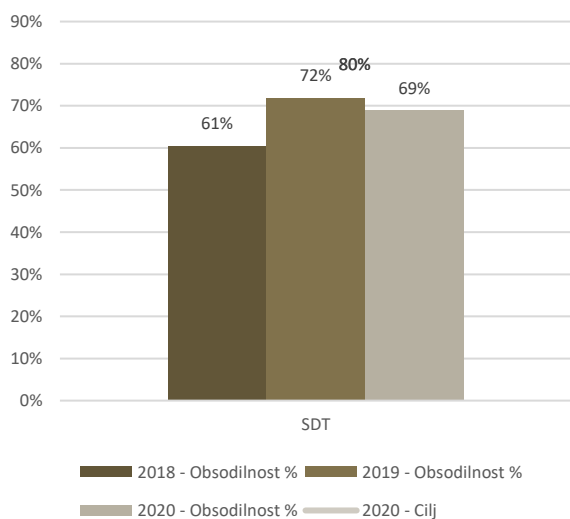

Graf A48: Delež obsodilnih sodb - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

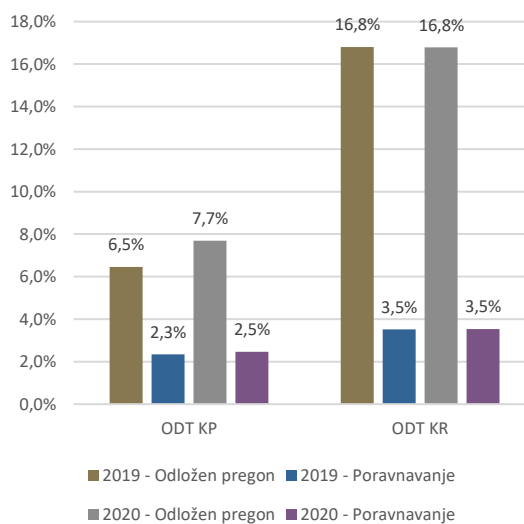
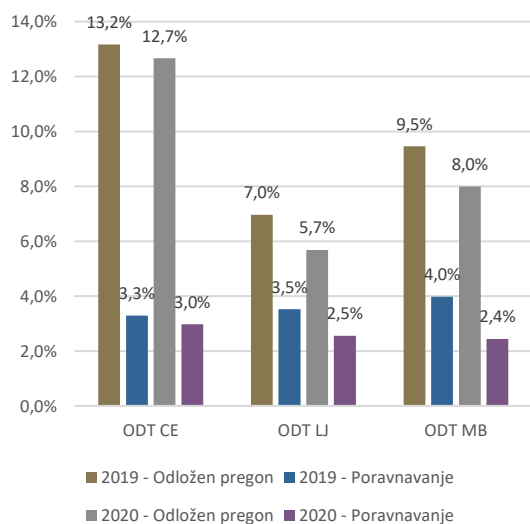
Kar se tiče stopnje obsodilnosti, je ciljna vrednost po kazalniku 16 Meril 80 %. Vsa državna tožilstva so

tudi v letu 2020 ciljno vrednost dosegla. Tako lahko zaključimo, da državni tožilci ne vlagajo neutemeljenih obtožb oziroma pri obtožbah ne vztrajajo, če se možnost neuspeha pokaže v nadaljnjem poteku postopka.²⁰

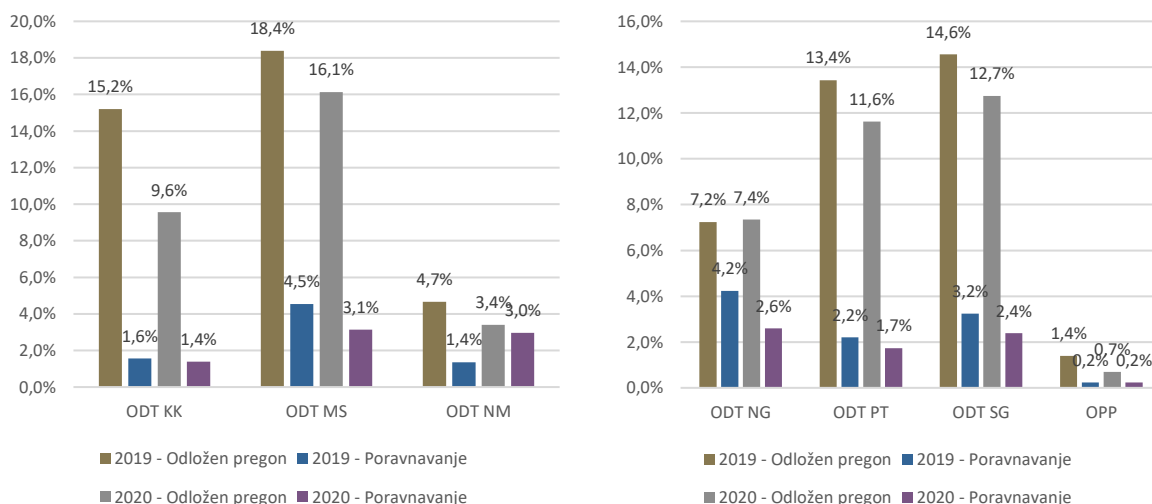

Pri SDT RS je obsodilnost nekoliko v upadu, kar pa je mogoče obrazložiti z obravnavo najzahtevnejših kaznivih dejanj, za katera se sodna praksa sploh še ni oblikovala in z dejstvom, da se je v obdobju med leti 2017 in 2020 sodna praksa spremenila, kar je močno vplivalo na odprte postopke.

Graf A49: Primerjava deležev alternative kazenskemu pregonu med leti 2019 in 2020 - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

²⁰ Kazalnik se izračuna kot delež obsodilnih sodb od vseh prejetih sodb, na pa kot delež obsodb glede na vse zadeve, v katerih je bila vložena obtožba. Delež je zato zaradi umikov obtožnic in obtožnih predlogov višji kot bi bil, če bi se računal po drugi metodi.

Med alternative kazenskemu pregonu štejemo postopke odloženega pregona in poravnavanja. Kadar pri lažjih kaznivih dejanjih zavrženje zadeve zaradi nesorazmernosti ne bi bilo dopustno, ob spoštovanju načela, da je kazenski postopek *ultima ratio*, pa njegova uvedba ne bi bila na mestu, je primerno uporabiti alternativne možnosti kazenskemu postopku. Alternative pregonu nikakor niso namenjene zadevam, ki ne dosegajo pragu kaznivosti. V primerih, v katerih obstaja utemeljen interes oškodovanca, da bi bil celovito vključen v reševanje kazenske zadeve, javnopravni razlogi pa temu ne nasprotujejo, je treba dati prednost postopku poravnavanja. Odloženi pregon se uporabi, če s samo ureditvijo razmerja med oškodovancem in storilcem ne bi bilo zadoščeno kriminalno-političnim potrebam in je primerneje, da v postopku sodeluje državni tožilec z avtoriteto državnega organa.²¹

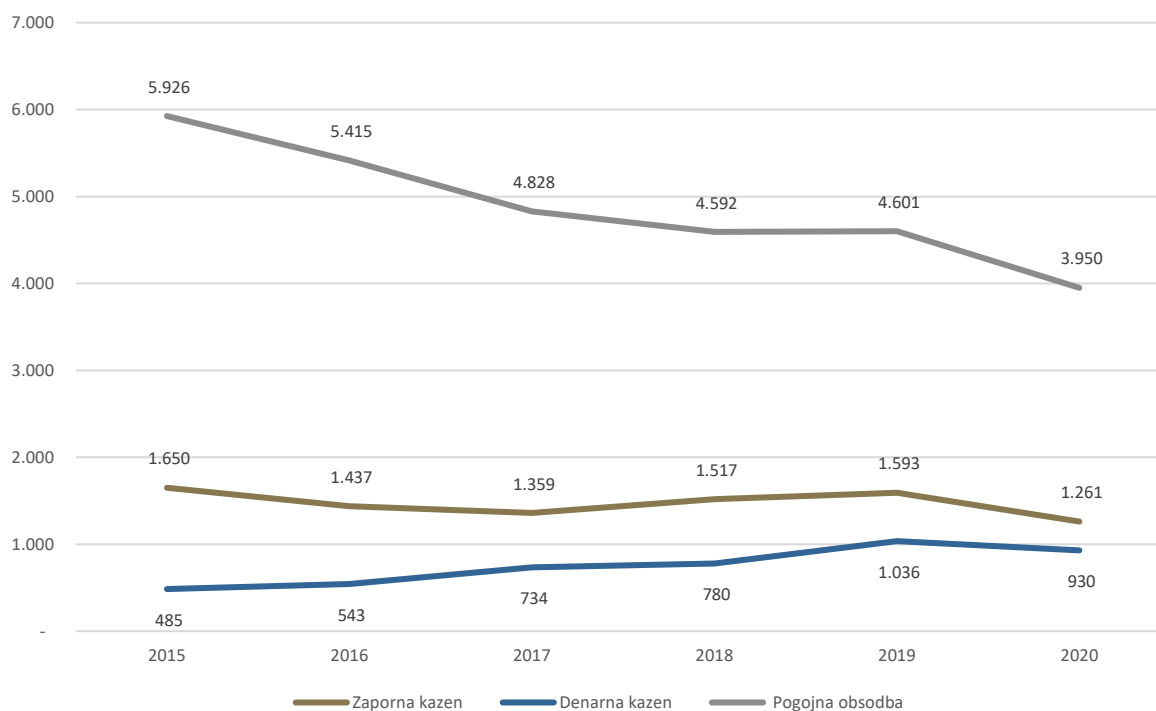
Skladno s kazalnikom 14 Meril je delež posamezne alternative kazenskemu pregonu (odloženi pregon, poravnavanje) število ovadb, pri katerih je bila uporabljena ta oblika alternative v določenem obdobju, deljeno s številom vseh rešenih ovadb v tem obdobju. Upoštevajo se začeti postopki, ne glede na končni izid (uspeh) alternativnega pregona. Ciljne vrednosti so nad 13 % za odloženi pregon in nad 2,5 % za poravnavanje.

Zaradi že večkrat omenjenih omejevalnih ukrepov je prišlo do upada v deležih odstopljenih ovadb v obe obliki alternativ kazenskemu pregonu. Na tožilstvih, kjer so bili deleži že prej visoki, praviloma ostajajo tudi v letu 2020. Odstopa predvsem ODT v Kranju, kjer se delež ovadb odstopljenih v obe obliki alternative sploh ni zmanjšal in je z 16,8 % še vedno visoko nad vsemi. Iz istega razloga ima tudi izredno visok delež zavrženih ovadb po poravnavanju ali odloženem pregonu (13%).

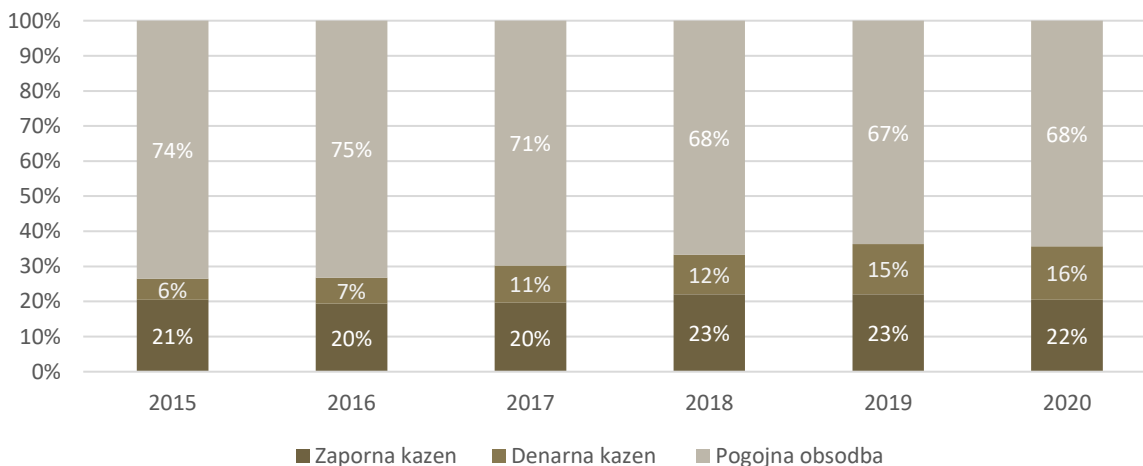
10.4.4. KAZNOVALNA POLITIKA

Pričakovano je bilo leta 2020 izdanih manj sodnih odločb kot leto poprej, zato so ustrezno nižje tudi absolutne številke pri različnih vrstah sodb.

²¹ Politika pregona državnega tožilstva RS z dne 16. 10. 2017, str. 15

Graf A50: Število kazenskih sankcij – skupaj

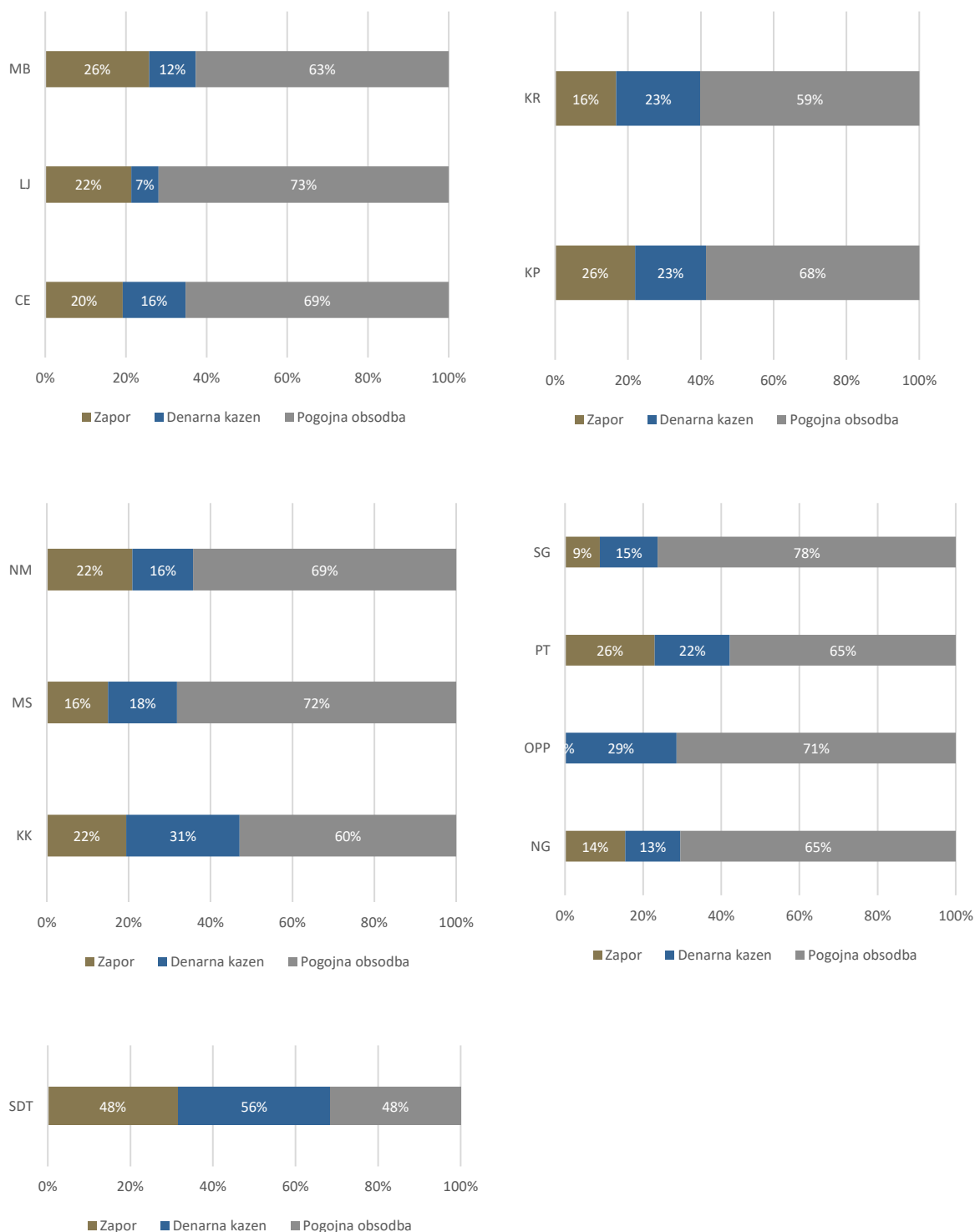
Obsodilnih sodb je bilo 1033 manj, oprostilnih 188 in zavrnilnih sodb 210 manj kot leto poprej. Na podlagi tega se je zmanjšalo tudi število vseh izrečenih kazenskih sankcij (graf A50). Pri tem je potrebno pojasniti, da je seštevek deležev večji od 100 %. Tukaj ne gre za napako, ker štejemo vse kazenske sankcije, v eni sodbi pa je lahko izrečenih več vrst kazenskih sankcij.

Graf A51: Deleži kazenskih sankcij - skupaj

Sama struktura kazenskih sankcij se je spremenila, pri čemer je sta po eno odstotno točko upadla deleža zapornih in denarnih kazni, delež pogojnih obsodb pa se je za prav toliko povečal (graf A51).

Graf A52: Deleži kazenskih sankcij - po primerljivih tožilstvih (skupine po Merilih)

Ciljne vrednosti deležev izrečenih kazenskih sankcij opredeljuje kazalnik 17 Meril, ki za zaporno kazen določa ciljno vrednost nad 20 %, za denarno kazen delež nad 7 % in za pogojno obsodbo delež do 25 %. Spodnji prikazi potrjujejo, da več kot polovica tožilstev izpolnjuje ciljne vrednosti pri zapornih kaznih, prav vsa pa ciljne vrednosti glede denarnih kazni. Opaziti je, da se je delež denarnih kazni dvignil tudi na večjih tožilstvih - če je bil še v letu 2019 delež med 5 in 9 %, je bil leta 2020 med 7 in 16 %. Še vedno

pa ostajajo visoki deleži pogojnih obsodb, kar je po eni strani odvisno tudi od okoliščin, ki omogočajo izbiro blažje kazenske sankcije (nekaznovanost, oddaljenost kaznivega dejanja, priznanje in podobno). Zelo blizu ciljnim vrednostim je tudi SDT RS, kjer je delež denarnih kazni precej nad ciljno vrednostjo.

10.5. IZVAJANJE LETNIH PROGRAMOV DELA

Vodje državnih tožilstev z letnimi programi dela izdelajo načrt dela svojih organizacij, v katerem za prihodnje leto določijo cilje poslovanja tako (številčno) na kvantitativnem področju (število rešenih zadev in trajanje postopkov) kot (opisno) na področju izvajanja Politike pregona. Pri tem so avtonomni v okvirih, ki jih določajo hierarhično nadrejeni akti državnotožilske uprave (Politika pregona in Merila).

Že na začetku je potrebno poudariti, da je v času načrtovanja in priprave letnih programov dela državna tožilstva niso mogla predvideti, da bo epidemija za dovršen del leta praktično zaustavila življenje, kar se je poznalo na vseh področjih dela. Kljub temu podatki o doseženih rezultatih izkazujejo, da so se tožilstva na spremenjene pogoje dela dobro odzvala, se nanje z ustreznimi organizacijskimi ukrepi hitro prilagodila in kljub omejitvam izpolnila svoje načrte.

Tabela A2: Pričakovano in prejeta število ovadb, ocena doseganja načrtovanega števila rešenih ovadb in pričakovanega časa rešitve - po tožilstvih

OE	Pripad				Rešeno				Pričakovani čas rešitve		
	načrt	rezultat	ocena-rel.	ocena-abs.	načrt	rezultat	ocena-rel.	ocena-abs.	načrt	rezultat	ocena
ODT CE	3.610	3.674	1,77%	64	3.610	3.641	0,86%	31	7	6	-1
ODT KK	1.150	1.154	0,35%	4	1.180	1.313	11,27%	133	4	3	-1
ODT KP	2.250	2.208	-1,87%	-42	2.300	2.295	-0,22%	-5	5	5	0
ODT KR	1.749	1.682	-3,83%	-67	1.812	1.745	-3,70%	-67	4	4	0
ODT LJ	9.200	8.615	-6,36%	-585	9.000	8.633	-4,08%	-367	5	5	0
ODT MB	3.500	3.686	5,31%	186	3.800	3.830	0,79%	30	6	5	-1
ODT MS	1.450	1.262	-12,97%	-188	1.450	1.245	-14,14%	-205	5	5	0
ODT NG	1.030	1.174	13,98%	144	1.075	1.258	17,02%	183	5	5	0
ODT NM	1.790	2.025	13,13%	235	1.800	1.746	-3,00%	-54	5	6	1
ODT PT	1.020	1.003	-1,67%	-17	1.050	1.118	6,48%	68	6	5	-1
ODT SG	620	556	-10,32%	-64	700	789	12,71%	89	4	4	0
OPP	350	393	12,29%	43	370	432	16,76%	62	5	5	0
SDT RS	310	338	9,03%	28	390	427	9,49%	37	9	8	-1

Iz tabele A2 izhaja, da so bila odstopanja pri napovedih med tožilstvi večja v primerjavi z lanskim poročilom. Medtem, ko so povečini dejanski rezultati prejšnjega obdobja presegali napovedi, je pri tokratnih rezultatih mogoče opaziti odklone v obe smeri. Državno tožilstvo na pripad nima vpliva, zato je napovedovanje pripada negotovo, ocene pa so namenjen izključno lažjemu načrtovanju dela in upravljanju tožilstev, nikakor pa ne more biti podlaga za ocenjevanje uspešnosti vodenja v konkretnem letu. Odstotkovno odstopata ODT v Murski Soboti, kjer je bil pripad za 12,97% manjši od predvidenega, in ODT v Novi Gorici, kjer so prejeli kar za 13,98% več zadev, kot so sprva predvidevali.

Tožilstva so večinoma izpolnila cilje sprejetih programov glede števila rešenih zadev. Izrazitejše odstopanje (za več kot 5 %) se ponovno kaže le pri ODT v Murski Soboti. Posebej pa je potrebno

izpostaviti ODT v Novi Gorici, kjer so rešili kar 17 % več zadev, kot so sprva načrtovali in to kljub višjemu pripadu.

Uspešnost se v letnem programu dela izkazuje s pričakovanim časom trajanja reševanja tožilskih zadev, in sicer razmerje med načrtovanim številom nerešenih zadev ter številom rešenih zadev ob koncu zadnjega meseca pred izdelavo programa dela, pomnoženo z 12 mesecev. Pri doseganju ciljev za pričakovani čas rešitve, ki v bistvu kaže odnos med številom rešenih zadev in nerešenih zadev na koncu obdobja,²² večjih odstopanj ni zaznati.

Tabela A3: Ocena doseganja dejanskega trajanja od pripada do rešitve zadeve - po tožilstvih

OE	Načrt	Rezultat	Ocena
ODT CE	42	44	2
ODT KK	33	19	-14
ODT KP	43	56	13
ODT KR	32	27	-5
ODT LJ	40	33	-7
ODT MB	50	31	-19
ODT MS	30	27	-3
ODT NG	25	35	10
ODT NM	45	53	8
ODT PT	42	34	-8
ODT SG	25	23	-2
OPP	38	38	0
SDT RS	90	82	-8

Načrtovani rezultati trajanja posameznih faz tožilskega odločanja in trajanja od pripada do rešitve ovadbe, so bili v večini primerov doseženi ali celo boljši (tabeli A4 in A3). Spodaj prikazana primerjava načrtov in rezultatov prikazuje, da je glede na leto poprej manj odstopanja pri trajanju faze od vrnitve spisa po preiskavi do vložitve obtožnega akta, so se pa večje razlike tokrat pojavile pri zavrženjih. Slednje je mogoče pojasniti z dejstvom, da so državna tožilstva za nazaj reševala delno še nerešene ovadbe, tudi iz na novo prejetega seznama starih zadev. Pri načrtovanju tega dejstva zagotovo niso mogla upoštevati, saj ni bilo niti predvideno niti predvidljivo.

²² T.i. »kriterij uspešnosti« po ZDT-1.

Tabela A4: Ocena doseganja načrtovanega trajanja postopka za tipična procesna dejanja - po tožilstvih

OE	Ovadba - Zavrženje			Ovadba - Predlog za PPD ali zahteva za preiskavo			Ovadba - Obtožni akt brez preiskave			Vrnitev spisa po preiskavi ali ppd - Obtožni akt		
	načrt	rezultat	ocena	načrt	rezultat	ocena	načrt	rezultat	ocena	načrt	rezultat	ocena
ODT CE	30	40	10	60	48	-12	57	51	-6	30	61	31
ODT KK	31	20	-11	24	21	-3	24	16	-8	30	20	-10
ODT KP	45	76	31	45	43	-2	40	26	-14	45	38	-7
ODT KR	27	23	-4	42	38	-4	27	24	-3	35	35	0
ODT LJ	37	31	-6	45	37	-8	40	37	-3	39	40	1
ODT MB	35	29	-6	45	33	-12	45	39	-6	30	30	0
ODT MS	18	27	9	25	32	7	20	25	5	25	22	-3
ODT NG	24	40	16	24	32	8	24	25	1	15	15	0
ODT NM	43	51	8	43	48	5	48	57	9	45	56	11
ODT PT	42	33	-9	40	38	-2	42	34	-8	30	23	-7
ODT SG	23	19	-4	30	31	1	26	31	5	15	16	1
OPP	35	39	4	20	32	12	40	47	7	30	17	-13
SDT RS	90	88	-2	90	81	-9	90	82	-8	90	65	-25

Tabela A5: Ocena doseganja načrtovane učinkovitosti - po tožilstvih

OE	Načrt			Rezultat			Ocena					
	Državni tožilci	Državni tožilci in strokovni sodelavci	Državno tožilstvo	Državni tožilci	Državni tožilci in strokovni sodelavci	Državno tožilstvo	Državni tožilci - abs.	Državni tožilci - rel.	Državni tožilci in strokovni sodelavci - abs.	Državni tožilci in strokovni sodelavci - rel.	Državno tožilstvo - abs.	Državno tožilstvo - rel.
ODT CE	157	116	88	169,3	119,4	73,9	12,35	0,08	3,38	0,03	-14,07	-0,16
ODT KK	182	128	69	164,1	119,4	69,1	-17,88	-0,10	-8,64	-0,07	0,11	0,00
ODT KP	209	159	85	208,6	153,0	85,0	-0,36	0,00	-6,00	-0,04	0,00	0,00
ODT KR	201	129	76	218,1	145,4	79,3	17,13	0,09	16,42	0,13	3,32	0,04
ODT LJ	225	153	83	210,8	141,6	75,1	-14,18	-0,06	-11,36	-0,07	-7,90	-0,10
ODT MB	146	109	63	153,2	112,6	64,9	7,20	0,05	3,65	0,03	1,92	0,03
ODT MS	181	121	60	138,3	95,8	49,8	-42,67	-0,24	-25,23	-0,21	-10,20	-0,17
ODT NG	154	108	60	179,7	125,8	74,0	25,71	0,17	17,80	0,16	14,00	0,23
ODT NM	225	150	82	174,6	124,7	72,8	-50,40	-0,22	-25,29	-0,17	-9,25	-0,11
ODT PT	162	101	57	149,1	97,2	60,4	-12,93	-0,08	-3,78	-0,04	3,43	0,06
ODT SG	140	100	52	164,4	116,0	59,3	24,38	0,17	16,03	0,16	7,32	0,14
OPP	148	106	27	144,0	144,0	72,0	-4,00	-0,03	38,00	0,36	45,00	1,67
SDT RS	18	13	9	15,8	10,9	7,9	-2,19	-0,12	-2,05	-0,16	-1,09	-0,12

Tabela A6: Ocena doseganja načrtovane gospodarnosti - po tožilstvih

OE	Načrt	Rezultat	Ocena-abs.	Ocena-rel.	Rezultat + COVID sredstva	Ocena-abs.	Ocena-rel.
ODT CE	572	532,78	-39,22	-0,07	533,78	-38,22	-0,07
ODT KK	721	638,86	-82,14	-0,11	639,86	-81,14	-0,11
ODT KP	583	510,81	-72,19	-0,12	511,81	-71,19	-0,12
ODT KR	534	517,97	-16,03	-0,03	518,97	-15,03	-0,03
ODT LJ	522	500,97	-21,03	-0,04	501,97	-20,03	-0,04
ODT MB	565	560,59	-4,41	-0,01	561,59	-3,41	-0,01
ODT MS	733	710,76	-22,24	-0,03	711,76	-21,24	-0,03
ODT NG	737	617,27	-119,73	-0,16	618,27	-118,73	-0,16
ODT NM	545	522,94	-22,06	-0,04	523,94	-21,06	-0,04
ODT PT	770	690,80	-79,20	-0,10	691,80	-78,20	-0,10
ODT SG	837	740,50	-96,50	-0,12	741,50	-95,50	-0,11
OPP	0	0,00	0,00		0,00	0,00	
SDT RS	8404	7943,76	-460,24	-0,05	7997,28	-406,72	-0,05

Razen pri ODT v Murski Soboti, ODT v Ljubljani in ODT v Novem mestu ni pomembnejše razlike med doseženimi rezultati in cilji iz letnih programov dela za učinkovitost in gospodarnost (kar sta ob upoštevanju podatkov, ki so podlaga za ta količnika, pravzaprav enaki kategoriji, tabeli A5 in A6).

10.6. ZAKLJUČEK

Brez vsakega dvoma je bilo leto 2020 zaradi epidemije, ki je globoko zarezala v naša življenja in delo, neobičajno. Kljub zahtevnim pogojem dela ocenjujemo, da smo s hitrimi in ustreznimi ukrepi uspeli ublažiti ali celo popolnoma preprečiti negativne posledice številnih omejitev, ki bi jih lahko imele na naše delo. Kot je bilo pojasnjeno uvodoma, se uspešnost ocenjuje po uresničevanju zastavljenih ciljev in doseganju načrtovanih rezultatov. Podrobna in obširna analiza dela okrožnih državnih tožilstev in SDT RS ter državnega tožilstva kot celote, ki smo jo letos nadgradili tudi s primerjavo po skupinah državnih tožilstev po Merilih, dokazuje, da smo z dobrim in strokovnim delom izpolnili zastavljene cilje, dosegli načrtovane rezultate in zadostili pričakovanjem.

VRHOVNO DRŽAVNO TOŽILSTVO

REPUBLIKE SLOVENIJE

Vilharjeva cesta 23, 1000 Ljubljana

Letno poročilo je objavljeno na spletni strani <http://www.dt-rs.si>